پنجابی کلاسیکی لغت

جمیل احمد پال

عزیز بُک ڈپو چوک اُردو بازار ○ لاہور

پنجابی کلاسیکی لغت

(بابا فریدؒ توں خواجہ فریدؒ تک دے کلام دی لفظاولی)

جمیل احمد پال

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

پہلی وار ——— ۱۹۹۳ء پنجابی سائنس بورڈ

دوجی وار ——— ۱۹۹۵ء

طابع ——— عزیز بک ڈپو لاہور

مطبع ——— علی پرنٹرز موہنی روڈ لاہور

مل

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

سخن کلام جو شاعر کردے سخن نہ ساتھیں آیا
جہیا کو عقل شعور اساڈا اساں وی آکھ سُنایا

حضرت ہاشم شاہ

لدھ ناں

حضرت بابا فرید	(بف)	باوا گرو نانک جی	(نانک)
حضرت شاہ حسین	(شح)	حضرت سلطان باہو	(باہو)
حضرت وارث شاہ	(وا)	حضرت بلھے شاہ	(بلھا)
حضرت ہاشم شاہ	(ہا)	ہدایت اللہ	(ہدا)
صدیق لالی	(لا)	میاں محمد بخش	(محم)
خواجہ فرید	(خف)	نوشہ گنج بخش	(نوشہ)
غلام رسول عالپوری	(غر)	احمد علی سائیں	(احمد)
دمودر داس	(دمودر)	لطف علی بہاولپوری	(لط)
علی حیدر	(علی)	تجل سرمست	(تجل)
چراغ اعوان	(چر)	نجابت	(نج)
حافظ برخوردار رانجھا	(حافظ)	پیلو	(پیلو)
محمد بوٹا گجراتی	(بوٹا)	سید فضل شاہ	(فضل)
بردا پشاوری	(بردا)	حاجی محمد صفوری	(صفوری)

مذکر (مذ)، مونث (مث)، غلط املاء (غ.ا)،
وڈیا روپ (د.ر)، مصدر/کن (ک)

بولیاں دے لدھ ناں

عربی (عر)، سنسکرت (سنس)، ہندی (ہ)،
سندھی (س)، فارسی (فا)

شکر گزار آں

لغت دی ترتیب کاری وچ میرے مہرباناں نے جدوں ودھ کے ساتھ نبھایا جس پاروں ایہ
اوکھا کم میرے لئی بڑا سوکھا ہو گیا. نوجوان پڑھیار محمد تنویر عظمت نے کارڈ لکھن وچ ہتھ ونڈایا'
نکے ویراں اعجاز احمد جوزی تے جلیل احمد پاشا نے بڑے چنگے مشورے دتے. جیون ساتھن عطیہ
جمیل نے جو کم میں ذمے لایا' کھڑے متھے کیتا. میرے معنوی استاد محمد آصف خاں ہوراں اپنے
دس دیاں ساریاں کتاباں میرے سپرد کرن دے نال نال پوری ڈکشنری نوں الف توں ی تک
پڑھن دی ہامی بھری' بھاویں اوہ پہلے کجھ اکھر ای پڑھ سکے پر ایہدے وچ وی میرے ولوں ای
ڈھل ہوئی. جناب سبط الحسن ضیغم ہوراں اپنا پنجابی نوازی دا روایتی وکھالا کردیاں اپنی لائبریری
دیاں ساریاں کتاباں میرے ناں لا دتیاں. بعض کتاباں میں اک اک سال کول رکھیاں پر اوہناں
دے متھے وٹ نہیں آیا. میرے کار سنگی الیاس گھمن ہوراں نہ ذرا پروف پڑھے سگوں اعراب
لاون وچ وی اپنی محنت کیتی جنی اوہ اپنی کتاب اُتے وی خورے نہ کردے. تجن اقبال قیصر ہوراں
وی پروف پڑھے سگوں ڈکشنری دی تجویز وی اوہناں دی دِتی ہوئی سی. محمد افضل ساحر نے کجھ
پروف پڑھے تے مفید مشورے وی دتے. پنجابی سائنس بورڈ دے اکٹھ وچ جدوں ڈکشنری چھاپن
ذکر ہویا' تاں سارے سجناں بیلیاں نے دل کھول کے دان دتا' خاص کر میں ڈاکٹر پروفیسر محمد ا
رانا' پروفیسر غلام مصطفیٰ کھوکھر' میاں محمد ظہیر اختر' الیاس گھمن' اقبال قیصر' سعید قارانی' صدا
بابر' عباد نبیل شاد' ایم اشرف سہیل' نثار احمد منہاس وغیرا دا بڑا شکر گزار آں. اسلم رانا ہورا
نے ڈکشنری نوں اک باہری پبلشر دے تعاون نال چھاپن لئی بھرپور جتن کیتے. جناب سید ا
حسین اختر ہوراں وی ڈکشنری لئی فنڈ مہیا کرن دی ولوں پیش کش کیتی. ایہدا "ا" والا حصا جو
مرگ محمد ادریس ہوراں کمپوز کیتا سی جد کہ باقی دا سارا عبدالحفیظ ہوراں بڑی محنت تے پیار
کمپوز کیتا.

ایہ ڈکشنری ہُن پنجابی سائنس بورڈ ولوں ای چھپ رہی اے. میں جناب میاں محمد ظہیر
تے عبدالستار ہوراں دا دلوں شکر گزار آں جنہاں ایہدے لئی فنڈ مہیا کر کے ایہدی چھپائی
ممکن بنایا. اُپر ذکر کیتے سارے سجناں دا شکریا ادا کرنا رسمی گل ہووے گی' حقیقت وچ میرے لول
لفظ نہیں جنہاں نال اپنے خلوص تے پنجابی پیار دا شکریا ادا کیتا جا سکے.

کجھ آپنے ولوں

پنجابی کلاسیکی لغت تہاڈے ہتھ وچ اے۔ ایہدی ترتیب کاری دی نینہہ میں اج توں ترن چار سال پہلاں اوددوں رکھی سی جدوں نوکری دے سلسلے وچ مینوں ساہیوال جانا پیا۔ ایس توں دی دو ورھے پہلاں سجن اقبال قیصر نے گلاں گلاں وچ مشورا دتا سی کہ دووِیں رل کے پنج پنجابی شاعراں بابا فرید' وارث شاہ' بلھے شاہ' میاں محمد بخش تے خواجہ فرید دے کلام دی لغت بنائیے۔ صلاح چنگی سی پر کسے سبب نال ایہدے اُتے عمل نہ کیتا جا سکیا تے گل آئی گئی ہو گئی۔

گورنمنٹ کالج ساہیوال وچ تعلیمی رُجھاں سے روز لہور توں ساہیوال آؤنا جانا پیندا سی۔ گھٹو گھٹ ست گھنٹے دے روز دے سفر وچ ریل گڈی ای میرے کول سفر وسیلا ہوندی سی تے کتاب سفردا اِکو اِک ساتھی۔ اتفاق دی گل اے کہ اینھیں دِنیں کسے سجن کول "کلاسیکل انگلش ڈکشنری" ویکھن دا اتفاق ہویا تاں خیال آیا کہ ایس طرز اُتے پنجابی وچ وی کم ہونا چاہیدا اے۔ ایہ خبط کیہ دل وچ آیا' بس کم شروع ہو گیا۔ میں کارڈ کٹوا لئے۔ کلاسیکی شاعری دی کوئی کتاب تے کارڈاں دا تھبا پھڑ کے گڈی بہہ جاندا تے آندیاں جاندیاں کارڈ تیار کردا رہندا۔ رب کیتا دناں وچ ای 4 x 3 سائز دے اِک من دے لگ بھگ کارڈ تیار ہو گئے۔ مگروں ایہناں نوں ترتیب دین دا ویلا آیا تے اخیر میں کارڈاں نوں اوہناں دے ترتیبی رُوپ وچ سانبھ کے اگلیاں گرمائی چُھٹیاں وچ کاغذاں اُتے مسودا لاہ لیا۔ ایس دوران ایہدے وچ وادھے وی ہوندے رہے تے اخیری شکل تہاڈے ساہمنے اے۔ ڈکشنری دی ترتیب کاری وچ بہتیاں اوکڑاں نے خاص تنگ کیتا اوہناں وچ معیاری املاء دی اَن ہوند' تے چھپیاں کتاباں وچ پروفاں دیاں غلطیاں دی بھرمار خاص کر ذکر جوگ نیں۔

املاء دے معیاری ہوون دا مسئلہ کوئی اینا گھمبیر نہیں سی پر پچھے جہے پنجابی وچ کجھ لیکھیاں دے پرچارک املاء دے معاملے وچ اپنے لہجے نوں ٹکسالی پنجابی توں جان بجھ کے دُور کری جا رہے نیں جویں کہ بعض سجن "ونجنا" نوں "ونجنڑاں" یاں "آونا" نوں "آونڑاں" لکھ رہے نیں، دوُجے پاسے کجھ ہور سجن "پہلا" نوں "پیلا" تے "محلا" نوں "مہالا" لکھ کے اپنے ولوں زبان دی "سیوا" کر رہے نیں۔ ظاہر اے انج دے جتن زبان نوں نقصان اپڑاندے نیں۔

چھپیاں کتاباں وچ پروف دیاں غلطیاں دا وی انت شمار کوئی نہیں۔ انج کسے لفظ بارے ایہ جاننا کہ اوہ واقعی کسے باہری زبان دا اے، پنجابی دا ای اے یاں پروف دی غلطی اے، ممکن نہیں رہندا۔ ایس ڈِکشنری دی ترتیب کاری وچ کوئی ڈیڈھ سو لفظ اَجیہے سن جہناں دی اصل بارے اُکا کوئی تھوہ پتا نہیں لگ سکیا۔ ایہدے بارے پنجابی سیانیاں نال وی گل کیتی گئی تے ڈِکشنریاں وی پھولیاں گئیاں پر گل نہ بنی۔ ایہ لفظ وکھرے نوٹ کر لئے گئے نیں۔ رب چاہیا تاں اگلے ایڈیشن وچ ایہناں نال وی نبڑ لیا جاوے گا۔

ایس لغت دی ترتیب کاری وچ ایہناں گلاں دا خیال رکھیا گیا اے۔

☆ جِتھے کوئی لفظ ہر شاعر نے اکو معنے وچ ورتیا اے اوہدے معنیاں اگے شاعر دا ناں دین دی کوئی لوڑ نہیں سمجھی گئی پر جِتھے کوئی لفظ کسے شاعر نے مخصُوص معنیاں وچ ورتیا اے اوتھے معنیاں اگے بریکٹ وچ شاعر دا اوہ۔ناں لکھ دِتا گیا اے جویں کہ "خامی" لفظ دے معنے عام پنجابی وچ کجھ ہور نیں پر ہاشم شاہ نے ایہنوں "خام" دے معنیاں وچ وی ورتیا اے۔ ایس لئی "خامی" دے معنیاں اگے بریکٹ وچ (ہا) لکھ دِتا گیا اے۔

☆☆ تلفّظ دے معاملے وچ "پنجابی اصول" ساہمنے رکھے گئے نیں۔ املاء وچ پنجابی سائنس بورڈ نے جو اصول متھے سن، ڈکشنری وچ معنے وسدیاں اوہناں اصولاں نال ای املاء کیتی گئی اے البتا مُڈھلے لفظ کیوں جے ہور کتاباں توں لئے گئے سن ایس لئی اوہناں دی املاء نوں نہیں چھیڑیا گیا۔ فیر وی جِتھے کدھرے املاء بُہتی فرقی سی اوتھے

بریکٹ وچ (غ.ا) یعنی غلط املاء لکھ کے نکھیڑ کر دِتا گیا اے۔ اڑنوں دے سلسلے وچ وی پنجابی سائنس بورڈ والی "ݨ" ورتی گئی اے کہ ایہ ایس اکھر دیاں رائج شکلاں وچ سبھ توں مناسب اے۔ انج ایہ گل ݨ والی اے کہ پنجابی دے بہتاں لہجیاں وچ ایہ اکھر بولیا جاندا اے اوتھے وی بعض لوک ایہدا اُچارن "ن" کردے نیں سو میں ایہ منّا آں کہ ن تے ݨ وچ میرے کولوں کدھرے کوئی بُھل رہ جاتا کوئی وڈی گل نہیں۔

☆ بعض لفظ تِناں اعراباں نال ورتے جاندے نیں جویں کہ سٹ نوں "س" اُتے زبر، زیر تے پیش تِناں نال بولیا جاندا اے۔ انج دے لفظاں وچ اکھراں اُتے اِک توں ودھ اعراب پا دِتے گئے نیں۔ ایہنوں کمپوزنگ دی غلطی نہ سمجھیا جاوے۔

☆ سبھ توں اہم گل ایہ کہ لغت ترتیب دین دا مقصد پنجابی دے پڑھیاراں لئی اک اجہی لغت تیار کرنا سی جھدے راہیں اوہ کلاسیکی ادب دی کوئی کتاب پڑھدیاں کسے لفظ دے معنی لبھنا چاہون تاں لبھ سکن۔ ایہو کارن اے کہ معنے مختصر رکھے گئے نیں تے بے لوڑ ویروے دین توں پرہیز کیتا گیا اے۔

بجن ایس لغت وچ کسے قسم دی کوئی اونتائی یاں تھوڑ ویکھن تاں اِک خط لکھ کے ترتیب کار نوں ضرور ایہدے توں جانُو کروان تاں جے اگلے ایڈیشن وچ سودھی ہو سکے۔

جمیل احمد پال
پوسٹ بکس نمبر 1131،
لہور

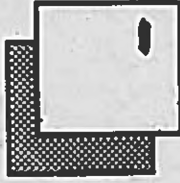
دُوجی چھپت

رب دا لکھ شکر کہ "پنجابی کلاسیکی لغت" دا پہلا ایڈیشن آس توں پہلاں ای مُک گیا۔ ایہدا دُوجا ایڈیشن عزیز بکڈپو ولوں چھاپیا جا رہیا اے۔ پہلا ایڈیشن تجرباتی سی' دُوجی وار چھاپن سے پہلے ایڈیشن وچ رہ گئیاں بھُلاں تے غلطیاں دے سودھی بُہت ضروری سی۔ میں دُوجے ایڈیشن نُوں غلطیاں توں پاک کر کے پیش کرنا چاہندا ساں پر کئی وجھاں پاروں ایہ ممکن نہیں ہو سکیا۔ ایہدے وچ کجھ تاں ویلے دی تھوڑ تے کجھ میریاں رُجھاں دا ہتھ اے۔ البتا ایس دوران جو غلطیاں ویکھیاں گئیاں تے جنہاں ول سجناں نے دھیان دوایا اوہناں دی سودھی کر دِتی گئی اے۔ ایس سلسلے وچ جناب عبدالحمید آصف ہوراں بڑی محنت کیتی اے جس پاروں میں اوہناں دا بڑا شکرگزار آں۔

مینوں سید عزیز شاہ بخاری ہوراں دا وی شکرگزار ہونا چاہیدا اے جنہاں پنجابی سیوا پاروں ایس اوکھے کم نُوں ہتھ پایا تے دُوجا ایڈیشن چھاپن دی ہامی بھری۔

ہر قسم بھُل چُک تے غلطی ول توجا دوان لئی کھڑے متھے درخاست اے۔

ترتیب کار

ا ــ پنجابی دی فارسی لپی دا پہلا اکھر، ویروے لئی ویکھو "الف"
آ (امر) : بلاون دا بول۔ " آون " توں
ــ آ بنّا : مصیبت آ پینا
آب : (1) پانی (2) لشک (3) تلوار وغیرا دی دھار، تیزی تے ڈاڈھ
آباں : "آب" توں۔ ویکھو " آب "
ــ آب انگور : انگور دا پانی یعنی شراب
ــ آب حیات : جیون پانی، اجیہا پانی جو پیون والا سدا جیوندا رہندا اے۔
ــ آب حیوان : آب حیات، جیون پانی
ــ آب خور : دانا پانی، قسمت
ــ آبخورہ : گلاس، پیالہ۔ پانی پیون دا بھانڈا
ــ آبدار (آب دار) : لشکواں، چمکیلا
ــ آبداری : لشک، چمک دمک
ــ آب زلال : ٹھنڈا مٹھا پانی
ــ آب صفا : اتھرو، ہنجو
ــ آبوں : "آب" توں
ــ آبی : پانی دا (جنور)، نیلا
آبادی : وسوں، وسنح رونق
آبرو : عزت
آبق : بھگوڑا غلام
آبنوس (آب۔ نوس) : کالے رنگ دی لکڑ والا اک رُکھ (کالے رنگ پاروں مذاق نال حبشیاں نوں وی، آکھ لیندے نیں)
آبھو : کنک دے دُدھیا سٹے جو بھُن کے کھاندے نیں۔ ادھ بھجے دانے
آپ : اپنا آپ، میں، خُد
ــ آپ ڈُٹھرے : آپ لبھے، آپ ویکھے بھالے
ــ آپ مہارا : اپنے آپ، من مرضی کرن والا
آپت : آپس، آپسی
آپن : اپنے
آپو دھاپ : اپنے آپ، خُد بخُد، کسے حکم ہدایت توں بنا
آپوں گا ٹا کپن : اپنی گردن آپ وڈھن، آتم گھات، خُدکُشی
آپھر : " آپھرن " توں۔ پُھل کے، موٹے ہو کے۔
آپھرن : (ک) ڈھڈ دا پُھل جاون، پھوک چڑھن، بہت اپھرواں ہوون (2) گھمنڈ کرن
آت : بہت (2) اک قسم دی پُوجا (3) لوڑ (4) جتن، کوشش (5) اُلٹی، اُباک
آت محمد لن الوسیلہ : محمدؐ نوں وسیلا عطا کر
آتش : (آ۔ تش/ فا) اگ، چہرے دی لاٹ (2) شیطان دی ناری فطرت
ــ آتشباز : اگ دا کم کرن والے (2) آتشبازی بناون والے
ــ آتش رُخاں : بھکدے چہرے والے، سوہنے لوک
ــ آتشیں : اگی، آتش فشاں
آتم : آتما، روح، اپنا آپ

آتق : ترنجن' ویڑھا' صحن' کڑیاں دی محفل

آتے : آوندے

آٹھرن : (ک) (1) ڈرا ہوون' گل شے دا سکن دے نیڑے ہوون (2) زخم آتے انگوری آون

آثار :(ع) اثر' نشانیاں' رہند کھوہند

آجڑی : اجڑ والے' چرواہے' چروال' بھیڈاں بکریاں چارن والا' ایالی

آچرن : (ک) کھاون' رجن' دولتمند ہوون (مذ) سبھا' جیون ڈھنگ

آچھن : (ک) اچھن' آون (2) ہوون

آحد : "احد" ویکھو (بلھے شاہ نے شعری لوڑ پاروں آحد بنھیا اے)

آخرش : (آخ-رش/ فا): آخرکار' اوڑک

آخن : استاد (لط)

آد : ازل' ازلی' مڈھ' شروع

- آدانت : (آد- انت) ازل توں ابد

آدر : عزت' احترام' ادب' سلوک' ورتاء' سبھا ساکھ

- آدربھاء : آدبھگت' عزت نال سلوک

آدر گلے : دیوان عام

آدرن : (ک) آدر کرن' عزت کرن' مان دیون

آدمؑ : دنیا اُتے سبھ توں پہلے انسان۔ رب دے پہلے نبی (2) بندا' (مجازن)

- آدم بچے : آدم جائے' انسان' بندے

- آدم خوار: آدم خور' بندے کھاون والا / والی

- آدم زاد : بندے' انسان' آدمی

- آدم زادی : عورت

- آدم کھائیاں : بندے کھاون والیاں' ظالم

آدمی : آدم دی اولاد' بندا' انسان (2) نوکر چاکر' ملازم

- آدمی گری : انسانیت

- آدمے : آدم دی اولاد' بندے

آدم جام : سسی دے پیو دا ناں

آدی : آد توں' ازلی' (ویکھو "آد")

آدینہ : جمعہ

آدینہ بیگ : پنجاب دا اک حاکم جو 1755ء وچ پنجاب دا صوبیدار بنیا۔

آدھاں : عمل کرکے

آدھن :(ک) مالش کرن' تیل وغیرا جھسن

آدھین : ہیٹھاں' تھلے' تلے

آڈ : باغ نوں پانی دیون والی نکی نہر' کھالا

آڈی : کھوہ دی آڈ

آڈے : آڈی' کھوہ دا حوض

آر : (مث) لوہے دی کِل' اک قسم دی سوئی' موچی دا چمڑے وچ موری کرن والا رَچھ

آرارا : خُرد بُرد' کھوہ

آرامی : ارام پسند' سُست' کاہل

آرائش (فا) : سجاوٹ

آرو : لیایا

آرزو (آر-زو/ فا) : اچھیا' خاہش' چاہ

- آرزو مند : اِچھک' چاہوان

آرسی : شیشا۔ انگوٹھی وچ نگ دی تھاں لگا شیشا جو عورتاں دے مُونہہ ویکھن دے کم آوندا اے۔

آرسیاں : آرسی دی جمع' شیشے

آرے : ہاں' ہامی بھرنا' اچھا

آریاں : آری دی جمع' کلوتر

آڑا : بھیڑا' جھگڑا (2) ترچھا' آڑا

آز : حرص

آزار : تکلیف' دکھ' روگ

آزار بندے : ازار بند' نالا' ناڑا

آزردہ : غمگین

آزمودے : ازمائے ہوئے

آزی : عاجزی

آس : اُمید' آرزو' بال جمن دا اِمکان' سدھر

آس مند : آس وند' امیدوار' تانگھ وان

آس وان : امیدوار (ہا)
آس ور آون : امید پوری ہوون
آسا : آس، امید
آسانی : سوکھ
آساونتی : امید بھری، آس وند
آساوند : آس وند، امیدوار
آساں : آس دی جمع، امیداں (2) آواں گا (3) اسان، سوکھا
آستان : استانا، گھر، مکان، دربار
آسرا : امید، سہارا، پناہ، سر لکاون دی تھاں
آسن : بیٹھن دی چونکی، جسم نوں کسے خاص شکل وچ موڑ کے کھلوون، بیٹھن، لیٹن (2) تھاں، بکھا
آسودہ : سوکھا
آسونی : آس، امید
آسی : (1) آوے گا (2) آس وند، اُمید رکھن والا
آسے : آس وچ، امید وچ
آسے آسے : امیداں وچ
آسے پاسے : ایدھر اودھر
آسیب (آ سے ب): پرچھاواں، جن بھوت وغیرا
آشا : آس، امید
آشفتہ : (آ شف تا) پاگل پنا، جھلوں بٹھن
آشک : اشک، اتھرو
آشکار : ظاہر، کھلا
آشنا : (آش ۔ نا / فا) اشنا، جانو، واقف، متر
آشوب : پیڑ، تکلیف، درد، دکھن
آشیانہ : (مذ / فا) آلھنا
آصف : حضرت سلیمانؑ دے وڈے وزیر دا ناں (2) ہر لائق بندا (مجازن)
آفات : (مث / ع) آفت دی جمع، ویکھو "آفت"
آفاق : (ع) افق دی جمع، کنارے، حداں، دِسحدا
آفت : مصیبت، مشکل، دکھ، اوکھ

آفتاب : سورج
آفرید : پیدا کیتا (احمد)
آفرین : (مث / فا) شاباش، دعا دا بول
۔ آفرین باد : جیوندا رہو
آفرینش : (فا) جنم، مڈھ
آکا باکا : بالاں دے کھیڈ (ورہ آکے باکے)
آکار : شکلاں، روپ
آکاس : اکاش، اسمان، فضا (2) ربی طاقت
آکڑ خاں : آکڑ وچ رہن والا، گھمنڈی، مغرور
آکڑسی : آکڑے گا، گھمنڈ کرے گا، سرکشی کرے گا
آکڑن : (ک) سخت ہوون، تن، انگڑائی لین، غرور کرن، بڑن، کھرہوا بولن
آکھ : کہہ، آکھن توں امر تے حاصل مصدر
۔ آکھ بچے ناوجنوں آکھ کہ بچ جاوے (مم)
آکھن : (ک) کہن بولن، دسن، گل کرن
آکھنا : آکھیا (2) قول، کتھن
آکھو ہور اگاہی : ہور جانکاری دیو (مم)
آکوڑی : اُکڑی (فیڈر)، گواچی
آکھے باجھ دھکانے : بنا آکھے، زبردستی (کم کرے)
آکھیرا : آلھنا، گھونسلا
آگا : اگا، اگلا جہان، اگلی زندگی، مستقبل
آگاہ : واقف، جانو (2) جانو
آگاہی / اگاہی : جانکاری
آگرق (ک) : گنے دے بوٹا پکن پاروں پھل نکل آون
آگرا : آگرا دا شہر جو ہندوستان وچ اے
آگو : لیڈر، رہنما
آگن : آنگن، ویڑھا
آگیا : اجازت، حکم
آل : اولاد، ٹابری (2) لال رنگ
۔ آل الل : خاندان، قوم، قبیلا، پیروکار

آلا : کندھ وچ اِک خانے والی الماری
آلس : آہلکس، سُستی، ماندا ہوون
آلکساون (ک) : ڈھلا پین، ست ہوون
آ لنگھ (ک) : مشکل، مستی تے آون
آلوچ : الوچا، کِی قسم دا آلوبخارا
آلول : "آل" توں، آل اولاد وچوں
آلی : وتری، گلّی، مرطوب، ولّھی
آلے : (1) آل، اولاد (2) اوازاں، بلاون
آلھنا : گھونسلا، آشیانا
آلھے : الھے، تازے، کچّے (پھٹ)
آلھیاں : الھیاں، ویکھو "الھ"
آماج : (فا) نشانا، ہدف
آمادہ : مائل، منع تے تیار
آمدرفت / آمدورفت : آواجائی، آون جاون
آمدن : آونا، کمائی
آمر : بادشاہ، حکم دیون والا
آمن : امن وچ آون والا
آمیز : رلاون
آمیں : آمین، دعا توں بعد دا بول
آں (فا): اوہ
آنا : اکھ دا ڈیلا
آنا / آنہ : آنڈا
آنچ : گرمی، سیک
آ نجھل : پرچھاواں، جادو تعویز دا اثر
آندریاں : آندراں
آندس : آنداسو، لیاندا سو
آندوس : اوہنے لیاندا، آندا
آندوئی : لیاندا ای
آندی : لیاندی
آنڈڑا : آنڈا
آنست (فا): آں است، اوہ اے
آ نکنا (ک): نشان کرن، جانچن، تولن، اندازا کرن
آنگن : ویڑھا

- آنگن پوَں چسی : ویڑھے پیر پاوے گا، آوے گا
آنون : (غ ا) آون
آنویں : (غ ا) آویں
آنیاں پسارن : اکھاں پاڑ پاڑ و یکھن
آں : (امر) لیا، آ کے (2) راہ، رستا
- آن وگویاں میں : میں سدھا راہ بھُل گئی آں
- آن لتھا : آگیا، وارد ہویا
- آن کے : لیا کے
آنن / آننا (ک) : لیاون
آنو : لیاوَ
آنی : آن، پل (ہر آنی : ہر آن)
آنے : لیاندے، لیاوے
آنیں : لیاویں
آنیندے : لیاوندے
آنوے : لیاوے
آوا : کمہار دی بھٹھی جس وچ اوہ بھانڈے پکاندا اے، نکا بھٹھا
آوادان : آباد، خوشحال، رونقی
آوازہ : اواز، شُہر
آواگون (سنس): آون جاون، روح دا دنیا اُتے 49 وار آون جاون (ہندو دھرم)
آوائی : خبر، اطلاع، سار
آوائیاں : آوائی دی جمع، خبراں، اطلاعواں
آود : ہتھیار
آوگ : آوے گا / گی، آوسی
آوم : میرے کول آیا، میں آیا، میرے کول آوے
آوندا : جاپدا، محسوس ہوندا
آوسی : کسے دن آون بارے فال، اونسی
آون (ک) : اپڑن، پہنچن
آوے بدھو دے : بدھو دا آوا، انجینئرنگ یونیورسٹی لہور لاگے اک تھاں

آوے پیش تباہی : تباہی نال واہ پوے
آویزاں : (فا) لمکدا
آویں نہ ہا : توں نہ آوندا
آہ اواڑا : آہ و زاری، رووݨ دھووݨ، فریاد
آہا : ہے سی، آہیا، ہا
آہدا : آکھدا
آہر : اُدم، کوشش، جتن، تیاری، پہل (کرݨ)
آہری : آہر کرݨ والا
آہس : (میں) ہاں
آہ فغاں : آہ و زاری، رووݨ دھووݨ
آہلک : سستی، ڈھل
آہلنا : ویکھو "آلھنا"
آہمو ساہمی : آہمو ساہمݨے دے
آہن : سن، ہن
آہن : (مذ/ فا) لوہا، فولاد
- آہنگر : لہار، لوہے دا کم کرݨ والا
آہنگ : سُر، لے، کسے تار نال اواز
آہنگی آہاں دی : آہاں دا سُر، مسلسل ہاواں
آہو : ہاں، ہنگارا بھرن دا بول
آہُو : (مذ/ فا) ہرن
- آہو چشم : ہرن دیاں اکھاں والا (بندا یاں سوانی)
آہو خاطف : دیو دا ناں جو سیف الملوک شہزادے نوں شارستان لے کے گیا سی
آہوں : سیں، توں آہیا
آہوں : آیوں، توں آیا
آہی : سی
آہے : سن، سی (زمانا ماضی)
آہیاں : ساں، ہے ساں، سن
آہیں : ہاواں
آہیوں : ہے ساں، وجود، سیں، سائیں، توں ہے سیں
آکھیں : میرے کول آیا

آؤ : آ کے
آئی بگتی : آ کھتے
آئین : دستور، طریقا
- آئینی : دستور دا، فطرت دا، دستور مطابق رب دا "حکم"
آئینا : ان دے بھڑولے دا مونہہ
آیات : آیتاں، آیت دی جمع، نشانیاں، قرآن شریف دے فقرے
آیڑیاں : آئے ہوئے
آئیس : آیو سو
آئیم : میں آیا، مینوں آیا، میرے آیا

ا

اب : (عر/ مذ) پیو، باپ
ابا : پیو
ابار : رسا توڑ کے دوڑے ہوئے اوارا گھوڑے
ابالے : ابال، جوش
ابالل : کالہ، تیزی، اتاول
ابالیاں : ابالمیاں، اتاولیاں، کالمیاں
ابت : میرے پیارے باپ
ابت بکو : توں رات گزار، تسیں رات گزارو
ابتلاہ اللہ : اللہ اوہنوں مبتلا کرے گا
ابتر : (ک) الٹی کرݨ
ابجد : حروف تہجی، اکھر، کسے بولی دی لپی دے پہلے توں اخیری تک دے اکھر
- ابجد ہوز : ابجد، اکھرالی "ا" توں "ی" تیکر اکھر
ابد : کائنات دا سبھ توں اخیری دن جدے بارے رب توں سوا کوئی نہیں جاندا۔ اخیر، انت، انجام
ابدال : تصوف دا اک درجا (ہر سمے وچ 40 ابدال ہوندے نیں)

ابر : (اب - ر) بدل
ابرار : (اب - رار) نیک لوک
ابرس : اِک قسم دے گھوڑے
ابرن (اب رن) : ودھن، وادھو ہوون، بچن (2) بولن، پرتاوا دیون
ابرو : بھروٹے
ابریشم : ریشم
ابسن (ک) : پیہا ہوون، سڑن، ترکن، بسن
ابکم (ع) : خموش، گنگا
ابکن (ک) : (اب - کن) ابھاک کرن، تے کرن، اوکن (2) ابھرن، اٹھن، غوطا کھا کے اُپر آون
ابکھت : اچانک، اچن چیت
ابلاقی : ابلق گھوڑا
ابلق : (اب - لق) چتکبرا گھوڑا، کرڑ بکے رنگ دا گھوڑا
ابلن : (اب - لن / ک) : اُتانہ آون، جوش کھاون، کھولن
ابلیس : (اب - لی - س) شیطان، فتنے باز، دھوکے باز
ابلیس ملفوف : گجھا شیطان، اندروں شیطان
ابنان : (اب - نان) بن دی جمع - پُتر
ابن العربی : اک فقیہ جس دی کتاب "احکام القرآن" مشہور اے۔
ابن عربی : مشہور فلسفی، جہناں وحدت الوجود دے سوچ دی نینہہ رکھی۔
ابنا النبی : نبی دا پتر
ابوتھن : (ا-بو-تھن) کھریاں لاون لئی ڈنگر دے پیر بنھ کے انج ڈیگن کہ اوہدا مونہہ اُتانہ رہوے۔
ابوجہل : رسول کریمؐ دا اِک ویری، اصل ناں امیر بن ہشام سی، اپنیاں کرتوتاں پاروں ابو جہل اکھوایا
ابودرداؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی
ابوہریرہؓ : لفظی معنے بلیاں دا پیو، رسول کریمؐ دے اک صحابی، اصل ناں عبدالرحمان بن صخر سی
ابویک : تیرے دو پیو (حضرت ابراہیمؑ تے حضرت اسحاق)
ابہام : شک سبھا، بے یقینی
ابھلی : نازک اندام سوانی، ابلا
اُبھا : شمال
- اُبھے : شمال والے پاسے
اُبھارن (ک) : ابھرن (2) بھڑکاون، چکن، جوش دواون
اُبھاری : اُچا، اُبھار ول
اُبھاسرن (ک) : بولن، گل کرن، جواب دیون، اواز کڈھن، دل دی ہواڑ کڈھن
ابھت : غیر موجود، ناموجود شے، جو نہ ہووے
اُبھرن (ک) : اُتانہ چڑھن، اچھلن، چڑھن، رِنگن، طلوع ہوون
اُبھرواہے : ویکھو "اُبھڑواہے"
ابھڑواہے : اچانک، اک دم، اچن چیت
ابھڑوایا : ابھڑواہے
ابھمان : (ابھ - مان) غرور، تکبر، وڈیائی، کبر، گھمنڈ
اُبھے : ابھا توں، شمال
اُبھے ساہ : اوکھے ساہ، ہاواں
ابھیکن (ک) : (اَبھے کن) اوکن، الٹی کرن، اُبھاکن
ابھیمان : (ابھ - مان) غرور، تکبر، وڈیائی، کبر، گھمنڈ
اپار : (ا- پا- ر) بے انت، جس دا پار نہیں، لامحدود، ودھ کے (2) بے مثل، لاثانی
اپارا : اپار - حد تے گنتی توں ودھ کے
اُپانگ : اپ + انگ - کسے انگ دے چھوٹے حصے (ہتھ انگ اے تے انگلیاں اُپانگ)
اپاون : (ک) سرجن، تخلیق کرن، پیدا کرن، بناون
اُپاؤ : اپاء، مسئلے دا حل
اُپایا : گھلیا، بنایا، تخلیق کیتا، ویکھو "اپاون"
اپجن (ک) : ابجن، اگن، پیدا تھیون، ظاہر

ہوون، بتری، آتے آون، جمن

اپٹھ: خلاف ورزی، برخلاف

اپٹھن: (اپٹھ - ٹھن) اچاٹ ہوون، اکتاون،
بیزار ہوون

اپٹھی: (ا- پٹھ- ٹھی) پچھی، الٹ

اپٹھے: پٹھے، الٹے

اپجن: (اپ- جن) اپجن، پیدا تھیون، جمن، اگن

اپجے: پیدا ہوئے، جمے

اپدیش: (اپ دے ش) نصیحت

اپرادھ: (اپ را - دھ/ د) : گناہ، ظلم، جرم

- اپرادھن: مجرم، عورت، گناہگار

- اپرادھی: مجرم، گناہگار (مرد)

اپرادھن (غ ا) : ویکھو "اپرادھن"

اپرالے: (اپ- را - لے) تلافی، نقصان پورا
کرنا

اپراون: (ا .) اوپرا محسوس کرن، جھاکا آون

اپراہاں: (اپ را ہاں) اپڑ، اپڑے

اپرم: روحانی، اعلا، اچیرا، اچا

اپڑ: پہنچ

اپڑن: (اپ - ڑن / ک) پجن، پہنچن، ڈھکن

اپلاون: (اپ- لا- ون / ک) اتے آون،
ترن، اچن چیت اٹھ کھلوون

اپنی: (ا- پن - نی) جی، بی

اپنی اور نبھاون: اپنے ولوں فرض پورا کرن

اپناون: (اپ- نا-ون) اپنا بناون، اپنے ورگا کرن

اپنے آہر ای آونا جے: آپ ای کم کرنا جے
(کسے نہیں آکھنا)

اپنے ناؤں دا نیاں: اپنے ناں دی لج

اپوڑن: (ا-پو-ڑن / ک) ہیر نال کھڑاک کرن،
ناجائز لڑائی لڑن

اپوڑیاں: (ا-پو-ڑی- آں) بھیل پیریاں، پچھی
عقل والیاں عورتاں

اپھارا: ڈھڈ پھلن، معدے دی خرابی (دو
رنا اپھارے)

اپھل: (اپھ-پھل) پھل نہ دیون والا، بانجھ، رکھ،
بے ثمر، اوترا

اپھلن: (اپھ - لن) ابھرن، اپراٹھن، اچھلن،
امنڈن

اپھنن: (اپھ، نن / ک) اچھلن، ابھرن، امنڈن،
ابلن، اچھلن

ات: انت، اخیر، اخیری حد، بہت زیادا

- ات چتارن: رنگاں نال بہت زیادا سجاون،
پینٹ کرن

اِت: ایس، ایدھر

- اِت بدھ: انج، ایوں، ایس پاسے، ایدھر

- اِت بھت: انج، ایسراں، ایس طرحاں

- اِت کاری: ایس کم

اُت: اوس، اودھر

اتا: دھوبی دا ناں جہنے رڑھدی جاندی سسی نوں
دریا وچوں کڈھیا تے پالیا

اتارم: مینوں لاہوے (گا)، مینوں اتارے گا

اتارن: لاہون، نقل کرن، اتھمع

- اتارے: لاہے، نقل کیتے، لکھے

اتاں (غ ا) : اتانہ، اتے

اتانہ: اتے، اپر

اتانیاں: اتانا، اتے نوں موڑنہ کر کے لینا

اتاولا: (ا-تا-و-لا) متجس، کوئی کم کرن لئی بے
تاب، بے قرار، جوشیلا، جلد باز، کاہلا

- اتاولے: کاہلے، "اتاولا" توں

اتر: شمال

اترن (ک) : لتھن، لہن، تھلے آون

اتھ فتھ: بنھن تے کھولن

اتقو: تہمت توں بچو

اتلا: (ات - لا) اپر والا، اتوں، ظاہری

اتم: (اُت - تم) اچا، پاک، شریف، اصیل، قیمتی،
سبھ توں اچایاں اعلا

اتم القصص : قصیاں وچ سبھ توں کمل
اتمامی : مُکاون والا' ختم کرن والا' اخیری
اتن : (ات- نن / ک) تانا تن' نالا پراندا وغیرا بُنن
اتن : ترنجن' آتن' عورتاں دے جمع ہوون دی تھاں' ترنجن دا گیت (مُراد ایہ دنیا)
- اتن پاون : ترنجن وچ کٹھا ہوون
اُتوڑتی : اک توں بعد اک' مسلسل
اِتول : (اِت- ول) ایس پاسے' ایدھر
اُتول : (اُت- ول) اوس پاسے' اودھر
اتولویں : (ا- تو- ل - وی- ں) : بے تول' بناتولے' بے حساب
اِتویلے (اِت- وے- لے) : ایس ویلے' ہُن
اِتھائیں (اتھا- ای- ں) : غلط املاء' دیکھو اتھائیں' اتھاہیں
اتی : ایتے
اتیت (ا-تی-ت) : سیلانی' سادھو' یاتری' وراگی
اُتیرے : اُتے
اتیھاں (ا- تی- ما- ں) : ستیماں' ماپے مٹرٹاں
اتیں (ا-تی- ں) : اتے
اُتیول (اُ - تے- ول) : اُتے ول' اودھر' اوتھے' اوس پاسے
اِتھ : ایتھے
اُتھ : اوتھے
اِتھاں : ایتھے
اُتھاں : اوتھے
اتھاہ : جدی تھاہ نہ ہووے' بُہت ڈونگھا
اتھاہیں : ایتھے ای' ڈیکھو اتھائیں
اتھاہیں : اوتھے ای- ویکھو "اتھاہیں"
اتھائیں : ایتھے' ایس تھاں' ایتھے ای
اتھائیں : اوس تھاں' اوتھے' اوتھے ای
اتھرا : من موجی' مُونہہ زور' گل نہ منن والا
اُتھل (اُتھ- تھل- / امر) : پلٹ' اُتھلن توں

اتھلن (اتھ- لن / ک) : پرتاون' الٹاون' ہیٹھ اُتے کرن' پاسا پلٹاون
اتھن (اتھ- تھن / ک) : سپرد کرن' سنبھال وچ دے دیون
اتھن (اتھ- تھن/ک) : چکن' اچھل دیون' ابھارن
اتھوری (اتھ- تھو- ری) : تھوری' نرکار' کھوتے چلاون والے
اُتھے : اوتھے
اِٹ : گنھی ہوئی مٹی نوں چوکور شکل وچ بنا کے اگ وچ پکایا ہویا' جدے نال عمارتاں اسارن دا کم لیا جاندا اے۔
- اِٹ کھڑکا : مقابلا' ٹاکرا' دشمنی
اٹاری : چبارا' اُچی ماڑی
اٹالے / اوٹالے : سفری سامان
اٹک : رُک (2) سندھو ندی دا اک ناں
اٹکاون (اٹ- کا- ون / ک) : وگاہون' اچھالن
اٹکل : اندازا
اَٹکن (اٹ- کن / ک) : کھلوون' ٹھہرن' رکن
اُٹکن (اُٹ- کن / ک) : اچٹن' اکھڑن' اچاٹ ہوون' نہ رہن' دھیان ہور پاسے ہو جاون
اٹکی (اٹ- کی) : جاگ آئی' نیندر وچ' خلل آیا
اٹل : آئے' تھے' آوندے
اٹلن (ک) : الڑن' گھر کے آون
اٹن : بھرن' لبڑن' الودا ہوون
اٹن : اتن' ترنجن
اٹی : (1) دھوڑ نال بھری ہوئی' لبڑی' تھم پتھ (2) سُوتر دا لچھا
اٹیرن (اٹے- رن/ ک) : (1) چکر دیون' گھماون' سوتر ولیٹن (2) دھوکھے وچ پھساون' ہتھیاون' ولا کے نال لیجاون (3) چرخے دا اک حصا
اٹیری : چکر
اُٹھ (امر) : اٹھن توں

۔ اٹھ کھلووے : پڑھیا جاوے ("حرف اٹھاٹا" محاورا اے)

۔ اٹھ وگن : تُرپین

۔ اٹھن (ک) : کھلون، اُتانہ ہوون، نکلن

اُٹھ : اوٹھ (جمع : اٹھاں)

۔ اُٹھ جٹیا : اوٹھ دے گوڈے بنھ دتے (اوٹھ نوں بٹھاون مگروں گوڈے بنھ دیندے نیں تاں جے اٹھ نہ کھلووے)

۔ اٹھاں دے : اوٹھاں دے

اٹھاراں : کورووال تے پانڈوواں دے لشکر

اٹھال : اٹھا، اٹھا کے، چک کے

۔ اٹھالی : چکی، اٹھائی

۔ اٹھاواں : چکاواں

اٹھاوی / اٹھاویہ : اٹھائی 28

اٹھایم : میں چکیا/ چکے

اٹھتری (ا۔ ٹھت۔ ری) : اٹھتی، تریہ تے اٹھ

اٹھکاٹیاں (اٹھ۔ کا۔ ٹی ۔ آں) : اوکھے تے چکری راہ، ایسی چڑھائی جس اُتے چڑھنا اوکھا ہووے۔

اٹھکیلا : شوخ، چنچل

اٹھکھیلڑو (اٹھ۔کھے۔ل۔ ڑو) : اٹھکیلی، نخریلی (مراد ہیر)

اٹھلاون (اٹھ۔ لاون / ک) : اتراون، ناز کرن، نخرا کرن، گھمنڈ کرن، مٹکن

اُٹھم : میرے (وچوں) اٹھن

اٹھن : جاگن

اٹھوارا / اٹھوارہ : (اٹھ۔ وا۔ را) اک ہفتا، اٹھ دن

اٹھوہیں : ٹھوٹنے، بچھو

اٹھیاں : تیار کھلوتیاں

اثبات (اس۔ بات) : ہاں، ہوون، وجود رکھن

اثنینیت (اس۔ نی۔ یت) : ثانی، دوجا، شریک ہوون دی حالت، دوہیت

اجابت : قبولیت، لوڑ پوری ہوون

اجارا : "ویکھو اجارہ"

اجارہ : ملکیت، ٹھیکا، کرایا، محصول چنگی، ذمے واری

اجاڑ : اجڑی دنیا یعنی اگلا جہان (الف) (2) اجڑی ہوئی تھاں، ورانی (و۔ ر۔ اجاڑے)

۔ اجاڑی : وران کیتی

اجاڑن : برباد کرن، وران کرن

اُجاگر : نتروان، ساہمنے

اُجالا : (1) روشنی، چانن (2) لشکواں، چمکدا

۔ اجالے : لشکائے، چمکائے

اجاں : اجے، حالے

اجاں : ضائع، زیاں، نقصان وچ

اجان : ان جان، انجول، نہ جانن والا

اجائی : (1) ضائع، رائگاں، بے فائدا، فضول (2) ایویں، خواہ مخواہ (و۔ ر : اجائے)

اجائیں : (1) ضائع، رائیگاں، اجائی (2) مارے گئے

اجایا: ضائع، بے فائدا، فضول، بے نتیجا

اجدائی : اجداد مطابق، اپنی نسل اُتے

اجر : بدلا، اجرت، معاوضا، صلا، ثواب

اُجڑ (اُج۔ جڑ) : بکریاں بھیڈاں دا گلا

۔ اجڑ چارن : بکریاں بھیڈاں چارن (کئی پیغمبر اجڑ چاروے رہے، وارث شاہؒ نے ایس گل ول اشارا کیتا اے)

اُجڑ : اجڑن توں، وران، برباد، اجاڑ ویکھو "اجڑن"

۔ اجڑ گیاں دے : اجڑے ہوئے لوکاں دے، اوہ لوک جو دنیا چھڈ کے آخرت قبول کردے نیں۔

اُجڑن / (ک) : جڑھوں پٹیجن، برباد تھیون، تباہ ہوون، بے گھر ہوون

اجڑے : برباد ہوئے، وسدے توں اُوسدے ہوئے

اُجڑیاں منگاں : مانگ دا اجڑن (جو کنگھی لئی ورتیندا ہے)

اُجَل وِچ : تھوڑے دناں توں' اِک دو دن توں

اَجل : (مث / ع) موت ' وقت 'مُدت

اجلاں : اجے' حالے

اجلڑے : ویکھو "اجل"

اجلن :(ک) لشکن' چمکن' نکھرن' صاف ہوون

اجلوں : اجل توں' موت توں

اجناس : جنس دی جمع' غلا' اناج

اجن : اجے' اجے تیک

اَجو : اج ای

اجُو : وضو

اجودھیا : رام چندر دا جنم تھاں

اَجوڑ : نااتفاقی' دوری' جوڑ دے اُلٹ

اجوڑاں : اجوڑ توں' دور کرن' نکھیڑ

اجوڑن :(ک) وگاڑ پیدا کرن' بے اتفاق ہوون' توڑن

اجوکا : اج دا' جدید' ادھونک' ایہ (و.ر:اجوکی' اجوکے)

اجوکڑی : اجوکی' اج دی' جدید

اجی : اجیت' جو فتح نہ ہو سکے' (2) بلاون دا بول

اجے : اج ای' (2) ہاری ہوئی

اجھکن (اجھ- کن / ک) : (1) رکن' کھلوون' ٹھہرن' اٹکن (2) سنکن' جھکن' ہچکچاون

اجھلن (اجھ- لن / ک) : اِک بھانڈے توں دُوجے وِچ پاون' لُدن

اجھن (ک) : بیھن' بہن

اجھو : اج ای

اُچ : اُچائی' بلندی

اچاچیت : اچن چیت' فورن' اِکدم' اچانک

اچاچیتی : اچن چیتی' اِکدم' بے خبری وِچ' سہج

اچار : کچے انب' نمبو تے ہور شیواں وچ مسالے تے تیل پا کے بنائی وست جو سالن دے طور اُتے ورتی جاندی اے۔

اُچاک : اچاٹ' دل بھرن' (و- ر : اچاکے)

اچالا : چلیا جاون' چلانا کرن' مرن

اچالن :(ک) ادھالن' نٹھاواں کرن' پٹ سٹن

اُچاواں : اچا

اُچاہتی : چالاکی' کمینی حرکت

اچٹن :(ک) اکن' اکھڑن' اکن' اچاٹ ہوون

اِچر : اینا چر' اِچراں' اینے چر

اچرج : عجیب' انوکھا' نرالا' نویکلا' جو کدی ویکھیا سُنیا نہ ہووے

اِچرک : اونے چر تیک' اونا کُو چر

اچرن (اچ- رن / ک) : بولن' کہن' آکھن' گل کرن' جواب دیون

اچڑ : "اچڑن" توں' ویکھو اچڑن

اچڑن (ک) : (1) اکھڑن' اچٹن' (2) ادھڑن' لتھن' کھل لہون' کھل جاون' زخمی ہوون

اُچے : اُچے

اچکن : (اچ- کن / ک) : وند کنڈھ کے مِن

اچکن (اچ- کن / ک) : (1) ابھرن' اچھلن' کُدن' چھال مارن' (2) مِن دا اکھڑن' اچٹن' اُچاٹ ہوون (3) چکن' کھسکاون

اَچل (ا- چل) : نہ چلن والا

اچلن (اچ- لن / ک) : اکھڑن' اچٹن' اچرن' لتھن

اچی (اچ- ی) : غلط اچارن' ویکھو "اچیں"

اچن چیت : اِکدم' اچانک

اچیں (اچ- وی- ں / مث) : جلوہن' خارش' کھجلی' کھرک' کسے گل دے تجسس پاروں تکلیف یاں بے چینی' پریشانی' اچی

اچیتے : اچن چیت' اچانک' اکدم

اُچڑن (ک) : زخم دا کھرنڈ لتھن

اُچھاڑ: غلاف' اتلا پرت'

اچھڑن: (اچھ ڑن / ک) اکھڑن' اچٹن

اچک: خوشحال' بے فکرا

اچھکن (اچھ- کن / ک) : اچھلن' کدن' اکھڑن' اچٹن' تھمن'

اُچھل: کُد' اُبل

اچھلن (اچھ- لن / ک) : کدن' ٹپن' پھلانگن' چھال مارن

اچھن (ک) : آون

اچھن (ک) : اچٹن' اچٹن' ماس وغیرا تھمن

اچھیدن (ک) : کھٹن' پٹن' کھودن

احاد: احد دی جمع

احاطہ: حاطا' گھیرا' گھیرا کرن' ولگن

احباب: عزیز' متر' پیارے' سجن' محبوب' بیلی' سنگی' ساتھی

- احباباں: "احباب" توں

احتیاج: لوڑ' ضرورت

احد: اک (رب)' کلم کلا

- احد وچ میم رلایا: احد لفظ وچ "میم" اکھر دا وادھا کر کے "احمد" بنایا۔

- احدیت: احد ہوون دی حالت یاں صفت' رب دا اِکو ہوون' توحید

احد: مدینے لاگے اک پہاڑ جتھے دوجی جنگ سے رسول پاکؐ دا دند مبارک شہید ہویا۔

- احدی / احدیا: ویہلڑ فوجی--- مغل دور دا فوجی پنشنر جو ویہلا رہندا سی تے لوڑ ویلے بلایا جاندا سی' ایہ فوجی سُستی تے حرام خوری دی مثال بن گئے سن

احرام (مذ): حج دا خاص لباس' جو دو (عورتاں لئی تن) چادراں دا ہوندا اے۔ ایہ بنھن مگروں بعض حلال کم وی منع ہو جاندے نیں۔

احسن (اح- سن / ص): بہت چنگا یاں سوہنا

احقر (اح- قر / مذ): سبھ توں گھٹ' حقیر' نکما

احکاروں: اہکاروں' تکبر پاروں' گھمنڈ پاروں' غرور پاروں

احمدؐ: سبھ توں ودھ صفت جوگ' رسول کریمؐ دا اوہ ناں جو اوہناں دی ماں نے رکھیا۔

- احمدؐ پور: احمد توں' یعنی رسول کریمؐ دا شہر' مدینہ (علی)

- احمدؐ شاہ رسولاں دا: حضرت محمدؐ- رسولاں نبیاں دے بادشاہ' نبیاں دے سردار

احمر (اح- مر / ک): سُرخ' سوہا' لال' رتا

احوال: حال دی جمع' حالات' ورتی'

- احوالوں: احوال توں

اخبار: خبراں' خبر

- اخباراں: مراد خبراں (الاں)

- اخباروں: خبر توں (2) لکھت وچوں۔ ایتھے مخصوص معنیاں والا "اخبار" مراد نہیں۔ میاں محمد بخش ہوراں نے "فارسیوں اخباروں" دی ترکیب ورتی اے جندا مطلب اے کہ اوہناں سیف الملوک قصہ فارسی دی کتاب وچ پڑھیا تے فیر پنجابی وچ لکھیا۔

اختر: ستارا' تارا

اخراج (اخ- راج): باہر کڈھن یاں ہوون

اخفش (اخ- فش): اک عالم تے فلسفی دا ناں جو سبق یاد کرن لئی اپنی بکری نوں وار وار سناؤندا سی۔ (بزِ اخفش: اخفش دی بکری)

اخفی: (اخ- فی): لکیا ہویا

اخلاص: خلوص' سچائی' (2) قرآن شریف دی اک سورۃ دا ناں

اخلاصی: اخلاص والے' مخلص

اخلاط: بدن دے تت

اخوان: (مذ) اخ دی جمع' بھرا' عزیز

اخوانہ: بھراواں دی' اخوان

اخوکم (مذ): تہاڈا بھرا

ادا: بھرا' ویر (سندھی)

اداسی : اداس (2) فقیراں ورگا لباس
ادالے : دوالے' آس پاس
ادبنی ربی : میرے رب نے مینوں علم تے راز دسے۔
ادر : ڈھڈ' پیٹ
ادراک : درک توں' سمجھن' محسوس کرن
ادریسؑ : حضرت ادریسؑ نبی
ادریسی : حضرت ادریسؑ نبی دا
ادعونی : مینوں پکارو
اداد : جنسی خاہش' پاگل پن' مالیخولیا
ادمت : اداد دی حالت وچ' پریم خماری نال ست
ادنیٰ : ادنا' گھٹیا' نیویں درجے دا
ادوالے : دوالے' ارد گرد
ادہم : اک قسم دے گھوڑے
ادی : بھین' سہیلی' (سندھی)
ادے : اودھر' اودتھے' اوس پاسے
ادیان : ناراض ہوون
ادیان : ابادی توں دور' ویرانے دا ڈیرا
- ادیان باشی (مذ) : شہر توں دور ویرانے وچ ڈیرا جماون والا فقیر
ادیساون (ک) : دوھن' بھلن' نرویا ہوون
ادھ (مذ) : مورکھ' مچھیاں کھاون والا اک پکھیرو' (2) ادھا' اک شے دے دو برابر حصیاں وچوں اک
- ادھ پچدھ / پچدھا : ادھ دے نیڑے تقریبن ادھ
- ادھ وٹڑا : ادھا ونڈ لیندی اے
اُدھال : اغوا' اُدھالن توں امر تے حاصل مصدر
ادھالا : اغوا' نساون
ادھرالن (ک) : چکی وچوں آٹا سانبھن
ادھرالے : چکی ہیٹھ مگروں آٹا کڈھن
ادھرج : ادھ راج' راجا' بادشاہ
ادھرنگ (مذ) : فالج

ادھرن (ک) : (1) ٹانکے کھلن' سیون کھلن (2) اپٹن' اکھڑن' کھل تھمن
ادھل : اغوا' نکلن' کڈھن
- ادھل گیاں : اغوا شُدا
ادھلاک : ادھلن نوں تیار
ادھلن : اغوا ہوون' نکل جاون
ادھم ابراہیم : حضرت ابراہیمؒ ادھم- بلخ دے بادشاہ جہناں فقیری لے لئی تے ولایت دے درجے اُتے اپڑے
ادھو : شری کرشن چندر جی دا رتھ وان
اُدھوانٹے : ادھ وچ' ادھ وچکار' ادھ راہ
ادھوت : نڈر' بے خوف' بہادر (2) بھبوت ملن والا ننگا سادھو
اڈار (مث) : اڈان' اڈاری
اڈارن (ک) : ابالن' اکالن
اڈاتا : عزت مٹی وچ ملاون' بدناں کرن
اڈانے : بندوبست' حالات' پربندھ (لط)
اڈاون : بھار چکن (ہا)' فضول خرچی نال پیسے ضائع کرن
اڈاہے : امید' تسلی
اڈر : اڈ کے' اڈاری مار کے'
اڈرن (ک) : اڈن' پرواز کرن
اڈ کینڈی (اڈ- کے- ل- دی) : اڈیکدی
اڈمبر : ٹھاٹھ باٹھ' ظاہری نمائش' سازوسامان' شان شوکت ورن والا اسباب' سنگھار' گہنے' ڈھول نقارے وغیرا دی اواز
اڈن : پیارن' کھلارن' تانن
آڈن : اڈرن' پرواز کرن
- اڈن کھٹولا : آڈن والی منجی' خیالی منجی جو لوکاں نوں آڈا کے سفر کروندی اے
- اڈن ہارے : اڈن والے' جاون والے' ٹرن والے' (فانی انسان)
اڈتا بھونڈ : اڈ کے حملا کرن والا

اڈول : نہ ڈولن والا' پکا پیڈھا' ملکڑے
اڈی : پیر دا پچھلا گول حصا' جتی دا پچھلا حصا
- اڈی مارن : بچن
اُڈیا آ ہنس : ہنس اُڈ گیا' جسم وچوں روح نکل گئی
اُڈیک : انتظار
اُڈیکگ : اُڈیکے گا' راہ تکے گا
اُڈیکن : (ک) کسے دا رہ تکن' انتظار کرن
- اڈیکے : انتظار کرے' راہ تکے
اڈینی : دکھ بھری' اداس کرن والی
اڈھائی : ڈھائی' دو تے ادھ
اِذازلزلت : تے جدوں زمین ہلائی جاوے گی (القرآن)
اذائیں : ویکھو "اجائیں"

اذفر : خشبوئی کھاء' خس
اذن : (اذ-ن) اجازت (2) کن
اذیت (اذی- یت / ع) : دکھ' تکلیف' تسیہا
ار : اور' تے (2) جیسے داگز
ارادت : عقیدت' عقیدت مندی
ارادا : کوئی کم کرن دی نیت
ارار : اُرانہ' شروغیرا دے ارلے کنڈھے
اراک (ع) : اک رکھ جھدیاں ٹاہنیاں مسواک دے طور تے ورتیندیاں ہن۔
ارامی : ارام وچ' سکون وچ
ارائیں (مذ) : اک ذات' سبزیاں وغیرا بیجن دا کم کرن والے۔ بُلھے شاہؒ دے مرشد دی ذات ارائیں سی ایس لئی بلھے شاہؒ کول "ارائیں" توں مراد بلھے شاہؒ دے استاد شاہ عنایت قادریؒ نیں۔
ارباب (مذ) : وڈیار' چودھری
اربراون : (ک) بڑبڑاون
اربع / اربعہ (ع) : چار' چونہہ
اربع عناصر : پرانے زمانے وچ سمجھیا جاندا سی کہ کائنات دی ہر شے چار تتاں (عناصر) نال رل کے بنی اے۔ اوہ عناصر ایہ نیں : اگ' پانی' ہوا تے مٹی۔ نویں سائنس ایہناں وچوں کسے نوں وی عنصر نہیں مندی۔ ایس ویلے تیک کائنات وچ 92 عناصر لبھے نیں تے 25 دے نیڑے مصنوعی عناصر وی تجربے گاہ وچ تیار کیتے گئے نیں۔
اربلی : شوخ' البیلی' چنچل
اربن : نذر' بھینٹ
اِرتقاء (ارت- قاء / ع) : نسارا' ترقی کرن۔ ڈارون تے اوہدے ہم خیالاں دی سوچ جس مطابق ہر شے ویلے دے نال نال ترقی کردی تے روپ وٹاوندی رہندی ہے تاں جے حالات دے مطابق چل سکے۔
ارتکاب (ارت- کاب / ع) : کوئی (مندا) کم کرن
ارتھ (سنس) : (1) مینے' مقصد (2) جائیداد' مال دولت
ارتھ کرن : جتھی تھاں یاں ویلے ملن دا وعدا کرن
ارتھ ہوون : پکا وعدا ہوون
ارتھی : ساڑن لئی مُردا لجاون والا ڈھانچا یاں منجی
ارٹھ : رہٹ' ہرٹ
ارث : ورثا' میراث
ارجمند (ارج- مند) قابل' عزت والا' شان والا (ارج مینے قدر' قابلیت' عزت)
ارجواں : حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں
ارحمؔ : رحم کر
ارحمؔ : سبھ توں ودھ رحم کرن والا
اردو بازار : چھاؤنی' فوجی کیمپ دا بازار
اردو بیگی : شاہی حرم دی ہتھیار بند پہرے دار سوانی
اردا بیگناں : وردی والیاں عورتاں جو شاہی حرم سرا دے بوہے اُتے پہرا دیندیاں سن
ارداسی : بنتی کار' درخاست کرن والا' درخاست کیندا

اردق (مذ) : ازرق، ودھیا نسل دا گھوڑا

اردل : اردلی، سپاہی، اردلی دا کم

اردی ترکاں : ویکھو "اڑدو"

اردھ تپ : اسمان ول مونہہ کر کے باہواں کھلوا کے ورزش، زمین اُتے قائما زاویا بنا کے کھلوون

ارڑاون (ک) : چیکن، اڑاون، اچی بولن، سنگھ پاڑ کے بولن

ارزاں (صفت) : سستا، سستی، گھٹ مُلا

ارزانی (مث) : سستائی، ستجائی، عام ہوون

ارزوئی : (مث) عرضوئی، عرضی

ارژنگ (مث) : مانی مصور دی تصویراں دی کتاب

ارس : (ا+رس) رس توں بنا، بے خشبوئی، بے سواد، بھڑے بندے اُتے کسے دا اثر نہ ہووے

ارسال : گھلن

ارسطو : یونان دا مشہور عالم تے فلسفی جو سکندر دا استاد وی سی۔

ارشاد : آکھیا، کسے بزرگ یاں وڈے دا فرمان

ارض : زمین، بھوئیں، دھرتی

ـ ارضی : زمنی، زمین دا

ارغنون : اِک قسم دا واجا

ارغوان : ارغوانی رنگ، نارنجی، جوگیا رنگ

ارغوانی : سوہا رنگ، رتا، لال، سنہری

ارک : کہنی، کہنی دا جوڑ

ارکان : رکن دی جمع، ساجھی، بندے، حصے

ارکھر (مث) : چھیڑ چھاڑ

ارگاون (ک) : چُپ وٹن، خموشی اختیار کرن

ارل : چٹخنی جو لکڑی دی ہووے

ـ ارل کھوڑ : بوہے نوں مضبوطی نال بند کرن لئی بوہے مگر لکڑ دا ڈنڈا (ارل) پھساون لئی کھوڑ

ارلی (مث) : پنجالی دے سرے تے پھسائی جاون والی لکڑ جو جنور نوں باہر نکلن توں ڈکدی ہے۔

ـ ارلی بھن : ارلی بھنن والا، اُدھ سِکھیا

ارلیاں لاہن / ٹھپن : پشو نوں ہل پنجالی توں ازاد کرن

اِرم (مث) : شداد بادشاہ دی بنائی ہوئی جنت

ارمان (مذ) : (1) خاہش، اچھیا، سدھر (2) کسے شے دے نہ ہوون دا دُکھ

اَرِنی : مینوں اپنا آپ دکھا (حضرت موسیٰؑ)

ارواح : روح دی جمع

اروار : دریا دا اُرلا کنڈھا

اُروپ : بے روپ، جنوں اکھاں نہ ویکھ سکن، رب۔

اروڑی (مث) : کوڑا، بیکار شیواں

ـ اروڑیاں : اروڑی دی جمع

ارے اریرے : ہور اُرانہہ، ہور نیڑے ہوون

اریڑی : کھوہ دا اک حصا، اوہ بیخ جو مالھ وچ جوڑ پاندی اے

اڑ : جکن، اڑن توں حاصل مصدر

اڑاپ : اڑن دی حالت، روک، رکاوٹ

اڑاتگے : اوکھ، اوکڑ، مشکل، اڑیکے

اڑاون (ک) : اڑنگن، اُچی بولن، سنگھ پاڑ کے بولن (2) برچھ یاں کسے جنور دا بکرن

اڑاہ : نچا، اگ دا بھانبڑ

اڑاہیں : اڑاتگے، مشکلاں

اڑایم : اڑایا، پھسایا

اڑب : ضدی

اڑبھنگے : ضدی، نصیحت نہ منن والے

اڑتنے پڑتنے پاڑن : بے لحاظی نال سبھ راز فاش کرن، فحش کلامی کرن

اڑچکری : پھس گئی

اڑدو : لشکر، وحشی لوکاں دا ٹولا۔ ڈاکو لٹیرے، منگول حملاور جو گھوڑیاں اُتے بیٹھے بیٹھے ٹٹی پیشاب کر لیندے سن

اڑکب (مذ): اڑن والا' نہ چلن والا (2) والاں وچ پھل

اڑکن (ک): اڑن' رُکن' پھسن' اٹکن

اڑن (ک): رُکن' اٹکن' جم کھلوون' (2) ضد کرن (3) محبوب (س)

اڑن (ک): (1) بون' جھکن' اُرن' لفن (2) اُڈن

اڑی: ضد

اڑیا: مخاطب کرن دا بول

اُڑیا (اُڑے-آ): بھکیا

اڑیاں (اڑی-آں): اڑی دی جمع' ضداں' انکار

اڑیچے (اڑی-چے): اڑے

اڑیساں: پاداں گی

اڑیے: اڑیا توں' اڑی' نی-کڑیاں دا اک دوجے نوں بلاون دا آپسی بول

اڑھیوں: چالو کردے نیں-سوکاندے نیں

از: توں' تھوں' ولوں

ازائیں: اجائیں' ضائع

ازبک: ازبکستان دا بندا / زنانی

ازخود: اپنے آپ

ازار: چادر' سلوار (2) دُکھ' تکلیف

ازاری: دکھی' ازردا

ازارے: ازار بند' نالا' ناڑا

ازرق (مذ): گھوڑے دی اک قسم

ازل: مذھ' کائنات دا سبھ توں پہلا دن۔ بُت پرانا جس بارے رب توں سوا کوئی نہیں جاندا۔

-ازلی: ازل دا' مڈھوں

ازماون: جانچن' تجربا کرن

ازمائش: جانچ' امتحان' تجربا

ازواج (مث / ع): زوج دی جمع' ساتھی' جوڑا' ویاہتا ساتھی

اژدر (مذ): لوک کہانیاں دا فرضی سپ جیدے موہوں اگ نکلدی اے۔

اژدھا (مذ): وڈی قسم دا سپ' اژدر

اژگر: اجگر' اژدھا

اس: اساں' اسیں

اس: ایس

-اس وم: ایس ویلے' ہُن' ہُنے

اساتھوں: ساڈے تھوں' ساڈے توں

اساتھیں: اساں تھوں' ساڈے کولوں

اساڈڑا: ساڈا

اُسار (مذ): تعمیر' بناون

اسارن (ک): تعمیر کرن' عمارت بناون

اسارے: (ک) صلاح' مشوارا

اساس: بنیاد' نینہ

-اساسی: بنیادی

اساس: ایسے ساہ

اساطیر: اسطورہ دی جمع' من گھڑت قصے' داستاناں

اسامی (مث): سامی' قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھدے نیں۔

اسانوں: اساں ول' ساڈے ول

اسانے: اسان' سوکھا

اساں پر: ساڈے اُتے

اساون: (ک) ہتھ نال چھٹ کے صاف کرن

اساہاں: (1) سانوں (2) اساں دا' ساڈا

اساہی: ارام' افاقا

اساہیں: ساڈا' سانوں

اسائیں: اوہنوں

اسایا: اختیار کیتا'

اسباب (مذ): سبب دی جمع' کارن' وجھا (2) مال اسباب' سامان

اسپ (فا / مذ): گھوڑا

اسپات (مذ): فولاد' ودھیا قسم دا لوہا

است (فا): ہے' اے' ہے اے

استاد: سکھاوݨ والا' ماہر' چالاک

استاکار (مذ): کاری گر' گنی' ماہر

استاوا (مذ): سقاوا' مٹی دا لوٹا

استاوڑا (مذ): نکا سقاوا' لوٹا

استجب: استجاب' قبولیت

استخارہ (مذ / ع): بھلائی چاہوݨ' کم کرن توں پہلاں ربی اشارا لبھن

استخوان (اس- تخ-وان): ڈھانچا' پنجر' ہڈی

استر (اس-تر / مذ): اندرس' رضائی یاں کوٹ دا وچلا کپڑا (2) زنجیر

استرا (سنس): وال کپݨ والا تیز رچھ

اِستری (سنس): عورت' بیوی

استدلال (مذ): دلیل

استسقاء (مذ): اک روگ جہدے وچ تریہ بہت لگدی اے تے ڈھڈ ودھ جاندا ہے۔

استعارہ (مذ): ادھار لینا' ساہت وچ کسے لفظ دا اصل مطلب دی تھاں مجازی معنے وچ ورتنا

استعمال (مذ): ورتوں (و، ر: استعمالاں)

استغاثہ (مذ): اپنے نال ہوئی زیادتی بارے انصاف چاہونا

استغفار (مذ / مث / ع): مغفرت منگݨ' گناہ بخشواوݨ

استغنا: بے نیازی' لاپرواہ ہووݨ۔

استقلال (مذ / ع): پکیائی

استنجا (مذ / ع): کجھے انگ نوں پانی نال دھو کے پاک کرنا

استین (مث): آستین' قمیض دی بانہہ

استینے: آستین وچ (سپ استینے: آستین وچ سپ)

استھر (مذ): نہ ہلݨ والا' قائم' لافانی

اسد (مذ / ع): شیر

-**اسدُ اللہ:** رب دا شیر' حضرت علیؓ دا خطاب

اسری: اسیر دی جمع' قیدی' بندی

اسرار (مذ / ع): "سر" دی جمع' راز' بھیت' گجھ

اسرارے: اسرار' راز' بھیت' گجھ

اسراف (مذ / ع): فضول خرچی' کورتوں

اسرافیل (مذ / ع): اک فرشتے دا ناں جو قیامت دے دیہاڑے ناد پھوکے گا جہدے نال مردے جی اُٹھن گے۔

اسرالاں: اسرال توں- افسانوی سپ جو ساہ کھچ کے بندا مار دیندا

اسرائیل (مذ): حضرت یعقوبؑ دا لقب

اسرائیلی (مذ): حضرت یعقوبؑ دی اولاد وچوں' یہودی

اسرایم: میں اسرایا' تعمیر کروایا

اسرگے: اسرن توں' تعمیراں' بنیاں عمارتاں' ترقی

اُسرن (ک): تعمیر ہووݨ' اُچا ہووݨ' بنݨ

اسریساں: اساراں گا' تعمیر کراں گا

اسریل: ویکھو "اسرائیل"

اسفندباش: قصا سیف الملوک وچ اک قلعا جہدے وچ ملکا خاتوں قید سی۔

اسفند یار: ایران دا اک بہادر سیانا

اسقاط (ع): ساقط کرݨ' روکݨ' ڈکݨ' کھلواوݨ' (2) بال دا ویلے توں پہلاں ڈگݨ یاں ڈگایا جاوݨ

اسکندر: سکندر یونانی' مشہور حملاور

اسکندری (مث): سکندھری' منگتی دیاں والیاں

اسکݨ (ک): ہوکا بھرݨ' لما / ٹھنڈا ساہ لیݨ

اسلاف (مذ / ع): سلف دی جمع' وڈ وڈیرے

اسلوب (مذ / ع / اس-لو-ب): طور طریقے' چال چلن' ڈھنگ' رسم (2) بیانݨ یاں لکھݨ دا ڈھنگ

اسم (مذ / ع): ناں

۔ اسم اعظم : رب دے 99 ناواں وچوں اِک ناں جو لئے کے کم شروع کرن نال کامیابی ہوندی اے

۔ اسم ستودہ : احمد، تعریف کیتا گیا ناں

۔ اسم یزدانی : رب دا ناں

اسماء : اسم دی جمع، ناں

اسماعیل : حضرت اسماعیلؑ رب دے نبی، حضرت ابراہیمؑ دے پتر

اسو: اک قسم دا گھوڑا

اسوار (مذ / فا) : سوار، سواری کرن والا، سوار ہو کے

اسوانگ: اِک قسم دا گھوڑا

اسود (اس-ود / ع) : کالا، سیاہ

اَسوں / اَسوتہ : دیسی سال دا ستواں مہینا جو ستمبر دے اَدھ وچ شروع ہوندا ہے

اسہ (ا-سہ) : ناقابل برداشت، جو ساریا نہ جا سکے

اِسی : ایو، ایہی

۔اِسی بھانت سوں : انج، انج ای

اسیڈی : ساڈی

اسیر (اسی-ر / ع) : قیدی

۔اسیراں (اسی-راں) : اسیر دی جمع، قیدی

۔اسیرے (اسی-رے) : اسیر یعنی قیدی

اسیری : بے قناعتی، کسے شے دے حصول لئی کڑھنا

اسیس : دعا، (2) امید (3) اڈیک

اسیسے (اسی-سے / مث) : اسیں توں، آس، اُمید، اڈیک (2) دعا

اشارت (اشا-رت) : اشارا

اشارا (اشا-را / مث / ع) : رمز، بولے بنا، سمجھاݨ دا جتن

اشباح : شبح دی جمع، جسم، ظاہری شکل یاں روپ

اُشتر (اش-تر / ع) : اونٹھ

۔اشتر گاڈی : اونٹھ گڈی

اشتراک (اشت-راک / ع) : سانجھ، بھائیوالی، ساتھ

اِشتہار (اش-تے-ہار / مذ / ع) : مشہوری

اشنڈ (اش-ٹن-ڈ / مذ) : اشٹ + انڈ یعنی اونٹھ دا آنڈا-بے معنی، چلاکی لئی ورتیندا اے-بے سر پیر گل

اشجار (اش-جار / مذ / ع) : شجر دی جمع، رکھ، درخت

اشخاص (اش-خاص / مذ / ع) : شخص دی جمع، لوک، بندے

اشد (مذ / ع) : شدت والا، کرڑا، ڈاڈھا

اشراف (اش-راف / مذ / ع) : شریف دی جمع، خاندانی، اُچے طبقے توں

اشراق (مث / ع) : اک نفلی نماز جو سورج نکلن مگروں پڑھی جاندی ہے (2) ٹیلی پیتھی

اشرف : سبھ توں زیادا شریف یاں شرف رکھن والا

اشرفی (مث) : سونے دا سکا، جو انگریزی سے توں پہلاں چالو سی

اشعار (اش-آر / مذ / ع) : شعر دی جمع

اشغال (اش-غال / مذ / ع) : شغل دی جمع

اشک (اش-ک / مذ / فا) : اتھرو، ہنجو

اشکار : شکار (دا)

اشکارا (اش-کارا) : اشکار، ظاہر

اشن : گرمی، طبیعت دا جوش

اشنا (اش-نا) : آشنا، جانو، متر، دوست

۔اشنائی : آشنائی، جاݨ پچھاݨ، واقفی

۔اشنائیاں : اشنائی، واقفی، جاݨ پچھاݨ، تعلق، لگ لاݨ

اشناک (اش-ناک / مذ / مث) : صاف ستھرا،

چلاک' ہُشیار' صفائی پسند' ہوشناک
-اشناکی : صفائی' قابلیت
اشنان (سنس / مذ) : نہاون' غسل
اشہب : (اش-ہب) گھوڑے دی اک قسم
اشیر: سویر' تڑک
اشیاء (مث / ع) : شے دی جمع' وست' چیزاں' شیواں
اصالت (مث / ع) : اصل توں' اصل ہوون توں' آپ
اصحاب (مذ / ع) : صاحب دی جمع (2) رسول کریمؐ دے ساتھی' صحابیؓ
-اصحاب کہف : دقیانوس بادشاہ دے زمانے دے سَت بندے جو بادشاہ دے ڈر توں اپنے کُتے سنے کہف (غار) وچ جا لُکے تے سوں گئے. جدوں جاگے تاں زمانا بدل چکیا سی
-اصحاباں : صحابیاں
اصداف (اص-داف / ع) : صدف دی جمع' سپیاں
اصفہاں : اصفہان شہر جو ایران وچ ہے-
اصفر: زرد رنگ' پیلا رنگ
اصل (اص-ل / ع) : جڑھ' بُنیاد' نِینہ' نقل دا اُلٹ
اصلاں: اصل کتاب' فقہ دی کتاب
اصلوں : مُڈھوں' اَکا' بلکل' ہرگز
اصنام : صنم دی جمع
اصیل : اصل دا' اصل نسل دا' چنگی نسل دا
-اصیلاں : اصل دی جمع
اصلی دیس : اگلا جہان
اضافت (مث / ع) : وادھا' کسے اک شے دا دُوجی نال تعلق جوڑن. مثلن اسلم دی کتاب وچ "دی" اضافت اے. فارسی وچ ایہو کم زیر نال لیندے نیں مثلن کتابِ اسلم.
اضافہ : وادھا

اضحیٰ : حج مہینے دا دسواں دن-سوڈی عید
اضطراب (مذ / ع) : سڑوڑ' اچوہن
اضطرار : بے وسی
اضغاث (ع) : شک' شُبھا' توہم
-اضغاث احلام : پریشان تے کھلرے سُفنے
اطلاع : پتا' خبر' سوہ
اطلاق : مطلق توں' پابند نہ ہوون
اطلس : اک چمکدار ریشمی کپڑا' ساٹن
اطوار : طور دی جمع' طریقے' رسم' عادتاں
اطوال : طول دی جمع' لمائیاں
اطہر: پاک
اعادہ (اے-عا-دا / مذ) : دہرائی
اعانت (اے-عا-نت / مث / ع) : مدد' سہائتا
اعتبار (اے-تبا-ر) : یقین ہوون یاں کرن. عربی وچ عبرت دے معنیاں وچ وی آوندا اے
اعتدال : وچکارلا' درمیانی
اعتراض : نکتا چینی' نقص کڈھن
اعتراف : منن
اعتقاد : عقیدا رکھن' یقین رکھن
اعتکاف (اے-ت-کاف / ع) : رمضان مہینے دے اخیری دس دن مسیت [illegible] بہ کے عبادت کرن
اعتماد : بھروسا' وساہ
اعجاز : معجزا' حیران کرن والا کم
-اعجاز مسیح : حضرت عیسیٰ (ع) دا معجزا (مردے زندا کرن والا)
اعداد : عدد دی جمع' ہندسے' شیواں' چیزاں' کنتری' گنتی
اعراب (مذ / ع) : وزن' تول نال گل کرن (2) بستاں' لکھت وچ اکھراں اُتے یاں ہیٹھاں علامت تاں جے درُست پڑھیا جا سکے (زیراں زبراں)
اعراض : مُونہہ پھیرن' گریز
اعصاب : پٹھے' جسم دے ریشے

اعضاء (مذ / ع) : عضو دی جمع' انگ' جسم دے حصے

اعظم (مذ / ع) : وڈا' بہت وڈا

اعظم : امام اعظمؒ' امام ابو حنیفہؒ

اعلام : (1) عَلَم دی جمع' جھنڈے

اعلام : جانو کرن' جانکاری دیون

اعلان (مذ / ع) : کسے گل یاں اطلاع نوں سبھ تائیں اپڑاون دا عمل

اعلم من اللہ : بے شک میں رب ولوں جانناں

اعمال (مذ / ع) : عمل دی جمع' کارے' کیتیاں

اغراض : غرض دی جمع' غرضاں' مقصد' مطلب

اغلاط (ع) : غلط دی جمع

اغلال (ع) : زنجیراں' ہتھ کڑیاں

اغن : سوہنی اواز والا اک پکھیرو

اغیار (اغ-یار / ع) : غیر دی جمع' اوپرا' بگانا' اوبڑ

-اغیاراں : غیر نوں' بگانے' اوبڑ' اوپرے

اغیانہ : ٹھنڈا

افتراء (اف-ترا / ع) : بہتان' تہمت' بہانا

افراد : فرد دی جمع' بندا (2) تصوف دا اک درجا

افراط (اف-راط) : ودھ' ودھاون

-افراطوں تفریطوں : افراط تفریط' گھاٹا وادھا' کسے شے دا اعتدال توں ودھ یاں گھٹ ہوون

افرنجہ : افرنگ' یورپ

افزائش (اف-زائے-ش / فا) : ودھاون

افسانہ (ع) : قصا' کہانی' بات

افزونی : زیادتی' حملا

افسردہ (اف-سر-دا / فا) : اُداس' دُکھی

افسوس (فا) : اُداسی' دُکھ' رنج

افشاں (فا) : چھڑکن' چھنڈکن' چھنڈکن والی شے

- افشانی : چھڑکن' چھڑکیا

افضال (ع) : وڈیائی والا

افضل : (ع) وڈیائی والا' وادھو' بہتر' اگیرے

افطار (ع) : روزا کھولن

افعال (ع) : فعل دی جمع' کم' عمل' کارے

افغان : افغانستان واسی' پٹھان' پختون

افق (ع) : بنّا' حد' کنار' دسحدا-جتھے زمین اسمان رلدے دسدے نیں۔

افکار (اف-کار / ع) : فکر دی جمع' سوچ' خیال

افگار (اف-گار / فا) : زخمی' پھٹڑ

افلاس (اف-لاس / ع) : بھکھ' غربت

افلاطون (اف-لا-طون) : قدیم یونان دا فلسفی جو سقراط دا شاگرد سی۔

افلاک (ع) : فلک دی جمع' اسمان' انبر

- افلاکی : اسمان دا' اسمانی

افلح من زکھا : (پوری آیت : قد افلح من زکھا) اوہ پاک ہویا جنھے نفس نوں پاک کیتا

افواہ (اف-واہ / ع) : فوہ دی جمع (فوہ : مُونہہ) اُڈی اُڈائی گل' پنجابی وچ واحد دے طور تے ورتیندا ہے

افیم : پوست دے ڈوڈے دا سُکایا رس جو نیندر لیاوندا ہے۔ ہفیم

افیون : افیم

اقارب (ع) : اقرب دی جمع' نیڑلے' رشتے دار وغیرا

اقبال (اق-بال / ع) : (1) مرتبا' وڈیائی' آدر (2) قبول کرن' من لین' اعتراف کرن

اقتباس (ع) : کجھ لینا' لکھت وچوں کوئی ٹوٹا کڈھن

اقتلوالموذیات : موذی نوں مار چھڈو (ایس توں پہلوں کہ اوہ نقصان اپڑاوے)

اقدس : بہت زیادا پاک

اقرار (اق-رار / ع) : گل منن' ہنگارا بھرن' ہاں وچ جواب دیون

- اقرار بالِلسّان: جیبھ نال اقرار (ایمان دا پہلا درجا' دُوجا درجا دِلوں تصدیق ہے)
- اقراری: اقرار کرن والا' رب دی ذات دی گواہی دیون والا

اقرب: بہت نیڑے

اقرب حبل الورید: شاہ رگ توں وی نیڑے (قرآن) "اسیں شہ رگ توں وی نیڑے آں"

اقصیٰ: بیت المقدس وچ اک مسیت' مسجد اقصیٰ

اقطاب (اق- طاب / ع): قطب دی جمع' اللہ والے لوک

اقلیدس: اک جامتی دان

اقوال: قول دی جمع' کتھن' آکھن

اقوام: قوم دی جمع

اَک: اُکتا' اکن توں

اَک: اک مشہور بُوٹا جِدا دُدھ زہری ہوندا ہے بعض دواواں وچ ورتیندا ہے

اِک: مُراد رب تعالیٰ-اک جانے: کلّی جان نے

- اک تھوں چار: چنگی ترقی
- اک تھیں اک چڑھندڑے: اک توں ودھ کے اِک
- اِک کر: اک سمجھ

اِکا: اکو' اک' کہ

اُکا: بلکل' پورا' سارا

اکابر (ع): اکبر دی جمع' وڈے' وڈیرے

- اکابری: وڈیائی' عظمت

اکار (مذ): ہوند' وجود' جُسا' جسم

اکارا: اکارت' ضائع

اکارا / اکارہ: اکلا' اکو' وحدت' کلا' (2) اکہرا

اکاس: ویکھو "آکاش"

اکاش (سنس): اسمان' انبر

اکاش ویل: اکاس ویل' دھاگیاں ورگی اک ویل جو دُوجے رکھاں اُتے چلم کے اوہناں دا رس چُوپ کے پلدی ہے۔

اکال: کال توں ازاد' سے توں باہر' امر' رب

اکاون: تنگ کرن' مجبور کرن' ستاون

اکاہرا: اکہرا' اک تہہ والا' اِک پرت والا

اکبر (اک-بر / ع): وڈا' سبھ توں وڈا

اکت: اک ہوون دی حالت' اکو' اک

اِکتساب (مذ / ع): لون' حاصل کرن

اِکٹھ (مذ): اک تھاں تے جمع ہوون' جوڑ میل

اکٹھی (ا- کٹھ- ٹھی): غلط' گمراہ

اکٹھیاں وگن: رل کے صلاح اُتے ٹرن

اکثر (ع): چوکھا' عام کر کے

اکثریت (مث): چوکھا ہوون' بہو گنتی

اِکدھر: اِک دھر' اک پاسے

اکذب: سبھ توں جھوٹھا

اَکر: کجھی دشمنی

اُکر: اکرن توں' کسے سخت دھات' پتھر وغیرا وچ کھدائی دا کم

اکرا: قیمتی' مہنگا

اکرت گھن: احسان فراموش' ناشکرا

اکرم (اک-رم / ع): وڈا بزرگ

اکری مشواہ: اوہناں دی بھلائی بچ نال کرو

اُکرن: کندا کرن' اُبھری ہوئی کڈھائی کرن' سخت شے وچ کھدائی دا کم کرن

اکروں بھکوں: فکراں دھندے

اکڑا: اُکا' بلکل' قطعی' سارے دا سارا

اکڑن (اک-ڑن / ک): لپکن' جھپٹن

اکڑیواں (مذ): پالے' بخار یاں تھکویں پاروں جسم دی آکڑ

اِکس: اکو' اک' کہ

اکساون (اک-سا-ون / ک): ابھارن' مشتعل کرن' بھڑکاون

اِکسے: اکو

اکسیں: اِکناں وچ' بعض وچ

اِکل: کلا ہوون دی حالت' تنہائی' اکلاپا

اِکلا : کلا، اِکو، تنہا

اکلاوݨ : یاد کرݨ، چیتے رکھݨ، چتارݨ

اکلڑی : اکلی، کلی

اکلݨ (اک-لݨ / ک) : اُبلݨ، جوش کھاوݨ، اُبل کے ہانڈی توں باہر ڈگݨ

ـ اکلیا : جوش ماریا

اکلیاں : بے چین ہو گئی، زور وچ آ گئی

اکلیندا : یاد کردا

اکݨ (اک-کݨ / ک) : اُکتاوݨ، تھکݨ، سوڑیاں چڑن، تنگ آوݨ

اکݨ : اوویں، نرچ، ایکݨ

اکݨ (ک) : تھیمݨ، بھلݨ، نشانا خطا جاوݨ

اِکناں : بعض، کئی اک

اِکواسا : اک پاسے وَل، کواسا، جھکیا

اک ویہہ : اکی، ویہہ تے اک

اِکی : 21، ویہہ توں اک ودھ، (2) اِکو، اک

ـ اِکی پتاں : جٹ دی عزت نہیں لہندی کیوں جے اوہدیاں اِکی پتاں ہوندیاں نیں۔(ڈھیٹھ سُپتا)

اُکے : اکتاوے

اکے : یاں، نہیں تاں (2) اک تے، اک پاسے تے

اکیٹھݨ (ک) : اکٹھا کرݨ، جمع کرݨ

اکیواں (اکے-واں) : اُکتاہٹ، اکݨ دی حالت

اکھ : ویکھݨ دا انگ

ـ اکھ آوݨ : اکھ دا روگی ہووݨ

ـ اکھ لگݨ : نیندر آوݨ

اکھاڑا : کشتی لڑن دی تھاں، اوہ تھاں جتھے پہلوان کشتی لڑدے یاں زور کردے نیں، سنت سادھو دا ڈیرا

ـ اکھاڑے : اکھاڑا

اکھاں : اکھ دی جمع، ویکھݨ انگ

ـ اکھاں وچ سماوݨ : بہت پسند آوݨ

ـ اکھاں نال کھکھر لاہوݨ : دور کھلو کے سوہݨے لوک تاڑݨ (2) مادہ پشوآں دا جنسی کم ول مائل ہووݨ

اکھاݨ : آکھی گئی گل، کہاوت

اکھاتے : اکھواوݨ، بݨݨ

اکھائیں : آکھاں

اکھتڑا (اکھت-ڑا) : سخت، جو کھودیا یاں پٹیا نہ جا سکے

اکھٹݨ : ٹھوکر کھاوݨ، ٹھیڈا لگݨ

اکھٹݨ : کھٹݨ، کمݨ

اکھر (اکھ-کھر / سنس) : اچھر، حرف

اکھڑ : اُجڈ، اڑبھ، کھرہوے مزاج دا

اُکھڑ : اکھڑݨ توں، پٹیا جاوݨ، اپݨی تھاں چھڈݨ

اکھڑیں : اکھاں

اُکھل (اُ-کھل) : دانے چھڑن والا لکڑی دا چٹو، دری اکھلی

اکھلݨ (ک) : اکھڑݨ (ور: اُکھلی)

اکھنڈ (ا-کھنڈ / سنس) : کھنڈ نہ ہووݨ والا، جو وکھ نہ ہو سکے، اٹٹ

اکھݨ : کھودݨ، پٹݨ، کھٹݨ، اکھوڑݨ

اکھشیوے : اکھواوے

اکھوت (ا-کھو-ت / مث) : آکھی گل، اکھاݨ

اکھوڑݨ : کھودݨ، پٹݨ، اکھݨ، اکھیڑݨ

اکھیاں : اکھاں، اکھ دی جمع

ـ اکھیاں نیرے : اکھاں وچ اتھرو

اکھیڑا : اکھاڑا، پڑ

اکھیڑݨ : اکھوڑݨ، جڑھ توں پٹݨ

اکھیں : اکھاں

ـ اکھیں ڈٹھی : اکھاں ویکھی

ـ اکھیں روہ : اکھاں وچ غصے دے اتھرو

اگ (مث) : بالݨ باروں طرح والی روشنی تے سیک

ـ اگ اڑیساں : اگ وچ پا دیاں گا

- اگ دا عذاب : دوزخ

اگا : اگلا پاسا' ساہمنا پاسا

اگاڑ : اوہ تھاں جتھے گاں مجھ بنھدے نیں

اگاڑن : اگراہون' وصولن

اگاڑی : اگلا حصا' ساہمنے' اگے

(پیٹ اگاڑی دھریا : ڈھڈ باہر کڈھیا)

اگاس : اسمان' اکاش' انبر

- اگاسی : اسمانی

اگال : کڈھی ہوئی شے' اُگلی ہوئی شے

اگالے : ساڑے

اگاہاں : اگانہ' اگے

اگاہوں : اگوں

اگاہیں : اگے' اگانہ' اگے دی

اگتھر : طُفان' انھیری تے بارش دا طُفان

اگدا : پہلاں دا

اگدوں : پہلاں' اگے' پیشگی

اگر (نذ / سنس) : اک رُکھ جہدی لکڑ بالن نال خشبوئی دھواں نکلدا ہے

اُگراہی : وصول کیتے جاون والے پیسے

اگراہون (اگ-راہ-ون / ک) : لین' وصولن

اگرن (اگ-رن / ک) : اگن' چنگرن' (2) اُلٹی آون (3) مارن لئی ڈانگ وغیرا اُتانہ چکن

اُگڑے : اگلے

اگل : اگے دا' اگلا

اگلا (اگ-لا) : اگے دا' پہلا

اگلا : چوکھا' کافی' ڈھیر سارا

اگلن (اگ-لن / ک) : باہر کڈھن' اُلٹی کرن (2) سیونک پاروں فصل دا سُک جاون

اگلے : بے انت' اَن گنت' بے شمار

اگلیاں : بُنتیاں' چوکھیاں

اگم : پہنچ توں باہر' ناقابل رسائی' جہدے تیک اپڑیا نہ جا سکے' راز' (2) عیب' (ش)

اگمن (اگ-من / ک) : اُگن' چنگرن' اُتانہ

اُگمن' اُبھر

اگن : اگنی' اگ

اگن : سریلی اواز والا اک پکھیرو

اگنی : اگ (2) جنوب' مشرق

اگن (ک) : پیدا ہوون' جمن' اُبھرن' بی دا پھُٹن' سورج دا نکلن' طلوع ہوون

اگواڑ / اگواڑی : اگلا حصا

- اگواڑی سُٹن : شیر دا غصے نال زمیں تے پنجے مارن

اگوچر : سوچ توں اُچا' عقل توں باہر' عجیب

اگولن (ک) : لبھن' بھالن' ڈھونڈن' گولن (2) راکھی کرن' سانبھن' دھیان رکھن

اگولتی : بھالن لگیاں

اگوں : اگلے پاسیوں' موت ولوں' اگلی دُنیا

اگوہاں : اگے' اگے دا

اگی : اگ

اگے : اگ (مم)

اگیاں : بُہت پہلاں

اگیان : اگلی' آئندا دی

اگیانی : گیانی دا الٹ' بے گیان' بے علم' جاہل

اگیترا : پہلا' شروع دا' اگیتا

اگیتری : وقت توں پہلاں بیجی جاون والی فصل

اگیں : اگاں

اگھ : بھاء' نرخ

اُگھ : اتا پتا' خبر (اُگھ سُگھ)' کھوج

اگھاڑ : کھولھ' واضح

اگھالن (ک) : کھنگھالن' پانی نال دھوون' انگھالن

اگھانے : تُل وٹُمے

اگھلون (ک) : رجن' ڈھڈ بھریچن

اگھرن (ک) : اگرن' وار کرن لئی چکن

اگھڑن (ک) : ظاہر ہوون' ترن' کھلن

اگھن : بے قصور نوں مجرم بنا دیون

اگھن (ک) : پونجھن، صاف کرن
اگھور : اُگھاڑ، کھولھ (اکھ)
اگھوڑن (ک) : اکھیڑن، ظاہر کرن
ال : کدو، لوکی (2) پیا ہویا ناں
ال : گرجھ ورگا اک پکھیرو، چیل
الا (امر) : "الاون" توں، بول
الا اللہ : "سوائے رب دے" (کلمے ول اشارا)
الابرار : ویکھو "ابرار"
الاپن (ک) : بولن، گاون، سُر ملاون، راگ چھیڑن
اَلار : الریاں، جھکاء
الارن : کھلارن
الارے : جھکے، کسے پاسے جھکاون لئی زور لاوے
الانجڑا : الاہما، الہنا، الزام، دوش، طعنا، شکایت
الا باللہ : سوائے رب دے
الاحزان (ع) : حزن دی جمع، غم
الاعمال بالنیات : اعمال دا دارومدار نیتاں اُتے ہے
الانگھ (مث) : کرو، دو پیراں دا درمیانی فاصلا (2)
اُلانگھن توں، ٹپن، حد پار کرن، ٹپن
الانہ : بولیا، الاتا
الاول : جھ
اَلاون (ک) : بولن، کہن، آکھن، دسن
الاون (ک) : سِکھن، چاون
الاو : لاہ، اُچھاڑ دا ریشمی کپڑا (2) اُچیائی، اسمان
اَلاہما : شکایت، طعنا، دوش، مہنا
- الاہے : طعنے، مہنے، شکایتاں
- الاہمیں : غلط املاء، ویکھو "الاہے"
الاہن / الاہنا : ماتمی گیت گاون
الاہنی : ماتمی گیت، ویرن، مرثیہ
الاہوں : رب ولوں (حکم الاہوں : رب دے حکم پاروں)
الاکسی : سڑے گا، بلاوے گا

الاؤ : بولو (2) اگ
الائے : گل کرے، !
البت : ضرور (2) ا!
البرز : اک پہاڑ دا ناں
البیلا (مذ) : شوخ شنگ، مدن پلیا، جوانی دے نشے وچ مست، نخریلا، چھیل
البمل : پکھا، پکھے دے جھل
النا : کلال
التجا (مث / ع) : عرض، عرضوئی، ارداس، پناہ
التفات (ال-تفا-ت / ع / مث) : کسے ول تکن، توجا کرن، مہربان ہوون
التھن (ک) : بدلن، پرتاون، نقل کرن، اک لپی توں دوجی لپی وچ اتارا کرن، تھن
- التھے : تھے، اُترے
اُلٹا : الٹ، پٹھا، مُوندھا
اُلٹا پوے ستارا : ستارے دی چال پُٹھی ہو جاوے، بدقسمتی آ جاوے
الٹاون (ک) : اِک توں دوجے برتن وچ لدن، پرتن (2) ترجما کرن
الٹن (ک) : پرتن، مُوندھا کرن، پلٹن
اُلٹے : پُٹھے
الثریٰ : تحت الثریٰ یعنی پاتال
الجھن (ال-جھن / مث) : سوڑ، کنبھل، رکھ، اڑچن، جھمیلا (وچ پھسن)
الحاد (ال-حاد / مذ / ع) : رب توں انکاری ہوون دی حالت، دہریاپن، بے مذہبی
الحاح : جھُرن، گڑگڑاون
الحان : لحن، اواز، گلے دا سُر، تان
الحب معلیٰ : محبت اُچی ہوندی ہے
الحمد (مث / ع) : حمد-رب دی تعریف، شکر الحمد للہ، رب دی ذات حمد (تعریف) دے لائق ہے
الدنیا سجن للمومن : دنیا مومن لئی قید خانا ہے
الدن (ک) : الٹاون، دولھن

[illegible]نا (ال رن / ک) : جھکن، اِکواسا ہوون، [illegible]ائل ہوون

ـاُلریا : جھکیا، اُلّریا

الڑے : الھے، کچے، تازے

الڑے گھاہ : کچے زخم جہناں اُتے کھرنڈ نہ بجھیا ہووے

الزام (ال-زام / ع) : تہمت، کوئی گل کسے دے متھے لاون

الس : جُوٹھا

الساون (ک) : انگھلاون، سُست ہوون، ڈِھلا ہوون

الست بربکم : "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" پہلا دیہاڑا جدوں رب نے رُوحاں نوں جمع کر کے ایہ سوال کیتا-(قرآن پاک دی آیت)

الستوں : الست، سوالیا فقرا، کیہ میں نہیں؟ ویکھو "الست بربکم"

الستی : الست توں، روز ازل توں، ویکھو "الست بربکم"

السیٹے (ال-سے-ٹے) : سختی، مار، تکلیف

السیف قاطع : تلوار کٹن والی ہے

الصدقہ ترد البلاء : صدقا مصیبت دا توڑ ہے

الطاعۃ : اطاعت

الطاف : لطف، کرم، مہربانی

العشق نار : عشق اگ اے

الغرضی : مطلبی بندا

الغوزہ : وانسری ورگا اک ساز

الغیبوں : غیب توں

الف : ہزار، فارسی لپی دا پہلا اکھر، اکثر صوفی شاعراں نے "اللہ" لئی ورتیا ہے

الف حسینی : امام حسینؑ دی اک تلوار دا ناں

الف میم / الف تے میم : اللہ تے محمدؐ

الف والف جتوسے : الف توں الف وسیا، نکھیڑ کے وسیا

الفت (مث / ع) : پیار محبت

الفقر فخری و الفقر منی : فقر میرا فخر ہے تے فقر میرے وجوں ہے (حدیث پاک)

الفوں : الف توں

الفوں بے تیک : سارا، پورا، مکمل

الفی : فقیری چولا، کفنی، بنا سیتا ہویا کپڑا جہدے وچ گریبان دی تھاں پاڑ کے گل پا لئی دا ہے

القا (مذ / ع) : ربی خیال، دل وچ رب ولوں کوئی خیال پے جاون

القارعہ : قرآن شریف دی ایسے ناں دی صورت جس وچ قیامت بارے دسیا گیا ہے

القصہ (ال-قص-صا / ع) : قصا ایہ ہے، کہانی انج ہے

القہار (ال-قہا-ر / ع) : نواون ہار، رب دا اک صفاتی ناں

الکاون (ک) : الساون، الکساون، سُست تھیون

الکس (مث) : سُستی، آ بلکس

الکساون (ک) : سُست ہوون، الکاون، ڈِھلا چین

الکھ : حواس توں پرانہہ، بے رُوپ ہستی، رب، سارے دا سارا-اخیری سرے تیک، جو ویکھیا نہ جا سکے، بے حد و حساب

ـالکھ لاہن : پُورا تباہ کر دیون، جسم توں روح وکھری کرن، جان توں مارن

ـالکھ وجاون : ناد وجا کے، "الکھ الکھ" دی اواز پیدا کرن

الگ : وکھرا، علیحدا، نو یکلا

الم (مذ / ع) : دکھ، درد، غم

ـالماں : الم توں، غم، دکھ

الم ترکیف : "کیہ توں نہیں ویکھیا؟" قرآن شریف دی اک سورت جس وچ ابرہہ دے ہاتھیاں نال مکہ اُتے حملے دا ذکر ہے-

الماس (مذ) : اک قیمتی پتھر

المجاز قنطرہ الحقیقہ : مجاز حقیقت دا پُل اے

الم نشرح : کیہ اسیں کھول نہیں دتا ؟ (القرآن)
النب : لانبو' بھانبڑ' شعلا
-النبیاں : ویکھو "النب"
النذیر (ان-نذی-ر / ع) : نذیر' ڈراون والا
النظر الی حسن الوجوہ : چہراں دی خوبصورتی ول ویکھن
النگھن (ا-لں-گھن / مذ) : نافرمانی' ٹپن' (ک) حد ٹپن' اصول بھنن' خلاف ورزی کرن' مکرن
الوان (ع) : لون دی جمع' رنگ
الوف (مذ / ع) : الف دی جمع' ہزاراں
الوف مآت : سینکڑے' ہزاراں
الوں (مذ) : الواں' جدے چہرے اُتے اجے وال نہ آئے ہوون' کولا' کچی عمردا
الونا (مذ) : پھکا' لون توں بغیر' بے سوادا
الول (ا-لو-ل / مث) : کنکتاری' گدگدی
ال ولی : جھل ولی
اُلوواس : اُجاڑ' جتھے اُلوواں دا ڈیرا ہووے
اللہ (مذ / ع) : رب' خدا' حقیقی معبود' کائنات دا سرجنہار
-اللہ اکبر : اللہ سبھ توں وڈا ہے
-اللہ الصمد : اللہ بے نیاز ہے
-اللہ بھانا : رب دی مرضی' جو رب چاہے
-اللہ راسی : جدا رب توں سوا کوئی نہ ہووے' محتاج
-اللہ نور السموات والارض : اللہ اساناں تے زمین دا نور ہے
الہام (مذ / ع) : رب ولوں بندے دے دل وچ کجھ پاون' ربی دس
الی : کائی' شے رکھے رہن پاروں لگیا زنگال
الیاس : اک پیغمبر دا ناں
الیاں : کپڑے دے کنڈھے اُتے پائے گئے پھُل بوٹے
الیرھن (ک) : کپڑے دی ... موڑ کے سیون'
لیرھن
الیکن (ک) : لکھن' لیکن
الیکھ : نہ لکھن جوگ' نہ ویکھن جوگ
الیل : سوچ' لہر' مستی' خبط' جذبا
الیندا : الانذا' بولدا
الیوم : اج دا دن' خاص دن
الیوم بصر حدید : اج اکھاں لوہے (وانگوں تیز) ہو رہیاں نیں
الیہن (الے-ہن / ک) : بولن' الاون
الھا : کچا (زخم' پھٹ)
الھڑ : ان جان' انجھول' ناواقف
الھڑے : الھے' کچے' تازے' (زخم)
-الھڑیں بھتڑیں : الھے پھٹ' کچے زخم
الھے : کچے' تازے (زخم)
ام (مث / ع) : ماں
امادہ : کوئی کم کرن توں تیار' آمادہ
امادیاں : امادا' تیار
امارت (ع) : امیری
امارہ (مذ / ع) : حکم چلاون ہار
امارہ نفس : ویکھو "نفس امارہ"
امام (مذ / ع) : آگو' اگے لگن والا' مذہبی وڈیرا
امام حنیفہ : ابو حنیفہؒ النعمان ابن ثابت' اہل سُنت دے چار اماماں وچوں پہلے امام
امامت : امام ہوون دی حالت یاں کم
امان (مث / ع) : پناہ' رکھی امانت
-امانے : امان وچ' پناہ وچ
اماں بابا : اماں حوا تے بابا آدم
اماہ : بے خودی' امنگ
اماہ : اماوس' انھیری رات جدوں چن نہ ہووے
امبر / انبر : اسمان
امری : لوئی
امبڑ / امبڑی : امڑی' ماں' امی
امبڑی جایا : ماں دا جمیا' سکا بھرا

امبھن (ک) : پرانا ہوون
اُمت (مث / ع) : گروہ' ٹولا' جماعت' کسے نبی نوں منن والے
امتحان (ام-تے-حان / ع) : جانچ' پر یکھیا' ازمائش' کسے دی قابلیت دا اندازا لاون لئی کیتا گیا جتن
اُمتی :اُمت دا اک بندا (2) میری اُمت (ع)
امتیاز : وکھریواں' نکھیڑ
امداد : مدد' سہایتا
امڈن (ک) : چھاون (بدل دا) چڑھن
اَمر : گل' حکم' ربی حکم' ایسا فعل جہدے وچ کسے کم کرن دا حکم دتا جاوے-عام کر کے مصدر دے اخیر وچوں 'ن' یاں 'ون' لاہ کے امر بندا ہے-(کھاون توں کھا' دوڑن توں دوڑ)
امر (ا-مر / سنس / مذ / مث) : نہ مرن والا' لافانی' لازوال
امر : امراء' امیر
امرا (ء) : (اُم-راء / ع) امیر دی جمع
امرت : ایسی شے جو مرن توں ڈک لوے' جیون پانی' آب حیات
-امرت منڈل : بہشت' جنت الفردوس
-امرت ویلا : سرگھی ویلا
امرتی (مث) : جلیبی ورگی اک مٹھیائی
امڑی : ماں' امی
اُمسن (ک) : ملسن' سڑن' ترکن
امک : امنگ' جوش' ترنگ' خاہش' اِچھیا' رِیجھ' چاہ
اِمکان (ام-کان / عر / مذ) : ممکن ہوون'
اِملاء (مث / ع) : لکھن دے ڈھنگ' لپی' بولے گئے نوں لکھنا
اِملا (اِ-مل-لا / مذ) : بنا مل' جہدا مل نہ پایا جا سکے
اِملاک (ام-لا-ک / ع) : ملک' ملکیت

املتاس (ام-ل-تاس / مذ) : اک رُکھ جہدے اُتے عنابی رنگ دیاں دو تن گٹھ لمیاں پھلیاں لگدیاں نیں-مئی وچ پیلے رنگ دے پھلاں دے خشبوئی گچھے لگدے نیں-پھلیاں تے پھل دوائیاں وچ ورتیندے ہن
املن (ک) : دنداں دا کھٹا ہوون
املی (ام-لی) : اک رُکھ تے اوہدیاں پھلیاں جو بڑیاں کھٹیاں ہوندیاں ہن
امن (مذ / ع) : بے خوفی دی حالت
آمنا : (ع) میں ایمان لیایا' میں منیا
امُور : امر دی جمع' حکم
اموڑ : جہنوں موڑیا / ٹھاکیا نہ جا سکے
امولویں (امو-ل-ویں) : بہو مُلے' قیمتی
اُمی : ان پڑھ' (مراد رسول کریمؐ)
امید (فا / مث) : آس' توقع
-امیدہا (فا) : امیداں' آساں (جمع دا صیغا)
امیر (مذ / ع) : امر والا' حکم چلاون والا' دولت وند
امیر حمزہؓ : رسول کریمؐ دے اک چاچا جی دا ناں
امیز : رلاون' آمیز
امین (مذ / ع) : امانت دار' جس اُتے وساہ پاروں لوک اپنیاں چیزاں اوس کول رکھن
امھلن (ک) : امڈن' ڈُلھ ڈُلھ پین' ڈھکن
اَن : اناج' غلا' رزق
اَن دھن : جنس مال' غلا' جائیداد وغیرا
اِنَّ (ع) : بے شک
-اِن ابواب الرزق : بنا شک رزق دے بوہے ...
-ان الجنتہ : بنا شک جنت ہے ...
-ان الشیطان : بنا شک شیطان ...
-ان القلب الیہ منیب : تحقیق دل اوسے دل رکھیا جا رہیا ہے
-ان مع العسر یسراً : بنا شک اوکھت دے

بعد سوکھت ہے (القرآن)
اُن : والاں دا موٹا دھاگا، موٹے ریشے دا دھاگا جِدے نال سویٹر جرسیاں بندے نیں
اُن : اوہناں، اوہناں نوں، اوہنوں
اُن ساں : اوہناں وچوں
انا (مث / ع) : میں، تکبر، غرور، خودی، گھمنڈ
انا : انا الحق (میں رب آں)
انا : میں،
انا احد : میں احد آں، میں رب آں
انا عرب : میں عرب آں
انا عرب بے عین : میں عرب آں، عین توں بغیر یعنی رب (بلھا)
انا اللہ : میں رب آں
انا النار : میں اگ آں
انا الحق : میں رب آں، حسین بن منصور حلاج دا نعرا جس پاروں اوہ سولی تے چاڑھے گئے
اناخیر : میں چنگا آں
انا لا خرقہ : میں کجھ نہیں
انا للعبد ارحم : اپنے بندے تے رحم کر
انا الیہ : انا للہ والی آیت دا مخفف
انا اعطینا : ان اعطینک، بنا شک اساں تینوں عطا کیتی (القرآن)
انا اعطینک الکوثر : بنا شک اساں تینوں کوثر عطا کیتی (القرآن)
اِنا للہ : اسیں اللہ دے آں تے اوس ول مُڑ کے جانا اے
اناتھ : بے آسرا، یتیم
اناج (مذ) : اَن، غلا، پیہ کے آٹا بنا کے کھادے جاون والے دانے
اناد : ازلی، مُڈھ قدیم توں، دُھروں، رب
انار دانے : انار دے دانے (واگوں رنگ)
اناڑی : کسے کم نوں نہ جانن والا
انانیت : انا دا مسلا، ذاتی وقار یاں ضمیر دا فیصلا، اپنے ہوون دا ثبوت، خود پسندی
اناہاں : اوہناں
انب : اک مشہور رُکھ تے اوہدا پھل
انب : ویکھو "انبھ"
انبار (ام-بار) : ڈھیر، بوہل
انباراں والا : ڈھیراں والا، امیر
انبان (ام-بان) : تھیلا، جھولا
انبر (ام-بر) : اسمان، اکاش
انبرس : (انب-رس) انب، لب نال تشبیہ
انبڑ / انبڑی : ماں، امڑی
انبلتاسے : ویکھو "املتاس"
انبوہ : ہجوم، بھیڑ، ڈھیر
انبوہی : انبوہ، ہجوم، بھیڑ، ڈھیر
انبے : انبھے، ویکھو "انبھ"
انبھ : ہنب، ہف، تھک (2) کنبنی، بھچال، زلزلا
انت (ان-ت) : اخیر، انجام، بھیت، تھیا، حد
-انت شمار : گنتری توں باہر، بہت زیادا
انتخاب (مذ / ع) : چون، چُنا
انتر (ان-تر) : دِل، اندر
انترا (ان-ترا) : کسے راگ دا مکمل اندرونا گیت دی استھائی چھڈ کے باقی سبھ مصرعے (2) راز دی گل
اُنتریہ : اُنتری، اُنتی، دیہ جمع نوں
انتقال : چلانا، اک تھاں توں دُوجی تھاں جاون، تبدیل ہوون یاں کرن، مرن
انجام (مذ / ع) : انت، اخیر، ٹُکن
انجان : نہ جانن والا، انبھول
انجان جہان : نکی دُنیا، بچے
انجم (ان-جُم-مذ / ع) : نجم دی جمع، تارے
انجمن (مث / ع) : مجلس، اکٹھ، تنظیم
انجوڑے (ان-جو-ڑے) : انجوڑ، ان جوڑ کیتے، جوڑے دے اُلٹ، دُور کیتے، جُدا

اِنجیر (مذ / فا) : اک رُکھ تے اوہدا پھل
اِنجیل (مث / ع) : عیسائیاں دی مقدس کتاب' چار الہامی کتاباں وچوں اِک
انچلا : آنچل' چادر' اوڑھنی
انحراف (مذ / ع) : لِفن' دوجے راہ پین' موڑا کھاون
انحد : ویکھو "انہد"
اند : ویکھو "اندر"
اندام : انگ (و-ر : انداموں)
اندر : دِل' مَن' اندروں
-اندر جھاتی : اپنے اندر ویکھن' اپنے آپ نوں جانن دا جتن کرن
-اندر خانے : وچوں وچ ' اندروں
-اندر دُکھ بیاپی : اندر پیڑ پسری ہوئی ہے
-اندر دی : گجھی' اندرلی
-اندر وقت ٹیمی : بے سارا ہوون سے
اِندر (اِن-در) : اکاش دا دیوتا' سورگ دا راجا
-اندرانی : راجا اِندر دی رانی
اندرونہ : اندر' جسم دا اندرلا حصا
اندری جھاڑ : مثانے دی صفائی لئی پیشاب لیاون والی دوا
ان دن : روز' متواتر' سدا (نانک)
اندوہ : غم' رنج' دکھ
اندھ : انھا پن
اندھ راجیہ : انھی سرکار' بے اصُول سرکار
اندھار : انھیرا' انھیری
اندھارا : انھیرا
اندھاراں : انھیرے
اندھاری : انھیری' انھیرا
اِندھکار : انھیرا' انھیر' غبار
اندھیاری : انھیرے والی' تاریک
انڈیاون (ک) : آنڈیاں اُتے بہن (2) ڈھکے حصے نوں چھیڑن

انڈیں پاون : دوپٹے یاں چادر پرانی ہو جاوے تاں لمائی دے رُخ پاڑ کے کنارے سیوں لین (انج اوہ ہور ہنڈ جاندی اے)
اَنس (مث / ع) : اولاد' حصا' جمیا' بندا' انسانی نسل دا' انسان
اُنس : محبت
انسرن (ک) : پچھے لگن' پیروی کرن' (2) شا نکلن
اِنشا اللہ (ع) : جے رب چاہیا
انصار (ان-صار / مذ / ع) : مددگار' مدد کرن والے
انصاف : نیاں' حق سچ' عدل
-اِنصافی : انصاف ول' انصاف کرن والا
انفاس : نفس دی جمع' ساہ
انفس : نفس دی جمع' جاندار
انقلاب (ان-قلا-ب / ع) : تبدیلی' اُلٹن پلٹن
اِنکار : نہ کرن' کفر
انکڑن (ک) : سُکن' آکڑن' خستا ہوون
انکسار : عاجزی' ہیٹتا
اِنکشاف (مذ / ع) : ظاہر ہوون' ساہمنے آون
انکن (ک) : آنکن' گنن' مُل دا اندازا لاون
انگ : جسم دے حصے' حصے (2) دوستی' محبت دا رشتا
-انگ انگ : جسم دے ہر انگ' اِک اِک انگ
-انگ ٹرٹن : انگ ٹُٹن' بدن دا بیماری یاں تھکیویں پاروں ٹُٹن
-انگ سہیلی : گوڑھی' رازداں سہیلی
-انگ لاون : دوجے دے جسم نال اپنے جسم دا کوئی حصا لاون
-انگ موڑن : مُڑن' ڈرن' پرتن
-انگ وٹاون : پھڑے جاون دے خوفوں چور دا بھیس وٹاون

انگاراں : انگیارے، بھکھدے کولے
انگاری : انگیاڑا، بھکھدا کولا
انگاس : اکاش، اسمان
-انگاسی : اسمان دا
انگرن (ک) : اگن، پنگرن، پھٹن، جمع
انگشت (مث / فا) : اُنگل
انگشتاں : انگشت دی جمع، انگلاں
انگشتری (مث) : مُندری، چھاپ، انگوٹھی
انگن : آنکن، گنن، جاچن، اندازا لاون
انگن / انگنا (انگ-نا) : ویڑھا، آنگن
انگور : مشہور پھل تے اوہدی ول
انگوری (ان-گو-ری) : زخم دا بھرن، زخم اُتے کھرنڈ آون (2) کرونبل (3) کھیت وچ بی دا پھٹن (4) انگور توں، انگور دا، انگور رنگا
انگی : چولی
انگیار / ڑ : چنگاری، بھکھدا کولا، انگیارا
انگھالن (ک) : کھنگالن، دھوون (بھانڈے) ہنگالن
اننت (ان-انت) : گنتی تے حد توں اُتے
انند : موج، خُشی، سکھ
انوار : نور دی جمع، چانن
انواع : نوع دی جمع، قسماں
انواع شریف : مولانا عبدی دی اک کتاب
انوپ : بے مثل، بے نظیر
انور : لشکواں (نور توں)
انوسار : مطابق
انوں : ان توں، اناج وچوں
انوواد : ترجما
انوہاں : بے پرواہ، چنچل، شوخ مزاج
انہٗ کان ظلوما" (بھولا) : بنا شک (امانت چکن والا) دن رات سخت مجاہدا کرن والا تے بے پرواہ (ہو کے مخلوق لئی ہر قسم دیاں قربانیاں کرن والا) سی
انہار : نہر دی جمع، نہراں
انہار : پرکار، طرحاں، وانگ

انہت : ویکھو "انہد"
انہد : بنا پھوک وجن والا نرسنگھا-ازل توں آ رہی الوہی اواز جو ابد تک چلے گی
انی : برچھی، تیر، نیزے وغیرا دی نوک (2) بلاون دا بول، نی
انی جھات : بالاں دا کھیڈ، تک کے جھات آکھنی

انی عبد : میں اوہدا بندا آں (رسول کریمؐ دا فرمان)
انی لاحد ریح یوسف : بنا شک مینوں یوسفؑ دی خشبو آوندی پیا ہے
انی لیحزننی : بنا شک مینوں غمگین کردی اے
انیاں : انی دی جمع، چنجھ، نیزے، تیر وغیرا دی چنجھ
انیاوں : انیاں، بے انصافی، اناتی
انیڑے : دور، نیڑے دے اُلٹ
انیک : اک توں ودھ، بہت سارے
انیندرا : نہ سونا، بے خوابی
انھا : وکھن ہین، نابینا
اُنھال : گرمیاں دی رت
انھی چوہی تے تھوتھے دھائیں : ایہناں دھاناں وچوں اسیں پہلاں ای چاول کڈھ لئے نیں-بیوقوف نوں بے بِنا کم کردیاں ویکھ کے آکھدے نیں-
انھے : جنسی جذبے دی بہتائی پاروں ہوش حواس گماون والے (2) انھا دی جمع
انھے کھوہ : بے اباد کھوہ، مشہور ہے کہ ایسے کھوہ وچ وڑے سُتن والے نوں جن چمبڑ جاندے ہن
انھے مادرزاد : مادر زاد انھے، جاندرو انھے
ان : بنا، ہین، نہ ہوون، لفظ توں پہلاں اگیتر دے طور تے لگ کے معنے اُلٹا دیندا ہے
-ان بھاتا : ناپسندیدا
-ان بھول : معصوم، ایانا

-انْ بھومی : نہ جانی ہوئی
-انْ بجھدے : اوہ لوک جِنہاں کول دولت یاں وسیلے نہ ہوون
-انْ پوتہ : انْ ودھا
-اچھوت : جنوں اجے چھوہیا نہ گیا ہووے' پاکدامن' کواری
-انحد : بے حد تے بے حساب
-اندھر (ان دھر) : بنا کسے دھریاں سمت
-انْ ڈٹھیاں : بھرتیاں و یکھیاں نہ ہوون' بنا ویکھے
-انْ ساہا : بنا ساہ' تھکیا ٹٹیا
-انْ سوہاں : اوپرا' ناواقف
-انْ سنگ : بنا جھاکے' بنا شرمائے
-انْ مُل : بنا مُل' انْ مُلا
-اَمنْے : انْ منے' بے انت' بے شمار
-انْ ودھا موتی : اوہ موتی جو پرویا نہ گیا ہووے (کواری عورت)
-انْ ہُنرڑ : بے ہُنری
-انْ ہوند : نہ ہوندیاں' غیرموجودگی وچ' نایابی
اناون : منگواون' سنیہا گھل کے بلاون
انایا : منگوایا
انْ (ک) : جنْ' بنائی کرن' (2) اڈن
انکھیلیاں : خودی والیاں' غیرت وند' انکھ والیاں
انوائے : منگوائے
انوپ : سوہنا' سُندر' اپنی مثال آپ
انی : اڑی' نی' کڑیاں دا بلاون بول
انیندرے : اُنڈرے
او (قا) : اوہ
اوار : اُرلے پاسے' اُرار' ایدھر
اوارجے : روزنامچے' ڈائریاں
اواڑا : چنگیاڑا
اوازار : بے زار

اواسارا : بے ٹھکانا' بے گھر
اواگت : اچن چیت' اچانک
اواگون : آواگون' آون جاون دا چکر' روح دا وار وار مختلف شکلاں وچ جنم لینا
اواگھ : موج' لہر
اواٹا : اباٹا' کاروبار' لاٹا' اکاٹا
اواہنے : پیروں ننگے
اوائل (عر) : مُڈھلی (عمر)' شروع دی' بالپن دی
اوائی : افواہ' اوڑی (2) آمد' آون
اوبال : ویکھو "ابال"
اوبھ : مرضی (2) اسمان
اوبھڑ : ناواقف' اوپرا' پرایا
اوبھڑ (ک) : غشی پین' اکتاون' بیزار ہوون
اوپاوتہار : اُپاوتہار' ویکھو ہیٹھ "اپاون" تے "اپایا"
اوپایا : اپایا' بنایا' تخلیق کیتا
اوپترے : پُٹھے
اوپرا : اوبڑ' اجنبی' پرایا' ظاہری' وکھاوے دا
اوپرے : "اوپرا" توں' اجنبی' نویں طرحاں دے لوک
اوپنگ : اک ساز
اوت (او-ت) : اوس' اوترا' بے اولاد
-اوت نکھتری : بے اولاد' بے مراد' نامراد' جدے نصیب وچ ویاہ تے اولاد نہ ہووے
اوُت (مذ / ع) : احمق' بیوقوف
اوتاد (مذ / ع) : وتد دی جمع' رب دی راہ اُتے ثابت قدم
اوتار (مذ / سنس) : رب دا انسانی روپ وچ اتارا کرن جویں کرشن تے رام
اوتارا : اتارا' اترن
اوتارے : اتارے (غلط املاء) لاہے' لاہوے
اوتاولا : غ۔ا۔' اُتاولا
اوتاہاں : اتاہاں' اتانہ

اوتر : عربی "ابتر" توں وگڑیا' بے اولاد
اوترا : ویکھو "اوتر"
اوتے : غلط املا' اُتے' اُپر
اوتے ول : اُتے ول' اوسے پاسے' اودھر
اوتھ : اوتھے
اوتھے : اُتھ' اگلے جہان
اوٹ : اولھا' سہارا' مدد' آسرا' پردا' پناہ
او ٹکّن : اک دُوجے توں وکھ ہووݨ
اوٹݨ (ک) : سہارݨ' جھلݨ' ذمے واری لین
اُوٹھ : اونٹھ' مشہور ریگستانی جنور
-اُوٹھ بلیدے دا ساتھ : ناجنس دی محبت' اونٹھ تے واند دی رفتار اک نہیں ایس لئی ساتھ نہیں ہو سکدا' بے جوڑ ساتھ
-اوٹھ قطارے : اونٹھ دی قطار وانگ (محم)
اوٹھے : اُٹھے' اُٹھ بیٹھے' آمادا ہوئے
اوج : اُچیائی' بلندی' عروج
اوجالا : غلط املاء' اُجالا' چانݨ
اوجر / اوجڑ : ویکھو "اوجھڑ"
اوجھا : اوہو جہیا' اُجے دا
اوجھڑ : جھاڑیاں' جنگل بیلا' جھاڑ بوٹے جتھوں لنگھنا اوکھا ہووے
اوچا : (1) اُچا (2) کولے پھڑن والا چمٹا
اوچک : اچݨ چیت' اچانک
اوچھک : تن درُست' خُش باش
اودا (مذ) : جامنوُ رنگا
اوداس : اداس
اودر : اداس' کسے دی یاد ستاوݨ
اودرݨ (ک) : اداس ہووݨ' اچاٹ ہووݨ
اودریا : اداس ہویا
اودیاں : اودے (جامنو) رنگ دیاں
اودھ : گارنٹی' میعاد' حد
اودھ دلت مصری : مصر دی بنی تلوار جو سُور دی وڈھ دیندی ہے
اودھر : ہمت ہار کے (2) اوس پاسے
اودھر : درندا
اوڈار : اُڈار' اُڈان' اُڈاری
اوڈوں : اودھروں
اوڈیل : دھندلا عکس یاں پرچھاواں
اوڈھرݨ : اکھوں اوہلے ہووݨ' غائب ہووݨ
اوڈھڑ : اڈرا' وکھرا
اور (ہ) : پاسے' ول' سمت' طرف
اورا : جلاہے دا اک سند' اوہ چرخی جہدے اُتے سُوتر ولھیٹیا جاندا ہے
اورا (فا) : اوہنوں
اوراد (ع) : ورد دی جمع' دعا' ذکر وغیرا
اوراں : ہوراں' دُوجیاں
اورے : (غ ا) اُرے' اُرانہ
اورے رے : غلط املاء' اُریرے' اُرانہ
اَوڑ : خشک سالی' سوکا' بارش دی کمی
-اَوڑ دے بدل : اوہ بدل جو ورھدے نہیں
اوڑک : انجام' انت' اخیر' آخر کار' قیامت (مجازن)
اوڑݨ (ک) : اوڑ لگݨ' سوکا ہووݨ (2) بھݨ کھݨ نوں لفظ لبھݨ
اوڑے : اوڑ' خشک سالی' سوکا
اوڑے باڑے : ایرے غیرے
اوڑیاں اوریاں : عجیب عجیب گلاں' پُٹھیاں سدھیاں گلاں
اوزار (مذ / فا) : رَچھ' سند
اوزان (فا) : وزن دی جمع' بھار (2) شاعری دیاں بحراں یاں عروض
اوساط (ع) : وسط دی جمع' وچکارلیاں' نہ نکیاں نہ وڈیاں
اوستا (اَ-وَس-تا / مث / فا) : پارسیاں دی

مذہبی کتاب

اوستھا (ا-وس-تھا/ مث/ سں) : حالت 'کیفیت

اوستھوں : اوس-تھوں' اوہدے کولوں

اوسر (مذ) : ویلا' موقعا' سما

اوسط (مث / ع) : وچکار' وچکارلا (وسط توں)

اوسطؑ : حضرت زین العابدینؓ دا ناں

اوسݨ (ک) : بلسݨ' ترکݨ' سڑݨ

اوسیاں : اوتّسیاں (پاوݨ)-لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لیݨا

-اوسیاں گھتری : اوسیاں پاوندی

اوضاع : وضع دی جمع' بناوٹ' بِنتر' شکل شباہت

اوقات (مذ / مث / ع) : وقت دی جمع' حالت' کیفیت

اوقاف (ع) : وقف دی جمع' اوہ شے جو لوک بھلائی لئی وقف کردتی گئی ہووے

اوکا : اُبھاک

اوکانہ : اک رُکھ تے اوہدی لکڑ' اُکانہ

اوکڑ : مشکل' اوکھا ویلا

اوکڑݨ (ک) : جُھکݨ' لفݨ' نِوݨ

اوکݨ (ک) : اُلٹی کرݨ' قے کرݨ

اوکوکو : دُور تیک اپڑاوݨ لئی اُچی سد' بلاوا

اوکھ : مشکل' مصیبت

اوکھ : گنا' کماد

اوکھا : مشکل' اوکھ والا

-اوکھے پالݨ بول : گل پوری کرݨی اوکھی ہوندی ہے

اوکھد : اوشدھ' دوا

اوکھڑی : اوکھی' مصیبت' مشکل

اوکھلی : اُکھلی' چٹو

اوکھیرڑا : اوکھیرا' بہتا اوکھا

اوکھیں سوکھیں : اوکھ سوکھ' دُکھ سکھ

اوگار : گوہیا' پاتھی

اوگاہ / اوگاہا : گواہ' شاہدی

اوگاہی : گواہی

اوگت : امر' غیرفانی' رب

-اوگت جاوݨ : ضائع جاوݨ' رب کول جاوݨ

اوگت : بگلے تے ٹٹیہری دی اواز (2) بے قاعدا

اوگُن (او-گُن) : گناہ' عیب' خامیاں' تھوڑاں' گناں توں بغیر

اوگنہار : نرگن' جس وچ کوئی گُن نہ ہووے' غلطیاں کرݨ والا

اول : (او-وَل / ع) پہلا

اول سٹوں پھٹوں : سٹ تے پھٹ توں پہلاں

اولا (او-ولا) : نویکلا' عجیب' بے ڈھبا

اولا گھولا : قربان

اولاد (مث / ع) : جم جا' دھیاں پتر' بال بچے

اولارے : اُلارے' الار یعنی جُھکاء

اولاہنگ : غلط املاء' اُلانگھ

اولڑے (ا-ول-ڑے) : اوّلے' عجیب

اولو : جنور مادہ دا نسان لدواندیاں یاں تھݨ بُھہاندیاں بے قراری

-اولوہاری : کواری عورت جو مرد دے چھوہݨ پاروں بے چین ہووے

اولو : کھوہ دا اوہ حصا جتھے پاڑچھے دا پانی پیندا اے۔

اولہ : اولھا' اوٹ' پردا

اولی (ا-ول-لی) : مشکل' مصیبت' دکھڑی' عجیب

اولی سولی : اوکھے سوکھے دیہاڑے' نرمی سختی

اولی الابصاراں : نظروالیاں' بصارت والیاں

اولے : بے تھاں' کتھاں' ہور ویکھو "اولا"

اولیاء (مذ / ع) : ولی دی جمع' رب یار

اولیل : الیل' موج' لہر' مستی' نیندر' ترنگ

اوٹھے : اوٹ وچ، پردے وچ، کسے شے دے پچھے جتھوں نظر نہ آوے، اوجھل

اوم : برہم، شو تے وشنو دا سانجھا ناں

اوٹھن (ک) : ہلن، حرکت کرن، اگے ودھن

اوں : اوہ، اوس

-اوں جگ : اگلے جہان

اوٹن (ک) : ابلن، کھولن، جوش کھاون

اونجا : اوتھے، اوس تھاں

اوندے : اوہدے

اوندھی : نیویں، شرمندا

اونسیاں (پاون) : لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لین، ہور ویکھو "اوسیاں"

اونکار (ند/ سنس) : بے جسم، بے روپ، رب

اُونگھن (ک) : اونگھلاون، نیندر وچ ہوون

اونیہندی : اوہناں دی، اوہدی

اُوٹیاں : گھاٹاں، تھوڑاں

اوویں : اینج ای، ایسراں ای

اوں : ہاں، آہو

اوہ : دوسرا کوئی، رب

اوہ جانے : کسے معمولی نقصان اُتے کہیا جاون والا بول

اوہا : اوہ، اوہ ای، اوہی، اوہ والی

اوہام : وہم دی جمع

اوہجڑ : ویکھو "اوجھڑ"

اوہمیں : اوہو جہے، اوہمیں

اوہدڑے : اوہدے

اوہر : اک قسم دا کھٹا ساگ، رائی دا ساگ (2) معمولی روگ

اوہڑن (ک) : سجھن، پھرن، چیتے آون

اوہلاں : اوٹھے، لک کے

اوہلے : ویکھو "اوٹھے"

اوہے : اوہو

اوہیندا : اوہدا، اوس دا

اوہنڈینہ : اوہیں ڈینہ، اوس دن، اوس دیہاڑے

اوئی : اوہ

اویر : دیر

اویڑا : انوکھا، نرالا، بے ڈھبا، گنجھلدار (و-ر : اویڑے)

اویل / اویلا : کویلا، بے وقتا، چر، دیر

اویہا : ایہہ، ایہو، اجہیا (و-ر: اویکی، اویہے)

اہار : خوراک، کھاون

اہانت : ہتک، بے عزتی

اہبھڑے : غلط املاء، اُبھے، اوکھے، اٹکے ساہ

اہرام : ہرم دی جمع، پرانے مصری بادشاہاں دے پچھمی شکل دے مقبرے

اہل : جوش جوانی، بہار دی خشی (2) قابل (3) رہن والا (4) نویں جوش جذبے والا جوان

-اہل بصیرت : نظر والے لوک، سیانے

-اہل جمال : جمال والے، سوہنے لوک

-اہل جوانی : بھرجوانی، جوانی والے

-اہل خزینیاں دے : خزانے والے لوک (لوبھی اصل راہ توں بھٹک جاوندے نیں)

-اہل عیال : گھر والے، آل، اولاد

-اہل نجوم : نجومی، ستاریاں دا علم رکھن والے یاں جانن والے

-اہل ولایت : ولایت والا، ولی

اہلاں : اہل دی جمع

اہلیا : ارام کیتا، مرگیا

اہناں : (غ ا) ایہناں،

اہم : اہمیت والا، ضروری

اہولن (ک) : قبول کرن، پروان کرن

اہولیا : قبولیا، قربان کیتا

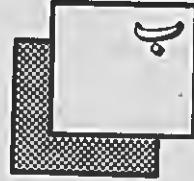
اہیں : اہنے

اے : ایہہ

ایاز : محمود غزنوی دے خوبصورت غلام دا ناں، جو اوہنوں بڑا پسند سی (و-ر: ایازے)

ایاغ : پیالہ ، جام
ایال : گھوڑے دی گردن دے وال
ایالی (مذ) : آجڑی، چرواہا، بکریاں بھیڈاں چرون والا
ایام : یوم دی جمع، دیہاڑے
ایام صغیری : بالپن دے دن
ایاݨ : ناسمجھ، ایاݨا، نکی عمر دا
ایاݨا : ویکھو "ایاݨ"
ایاݨے : "ایاݨا" دی جمع، ناسمجھ، بال
ایباری : وچولا پن
ایت : ایس، ایہا
استسار : وار وار پاخانا آوݨ دی بیماری
ایتکاں : ایس واری، ایدکیں، ایس وار
ایتھوں : ایس جہان توں، دُنیا توں
ایتھے : ایس گھر، ایس تھاں، ایس جہان وچ
ایجاب (مذ / ع) : قبول کرݨ، ہاں کرݨ
ایجاز : نکا کرن، چھانگݨ
ایچی بیچی (مث) : بالاں دا گڈیرنا
ایدل : غلط املاء، اے دل
ایدم : ایس دم، ایس ویلے
ایڈ : ایڈا، اینا، اینے، ایڈے
ایڈک : ایڈا کو، اینا کو، اینے، ایڈے
ایڈو : اینا
ایڈوں : ایدھروں
ایذائیاں : ایذا، تسیہے
ایر : تھوڑے چانݨ وچ کسے دا جھولا، عکس
ایر غیر : اجنبی، اوپرا
ایرا : اِندر دیوتا دے ہاتھی دا ناں
ایرا ایریں : ایرا ایری رلݨ، سویریاں شام دا ویلا جدوں دن تے رات ملدے نیں
ایرو : نشان، متھے دا تلک
ایڑ : اجڑ، وگ، گلّا
ایڑھے : ایہے، انج دے، ایہو جہے

ایزد (ای-زد / مذ / فا) : رب
-ایزدی : ربی، خدائی
ایس : شوجی
ایسا ویسا : ایویں جیہا، ایہو جیہا، ماڑا، گھٹیا
ایساں : شمال مشرق
ایصال (مذ / ع) : پیوند، جوڑ، اپڑاوݨ
ایکا : اتحاد، اکٹھ
ایکھ : (ای-کھ) گنا
ایلچی : قاصد
ایما (مذ / ع) : اشارا، نیت
ایمان : منݨ، تسلیم کرݨ
-ایمان شرابیاں دے : نشے ویلے شرابی دا ایمان کوئی نہیں ہوندا (دا)
-ایمانے ماریں : ایمان دی حالت وچ جان لویں
ایملی : فصل دا لگان ادا کرݨ دا اقرار ناما، پٹا، ونڈائی
ایمن وادی : اوہ علاقا جتھے "طور" پہاڑ اے
ایناس : انس پیدا کرݨ، محبت پیدا کرݨ
این (فا) : ایہ، ایس
-این جگ : ایہ دُنیا، ایہ جہان
-این طرحاں : انج، ایسراں، ایس طرحاں
این (مث) : حکم، قنون، قاعدا
ایویں : انج، ایسراں، ایس طرحاں ای، انج دا
ایویں گئی : بے فائدا گئی، بے حاصل گئی، رائگاں گئی
ایوین (ک) : ویکھن، تکݨ
ایہ : انسان
ایہ سن : دن رات، سدا (ناٹک)
ایہا : اجیہا، ایہو ای
ایہڑا : ایہو جیہا، انج دا
ایہن : اولے، گڑے، ژالا باری
ایہی : ہے ای، ایہ ای، ایہو ای

سبڈ: پنجابی دی فارسی لپی دا دُوجا اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "و" نال ہو جاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل بیا(ਬ) اے۔

سبڈ: غیر اللہ، ماسوا، کوئی ہور، دُوجا

باڈ: (فا) نال (2) والا، اُتے، اُپر، واسطے

- با آرام: ارام نال، سُکھی

- با اخلاصا: با اخلاص، خلوص والا

- با تعظیم: ادب دے نال

بابڈ: (مذ/عر) بُوہا، دروازا، (2) کتاب دا حِصّا (جمع: باباں)

- باب کشورِ علم: علم دے شہر دا بوہا(مراد حضرت علی)

بابڈ: فیصلا، حال

بابڈ: بابت، بارے متعلق

- بابوں: بابت، باب وچ، معاملے وچ، سلسلے وچ

باب بنان/کرن: مندا سلوک کرن

باباں: ویکھو ہیٹھ باب، (2) نکا فوجی ساز

بابت: بارے، سلسلے وچ، متعلق

بابری: سر دے لمے والاں دا جھنڈ

بابڑا: جین مت دا منّن والا، جینی ہندو، وِشنو، گوشت نہ کھاون والا

بابل: پیو، باپ

بابل: عراق دا اک قدیم شہر،

(چاہ بابل: بابل شہر وچ اک کھوہ جس وچ ہاروت ماروت دو فرشتے نافرمانی پاروں لٹکائے گئے

بابوں: بابت، بارے، باب وچ، معاملے وچ، سلسلے وچ

باپو: پیو، والد، وڈی عُمر دا کوئی بزرگ

بات: (مث) قِصّا، کہانی

- بات سنبھالن: راز دی راکھی کرن

- باتاں: بات دی جمع، گلاں، کہانیاں، قصے

باتا: بات، گل (2) تھتھا

باتل: بیہودا بولنہار، (2)باتاں پاون والا، (3) اک ٹپر واسی قوم

باتی: (مث) بتی، مشال

باتے: لُکّت والے

باتھو: (مذ) اک آپ جمی بُوٹی جہدا ساگ پکا کے کھاندے نیں تے کچے فرش اُتے وی پھیردے نیں

باٹی: (مث) باڑی، گھر (2)سالن پاون والا پتل دا بھانڈا، چلیبی (3) کچا راہ (4) ولگن (5) پاندھی

باج: دج، بول (2) خراج، لگان، محصول

باج: باز، (مراد موت دا فرشتا

باجرا: اناج دی اک قسم جو ساونی فصل وچ اُگدی اے، پنجاب وچ عام اے

باجھ: (غ ا) باجھ (بنا، بغیر)

باجی: بازی

باجھ: پناہ دی تھاں، گھر، رہائش

باجھ/باجھوں: بنا، بغیر

- باجھ شمار: گنتی توں اگے، بے شمار

–باجھ مینیاں دے: بنا تنخاہ
باجھوں: باجھوں، بغیر، بنا
باچن / باچنا: (ک) پڑھن، سمجھن، بھیت جانن
باچھ: (مث) باچھی، جباڑا
باخہ: کچھوکُما، کچھوا
باد: (فا) ہوا، ساہ، واء
–باد بہاری: (بادے بہاری/فا) بہار دی ہوا،
–باد سمومی: زہری ہوا
–باد شمالے: شمالی ہوا (جو ٹھنڈی ہوندی اے)
–باد فرنگ: آتشک (دا روگ)
بادبان: کشتی نال لائے جاون والے کپڑے جو ہوا پاروں کشتی نوں تیز چلاندے نیں
بادر: ہمت، جرئت (2) بدّل
بادل: بدّل
بادلا/بادلہ: سنہری یاں چاندی دیاں تاراں والا کپڑا
بادنگ: بھیڑا، بحث
بادہ: (فا) شراب
–بادہ الم افروز: دُکھ ودھاؤ شراب
–بادہ پرست: شرابی
–بادہ فروش: شراب وپیچنہار، کلال
–بادہ کشی: شراب پیون
بادیا/بادیہ: (مذ) پیالا
باذل: سخی
بار: (فا) کے محفوظ تھاں دا بوہا جتھے رکاوٹ لئی سنتری بیٹھے ہوون، بوہا، دروازا، دہلیز، فصیل، چار دیواری (2) بوجھ، بھار، سامان، پھل، پھل، انبار، ڈھیر (3) اعتبار، وساہ
بار: بھار (2) فصل دا حاصل، کھیت دی پیداوار (3) ریتلا علاقا (4) جیون دا حاصل (5) فکرمند (6) سنجیدا (7) پانی دا چشما
–بار ڈیون: آدر کرن، عزت کرن
بار: جنگل (لطف علی نے نواب بہاول خان دا قصیدا لکھدیاں "بار" توں "نیلی بار" مراد لیا اے)

بارا: تار کشی دا رچھ، ایہدا موہنہ تنگ ہوون پاروں تاراں پتلیاں ہوندیاں نیں۔ (2) بڈھے دے مرن اُتے ونڈی جاون والی روٹی (3) بھارا
–بارا کھلن: مشکل سوکھی ہوون، تنگی دور ہوون، چنگے دن آون
باران/باراں: (فا) ورکھا، مینہ، بارش
–بارانی: بارشی، مینہ والا، مینہ توں سیراب ہوون والی زمین
باراں: بارھاں، دس تے دو
–باراں دری: باراں بوہیاں والی عمارت
بارگہ: (فا) بارگاہ، دربار
باروچل: بروچل، بلوچ، پنوں، محبوب
باری: کھڑکی، جھروکھا (2) بار، جنگل
باری: (مذ/ع) سرجنہار، پیدا کرن والا، رب دا اک صفاتی ناں
بارے: بار، جنگل
باڑ: ہتھیار دے دھار (2) راکھی لئی بنایا گیا جنگلا یاں وگلن (باڑھ)
باڑی: واڑی، پلی
باز: (مذ/فا) مشہور شکاری پنچھی (2) ٹھاکن، منع ہوون (امر)
بازرگانی: (مث) وپار، تجارت، سوداگری
بازو: (مذ/فا) بانہہ، ارک توں مونڈھے تک دا حصّا
–بازو بند: تعویز، بانہہ نال بدھا زیوریاں تویت
بازی: کھیڈ (2) کسے قسم دی عادت یاں چسکا
–بازی دینا: ہرا دیون، مات دیون
–بازی لے جانا: جت جاون، اگے ودھ جاون
باس: واشنا، خشبو، بو
باسط: کھلھائی دیون والا، وچھاون والا، رب دا اک صفاتی ناں
باسک: ویکھو "باشک"
باسم: (ع) بہ اسم، ناں نال
باسن: بھانڈا، برتن

-باسیوں: برتن وچوں
باسو: اک راجے دا ناں
باسوں: باس توں' واشنا' خشبو
باسی: واسی' وسنیک' رہن والا
باسے: باس توں' واشنا' خشبو
باش: محصول' چندا' لگان' مالیا (2)ونڈ' چوݨ
باشک: باسک' دھرتی نوں سارا دیوݨ والا سپ' سپاں دا بادشاہ
باشہ/باشا: (مذ/فا)باز توں نِکا اک شکاری پنچھی (2) مسخرا' سانگ بھرݨ والا' نقلیا
باشے: باشا توں
باطل: (مذ/ع) جھوٹھ' کوڑ' حق دے اُلٹ' بے بنیاد' کفر
باطن: (مذ/ع) اندر' اندرونا' اوہلا' دل
باطنیہ: (با-طنی-آ) امام جعفر صادق دے پتر اسماعیل نوں امام منن والا فرقا' حسن بن صباح نوں منن والے
باعث: وجھا' کارن' سبب
- باعث خلق تماماں: وجہ تخلیق کائنات۔ جہناں پاروں ساری کائنات بنائی گئی' رسول کریمؐ
- باعث کون و مکاں: جسؐ دی خاطر کون و مکان بنائے گئے' رسول کریمؐ
باغ: زمین دا ا جہیا ٹوٹا جتھے پھُل یاں پھل لائے گئے ہوݨ' اکثر شاعراں نے باغ توں مُراد ایہہ دنیا لئی اے' (2) جنت
-باغ بہاراں: جنت دیاں بہاراں (یا) باغ تے بہار دا موسم (مم)
-باغو باغ: باغ باغ' خش
باغی: نابر' نہ منن والا' انکاری'
باف: بُنݨ ہار' جلاہا
بافتہ: خالص سُوتر یاں ریشم رلے سُوتر دا کپڑا (2) اُݨیا ہویا
بافدی: باندا' باف' جُلاہا۔

باقاعدہ: قاعدے مطابق' مسلسل۔
باقر: وڈا عالم یاں مالدار (2) شیر
باقرخانی: میدے دا بنیا رس' اک مرغی قسم دی روٹی جو تندور وچ لائی جاندی اے۔
باقی: قائم رہن والا' عارضی دا اُلٹ' جس نوں بقاء ہووے' رب (2) رہ گیا' بچ جاوݨ والا
باک: (فا) ڈر' خوف' (2) اواز' دہائی (جمع:باکاں)
باکرہ: (مث/ع) کواری' اݨ ویاہی کڑی (2) بکری دا گوشت
باکن: (ک) بھیڈ بکری دا بولن' ممیاء ح(2)گل کرݨ' بک بک کرݨ(3) دردیلی اواز نال روݨ
باگ: (مث) واگ چمڑے دی پٹی جس نال گھوڑے نوں درستی نال ٹوردے نیں (3)باغ
باگڑ: تیر دا پچھلا حصا'(2)کندیالی' واڑھ (3) ہرناں دا اجڑ (4) نہرلاگے دی زمین
باگھ: (مذ) بگھیاڑ
باگھا:(مذ) زور نال مونہہ اڈ کے روݨ (باگھاؤݨ)' منڈیاں دا رولا
باگھا اُتے ڈوہے: باگھے پاوندے تے دوہڑے گاندے (دمو)
باگھی: اک طرحاں دا ناچ
بال بچے نکی عمردے کڑی منڈے' اولاد
- بال بریس: آل اولاد
بال:(امر) جلا' بال کے' جلا کے
- بال بجھ وچ پائی: چِتا جلا کے وچ پائی (ا)
بال: دالی (احمد)
بالا: (مذ/فا) اچا
- بالا بولا: بول بالا' اچا ناں' شہرت ہووݨ
- بالا نشین: اُتے بیٹھن والا' اُچا' اُچیرا
- بالائی: بالا توں' اُچیائی' عروج' اُچیرتا
بالتن: بالپن' بچپن (ناتک)

بالڑے : بالے' جلائے (علی)
بالغ: جوان' بچپن توں بعد دی حالت' نبھر
بالغرض : فرض کیتا
بالک: چیلا' مُرید' شاگرد (2) بچہ' بال
بالکا: بالک' چیلا' مرید' شاگرد' منڈا
بالکاں: ویکھو بالک
بالم: (مذ) محبوب' پیارا' ماہی
بالناتھ: اوہ جوگی جس کول جا کے رانجھا مرید ہویا
بالن: (مذ) ایندھن' بلن والی وست
(ک)جلاون' ساڑن
بالیں: (مث/فا) سرہانا' سر والا پاسا
بام: (فا) چھت (دا اگلا پاسا)
باما: بام مچھی' سپ ورگی اک مچھی' ایل مچھی
باند/باندھ: گرفتار' قیدی' غلام (لٹا)
باندا : کنارا' بنھ (2) بجھا' بنھیا ہویا
-باندا پھٹ : پٹی بنھیا زخم
باندی: تنگی' اَن ڈھکی (مم) (2)کنیز' غلام عورت'
نوکرانی (3) خالی
باندے: ساہمنے' ظاہر'باہر (مم) (2) باندا' غلام
بانڈے: اگی تعلق جویں جن چڑیل وغیرا
بانس: وانس' گنے وانگوں پوراں والا بوٹا
بانسری: و نجھلی' بنسری' بانس یاں کانے دا بنیا
اندروں کھوکھلا ساز جو مونہہ تے انگلاں نال وجاندے
نیں
بانک: (مث) اک قسم دا زیور (2) اک سند جو
لہار تے سنیارے شے نوں جکڑن لئی ورتدے نیں
(3) بانکا (4)شرارت' فریب' دھوکھا (5) کمان
ورگی چھری
-بانک چھلا: مکئی دی انگوٹھی
بانکا: شوخ' شریر' فیشنی' اچھے روپ والا' البیلا'
طرحدار
-بانکی: بانکا توں مونث' سوہنی' چاک چوبند
-بانکے: "بانکا" توں

بانگ: اذان
بانگا: بانگیا' بانگ دیون والا
بانگاں ملیاں: اذاناں ہوئیاں
بانورا : باولا' پاگل' کملا' مست' عاشق
بانوئی: ویکھو "باوتی"
بانہہ: بازو' موڈھے توں ہتھ تیک دا انگ (2)
بانہہ اُتے آون والا چوڑا یاں کنگن
بانہہ بیلی: مددگار
بانہا: غلام' خادم' نوکر (مشنہ بانہی)
-بانہیں: غ ا. بانہے(بانہا دی جمع)
-بانہیاں: کنیزاں
بانہاں: بازو' (2)بھرا (مجازن)
- بانہاں بنھ کھلوون : ہتھ جوڑ کے کھلوون'
عرضی نال کھلوون (علی)
- بانہاں ترٹیاں: باہاں تانیاں
بانہی : نوکرانی' خادما' غلام عورت
بانی: بناونہار' سربنھار' خالق' موڈھی
با نہہ : بانہہ' بازو
با نصیب : غلامی (تکل)
بان: تیر (2) کوشش (3)نشان (4)عادت' ڈھنگ'
سبھا' چلن' وادی
بان مچھ: موٹا تازا جانگلی یاں شکاری کُتا
بانا: لباس' کپڑے (2) بیٹا' دھاگے یاں بُنائی وچ
چوڑے داء دے دھاگے یاں ریشے (لمائی والے
ریشے یاں دھاگے "تانا" اکھواندے نیں)
بانی: گل' گل بات' (2)معاملا
بانیا: بنیا' ہندو دکاندار
بانئیں: غ ا. بانے' لباس' کپڑے
باور: یقین' اعتبار
باوری: بانوری' بھاوی
باول : کملی' جھلی
باولا : کملا' جھلا' باورا
باولے : "باولا توں" بھاوے' کملے' جھلے' پاگل

باونی: 52 پنڈاں دی جاگیر
باون گیز:
باولا: باؤلا' کملا' جھلا
باویہ: (با-وی) بائی' ویہ جمع دو
باہا: دریا وچ رلن والا ندی نالا
باہاں: بانہہ دی جمع' امدادی' حمایتی' دوست
باہاں بدھ: باہاں بنھ کے
باہجوں/باہجھوں: غ ا. باجھوں (باجھ' بنا' بغیر)
باہجھ: غ ا. ویکھو باجھ
باہراں: بنا' بغیر' باہر
باہرویں: غ ا. بارھویں
باہرے: باہر دے' بستی (2) ودھ کے
باہڑیاں: باہواں (بف)
باہلا: بہتا' کافی' ودھ
باہلی: قمیض دی بانہہ' ہور ویکھو "باہلا"
باہلیے: حیلے بہانے
باہمن: ہندوواں دی سبھ توں اُچی جاتی' برہمن
باہنڈے: بھنڈے' بیٹھڑے' (2) باندے' غلام
باہن: بیٹھن
باہو: کھدر دی چادر (2) ضمانتی' ذمے وار (3) بندی (4) خاص ڈھنگ نال گنڈھاں ماریا ہویا رُپٹا
باہوں: بن توں' بیٹھن
باہولی: بانہہ
باہوڑن: (ک) بوہڑن' پرت کے آون' مصیبت ویلے مدد کرن
باہوڑی: باہوڑن' بولن' جواب دیون' لوڑ ویلے اپڑن (علی) مصیبت وچ مدد لئی پہنچی
باہوڑے: بوہڑے' بولے' اپڑے
باہولیاں: باہواں
باہوں: بانہہ توں
باہی: پاسا' منجے دی وکھی (2) بانہہ دا گہنا
باہیاں: باہواں

باہیں: باہواں (نال)
باہیں: بجے کھبے' آل دوال' پاسے' دوالی
بائب: شمال مشرق (ا)
بائڑ: بیڑ' چرخے دی اوہ رسی جو دوویں پھٹ جکڑی رکھدی اے تے جس اُتے مالھ چلدی اے. چرخے دے وڈے پہیے دے دو تھال جس اُتے مالھ کسی جاندی اے
بائع: (ع) بیچ کرن والا' ویچنہار
بائن: (مش/ع) طلاق دی اوہ قسم جو واپس نہیں لئی جا سکدی
باؤ: واؤ' واء' ہوا
بائی: عورتاں دے ناں دا اخیری حصا
بائے: واء' ہوا
بایزید بسطامی: ابویزید طیفور بن عیسیٰ بسطامیؒ. اک اُگھے مسلمان صوفی' جنھاں نال کئی کراماتاں وی منسوب نیں۔
بایدہ: (فا) چاہیدا
ببان: اُڈن کھٹولا
ببانہ: بابل دا' ماپیاں دا
- ببانی: ماپیاں دی' بابل والی' پیکے دی
ببرا: ٹھیکرا' مٹی دے ٹٹے بھانڈے دا وڈا ٹوٹا
ببلاء بلا دوا: بلا دوا مصیبت وچ
ببول: اک کنڈیالا رُکھ' بکر

ببکن: (ک) بولن' گجن' دھاڑن
بپاری: وپاری' کاروبار کرن والا
بپاری: کالمہ' ولی عورت
بپترا: (بُپ- ترا) وچارا' نماتا' نکوتا' حقیر' مسکین' بھولا بھالا' معصوم
بپڑے: بپڑا توں
بپھرن: (ک) بھڑکن' جھکن' وسوں باہر ہوون
بت: ہمت' طاقت' قوت' زور' بل' تران

بُت: ڈھانچا، جسم، سریر، قد، پوجن لئی بنائی گئی کسے جسم یاں دیوتا دی شکل

بُتا: دھوکھا، فریب، جھل

بتال: بتا، دس، اتاپتا

بتاوݨ: (ک) دسݨ، گل کرݨ، بیان کرݨ

بِتاوݨ: گزارݨ، لنگھاوݨ

بتائݨ: بتاوݨ، گزارݨ

بتائیاں: دسیاں

بتخانے: بُت گھر، بتاں دا گھر، غیر مسلماں دی عبادت گاہ، (مراد انسانی دل جس وچ کوئی بُت وسدا اے۔

بتر: بدتر، مڑیڑا

بتکیاں: بتکی، پنج روپے دے مُل دی اشرفی

بتلاویں: (بت- لا- وے-ں) دسیں

بتن: گل ہووݨ، بجھݨ

بتیاں نک دے وِچ رکھا: جن وغیرا کڈھن لئی نک وچ رُوں دیاں بتیاں دا دھواں دیوݨ

بُتے باز: فریبی، دھوکھا باز

بتیت: سرگزشت، بیتی، ورتی

بتیرہ: بتھیری

بتیرا: بتھیرا، کافی

بتیرے: بتھیرے، کئی، کافی

بتھا: بھوگ، ہم بستری

بتھاڑݨ: (ک) کُٹݨ، مارݨ، بھنڈݨ

بتھکݨ: (ک) گھابرݨ، ڈرݨ، خوف کھاوݨ

بتھن: (ب- تھن) بے ڈول جسم والا بندا

بتھیرا: (بتھے- را) کافی، بہت، ضرورت توں ودھ

بَٹ: وٹ، راہ (2) اک ذات

- بٹ پال: ڈاکو، لٹیرا، راہ وچ لٹݨ والا، راہزن

- بٹ مار: لٹیرا

بُٹ: بے وقوف، احمق

بُٹ: مسوڑھے

بٹاکی: تیزی

بٹنک / بٹنگ: پہاڑی جانگلی ناکھ، بل

بٹݨ: (ک) نک، کن وغیرا دا بند ہووݨ، ہوا رُک جاوݨ

بٹوڑݨ: (ک) مانٹھݨ، داء لاوݨ

بٹوݨ: اکھاں دا مُچ جاوݨ

بٹیر / بٹیرا: (بٹے- را) چڑی ورگا اک پکھیرو جو لڑاوݨ تے کھاوݨ دے کم آوندا اے۔

بٹھ: بھٹھی (لظ)

بٹھ جاوݨ: کھسک جاوݨ

بٹھل: لسی وغیرا پاوݨ والا مٹی دا بھانڈا

بج: (مث) کسے قسم دا سریک عیب جس پاروں بندا کوجھا لگے، عیب، گھاٹ

بج: بجلی (2) کوجھی شکل (3) عذاب، مصیبت

بجا: (ب- جا /فا) قائم، اپنی تھاں اُتے، ٹھیک، درست، مناسب

بجا لیاوݨ: شکر ادا کرݨ، حکم منݨ

بجاماں: بہ جاماں (جام نال، پیالے نال)

بجز: (ب- جز) سوائے، ماسوا

بجک: (ب- جک) بلاء، مصیبت، مشکل

بجو: بلی ورگا اک بدشکل جنور، جو قبراں وچ رہندا اے اتے مردے کھاندا اے۔

بجواڑا: (بج-وا-ڑا) ضلع ہشیار پور دا اک قصبا جتھے دیاں پگاں مشہور نیں۔

بجوڑیاں: باجوڑ دا علاقا جتھے دیاں ڈاکھاں کسے زمانے وچ بڑیاں مشہور سن۔

(ڈاکھ بجوڑیاں: باجوڑ دے علاقے دیاں ڈاکھاں (بف)

بجوگ: (ہ) وجوگ (1) منحوس تاریاں دا اک برج وچ کٹھے ہووݨ (2) دُوری، جدائی

بجھے: بُجا دی جمع، رُوں جو اواز نہ سُنݨ لئی کناں وچ تُن لیندے نیں۔

بجیا: بھنگ، سکھا

بجھ: بدّھ' بنھیا جاوݨ' پکا ہووݨ' قید
بجھ: (1) اگ یاں چانݨ دا مُکݨ' (2) بُدھ' عقل'
بجھݨ توں' سمجھ' جاݨ
بجھارت: پہیلی' مُعما
بجھاوت: (مث) بجھارت
بجھدی : بنھی جاندی
بجھکݨ: (ک) بچکݨ' ڈرݨ' گھابرݨ' سہمݨ' خوف کھاوݨ
بجھݨ: (ک) جکڑیا جاوݨ' قید ہووݨ' پھسݨ' بنھیا جاوݨ
بجھݨ: (ک) جاݨݨ' سمجھݨ' قیاسݨ' گویڑݨ (2) گُل ہووݨ' مِٹݨ' ختم
بجھے : بجھیا جاوے' سمجھے
بچ: (مذ) کیڑیاں دے آنڈے تے سجر جمے بچے
بچت: منافع' نفع' بچاء
بچݨ وا: جیون دا
بچار: بہانا
بچڑی: (1) نکا بہیا گھٹا' چار جمے شیواں دا پراگا (2) بوٹی' جڑی
بچسی: بچے گا
بچکݨ: (ک) ڈرݨ' گھابرݨ' نسݨ' بچݨ' نا امید ہووݨ
بچلݨ: (ک) مچلݨ' بھڑکݨ' بدکݨ' ضد کرݨ' وگڑݨ' خراب ہو جاوݨ
بچݨ: (ک) وکھ رہݨ' پرے رہݨ' دور رہݨ (2) باقی رہݨ' ودھݨ' منافع ہووݨ
بچݨ: (بچ-جݨ /ک) وبوجݨ' جھمپݨ
بچھاڑ: پچھے بھجݨ والا' تعاقب کرݨ والا
بچھڑا: وگڑیا' منڈا' تباہ' پچھے بھجݨ والا' تعاقب کرݨ والا
بچھڑت: (ہ) وچھڑ کے
بچھول: بچھولے: بچھوے: ٹھوٹھے' بچھو' اٹھوٹھے

بچھیاں : حملاور ہوئیاں' دھائیاں' حملا کیتا
بچھیندا: وچھاندا
بحر: (مذ/ع) سمندر' دریا' (2) شعر دا وزن
- بحرزخار: ڈونگھا سمندر
- بحر عرفہ: (ع) عرفان دا سمندر- "من عرف نفسہ" ول اشارا اے- (کچل)
- بحروچالے: سمندر وچ
- بحروں: بحرتوں' بحروچوں
- بحری: سمندری' سمندر دا
بحران: (مذ/ع) اجہے حالات پیدا ہووݨ جس دی بہتری نہ دسدی ہووے-
بخار: (مذ) بھاپ' بخارات' انھیری' گرمی' سیک' غصا
بخاری: (1) بخارا شہر دا واسی' (2) اناج غلے دی کوٹی (دا)
بخارے آلو: آلو بخارا' مشہور پھل (مم)
بخت: (مذ/فا) نصیب' قسمت' بھاگ' حصا
- بخت بخیل: مندے لیکھ' بری قسمت
- بخت بھڑایو: نصیب نے یاوری کیتی
بختاور: (بخت- آور) بخت والا' خوش قسمت
بختیں: (بخ- تی- ں) قسمت نوں/ نال' بختاں نوں/نال
بخرہ: (بخ-را) حصا
- بخرے: حصے' ٹوٹے
بخش: گناہ معاف کر' قسمت' دولت (وچوں حصا) دے' (بخشݨ توں)
- بخش لے: معاف کر دے
بخشیں: میتوں بخشے
بخشندگی: بخشہار (بف)' بخشݨ دا کم
بخشہار: بخشݨ والا' رب دی صفت
بخشہارا: بخشہار
بخشیسی: بخشے گا
بخشیندوں: توں بخشدا' بخشدوں

بخشی: فوج وچ تنخاہ ونڈن والا' اکاؤنٹنٹ جنرل

بخیڑے: (غ ا) ویکھو "بکھیڑے"

بخیل: (بخی-ل/مذ-ع) بخل کرن والا' خسیس' کنجوس

بخیلی: کنجوسی (2) اجہی چغلی جس نال کسے دا بنڈا بنڈا کم رُک جاوے۔

بَد: بھیڑا' بُرا' ناپسندیدا' بُرے کم کرن والا' سُور

- بد افعالی: بُرے کارے' مندے چالے

- بدبخت: بدقسمت' بھیڑے نصیباں والے

- بدبختی: بدنصیبی' بدقسمتی

- بدخبر: بُری خبر' بدخبری

- بدخواہ: برا چاہن والا

- بدخوئی: بُری عادت' چغلی کھاتا

- بد ڈول: بدشکل' بھدی' بھیڑی شکل

- بد راہی: غلط راہ' گراہے- غلط راہ دس' گراہے جاون

- بدرنگ: بھیڑے رنگ دا' مندے حال دا

- بدطینت: بُری خصلت والا

- بدعمل / بدعملی: برے عمل کرن والا' برا عمل کرتا

- بدکار: بُرے کم کرن والا / والی' برا' بری

- بدکھیری: نمک حرامی

- بدناموشی: بدنامی (مم)

- بدنامیں: بدنامی

بدا: پہلاں توں مقرر ہویا (دا)

بدارن: (س) چیرن پاڑن' ہنن' دکھرا کرن

بدان: جان' سمجھ

بداوی: بدوی' بدوواں دے متعلق

بدائی: ودائی' رخصتی' الوداع کرن

بدبداون: (ک) (1) آبلن' بلبلے اُٹھن (2) بڑبڑاون' مونہہ وچ بولن

بدخشان: اِک علاقا جتھے دے لعل مشہور نیں۔

بدر: (مذ/ع) چودھویں دا چن

- بدرمنیر: چودھویں دا روشن چن

- بدروں صاف پیشانی: چودھویں دے چن نالوں لشکواں متھا۔

- بدرے وانگن چریا نال اشارت: شق القمر دے معجزے ول اشارا اے جدن چن رسول کریمؐ دے اشارے نال دو ٹوٹے ہویا سی (مم)

بدرقہ: (مذ) دوائی دا مندا اثر مٹاون لئی دوائی دے نال کھائی جاون والی شے۔

بدرہ: (ہ) بدل

بدرہ: (ع) روپے رکھن دی تھیلی

بدک: بلغ (جمع = بدکاں)

بدکن: (ک) ڈرن' ترٹھن' بھجن' ڈر کے کدن

بدلن: (ک) وٹن' وٹاون' تبدیل ہوون' پرتن

بدن: (ک) پہلاں توں فیصلا ہوون' ازلاں لکھیا ہویا ہوون۔

بدنا: (ک) شرط لاون' (2) ضد کرن' اڑی کرنا

بدماتی' اڑی سنگ

بدو: جانگلی' اُجڈ بندا' عرب دا پینڈو

بدوح: دشمن نوں زیر کرن دا اک نقش

بدوح قہار: اک جلالی عمل جو دشمن اُتے پاون لئی پڑھدے نیں۔

بدوقاں: بندوقاں' رائفلاں

بدی: (مث) برائی' مندیائی

- بدی دیون: الزام لاون' برائی متھے لاون

بدیا: (بد-اے-آ) چٹا

بدیس: (ہ) پردیس' ودیش' غیر ملک

بدیع البانو: بدیع الجمال' لطف علی دے قصے "سیف الملوک" وچ شہزادے سیف الملوک پرستکا

بدیعُ الجمال: سیف الملوک دی محبوبا دا (مم)

بدیع بانو: بدیع البانو

بدلعل: (لغا)
بدیندے ناہیں: اپنے تُں نہیں جاندے
بدھ: بنھ، بنھ کے
بدھ: طرف، ولے
بدھ: حکم، قنون، قاعدا، مبارک کم (وا)
بُدھ: عقل
- بدھ سدھ: سدھ بُدھ، عقل، سمجھ
- بدھ سولیہ: عقل مند
بدھا: بنھیا، بنھیا ہویا
بدھائی: ودھائی، مُبارک
بدھڑی: بدھی، بدھی ہوئی، بنھی ہوئی
- بدھڑی مُٹھ: مٹھی بنھ کے، رازداری نال، چپ چپیتے
بدھن: بنھن
بدھن: بنھدیاں
- بدھیندے: بدھدے، بنھدے
- بدھیاں باجھ: بنا ویاہ، بنا ہتھکڑی لائے۔
- بدھیاں کمراں: کمر بنھن، کسے کم لئی تیاری کرن
بدھن: و نھیا جاون (2) اثر کرن
بدھو: بنھیا
بدھوا: بدھوا
بدھولے: بدھے ہوئے (ڈگر)
بدھی: گلے دا ہار
بُڈ: ڈب
بڈا: وڈا
بڈرن: (ک) کھلرن، وکھرن
بُڈن: (ک) ڈبن، غرق ہوون
بڈہنس: راگ وڈہنس۔ راج ہنس
بڈھا: وڈیری عمر دا
بڈھاوے: ہنڈھاوے
بڈھائی: بڈھیپا
بُڈھڑے: بڈھے
بڈھیاون: (ک) بڈھیاں ہوون، بڈھیپا آون
بڈھیپڑے: بڈھیپا
بذریعہ: (فا) راہیں، ہتھیں، وسیلے نال
بر: کپڑے دا عرض، چوڑائی
بر: جنگل، خشکی، زمین
- براں: "بر" دی جمع، خشکی، برِاعظم
بر: ور، ساتھی، خاوند، محبوب
- بروا: (بر- دا) ور دا، ساتھی دا (پا)
بربر تکدا: بٹ بٹ تکدا
بر: بجا
برا: برائے، لئی، واسطے
- برا خدائی: برائے خدا، رب دے ناں تے، رب واسطے، رب لئی
برا: فصل دا لگان جو جنس دے رُوپ وچ وصولیا جاوے۔
- برا خدائی: خدائی ٹیکس، زبردستی، دھرو
بُرا: (مث) مندا، ماڑا، بھیڑا (2) پولی کھوکھلی شے دا اندرلا حصا
- برا لگاون: الزام یاں تہمت لاون، بدنام کرن
- بُرا طور نظر آون: کسے بندے دے بُرے چالے دسن
برات: تحفا، قسمت، حصا (خف)
براجا: (ہ) بیٹھا، براجمان ہویا
برادر: (فا) بھرا
براجن: (ک) بیٹھن، ٹوہر نال بیٹھن، تشریف رکھن
براق: اوہ گھوڑا جو رسول کریمؐ نوں معراج دے موقعے اُتے عرشاں نوں لے گیا سی۔
براقی: ویکھو "براق"
براگی: بیراگی، وراگ وچ
برالی: بھڑولا، مٹی دی الماری
براہنہ: برہنہ، ننگا

بربط: اک قسم دا ساز
برت: روزا، بھکھا رہن
برتن: بھانڈا
برتن: (بر- تَن)، تن یعنی جسم اُتے (لط)
برتی: برت (روزا) رکھن والا
برتھا: ضائع، اجائیں، بے معنی، فضول
برج: متھرا، منار (2) اسمان دے باراں حصیاں
وچوں اک، ستاریاں دا مجموعا
برجاس: نشانا
برجن: بہادر،
برچھ: رُکھ، درخت، برکھ
برچھ بھوگن: رُکھ دی لکڑ ساڑ کے سیکن
برچھا: نیزا، بھالا، سَنبا (مث- برچھی)
برچھن: (ک) بھیتی بھیتی کھاون، ان رجھتیاں
کھاون
برچھی: نیزا، بھالا (جمع: برچھیاں)
بُرحال: بُرے حال
بُرحالا: بُرے حال وچ (لط)
برحق: حق اُتے، ٹھیک، درست
برخاست: کم یاں نوکری توں کڈھن (2) محفل دا
اٹھن، مکن، توڑن، ختم کرن
برخوردار: (فا) کامیاب، محنت دا پھل پاون والا،
اپنے توں نکے نوں آکھدے نیں۔
- برخورداری: برخوردار ہوون دی حالت،
فرمانبرداری
برخیزی: جاگن، اُٹھن (نکل)
بُرد: چدر
برد: شرط (2) لے گیا، حوالے، لُٹن
بردا / بردہ: (بر- دا) غلام
برڈے: برڈا، ویکھو "بریڈا"
برز: اک پہاڑ، البرز
برزخ: (مذ/ع) وچکارلی شے، وچکارلی حالت- دنیا
تے آخرت وچکارلی تھاں جو قیامت آون تیک
روحاں دی عارضی رہن دی تھاں اے۔
برس: ورھا (جمع برساں) (2) ورھن (مینہ)
برساں: ورس، ورھے، سال

برست: وسدا اے، ورھدا اے
برسر: (فا) اتے
- برسر آیاں: پورا ہو کے (لط)
- برسر چشم: اکھاں اُتے
- برسن: (ک) ورھن، وسن (مینہ)
برطرف: اِک پاسے، پاسے، وکھرا (عم)
برعکس: اُلٹ
برق: (ع) بجلی
- برق فشانی: بجلی ڈگاون
- برق نگہ: بجلی ورگی ویکھنی
- برق وش: بجلی ورگے
برقند: ......
برقعہ: برقعہ، پردا، نقاب
برک: وڈی برکی، وڈا گراہ (وا)
برکت: (مث/ع) وادھا
برکتی جوان: جیہدے دم نال برکت ہووے۔
برکن: (ک) بولن، اواز کڈھن
برکن: (ک) مُونہہ مارن، کھاون (2) ترونکن
چھنڈ کن، دھوڑن
برکنا: ہتھ نال پانی ترونکنا، چھڑکنا
بُرکی: گراہ، لقما، گرانہہ
بُرکے: چھڑکے، ترونکے، دھوڑے
برکے برکے: آہستا آہستا
برکھا: ورکھا، مینہ، بارش
برکھن: ورھن، برسن، وسن
برگ: (بر-گ/فا) پتر، پتا
- برگ ریز خزاں: پتے سٹن والی خزاں
برگاں: برگ دی جمع، پتر، پتے
برگزیدہ: (فا) مقبول، محبوب، پہنچیا ہویا، و

معتبر، معزز آدمی
برگشت : (فا) برگشتہ، پھریا ہویا، پلٹیا ہویا،
برلا: بکی قسم دی اک دھموڑی
برلاتا: زخمی، اوکھا، بے چین
برلاواں : برلاون توں، ویکھو "برلاون" (بلھا)
برلاون : (ک) بربڑاون، ڈرن، سُتے ہوئے ڈرن،
بے چین ہوون، ارڑاون، مونہہ وچ بولن
برلائی : برمائی
برم : بلم
برما : برما، دنیا دا بناون والا دیوتا
برما : (بر-ما) ساڈے اُتے، ساڈے لئی
براوم : مینوں وِنھدا اے، مینوں موہندا اے
براون : (ک) بھرماون، موہن، پرچاون
برمائے : محبت پیدا کرے، پرچائے
برمایو : پرچالیا، برمالیا
برملا : ظاہر، کھُلا، کھولھ کے
برنا / برناں : ورھنا (محم)
برنج : (بر-ج / فا) چاول
برنجن : کڑا، چوڑا
برنجی : اک قسم دا گھوڑا
بروت : مچھاں
بروچل : بلوچ، محبوب
بروٹا: بوٹا
بروچنا : ڈھکن
برورہ: "برورن" توں امر تے حاصل مصدر
برورن : (ک) دھوڑن، چھڑکن
بروہنہ : دہلیز، سردل، گُھاٹھ
بروہاں: بروہنہ دی جمع، دہلیز، بُوہا
برہ : برہا، جدائی، جدائی دی پیڑ، وچھوڑا
برہ : ہیٹلو
برہا : برہ، وچھوڑا
برہان : (عر) دلیل (برہانی : دلیل والا، مدلل)
برہان: برہا توں

برہم : ناراض، نراض، اوازار، غصے وچ
برہم : (د) "برہما"
برہما : تخلیق کرن والا دیوتا، ہندو مذہب مطابق
کائنات تے انسانی زندگی اُتے تن طاقتاں حکمران
نیں۔ تخلیق، پرورش تے موت لئی دکھو وکھ دیوتا
نیں۔ ایہناں وچوں برہما موت دا دیوتا اے۔
برہمچاری : (ع) پڑھیار، وید دا پڑھیار، (2)
کوارا، تارک
برہمن : باہمن، ہندوواں دی سبھ توں اُچی ذات
جو مذہبی آگو دا کم کردی اے۔
برہن : برہا دی ماری ہوئی
برہنہ : (فا) ننگا
برہنیاں : برہنہ توں، ننگے، ننگیاں
برہوں : برہا، ہجر، فراق
- برہوں ڈنگے : برہا دے مارے ہوئے
برہے : برہ، وچھوڑا، جدائی (دی حالت وچ)
بریاں : بریاں، برائیاں (بلھا)
بری : ازاد
برے : پَر
برے تے لاگی : زنا دی عادی رن
برے کھن : منحوس پل، برا ویلا
بریار : بری، برا، برائی دی راہ چلن والا
- بریاراں: برے لوک
بریاں: (فا) بھُجا ہویا (گوشت)، برہوں دا سڑیا
بریانی : (مث/فا) پلاء، گوشتی چاول
بریائی: برائی
- بریایاں : برائیاں، برہائیاں
بریت : (بری-یت) وکھریواں، دوری، ازادی،
چھٹکارا
- بریتیاں : بریتا دی جمع
بریتا / بریتی : پانی کنڈھے دی ریتلی زمین، دریا
وچ ریت دے ٹبے
بریڈ : (برے- ڈا) چیتا، چترا

برلیس : ریس نال' کسے دے کم دی نقل
بریشاں : (بہ۔ریشاں) داڑھی نال
بریشم : ابریشم' ریشم
بریں / برین : زمین' دھرتی
برھدے : (غ ت) ورھدے' وسدے
برھمنگ : برہما' رب
برھیا : برہ' محبت' جدائی' غم دی ماری' بمار' غمگین عورت
بڑاڑوائی : کھارے چاڑھن
بڑاکے : بیڑکے
بڑاون : (ک) نیندر وچ بولن' بڑبڑاون
بڑبولا : وڈے بول بولن والا' شیخی مارن والا' طعنے دیون والا' بُہتا بولن والا (مونث۔ بڑبولی)
بڑلوندی : دکن وچ اک قلعا (ج)
بڑچھاں : برچھیاں
بڑچھن : (ک) دبوچن' بوچن
بڑک : قدماں دی اواز' آہٹ' (جمع بڑکاں)
بڑلاوے : بڑلاون توں
بڑن : (ک) وڑن' داخل ہوون
بُڑن : (ک) ڈبن' بڈن
بڑھکن : اُبلن' جوش کھاون' کھولن (2) ڈکراون' بڑھک مارن' اُچی اواز نال بولن
بڑھکیا : نڈر ہو کے ونگاریا (وا) ویکھو "بڑھکن"
بز : (فا) بکری
بزاز : کپڑے ویچن والا' کپڑے دا کم کرن والا
بزرگ : (ب۔زر۔گ / فا) وڈیرا' وڈی عمر دا' عزت دار
بزغالہ : (بز۔غا۔لا /فا) بکروٹا' بکری دا بچا
بزگاڈی : بکرا گڈی
بزم : (فا) مجلس' محفل' سنگت
بس : کافی' بجت' کسے کم توں ٹھاکن دا بول
بس : وس' زہر
۔ بس بسی ہوون : اندرو اندر وس گھولن

بسن : زیور توں خالی (2) ہور ویکھو "وسن"
بساکھی : مشال چکن والا' بُسا' بسی
بساط : (مث /ع) توفیق' اپڑ' قابلیت (2) کھیڈن لئی فرش
بساطی : خیاری دا سامان ویچنہار
بساکھ : ویکھو "وساکھ"
بساکھی : وساکھ دے مہینے دا اک تہوار۔ ویکھو "وساکھی"
بساون : بے حوصلا کر دیون' بد دل کرن یاں ہوون
بُستاں : (مذ/فا) بوستاں' باغ
۔ بستانوں : بستان وچوں' باغ توں
۔ بستانی : باغ دا' جانگلی دا اُلٹ (پھل وغیرا)
بستہ : (مذ/فا) بدھا ہویا' بند' بدھے (ہتھ)
بسر : ویکھو "وسر" (پھل)
بسرا : بسا' بجھیا ہویا' دھوڑ پیا ہویا
بسرام : وسیرا' رات گزارن' وسرام' وقفا
بسرت : بے سرت' بے خبر' بے ہوش
بسط : کھلھائی' وسعت' تفصیل ("بسط" دی جمع)
بسط : کھلھائی' وسیعت' تفصیل
بسطامی : حضرت بایزید بسطامیؒ
بسکن : (ک) رووَن' ڈسکن' موہنہ بسورن
بسکنا : ویکھو بسکن
بسلا : بس والا' زہری' وِس بھریا
بسم اللہ : (ع) رب دے ناں نال (مُدھ)' مسلمان لوک کوئی کم چھوہن توں پہلاں ایہ بول آکھدے نیں
۔ بسم اللہ۔ اللہ اکبر : (ع) حلال کرن دی تکبیر' رب دے ناں نال مُدھ' رب بہت وڈا اے۔
۔ بسم اللہ مجریہا : اللہ دے ناں توں جو چلاندا (تے ٹھہراندا) اے
بسمل : ذبح' جھٹکا' ادھ وڈھیا' تڑفدا' ذبح ہوون

ٹکروں تڑدا

بسن: بستا

بسمن: (ک) ٹُٹن، برباد ہوون، ٹوٹے ہوون (2) وسمن

بسنت: (بسن۔ت) بہار دی رُت، بہار دا اِک تہوار جدوں گڈیاں اڈائیاں جاندیاں نیں

۔ بسنتی: جو کیسے رنگ دا، زرد

۔ بسنتی رُت: بہار دی رت

بستر: اگ

بلسن: (ک) خراب ہوون، ترکن، کھاون والی وست دا خراب ہوون

بسورن: (ک) روون، مونہہ بناون، ڈسکن

بسو نگرن: (ک) بسورن، اداس ہوون، مونہہ لکاون

بسولا: (مذ) دُکھی کرن والا (2) تیسا

بسولا: زہری، وس والا

بسوے: زہری

بسے: جے تیرے وس ہووے (بف)

بسیار: (بس۔ یا۔ ر/فا) کافی، بہت (ور۔ بسیارے)

۔ بسیاراں: بسیار توں، کافی، بُہت

بسیرا: (بسے۔ را) وسیرا، وسن توں، رہنا، ٹھکانا (کرن)

بسیط: (بس۔ ط) بُہت کھلھا، وسیع، کھلاروان

بسیکھ: وشیش، خاص

بسیں: (بسے۔ں) وسن، رہندے نیں (ملھا)

بسیئر: (بس۔یر) وس والے جنور، سپ، ٹھونہے (وا) (2) بشیئر، سپ دی اک قسم (خف)

بشارت: (مث/ع) خُش خبری، چنگی سار

بشر: (ع) انسان، آدمی، بندا، لوک

۔ بشریت: بشر ہوون دی حالت، بندا

۔ بشری: انسانی

بشرہ: (بش۔ را / ع) چہرا

بشریٰ: (مث/ع) خُش خبری دیون والی

بشن: وشنو، ہندوواں دا اک دیوتا جو پرورش کرن والا منیا جاندا اے

بشن پدے: تترتی گیت، ویکھو "بشن"

بشوامتر: (بش۔وا۔ مت۔ ر) رگ وید دا اِک رشی۔ ویکھو "وشوامتر"

بشیر: (بشی۔ ر/ع) خُش خبری دیون والا

بشیئر: (بش۔ یر) سپ دی اِک قسم

۔ بشیئر زلفاں: بشیئر سپ ورگے وال

بصارت: (مث/ع) نظر، بینائی، ویکھن شکتی

بصر: بصارت والا

بصیر: داناء، بینا، رب دا اِک صفاتی ناں

بصیرت: (بصی۔ رت) سیانپ، دانائی، سیانف

بضاعت: راس، پونجی، سرمایا، تجارت دا مال، موڑی

بط: بطخ (مم)

بطحاء: (ع) مکہ شریف دی اک وادی دا ناں

بطلیموس: پرانے یونان دا اِک فلسفی

بطن: (مذ/ع) ڈھڈ، اندر

بطون: بطن دی جمع، ڈھڈ، اندر

بعث بعد الموت: (ع) موت توں بعد جیون

بعد گزشتن ساعت: (فا) ویلا بیتن مگروں

بُعد: دُوری، وِتھ، جدائی، فاصلا

بعید: (ع) دور

بعین: (ع) عین نال، عین: اکھ

بغچہ: نکا بکسا، ڈبا

بغداد: عراق دی راجدھانی

بغدادی: بغداد شہر نال تعلق رکھدا

بغض: ناراضگی، عداوت، کینا۔

بغلیں پائے وتدے: بغلاں وچ (سپ) رکھ کے لئے جاندے نیں (علی)

بقا: باقی، باقی رہن دی حالت، ہمیشگی

بقال: (ع) کسے قسم دا دُکاندار' سبزی ویچن والا
بقاؤں: بقا توں' بقا چوں' باقی رہن وچوں
بقچہ: مُسافر دی گنڈھڑی' موڈھے نال لٹکاون والی گنڈھڑی' جو لک تھکا دیندی اے
بک: بکواس' یاوہ گوئی
بک: ہرن دا بچّا' ہرنوٹا
بک: دو ہتھاں نوں جوڑ کے پیالے ورگی شکل بناون' دو ہتھاں جنی شے' کانی (مجاز)
بک بک والیاں: کناں وچ بُہت ساریاں موریاں کر کے والیاں پاون' بک بھر کے والیاں
بکار: بے کار
بکار: وکار' انسانی تتّاں دا وگاڑ جو بیماری دا کارن بندا اے
بکارا: کمزور' ماڑا' مریض (2) ہرکارا
بکارت: (مث/ع) دوشیزگی' نیاریتا' اَن ویاہی ہوون
بکاں: ہرناں دے بچے' ہرناں
بکائن: بکیَن' ٹھنڈی چھاں دیون والا دھریک دی نسل دا اِک رُکھ (دھریک بنا تناسب ودھدی اے جد کہ بکائن دا رُکھ چھتری ورگا ہوندا اے)
بکّا: الُوٹا' بنا لُون مرچ' پھکا تے بے سوادا
بکت: بخت' نصیب' قسمت
بکٹ: خوفناک شکلاں (وا)
بکر: (مث/ع) کوار' اَن ویاہی' باکرہ
۔ بکراں: کواریاں' باکرہ
۔ بکریں: باکرہ' کواریاں
بکرالن: (ک) بہت ترہایا ہوون' گھابرن
بکراجیت: دیس پنجاب دا اک پرانا بادشاہ' چندر گپت موریا
بکراجیت دے سار: بکرمی سن مطابق
بکرن: (ک) لنگور دا بولن
بکروال: بکریاں والا
بکروٹا: بکری دا بچّا

۔ بکروٹے: بکروٹا دی جمع' بکری دے بچے
بکسن: ملاں گے' رلاں گے
بکسن: (ک) کھڑن' مسکاون (2) پھلن' بور پین
بکل: کمبل چادر وغیرا نوں گردن توں ہیٹھاں باہاں دوالے ولھیٹن (بکل مارن)
بکلن: (ک) بکیکا ہوون' مونہہ دا سواد وگڑن' پھل دا بے سوادا ہوون (2) تریہہ نال بوندلن
بکم: گونگا
بکن: (ک) بکواس کرن' بلیملیاں مارن' بے معنی گل کرن
بکن: ختم گتھا ہوون
بکن: (ک) رِنّٹ' نیٹھن' ساواں ہوون (2) ہنبھرن' اک بک ہوون
بکن: دھاڑن' گجن' شیر دا بولن
بکوات: بکواس' بے معنی گل
بکواس: بے معنی بول' فضول گل
بکی: (مث) مرزا صاحباں دے قصے وچ مرزے دی گھوڑی (2) بکے قد دی تیز دوڑن والی گھوڑی
بکے: بکہ توں' بکہ' مکہ شہر دا دوجا ناں اے
بکے: بک توں
بکیاں: گردے
بکھ: ریشمی کپڑے' باریک کپڑے
بکھ: وِس' زہر (نانک)
بکھرن: (ک) کھلرن' وکھرن
بکھڑا: وکھریا' کھلریا' بکھل دار' مشکل' دشوار گزار (و: بکھڑی)
بکھڑی: (بکھ۔ڑی) بکھیڑا' مذاق' ہاسے والی گل
بکھسنہار: بخشنہار (نانک)
بکھل: بکھر' ڈنگر بنھن دا مکان (وا)
بکھن: (ک) بھکن' لشکن' ظاہر ہوون (2) بھکھن' دھکھن
بکھیاری: بھکھیاری' فقیر (لہ)
بکھی: وکھی

بکھیری: کھلاری
بکھیڑا: کھلارا' اوکھا' ہور ویکھو "بکھرنا" (2)
مذاق
ـ بکھیڑے: مذاق
بگ: (مذ) بگلا
بگا: چٹا' سفید
بگاں: بگ دی جمع' بگلے
بگڑن: (ک) وگڑن' وگڑن
بگھڑ: خرابی' خراب' وگڑی
بگچی: (ب-گچ-چی) دگوچی' گواچی' تباہ ہوئی'
کرا ہے پئی
بگدا: بغدا' قسائی دا ٹوکا
بگروے: گرد (دوال) توں تابع مہمل (گرد
بگروے)
بگڑیاں: بگیاں' سفید
بگل: بگلا (ناٹک)
بگلا: (مذ) لمی دھون تے لمیاں لتاں والا (عام کر
کے چٹے رنگ دا) اک پکھیرو
بگلا بھگت: وکھاوے دا بھگت' بناوٹی بھگت
بگو: (قا) کہ' آکھ
بگی: چٹی' سفید
بگے: چٹے' سفید
بگہ: بگ' بگلا
بوکھلائے: بوکھلایا ہویا
بکھن: بولن' گڑھکن' اونٹھ دا بولن
بگھنے: "بگھنا" توں' گھڑے ورگا مٹی دا بھانڈا
(2) بے وقوف
بگھی: (مث) ٹانگے ورگی اک سواری
بگھیاڑ: بھگیاڑ' بھیڑیا
بگھیلا: بھگیاڑ' باگھ دا بچا
بل: طاقت' تران (2) محلا (3) قربان' صدقے'
بلہاری (4) بلن توں
بل بل: اُبل اُبل کے

بل ونت / بلونت: طاقتور
بل: بلکہ' سگوں
بل: بلور' کچ (باہو)
بلا: مصیبت' آفت' اک فرضی جنور' چڑیل
بلاد: (ع) شہر
بلادی: شہرا
بلارے: بولن
بلاغت: (مث/ع) اپڑاء' گل یاں شعر دے
پڑھن سنن والے تیک اپڑن دا گُن
بلاق / بلاک: ایسی نتھ جو نک دے وچکار پائی
جاندی اے
بلالؓ: رسول کریمؐ دے اک صحابی جو نبوی مسیت
دے بانگے وی سن
بلاول: اک راگ دا ناں
بلاون: کراہن' کمن (2) کوکن' رودن' چیکن
بلائیں: بلاواں
بلائیاں لینا: صدقے واری جاون' دوجے دی بلا
اپنے سر لین
بلبلاون: (ک) جوش اُٹھن' خمیر اُٹھن (2) اونٹھ
دا بولن (3) رودن' گڑگڑاون
بلبلاون: (ک) بے چین ہوون' گھابرن (2)
منت کرن' ترلا مارن
بلپن: (ک) رودن' ولکن' ڈسکن
بلپی: بلپن توں' رودن (چھ)
بلٹن: (ک) پرتن' مکرن' وگڑن
بلخ: روس وچ آمو دریا دے کنڈھے دا اک شہر
بلخ بخارا: روس دے شہر جتھوں عزت بیگ
(مہینوال) سوداگری کرن آیا سی
بلخی: بلخ شہر دا (2) تماکو دی اک قسم
بلد: (ع) شہر
ـ بلدیدی: شہردی
بلد: داند' ڈھگا' بولد
بلدی بال: بلدی اگ نوں بلدا رکھ (لا) (بجھی

اگ نوں بالنا اوکھا ہوندا سی)
بلدیو: (بل۔دے۔و) رام چندر جی دے وڈے ویر
بل دھن : بالپن
بلسن: (ک) خش ہوون' عیش ہوون' مانن (2) ورتوں وچ لیاون
بلسیس : (بل۔سے۔س) بلیں گا (مم)
بلشتیا : (ب۔لش۔تی۔آ) اک گٹھ لما سپ (وا)
بلعم: بلعم بن باعور' اک یہودی عالم جہدیاں دعاواں قبول ہوندیاں سن۔ بعض گناہاں پاروں رب نے اوہدا چہرا سُور ورگا کر دتا' مگروں قتل کیتا گیا
بلغار : اواز' رولا گولا (2) ہراول (3) اک قسم دا چمڑا
بلغاروں : ویکھو "بلغار"
بلقیس : سورج پوج ملکا سیا جو حضرت سلیمانؑ دے سمجھاون تے مسلمان ہو گئی
بلک : بلکہ
بلک : پنجا' پھڑ' چپٹاء
بلکار : (بل۔کار/ہ) طاقت' زور' بل
بلکاری : طاقت' زور
بلکت : ولک ولک کے
بلکن : (ک) ولکن' روون
بلکن : (ک) بولن' بڑبڑاون
بلکن : (ک) جرلاون' کیڑیاں دا کلبلاون
بلکہ : (بل۔کے) سگوں' سگوں
بلکے : بلکن توں' ولکے' فریاد کرے
بلم : نیزا' برچھی
۔ بلم باز: نیزا چلاون والا
بلند : (فا) اُچا
بلندیاں : بلدیاں' جگدیاں (نف)
بلن : (ک) جلن' دھکھن' روشن ہوون' سڑن' کولا ہوون (2) غصا ہوون' (3) کڑھن' وچو وچ سڑن
بلن: (ک) دُھیل جنور نہ بلن پاروں اوہدی یونی وچ پھوکاں مارن (2) حقے دے زور نال سوٹے لاون
بلوا: (مذ) ہنگاما' فساد
بلوان : (بل وان) طاقتور' پہلوان
بلوٹ : بلوچستان دی اک پہاڑی
بلوچ : بلوچستان واسی' پنوں' محبوب (مجازن)
بلور : کچ' شیشا
۔ بلوری : شیشے دا' کچ دا' بلور دا
۔ بلوریں: بلوری' بلور دا بنیا
بلورن / بلورنا: (ک) نہوواں نال کھرچن
بلوغ : (مذ/ع) اپڑن' جوانی دی عمر' بال توں پکا ہوون
بلونت : (بل۔ونت) بہادر' طاقتور
بلہار: ویکھو "بلھار"
بلہاری : ویکھو "بلھاری"
بلہایا : بتھایا' بہایا (لہ)
بلھو گھاٹ : اک تھاں دا ناں
بلے : کسے پاسے' گٹھے' دھر
بلی سندھ : سمندر دا بلوان (مراد راون/وا)
بلی : ویکھو "قالو بلی"
بلیاں جھالیاں : تھاں تھاں اگ دیاں ڈھیریاں (نج)
بلیائی : سہیلی' متر' محبوبا
بلیدا : بلد' واند
بلیغ : اپڑیا' اجیہا کلام جو چھیتی سمجھ وچ آوے
بلیل : اواز' بلاوا' بول
بلینڈیاں : بلدیاں' جلدیاں
بلیو : بولے (لہ)
بلیوے: مال اسباب' ولیوے (2) بولن توں
بلھار: (ک) قرباں' صدقے' واری
بلھارن: (ک) قربان ہوون' صدقے جاون' وارے جاون
۔ بلھاری : قربان' صدقے جاواں' واری

جاواں
۔ بلھاریا: قربان کیتا
بلھارن: (ک) کھلن، بھیجن (2) بٹھاون
۔ بلھائے: بٹھائے
بلھن: اک قسم دی بُت وڈی مچھی
بلھیسی: بٹھائے گا
بما: ساتوں
بمب: بم، پا شنار وست دا بنیا لموترا گولا جو تباہی کھلارن لئی ورتیندا اے۔ (2) وڈا وانس، ٹانگے دے اگے لگے لموترے وانس
بمبل: (بم۔بل) سر (سروٹ) دے بوٹے دا اُپرلا بٹا
بملا: دُنیاوی آلائش توں پاک (نانک)
بن: جنگل
۔ بن واسی: جانگلی لوک، جنگل واسی
بن: بِنا، بغیر
۔ بن شاموں: شام (شیام) توں بغیر
۔ بن نک: نک کٹی (سری رام چندر نے راون دی بھین سروپ نکھا دا نک کپ دتا سی) (وا)
بن: (ع) پتر
بن مسعود: ابن مسعودؓ۔ رسول پاکؐ دے اِک صحابی (لط)
بناء: (بن۔آ) مُڈھ، بنیاد، عمارت
بنا: (بن۔نا) لاڑا، دولھا
بنا: (بن۔نا) حد، وٹ، کنارا (بنہ) دندا
بنا: بن، بغیر ("بناں" غلط املا اے)
بناء: حکمت، سیانف
بنات: اِک ریشمی کپڑا
۔ بناتی: بنات دا
بنات النعش: قطبی تارے دے نال دے ست تاریاں دا جھمگٹا، پلنگھ پیڑھی
بناں: (غ۔ا) بنا، بغیر

بناوٹ: نقل، بتر، وکھاوا، ظاہرداری
بنبولاں: ببول، جھاڑیاں (دی اگ)
بنیہا: پپیہا، اک پکھیرو
بنت: (ع) دھی
بُنت: (مث) بتر، بناوٹ
بنتا: (مذ) کچ دی گولی جو کھیڈن دے کم آوندی اے۔ پرانے سوڈے دیاں بوتلاں دا مونہہ بند کرن دے کم وی آوندی سی
بنسن: (ک) تباہ ہوون، ناس ہوون
بنجارا: ویکھو "ونجارا"
بنجر: (ک) ویران، اجہی زمین جتھے کجھ نہ اُگے
بن چر: جانگلی جنور، چرندے
بند: مُشکاں، بنھ (2) انگ (3) بندی خانا، قید، جیل
بند بند: جسم دا ہر انگ
بند ہوون: قیدیاں وانگوں رہن، زندگی دے سارے سواد تیاگ دیون (وا)
بند: پُل، تھوڑا ویلا
بندبست: بندوبست، پربندھ، آہر
بندبستہ: بندوبست، پربندھ
بندر: بندرگاہ، کنارا، جزیرا، ساحل، ٹاپو
بندرابن: جمنا ندی کنارے متھرا ضلعے وچ اک جنگل جتھے سری کرشن نے جنم لیا تے گاواں چراندے رہے
بندڑا: بندا، غلام، داس
۔ بندڑی: بندڑا توں بندی
۔ بندڑے: بندے، غلام
بندش: بنھن، خیال یاں مضمون نوں شعر وچ بیانن (احمد) لفظاں دا جوڑمیل، بند ہوون
بندگی: (مث) عبادت، رب دے حضور اپنے بندا ہوون دا اظہار، غلامی (2) سلام
بندوں: بند توں بندی (بنے توں)، قید توں
بندوئے: قیدی (دمودر)

بندی: بندا دی مونث
بندی: قیدی
- بندی وِیہاں: قید وچ پائے (دمودر)
- بندی وان: قیدی
بندی: نقطا، تِل
بندی: ٹکا، کسے رنگ دا (عموماً سوہے) گول نشان جو متھے اُتے لایا جاوے
بندے: کناں دے کانٹے
بند ہیچے: بند رہوے، قید ہووے
بندھ: بنھ، بنھ کے
بُنڈڑ: کوٹھے، چوکلے، چوکٹے، چترے
بنڑا: بنا، دولھا
بنسی: وانسری، بنسری، وانس دا بنیا ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے
بنفشہ: (فا) اک پھُل جو بعض دواواں وچ ورتیندا اے
بنکارن: (ک) اُچا بولن، چیکن، بکن (2) بھیت کھولھن (3) گپ مارن
بنکائے: لشکائے، چمکائے، لہرائے
بنگالی لکڑ: جادو دا ڈنڈا
- بنگالی لکڑ پھیرن: بنگال دا جادو کرن
بنگاہ: وانس دا سوٹا جو ڈاٹ ڈکے لئی ورتیا جاوے (2) فوج دا پچھلا حصا، فوج دا سامان
بنگری/بنگڑی: ونگ، چوڑی (خف)
بنوٹا: ڈانگ نال لڑن دا اک فن، بنوٹ (چ)
بنولی: سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (خف)
بنولے: بنولی، سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (لط)
بنولیس: (قسمت وچ) لکھی ہوئی
بنی: اولاد
بنی آدمؑ: آدمؑ دی اولاد، لوک، بندے
بنی اسرائیل: بنی اسرائیل، یہودی، حضرت یعقوبؑ دی اولاد (با)

بنیامین: حضرت یوسفؑ دا سبھ توں نِکا ویر جو ماں ولوں سکا سی
بنی: کنارا، بنا، بنھ
بنیتہ: بنا توں، دولھا، لاڑا (مم)
بنیے: پاسے (با)
بنیئیں: (غ ا) بنیے، بانیے، دکاندار
بنیرا: ولگن، کوٹھے دی کندھ
بنھ: بنھن توں امر، ویکھو "بنھن"
- بنھ پنڈاں: پنڈاں بنھ کے، بہت زیادا (مم)
- بنھ لیاون: پھیرے دے کے دولھا دا دولھن نوں گھر لیاون، نکاح کر کے لیاون (وا)
بنھا ٹنگا ساں: ہتھ پیر بنھا کے رکھ نال ٹنگوا دیساں (وا)
بنھ: بند، سیلاب روکن لئی لایا گیا ڈکا (2) مصیبت روکن والا جوان
بنھ: ونھ (چ)
بنھاں: نالوں
بنھن: (ک) جکڑن، کسن، گنڈھ پاون، قید کرن، پابند کرن، پانی ڈکن لئی بنھ مارن
بنھوڑا: چھپڑ، ٹوبھا
بنا بناتا: کسے کم دا مُڈھ رکھن، بنا بناون
بناتا: سجاتا، تیار کرنا
بنتا: مناسب لگن، پھبن
بناوٹ: بنی ہوئی شے، اساری، بنتر، تعمیر، دنیا دی بنی ہوئی ہر شے
بنسن: مکن، ختم ہوون، مرن، تباہ ہوون، گمن، غائب ہوون
بنن: اُنن، وُنن، بنائی کرن
بنیوں: توں بنیا
بو: (امر) بیج بی، اگا، کاشت کر (احمد)
بو: خشبو، بو، واشنا
بوالہوس: (ع) ابوالہوس، حرصی، ہوس والے

(احمہ)
بُواہ: بیاس دریا
بوائے: بیٹے
بوبک: گھٹ عقل والی' کواری کڑی
بوپاری: وپاری' تاجر
بوپڑا: (بو۔پ۔ڑا) پُپڑا' معصوم' وچارا' نماݨا' ویکھو "پُپڑا"
بوتا: جوان اُونٹھ (2) بُت' پُتلا (3) بُتا' دھوکھا (4) نکی عمر دا
۔ بوتی: بوتا توں مونث' جوان ڈاچی
بوتے: آتی مخلوق' جن بھوت وغیرا
بوتھرݨ: (ک) موٹما موٹہ بھرݨ' ٹھوسݨ' بھرݨ
بوٹ: وڈی بوٹی
بوٹ: بجر ہمیا ہویا پکھیرو جہدے اجے کھنبھ نہ اُگے ہوݨ
بُوٹا: نکا رُکھ
بوٹی: گوشت دا ٹوٹا (2) مرد دا لنگ جو جوگی لوک گیان دھیان وچ خلل پیدا کرݨ والا سمجھدے نیں
۔ بوٹی وچ اگی: اگ وچ بوٹی (پاوݨ)' لنگ توں نجات
بُوٹی: نکا بوٹا' اجیہا رُکھ جہدے وچ لکڑ نہیں بݨدی' بھنگ دا بُوٹا
بوجھ: بھار' وزن
بوجھے: بجھے' جاݨے پچھاݨے (مم)
بوچ: بوچݨ توں امر تے حاصل مصدر' دبوچ' پکڑ
بوجھا: جیب' کھیسا
بوجھارت: بُجھارت' پہیلی' مُعما (ملما)
بُود: (فا) ہویا
بودا: جوڑا' گُت
بودلا: ہلکے کُتے دے وڈھے دا دم کرݨ والا فقیر' اک ذات' بودی والا' بے آسرا
بودلی: بودلا توں' مرداں دا لباس پاوݨ والی فقیر عورت

بودوباش: (فا) رہݨ سہݨ' رہتل
بودی: سر دے وچکار لے لے وال' بودا
بودیوں: بودی توں' (بودی: سر دے وال)
بوڈݨ: (ک) بُڈݨ' ڈُبݨ' ڈوبݨ
بوڈی: بودی' گُت' پراندا (خف)
بور: گھوڑے دی اِک قسم
بُور: رُکھ نال پھل لگݨ توں پہلاں دا عمل' مُڈھلے مرحلے دا پھل' زردانے
بور بور کرݨ: ٹوٹے ٹوٹے کرݨ' پُرزے پُرزے کرݨ
بُور دے لڈو: اجیہا کم جہدا کرنا یاں نہ کرنا اِکو جیہا ہووے
بور گھوڑی: چٹے یاں ہلکے بدامی رنگ دی گھوڑی
بُورا: اَدھ رڑکا دُدھ' گھرڑ
بوراوݨ: (ک) جھلا ہووݨ' بھاوا ہووݨ
بورݨ: (ک) بُور آوݨ' پھل لگݨ توں پہلاں زردانے لگݨ
بورے: تور پھر جاوݨ
بوڑ: ڈبو' ڈوب کے
بوڑا: جہدے ساہمݨے دے دند نکل گئے ہووݨ
بوڑݨ: (ک) ڈوبݨ' پانی وچ غرق کرݨ
بوڑیو: ڈوبیا' ڈبویا
بوڑیوے: ڈوبے' ڈبووے' بوڑے' بڈاوے
بوڑھ: برگد دا رُکھ
بوڑھ: بوڑھݨ توں' ویکھو "بوڑھݨ"
بوڑھݨ: (ک) اپڑݨ' ویلے سر مدد لئی آوݨ
بوڑھیں: ویکھو "بوہڑیں"
بوڑھیساں: صاف کرساں' جھاڑساں (خف)
بوز: چالاک' تیز آدمی (2) بھنوّرا
بوزہ: بوزنہ' باندر' شیطان
بوزنہ: (فا) باندر
بوزنیاں: بوزنہ دی جمع' باندر
بوزے: بوز توں' بھنوّرے

بوزینڈا : بوزیں دا' باندراں دا (لڑ)

بوستان : شیخ سعدی دی اِک مشہور فارسی کتاب (گلستان تے بوستان)

بوسرن : (ک) غرور یاں غصے پاروں نک مونہہ وٹن (2) پھُلن' موٹا ہوون

بوسہ : چُمن' چُمی

بوطالب : ابوطالب' رسول کریمؐ دے چاچا جی

بوغاز: آبنائے' پانی دا تنگ راہ

بُوک : فوارا

بوک بند: بوغ بند' رضائی نوں میلا ہوون توں بچاون لئی اُچھاڑ

بوکن: شیر دا بولن' گجن' دھاڑن

بوکا : کھوہ وچوں پانی کڈھن والا چمڑے دا ڈول

بوکے: بوکا دی جمع (نوشہ)

بوکیندا: بو کن توں' شیر بولدا

بوکھلاون : (ک) بوترن' بوندلن' گھابرن

بوگ بند: بوغ بند' رضائی تلائی دا اچھاڑ' ویکھو "بوک بند"

بول : (مذ) گل' غصے دے فقرے' بولی' مہنے'

- بول اُتے پہرا دیون : کیتے قول نوں پورا کرن' آکھی ہوئی گل پوری کرن

بوُل : (مذ/ع) پیشاب' موتر

- بوُل دا بھانڈا : استری لنگ' عورت دی یونی

بول : نک دا زیور' نتھ' بلاق

بولا : بول' نتھ

بولا مینسر: نک دے دو زیور

بولاق : بلاق' نک دے وچکارلی نتھ

بولن : (ک) مونہوں گل کڈھن' الاون' مہنا مارن' مادا جنور دا ملاپ لئی تیار ہوون' گالھاں کڈھن

بولنا : گالھاں کڈھنا' ویکھو "بولن"

بولی : مہنا' طعنا' بول' طنزیا فقرا (بولی مارن)' وعدا

بوُلھی : سوُن مگروں ڈنگر دا پہلا دُدھ

بوُم : (فا) اُلو (2) بنجر زمین

بوترن : (ک) بوندلن' بدحواس ہوون' بوکھلاون

بُوند : قطرا (عم)

بوند بہہ دی : برہا دی بارش' عشق دا مینہ

بوندڑیاں: بُونداں' بارش دے قطرے

بوندلن : (ک) بوترن' بوکھلاون

بوندیاں : کنیاں' قطرے' بُونداں (لڑ)

بوُنگا : (مذ) جھلا' بے وقوف' جھُڈو

بوُنگن: (ک) 'بکن' شیر دا دھاڑن' گجن (2) بے فکری وچ وسن

بونہنا/بوہنا: بانہہ دا زیور

بوہ: (غ/ا) بہو' بہ' بیٹھ

بوہٹی: ووہٹی' (عم) چیز دوہٹی

بوہٹے: ویکھو "بوہٹا"

بوہڑ: ویکھو "بوڑھ"

بوہڑیو: بوڑھیو' پرتیو

بوہکر: جھاڑو

بوہکراں دین پٹیاں: ٹنگیاں لمیاں ہوون پاروں زمین اتے گھسرن جویں جھاڑو دِتا جا رہیا ہووے (وا)

بوہل: بوہلر' فصل دی جنس دا ڈھیر

بوہلی: (مث) ویکھو "بولھی"

بوہنی: (مث) دکانداری وچ دن دی سبھ توں پہلی ونک

بوہی: بوائی' کاشتکاری (خف)

بوہے دیاں مہریاں: گھربار سانبھن والیاں' بندوبستی عورتاں

بوہیوں کڈھنا: دھی نوں گھروں کڈھن

بوئی: کپاہ ورگا اک ریگستانی بوٹا

بوئیں: بو دی جمع' خشبوواں (عم)

بوئیت: بو' خشبو

بہانا: (مذ/فا) جھوٹھا عذر

بہادر شاہ: اورنگزیب دا سبھ توں وڈا پُتر جیدا لقب شاہ عالم سی۔ لہور دا شاہ عالمی دروازا اوہدے ناں اُتے اے

بہار: پھُل کھڑن دا موسم، موسم، سواد، مزا، خُشی

بہارن: بہاری پھیرن، جھاڑو دیوَن، جھاڑو نال کٹھا کرن، صفائی کرن

بہاری: بہار، بہار دا (ا/ مم)

بہاری: جھاڑو

بہال: بٹھا، بٹھا کے، بہا کے

بہالاں: بٹھاواں، بہاواں

بہالو: بٹھاؤ

بہان: دو ورھے دی وچھیری جینے نر نال ملاپ نہ کیتا ہووے

بہائم: عربی بہیمہ توں جمع، پشو، حیوان

بہائی: بٹھائی

بہائیاں: نداں بالاں نوں سواون رواون والی بدروح (دا)

بہایم: بہائم۔ بہیمہ (ع) توں جمع، بے عقل جنور

بہبل: (بہ-بل) ببل لہوری (جنم 1751ء) پنجابی دا اک کلاسیکی شاعر جینے سی حرفی "ہیر رانجھا" لکھی

بہ بین: (فا) بہ بین، بہترو یکھنہار

بہتات: (مث) بُہتائی، زیادتی، بہت ہوون

بہتان: (مذ/ع) تہمت، جھوٹھا دوش

بہتھ: بیٹھ

- بہتھا: بیٹھا (الف)

بہج: پہنچ، حد (مم)

بہجت: خُشی، تازگی، سیپن

بہر: (فا) لئی، برائے، کان

-بہرخدا: (فا) رب دے لئی

بہرام: ایران دا ساسانی خاندان دا اک مشہور بادشاہ، بہرام گور

بہرم: برم

بہرم گلہ: ضلع میرپور وچ اک مشہور تھاں

بہرہ: فائدا (2) جانوُ (3) حصا بخرا

بہری: (مث) اک شکاری پنچھی، کوہی

بہزاد: ایران دا اک مشہور چترکار

بہشت: (فا) (ب-ہش-ت) جنت، فردوس بریں

- بہشتوں: جنت توں، بہشت توں

بہشتی: بہشت دے، جنتی (2) پانی بھرن والا

بہکراں: ویکھو "بوہکر"

بہکنا: (بہک-نا) دھوکھا کھاون، پُٹھے پاسے ٹرن، نشے دی لور وچ ہوون

بہگاں مارن: ہتھ دا پچھلا حصا مونہہ نال لا کے للکرا مارن

بہگنے: اک سوڑے مونہہ دا برتن جو کئی کماں لئی ورتیندا سی۔

بہل / بہلی: (مث) وانڈ گڈی، گڈ

-بہلاں: بہل دی جمع

بہمن: ایران دا اک بہادر (2) باہمن، برہمن

بہن: (غ،ا) بھن (توڑ)

بہنورا: (غ،ا) بھنورا، بھورا

بہنی: (ک) نیٹھنی، اجھن

بہو: بیٹھ، بہہ (2) بہون دا اوہ جو لفظاں نال اگیتر دے طور تے ورتیندا اے۔ (جویں کہ بہوطلا، بہوگنتی) بہو

بہو بھیسیا: بُہتے بھیس وٹاون والا (وارث شاہ نے کیدو لئی ورتیا اے)

بہورکے: بھور کے

بہوگنے / بہگنے: بہت گناں والے

بہوں: بہتا، بہت، کافی

بہوں: وہونی، واںجھی ہوئی (الف)

بہی: باسی، اک سجری (2) بہتر (بہ) (3) اِک پھل

بہیو: (غ،ا) بھیو (د) ہویا (بلھا)

بہیوے: بھوے، بیٹھے

بیٔ: دُوجی

بیٔے: دُوجے

بی: بیں، بیج

بے: (ف) بغیر، بنا،

–بے آب: بنا لشک، بے چمک، بے عزت

–بے آساں: ناامید (لوکاں توں)

–بے اخلاصاں: اخلاص بنا، مطلبی، بنا خلوص

–بے ارمانی: بے ارامی، بے سکونی

–بے امر: نافرمان، حکم نہ منن والا، شیطان

–بے انت شماری: بے شمار، ان گنت

–بے اوڑا/اوڑے: بے شمار، بے حد حساب، بے انت

–بے بصراں: جو بینائی دی نعمت توں محروم ہوون، نہ ویکھ سکن والے

–بے بنیادی: فانی

–بے بہا: بہت زیادا

–بے پت: بے عزت، کمینا

–بے پرواہ درگاہ: رب دی ذات دی بے پرواہی۔ "اللہ الصمد" ول اشارا (باہو)

–بے پرواہا: بے پرواہ، رب

–بے پرواہی: رب دی بے نیازی، اللہ الصمد

–بے پرواہی دے وچ تیرے: بے پرواہی دے پانی یاں سمندر وچ، رب دی بے پرواہی تے بے نیازی ول اشارا اے (مم)

–بے پرواہی کولوں: رب دی بے نیازی توں

–بے پیر: جہدا کوئی پیر نہ ہووے

–بے پیڑ: جہنوں کوئی پیڑ نہ ہووے، بے درد، دُکھ دا احساس نہ کرن والا

–بے تاب: بے قرار، بے چین

–بے ترسی: بنا ترس دے

–بے تکرار: اکو واری

–بے تمائی: لاپرواہی، بے دھیانی

–بے جا: غلط تھاں، بُری تھاں، ضائع اجائیں، بنا لوڑ

–بے جند: بے جان، مردا

–بے چون: بنا مثال، لاثانی، بنا شکل، بے رُوپ

–بے چونی دا چون بنایا: بے مثال دی مثال پَیدا کیتی، بے روپ توں روپ وٹایا

–بے حدّا: بے حد، حد توں ودھ کے

–بے خود: بنا ہوش حواس، مست، نشے دی لور وچ

–بیداد: بے داد، داد نہ دیون والا، بے انصاف

–بے داد نگری: بے انصافاں دا شہر، جتھے کوئی فریاد نہ سُنی جاوے

–بیدادی: بیداد، ظلم

–بیدادی: ظالم، بے انصاف لوک

–بے دستور: رواج دے خلاف، رسم دے الٹ

–بے دستیم و بے پاستے: میں بے دست و پا آں، میں بنا ہتھاں پیراں دے آں، میں مجبور آں (خف)

–بے دل: جو دل دے پکیا ہووے، جہدا دل اوہدے کول نہ ہووے

–بیدوس: بے دوس، بے گناہ، بنا الزام

–بے راہ چلن: عام راہ توں ہٹ کے چلن، دستور دے خلاف کم کرن

–بے رُوپاں: بے رُوپ، روپ بنا، کوجھے

–بے ریشے: بے ریش، بنا داڑھی، الوئیں (مم)

–بے زور: بنا دھوکھے فریب (دا)

–بے ست: ست دے بنا، کمزور

–بے سحر شب ہجراں: ہجر دی اجہی (لمی) رات جہدی سویر نہ ہووے

–بے شبیہ: جہدا پرچھاواں/عکس نہ ہووے، بے شکل

–بے عیب: خامیاں توں پاک، عیب توں

پاک، اللہ پاک دی ذات
-بے فرمانی: نافرمانی، گل نہ منن
-بیکس: بے سہارا
-بے کناراں: بے کنار، اینا چوڑا پئی دوجا کنارا نہ دسے، بے حد وحساب
-بے کیفہ: بے سوادا، بدمزا
-بے مایا: بنا دولت، غریب
-بے متہ: بے عقل، بے وقوف، ناسمجھی والی (متہ: عقل)
-بے مثال: جہدی مثال نہ ملے، لاثانی
-بے مراد: نامراد، جہدی آس پوری نہ ہووے
-بے موجبہ: بنا لوڑ، بنا وجھا، بنا مطابق
-بے نرواری: ناانصافی
-بے نظیر: لاجواب، جہدی مثال نہ لبھے، لاثانی
-بے نوائی: بے نوا ہوون، بے اواز ہوون، جہدی کوئی نہ سنے
-بے نہایتہ: بہت زیادا، بہت ودھ
-بے واہا: اکلا، بے سہارا
-بے واہی: جہدی واہ نہ لگے، لاوارث، بے آسرا، بے کس، بے وسیلا
-بیوس: بے وس، جہدا وس نہ چلے
-بے وسا: وس توں باہری کم، اوکھا کم، بے وس
-بے ہراس: نڈر
-بے ہودہ: بے معنی گل، بنا سیانف، بکواس، لغو
بیا: دوجا، ہور
بیاپن: (ک) کھلارن، پسارن، کھلرن
بیاپے: دوجے کماں وچ پے کے، ہور ویکھو "بیاپن"
بیاض: (مث/ع) شاعری دی ہتھ لکھت

بیاج: سود
بیاس: (مذ) پنجاب دا اک مشہور دریا
بیائیاں: (مث) پیراں دیاں تلیاں دیاں تریڑاں
بیان: (مذ/ع) کسے خاص معاملے بارے کوئی گل، عدالتی گواہی
بیاں: باہاں
بیبتہ: بھین (نانک)
بیباک: (فا) دلیر، نڈر، اجھک
بیباکی: بیباک ہوون دی حالت یاں صفت
بیبو: صاحباں دی پھپھی جنے صاحباں نوں ویاہ سے مرزے نال ملایا
بی بی: (مث/فا) عورت لئی آدر دا بول، بھین، ماں
بی بی وار گھتی: بھین صدقے جاوے، ماں صدقے جاوے
بیپاری: (مذ) وپاری، کاروبار کرن والا
بیت: (مذ/ع) گھر
-بیتاں: بیت دی جمع، شعراں، گھراں
-بیت الرب: رب دا گھر، خانہ کعبہ
-بیت العتیق: پرانا گھر، خانہ کعبہ، سبھ عبادت گھراں توں پرانا
-بیت المعمور: خانہ کعبہ جتھے حج کیتا جاندا اے۔
-بیت اللہ: رب دا گھر
-بیت حزن: غم دا گھر
-بیت معمورہ ویکھو "بیت المعمور"
بیت: شعر، بینت
بیت: سوئی، والس ورگا پر پچکیل نکڑ والا اک بوٹا
بیت: (اب-ث/و) گزر
-بیتا: گزریا، بیتیا (خف)
بیتار: بے تار، بے سُرتی
بیتن: (ک) گزرن، لنگھن، وسر ہوون
بیتی: گزری، لنگھی

بیتے: بیت، شعر (مم)
بیٹ: (بے-ٹ) نشیبی دریائی زمین، دریا کنڈھے دی زمین یاں جنگل
بیٹ دے وھائیں: دریا کنڈھے بیٹ وچ جمن والے دھان جہناں دا سٹا تکا ہوندا اے
بیٹا: (بے-ٹا) پتر
بیٹھ: بیٹھن توں امر، بہ
-بیٹھ پنجر وچ وڑس کر: جسم اندر روح دا واڑن (بلھا)
بیٹھن: (ک) بہن، بیسن
بیٹھے من رضائیں: رب دی رضا نوں من لیا
بیجن: (ک) بوون، زمین وچ بی دبن
بیحدا: بے حدا، بے حد، بے انت
بیخ (بے-خ، بی-خ) جڑ، بنیاد
بیخاں: بیخ دی جمع، جڑاں
بیخود: بے خود، بنا ہوش و حواس، نشے دی لور وچ
بید: (بے-د) وید، ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں رگ وید، سام وید، اتھروید تے یجروید (2) نصیحت
بید: ولیس وتاون، مکر کرن
بید اچھرے: ویداں دے اکھر، ویداں دی لپی، ہندی، گرمکھی وغیرا دی لکھت
بیدار: (فا) جاگدا ہویا
بیدل: بے دل، جھنے دل دتا ہویا ہووے (مم)
بیدن: ویکھو "ویدن"
بیر: (بی-ر/ہ) بہادر
-بیر کھیت: لڑائی دا میدان
بیرا: (بے-را) ٹوٹا، بوٹی، ٹکڑا
-بیرا لاہ وا: بیخ توں لاہی بوٹی
بیراجا: بیٹھیا
بیراگڑے: وراگی، وراگ وچ
بیراگن: وراگن، بیراگی، فقیر عورت
بیرانی: تج کے، چھڈ کے

بیرک: جھنڈیاں، پرچم
بیرے: بیرا دی جمع، ٹوٹے
بیر بتیالا: جن بھوت دا اثر لاہن والا عامل
بیر بلیاں: ہیرے موتی دیاں نگیاں والیاں
بیڑا: (بے-ڑا) کشتی، سمندری جہاز
بیڑا: (بی ڑا) پان دی گلوری (2) بٹن
بیڑن: (ک) تیار کرن، منظم کرن
بیڑی: کشتی
بیڑے: (بے-ڑے) کشتیاں تے سمندری جہاز
بیڑے: گدام، بٹن
بیڑے واؤ گھوڑے چاڑھے: (1) بیڑے ہوا دے گھوڑے اُتے سوار کیتے (2) ہوا نے بیڑے تیز چلا دتے (مم)
بیڑھا: "بیڑھ" توں، پشو لٹن لئی پشو مالک نال مقابلا، گھیرا پا کے کیتا گیا حملا
بیڑھی: پیچیدار، خم دار، ول رکھن والا، مکار
بیساکھ: وساکھ
بیستر: بستر، اگ، بھاہ
بیسن: (ک) بیٹھن، بہن، اجھن
بیسنا: بہنا
بیسیں: بیسن توں، توں بیٹھیں
بیش: (فا) ودھ، بہت، زیادا
بے شبہت: بنا شبھا، بنا شک
بیشم: بے وس، بے حال، پریشان
بیضاوست: ویکھو "یدبیضا"
بیضہ: (فا) آنڈا، آنڈڑا
بیعت: کسے قسم دا اقرار، منن دا وعدا
بیغم: بے غم، بے فکر (مم)
بیک بیکاں: بیکابیک، رنگارنگ، ون سونا، طرحاں دا (مم)
بیکابیک: ویکھو "بیک بیکاں"
بیکس: بے سہارا
بیگ: (بے-گ) ترک سردار

بیگار: وگیار' وگار' بنا مل مزدوری
بیگاناں: بگانے' پرائے' کسے ہور دا' بگانا
بیگانی: اوپری' بگانی
بیگانے: اوپرے' پرائے' بگانے
بیل: مٹی
بیلا: انسانی پہنچ توں ازاد جنگل
بیلا جنگلا: جنگل بیلا' بیلے دے بُوٹیاں دی واڑھ
بیلن: "بیلی" توں' محبوبا
بیلنیاں: بیلنا' ویلنا دی جمع' گنے وچوں رس کڈھن والی مشین' روں وڑیویں وکھ کرن والی مشین
بیلوا: ڈوگنے وچوں تھالی وچ سالن پاون والا چمچا
بیلی: (بے-لی) دوست' متر' سجن' ساتھی' سنگی
بیلیں: (بے-لے-ں) بیلے وچ' جنگل وچ
بین: وچکار' انتر
بین اللہ و بینی: میرے تے رب وچکار
بین: (بی-ن) مونہہ نال وجایا جاون والا اک ساز جو سپیریاں کول ہوندا اے۔
بین: دکھ
بینا: ویکھن ہار' اکھاں والا' نظر والا
بینتی: (بے-ن-تی) گذارش' درخاست' التجا
بینڈا: (بی-ں-ڈا) لکڑ دا ان تراشیا ٹوٹا' لکڑ دی چوکھی جو بیٹھن دے کم آوندی اے۔ (2) اک ساوی کیڑا
بینسر: اک قسم دی نتھ
بینسریوں: وانسری توں
بینی: (فا) نک
بینی چند: اک بھگت دا ناں
بیناں: متھے دا زیور' جھومر
بینی: وینی' کلائی' گٹ' بانہہ
بینے: متھے دا زیور
بیو: بے' دوجے' اوپرے
بیو: (بے-او) اوس توں سوا (خف)
بیوپار: وپار' کاروبار' لین دین
بیور: (بے ور) دو کپڑے' قمیض تے دوپٹا
بیوکل: (بے-او-کل) باقی سبھ' دوجا سبھ
بیوہار: وہار
بیہ: بہ' بیٹھ
بیہہ: (غ.ا) بہہ' بیٹھ
بیہا: بہا' باسی' غیر تازا' بسا
بیہار: وہار
بیہودہ: بے معنی' بنا سیانف گل' بکواس' لغو
بیہی: باسی
بیہیاں: بہی دی جمع' اک پھل
بیئوں: (بی-اوں) بی توں' بیج

بھ : پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا تیجا اکھر جو خالص
دیسی اکھر اے۔ عربی فارسی وچ ایہہ نہیں ہوندا۔
گرمکھی پی وچ ایہدے تھاں بھبا (ਭ) اے

بھا : بھاگ' نصیب' مقدر' حصا' قسمت

بھا : بھانے' خیال وچ' سمجھ وچ' بھاویں

بھا : مل' ریٹ

بھاپا : جیہڑ [illegible] من [illegible] شو'

بھابی : (مث) بھرا دی بیوی' بھرجائی

بھابھرا : (مذ) بھنورا

بھات : (مذ) ابالویں چاول' بھت

۔ بھات کھائی : ویاہ دے دوجے دن ووہٹی دی
ماں ولوں منگی دی دال دی کھچڑی دی دعوت

بھاتی : (مذ) بھات کھاون والا' ساتھی

بھاٹی : دھونکھنی' لہار دا اگ بھڑکاون والا آلا

بھاٹے : تھلساء (2) بھٹ' ریتلے ٹیلے

بھاج : (مث) بھانج' شکست

بھاجڑ : (مث) بھج دوڑ' جلدی' سوڑ

بھاجی : (مث) بھرجی' بھوجی' سالن (2) ویاہ دی
مٹھیائی

بھادرا / بھادروں / بھادوں : (مذ) دیسی سال دا
چھیواں مہینا جو ساون دے مگروں آوندا اے

بھار : بوجھ' وزن' ذمے واری' احسان

۔ بھار تھیئے : بوجھ بن گئے

بھار : اک وزن جو سو سیر دا ہوندا اے

بھارا : ذمے واری' احسان دا قرض (2) وزنی'
موٹا' قیمتی

بھارڑی : بھاری' بھار والی

بھارڑے گورڑے : گمبھیر' سنجیدا' غم سن
والے

بھاروں : بھار' آکڑ

بھاری : بھتا' کافی' قیمتی' سخت

بھاری : پکی تھاں جتھے جن بھوت دا قبضا ہو
جاوے

بھارے : بھار' وزن' سامان (2) زیادا' مہنگے
قیمتی (3) ماہر

بھاڑ : (مذ) بھٹھی' تندور

بھاڑا : (مذ) کرایا (2) وخت' مشکل' اوکھت

بھاڑی : (مث) دانے بھنن والی وڈی بھٹھی

بھاڑے دا ٹٹو : پیسے بنا کم نہ کرن والا

بھاسرن : (ک) بولن' کہن' ابھاسرن' دل د
بھڑاس کڈھن

بھاسن : لشکن' چمکن' دسن' جاپن

بھاسا : دسنا

بھاکھا : بھاشا' بولی بھاکھیا (مم)

بھاکھن : (کم) بولن' کوون' کہن (2) جان
پچھانن

بھاکوں : بھاکھیا (مم)

بھاکیا : بولیا' آکھیا

بھاگ : (مذ) حصا' بخت' بخرا' قسمت' نصیب
ہویا' لیکھ' خوش قسمتی (2) اک ڈگری دا زاویا

۔ بھاگ بھری : بختاور، نصیباں والی، خش قسمت
عورت
۔ بھاگ جاگن : نصیب چنگے ہوون
۔ بھاگ لگن : قسمت دا چنگا پلٹا کھاون
۔ بھاگ متھورے : متھے (اُپر) لکھے بھاگ،
قسمت جو متھے اُپر لکھی ہووے
۔ بھاگی : حصا لین والی (کسے منڈے کم وچ)
بھاگ : بھنگ، بھانگ
بھاگا : بھجیا، بھج گیا، نس گیا (لظ)
بھاگاں : بھاگ، نصیب، قسمت
بھاگوں : (ہ) بجھاں، نساں
بھاگی : بھاگ، بھاگ والا، خش قسمت
بھاگے : بھجے، نسے
بھاگیں : بھاگ نال، قسمت نال
بھال: بھالا، نیزا
بھال : تلاش (امر) لبھ، تلاش کر
بھاند : وڈا برچھا
بھالن : (ک) ڈھونڈن، لبھن، ٹولن، ٹولن، تلاش
کرن
بھالو : رچھ
بھالے : لبھے، تلاش کرے، توجا کرے، ڈھونڈے
بھالیں : کھلیاں اکھاں
بھالیاں : تلاش کیتیاں، لبھیاں، ویکھیاں
بھالیاں : بھالے، برچھے (2) جھناں نوں عشق
دی برچھی لگی ہووے، بھٹڑ
بھان : کملا، دیوانا، پاگل
بھان : ٹٹی رقم، پیسے
بھان : تھکیواں، ٹٹ، مار
بھاں بھاں کردا : ویران، سنسان
بھانبڑ: (بھاں۔بڑ/مذ) اگ دے شُعلے، لانبو، مچا
بھانبڑ باغ: اگ وچ باغ، حضرت ابراہیمؑ دے
واقعے ول اشارا
بھاں بیلی : بالاں دی اک کھیڈ

بھانت: طرحاں، وانگ، ہار
بھانج : شکست، بھاج
بھانگا : فرق، گھاٹا، کسر، کسارا
بھانودیاں : (غ ا) بھاوندیاں، پسند آوندیاں
بھان : اوہ تھاں جتھے جنور بنھے جاندے نیں (2)
حویلی (3) سوہن
بھان مینساں : مالدار لوکاں دی رہائش گاہ، تاں گا
(خف)
بھانا : (مذ) خیال، چاہیا، مرضی، رضا، پسند، تقدیر،
رب دی مرضی (2) سُورج
بھائی : (مث) پسند
بھائے : بھاون توں، پسند، مرضی، خُشی، خیال وچ
بھائیاں : پسند
بھاواں : پسند آواں
بھاوت : پسندیدگی، بھاون
بھاوس : بھاوے سُو، اوہنوں چنگی لگے، بھاوندا سُو
بھاولی : بھولی، ونڈائی
بھاوم : مینوں بھاوے
بھاون : (ک) پسند آون، سکھاون، چنگا لگن
بھاونے : خیال، خاہش، سوچ
بھاوے : پسند آوے
بھاویں : خواہ، چاہے (2) چنگا لگیں
بھاہ : اگ
بھاء : بھاگ، نصیب، حصا، قسمت
بھائت : بھائی چارا
بھاؤ : پریم، محبت، پیار (2) حصا
بھائی : (مذ) بھرا، ویر
۔ بھائی چارے : برادری، نیڑلے رشتے دار
۔ بھائیوالی : بھائی چارا، سانجھ، شراکت
بھائی : پسند آئی
بھائے : پسند آوے
بھائیں : بھاہ، اگ
بھایا : پسند آیا

بھباں مارن : ڈھاواں مار کے رووݨ
بھک : (مث) شیر دی گج
بھبکݨ : (ک) بھڑکݨ' بو اُٹھݨ
بھبکی : (مث) دھمکی
بھبل : (بھبـل/ مث) گرم سواہ' گرم ساہ
بھبلاسݨ : (ک) جھلسݨ' بھبل وچ بھبݨ
بھبوت / بھبھوت : سواہ مَلݨ' ویکھو "بھبھوت"
بھبوت بلسم : سواہ جو جوگی اپݨے سریر اُتے ملدے نیں
بھبھوت : نفس کُشی لئی کولے دی سواہ جسم اُتے ملݨ جس نال کالا چٹا رنگ اکو بھیا ہو جاندا اے
بھپا : (مذ) اُبلے ہوئے نرم چاول' بھت
بھت : جیسے (2) وانگ' طرحاں' جویں (3) ورگا
بھت : بوہا' دروازہ' کواڑ
بھت : اعراب' علامتاں جو درست املاء لئی ورتیندیاں نیں
بھتا : (بھت۔ تا/مذ) کھیت وچ کم کرن والیاں لئی ناشتا یاں دپہری کھانا' سفر خرچ' اک دیہاڑی دا خرچا
بھتار : خاوند' کنت
بھتاوݨ : (ک) بھوترݨ' بھوئے ہووݨ' مچھرݨ
بھتری : (مث) بھرا دی دھی' بھتیجی
بھتی : (مث) کوڑا وٹا' مرن دی روٹی
بھتے ہارے : بھتے ویلے' سویرے ای
بھٹ : بھٹ باہمن (وا)
بھٹ : لعنت' بدقسمتی' پھٹکار (2) بھٹھی
بھٹ / بھٹھ ہستی : اپݨی ہستی نوں بھٹھ وچ پا
بھٹ : (مذ) غار' کھوہ' جانگلی جنوراں دا ویرا (2) ریت دا ٹیلا (سندھی)
بھٹڑے : بھٹ' ریت دے ٹیلے
بھٹڑے واہن : بھٹہ واہن' ضلع بہاولپور دا اک قصبا (خف)
بھٹڑیں : بھٹ وچ' ریت دے ٹیلے اُتے

بھٹکدے : رُلدے' گمراہ ہوئے' کواچے
بھٹکݨ : (ک) گمراہی پوݨ' رُلݨ' کواچݨ' راہ بھلݨ' کُراہے پیݨ
بھٹکنا : ویکھو "بھٹکݨ" نبض دا تیز چلݨ' چاہت' آرزو' تریہ
بھٹݨ : (ک) ناپاک کرݨ' بھرشٹ کرݨ
بھٹیاں : بھٹھ
بھٹھ : بھٹھی' تندور' بھاڑ' جوں بھُنݨ والی وڈی بھٹھی'(2) بھٹھی وچ پوے (با)
۔ بھٹھ اساڈا آیا : ساڈے آوݨ دا کیہ فائدا
۔ بھٹھ رناں دی دوستی رناں دی یاری بھٹھ پوے (کیوں جے نقصان دہ ہوندی اے)
۔ بھٹھ گھتاں : بھٹھی وچ پاواں' ساڑاں
بھٹھیارے : بھٹھی والے' ماچھی
بھٹھی : بھٹھ' دانے بھُنݨ والا نکا تندور
بھج : دوڑ (2) ٹٹ (3) بانہہ' بازو
بھجائیاں : بھرجائیاں
بھجنگا : کالا سپ (2) جسم اُتے کالکھ ملݨ والا فقیر' بھجنگ
بھجݨ : (ک) دوڑݨ' نسݨ (2) ٹُٹݨ' ترٹکݨ
بھجݨ : (ک) گلا ہووݨ' تجݨ' دُلھݨ' ترہووݨ
بھجݨ : (ک) سڑݨ' پکݨ' اگ دے سیک نال رنگ بدلݨ
بھجو : بھاویں بھج جاوے
بھجے : ٹُٹے
بھچال : (مذ) زلزلا' زمین دی کنبنی
بھچکݨ : (ک) بھچݨ' چھیڑݨ (2) گھابری' ڈرݨ' تبھکݨ
بھچلݨ : (ک) ڈنڈلݨ' بدحواس ہووݨ' ورغلایا جاوݨ
بھچوݨ : (ک) کراہے پاوݨ' ورغلاوݨ
بھچیا : بھچݨ توں (2) گھٹ کیتا' میٹیا
بھجھ : پچھا' تعاقب

بھماون : (ک) چکھن' کھاون (2) بھڑکاون' اُکساون

بھمن : (ک) گھرلاون' کھتے پاون' سیڑھن

بھمنا: کھانا

بھمیا: کھا لیا (زہر) چوپ لیا

بھمیا: بھکھیا' بھکشا' خیرات' بھیکھ

بھدرکا: اک دیوی' دُرگا

بھدرا: (مذ) چن دی دُوجی' ستویں تے بارھویں تریخ جو منحوس سمجھیاں جاندیاں نیں -

بھَر: بھرن توں' کرن' بھورا بھورا ہو کے ڈگن

بھرا: (مذ) ویر' ماں پیو جایا (2) بھراون توں امر

بھراتی: بھرپن' پیار

بھرانت: (مث) شک' شبھا' بھرم' بھلیکھا

بھراؤں: بھرا توں

بھرائی: ڈھول وجاون والا (2) بھراون دی خیرات

بھربھار: پوری ذمے داری

بھربھٹیاں: بھروٹے

بھرپور: بھرواں' مونہو مونہہ بھریا' مکمل

بھرت: بھری جاون والی شے' خالی تھاں جہنوں بھریا جاوے ہووے (2) چٹی' جرمانہ (3) دو دھاتاں ملا کے بنائی گئی تیجی دھات چٹل' سٹین لیس سٹیل وغیرا

- بھرت بھرن: ڈن دیون' پیسے ادا کرن' کسے دا خرچ سہن

بھرتی: (مث) بھرت بھرن والی شے (2) کھلمی نوکری

بھرٹ: (مث) اک کنڈیالی جھاڑی

بھرجائی: (مث) بھرا جائی' بھرا دی ووہٹی

بھُردا: بھرن توں' ریت وانگ ذرا ذرا کردا' تھڈا' بھورا بھورا کردا

بھرڑاون: (ک) بھڑاون' چرخے دا اواز پیدا کرن' بڑبڑاون

بھرڑن: (ک) گھٹے وچ رلن' مٹی وچ لبڑن

بھرسوں: بھراں کی (2) مرسوں نال تالع مکمل

بھرم: ساکھ' اِتبار' وقار' عزت' ظاہری حالت' وہم' بنی ہوئی گل

بھرمار: (مث) کثرت' بہتائی' زیادتی

بھرماون: (ک) لبھاون' پرچاون' پسماون' دھوکھا دیون' کراہے پاون' قابو کرن

بھرمائے: "بھرماون" ویکھو

بھرمایا: اپنے ول متوجا کیتا' ہور ویکھو "بھرماون"

بھرمردانا: مرد' مردانگی' مردانگی دیاں صفتاں نال بھرواں

بھرمنا: بھرمن' یقین کرن' وساہ کرن' فریب وچ آ جاون

بھرمی: (مث) شکی' وہمی' بے اتبارے' غم وچ پئے

بھرمے: بھرماون توں

بھرمیاون: (ک) بھرم وچ پاون' اتبار دیون' بھرماون

بھرمیو: بھرمایا' اکسایا

بھرنگ: (بھر-رنگ) بھور' بھنورا (تانک)

بھرنے: بھار ول' سارے (سربھرنے: سر دے بھار)

بھرن: پُر کرن' لبالب کرن' پُرہون' بھریجن' مکمل کرن

بھرن: چُورا ہوون' بھورا بھورا ہوون' کرن

بھرو: دُہراؤ' پورا کرو' پڑھو

بھرواسا: وساہ' بھروسا

بھرواسڑا: بھروسا' بھرواسا

بھروٹا: (بھرو-ٹا/مذ) کنک دے ناڑ' کھجور دے پتراں یاں دریا کنڈھے اُگی جھاڑی دی بنی ڈھکن والی ٹوکری' بکی بھری' گولھا' گنڈھ

بھروٹا: (بھرو-ٹا/مذ) ابو' اکھاں دے اُپلی ہڈی اُتے اُگے وال

بھروٹری: (مث) نکی گنڈھڑی (ذمے داری/وا)

بھروٹی : (مث) گنڈھڑی، بُچھی، ٹوکری
بھروَٹے : (بھر۔وٹے) بھروٹا دی جمع، اکھاں دے اُپرلی ہڈی دے وال
بھروڑن : بھورن، میدا کرن، چوری بناون
بھروسا : (مذ) یقین، تسلی، وساہ، اِتبار، آسرا
بھروہن / بھروہون : دھروہن، چھچن، سوتن
بھرویں : (مث) بھرپور، رجویں، پوری، مکمل
بھری : (مث) گھاء یاں پٹھیاں دی پنڈ
بھرے : بھرن توں، پاوے، دیوے
بھرے چنگالی : جیہی پاوے
بھرے دیس : سارے علاقے وچ، سارے پنڈ ساہمنے
بھرے شہادت : گواہی دیوے
بھریاں : چِلاں، مٹی دے تودے
بھریجے : بھرے ہوئے، بھرے
بھریرا : (مذ) بُہتا بھار، بُھولا (جمع بھریرے)
بھریئے : بھرن توں، ٹیکس وغیرا ادا کریئے
بھڑاسن : (ک) بھڑاس نکلن، تپی ہوئی زمین اُتے پانی پین نال بخارات نکلن
بھڑاکے : لڑاکے
بھڑاویں : لڑاویں
بھڑائی : لڑائی، کوشش کیتی، ٹکرائی
بھڑایا : ٹکرایا
بھڑبھڑاون : (ک) ھمکن، خوشی نال سوہا چین، بجن، بھلن
بھڑتھا : بھرتھا، بینگن وغیرا نوں تندوری وچ بھُن کے سالن بناون
بھڑتھو : نکھا ناچ، رولا گولا، بھاجڑ، افراتفری
بھڑک : اگ، بھڑکی، لاٹبو
بھڑکار : بھڑکن، شعلے، لاٹبو، بھڑکار، تریہ
بھڑکن : (ک) بلن، اگ لگن
بھڑکن : (ک) اُچھلن، کُدن (2) غصے نال رتا ہوون

بھڑکی : (مث) تریہ
بھڑکیراں : بھرک
بھڑنگڑا : ویکھو "ننگ بھرنگڑا"
بھڑن : (ک) لڑن، کھلن، مارکٹائی کرن (2) بند ہوون، ڈھویا جاون
بھڑولا : (مذ) اناج سانبھن والا مٹی دا بنیا گول مٹکا۔ اجکل پترے دے بھڑولے وی ملدے نیں۔ بے ڈول بندے نوں وی لوک بھڑولا آکھدے نیں
بھڑولی : (مث) نِکا بھڑولا
بھڑولے : "بھڑولا" توں
بھڑوی : بھڑوا عورت، دلّی
بھڑیساں : لڑاں گا/گی، بھڑاں گا/گی
بھس : سواہ، راکھ، بھُبل، کھیہ، مٹی
۔ بھس سر : سر بھس پاون
۔ بھس ھیندا : سواہ والا (سر)
بھس : سواد، چسکا
بھسڑ : سواہ، بھس
بھسکن : (ک) روون، ڈسکن
بھسم : سواہ
بھسم لا کے بھسم ہوون : بھبھوت مل کے جوگی بنن
بھسما : جوگی دے بھانبڑ دی سواہ
بھسن : بے دم ہوون، دل چھڈن، نکام ہوون
بھسوڑی : (مث) سوڑ، مشکل، اوکھت، بھاجڑ
بھکاری : بھکھیاری، فقیر
بھکانا : غبارا، ربڑ دا پھوک نال پھلاون والا کھڈونا، بھکانا مشانا
بھکشا : بھلیکھا، خیرات
بھکن : دھوڑن، بھوڑن، چھڑکن
بھکھ : روشنی، چانن (ہوون، بلن) بھکھن توں (2) بھکشو، درویش، فقیر
بھکھ : روٹی یاں کھاون دی اِچھیا
بھکھارے : بھکھے، منگتے

بھکرال: بُڈھی عورت
بھکڑا: بھاکھڑا' اک کنڈیالا پھل جو پیہ کے آٹا بناون دے کم آوندا اے
بھکڑے: بھکے
بھکھن: (ک) مچن' بلن' دہکن' سڑن
بھکنا: حسن دے رُعب نال گرم ہوون' شعلے نکلن
بھکھنا: (کابی) کھالین' کھانا لنگھاون' بھکشن
بھکھیا: خیرات
بھکھیاری: (بھکھ-یا-ری) منگتا' فقیر
بھگ: بھج' دوڑ
بھگا: کھُن کھادا' کھوکھلا' پولا' اندروں خالی (2) اک قسم دی پنیری
بھگارن: (ک) تڑکن' تیل یاں گھیو گرم کر کے دال وچ پاون
بھگارے: جڑھالا دیون
بھگت: (مذ/ہ) درویش' اللہ لوک' نیک (2) ناچ
- بھگت کبیر: اک مشہور بھگت جہناں دی بانی گرنتھ صاحب وچ شامل اے
بھگتی: عبادت' اک مذہبی لہر جو رب تے بندیاں نال پیار دا درس دیندی سی
- بھگتی بھگت نتارو ناہیں: عبادت توں کوئیڑ نہیں کیتا جا سکدا (خورے کہڑے بھگت دی عبادت رب نوں پسند آ جاوے)
بھگتا: تشتہار
بھگتن: (ک) سہن' برداشت کرن' بھوگن' گواہی دیون' بیتن' گزارن
بھگتے: مراسی' بھکتے
بھگل: (مذ) کمبل' بھورا' گرم چادر
- بھگل لہ جانا: راز فاش ہو جاون' اصل حقیقت کھُلھ جاون
بھگوا: (مذ) گیروے رنگ دا' جوگیا رنگ
بھگوا بھیس: جوگیاں والا روپ

بھگوان: (مذ/ سنس-و) رب' اُپاونہار
بھگوی: بھگی' غیبت' گلا' شکایت' چغلی
بھگوے: گیروے رنگے' جوگیے
بھگی: کھوکھلی' ویکھو "بھگا"
بھگیاڑ: بھیڑیا' گرگ
بھگیاں: بھگی توں (2) بھجیاں' دوڑی آں
بھل: پر (2) شک شُبھا' بے یقینی (3) چنگا
- بھل منسائی: چنگیائی' چنگے بندیاں والا کم
بھلا: چنگا' نیک
- بھلیاں دے: چنگے لوکاں دے' نیک لوکاں دے (مم)
- بھلیاں نال بریاں: بھلے لوکاں نال برائیاں۔ لوک چنگے لوکاں نال بُرا کردے نیں (وا)
- بھلڑا: بھلا' چنگا (خف)
- بھلڑے: بھلڑا توں' چنگے' بھلے
- بھلی: چنگی' سچی' نیک
- بھلی بری: چنگی مندی' ہر اک عورت (وا)
بھلے: بھلے لوک' چنگے (2) بھلائی
- بھلے بھلیرے: چنگے چنگے
- بھلیائی: نیکی' چنگیائی' نیکی دا بدلا
- بھلیائیاں: نیکیاں' چنگیائیاں (2) دکھاوے دیاں عبادتاں تے نیکیاں (وا)
- بھلیرا: بھلا' چنگا بھلا' بہت چنگا
- بھلیری: "بھلیرا" توں
بھل: غلطی' بھلیکھا
- بھلیرے: (بھل-اے-رے) بھل وچ' بھلیکھے نال
- بھلی وسری: بھل گئی ہوئی (2) گمراہ (وا)
- بھلی ویندی: بھُلی پھردی' بے عقلی دی حالت وچ
بھلاوا: بھُل' بھلیکھا' بھُلن (2) بھلاون لئی کسے قسم دا کوئی کم کرن
بھُلاوڑے: بھُلاوا' بھل' بھلیکھا (مل)

بھلائیاں: بھلاوہار، بھلیں بھاون والیاں دھوکھا دیوک

بھلاوڑا: بھلاوا، دغا، فریب، جادو

بھلاں: بھلیکھے (2) بھلا دیوے

بھلس: (ک) جھلس، بھبھلاس، بھبھل وچ بھجن، سڑن

بھلک: (مث) آوندی کل، مستقبل

بھلکے: بھلک، آون والی کل، مستقبل، موت دا دیہاڑ

بھلن: (ک) وسرن، چیتے نہ رہن، اکن، بھلیکھا کھاون

بھلو: بھلا، بھل وچ

بھلو بھلی ویکھن: چنگی توں چنگی ویکھن. دنیا ویکھن (جتھے ہر بھلی توں بھلی شے موجود اے/وا)

بھلوان: پہلوان. جسم بناون تے کُشتیاں لڑن والا

بھلویاں: (بھل-وی-آں) بھلاوا، دھوکھا

بھلے: بھل، بھل وچ

بھلیاں لاون: غلطیاں دی معافی منگن، غلطیاں سودھن (وا)

بھلیرے: چنگے دسن والے، شوبھا دیون والے

بھلیں: غلطی نال

بھلیکھا: (مذ) غلطی، بھل، وہم، غلط خیال یاں گویڑ

بھمب: زلزلا، بھچال

بھمکے: بھڑکے (ہا)

بھمنیاں: بھمنی دی جمع. اکھاں دیاں

بھن: بھنڈ، بندیاں، برائی (2) توڑ

بھن دتا: توڑ دتا

بھن گھڑ: مڑ اُساری، توڑ کے بناون

بھن: اڈ، وکھ، مختلف

بھن: اگ وچ سیکن، تلن، بنا پانی یاں تھوڑے پانی نال پکاون

بھن کھانا: بہانے کر کے رقم وٹورن

بھنا: ٹُٹیا، بھجیا، بکیا

بھنا: معیاری شکل توں وکھرا، ٹُٹیا، سکا

بھنا: بھجیا، سڑیا

بھنبیری: (بھم-بی-ری/مث) گھُمن والی شے، کاغذ تے کانے دا بنایا گول چکر جو واء نال گھمدا اے.

بھنبٹ: (مذ) پتنگا، پروانا

بھنبھرے: (بھں-ب-رے) بھنورے، عاشق (وا)

بھنبھور: سسی دا شہر

بھنبھیر: بھنبیری (پیلو)

بھنت: بھانت، طرحاں، وانگوں، ہار

بھنجے: زمین اُتے

بھنجیں: غلط املاء، ویکھو "بھنجے"

بھندے: توڑ دے

بھنڈ: (بھں-ڈ) نقلیا، نقلاں لاہ کے روٹی کماون والا (2) بھنڈی

بھنڈا: (مذ) بھنڈار، خزانا، لنگرخانا

بھنڈار: (مذ) گدام، ذخیرا، خزانا، اکٹھ، کٹھا ہوون، دنیاوی رونق (2) ترنجن، کڑیاں دے چرخا کتن دی تھاں

بھنڈارا: (مذ) لنگر توں ملن والا کھانا، پیر فقیر دے دربار دا کھانا

بھنڈرہ: توڑن والا، بھنن والا، خراب کرن والا (وضو وغیرا)

بھنڈڑا: بھنڈ، ڈوم (علی)

بھنڈن: (ک) نندن، بھنن، بدناں کرن، ہجو کرن

بھنڈی: (مث) جھگڑا، کھپ رولا

بھنڈی: (مث) بھنڈری توری، کپاہ دے خاندان نال تعلق رکھن والی مشہور سبزی

بھنڑا: (مذ) بھجیا ہویا، گلا، رنگیا ہویا

بھنڑی: (بھن-ڑی) بھجی، سڑی (2) بھُرجی، بھوجی

بھنساں: بھناں گا، توڑاں گا (2) روڑ کراں گا

بھنڈاں گا
بھنسی: بھنساں توں (مونث)
بھنگ: بھن، توڑ (2) وگاڑ
بھنگ: مشہور نشیلی بوٹی
بھنگ چھڈاؤنی: بھنگ دا نشا لاہن، ہوش لیاون
- بھنگ گھتنی وچ یاری: یاری وچ خرابی پاون، یاری رولن
- بھنگ گھتنا: رنگ وچ بھنگ بھاون، بنیا بنایا کم خراب کرن
- بھنگ لاہنا: مار مار کے نشا لاہن
بھنگواں: (ک) بڑھک مارن، للکارن
بھنگڑا: (بھنگ۔ ڑا) پنجاب دا قومی ناچ جو فصل کٹائی دے موقعے اُتے خاص کر نچیا جاندا ہے۔
بھنگور: ہچکے جھولے
بھنگوڑے: ہچکوڑے، جھولے (علی)
بھنگی: بھنگ پیون والا (2) جمادار
بھنگیاں: سکھاں دیاں باراں مسلاں وچوں اک دا ناں
بھنن: (ک) توڑن، ٹوٹے کرن
بھنن: (ک) ساڑن، بنا پانی پکاون، تلن
بھنوالی: (بھن۔وا۔لی) بھوانٹی، چکر، بھوالی
بھنواون: (ک) چکر دیون
بھنی: بھجی، دوڑی (2) توڑی
بھنی: بھٹھی، چلھا، تندور (لڈ)
بھنی: بھجی
بھنے: توڑے
بھنے: بھجے، بجے، گلے، خشبو وچ وسے
بھنے والے بیجن: لاحاصل کم کرن، بے فائدا کم کرن
بھناون: (ک) بھن بھن کرن، بھنکن (2) بھنکنا پین، جھلاون، غصے آون
بھنبھناون: (ک) بھنکن، نک وچ بولن
بھنک: خبر، اطلاع، راز دی گل دا پتا

بھنکاروں: بھنکن، مکھیاں دا بولن
بھنکائے: مارے
بھنکن: (ک) بھنبھناون، مکھیاں دے اُڈن دی اواز
بھنوئی: منگدا ہے (دمودر)
بھو: ڈر، خوف، اندیشا
بھوا: (امر) گھما، موڑ، پھیر
بُھوآ: (بھو۔آ) پھپھی
بھوآتما: دھرتی یاں دنیا دی مُکھ، ہستی، ہوند دی خاہش، انسانی جذبات (وا)
بھواں: بھروٹے
- بھواں چاڑن: غصے وچ آون
بھوانٹی: چکر، گُھمن، پھیری
بھواون: گھماون
بھوائے: چکر دیوے
بھوایا: گھمایا
بھوت: (مذ) اَن دِسی مخلوق جن
- بھوت مساں: مساں دے بھوت (وانگوں چمبڑن والا /وا)
- بھوت منڈلی: بھوتاں دا اکٹھ، بدفطرت لوکاں دا گروہ (وا)
بھوترن/بھوتن: (ک) بھتاون، مچلن، مستی ہوون، مچھرن، چا مھلن
بھوتنا: (مذ) بھوت، بدشکل
بھوٹن: (ک) ماٹھن، وٹورن، تھکن
بھوج: راجا بھوج، ریاست اجین دا مشہور راجا
بھوجن: (مذ) خوراک، غذا، کھانا
بھوچھن: (مذ) دوپٹا، سر تے لین والا کپڑا
بھوڈا: (مذ) بنا سنگ جنور، نکے سنگاں والا
بھوڈی: (مث) "بھوڈا" توں
بھور: بھورا، نکا ٹوٹا (خف) چورا (2) بھنورا، پھلاں اُتے اُڈن تے رس چوپن والا کیڑا، پتنگا (3) فجر، سرگھی، تڑک، پربھات (4) بھنورا صفت، ازاد منش، تقریر سیلانی (وا)

- بھور رباتا: روح (شح)
- بھور گلاں دا میلا: بھنورے تے پُھل دا میل جو بڑا عارضی ہوندا اے۔ (ا)
بھور: گھوڑے دی اِک قسم
بھور: بھورے رنگ دی کرڑ بگی (لف)
بھورا: رتا، تھوڑا جیہا، ذرا وی، ذرا ماسا
بھورا: تہ خانا (لط) (اصل املاء "بھوہرا" اے)
بُھورا: (مذ) بھورے رنگ دا، اُن دا موٹا کمبل
بھورل: بُھورے رنگ دا، معشوق (خف)
بھورن: (ک) اُگن، چڑھن، نمودار ہوون
بھوری: گھمن گھیری، بھنور، گرداب
بھوری: گھوڑے دے متھے اُتے بِکے والاں دا چکر جو منحوس سمجھیا جاندا اے۔
بھوری: بھورا، رتا، ذرا، تھوڑا
بھوری: بھورا، کمبل
بھوریاں والے: سکھ سپاہی جو جنگی بانے وچ موڈھے اُتے بھورے سُٹی پھردے سن۔
بھوسلا: (مذ) بھورے رنگ دا بھیے ماردا
بھوک: (مذ) گنڈھے دا پتر (2) اندروں خالی تے پولی شے (مجازن)
بھوکل: بھوک والا، گنڈھا
بھوکن: (ک) وتند کھوبھن
بھوکنا: بھونکنا، کتے دا بولن (لف)
بھوکھڑا: نابرداشت جوگ کھکھ، اسہ کھکھ
بھوگ: (امر) سہ، برداشت کر، بھگت، اُپاء
بھوگ: کھاون پیون، مانن، سواد لین (2) دیوتا اگے رکھیا کھاتا (3) جنسی عمل
بھوگن: (ک) بھگتن، عذاب سون، جھلن، ورتن، سہارن، ہنڈاون، مانن، گزارا کرن، جیون دا انند مانن
بھوگنا: ویکھو "بھوگن"
بھوگی: بھوگ والا، بھگتن والا، اُپاء کرن والا (2) جوگی دا اُلٹ، جیون دا سواد چکھن والا، کامی، شوقی، دنیادار
بھوگے: سہے، جھلے، جرے
بھوگیساں: بھگتاں گی، جھلاں گی (لط)
بھوگینڈی: بھوگڑی، سہتڑی، جردی (خف)
بھول: بھلیکھا، شبہا، بُھل، فرق، بُھلاوا
بھولا: سدھاسادا، معصوم
- بھولارام: معصوم، بے گناہ بال (2) ہری کرشن جی دا خطاب (وا)
- بھولے بنن: تجاہل عارفانا کرن، جان بُجھ کے بھلا بنن
بھولاوا: بُھلیا ہویا، بھلیکھے وچ، بھلیکھا
بھولایا: بھلایا
بھولڑی: بھولی
بھولے: شک شبہے
بھولی: جھلی، کملی، بے وقوف
بھوم: زمین، علاقا، تھاں، دھرتی، بھوئیں
بھومار: بھو، ڈر، خوف
بھومی: جاتی، ہوئی (2) دھرتی، زمین، بھوم
بھوں: چکر، چکر لا (امر) کرن، بھرن
بھونٹ: چکر، بھوانٹیاں
بھوندا: گھمدا، چکر لاوندا، پھردا (بھوندی، بھوندے، بھوندیاں)
بھونڈری: بھوندی، چکر کھاوندی
بھوندلن: (ک) بوندلن، بوترن، بدحواس ہوون، گھابرن
بھونری: بھنورے دی مادا
بھونڈ: (بھوں-ڈ) ڈیمو
بھونکن: (ک) کتے دا بولن، بکواس کرن
بھونن: (ک) بھرن، چکر لاون
بھونا: بھوں، پھرن، چکر لاون
بھوون: (ک) بھرن، چکر لاون، گردش کرن
بھوہ: توڑی، کنک گاہ کے دانے کڈھن مگروں، پچ کچھ

بھوہ کھل بھرنْ: مار کے کھل وچ بھو بھرنْ مار مُکاونْ' سدھا کر دیونْ

بھوہرا: = خانا (وا/ لط)

بھوء: بھوئیں' زمین (اف)

بھوئے ہونْ: مستی وچ آونْ' ات چکنْ

بھوئیاں: بھوئی آں' چکرائی آں (ملما)

بھوئیں: (بھو-اے-ں) دھرتی' زمین

- بھوئیں وچ وڑی: دفن ہو گئی (خف)

- بھوئیں وڑاں: دفن ہوواں' زمین وچ تمھراں

بھویاں: بھرلے

بھویوم: میں سمجھیا آں' میں پھریا آں (اف)

بھوییں: پھریں' گھمیں' گاہویں

بھوییں: مڑ آگئی

بھئے: ہوئے

بھی: وی' فیر وی' ہور' مزید

بھے: ڈر' خوف' بھو

- بھے صاحب: رب دا ڈر

بھیا: (بھے-آ/ا) ہویا

بھے آ: بھرا (ناٹک)

بھیت: راز' بھیت' گجھی گل' رمز

- بھیت پسارنا: راز بھولنْ' نشر کرنْ

بھیت: (بھی-ت) بھیتر' وچ

بھیٹ: (مث) بھٹ' کسے ناپاک شے نال لگ کے ناپاک ہونْ (2) نذر نیاز' بھینٹ

بھیٹک: بھینٹ' نذرانا

بھیٹیا: چھوہ گیا' نال لگ گیا

بھیجنْ: (ک) گھلنْ' بھیجنْ' ٹورنْ' روانا کرنْ

بھیجے: بھیجا دی جمع' مغز' دماغ (2) گھلے' بھیجنْ توں

بھیڈ: (مث) مشہور چوکھر جو اُن تے دودھ لئی پالیا جاندا اے

بھیڈو: دنبا

بھیر: لا' چھوہ (پیلو)

بھیری: بگل وجاونْ والا (2) مونہہ نال وجاونْ والا ساز

بھیروں: اِک سُر دا ناں' بھیرویں

بھیرنْ: (ک) لاونْ' چھوہنْ

بھیریں: نوتاں (نج)

بھیڑ: (نذ) مقابلا' ٹاکرا' لڑائی' اوکھ' مصیبت

- بھیڑ مچاونْ: جوراں دا ٹکراں نال مقابلا کرنْ

بھیڑ: برائی' گناہ' خرابی

بھیڑا: بدکار' فاسق' سور' نجائز' لڑن بھڑن والا

بھیڑ: (مث) مصیبت' پواڑا

بھیڑ کجی گل لایا: نری محبت نال گلے لایا

بھیڑنْ: (ک) مقابلا کرنْ' ٹکراونْ' بحث دا جواب دیونْ (2) بند کرنْ

بھیڑی: میلدی' چھوہندی

بھیڑے پٹیاں: بھراواں نوں پٹن والیاں (بددعا)

بھیس: (بھے-س-ں) بھیس وچ

بھیکھ: (بھے-کھ) مکر' چلتر' بھیس

- بھیکھ بھرنْ: سوانگ رچاونْ' بھیس وٹاونْ

- بھیکھ چترنْ: بھیس وٹاونْ' جوگیاں والا روپ بدلنْ

بھیکھا: بھیکھ وٹاونْ والا' بہروپیا

بھیکھم: بھیشم' خوفناک' ڈراونا

بھیکھی: منگتا (2) پکھنڈی

بھیل: برصغیر دے پرانے واسی- کوہ وندیا چل دل وسدی اِک اُجڈ قوم (2) لٹیرا' ڈاکو

بھیلا: (نذ) لسی' دہی' بڑکا

بھیلی: (مث) گڑ وغیرا دی وڈی روڑی' نکی روڑی نوں "پیسی" کہندے نیں

بھیم: (نذ) قوت' دہشت' جرأت' بھرم

بھیم بھرم: عزت' آدر' بھرم

بھیمے: کالے پہاڑ

بھمیں: پانی کنارے دی تھاں
بھین: (مث) ماں پیو جائی
بھینیاں: نی بھین، بھینے، بلاون دا بول
بھیئیں: بھیناں
بھے: ہویا، ناں پے گیا
بھیوے: ہووے

پ: پنجابی دی فارسی لپی دا چوتھا اکھر ایہدا وٹاندرا "و" تے "ب" نال ہوندا اے۔ عربی وچ "پ" نہیں ہوندی ایس لئی پ نال شروع ہوون والے باہری اکھر ہندی سنسکرت تے فارسی توں آئے ہوئے نیں۔ گرمکھی وچ ایہدے متبادل پپا (ਪ) اے۔

پا/پاء: چوتھائی، چوتھا حصا، ربع

- پا پڑھے: تھوڑا پڑھے، کم ظرف عالم (بلھا)

- پا پڑھیاں: پا پڑھے، تھوڑا پڑھے ہویاں، کم ظرف عالماں

- پا توں منگدی سیر: تھوڑا دے کے بہتا لیندی (حافظ)

- پاؤں سیر بناون: گل وچ وادھا کرن

پا: ۔ون تور امر، ڈال

پا گل: گل وچ پا کے، گلے پا کے (خف)

پا وچ گھمن گھیرے: گھمن گھیر وچ پا کے، مشکل وچ پھسا کے (غ)

پا: (فا) پیر

پابند: بدھے پیریں، حکم من اتے مجبور، باندھواں

پابی: حق، اکھاں دا چانن

پاپ: (لا) گناہ، بد عمل

- پاپ تے پن: گناہ تے ثواب

- پاپ لگاون: متھے گناہ مڑھن، بدنام کرن، تہمت لاون

- پاپن: گناہ گار (مونث)

- پاپی: گناہ گار

پاپڑ: ماش دے آٹے دی پتلی کاغذی روٹی جو عام طور سیک کے یاں تل کے کھادی جاندی اے۔

- پاپڑ ویلن: اوکھا کم کرنا، مشکل جرن

پاپڑا: (مذ) گاجری پتراں والی اک بوٹی

پاپڑی: کن دی لو

پاپوش: جتی

پات: پتر (2) اون ڈگن والی شے (3) کتاب دا ورقا

پاتا/پاتہ: پایا ہویا، حاصل کیتا (لط)

پاتال: (مث) پتال، زمین دی انتہائی ڈو گھیائی

پاتر: پتر، چٹھی، خط (2) کردار، ڈرامے دا کاما

پاتشا: (مذ) بادشاہ

پاتن/پاتنی: (مذ) ملاح، مہانا

پاتو: پایا، لیا، لبھیا، نصیب ہویا، پاتا

پاتھر: (مذ) پتھر، وٹا (نانک)

پاتھی: (مث) تھاپی، گوہے دا بالن

پاٹ: دریا دی چوڑائی (2) پاٹن توں، ونڈ، پھٹ

پاٹن: (ک) پھٹن، لیراں ہوون، پچھن، وگاڑ پین بداتفاقی ہوون، دوری پین

پاٹک: پھٹ، پاڑ

پاٹے خاں: آکڑ خاں، کھڑپینچ

پاٹھ: سبق، کسے اک ویلے کیتی گئی عبادت

- پاٹھ شالا: مدرسا (2) عبادت گاہ (غیر مسلماناں دی)

پاٹھک: قاری، پڑھنہار
پاج: عیب، بدمعاشی، لُچ پُنا، خرابی، مندا کم
- پاجی: عیبی، بدمعاش، پاج کرن والا
پاچڑ: وڈیائی دیاں گلاں کرن والا
پاچھی: باتی، لوڑ توں ودھ، بچیا، رہند کھوندھ
پاچھے: پچھے
پاداش: (مث / فا) بدلے
پادری: عیسائیاں دا مذہبی آگو
پار: پراند، شہر وغیرا دے پارلے کنڈھے (2) پچھلے ورھے
- پار اتارن: دوجے کنڈھے اپڑاون (2) مار دیون
- پاروں: پار توں، دریا وغیرا دے دوجے کنڈھے توں
پارا: اک چمکدار ترل (مائع)
پاربتی: (مث) پربت اُتے واساں رکھن والی شو جی دی بیوی
پارچا / پارچہ: (فا) ٹوٹا، کپڑا
پارس: فارس، ایران (لط)
پارس: اک روایتی پتھر جس بارے مشہور اے کہ ایہدے نال جو شے رگڑی جاوے اوہ سونا بن جاندی اے۔
پارسا: (مذ / فا) پرہیزگار
پارک: (مذ / انگ) بغیچا
پارکھ: (مذ) پرکھ کرن والا پرچولیا، جانچن ہار
پارلا: (مذ) پرلے پاسے دا، پرلا
پاروں: پرلے پاسیوں (2) کارن، وجہ نال، سبب توں
پارہ: (مذ) ٹوٹا، ٹکڑا (2) قرآن پاک دا 30واں حصا، سپارہ (3) ویکھو "پارا"
پارے: "پارا" توں، ٹوٹے، حصے، ہیرے
پاڑ: بیخ و بن، مُڈھ، جڑھ (2) پاڑن توں امر، موراً، دوری (3) تریڑ (4) بھربھرا، بوہنا، میرا
زمین وچ حدبندی دی ڈوُنگھی لائن
- پاڑ چیر کرن: بدسلوکی کرن، نفاق کرن (وا)
- پاڑ لاون: عمارت وچ نقب لاون (وا)
پاڑا: گوانڈھی، محلا، گوانڈھ (2) وتھ، تریڑ (3) ہور ویکھو "پاڑ"
پاڑتی: توں پاڑدی ایں (لف)
پاڑچھا: کھوہ یاں چھت دے پانی دا نکاس راہ، پرنالا
پاڑنا: دیوے دی کالکھ لاہن، اکھاں وچوں سرما کڈھن
پاڑنا پاڑنا: کسے مشکل دا حل لبھ لیں (وا)
پاڑنے پاڑنا: مصیبتاں جرنا
پاڑن: (ک) چیرن، دکھ کرن، کٹن، ٹوٹے کرن
پاڑوں: جڑھوں، مُڈھوں
پاڑے: فاصلے، وتھاں، دوریاں (2) اک محلے وچ، گوانڈھ وچ
پاڑھا: پڑھاک، بہت پڑھیا ہویا (2) ہرن دی اک قسم
پاڑھی: پڑھائی (2) ہرنی، باراں سنگی
پازی: (مذ) پاجی، زناکار
پازیب: پیراں دا اک زیور
پاس: چوکیداری، راکھی (2) کامیاب، اجازت ناما (انگ) (3) کول (4) لحاظ، ادب (5) ویلا (6) 3 گھنٹے دا چر (وا) (7) پاسا، پہلو، بکھ (لف)، نیڑ (8) پاسے، ول، طرف، سمت
پاسا: طرف، سمت، ال
- پاسا کرن: کنارا کشی کرن، مونہہ موڑن
- پاسا مارن: تعلق پیدا کرن
- پاسے: ول، طرف
پاسا: لڈو، چوسر کھیڈن دا 6 پکھی قرعا، ہار جت دی کھیڈ (2) خالص سونا
پاسہ: ویکھو "پاسا"
پاسبان: (فا) راکھا، چوکیدار

پاخ: جواب

پاسک: تکڑی نوں ساواں کرن لئی کسے پلے یاں چھابے نال بنھیا معمولی وزن' پاسکو' مُراد بہت تھوڑا

پاسکو: پاسک' تھوڑا جیہا' معمولی' پاسنگ

پاسنگ: پیر برابر' پاسکو' مقابلے وچ بہت گھٹ

پاسن: پاون گے

پاشنا: جُتی دی اڈی (چور کراہے پاون لئی جتی نوں وکھری اڈی لا لیندے سن / وا)

پاشنہ / پاشنا: پاشنہ' اڈی' پیر دی تلی' گھوڑے دے سُم تے گئے وچکارلا حصا

- پاشنے جھٹن: گھوڑ دوڑ شروع ہون

پاسو: پاؤ گے' حاصل کرو گے

پاسوں: ولوں' کولوں

پاش پاش: ٹوٹے ٹوٹے' کھیروں کھیروں

پاشویہ: (فا / فا) گرم پانی وچ لون یاں کوئی دوائی رلا کے پیراں نوں ڈبوون دا کم (2) صاف' ستھرا (3) بیب

- پاک دامن: ست ونتی' پارسا عورت

- پاکی: پاک ہون دی حالت' جسم دے فالتو وال صاف کرن

پاکھ: چھڈی' لسی (2) سوئی دی موری جھدے وچ دھاگا پاوندے نیں۔

پاکھر: گھوڑے دی اک قسم (2) ساز سامان سمیت گھوڑا (3) ہاتھی دا ہودا (4) گھوڑے دی جھول' یاں کاٹھی (5) لڑائی وچ ورتیندی لوہے دی زرہ جو گھوڑے ہاتھی اُتے پائی جاندی اے۔

پاکھڑن: (ک) ٹھوکر کھاون' ٹھیڈا لگن

پاکن: (ک) ولھیٹن' لپیٹن' شیرے وچ غلافن' لتھیڑن' لبیڑن

پال: (مث) قطار' بھانڈیاں نوں ویٹھاں اپر قطار وچ رکھن (2) ادھ پکے پھل نوں پکاون لئی توڑی وغیرا وچ دبن

پالا: (مذ) سردی' ٹھنڈ (مجازن: کفر دی حالت)

- پالے: پالا' سردی

پالا: ٹاکرا' واہ (پیچ)

پالان: (مذ / فا) گھوڑے کھوتے دی کنڈ اُتے دب توں بچاون لئی پایا جاندا کپڑا۔

پالتو: پالیا ہویا (جنور)

پالک: پالکی (2) اک قسم دا ساگ

پالکی: ڈولی دی طرز دی سواری

پالن: (ک) پرورش کرن' راکھی کرن' حفاظت کرن

پالو پالی: پال وچ' قطار در قطار

پالی: (مث) بھانڈیاں دی نکی پال (2) بٹیرے' ککڑ لڑاون دی تھاں (3) بُدھ مت دی مذہبی زبان

پالے: "پالا" دی جمع' ٹھنڈک' سردی

پالے: پرورش کرے

پامال: (فا) پیراں ہیٹھ روندن' گاہن

پان: پیپ (2) اک جلدی روگ' کھاج

پان: کلف' آکڑا' غرور

- پان چڑھاون: کسے شے دی ۔ چڑھاون

پان: ہرے رنگ دا اک پتا جو سپاری وغیرا پا کے چبن دے کم آوندا اے۔

پانچ سکھی: پنج حواس

پاند: کنارا' پلا' داون' کپڑے دا پلا' اخیری حد' حدل (2) کملو دا پیراں والا حصا جو بے سوادا ہوندا اے۔

پاندھا: (مذ) قسمت دا حال دسن والا' جیوتشی (2) پاندھی (3) پڑھاون والا' پنڈت' استاد

پاندھی: (مذ) پندھ والا' راہی' مسافر

- پاندھیا: (مذ) مُسافرا' اے مسافر (بلاون بول)

پاندھیڑا: پاندھیا' مُسافرا

پانتہ: (مث) پانت' قطار' پنڈ دے مکاناں دی قطار

پانڈی: (مذ) پنڈاں چک کے روزی کماون والا'

تلی

پانسی: (ند) پاسی' تاڑ دے رس توں شراب بناون والا' تاڑ پیون والا

پانوت: (پاں-سوت) پا کے

پانول: (پاں-سول) پالیا ہویا (کتّا)

پانودیاں: (غ ا) پاوندیاں

پانویں: (غ ا) پاویں' پاون توں' حاصل کریں' تھمیں' لویں

پاݨ: (ک) پاوݨ' حاصل کرݨ

پاݨ: جوگیاں دا روزا کھولݨ لئی زرم کھاوݨ

پاݨی: پیوݨ تے تریہ بجھاوݨ والی شے جو ہر تھاں ملدی اے۔

– پاݨی بند کیوں کردے: کربلا واقعے ول اشارا اے جدوں یزیدی فوج نے امام حسینؓ تے ساتھیاں لئی فرات دریا دا پاݨی بند کر دتا سی (با)

– پاݨی بھرݨ: خدمت کرݨ' سیوا کرݨ

– پاݨی پاݨی ہووݨ: شرمندا ہووݨ

– پاݨی رڑکݨ: بے ڈھا کم کرݨ

– پاݨی وچ جالی: جالی اُتے پاݨی پاوݨ (جو رُڑھ جاندا اے / غ)

– پاݨی وچ مدھاݨی پاوݨ: بے مطلب تے بے فائدا کم کرݨ

– پاݨی ہار: پتلا' بے معنی' بے مُل' ہولا (2) پنہاری' پاݨی بھرݨ والی

– پاݨی ہلیکیاں: ویکھو "ہلیکیاں" (وا)

پاوا: منجی' کرسی یاں ہور فرنیچر دی لت (2) کھروڑا' پشو دا گوڈے توں ہیٹھلا حصا

پاواں: حاصل کراں

پاواہے: راہے

پاوگ: پاوے گا

پاولی: جُلاہا' کپڑا اُݨن والا

پاونگ: اک قسم دا گھوڑا

پاوݨ: (ک) داخل کرݨ' لبھݨ' جرݨ' ملݨ' پا

کھوج لگݨ

پاہ: پگڈنڈی' پَیراں نال بنیا راہ

پاہ: سُکا گوہیا

پاہ ہنباہ: گوہیا جو بالݨ دے کم آوے

پاہرا: پہرا دیوݨ والا

پاہرو: (ند) پہرا دیوݨ والا' راکھا

پاہرو: ویکھو "پاہرا"

پاہڑے: پاڑے' ہرن دی قسم دا جنور

پاہن: پتھر دی مورت' پتھر

پاہندا (ے): ویکھو "پاندھا"

پاہہ ہنباہہ: پاہ ہنباہ' گوہیا جو بالݨ دے کم آوے

پاہی: مزارع' کاشتکار جو زمین دا مالک نہ ہووے

پاہی: کسان' مزارعا (2) کرائے دار (3) شریک (4) نیزے (5) گوہیا' مینگناں' ویکھو "پاہ"

پاہے: پہے' راہ

پائل: پیل (مور دا پیل پاوݨ) (2) پیر دا اک زیور

پائمال: پامال' پَیراں ہیٹھ مدھݨ

پاؤں: پیر

پاؤں سیر بناوݨ: پاہ دا سیر بناوݨ' گل وچ وادھا کرݨ' گل دا گلاں بناوݨ

پاؤں سیر بناویں: وادھا کریں

پاؤنٹا: پُھلاں نال بنیا پَیر دا زیور

پائی: اناج ناپݨ والا اک برتن

پائے: ویکھو "بے دستم و بے پائے"

– پائے خاک: پَیراں دی مٹی' پَیراں دی دھوڑ

پائیدار: پکا' مضبوط

پائیک: پیادا' پیدل

پائیل: ہلکے قدماں دا ناچ' (2) پَیر دا اک زیور

پائم: میں پائی

پائیں: پاوندے نیں

پایا: لبھیا' ملیا (2) پایہ' مرتبا' درجا' پاوا

پایم: میں پائی
پایوس: پایا سُو' اوہنے پایا
پایہ: مرتبا' درجا' پاوا
پب: قدم' پنجے' پیر
پبک: قاصد
پبن: اک قسم دا گھوڑا
پبی: میدانی تے پہاڑی علاقے وچکارلا اُچا نیواں علاقا
پپ: پپل دا پھل
پپال: افتراء' دھوکھا (خف)
پپل: مشہور رُکھ جو ہندو دھرم وچ پوتر سمجھیا جاندا اے۔
- پپل پت: پپل دے پتر
پپلا / پیپلا: تلوار دا اگلا نوکدار سرا
پپنی: پلک
پپنیاں: (پپ-نی-آں) پپنی دی جمع' پلکاں' بھمنیاں
پپیہا: اک پکھیرو جو ساون وچ "پی کہاں" دی اواز کڈھدا اے۔
پپیہڑے: (پ-پی-ہڑے) پپیے
پت: اعتبار' یقین' عزت
- پت رہ آئی: عزت رہ گئی
پت: پتر' پتے
پت جھڑ: خزاں' پتے جھڑن دا موسم
پتال: پتراں
پت: گرم موسم وچ جسم اُتے نکلن والے نکے نکے دانے
پتا: (پت-تا) ڈھڈ اندر اک انگ' جی ء' کالجا
- پتا ساڑن: گالھاں یاں میہنیاں نال کسے دا جی ء ساڑن
پت: پتر
- پتا: اے پتر' پترا
- پتال: پتراں

پتاسہ: کھنڈ دی بنی اک مٹھیائی جو خوشی دے موقعے اُتے ونڈی جاندی سی۔
پتال: پاتال' ہندو دیو مالا مطابق زمین ہیٹھ سبھ توں تھلواں پرت (ونہ پتالوں)
پتال: پتراں
پتاوا: جُتی اندرلا چمڑا جو ٹانکے کجدا اے
پتاون: (ک) آکڑیا رہن' مغرور ہون (دا)
پتاوے: "پتاوا" توں' جُتی وچ رکھن دا چمڑا
پتر: پتا (2) کاغذ دا پرت (3) رسالا اخبار' پرچا
- پتر پاناں: پان دا پتر (جنوں دھپ توں بچاونا پینڈا اے۔ بجاون کڑیاں: وا)
پترا: سونے دا پرت جس نال ہر زیور بن سکدا اے (2) دستاویز' کاغذ' پتر
- پتری: کتاب' پوتھی (2) فال والا کاغذ (ویکھن' کڈھن)
پتراون: (ک) ازماون' پرکھن' ازمائش کرن
پتراون: (پت-را-ون / ک) پتر بناون' متبنٰی بناون
پتراہون: (ک) ننگے پیریں جاون
پتراہونا: پتراہون' بھیتی کھسک جاون (دا)
پترائی: پتر جمیا اے (دمودر)
پترن: (ک) اترن' تھلے' اترن
پتری: جیوتش دی کتاب' پوتھی
پتریا: (پت-ریے-آ) چاچا
پتریلا: پتر' پت
پتل: پتر جس اُتے کھاجا رکھ کے کاواں نوں کھواوندے نیں۔ بھوجن کرن دا پتا
پتل: اک مشہور دھات' مرن مگرلیاں رسماں
پتلا: (مذ) سنگھنا' کدھرے کدھرے
پتلی: (پت-لی / مث) لکڑ' کانے یاں کاغذ دا کھڈونا جو دھاگیاں نال نچاوندے / کھڈاوندے نیں۔
پتنگ: پتنگا
پتن: دریا دا کنڈھا' گھاٹ' جتھے دریا گھٹ چوڑا

ہووے، دریا لاگے ابادی

پتنی: بیوی، دھرم پتنی

پتیوں: رجیا، تسلی ہوئی

پتیاں: رجیاں، پتیجیاں

پتوسے: پتوسے، اوہناں پتی

پتہ: پتا، ٹھکانا

پتی: خاوند

پتی: حصا

پتے: پتا توں، کالجے

پتیاں: جانکاری، واقفی، پتا

پتیاں: (پت-یاں) پیت، پرتیاں

پتیاون: (ک) عزت کرن، مان دیون، آدرن، کم کڈھن لئی چلاکی ورتن

پتیاون: (ک) پھساون، موہ لین، گلاں نال راضی کرن

پتیجن: (ک) رجن، تسلی ہوون، محبت دا اعتبار کرن

پتیر / پتیرا: خمیرا نہ ہویا آٹا

پتیسا: (پی-سا) کھنڈ گھیو تے میدے دی بنی اک مٹھیائی

پتیسیاں: کمزور ہو گئیاں

پتھر: پہاڑی سل یاں اوہدا ٹوٹا، وٹا (2) سخت دل والا

پتھرچٹ: اک بوٹا جدا پتا وی اگ پیندا اے۔

پتھراون: (ک) پتھر ہوون، گم سم ہو جاون (2) وٹے مارن

پتھرولن: پتھر مارن، پتھراء کرن

پتھری: گردے یاں مثانے وچ کیلشیم دی بہتائی پاروں بن والے نکے روڑ

پتھلا: (پ-تھل-لا) چوکڑی، تھہ کے بیٹھن

— پتھلن: (ک) اتھل پتھل کرن، الٹ پلٹ کرن

پتھلنا: پتھلن، اُ— تھلے کرن، پھرولن، اُتے

'چک کے ڈگا دیون

پتھن: (ک) تھپن (پاتھیاں یاں اٹاں وغیرا)

پٹ: ریشم (2) لت دا گوڈے توں اُتلا حصا، ران (3) سہاگا، پھٹا

پٹ / پٹن: اکھاڑ، چک، اکھیڑ

پٹارا: (نا) وڈی پٹاری، ڈھکن والا گول ٹوکرا

پٹاراں: پٹاری

پٹاری: تیلیاں دی گول ٹوکری

پٹاس: استرا تیز کرن والا چمڑا

پٹاک: ڈگن دی اواز، تڑاکا

پٹاکس: (ک) بہتا بولن، اُچی بولن (2) بٹیرے دا بولن

پٹاکلے: شوخ

پٹاں: پٹ (جیوں پٹاں: پٹ وانگوں نرم)

پٹانگل: پٹ، ریشمی کپڑے

پٹپٹی: (پٹ-پی / مث) پٹپڑی، کنپٹی (2) سر درد (3) پٹکا

پٹپڑی: کنپٹی، چہرے اتے کناں دے نال دی تھاں

پٹکا: (پٹ-کا) نکی پگ، صافا، موڈھے اتے رکھن والا کپڑا یاں چدر (2) پٹکن توں، پٹک (ودھ پٹکے)

پٹکاماری: چک کے پرانہہ سٹی، سٹ ماری (متبل)

پٹکن: سٹن، وگاہ کے مارن

پٹکے: سٹے، پٹاکے

پٹن: پاک پٹن (وا)

پٹنہ: پٹنا۔ بھارتی صوبے بہار دی راجدھانی جتھے اک وار بھچال پاروں بہت سارے لوک مر گئے سن۔

پٹن / پٹن: (ک) کھودن، اکھیڑن، اکھاڑن (2) خراب کرن، کراہے پاون، وگاڑن

پٹن: (ک) ماتم کرن، سیاپا کرن

پٹو: (نا) نکے بر دا کمبل

— پٹوپاون: اپنے وس کرن، بیوقوف بناون

پٹوار: پٹواری دا کم

پٹواری: زمین دی مالکی، پیداوار تے نہری پانی دے ورتے جاون دا حساب کتاب رکھن والا سرکاری ملازم

پٹوسی: چھال (مار مار کے ٹرن)

پٹولا: پٹ، ریشمی کپڑا (2) گڈیاں دے کپڑے

پٹویں: پٹ دے، ریشمی (جُتّی)

پٹی: تختی، سبق دی سطر، سبق، حرف تہجی (2) سر دے والاں وچکارلا راہ، مینڈھی (3) راہ، لما راہ، پگڈنڈی

– پٹی پڑھاون: سبق دیون، بے ایمانی سکھاون

– پٹیاں: اکھرالی، حرف، پٹی دی جمع، پٹی، پگڈنڈی، وڈے راہ توں ہٹ کے رستا

پٹے: پٹ، ریشم

پٹے: اُکھیڑے، پٹے

پٹے باز: گتکے یاں لکڑ تلوار نال فن دکھاون والا

پٹیہرے: (پ–ٹے–ہر) پٹ (ریشم) رنگن والے

پٹیل: چودھری، نمبردار (2) ہندوواں دی اک ذات (3) مُونہہ ڈھکن دا کپڑا

پٹیں: پٹی، اکھیڑی

پٹھ: کنڈ، پُشت

پٹھ: اتر

پٹھ: (مث) پشت، کمر

پٹھا: کسے پہلوان دا شاگرد (2) جوان جنور (3) اعصاب، ریشا

پُٹھا: اُلٹا

پٹھارے: پٹھورے، لیلے

پٹھایا: گھلیا

پٹھڑ: (پٹھ–ٹھڑ) پٹھا

پُٹھڑی: پُٹھی، اُلٹ

پٹھن: (ک) گھلن، بھیجن، ٹورن

پٹھنا: گھلن، بھیجن

پٹھورے: (مث) جوان ہوندی بکری

پٹھورا: (مذ) جوان ہوندا بکرا

پٹھی: گھلی، بھیجی

پُٹھی: کمر، لک، کنڈ (2) اُلٹ

پٹھیس: اوہنے گھلیا

پثبت: ثابت کر دیندا اے

پج: بہانا، حیلہ

پج: اپڑ، پہنچ، اِتبار، توفیق

– پج کے: پورے طور نال

پچار: پہاڑ

پچال: "پچالن" توں، پُورا کر، ختم کر (2) پوجا کرا

پچالے: ساڑے

پچالیاں: ساڑیاں

پچاویں: پوجا کراویں

پچدا: اپڑدا، وارا کھاندا، حیثیت مطابق

پچڑیاں: اجڑیاں نال تابع مہمل (اجڑیاں پچڑیاں)

پچل: سُست نور والا (2) بہانے باز

پچلن: (ک) ہلن، سڑ کے سواہ ہوون (لہ)

پچلی: سڑ گئی (لہ)

پچن: (ک) اپڑن، پہنچن (2) قبول ہوون، وارا کھاون

پچار: عیب جوئی، نکتا چینی، مذاق اڈاون، شکایت

پچارو: پچھ گچھ کرن والے

پچاڑی: چادر نوں نچی کھٹی ہیٹھوں تے موڈھے اُتے لیا کے بنھن (دا فن)

پچاس: (د) پنجاہ

پچاون: (ک) اپڑاون، پہنچاون

پچاویں: پچا لویں، ہضم کر لویں

پُچالیس: پچاپی (اوہنے)

پچ پچ: حسد نال

پچدا: پچن توں، ہضم ہوندا

پچریاں: پچر، لکڑ وغیرا دا ٹوٹا، کِل، جُتی دی اڈی دا چمڑے دا ٹوٹا، جوڑے گنڈھ

پچکار: (مث) پچک، کُتے نوں پچ پچ کر کے بلاون

پچکارن: (ک) بال یاں پشو نوں سدن لئی مونہہ توں چچ چچ دی اواز کڈھن' لاڈ پیار کرن
پچکاری: ٹیکا' عشق دے رنگ دا داغ' ہولی دے تہوار اُتے رنگ سٹن
پچکن: (ک) چکڑ وچ ٹرن کارن چچ چچ دی اواز پیدا ہوون
پچکن: (ک) داب نال وین یاں سنگڑن
پچن: (ک) ہضم ہوون' رچن' سکھاون' راس آون
پچن: اپڑیاں نیں
پچی: شرمندا (2) "پچن" توں
پچھ: زخم' کٹ دا نشان
- پچھاں تے لون لاون: زخماں اُتے لون لاون' دُکھدی رگ چھڑن' جذبات مجروح کرن
پچھ: (مث) اَباں ویں چاولاں اُتوں لاہیا ہویا پانی (2) پچھے
پچھ: پوچھل' دُم
پچھا: پچھے ہوون دی حالت' وارث' ساتھ' حمایت
- پچھا سُنجا: جنہاں دی حمایت کرن والا کوئی نہ ہووے
- پچھا دیون: حمایت کرن توں نہ کر دیون' ساتھ چھڈن' مونہہ موڑن' کنڈ کرن
- پچھا رات: پچھلی رات
پچھاین: (ک) پچھا تا جاون' سیاہن' پچھاتیا جاون
پچھاتوس: پچھاتیا
پچھاتوئی: توں پچھاتیا
پچھاتی: پچھاتی گئی
پچھاڑی: پچھے' مگرے' پچھا' پچھلا حصا
پچھاک: پچھے رہن والا' پچھے
پچھان: سیہان' سنجان
پچھانن: سانن' سنجاہن' جانن
پچھاواں: پرچھاواں' چھاں (2) آسیب دا اثر
پچھاوندیاں: پچھوں حملا کردیاں

پچھاویں: پرچھاویں
پچھاہاں: پچھانہہ' پچھے
پچھتاون: (ک) پچھوتاون' جھرن' ہتھ ملن' ہرکھ کرن' افسوس کرن
پچھڑن: (ک) پچھے رہ جاون' دیر ہوون' سا لنگھ جاون' پسماندا ہوون
پچھلگ: پچھے لگن والا' پیروکار
پچھلی رات: رات دا پچھلا پہر
پچھم: مغرب
پچھنڈن: (ک) پچھنڈا مارن' دولتی مارن
پچھن: (ک) پچھ لاون' چیرن' ٹکن
پچھنا: پچھ لاون' خون کڈھن لئی استرے نال گھاہ لاون
پچھن: (ک) سوال کرن' خبر لین' کھوتران
پچھواڑا: (پچھ- وا- ڑا) گھر وغیرا دا پچھلا حصا'
پچھوتاون: کم وگڑن مگروں افسوس کرن' جھرن' ہتھ ملن' ہرکھ کرن
پچھوں چھکن: حاشیا برداری کرن' ناجائز خُشامد کرن' ہاں وچ ہاں ملاون
پچھی: ٹوکری
پچھے پایا: پناہ دتی
پچھیاں: پچھی دی جمع' ٹوکریاں
پچھیتر: پچھے لگن والی' مگرلی' پچھیتی فصل' لفظ مگر لگن والا لفظ
پچھیرے: پچھے
پچھیندا: پچھا کردا' مگر لگدا
پچھیرے: پچھا جاوے
پخ: دھڑا- سُلجھدے کم نوں الجھاون دا کم
پختہ: پکا' پکے' یاد
پختہ: پکا
پختی: پختا' پکی (مؤ)
پد: تھاں' مقام
پدا: (پد-دا / ندا) چڑی نالوں نکا اک پنچھی (مجازن:

ٹا' نکے قد دا)
پدارتھ: شے' وست' مادا' سامان
پداتا: کھیڈ وچ ہراون
پداوی: ڈراونہار
پدبھیڑا: سپ دی چھتری' کھنبی دی نسل دا اک قسم جو ساون وچ اگدا اے پر کھاون دے کم دا نہیں ہوندا.
پدر: (فا) پیو' والد' باپ
پدم: (پد-سوم) گنتی دا اک وڈا ہندسا (100 کھرب = اک نیل- 100 نیل = 1 پدم)
پدمنی: عورتاں دیاں چار قسماں وچوں سبھ توں اعلا (2) کنول دے پھلاں دا جھرمٹ
پدن: (ک) کھیڈ وچ ہارن' دوڑ بھج ہوون
پد پیچن: (ک) ویونت بناون' خاکا تیار کرن- ڈولن
پدپیچے: ویکھو "پد پیچن"
پدید: (فا) ظاہر
پدیداں: ظاہر ("پدید" توں)
پدیڑن: (ک) اوکھا کرن' کھپاون' ڈراون
پدھ: پندھ' سفر
پدھارن: (ک) آون' براجن
پدھاڑی: پندھ کرن والا' پاندھی
پدھالی: پردھان' وڈی (2) آچھاڑ' خول' چھپی
پدھاتوں: پاندھی' پندھیڑو
پدھر: سطح' معیار' ہمواری
پدھرا: ہموار (2) ساہمنے' ظاہر
پڑن: (ک) پڑن' چھین
پذیر: (فا) کردا ہویا' ہوندا ہویا
پذیری: پذیر ہوون' ویکھو "پذیر"
پر: اُتے (2) مگر' لیکن
پر: کھنبھ
- پر عتر چُنجھ بیر دساون: رُکھ اُتے بیٹھے توتے دے کھنبھ پتراں وانگ تے چُنجھ بیراں وانگ لگدے سن تے اوہ بیری دے رُکھ وچ لک جاندا سی.
پر: پرایا' کوئی ہور' اوپرا
- پرمال: پرایا مال (وا)
- پر ملکیں: دور دیس' پردیس (ہا)
- پرنار: بگانی زن
پر: پیارا' خاوند' محبوب'
پر / پری / پرے: پریا' محبوب' پیارا' خاوند
پر: بھری' بھرویں' بھریا ہویا' بھرے ہوئے
- پُر آب: پانی نال بھریا (ہا)
- پُر تھیے: بھرے گئے (خف)
- پر کرن: بھرن
- پُر گوہر: موتیاں نال پرچے' موتیاں والے
- پُر مغز: مغز توں بھریا' گمر' سیانف بھریا' ٹھوس
پرا: قطار' ٹولی' منڈلی' جتھا
پرا: چڑھے ولوں آون والی واء
پرا: قلعا' قصبا' وڈا پنڈ' کوٹ
پراپتی: (پراپ-تی) حصول' لبھت' دستیابی
پرات: (مث) دھات دی صحنک' وڈے تھال ور تے ڈونگھا اک بھانڈا' ساہنک.
پراتم: پراپت' پہنچیا ہویا
پراٹھا: گھیو والی روٹی
پراجی: جیتو' فتح مند
پرار: پچھلے توں پچھلا ورھا
پراکرت: (پراک-رت) پرانے سمے دیاں بھار بولیاں جو اج دیاں بولیاں دی ماں نیں.
پراگا: پور' اک وار دے بندے یاں بکوان بھمکا' گرپ' جھنڈ
پرال: گنے نوں ویلنے وچوں کڈھن مگروں رہ پھوگ
پرالی: دھان دی جھنڈائی مگروں رہ گئی توڑی' پھا
پراں: "پر" دی جمع' کھنبھ (علی)
پران: (مذ / سنس) روح' جند' ہوش حواس'

پیر

پران: پُرانیاں' قدیم' ہندوواں دیاں 19 مذہبی کتاباں

پراتا: بھرنا' پُورا کرنا' پُر کرنا' جنسی محبت

پُراتا: قدیم' پُراں دا

پراتی لعنت: زمانے وِیکھیا' تجربے کار' جانثار

پراہوتا: (غ ا) ویکھو "پروہتا"

پرائی: دُوجے دی' کسے ہور دی' جو اپنی نہ ہووے' اوپری' بگانی' اوبڑ

پرائے: اوپرے' کسے ہور دے' اوبڑ

پرایئے: پرائے' اوپرے

پرایا: دُوجے دا' اوبڑ' کسے ہور دا' اوپرا' بگانا

پربت: پہاڑ' چڑھدا' شال

- پربت دھاراں: پہاڑی سلسلے

پربلنا: پہلوانی وکھاون' زور ازمائی کرن' طاقت وکھان

پربھو: رب' مالک' وڈیرا' پربھو

پربھات: (مث) سویر' سرگھی (سحرگی)' تڑک' سحر' فجر

پربھت: پربت' پہاڑ (لط)

پربھو: رب' اللہ

پرت: پرتن توں' مُڑ' واپس' واپس ہو (2) کاغذ وغیرا دا اک پاسا یاں پدھر (3) نقل' اُتارا

پرتا: رد عمل' جواب' پرتن توں امر تے حاصل مصدر

پرتاب: تخی' سخاوت

پرتاپ: پرتاب' پچھتا

پرتاپن: (ک) بُہت دُکھی ہوون (2) خاہش ہوون

پرتاسی: افسوس کرے گا' پچھتاوے گا (2) پرتاوے گا

پرتالے: پرتاوے' موڑ لیاوے

پرتالے: بھالے' تلاش کرے

پرتایم: میں پرتائے' توبا کیتی

پرتجھ: صاف' ظاہر' ساہمنے' پرتکھ

پرتل: پشو اُتے لد' لدیا مال

پرتم: پریتم' محبوب

پرتم چندری: شو دی کوجھے رُوپ دی بیوی

پرتن: (ک) اَلٹن' الٹاون' اتھلن' پاسا پھرن' بدلن' بدلاون' واپس آون

پرتو: تسیں پرتے' مُڑے

پرتو: پرچھاواں' نُوری ہالا' چھاں' جھلک' لشکار

پرتی: حساب دا لاہیا چھٹا

پرتے: مُڑے' واپس آئے / آوے

پرتیت: پچھو' پچھن' آور (2) پریت' محبت (3) اعتماد' بھروسا' محسوس' احساس (4) اندازا' تکھیڑا' ظاہر

پرتیتن: (ک) معلوم ہوون' پتا لگن' جاپن (ہور ویکھو "پرتیت")

پرتھم: پہلا

پرتھمی: پرتھوی' دُنیا' پہلی

پرتھی: دھرتی' زمین' جگ' دُنیا' جہان

پرجا: رعایا' جنتا' لوکائی' عوام' رعیت' محکوم لوک (محم)

پرجنسی: دُوجی جنس وچ (پری انساناں وچ) (محم)

پرچ: چینی مٹی دی گول رکابی جو چاہ دی پیالی ہیٹھ رکھی دی اے

پرچار: (مذ) تبلیغ' سوچ یاں وچار نُوں اگے کھلارن دا کم

پرچارک: پرچار کرن والا

پرچاون: (ک) گلاں وچ پھساون' گلاں نال راضی کرن (2) مرن والے دے ساکاں نال مکانے جا کے افسوس کرن

پرچنڈ: ڈراونے' غصے وچ' جوش جذبے نال (وا)

پرچن: (ک) ورچن' جی لگن' گلاں وچ آون

پرچن: (پ-رُچ-چن / ک) پرویا جاون' وِنھیا جاون

پرچولن / پڑچولن: (ک) پرچول کرنا، پرکھن، بھال کرن، لبھن، ڈھونڈن

پرچہ: پرچ، پرچاوا، پرچا (2) کاغذ، رشتا، نکاح، تعلق (3) اخبار، رسالا، امتحان دا سوال، کاغذ (4) تھانے وچ شکایت (5) بد دعا

پرچے: (پ-چے) پرچیا جاوے، دل بجھلے

پرچھاواں: چھاں، روح، آسیب، عکس

پرچھت / پڑچھت: چھت اتے چھت، چبارا (2) پرچھتی

پرورہ: موتی نال پر (2) امید نال (لط)

پرووں: پرے

پردہ: (فا) پردا، اوٹ، اوہلا

— پردہ نشین: پردے وچ بیٹھن والے

پردیس: بدیس، بگانا دیس (مراد لیہ دنیا / نوشہ)

پردھان: وڈا، وڈیرا، معتبر، آگو، صدر

— پردھانیاں: پردھان، صدر، آگو، وڈیرے (احمد)

پرڑن: (ک) لتھڑن، ذلیل کرنا

پرزہ: (مذ) پرزا، ٹوٹا، ٹکڑا، بیرا، مشین دا کوئی انگ

پرزے: پرزا توں، بیرے، ٹوٹے (غز/ مم)

پرس: اِک پری دا ناں (لط)، فرس، اِک قسم دا گھوڑا (لط)

پرس: پرش، بندا

پرست: (پ-رس-ت / فا) پوجا کرن والا

پرستا: شغل

پرستار: (فا) پوجنہار، عاشق

پرستان: پری دیس، پریاں دا دیس

پرستش: (مث / فا) پوجا، عبادت

پرسجن: (پر-سج-جن / ک.) سجن، بھلا ہووٹ، ترہووٹ، جلسیجن

پرسدھ: (ہ) مشہور

پرسش: (مث / فا) پچھ، اگلے جہاں دا حساب کتاب

پرسنیا: پرسن ہویا، رجیا، مطمئن ہویا

پرسنا: رکابی، بھانڈے وچ کھانا چننا، پروسن

پرسوں: بیتے کل توں پہلا یاں آوندے کل توں اگلا دیہاڑ

پرسیج: پرائی سیج، کسے غیر مرد دی جھولی

پرسیوں: پرسینا، مڑھکا

پرسیوں: پرسینا، مڑھکا

پرش: (سنس / مذ) مرد

پرشاد: کھانا

پرشان: شان والا

پرشن: سوال

— پرشن لاونا: جیوتشی حساب کتاب نال سوال دا جواب دیون

— پرشن لگن: کسے سوال دا جواب نجوم راہیں لبھن

پرکار: جامتی (جیومیٹری) وچ اک سند جو دائرے وغیرا واہن دے کم آوندا اے (2) طریقا، ڈھنگ، انداز

پرکارن: (ک) نکھیڑن، وکھراون، اڈ کرن، دو چیزاں دا فرق نکھیڑن

پرکاس / پرکاس: ویکھو "پرکاش"

پرکاش: ظاہر، روشن، لشک، چمک، آب، سورج

— پرکاش سروپ: سورج ورگا روشن، ظاہر تے سوہنا (محبوب)

پرکالا / پرکالہ: چنگیاڑا (2) لیر، کھدی دا کپڑا (3) اناج مِنن دا اک ناپ (4) اک قسم دا گھوڑا (5) حصا

پرکرت: بنیادی مادا، عادت، نسل، فطرت، نیچر (Nature)، نمونا، مثال

پرکش: بھیتی، ترت

پرکھ / پرکھا / پرکھے: مرد (ناتک) بندے، وڈکے

پرکھن: (ک) جاچن، پرچولن، پرکھ کرنا

پرگٹ: پیش، ظاہر، بے اوہلا

پر گٹن: (ک) پرگٹ ہوون' ظاہر ہوون' پرگٹاون
پرگنا / پرگنہ: ضلع
پرلا: پرلے پاسے دا' دریا وغیرا دے پار دا (لف)
پرم: محبوب' پریہ ء' اعلا' سبھ توں پہلا' اُچا
- پرم پریم: پیار محبت (لف)
- پرم بیتے: محبت دے فیتے
- پرم ٹکوری: محبت دا سیک' محبت دی ٹکور (لط)
- پرم جوت: محبت دی جوت' ربّی نور
- پرم کٹوری: محبت دا جام
- پرم متیاں: اُچّے ذات دے نشے وچ مست
پرمیو: گرمی' جریان' بل کے مُوتر آون
پرنا: (مذ) موڈھے دا کپڑا' رُمال (2) آسرا' سہارا
پرنا: پرناء' ویاہ' ویاہ کے
پرنار: (مث) بگانی رن' پرائی عورت
پرنالا: (مذ) چھت توں پانی کڈھن دا راہ
پرناون: (ک) ویاہون' شادی کرن
پرناء: ویاہ کے
پرنائیوں: ویاہیا گیا ایں (غر)
پرنائی: ویاہ.(لط) ویاہ کیتا
پرند / پرندہ: پنچھی' پکھیرو' پکھی
پرنکت: ہور رنگ' بدلی ہوئی رنگت
پرنے: (غ ا) بھرنے' سہارے
پرنیا(ں): ویاہیا ہویا
پرنیوسی: پرناون' ویاہ ہوون
پرنیون: (ک) پرناون' ویاہے جاون
پرنیمیاں: (پر+ نینہ توں) نینہ یعنی یرقان توں اگے. یرقان وچ رنگ زرد ہو جاندا اے پر عشق اوس توں وی اگے دی شے اے.
پرناء: پرناء' ویاہ کے (لف)
پروار: (مذ) کٹبا' کوڑما' خاندان' پریوار' نوکر چاکر' تابری
پرواران: (ک) پروارِیا جاون' چُن دوالے دا ہالا
بن' سکنا ہوون
پرواز: اُڈان' اُڈاری
پراولن: (ک) پالن' پوسن' پرورش کرن
پروالیا: پالیا' پرورش کیتا ہویا
پروان: معیار' منظور' تسلیم
پروان کرن: منن' تسلیم کرن' من لین
پروانڑا: پتنگا' پروانا' اے پروانے
پروانہ: (مذ) پتنگا (2) حکم چٹھی' پتر
پروانے: پروانا' خط' چٹھی' سنیہا
پرواہ: (فا) فکر' خیال' دھیان
پرواہی: احتیاط
پروائے: پرواہ اے
پروبھرا: ڈراڈے' دُور (خف)
پروتا: پرویا (گیا' ہویا) (ا)
پروتی: پروئی ہوئی
پروٹرا / پروٹڑا: پونیاں دی پچھی
پرور: پالنہار' پالن والا
پروردگار: پالنہار
پروردہ: پالیا ہویا تے پلیا ہویا' پل گیا' پھلیا پھلیا
پروردے: پالے ہوئے
پروسن: (ک) تھال وچ کھانا رکھن' ونڈن
پروکھنا: دُراڈا
پرولی: ولاں نال بھریا ہویا (غر)
پرولا: جھاڑن والا کپڑا
پرولے: اُلجھے وال
پرول: پُر' بھرے ہوئے' لدے ہوئے (لط)
پروون: (ک) پرچن' نوکیلی شے نال ونھ کے ڈورا پاون
پرویزائی: پرویز بادشاہ نال تعلق رکھدا
پرولیس: پردیش' گھروڑے رہن
پروین: (پر-وی-ن) ستاریاں دا اک جھرمٹ
پرہ / پرہا: کھیڈن لئی بنایا گیا گول دائرا
پرہ پواہی: سرحدی علاقا

پرہڑی: پیار، پریت
پرہوعہ: بھرواں، بھر جوان، پورا جوان
پرہے: (غ ا) پرے، پرانہ، ہور ویکھو "پرھے"
پرھے: پیارے (2) پرھیا، کچہری، پنچایت
- پرھے وچ پگ مارن: مدعی دا ایس دعوے نال پنچایت وچ آون کہ جے میں جھوٹھا ہووواں تاں تہاڈیاں جُتیاں میرا سر
پرھیا: پرا، پنچایت، برادری
پری: پیارا، محبوب، سجن، خاوند
پرے: پرانہ، دُور
پریاں: پر والی مخلوق (2) میاں محمد بخشؒ نے نکھیڑا کیتا اے کہ سیف الملوک وچ چار پریاں توں مُراد چار اسمانی کتاباں نیں۔
پریانی: پری بارے (لط)
پریت: پیار، محبت، پریم
پریت: (پرے-ست) بھوت، آسیب، بد روح
پریرا: پرانہ
پریرن: (ک) امادا کرن، تیار کرن، اُکساون، رغبت لاون
پریرے: ہور پرانہ، پرانہ
پریڑے: پریرے
پریشان: کھلریا ہویا، مُنتشر، فکرمند
پریم: محبت، پیار، پریت
پریم شاہی: عشق دا مُرید، پریم دی بادشاہت
پریتڑے: پریتم دے، محبوب دے، پری دے
پریوں: پریا، پریت
پریہ: محبوب، پی، جانی یار
پریسن: (ک) ونڈن، تقسیم کرن، پروسن، کھانا ورتاون
پرہیز: (فا) پرانہ رہون، نقصان دیوک شے توں دُور رہن دا کم
پڑ: قبر دی سِل (پڑی) بجی پیڑھی (پڑدادا)
پڑکولی: غلاماں دی غلام

پڑ: پڑ ھدے نیں
پڑ: مقابلے دا میدان، جنگ دا میدان (2) چن [illegible]
ہالا
- پڑ کھڑیا: میدان مار لیا، جت لیا (مم)
- پڑے: پڑ، جنگ دا میدان
پڑ: پلے
پڑپے: پلے پے، سر پے، ہتھ آئے
پڑ: (مذ) چکی دا پتھر، وڈی سِل
پڑاء: (مذ) ٹھہرن، قیام

پڑتال: پرچول، جانچ
- پڑتالے: پرچول کرے، پرچول کیتی
- پڑتالیو: پرچولو، پرچول کرو
پڑتل: پٹی، تسما (2) =، حصا، پرت (3) چک[illegible]
اک دانتر اُتے لدیا جاون جوگ سامان۔
پڑتلاں: پڑتل دی جمع
پڑتے پاڑن: رکاوٹ چیر کے آون، پردے فا[illegible]
کرن
پڑچھ / پڑچھا: رکھ دا وڈا سکڑا، کھل دا ٹوٹا، پاڑ[illegible]
پڑچھتی: چھت توں کجھ تھلے کندھ نال بنی چھتی بھانڈے وغیرا رکھن دے کم آوندی اے۔
پڑچھن: (ک) بوجھن، ویوچن، سمجھن
پڑچھواں: پاسے توں لنگھ گیا
پڑسی: پوے گا
پڑنگا: ڈنگا نال تابع مہمل (ڈنگا پڑنگا)
پڑن: (ک) پیہن
پڑن: (ک) بھلن، پیڑیا جاون، نچڑن
پڑن: (ک) چھجن، سُمھن، پڑن (کنڈا، سُو[illegible]
وغیرا)
پڑوال: اکھ دا اِک روگ جس وچ جھمنی د[illegible]
وال اندر نوں مڑ جاندے نیں۔
پڑوتا: نکی ٹوکری جس وچ پُونیاں وغیرا رکھد[illegible]
نیں۔

پڑھتی: مقابلا، دھکو زوری
پڑی: نکی پچھی، وانس دی نکی جہی پٹاری
پڑی: نکا پڑ، مدان (2) ڈبے
پڑے: پئے، رکھے
پڑے: پڑ، جنگ دا میدان
پڑیا: پُڑیا
پُڑیاں گھتن: دوائیاں کھواون
پڑیوس: پڑ گئی، چُبھ گئی
پڑیئے: پیئے، ہوئیے
پڑھن: واچن، گھوکھن، سکھن، تعلیم حاصل کرن
پڑھینڈڑی: پڑھدی (علی)
پڑھیوں: توں پڑھیا
پژمردہ: (فا) مُرجھایا ہویا
پس: (فا) پچھے، اوہلے، رہ گیا، بچیا
- پس پردہ: پردے پچھے
- پس پردے: پس پردا، پردے پچھے، اوہلے
- پس و پیش: اگا پچھا، ماپے تے اولاد، بہانے بازی
- پس خوردہ: کھاون توں بچیا ہویا، جُوٹھا
پسار: کھلار (2) گھر دا وڈا کمرا
پسارا: کھلارا، وُسعت، وشالتا
پسارڑے: کھلار (2) قصبے دی حد بندی (وا)
پسارن: (ک) کھلارن، کتاب کھولھن، کھولھن، وکھیرن
پسارہ: (غ ا) ویکھو "پسارا"
پساری: پنساری (2) "پسارن" توں، کھلاری
پساڑ: پسار، کھلار، کھلارا
پساون: (ک) گلا کرن، بھیوون
پست: نکے قد دا، نیچ، نیواں
پستارا: لدا، گنڈھ، بھار
پستان: (فا) چھاتیاں، ممے
پُستک: (پس-تک) کتاب، مقدس کتاب
پستہ: (پس-تا / فا) رنگدار ریشم (وا) (2) بدام ورگا اک گری دار پھل (3) نکا، نکے قد دا
پستی: پست توں، نیوائی، نیواں پن، زوال (مجازن: دُنیا)
پلستا: (پ-سٹ-آ) سٹ کے، کالہ نال، بے چجی نال (سٹ پلستا)
پسیجن: (ک) پرجن، بھجن، گلا ہوون، ترہوون
پسر: (فا) پُتر
- پسراں: پسر دی جمع، پُتراں
پسرن: (ک) کھلرن، پھیلن، کھنڈن
پسلی: سینے دی ہڈی، سینے دیاں ہڈیاں دے پنجر وچوں اِک۔
پلسمن: (ک) دُدھیل جنور دے تھناں وچ دُدھ آون، اماداہوون
پسندا: پسند، من بھاوندے (مم) (2) گوشت دا پارچا
پسندہ: پسند، پسندیدا
پلسن: (ک) بھجن، گلا ہوون، بھجن، دل نرم ہوون
پلسیری: پنج سیر دی (وٹی) پنج سیر وزن تولن دا وٹا
پسیلا: پاسے بھرنے، کوئی رخ، پہلو
پُشاکاں: پوشاکاں، کپڑے، لباس (مم)
پُشت: پٹھ، اوٹ، پناہ، کنڈ، حوصلا افزائی
پشتارہ: (فا) پٹھ دے چکیا ہویا بھار، پنڈ، گٹھا
- پشتارے: پشتار توں، پنڈ
پشتاں: پشت دی جمع، کنڈ، پٹھ
پشتاناں: پچھتایا (نوشہ)
پشلے: (غ ا) پچھلے، بیتے، گزری رات
پشم: نرم ملائم اُن (2) دُھنی ہوئی دال
پشمینہ: پشم، قالین
پشنگ: موری کرن دا سند
پشواز: لہنگا
پشہ: (فا) مچھر
پشیمان: (فا) شرمندا، پچھتاونہار

پغمبر: پیغمبر، نبی، رسول
پکّ: پکا، یقین، پکن دا عمل
پکا: مضبوط (2) ساوَلا
- پکا پکاناں: تاکید کرن، پکا کرن
- پکا رنگ: ساوَلا رنگ
پکار: پکارن توں، فریاد، کوک، بلاوا، سدا
پکارن: (ک) کوکن، بلاون، سدن
پکاروڑ: پکوڑ، تجربے کار، ڈھیٹھ، مستقل مزاج، زمانے دا ہنڈیا ہویا
پکایا: یاد کیتا
پکاین: ہیکیاں دی
پکھنڈ: پکی عمر والا، تجربے کار
پکردا: بولدا، پکاردا
- پکردے: پکاردے، بولدے
پکرن: (ک) اڑن، بولن، پہنچن، مدد لئی اپڑن، کوکن
پکوڑ: تجربے کار، پکا، مستقل مزاج
پکری: بولی، بلایا، پکاریا
پکڑ: پھڑن، گرفتاری، پہلوان دی پنجا ازمائی، پرچھاواں، گرفت
پکڑن: (ک) پکڑن، قابو کرن، پھڑن
پکندی: پک گئی
پکن: (ک) پکا ہوون، رجھن، اگ دے سیک نال گلن، میوے دار پھل دا رسن
پکوان: پکی ہوئی شے، کھاجا
پکے: سدا لئی (2) پکن توں، پک جاوے (3) مضبوط
- پکے گھر: اگلے جہان
پکیرا: پکا
پکھ: (مذ) بانہہ، کھنبھ (2) پاسا، پہلو (3) حمایت، ساتھ (4) چن دا پندرھواڑا
پکھا: (مذ) ہوا جھلن لئی کھجور وغیرا دے پتراں دی بنتر (2) ماکھیوں دا چھتا (3) سپ دا پھن

پکھار: لکیر، کھال، نالا
پکھان / پکھان: پتھر، مورتی
پکھاوج: ڈھولکی دی اک قسم
پکھر: گھر کانے جو چھت وچ بالیاں اُتے پاوندے نیں
پکھراج: نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر
پکھرو: پنچھی، پکھا
پکھڑے: "پکھڑ" توں، حصا، چوکھا، بھاگ
پکھنڈ: دھوکھا فریب، دکھاوا، مکر
- پکھنڈی: پکھنڈ رچاون والا، فریبی، مکری
پکھنو: پنچھی، پنچھی، پرندا (پکھ والا)
پکھی: دو عمودی ڈانگاں اُتے افقی بانس رکھ کے پائی ڈھلویں چھت، کُٹیا، جھونپڑی
پکھی: پنچھی
پکھے: حصے، بھاگ
پکھیرو: پرندا، پکھ والا، پنچھی
پکھیرو: پنچھی، پرندے
پکھی واری: پکھی واس، پکھی واس قبیلے دی کڑی
پگ: سر اُتے ولھیٹا جاون والا کپڑا (2) قدم، پیر
- پگ ڈنڈی: پیراں دا بنیا راہ، ڈنڈی، کچا راہ
پگ: کھیڈ وچ جتن
پگایا: پکایا، تپایا
پگڑ: پکڑ، پھڑ، پھڑ کے
پگڑ: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑا: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑن: (ک) پکڑن، پھڑن، قابو کرن
پگڑی: پکڑی، پھاتھی (2) نکی پگ
پگڑیو: پکڑیو، پھڑیو
پگسی: پُگے گی، پوری ہووے گی
پگن: (ک) وارا کھاون، منظور ہوون (2) سرے چڑھن، کامیاب ہوون، پورا ہوون، جتن، منزل اُتے اپڑ جاون

پکنا: پکنا
- پکے: توڑ چڑھے، پوری ہووے، ویکھو "پکم"
پکیاں: پوریاں ہوئیاں
پکھارا: مُڑھکا، پسینا
پکھارے: پکھارا، مُڑھکا
پکھرن: (ک) پنگھرن، پگھلن، کھرن، نرم ہوون
پل: (ہ) اکھ جھمکن جنا ویلا، لحا
- پل چھل: تھوڑی دیر
- پل چھل واسا: عارضی تے ہلیکھے دا وسن، فانی وسوں، ایہ دنیا
پل: (فا) دریا وغیرا دے آر پار جاون لئی پانی اُتوں بنایا گیا راہ
- پل صراط: جنت نوں جاون والا وال ورگا پل جو تلوار نالوں تکھا اے۔
پلا: (پل-لا) پردا، ڈھکن
پُلا / پُلاء: گوشتی چاول
پلاڑ: خلا، کھوڑ، زمین اسمان وچکارلی خالی تھاں
پلاس: ٹاٹ، نمدا (2) جوڑ ورگا اک سند جو کہیں کشتن دے کم آوندا اے۔
پلاس(ش): پلاش، اک رُکھ جندے اُتے پھُل آون توں پہلاں پتے جھڑ جاندے نیں
پلاک: پتلے دست
پلاک: چھال، پلاکی، گھوڑے اُتے سوار ہوون لئی ماری گئی چھال
پلاکی: چھال، بے وقوفانا جرأت
پلام: ٹاہنی
پلاماں: پلاہماں، ٹاہنیاں
پلان: پالان، پلانا
پلانگ: ویکھو "پلانگھ"
پلانگھ: قدم، چھال، تھوڑا جیہا سفر
پلان: پالان

پلاوے: چھپڑ، تلاء، ٹوبھا (خف)
پلاہ: اک قسم دا رُکھ
پلاہمن: ٹاہنی، شاخ
پُلاوں: پُلاء توں
پلپل: پلپلا، نرم
- پلپل کروے: نرم، پلپلے
پلپلا: پولا، نرم، اُنگل لایاں دب جاون والا
پلتھا: وار روکن دا عمل
پلٹ: پلٹن توں امر، اُتھل، پرتا
پلٹن: (ک) اتھلن، اُتھمن، ہیٹھ اُتے کرن، پرتن، بدلن، پھرن
پلچ: "پلچن" توں، ویکھو "پلچن"
پلچن: (ک) پرچن، ورچن، بھلن، ولن
پلچھی: نکے قد تے جُسے دا اک رُکھ جھدیاں لکراں نال ٹوکریاں ٹوکرے بندے نیں
پلڑ: تیاگ، تج (دتا)
پلڑا: (ہ) ترکڑی دا اک چھابا (2) پلا
پلڑا پھیرن: دور کھلوتے بندے نوں مدد لئی بلاون دا اشارا کرن (دا)
پلڑے: پلے، حصے
پلڑے: پلے، کچے پلے
پلمن: وٹ پین
پلمیٹا: پاسا، کروٹ (بدلن) اصل لفظ پلمیٹا (پلی توں) اے۔
پلک: پل، اک پل، پل بھر (2) اکھ دا اک حصا
پلک: اکھ جھمکن، پلکارا
پلک لاونی: سوون (ہ)
پلکارا: اکھ جھمکن جنا ویلا
- پلکارے: بُت جھیتی، پلک جھمکن وچ
پلکیا: لپک کے اڑیا، تُرت اڑیا
پلکیں جھلکیں: پلک جھمکیاں، و یکھن نال (ویلا جھیتی لنگھدا)
پلمبن: (ک) لمکن، ہتھاں پیراں نال کسے شے

نوں مضبوطی نال پھنن، لٹکن، اڑن
بلمدی: بلمبدی، لمکدی
بلمدیاں: لمکدیاں، لٹکدیاں
بلمن: (ک) بلمبن، اڑن، لمکن، مائل ہوون
بلمیندے: لمکدے، بلمدے
پلنگ: وڈی منجی (2) شیر، باگھ، کالے ڈبھ والا چیتا (ممم)
پلنگاں: پلنگ دی جمع
پلن: پالیا جاون، ودھن، پھلن، موکن
پلن: (ک) نچڑن، ڈگن، کھیڈ وچ مہرے اگے ودھاون
پلو: (مذ) کسے چادر یاں کھیس دا کونا، پلا
پلوان: (مذ) فیل وان، ہاتھی دا مہاوت
پلوتا: بد دعا
پلورا: پانی وچ کدن ترن والا نکا جیہا جنور اود بلاء (2) ڈبدے بچاون والا غوطا خور
پلوسن: (ک) ہولی ہولی ہتھ پھیرن (2) گلیں لاون، موہن
پلوون: (ک) فسن، بھجن، دوڑن
پلوہ: بھجی
پلوے: بلھڑے، ودھے پھلے (بف)
پلہ: ویکھو "پلا"
پلھڑ: ویکھو "بلھڑ"
پلے پا: پلے بنھ کے، چیتے رکھ
پلیا: پک گیا، چنا ہو گیا
پلیاں: پنیاں، پنڈلیاں
پلیت: ناپاک، پلید
پلیتا: فیتا، دیوے دی بتی، رسی
پلیتی: پلیت ہوون دی حالت، ناپاکی
پلید: پلیت، ناپاک
پلیوں: پلن (لط)
پلیوے: پالیا، (وعدا) وفا کیتا
پلیسنا: پلیسن، نہراں توں پہلاں زمین سیراب کرن، روانی
پلیہ: پہلے وال، جھنڈ
پلھتہا: سکے بازی
پلھڑ: ویکھو "بلھڑ"
پلھرن: (ک) ودھن، پھلن، پسرن
پلھڑ: نیویں تھاں کٹھا ہوون والا بارشی پانی، چھپڑ
پلھڑے: "پلھڑ" دی جمع
پن: پتے، پتر
پن: پنن توں امر، منگ، گداگری کر
پن: ثواب دا کم، گناہ دا اثر مکاون لئی دتی گئی خیرات، دان، معاوضا، دتی گئی شے
پن دان: دان پن، سخاوت
پناں: صفحا، ورقا (2) ہیرے دی قسم دا اک پتھر
پناں: دھاگے دا گولا (2) منگتا (پنن توں)
پناتر: مبارکبادی
پناک: ماضی، چنا سا
پناہ: اوٹ، آسرا، راکھی (دی تھاں)
— پناہ گیر: مہاجر
— پناہی: پناہ دیون والے
پنبہ: (فا) روں
پنبے: "پنبہ" توں، روں (دے گوڑھے)
پنبی: ہوا نال اڈن والے ککھ، معمولی، بے حیثیت
پنبھی پاون: چھال مار کے نچن (دا)
پنت: ڈار (پنچھیاں دی)
پنتھ: راہ، مذہب، فرقا، مسلک، طریقا، عقیدا
پنج: چار توں اگے دا ہندسا
— پنج اندریاں: پنج حواس (مراد دنیاوی سواد)، پنج سمھاں، کام، کرودھ، لوبھ، موہ، ہنکار
— پنج بھوت: قدیم سوچ کہ انسان پنج تتاں نال بنیا اے، اگ، ہوا، پانی، مٹی تے اکاش
— پنج پیر: خواجا خضرؒ، بابا فریدؒ، بہاؤالدین زکریاؒ، جلال الدین بخاریؒ تے لعل شہباز قلندرؒ (وارث

شاہؒ نے اپنے قصے ہیر رانجھا وچ اخیر اُتے نکھیڑ دتا اے کہ پنج پیراں توں مُراد پنج حواس نیں)
۔ پنجتن پاک: (پنج تن پاک) رسول کریمؐ حضرت علیؓ حضرت فاطمہؓ امام حسنؓ تے امام حسینؓ
۔ پنج تانیاں: خالص سُوتر' پنج تانیاں نال ہر قسم دا کپڑا بنن
۔ پنج تولیا: ا بھیا دوپٹا جہدا وزن کل 5 تولے ہووے۔
۔ پنج چوکے بک باراں: پنج چوکے دیہ تے جمع باراں یعنی کل 32. بتی دنداں ول اشارا اے (مم)
۔ پنج کپڑے: پگ' کُڑتا' دھوتی' کچھا تے پرنا
۔ پنج کلان: گھوڑے دی اک قسم (چر)
۔ پنج کلیان: خاص قسم دی مجھ یاں گھوڑا جو خُش قسمت سمجھیا جاندا اے، مبارک
۔ پنج کنی: پنج اناج (کنک' مکی' باجرا' جوار' جوں) پنج حواس' پنج اچھیاواں
۔ پنج گنڈ دا پاس نہ: گڈی دا پہیا مقرر تھاں اُتوں نکلے گا (نتیجا پکا ہوون دی آس)
۔ پنج منیاں: پنج موتیاں والی
۔ پنج مہماں: پنج اندریاں' کام' کرودھ' لوبھ' موہ' ہنکار
۔ پنج وے: پنجویں (تانک)
۔ پنج ویہاں: اک سو' تسبی وچ اِک سو دانے ہوندے نیں (با)
پنجا: پنج انگلاں دا کچھا
پنجاب: دیس پنجاب' پنج دریاواں دا دیس (اجکل دو حصیاں وچ ونڈیا اے۔ پوربی حصا بھارت کول تے پچھمی پاکستان کول اے)
پنجاب زبان: پنجابی زبان' دیس پنجاب دی بولی (مقبل)
پنجاری: رُوں دھنکن والے تیر دی رن' پاولن (وا)

پنجالاں: کشمیر وچ پیر پنجال جتھے بڑی برف پیندی اے۔
پنجالن: (ک) وانداں دے گل پنجالی پاون
پنجالی: (مش) ہل یاں کھوہ جوون سے ڈنگراں دے گل پایا جاون والا لکڑ دا ڈھانچا (2) اوکھا کم یاں وکھت
پنجاہی: پنجاہ (لط)
پنجتھیا: بندوق لوڈ کر کے تان لئی (نج)
پنجر: ہڈیاں دا ڈھانچا' چھاتی (2) پنجرا (مجازن جسم)
پنجرا: پنجر' کرنگ (بف) لوہے یاں لکڑ دا بنیا ڈھانچا جس وچ پنچھی رکھے جاندے نیں۔
پنجڑے: پنجے
پنجک: پنج' پنج دا ہنا
پنجم: (فا) پنجواں (غر)
پنجن: (ک) رُوں دا تونبا تونبا کرن
پنجوترا: زمین وچ پنج وارنل چلاون (2) نمبردار نوں معاملا جمع کراون دا مُعاوضا جو سو پچھے پنج روپے ہوندا اے۔
پنجورے: پنجیری (مم)
پنجہ: ویکھو "پنجا"
پنجے: پنجا دی جمع (2) تنجے' گنڈھاں
پنجیں پھلیں تولی: پنج پھلاں نال تلن والی یاں تلی ہوئی' ہلکی' کواری
پنجویں: ہنیجا جاویں (با)

پنچ: ہینچ' پنچایت دا ممبر' لاکڑی
پنچ پنچایت: پنچایت دے پنچ' آگو' پُجدے لوک (مم)
پنچایت: پنچاں دا اکٹھ' فیصلے دی تھاں
پنچھی: پنکھی' پرندا
پند: (فا) نصیحت
۔ پنداں: نصیتاں (مم)
پندار: تکبر' غرور' آکڑ

پندھ: سفر
- پندھ ماری: سفروں تھکی ہوئی (لط)
- پندھاں: پندھ دی جمع، سفر (نوشہ)
پندھاناں: پاندھی، مسافر
پندھراں: (غ ا) پندرھاں، 15
پندھیڑو: پاندھی، مسافر، سفر کرن والا
پنڈ: گنڈھ، گنڈھڑی، پوٹلی
- پنڈ بنھنا: پوٹلی بنھن (2) دوائی دے وڈے وڈے پنے بناون (وا)
- پنڈ بھراون:
بزرگاں دی یاد وچ جوں یاں آٹے دیاں پنیاں بنا کے ونڈن
پنڈ: گراں، وستی، دیہہ
- پنڈ نگر نہیں پاندا: (اوہنوں) راہ وچ کوئی پنڈ یاں نگری نہیں وسی۔
پنڈ: گراں، دیہات
پنڈ: تھکی، مجبور
پنڈا: اے پنڈ دا بیو (وا)
پنڈا: وجود، جسم، سریر
پنڈا پالن: تن پروری کرن، محنت توں بچن، کھاون پیون
پنڈال: کسے اکٹھ لئی ہتھی یاں تیار کیتی گئی تھاں، ہال، منڈپ
پنڈت: باہمن، ہندوواں دا عالم تے مذہبی آگو
پنڈلی: پنی، لت دا گوڈے تے گٹے وچکارلا حصا
پنڈورا: نِکا پنڈ (2) پنیڈو، پنڈ واسی
پنڑی: پکی، پوری ہوئی (آس)
پنکھ: کھنبھ (2) پنچھی، پنکھی، پکھیرو (بف)
پنکھنو: پکھنو، پنچھی، پرندا
پنکھی: پنچھی، پرندے، پکھیرو (2) عارضی ڈیرا کرن والے مسافر (وا)
پنکھی پر مرندا: پرندا وی پر (نہیں) ماردا (مم)
پنکھیاں: پنکھی دی جمع، پرندے

پنگا: کنڈا، چبھن والی شے، خواہ مخواہ دی مصیبت
پنگتی: قطار، ڈار
پنگلن: (ک) پیچھے پی دا اُگن، پھُٹن، جمن، ودھن
پنگر وکاس: کائنات بارے اک نظریا کہ اب پنگردی آئی اے تے پنگردی جاوے گی۔
پنگھوڑا: بال سواون والا جھولا
پنل: پنوں، محبوب، رب
- پنلا: پنل، پنوں، پنن
- پنلی: پنوں، پنل
پنن: (پن-نن / ک) منگن، فقیری کرن، گدا کرن
پنواڑی: (ہ) پان و پچھنار
پنوں: سسی پنوں دے قصے دا ہیرو، مشہور لوک کردار
پنہ: (فا) پناہ
پنہاری / پنجاری: پانی بھرن والی عورت، نوکرانی
پنہاں / پنہان: لکیا، اندر، لکیا ہویا، اکھوں اوہلے
پنی: کی، پوری ہوئی، اپڑی، پہنچی، پکی، توڑ چڑھی
- پنیاں: (پی-آں) ویکھو "پنی"
پنے: پورے ہوئے، مکے، گزرے (فج)
- پنے ساہے: ویاہ دا متھیا ویلا، ویلا پورا ہویا، موت دا ویلا آیا (علامتی)
پنیا: طے کیتا، متھیا
پنیاں: پنی دی جمع، پنڈلیاں، لتاں
پنیری: (پی-ری) پود، نکے بوٹے، پوچ
پنین: پورا کرن
پنمی: اک لما کھرہوا گھاہ جو ہرا ہووے تاں ڈنگراں دی خوراک بندا اے۔ ایہدیاں چکاں بندیاں نیں۔ ایہدی جڑھ خس اکھواندی اے۔
پنھلیاں: بے فایدا
پنھن: (ک) بلھرن، ودھن، پھلن، مولن
پنچھ: پونچھ، کشمیر دا اک علاقا
پنڈا: چھاندا

پنساں: لبھاں گا' بھالاں گا
پنن: (ک) چھاننا' چھان پھٹک کرن (2) رفو کرن (3) گالھاں کڈھن' کسے دیاں برائیاں کھول کے دسن' بھتے دیون
پو: پانسے دی کھیڈ وچ بندی یاں یاراں دی نشانی (2) پے
پو-راہیں: راہ تے پے' رستے تے لگ
پوار: پھوار (2) روح دا سفر (3) جن دا ہالا (4) بیہوشی
پواڑا: کھپ' مصیبت' جنجال
پواندڑی: پواندی' پواون والی (علی)
پواندی: منجی دا داون والا پاسا' سرے دے الٹ والا پاسا' داون
پواہا: لانگھا' راہ' آسے پاسے دی تھاں
پواہی: جیہے دی' راہ دی
پوپ: صفت (2) گلگلا' پکوان
پوپ: عیسائیاں دا مذہبی آگو
پوہٹ: تھل دا اک ناچ (2) اک قسم دی آتشبازی (3) بہت خش' حسین' رنگین (لط)
پوپلا: دنداں توں بنا مونہہ (2) نرم' بھولا بھالا
پوت: کپڑے دی اک قسم' پوتھ
پوت: (و / ما) پت' پتر (نانک)
پوتا: پرویا (تھل) پوترا
پوتا: سرکاری خزانے وچ لگان جمع کراون دا تھیلا
پوترا: پتر دا پتر
پوترا: بال دا وسطہ کپڑا
پوتن: (ک) پوچن' لیپن' لپائی کرن
پوتے: پوتا' پرویا (لط)
پوتے: پروئے' لائے
پوتھی: (مث) کتاب' مقدس کتاب' نجوم وغیرا دی کتاب
پوٹھ: پنڈ' گنڈھراں (2) پوٹا
پوٹھا: پٹھا' چتڑ

پوٹھوار / پوٹھوہار: جہلم تے سندھو ندی وچکارلا علاقا
پوج: پوجا توں
پوج بھن: شے کسے دے حوالے کرن مگروں واپسی دی امید نہ رکھن' سدا لئی گوا دیون
پوجا: عبادت' پرستش
پوجار: پجاری' پوجا کرن والے
پوجارا: پجاری' پوجا کرن والا (و: پوجارے)
پوجس: پوجدے نیں (نانک)
پوجن: (ک) پوجا کرن' پرستش کرن' متھا ٹیکن' منن' احترام کرن
پوجیندی: پوجدی' عبادت کردی
پوجیندے: (پو-جے-ں-دے) پوجدے' عبادت کردے
پوجھارے: پوجھے (نج)
پوچ: پود' اولاد' نسل (2) پوچن توں امر' لپ لیپ کر (3) وکھاوا' ظاہرداری' نکھٹیاپن
پوچا: مٹی دا لے' لپائی
پوچائی: (غ ا) پچائی' اپڑائی
پوچن: (ک) لیپن' پوچا پھیرن' لپن
پوچیڑا: اپڑاودا' پچھاوندا
پوچھاکس: اوہنے پچھیا
پوچھیا: پچھیا
پوچھل: دم
پوچھن: (غ ا) پچھن
پور: گٹھا' انگل دا اک حصا' پوری' گنے' وانس دی گٹھی
پور: بیہوشی دے دورے' غشی' فکراں' رنج و غم' صدما' پنڈ
پور: کشتی دے اک وار دے مسافر' پراگا' اک وار تلیا جاون والا پکوان (پکوڑے وغیرا)
پورا: سارا' مکمل
پوراں: بے ہوشی

پوراناں: پورا کرنا
پوراناں: (غ ا) پرانا
پورا ہیں: (پو-راہیں) راہے پے، راہ اُتے چل (ا)
پورائیو: پوایا
پورب: مشرق، چڑھدا، سورج نکلن دی سمت. گنگا دے پورب دا علاقا جو دیسی بوٹیاں لئی پرسدھ اے.
پورسانگ: پرسنگ، بہترین ساتھی
پور کرم: پوری قسمت نال، وڈے بھاگاں نال، بخت آور
پُورن: مکمل، پورا (2) پورن بھگت قصے دا ہیرو
پورنا: بھرویوں، ڈھڈ بھرن
پورنماشی: چن دی پندرھویں
پورنے: تختی یاں کاغذ اُتے پائے گئے کچے اکھر جناں اُتے بال لکھن دی مشق کردا اے.
پورن: (ک) پُر کرن، بھرن، پُورا کرن، دفن کرن، چن دا چڑھن لاگے ہوون، طلوع ہوون، پُنگرن
پورہیا: ویکھو "پورھیا"
پوری: پور، گنے دیاں دو گنڈھاں وچکارلا حصا، کٹے ہوئے ٹوٹے
پُوری: مکمل، کامل
- پُوری پئین: کامیابی ہوون، لوڑ پُوری ہوون
پورے: پوری آوے، پوری کرے، بچے
پورے: مکمل، کامل (روحانی طاقت پکھوں)
پوریواں: دفن ہوواں، پُوری ہوواں (خف)
پورھیا: محنت دا، اوکھا، محنت نال کمایا
پوڑا: (مذ) میدے یاں آٹے دی تلی مٹھی روٹی جو عام کر کے ساون وچ پکاوندے نیں.
پوڑن: (ک) چبھوون (وا)
پوڑی: (مث) میدے دی بریک تلی ہوئی روٹی جو عام کر کے حلوے نال کھادی جاندی اے.
پوڑھی: پوڑی، زینا، پیڑھی
پوزی: گھوڑے دے مونہہ دا چھکا (2) گھوڑے دی پالان نوں قابو کرن والا رسا.
پوزی: حایل (ج)
پوس: پوے، سو، اوہنوں پوے.
پوساوندیاں: بھیوندیاں، گلا کردیاں
پوساون: (ک) بھیون، گلا کرن، پکان لئی چاول بھیون
پوست: (فا) کھل، کھلڑی، چھلکا، چھلڑ
پوست: خشخاش دا بوٹا جس وچوں افیم نکلدی اے افیم
- پوستی: افیمی
- پوستیاوڑا: پوستیاں ورگا نشا
پوستین: کھل دا بنیا ہویا کوٹ
پوشا: پالن
پوسی: اک رکھ دے پھل جو بطور سبزی پکاوندے نیں.
پوسی: پوے گی
پوش: کھل، ڈھکن والا کپڑا
- اُلٹا پوش لہائی دا: پنچھی کھل لہوائی دی اے (شاہ شمس دے واقعے ول اشارا اے جناں دی کھل کھچی گئی سی.
پوشاک: لباس، کپڑے، پہناوا
پوشش: پوشاک، کپڑے، لباس
پوشل: ویکھو "پوچھل"
پوشو پوش / پوش پوش: بھیڑ وچوں لدے ما دوالے لوکاں نوں پاسے کرن لئی آکھدے نیں.
پوشیدہ: (فا) لکیا، کجیا، چھپیا
پوکاراں: (غ ا) پکاراں
پوکن: (ک) فرار ہوون، نسن
پوکھ: چھٹے نال منجی بیجن (2) ابتدا، شروعات
پوکھا: کم شروع کرن ویلے کسے دی صلاح لین.
پوکھاں: (پو-کھاں) ذرا پے کھاں (مم)
پوکھر: کھلوتے پانی دی تھاں، جھیل، تلاء، چھپڑ وغیرا

پوکھڑے: جھے وچ جھے' بخرے' بھاگ
پوکھن: (ک) پالن' پوسن
پوگ: پوے گی' پوے گا
پول: موری' سوراخ
پول: عیب' بُرائی' کھوکھلا پن
پول: اولاد' بال بچا
پولا: نرم (2) جی
پولا: کٹی فصل دی نکی جہی بھری۔ ککھ' گھاء وغیرا دا مٹھا' مٹھی بھر ککھ
پولادی: فولادی' لوہے دا
پولی پگڑی: ڈھلی پگڑی (جو جعلی عالم بنھدے نیں تاں جے وڈی جاپے)
پولے: جتیاں' چھتر
پولے: بال بچے دار' حمل دی حالت وچ
پولمی: (غ۔ا = پوہلی) اک جانگلی کنڈیالی بوٹی
پوم: مینوں پوے
پون: ہوا
– پون ہکھی: (پون: ہوا + ہکھی = کھاون) اندر توں صاف ہوا کچھن
– پون پانی: آب و ہوا
پونا: کماد دی اک قسم جہدی مٹی نرم' نکی' موٹی تے بجتی رسیلی ہوندی اے۔
پوں: پاسے دی کھیڈ وچ گاٹی دا چین والا داء جس مطابق چال چلنی ہوندی اے۔
– پوں باراں: پاسے دی گاٹی دا اوہ پاسا آون جس نال 12 خانے چنے ہوندے نیں (مجازن عیش' خوشی' کامیابی وغیرا)
پوں: کیسری رنگ' سوہا رنگ
پوں: پاؤں' پیر' قدم
– پوں پیسی: پیر پاوے گا' آوے گا
– پوں پوں ڈیندا: ملک ملک کردا
پوں: پاک' پیپ' پاں' پس
پونبل: (مث) کرونبل' کونپل (لط)

پونج باراں: تدبیراں کراں
پونجی: رقم' سرمایا' دولت' مال اسباب' مایا
پونجھ اکھیں: اکھاں پونجھ کے (وا)
پونجھن: (ک) صاف کرن' مٹی جھاڑن
پونچی / پونہچی: بانہہ اُتے بنھن والی سونے چاندی دی پٹی (2) اک قسم دا گھاء
پوند: پیراں ولوں' داون' پواند
پوند: پسلاں
پوندا: پیندا' وڑدا
پونددں: توں پوندا' پیندا
پوندی ای: پیندی اے
پونرہ: سوہنا' خوبصورت' پیارا (لط)
پونری: پیاری
پونگ: مچھی دا بی' نکیاں مچھیاں
پونگرن: (ک) پنگرن' اگن' پھٹن' جمن
پونہیا: پوہتا' اپڑیا (حافظ)
پون: (ک) چین' لیٹن' لما پین' سوون
پونا: بورچی خانے دا رُمال' کندوری
پونا: تن چوتھائی' مُنا
پونا: پھکا' بے سوادا' بھیڑا (سلونا دا اُلٹ)
پونی: (مث) پونا توں' تن چوتھائی (2) چاہ وچھوں پتی پُنن والی چھاننی
پونی: (مث) دھاگا بناون لئی تیلے دوالے ولھیٹ کے لما کیا روں
پوون: (ک) پکاون' رنھن (2) پرودن
پوہ: سویر' پربھات' دن چڑھن
پوہ: دیسی سال دا دسواں مہینا جو بھر سردیاں وچ آوندا اے (ورنہ پوہیں)
پوہار: پھوار (ہا)۔ پوہاراں: وگن' دھاراں' فوارے
پوہتا: اپڑیا' پہنچیا' پجیا
پوہتوس: پہتوس' اپڑیا ساں
پوہتی: اپڑی' پہنچی
پوہریا: دیکھو "پورھیا"

پوہڑیاں: ڈگدیاں' ڈھیندیاں
پوہجن: (ک) بھجن' اپڑن' آون
پوہن: (ک) اثر کرن
پوہون: (ک) اثر کرن' کارگر ہوون' متاثر کرن' سکھاون
پوہی / پوہیں: پوہ دا مہینا
پوہیئے: تیز دوڑے
پویا: اک زیور (2) گھوڑے دی ٹور
پوہنچیاں: پوہنی آں' پاونی آں
پوہیہ: پوپا' قدم' پیر پٹن
پھارا: اڈان (2) فوارا
پہاڑ: پربت (2) اوکھا کم یاں ویلا (3) راگ پہاڑی
– پہاڑ اُتوں سٹیا: ہلکہ' بیکاری نال مار سٹیا
– پہاڑ چیریندا: پہاڑ کٹدا (فرہاد دے شیریں دی خاطر پہاڑ کٹ کے نہر کھٹن ول اشارا اے)
– پہاڑ دا پاڑن: پہاڑ دے پتھر وچ سوراخ کرن
– پہاڑی: نکا پہاڑ (2) راگ پہاڑی
پہاڑا: گنتری دے ہندسیاں دی ترتیب وار ضرب
پہالیں: بھائیوالی' شراکت' سانجھ
پہاوان: پہاون توں' پھساواں' قابو کراں
پہتے: پہنچے' اپڑے' پجے
پہیتوسے: اپڑے
پہدان: (ک) اپڑان
پہدیو: پہنیا (بف)
پہر: دن رات دا اٹھواں حصا' 3 گھنٹے دا ویلا
پہرا: چوکیداری' گشت
پہرائے: پوائے' پہنائے
پہراون: لباس پواون
پہرن: (ک) پہنن' کپڑے پاون
پہرن: پہرا دیندے نیں' جگراتے کٹدے نیں
پہرو: پہرے دار
پہری / پہریں: پہر پہر گھروں

پہرے بھرے چفیرے: چوتھاں پاسے پ...
لگے
پہرے: پہنے' پاوے
پہریو: پہنیا
پہروا: پہناوا' لباس
پہل: (مث) مڈھ' ابتداء' موہر' آغاز' شروعا...
پہلا: اول نمبر دا' موڈھی' شروع دا
پہلڑا: پہلا
– پہلڑا چاء: پہلا چاء' مڈھلا شوق
پہلو-ٹیاں: پہلوان عورتاں
پہلی: پرانی املاء' پہلی
پہلے پہرے: رات دے پہلے پہر وچ
پہنچی: (غ ا) پہنچی (سندھی) اوہناں دی' ا...
پہنن: (ک) پہرن' کپڑے وغیرہ پاون
پہونیا: پہنتا' اپڑیا' پہنچیا
پہوتم: میں اپڑی
پہوچن: (ک) پہنچن' اپڑن
پہیہ: گول چکر جس نال کوئی شے گھمدی اے...
پھتو: پیو' باپ' والد (لط)
پہنیاں: پئی آں (تینوں پئی)
پہیال: پاتال' پتال (نانک)
پہینی: باریک' مہین (بف)
پہیے: پھکے' ماپے
پی: محبوب' پیارا (2) پیون توں امر
پیا: محبوب' پی' پریتم
پیا: پئی آ
پیادہ: پیادا' پیدل
پیادہ: پیدل' سرکاری' ہرکارا' ہیلٹ' سوا...
سرکاری کار کرن والا سپاہی۔ سرکاری ملاز...
سرکاری حکم رعایا تیک اپڑاندا سی
پیادی: پیادا' پیدل
پیار: محبت' پریم' الفت
پیارڑے: پیار دے' یار' متر' سجن

پیاز: مشہور بھوکل بوٹا تے اوہدی گنڈھ جہ ایہدا تعلق نرگس دے پروار نال اے' گنڈھا
- پیازی: پیاز دے رنگ دا' ہلکا گلابی
- پیازے بھوکاں: گنڈھے دیاں بھوکاں
(مم)
پیاس: تریہ' تس (2) پئی اے
پیاسا: (مذ) تسا' تریہایا
- پیاسا گلا کٹائی دا: حضرت امام حسینؓ تے ساتھیاں دے تریہائے شہید کیتے جاون ول اشارا اے (ملما)
پیاہے: پیا اے' پئی اے (2) تریہائے' تسے
پیاک: پیوݨ والا' شرابی
پیال: پیا' پلا
پیالڑا: (مذ) پیالا' پیوݨ والا بھانڈا (و۔ر پیالڑے)
پیام: سنیہا' پیغام' اعلان' سنیہڑا
پیادہ: پیادا' پیدل' سپاہی
پیاہو: پیا ہووے (خف)
پپیا: نیں دا بنیا گھیو دا وڈا چورس ڈبا
پیپنی: انب دی گٹک نوں رگڑ کے بنایا واجا
پیت: پریت' محبت' پیار
- پیتاں: پریتاں
پیتا: پریت' محبت' پیار
- پیتا زہر: پریت دا زہر
پیتم: مں پیتا (2) محبوب' پریتم
پیتو: (پی۔تو) توں پیتا
پیٹ: (پے۔ٹ) ڈھڈ' گھیر
- پیٹ پھوتی سول: ڈھڈ پیڑ نہ جر سکیا
- پیٹ رکھ کے: اپنا ڈھڈ بھر کے' خودغرضی نال (وا)
پیٹا: کپڑے دی چوڑائی' چوڑائی دے رخ دھاگے (لمائی دے دھاگے تانا اکھواندے نیں)
پیٹے: (پے۔ٹے) جھتے وچ' قسمت وچ' نصیب وچ
- پیٹے پین: قابو آوݨ' ہتھ آوݨ' پیٹ وچ پین
پیٹھ: ادھار دا مل' اچا مل
پیٹھ: (پے۔ٹھ) تانے پیٹے دی پیڈھی بُنائی جس نال کپڑے وچ مضبوطی آوندی اے۔ کپڑے دا سدھا رخ
پیٹھا: اک ویل دا مشہور پھل جو سبزی تے مٹھیائی بناوݨ دے کم آوندا اے۔
پیٹھان: پٹھانکوٹ
پیٹھن: (پی۔ٹھن / ک) بیسن' بیسݨ
پیچ: (پے۔چ / مذ) پیچا' کنڈل' ول' چکر' وٹ
پیچ: قسم' وعدا' قول قرار' محبت دے وعدے
پیچ: چالبازی' مکر' مکاری' چلاکی' فریب' ول' چھل' مکر فریب' بہانے' رشتے دی مضبوط گنڈھ
پیچا: زمین دی پانی نال سیراب ہووݨ دی صلاحیت (2) ٹاکرا' ول (3) اڈریاں گڈیاں وچ اک دوجے نوں "بو" کرݨ دا ٹاکرا
پیچان(ل): والاں دے کنڈل
پیچس / پیچش: دست آوݨ دا روگ
پیچݨ: (پی۔چݨ / ک) کسݨ' جکڑݨ' پکی گنڈھ بنھݨ (2) جکڑیا جاوݨ' کسیا جاوݨ (3) پیلی وتر کرݨ
پیچنی: چودھرائی' پنچایت کرݨ والی عورت
پیچی: پیچ کرݨ والے' مکار' فریبی
پیچے: پیتی جاندی اے' پیویے
پیچیدہ: (فا) گنجلدار' الجھیا ہویا' اوکھا
- پیچیدگی: پیچیدا ہووݨ دی حالت
پیچال: (پے۔خال) پنچھی دی بٹھ' وٹھ
پیدہ: پیدا دا تابع مہمل' (نہ پیدا نہ پیدا) (2) طمع والا' جو پیدا ہووے
پیدا: جمݨ' اگݨ' آوݨ' آمد
- پیداوار: پیدا' جمیا' پیدا ہوئی شے' کل پیدا ہوئی فصل
پیدائش: جمݨ' جنم

- پیدائشی: جاندرُو
پیدل: بنا کسے سواری دے، پیراں اُتے ٹرن، تے ٹرن والا
پیدلو: (پے-و-لو) پیدل ٹرُدیو
پیدھا: پہنچ
پیدھی: پہنی، پائی
پیڈو: دُھنی ہیٹھلا حصا
پیڈھا: پکا، پیچواں، مضبوط
پیر: پاؤں، کھُر، جسم دا اوہ حصا جو ٹُردیاں یاں کھلوتیاں زمین نال لگدا اے۔
- پیر بھارا ہوون: بال جمن دی آس ہوون
- پیر بھاکڑا: ویاہ دی اک رسم
- پیر پسارن: پیر کھلارن، ٹھ کے بیٹھن
- پیر پکڑن: پیریں پین، معافی منگن، تعظیم کرن
- پیر پیادی: پیدل
- پیر چمن: عزت کرن
- پیر پیادی: ننگے پیر، پیدل
- پیر دیکھ: مور دے پیر کوجھے ہوندے نیں، اوس پاسے اشارا اے (وا)
- پیراں دی مٹی کردی: پیراں ہیٹھوں زمین نکلدی
پیر: (پی-ر / فا) بُڈھا، بزرگ، کاریگر، کراماتاں وکھاون والا، مُرشد، ہادی
پیر: حضرت عبدالقادر جیلانیؒ مراد نیں (وا)
- پیر بغداد: سید عبدالقادر جیلانیؒ
- پیر سنے: بُڈھی عُمرے (مم)
- پیر سورنی: پیراں نوں دھیاون
- پیر مُغاں: شراب پیاون والیاں دا سرکردا۔ شراب خانے دا مالک، مُراد رب (خف)
پیرا مرد: بُڈھا مرد
پیراہن: کپڑے، لباس
پیرایہ: گل کرن دا ڈھنگ یاں طرز

پر گل: پیار دے گل وچ (لف)
پیرن: لباس، کپڑے (2) ترن، تیرن، چلن
پیرن: (پی-رن) پیر
پیرنی: (پے-ر-نی) نچن والی، خانابدوش قوم دی عورت، کنجری، ناچی، اک قوم
پیرن: ترن، تاری لاون، تیرن
پیرواں: پیروی کرن والیاں، فن والیاں
پیروزے: فیروزے
پیری: پیریں، پیراں وچ
پیری: (پی-ری) بڈھیپا، وڈیری عمر، بزرگی، کرامت
پیریاں: پیر، ولی ہوون دے درجے
پیریں پون: نکے بندے دا وڈے بندے نوں تعظیم نال ملن، آدر کرن (لط)
پیڑ: (پے-ڑ / مث) پیراں دا نشان، کھرا
پیڑ: (پی-ڑ / مث) درد، دکھ، تکلیف
پیڑا: (پے-ڑا / مذ) روٹی پکاون لئی گنھے آٹے دا گول گلولا، کھوئے دی بنی اک مٹھیائی
پیڑاں: پی-ڑاں) پیڑ دی جمع، دکھ، درد
پیڑن: (ک) پیڑن، نچوڑن، رس کڈھن، ویلن (2) تیار کرن
پیڑی: (پے-ڑی) ویلنے وچ دے کے نچوڑی
پیڑھا: وڈی پیڑھی، کرسی ورگی بہن والی شے
- پیڑھا پلنگ: پلنگ پیڑھا، دُب اکبر ستاریاں دا جھرمٹ
پیڑھی: پود، نسل، خاندان
پیزار: جتی
پیسن: (پی-سن) پیسن، پیہن، پسائی کرن
پیسو: پوو گے
پیسوں: (پی-سو) پیاں گے (خف)
پیسہ: پیسا، کرنسی، رقم، دولت، مایا
پیسی: پوے گا
پیش: (پے-ش) اگے، ساہمنے

- پیش بلند قدر دے: اُچی قدر والے دے ساہمنے
- پیش بندی: آون والے ویلے لئی پہلاں توں تیاری
- پیش جاوݨ: چلݨ، واہ لگݨ
- پیش رو: اگے جاوݨ والا، وڈیرا
- پیش قبض: خنجر، وڈا چُھرا
- پیش کار: عدالت وچ کاغذ اگے کرݨ والا ملازم
- پیش کش: پیش کیتی گئی شرط یاں رقم
- پیش گزارے: ساہمݨے رکھے
- پیش گزری: ساہمݨے آوے گا، پیش آوے گا
پیشا: پیشہ، کاج، روزگار، وسیلا، دھندا
پیشانی: متھا، ساہمݨے والا حِصّا، اخبار دے ناں والی تھاں
پیشوا: (فا) آگو، اگے لگݨ والا، مذہبی آگو
پیشی: (پے-شی) ظہر دی نماز
پیشیں: پیشی ویلے، دُپہر دی نماز ویلے، دُپہر ویلے
پیغام: سنیہا
پیغمبر: نبی، رسول، سنیہا لیاوݨ والا
- پیغمبر زادہ: پیغمبر دا پُتر (حضرت یوسفؑ / غ)
- پیغمبر کنعانیؑ: حضرت یوسفؑ
پیک: قاصد (لط)
پیکار: (فا) لڑائی، جھگڑا
- پیکاراں: پیکار دی جمع، لڑائی جھگڑے
پیکان: (فا) تیر دا نوکیلا حِصّا، تیر
پیکر: (پے-کر) جسم، وجود، تن، بُت
پیکھڑ: مجھ گاں دے دو پیراں نوں بنھݨ والا رسا جو دوڑن نہیں دیندا
پیکھڑا: پیر دا رسا، پکڑا، پیکھڑ
پیکڑے: پیکے، ماں پیو دا گھر (مجازن: ایہ جہان)
پیکے: (پے-کے) پیکا، ماپیاں دا گھر
پیکیاں: پیدل
پیکھر: جنوراں دے پیراں نوں پایا رسّا جو دو ٹاں نوں پاوندے نیں۔
پیکھݨ: (ک) ویکھݨ، تکݨ، نظارا کرݨ
پیکھنا: تماشا، نظارا
پیکھی: پنچھی، پنچھی
پیل: مور دا نچݨ (2) پھل نوں توڑی وغیرا وچ رکھݨ
- پیل پاوݨ: مور دا نچݨ (و.ر = پیلاں)
پیلا: (پے-لا) ہلا، حملا، یلغار (پا)
پیلا: (پی-لا) کھٹا رنگ
پیلڑا: پیلا
پیلݨ: (پے-لݨ / ک) اگے کرݨ، ہولی ہولی چلاوݨ، دھکݨ، دھکیلݨ، نورݨ (ڈنڈا) کڈھݨ
پیلنا: دھکݨ، طاقت دے زور تے ہانک کھڑݨ، ٹکر لوا دیوݨ، دباء پاوݨ، دباء پا کے حجم گھٹاوݨ
پیلو: (پی-لو) مرزا صاحباں دا قِصا لکھݨ والا شاعر
پیلوں: وݨ رُکھ دا پھل
پیلے: (پی-لے) پیل، فیل یعنی ہاتھی (مم)
پیلے: (پے-لے) دھکا، دھکیلے
پیلی: کھیتی
پیم: میرے پیا، میتھوں پیا، میتوں پئی
پیما: (فا) ناپݨ والا
پیماں: (فا) وعدا، عہد، قول
پیمانہ: (مذ) مُقررا ماپ، حِصّا، شراب پیوݨ والا پیالا
پیمک: (مث) کناری، سُنہری ڈوری
پینجا: (پے-ں-جا) رُوں پنجݨ والا
پینڈی: پاوندی، ورتدی
پینڈا: بھانڈے دا تھلا (2) داخل ہوندا
پینڈرُ: پے جاوݨ والا، دھاڑوی
پینڈا: سفر
- پینڈے: پینڈا توں، سفر، فاصلے

پنس: (مث) سواری' ڈولی' بگھی' پالکی
پینسی: باریک کھدر جیدی تانی وچ 500 تار ہوون
پینگیں: پینگھ' دھنک' قوس قزح
پینو: اک برتن جیدا تیل مالش لئی ورتدے نیں
پینگھاناں: پینگھ چڑھ کے جھوٹے لین
پینگھن: (ک) پینگھ جھوٹن' ہوٹے لین
پیون: (ک) پیون' نوش کرن
پیو: والد' باپ' باپو
- پیو دی خدمت آکھیا: پیو دی خدمت وچ بیان کیتا
- پیو دے پتر لڑایا: حضرت نوحؑ دا پتر جو کافر سی' اوہنے حضرت نوحؑ دی کشتی وچ سوار ہوون توں نہ کر دتی سی۔ بلھے شاہؒ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے۔
پیوا: وڑیواں' کپاہ دا بی
پیویئی: چنگی شہرت' چرچا
پیوڑے: پیکا گھر
پیوست: (پی-وست / فا) ملیا ہویا' جڑیا ہویا
پیوسی: پیوے گا
پیوسے: پیا' پیا اے' پئے
پیوں: (پے-اوں) توں پے گیا (مم)
پیوند: (پے-وند) جوڑ' تعلق
- پیوند جلیاں: گدڑیاں' فقیری لباس
- پیوندی: پیوند' تعلق رکھن والی (2) جوڑ وچ' رشتے وچ
پیونے: پئی' اوہناں نوں پے گئی' ہوئی
پیون: (ک) پیون' نوش کرن
پیون: مشروب' پیون والی شے
پیہڑا: پیڑھا' بہن دا موڑھا (2) اسمان اُتے تاریاں دا اک جھرمٹ (ملنگر پیڑھی)
پیہنگاں: (غ ا) پینگھاں' جھوٹے' جھوٹے
پیہو: (ک) پیسن' پیہون (2) تاش دے پتے
پینٹھن
پیہوں: (ک) پیسن
پیئڑے: پیکے' ماپیاں دا گھر (دا)
پیئس: پیو سو
پیئسم: مینوں پئی' پیا
پیئے: پیکے' ماپیاں دا گھر (غر)
پیئے: ویکھو "پیئے" (2) پیے
پیے: پیکے (2) محبوب' پیا' (3) پے: کھسم

پھ: پنجابی دی فارسی لپی دا پنجواں اکھر ایہ دیسی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں ملدی۔ گنوار لہجے وچ ایہدا وٹاندرا "ف" نال ہو جاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل پھپھا (ਫ) اے۔
پھاتے: پھسے
پھاتھے: پھاتے' پھسے' گرفتار
پھاتھیاں: پھسیاں
پھاٹ: پاٹ' پاٹ کے (2) حصا' بھاگ (3) دریا دی شاخ (4) دھار' چیر' شگاف' چھو' کوک (5) ونڈ' دوری
پھاٹاں: شاخاں' ناہیاں' دریا دے سنگے پاڑ پاروں نہراں' زخمی ہور ویکھو "پھاٹ"
پھاٹک: (نم) گیٹ' وڈا بوہا' سڑک وچوں لنگھدی ریل پٹڑی دوالے دے بوہے جو گڈی لنگھن سے سڑک دا راہ بند کردے نیں۔
پھاٹے: پاٹے (سر پھاٹنے: سر درد نال پاٹے / خفف)
پھاٹیے: زخمی کریئے

پھاڈی: کھیڈ وچ سبھ توں پچھے آون والا (پہلے نمبر تے آون والا میری یاں بدی تے دوجے نمبر والا دوئی ہوندا اے)

پھاڑا: (نر) عمارتی لکڑ دی پھاتگی ہوئی گیلی

پھاڑن: (ک) پاڑن' چیرن' ٹوٹے کرن

پھاڑی: (مث) ٹوٹا' پھانک' پھل وغیرا دا ٹوٹا

پھاس: پھاہ' پھندا' بھلتر' چوبھ

پھاسن: (ک) پھسن

پھاسی: (مث) پھاہ' پھندا' پھاہی (2) پھسی

پھاسے: پھسے

پھاگ: پھگن دا مہینا' بہار دا مہینا

پھاگڑا: (نر) ہولی دا تہوار' پھاگ

پھال: لکڑ دی پچر

پھالا: ہل دا پھل

پھانا: لوہے دا نوکیلا پھل جو لکڑ چیرن یاں ایہو جے ہور کماں لئی ورتیندا اے۔

پھانٹ: (مث) ٹوٹا (2) دریا دی وکھری وگدی شاخ (3) کپڑے دی لم سلمی ٹاکی' واڈھی سے ملیا جاون والا لما پاسا' سیماڑ

پھانڈ: (نر) واچھڑ' زور دا مینہ

پھانس: کنڈا' چوبھ' بھلتر' نہور (2) دھوکھا' فریب

- پھانس لین: پھسا لین' قابو کرن

پھانسی: (مث) سولی' پھاہ' موت دی سزا دا اک ڈھنگ جس وچ رسی نال لٹکا کے ماردے نیں۔

پھانگ: خالی ہتھ

پھاوا: (نر) ہنیا ہویا' کسے کم لئی پاگل ہوون دی حد تیک بے قرار

پھاہ: پھندا' پھانسی' جال' پھسن (2) پھانک' ٹوٹا' پاڑ

- پھاہ لیاون: پھسا لین

پھاہا: پھاہ' پھندا

- پھاہا وڈھن: تنگی' تکلیف نوں اچن چیت دور کرن' مسئلا حل کرن

پھاہاں: پھساں

پھاہوڑا / بھوڑا: پھاوڑا

پھاہون: (ک) پھساون' قابو کرن

پھاہونا: پھساون' پھاہون

پھاہی: پھندا' پھانسی' پھاہ' جال

- پھاہی اڈن: پھندا کھلارن' جال وچھاون

- پھاہی گر: پھندا لاون والا' شکاری

- پھاہیاں: پھاہی دی جمع' پھندے' جال

پھاہیاں: پھسیاں

پھاہیوال: پھاہی لاون والا' پھساون والا

پھائی: ویکھو "پھاہی"

پھب: خوبصورتی' دلکشی' سجاوٹ

- پھبدا: سجدا' دلکش' مناسب' ڈھکواں

- پھبن: (مث) پھب (ک) سجن' سورن' پھبن' زیب دیون

پھباس: اِک سُر دا ناں (محم)

پھبیا: سجیا

پھپھاڑی: (نر) رولا پاون والا

پھپھرا: (پھپھ-را / نر) پھپھیرا

پھپھڑ: (نر) پھپھی دا گھروالا' پیو دا بھنویا

پھپھٹن: (ک) پنگرن' پلمرن' ہرا بھرا ہوون' ودھن' پھلن

پھپھوندی: (مث) اُلی

پھپھیاون: (ک) پھوڑے دا پک کے نرم ہوون (2) زمین دی اُتلی پدھر دا مینہ نال نرم ہو کے پھلن

پھپھیر: پھپھی دا پتر / دھی

پھپھے کٹن: مکار' فریبی عورت

پھتو: مرزا صاحباں قصے وچ قاضی دا ناں

پھتوہی: واسکٹ' کڑتی

پھٹ: زخم' گھاؤ' (2) پھٹڑ (جمع: پھٹاں)

پھٹ: دور' پرے' لعنت

پھٹ: موٹاپا، پھیٹ

ـ پھٹ چڑھن: موٹا ہوون، طاقت دا غرور ہوون

پھٹ: دُور ہو، (2) پھُٹن توں، اگن

پھٹ ویاندی: جمدی، جنڈی

پھٹاں: پھٹ دی جمع، زخم، گھاہ

پھٹائے کڈھدا: پھٹاندا، اگاندا، زمین وچوں پانی کڈھدا

بھٹرم: پاتیا، بھٹڑ

پھُٹڑے: پھُٹے، پھٹ پے، کھلو گئے

بھٹریں: پھٹ، زخم

پھٹک: (مث) پھٹکار، لعنت، ندیا (2) خون دی تھوڑ پاروں رنگت دی زردی، بھس (جمع: پھٹکاں)

پھٹکن: (ک) پھڑپھڑاون، پھڑکن، تڑپن

پھٹکن: پھڑکدیاں نیں

پھٹکن: (ک) ٹپکن، چھج نال چھٹ کے صاف کرن

پھٹکن: (پھٹ۔کن / ک) لعنت پاون (2) کپڑے دے رنگ وچ ڈبھ پین، دُدھ دا خراب ہوون، پھٹن

پھٹکن: پھڑکن، تڑفن، مچلن

پھٹکے: کھڑے (پھل)

پھٹول: پھٹکار، لعنت

پھٹن: (ک) پاٹن، پاٹ جاون

پھٹن: زخمی کرن، پھٹ لاون

پھٹن: (پھٹ۔ٹن / ک) موٹا ہوون، ڈھڈ ودھن، دُدھ اُتے بھٹیاں بجھن، پھٹکن، خراب ہوون، کپڑے وچ ڈبھ پین، مغرور ہوون

پھٹن: (ک) اُگن، جمن، پیدا ہوون (2) بولن (3) ٹٹن (4) دُدھ دا خراب ہوون (5) ظاہر ہوون، کھلن (6) کھسکن

پھٹی: چوڑی پتلی لکڑ، تختی

پھُٹی: دہی دا ذرا جیہا حصّا (2) ڈوڈی وچلی کپاہ (3) اگی، نکلی

پھٹے: بھٹڑ ہوئے، زخمی ہوئے (مم) (2) پھٹ اُتے، زخم اُتے (مم) (3) پھٹ

ـ پھٹے اُتے لون لگایوس: زخم اُتے لون چھڑکیا (مم)

پھٹے ہوئے: کھا کھا کے موٹے ہوئے، تُھلے

بھٹیا: بھٹڑ کیتا (وا)

بھٹیاں: زخمی آں (وا)

بھٹیاں: پھٹ، زخم (خف)

بھٹیاں: تختیاں (2) پاٹیاں ہوئیاں

پھدکن: (ک) کدن، اچھلن، ٹپن

پھدن: (ک) پھڑن، پکڑن

پھدیا: پھڑیا

پھڈ: پیر دا اکواسا پن

پھڈا: (پھڈ۔ڈا / نم) جھگڑا، رولا، رنا، مشکل، وکھت

پھڈا: پھڈے پیراں والا

پھر: موڈھے دے پِچھلی ہڈی (وا)

پھر: بادبان

پھر: پھرن توں امر، منحرف ہو، پرت

ـ پھر کے: مڑ کے، واپس آ کے

پھرا: فراٹا، تیزی

پھراکل: پھرن والا، سیرو (2) سیارہ

پھراکو: پھراکل، پھرن والا

پھرایا: کپڑا

پھرسن: مڑ آوسن

پھرسوں: پھرساں، پھراں گا

پھرکا: (پھ۔رک۔کا) بدلاں دا اُڈ کے اسمان صاف کرن (2) بیماری توں صحت

پھرکاندی: پھڑکدی (اکھ)

پھرکن: (ک) کنبن، لوزن، تھرکن، پھڑکن،

ڈولن' لوں

پھرکے: پھڑکے (اکھ)

پھرہائی: فرمائی (ناٹک)

پھرنا: کالجا' دل (جمع: پھرنے)

پھرن: (ک) چلن' ٹرن' حرکت کرن' گیڑیا جاون' چکر کھاون (2) گل توں مکرن

پھرن پیراں: مرید ہوون توں مکر جاندے نیں' پیر توں چھڈ دیندے نیں

پھرن: (ک) منتر دا جادو چل جاون

پھرن: (ک) پھمن' اوہڑن (2) پھرکن (3) پورا اثر کرن' کامیاب ہوون

پھرواہاں: پھرواہنہ

پھرولن: (ک) پھولن' الٹ پلٹ کرن' کھلارن

پھرہ: فراٹا' تیزی

پھرے: راس آوے

پھریوں: چرن لئی اک چنگا گھاہ

پھڑ: پھڑن توں امر' پکڑ (2) ٹھچی

– پھڑ پیراں: پیر پھڑ کے (بڑے ادب نال)

پھڑک: پھڑکن دا عمل' جُسے دے کسے انگ دی بے اختیاری حرکت

پھڑکاتی: پھڑک' پھڑکی (چر)

پھڑکن: تڑفن' بے چین ہوون' پھٹکن

پھڑکن: (ک) پھڑکن (2) مرجاون

پھڑکی: پھڑکن دا عمل

پھڑکے: مضطرب ہوئے

پھڑن: (ک) بنھ' پکڑن' قابو کرن

پھڑیدے نی: (وگیار وچ) پھڑے جا رہے نیں

پھس: پھسن توں' قابو آ

پھس: بھسن توں امر' خراب ہوون' ناکارا ہوون

پھساون: قابو کرن' رپھڑ وچ پاون' پھڑن

بھست: چھت اُتے پائی گِلی مٹی

بھستا: رپھڑ' جھگڑا' بھیڑا' مسلا' کھوبھا' بندے نوں پھساون والا کوئی مسلا (و.ر. بھستے) (2) رسے دے سرے دی گنڈھ

پھسڈی: پھاڈی' پچھے رہن والا

بھسی: (پھس سی) پھسے گا

بھسکن: (ک) ڈسکن' رودن' گلکن

پھسلن: (ک) تلکن' رڑن (2) مکرن

بھسن: (ک) پھس جاون' گرفتار ہوون' اڑن' اُلجھن

بھسن: (ک) کچلیا جاون' کچومر نکلن (2) رودن (3) پھوڑے دا پک جاون مگروں مواد نکلن

پھک: (مث) چھڑے چاولاں توں وکھ کیتا گیا چھلکا (2) پھکن توں امر

پھک: (مث) بھکیائی' بے ذائقا ہوون دی حالت (2) دلاں وچ دُوری

پھکا: بُری مندی گل (2) ماڑا' بے ذائقا (3) رجھا (4) ہلکے رنگ دا

پھکارن: (ک) پھنکارن' پھوکرن

بھکدے: سڑدے

بھکدی: ویکھو "اکروں بھکروں"

پھکڑ: فضول' بے معنی

پھکڑی: (پھک-ڑی) رسوائی' بے عزتی' بدنامی' تہمت' جگ ہسائی

– پھکڑی لاون: تہمت لاون

پھکڑے: (پھک-ڑے) پھکے

پھکڑیاں: (پھک-ڑی-آں) بھکیاں' ہلکے رنگ دیاں

پھکن: (ک) پھکا مارن

پھکن: (پھک-کن / ک) بلن' سڑن' سواہ ہوون

پھکی: (پھک-کی / مث) چورن' پوڈر ورگا سفوف جو دوا دے طور اُتے پھک لیا جاندا اے

پھکی: ڈھنڈورا

بھکن: (مذ) دیسی سال دا آخری مہینا جو انگریزی مہینے فروری دے ادھ توں شروع ہوندا اے

– بھکوں تیرھویں نوں: بھکن مہینے دی

تیراں تاریخ
پھگوا: ہولی' ہولی تہوار دے تحفے
پھگواڑا: پُوربی پنجاب دا اک شہر (2) انجیر دا رُکھ تے پھل
- **پھگواڑے:** پھگواڑا توں' انجیر
پھل: کسے ہتھیار دا وڈھن والا حِصا' تلوار دی دھار' نیزے دی انی (2) بِنا' پھل توں بعد دی حالت' بی' کسے عمل دا سِٹا
- **پھلدار:** پھل والا' اجہیا رُکھ جہنوں پھل لگدا ہووے
پھل: کسے رُکھ نال پھل لگن تے بی بنن توں پہلی حالت' رنگدار پتیاں دا پراگا (2) بدھائی دا ہیٹھلا حصا' (3) عورتاں دے خاص دن (پھل آون)
- **پھل انار:** انار دے پھل جو بڑے شوخ لال رنگ دے ہوندے نیں
- **پھل توری:** توری دے پھل (ورگا پیلا)
- **پھل کھیلی:** موسم بہار
- **پھلاں تے آئی:** جدوں پھل لگے
پھل: بھلن توں' موٹا ہوون' بھنڈ
- **پھل بہنا:** بھنڈ کے بہن' غرور کرن
پھلا: پشوواں دی حویلی دے بوہے لگیا گیٹ (2) فصل گاہون دی تھاں
پھلا: کھڑیا
پھلاری: اک ریگستانی بُوٹا
پھلانیاں: مغرور کرن والا' پھلاوندار' موٹا کرن والیاں
پھلاہا: پھلاہ' پھلاہی دا رُکھ
پھلاہی: اک کنڈیالا جانگی رُکھ جدے پھل چیتر وچ کھڑدے نیں' مسواک لئی چنگا جاتیا جاندا اے
پھلائی: پھل آئی (وا) پوڑی کچوری تے اندرلی بھاف نال پھلیا پھلکا جو ایس گل دی علامت سمجھی جاندی اے کہ کھاون والے نوں بہت بھکھ لگی ہوئی اے۔
پھلجھڑی: (پھل-جھڑی / مث) آتشبازی دی اک قسم۔ سلائی دوالے لگا مسالا جہنوں اگ لاون نال مسالا اگ دے پھل بن بن کے جھڑدا اے
- **پھل جھڑیاں نیں وچارے:** اکھاں پھل جھڑیاں بنیاں ہویاں نیں (اتھرو انج کردے نیں جویں پھل جھڑی توں چنگاریاں / ہا)
پھلدار: پھل دار' اجہیا رکھ جہنوں پھل لگدا ہووے
پھلڑا: بھلڑ" کسے وی ہتھیار دا پھل یاں نوک (2) بال ڈنگر
پھلڑیاں: پھلیاں' راس آئیاں
پھلکا: عام سادا نکی روٹی
پھلکاری: اک قسم دا کڈھائی والا کپڑا جہدے اتے اینی کڈھائی کیتی جاندی سی کہ کپڑا چھپ جاندا سی اجکل ایہدا رواج مک گیا اے۔
پھلگن / پھالگن: بھگن دی چودھویں دے کھیڈ تماشے' ہولی
پھلن: (ک) پھل لگن' ڈنگر دا بولن' ودھن
پھلن: (ک) پھلاں اُتے آون' ودھن' موٹا ہوون' بجن' تھکن' خشی نال دونا ہوون
پھلواری: اک قسم دا گھوڑا (لط)
پھلواڑ: (پھل-واڑ) پھلاں دی واڑ' پھلواڑی (مم)
پھلواڑی: پھلاں دی کیاری
پھلوالے: (پھل والے) نک گلے تے کن دے زیور
پھلوڈھے: خواجا فریدؒ دے اک عقیدت مند رئیس دا ناں
پھلورن: (ک) پرکھن' جاچن' پرچولن' پھرولن'
پھلوری: دال تے پھل رلا کے تیل وچ تلی پکوڑی (دا)
پھلوں: پھلاں توں

پھلوس: رندے نال تھمن والی لکڑ دے سکڑے

پھلوہ/پھلوہا: چھالا' پھپھولا' پھنسی

پھلوہی: پھنسی

پھلہاریاں: (پھل-ہا-ری-آں) پھُل بدن' پھلاں وانگ نازک (وا)

پھلے: ودھے

پھلی: بعض رُکھاں تے بُوٹیاں دا پھَل جس وچ دو پرتاں اندر بی ہوندے نیں' دانے بھریا پھل

پھلیاں: پھلی دی جمع' دانے بھرے پھل' مٹر لوبیے (2) پھل توں

پھُلیرا: پھُل ویچن والا

پھلیل: خشبوئی تیل

پھلیلی: پھلیرا' پھلاں دا عرق کڈھن والا' خشبوئی تیل ویچن والا

پھلیندا: پھولدا' پھرولدا

پھلیں دی: پھلاں دی

پھلیندی: ویکھو "پھلیں دی"

پھلیندے: پھلدے ودھدے

پھمن: ریشمی ریشے دا سرا

پھمنیاں: پھمنی توں' ست تال دا ناچ

پھن: پھجلی' پھنیئر سپ دا چوڑا سر

پھند: پھڑیا ہویا' گرفتار (2) پھندا' جال (3) فریب' چالبازی' فند

پھند لانا: پھندے وچ پھساون

پھنڈ: مار' کٹ' (2) بارش دا چھانڈا

پھُنڈ: پھُنڈن توں امر' موٹا ہو

- پھُنڈ کے: پھُل کے (خشی یاں غرور نال)

- پھُنڈایا: پھُلایا' موٹا کیتا

- پھُنڈیا: خشی نال پھُلیا

پھنڈن: (ک) مارن' کٹن' پھینٹی چاڑھن' جھاڑن' پھنبھن

پھُنڈن: (ک) خشی نال پھُلن' آپے وچ نہ ساون (2) نشانا بناون

پھنڑے: پھَن

پھنکار: سپ دی شُوکر (2) غصے نال لیا گیا ساہ

پھنکارن: (ک) سپ دا شوکرن

پھنکن: (ک) گھوتے گھوڑے دا نک راہیں ساہ باہر کڈھن

پھنکاراں: پھماراں (خف)

پھنکارن: (ک) ترو نکن' پھوار پین

پھنکارے: پھوار' پھوار پوے

پھنپھناون: (ک) سپ دا پھن نوں کھلارن (2) اُبلن' بھمک سُٹن

پھوار: ہلکی ہلکی کنیاں دی بارش

پھوڑا: گڑ' وڈی پھنسی

پھوڑن: (ک) توڑن' بھنن' ٹوٹے کرن

پھوک: ہوا' روح

پھُوک: پھوکن توں امر' ساڑ' ساڑ دے' ساڑا

- پھُوک دیون: ساڑن

- پھُوک دیو: پھونک دیو' کھولا دیو

پھوکا (پھو-کا): پھوکلا' رس توں خالی' پھکا' پولا' جعلی

پھُوکا: صور اسرائیل' ساہ پھوک

پھوکٹ: فضول' بے معنی' اندروں خالی

پھوکرن: (ک) پھنکارن' شُوکرن' جنور دا زور نال ساہ کڈھن

پھُوکن: (ک) زور نال ساہ کڈھن' پھوک مارن' پھنکارن' (2) ساڑن' بالن' سواہ کرن

پھُوکن: پھنکاردے نیں

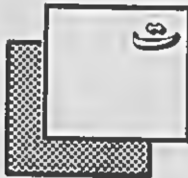
پھُوکنی: (مث) کھوکھلی نلی جو لکڑاں وغیرا دی اگ وچ پھُوک مار کے ہوا تیز کرن دے کم آوندی سی۔ گوہے' لکڑیاں کولے دی اگ دا رواج مُکن نال ایہدا وی رواج مک گیا اے

پھوکی: پھوکا توں' جعلی' اُتوں اُتوں

- پھوکی سَنگی لاون: بے اثر جعلی کارروائی کرن

پھوکی: ساڑ کے سواہ کیتی
پھوگ: اک ریگستانی بوٹا
پھوگ: رس کڈھ لین مگروں باقی بچی شے (2)بے طاقت' بے زور' رُکھا' پھوکا (3) اک قسم دا بُوٹا
پھوگڑے: پھوگ دے بوٹے
پھول: پھرول' اُتھل' اُلٹ پلٹ کر
- پھولا پھال: پھولا پھالی' جستجو' بھال' چھان پھٹک
پھولے: پھرولے' الٹ پلٹ کیتے' لبھے
پُھول: پُھل (مم)
- پُھول بہاری: بہار دے موسم دا پُھل (مم)
پھولا: بھنڑیا (خشی نال)
پھولاری: ویکھو "پھلاری"
پھولن: (ک) پھرولن' بھالن' ڈھونڈن' (2) کپڑے سُکنے پاون
پُھولن: پُھلاں (پُھل دی جمع)
پھوہارا: فوارا
پھوہی: قطرا
- پھوہی چھٹے: اجہی آتشبازی جو چلن نال بارش دا سماں بنا دیوے
پھوہیا پھوہیا: قطرا قطرا' تھوڑا
پھوی: کام ٹھاری وچ آئی گدڑی' گدڑی جینے بال دتے ہوئے ہوون
پھساونڈا: پھندے وچ پھساندا (وا)
- پھساونڈیاں: پھساونڈیاں
- پھسائے: پھسے
- پھسایا: پھسایا' پھاہی لایا
پھیٹ: حملا
- پھیٹی: (مث) دھکا' مار (2)اُونٹھ گھوڑے دا ڈھڈ دا جان لیوا روگ'
- پھیٹ: دُکھ مصیبت

پھیر: (مذ) پھیرا' چکر' گھیر' فریب' گیڑ' پھیرن توں امر
- پھیرا: (مذ) اک تھاں توں جا کے واپس اوتھے آون دا عمل' چکر' پھیر' موڑ' اداڑا
پھیرے: موڑے' اُلٹاوے (لط) (2) ہندوواں دا ویاہ (جس وچ دوولھا دولھن اگ دوالے چکر لاندے نیں
پھیریاں: دناں دا پھیر' گردش' بُرے دن' گیڑ
پھیڑ: بدی' فساد' وکھت' فتنا
- پھیڑا: پھیڑ' جھگڑا' بُرا ویلا' مصیبت
- پھیڑن: (ک) گواون' ونجاون
پھیڑے: جھگڑے' نااتفاقی' پھٹ
پھیڑے: چن گرہن
پھیڑیا: وگاڑیا' گوایا (ایف' شح)
پھیل: بھیلن توں امر' کھلر
بھیلن: (ک) کھلرن' پسرن
بھیشن: (ک) مارن' کٹن' بھنڈن' حل کرن
پھینی / بھینی: (مث) سیویاں ورگی اک شے جو دُدھ وچ بھیوں کے کھادی جاندی اے
بھیسن / بھیسون: (ک) بیہن' مدھن' مارن' کٹن

ت: پنجابی دی فارسی لپی دا بتیواں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "س" نال ہو جاندا اے. گرمکھی لپی وچ ایہدے تُل تا (ਤ) اے.
تا: تک' تیک
تا: تاں' تد' تائیں' توں
- تاحال: اجے تیک' اجے تک' ہُن تک
- تاسویر: سویر توں' سویر تک' سویر تیک

- تا: ویکھو "تاء"

تاب: (فا) طاقت' برداشت' سہ' جھل' جھلن (2) چمک' لشک (3) گرمی' تکلیف' غصا

- تاب لیاون: جھال نہ جھلن' سہ نہ سکن

- تاباں: تاب' لشک (ماہ تاباں: لشکواں چن)

- تابے: تاب' لشک

تابڑتوڑ: مسلسل' لگاتار' اکتار

تابش: سیک' چانن

- تابش وار: چمکیلا' آب والا

تابع: (ع) مگر لگن والا' ہیٹھ' ماتحت' آکھی منن والا' فرماں بردار

تابوت: (مذ / ع) لکڑ دا صندوق جس وچ لاش رکھدے نیں

تابوں: تاب توں' ویروے لئی ویکھو "تاب"

تاپ: (مذ) تپ' بخار' گرمی' سیک

- تاپ کسرت: بے ہوشی والا بخار

تات: خلعت' بخشش

تاتار: منگول قوم' تاتاری

تاثر: اثر' تاثیر' گل بات توں گویڑ

تاثیر: (مث / ع) کسے شے دا اثر

تاج: بادشاہ دے سرتے پاون والی جڑاؤ ٹوپی

- تاجوراں: تاج وراں' تاج والے' بادشاہ

- تاجے: تاج

تاجر: (ع) تجارت کرن والا' وپاری

تاڈا: راہ وچ ٹھہرن دی تھاں' ریگستان وچ عارضی پڑاء جس دے لاگے چھپڑ ہووے' نخلستان (جمع: تاڈے)

تار: تند' شیرے وچ ریشے دی حالت (2) مونہا مونہ بھریا' بھریا ہویا' لبریز (3) تاریک' انھیر' کالے (4) ریشایاں دھاگا (5) ٹیلی گرام

- تار متاراں: تار بنھ کے' مسلسل' بھریا ہویا' لبریز

- تارو تار: بہت سارے' اک مگروں اک' اکتار' لگاتار' مسلسل

تارو تاراں: اپنا بھریا کہ اُتھلن لاگے

تارکش: (فا) تار بناون والا آلا

تارا: ستارا' رات ویلے اسمان اُتے ان گنت چمکنہاراں وچوں اک

- تارا پربھاتی: سرگھی دا تارا

- تارے گنن: فراق وچ مضطرب ہوون' وچھوڑے دی حالت (2) مرن دے نیڑے

تاراج: تباہ' اجاڑا

- تاراج کیتا: لٹ مار کیتی' اجاڑیا

تارک: (مذ) ترک کرن والا' چھڈن والا' تیاگی

تار متاراں: ڈونگھا پانی جس وچوں لنگھنا اوکھا ہووے

تارنا: کسے سارے نال ترا کے کنڈھے لیاون' ازاد کرن' خلاصی کرن

- تارنیں: تاردا ایں' تیراندا ایں' ڈبن توں بچاندا ایں

تارن / تارنا: تیران' پار لاون' (2) ادا کرن' اُدھار لاہون' (پیسے) دیون

تارو: ترن والے (2) ندی

تارو تار: مسلسل' اک مگروں اک

تاری: ترن' نہاون' تیرن

تارے: پیسے ادا کیتے' (2) ستارے (3) تیرائے' ڈبن توں بچاوے (4) وجھلی دیاں موریاں

تاریاں: تاری دی جمع' ہلکا نہاون

تاریخ: (ع) تواریخ' ورھے' مہینے تے دناں دی گنتی (2) بیتے واقعاں نوں سنبھالن تے پڑھن لکھن دا علم

تاریک: کالا' انھیر

- تاریکاں: تاریک' کالے' انھیر (غ)

تاریں: ترائیں' توں تیراندا ایں

تاڑ: تال، کھجور تابری دا رکھ جندے رس وچ نشا ہوندا اے (2) "تاڑن" توں امر، نجھ، نظر
تاڑکے: تاڑ کے
تاڑا: رُوں پنجن والا آلا
تاڑن: (کس) ڈکن، بند کرن، پنجرے پاون، قید کرن (2) ویکھن، گھورن (3) گھیو نوں گرم کر کے میل کڈھنا
تاڑی: ویکھی بھالی ("تاڑن" توں) (2) تاوڑی (دوواں ہتھاں دیاں تلیاں وجاون) (لائے تاڑی : تاڑ لا کے)
تازگی: تازا، سجرا ہوون دی حالت، سجراپا
تازہ: تازا، سجرا
- تازہ روی: تازگی، تازا ہوون دی صفت
تازی: عربی نسل دا اک گھوڑا جو جنگی کماں لئی ورتیندا اے۔
تازے: ترقی پذیر، ودھدے، پھلدے (2) خوش باش، طبیعت وچ تازگی (3) کھڑے ہوئے، سجرے، نویں
تازیاں: تازی دی جمع، عربی گھوڑے (ج)
تازیانہ: (فا) کوڑا، چابک
تازیئیں: تازی گھوڑیاں دیاں
تاس: پتا، ورق (لط)
تاسی: سونے دے ورق یاں ہار بناؤ شار (وا)
تاش: 52 کارڈاں نال کھیڈی جاون والی کھیڈ
تاشے: واجے، ساز
تاک: تکن، تاڑ، بہت (2) بوہا
- تاکی: باری، کھڑکی، نکا تاک
تاکنا: بھگیاڑ
تاکے: تاک توں
تاکی: باری، کھڑکی
تاکید: (مث / مر) آکھن، پک کراون، حکم دیون
تاکھوں: اک دریائی جنور جو بہت کھاندا اے۔
تال: تلاء (2) کسے قسم دا سُریاں گت

تالا / تالی: اک جنگلی قسم دا گھاہ جو چارے دے کم آوندا اے (و)
تالیف: (مث / مر) ہورناں دیاں لکھتاں نوں کٹھا کرنا
تامڑا: تراما، تانبا (2) تانبے رنگا (3) تانبے دا بنیا (4) کبوتر دی اک قسم (5) اک قسم دا یاقوت
تاں: تینوں (2) ایس کر کے، تد، تداں (3) تاون توں، گرم کراں
تان: سُر، ساز دی اواز
تانبا / تانبہ: اک دھات، تراما (دھرتی تانبا ہو گئی : زمین بہت تپ گئی)
تاندلا / تاندلہ: لوترے کولے پتراں والا اک بوٹا جو ڈنگر کھاندے نیں۔ بعض وار لوک ایہدا ساگ دی پکا کھاندے نیں۔
تان سین: اکبر بادشاہ دا مشہور درباری گویا
تانگ: (غ ا) تانگھ
تانگھ: (مث) ارمان، دیر توں اچھیا، خاہش، کھچ
تانگھرن: (ک) ترن، کاوڑ نال بولن، آکڑن
تانگھن: (ک) آس رکھن، سک رکھن، چاہون، لوچن، خاہش کرنی، اچیک ہوون
تانداں: (غ ا) ویکھو تاواں، تپاواں (خف)
تانہیاں: تانہیں، تداہی
تانہیں: تانہیں، تداہی
تانیس: (مر) اُنس، محبت ودھاون (خف)
تاݨ: زور، طاقت، بل (لف) تران، پناہ، حفاظت، راکھی
تانا: تاون، تاء دیون، ستاون، جی ساڑن
تانا / تانی: کپڑے وچ لمائی رُخ دے دھاگے (چوڑائی رُخ دے دھاگے "پیٹا" اکھواندے نیں)
تانی: تھان دی کل لمائی
تاواں: تپاواں، گرم کراں، غصا دواواں
تاوڑا: وڈی ہانڈی، کنالی
- تاوڑے: تاوڑا توں، ہانڈی یاں کنالی

تاول: (مث) اُتاول' اُتاولا پن' کالہ' سوڑ' چھیتی' بے صبرا پن (مم)

- تاولیاں: اُتاولیاں' ویروے لئی ویکھو "تاول"

تادم: مینوں تاندے نیں' مینوں ساڑدے نیں

تاون: (ک) تپاون' تتا کرن' ساڑن' بالن' گرم کرن (2) ستاون' تنگ کرن' دُکھ دیون' غصا دواون

تاونْ: لُہار دی بھٹھی جس وچ اوہ لوہا لال کردے نیں (رانجھے دے مَن ول اشارا اے / وا) (2) سیک' چھینٹی' مار (تاونْ لاون) (3) تیل نوں گرم کر کے صاف کرن

- تاوے: بالے' تپاوے' گرم کرے' سیکے

تاویل: گل دی توجیہ کرن' ظاہر مطلب چھڈ کے ہور مطلب کڈھن یاں دسن.

- تاویلات: تاویل دی جمع' کجھے مطلب

تاہ: تیاگ

تاہ ٹھہنا: برن آون' بنن

تاہت: تانگھ

تاہنگ: (غ ا) تانگھ

تاہئیں: تد ہی' تدے' تاں ای

تاہیا: کڈھیا' کیا

تاء: سیک' گرمی

- تاء اکساون: جذبات مشتعل کرن' جوش نال اگ لاون

تائب: (ع) مڑیا ہویا' توبا کرن' چھڈن والا

تاؤ: تاون توں' گرم کرو' سیکو' دُکھ دیو

تائیں: (تا.ئی.ں) تک' تیک' نوں

تایا: تپایا' گرم کیتا (2) پیو دا وڈا بھرا

تب لگ: تبلک' تد تیکر' اودوں تیکر

تباہ: اُجڑیا' برباد

تبخیر: بخارات بنن

تبر: کہاڑی' ٹوکا

تبرز: ایران دا اک شہر' تبریز

تبرک: (ت.بر.رک) (ع) برکت منگن' بھنڈار' برکت والی شے

تبسم: (ت.بس.سم / ع) مُسکان

تُبکا: قطرا' چوا

تبلک: تب لگ' اودوں تیک' اودوں تک

تبھکن: (ک) تربھکن' ڈر کے چونکن' ترٹھن' ڈرن' اُبھڑواہے اٹھن' سہمن

تپ: بُخار' کس' گرمی' سیک' تپیا

- تپ تپ: سڑ سڑ کے' کھپ کھپ کے

- تپ سوکا: سوکے دا بخار جس نال بدن سُک جاندا اے.

تپ: تپیا' ریاضت' جسمانی کشٹ سہون' عبادت

تپا: علاقا

تپانچا: تپنچا' پستول

تپت: گرم (دا)

تپڑی: تپی' سڑی' بلی

تپسوی: تپیا کرن والا

تپسیا: تپ' تاپ' ریاضت' عبادت

تپش: سیک' گرمی

تپشوں: تپش (سیک) توں' گرمی' سیک پاروں

تپک: چوبھ' چیس' درد دی لہر' ساڑ

تپکا: (تپ.کا) تبکا' پانی دا قطرا

تپکاں: (تپ.کاں) توڑے دار بندوکاں

تپکن: (ک) ٹیس مارن' ٹسکن' درد دی لہر اُٹھن (2) انب دا پکن

تپن: (ک) گرم ہوون' بلن' سڑن' بھکھن (2) غصے ہوون' کڑھن

تپن: دررڑن' بدھن' ولن

تپن: (ک) تڑپن' تروپا بھرن' سیون' ورنھن

تپیے: تھپیڑے

تت: جوہر' عنصر' نچوڑ' خلاصا' ست' اصلی' انجام'

رِشا، تیہا، پھل

- تت سم: دُوجی بولی دے اوہ لفظ جو بنا رُوپ بدلے اپنا لئے جاون

تتہ: تس، اوس، بھیتی، اوسے

تتا: گرم (2) بدنصیب

- تتے تاء: گرما گرمی وچ، فورن، کاہلی وچ، جدوں کم گرم ہووے، موقعے اُتے ای

تتار: تاتاریاں دا علاقا، روسی ترکستان (و.د. تاروں)

تارچا: اک قسم دی برچھی، تیر

تاری: تاتار دے علاقے دا، ترکستان دا واسی

تال: لڑائی، جنگ، قتل

تتر: اک مشہور پکھیرو (تیز رفتاری پاروں ویلے نوں آکھیا گیا اے)

تتر بولیا: تتر دا بولن چنگے شگون دی علامت اے تے کامیابی دا اشارا

تتر کھنبی بدلی: چتکبری بدلی جو ضرور ای ورھدی اے۔

تترا: (تت-درا) کئی رنگاں دا سپ (وا)

تترہ: گرم، غصیلا

تترہ: اوتھے، اوسے تھاں، اینجے

ترمی: (تت-ڑی) تتی، ستائی ہوئی، بد قسمت، بد نصیب، ابھاگن، وچاری، مصیبت ماری

تتلاون: (ک) تھتھلاون، توتلیاں گلاں کرن، لُکنت نال بولن

تتولڑا: حسن وچ وادھے لئی آپ بنایا تل

تتی: ستائی ہوئی، بدقسمت، بدنصیب، قسمت ماری (2) گرم، پانی نہ ملن پاروں سُک جاون والی کھیتی

رتی: اونیاں

تتہ: چین دی تریخ

تھا: تے، ہور (تانک)

تھاں: اوتھے

تتھے: اوتھے

تثنیہ: تو، ٹلے

تجس: (ک) خُش ہوون، پرسن ہوون، ریجھن

تجیاں: خُش ہوون، راضی ہوون

تجریب الانہارۃ: (ع) نہراں دی رتھیائی (جریب: ماپن)

تجلات: (ع) طاقتور (تجل)

تجلی: روشنی، لشک، نُور، جلوا، پردا اٹھن

تجمل: جمال، سجاوٹ، شان، ٹھاٹھ

تج: تیاگ، چھڈ (کے)، "تجن" توں

تجن: تیاگن، چھڈن، ترک کرن

- تجوں: تج دیاں، تیاگ دیاں

تجویز: صلاح، راء، سوچ، وچار

- تجویزاں: تجویز دی جمع

تجھا: تیاگ دتا، چھڈ دتا

تجھی: تیجی

تجھ: اوناچر، اوناچر تیک

تجھہ: معمولی، حقیر، نکھوتا

تحفن: (ک) وڈھن، کپن، تراشن، سکڑا لاہون

تحت: ہیٹھ

تحت اقدام جنت: ...قدماں ہیٹھ جنت اے

تحت اللفظ: لفظ بہ لفظ (پڑھن)

تحریر: (مث / ع) لکھت، لکھی گئی کوئی شے

- تحریراں: تحریر دی جمع، لکھت، معاہدا، اقرار ناما، سمجھوتا

تحسر: حسرت کرن، افسوس کرن

تحقیق: کھوج، کسے گل یاں معاملے دی اصل تیک اپڑن دا جتن

تحلیل: حل کرن، حل ہوون، گھلن

- تحلیلاں: تحلیل کرن

تحمل: برداشت، دلیری، صبر، حوصلا

تحمید: حمد، تعریف کرن

تحویل: حوالے، سپرد

تحیت: تحیہ، سلام کرن، تعظیمی سجدا

تحیر: حیرانگی، حیرت
تخت: بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں
تخت سلوئی: تخت ہزارا لاگے اک پنڈ
تختہ: پھٹا، مُردا نہلاون لئی لکڑ دا لما پھٹا۔
- تختہ اُلٹن: راج پلٹاون، حکمران نوں بدلن
تختی: (مث) گلے وچ پاون والا تویت (لط) (2) لکڑ دی پھٹی جس اُتے بال لکھائی دی مشق کردے نیں۔
تخفیف: (مث / ع) چھانٹی، کمی، گھاٹ، گھٹ کرن دا عمل
تخلص: (ع) اُپ ناں، شاعر دا اوہ ناں جو شاعری وچ ورتدے نیں۔
تخلیص: (ع) خلاصی، چھٹکارا (لا) (2) عبادت نوں گھٹ کرن
تخم: (فا) بی، بیج
- تخم تاثیر: اولاد وچ پیو دا اثر
- تخم ملنگا: نیاز بو بُوٹے دا بی جو تاثیر وچ ٹھنڈا ہوون پاروں گرمیاں وچ بھیوں کے پیندے نیں۔
- تخم ہوشاں والا: ہوش دا بی، ہوش (مار دینا) (مم)
تخمینہ: اندازا
تد: اودوں، فیر، اوس ویلے
تد / تدھ: توں
تدارک: اُپاء، علاج
تداں: اوس ویلے، اودوں
تداہیں: تد ای
تداوں: اوسے پاسے، اودھر ای (بف)
تدبیر: گویڑ، وچار، طریقا
تدرو: تدرو، اک سوہنی قسم دا پکھیرو جنوں انگریزی وچ فیزنٹ سددے نیں (مم)
تدرواں: تدرو دی جمع
تدریس: درس، سکھاون

تدڑے: بِڈے، جھینگر، بینڈے
تدوں: تد ای (2) اودوں
تدوں: اوتھوں
تدھ / تدہ: توں، تینوں
- تدھ کارن: تیرے سبب، تیری خاطر، تیرے کارن
تدھر: اودھر
تڈاہاں: اوتھے، منزل مقصود (اگلا جہان)
تڈاہوں: تد ای، تدے
تڈاہیں: تدوں، اودوں، تدے، تاں ای
تذکرہ: (مذ / ع) ذکر، چرچا، گل
تر: کھیرے دی نسل توں اک پھل (سبزی) جو ویل نال لگدا اے۔
تر: گلا، وتری
- تربتر: بھجا ہویا، بہتی ماترا وچ پانی وغیرا نال گلا
ترہ: چتر
تراپے: تہ، پرت
تراٹ: ٹیس، چیس، چبھویں پیڑ، بے حال کرن والا درد
ترارا: تیز رفتاری نال، جھیتی، کاہلی
- ترارے بھجن: تیز رفتار نال جاون
تراق: داند دا بولن
ترازو: ترکڑی، تکڑی (2) میزان برج دا نشان
ترازی: افقی، پدھرا، سطح دے ہموار
تراس: دھراس، ڈر، بھو، خوف، سہم
تراکن: تراکن، چتر وغیرا دا ٹٹن
تراما: تانبا، زرد رنگ دی اک دھات
- ترامے: تراما توں، تانبا
ترانگل / ترنگل / ترنگلی: ترشول، ڈنڈے اگے پنجے وانگ سند لا کے گھاہ پٹھے وغیرا کٹھے کرن دا آلا۔
ترا نگھن: (ک) چاہن

ترانا: گیت، نغما
ترانے: ترانا توں، خُشی دے گیت (2) تران نال، ویرے لئی ویکھو "تران"
تراوت: تری، وتر (طراوت)
تراوے: تراوت، تری، تازگی
تراہ: تراہا، جتھے تن راہ ملن (2) راکھی
تراہ: ڈر، خوف، تراس
- تراہ کڈھن: اک دم کوئی حرکت کر کے ڈرا دیون
ترا ہکن: (ک) تتردا بولن
تراہن: (ک) ڈرا دیون
- ترانہے: ڈراوے، ڈراونہار
تراہے: تنے، تریوے (بھرا / دمودر)
تراہی: نجات دی تھاں، پناہ دی تھاں
ترائی: تر کرن دا کم یاں اوہدی اُجرت (2) چراگاہ (3) پہاڑ دریا لاگے تھاں
ترائے: تن، ترے، تنو، تریوے
تربت: قبر، گور، مٹی
ترہن: ترودن، حمل ڈگن، توہون (جنور دا)
تربوز: ہدوانا، متیرا، ویل نال لگن والا مشہور پھل
- تربوزے: تربوز، ہدوانے، متیرے
تربیت: (مث / ع) سکھیا، پالن
تربھکن: (ک) تبھکن، ڈرن، سہمن، تراہ نکلن
تربھون: تن دنیاواں، زمین، اسمان تے پتال (نانک)
ترپائی: ہتھ نال سلائی
ترپڑ: اٹاٹا (لا)
ترپن: (ک) ٹپن، اُچھلن، کُدن، اُلنگھن
ترپن: (ک) ترپائی کرن، وِنھن (2) پانی دا قطرا قطرا کر کے ڈگن
ترپھلا: تن پھل کُٹ کے ملائے ہوئے۔ ہڑیڑ، بہیڑے تے آملے دا سفوف جو دماغ تے ڈِھڈ لئی بہت فائدے وند سمجھیا جاندا اے۔

ترپھوڑے: بھانت بھانت دیاں بولیاں
ترت: فورن، جھیتی، کالھی، اوسے ویلے، شتابی، ترنت
ترتر تکن: بٹ بٹ تکن
ترتے: ویکھو "ترت"
ترتیب: (مث / ع) چیزاں نوں مناسب پکھ نال رکھن یاں کسے حساب سر کٹھا کرن
ترتیل: آہستا آہستا ٹھہر ٹھہر کے پڑھن (تلاوت کرن) چنگی اواز نال تلاوت۔
ترتھلن: (ک) تھرتھلن، تھرتھلی مچن یاں پاون
ترٹ: (ت۔رٹ) ٹُٹ
- ترٹا: (ت۔رٹ۔آ) ٹُٹا
- ترٹی: ٹُٹی
ترٹن: (ک) بھجن، ٹُٹن
ترٹی: چک دی بنی پھوڑھی (دا)، سرہانا
- ترٹی چوڑ کرن: پردے چاک کرن، بے عزت کرن، تباہ برباد کرن
ترٹھا: ورھیا، وسیا (2) راضی ہویا، خُش ہویا (3) ترس کھادا (4) ڈریا، خوفزدا
ترٹھن: (ک) تُٹھن، خُش ہوون، مہربان ہوون
ترٹھی: ڈری
ترٹھیاں: تریہائی آں
ترجما: اک بولی توں دوجی بولی وچ پرتاوا
ترچھال: سبزی، ترکاری
تردید: نفی، کسے گل نوں غلط آکھن
تڑا: (خف)
تڑن: (ک) گڈن، نصب کرن، ٹھوکن، نپن
تڑھے: ٹیڈھے، ڈنگے، وِنگے
تڑن: (ک) ترن، ترکن، تریڑ آون (2) گھمنڈ کرن، تینگھرن (3) پُھل کھڑن
ترس: رحم، کسے دی مندحالی ویکھ کے اوس نال ہمدردی دا جذبا
ترس: تریہ، تریہ نال

ترسکن: (ک) ترس، سکن، تانگھ، ترسلا، تسلی، اطمینان

ترسلوٹے: تسلی

ترسن: (ک) تانگھن، چاہون، لوچن، سکن (2) ڈرن، سہمن

ترسول: ویکھو "ترشول"

ترسیلا: ترسن والا، بہت زیادا چاہوان

تُرش: (فا) کھٹا (2) بُرا سلوک کرن والا

- ترشی: کھٹیائی (2) مندا سلوک

ترشنا: تریہ، تریہایا

ترشول: ترن سولاں والا ڈنڈا، ڈنڈے وغیرا نال ترن نوکدار چوبھے لا کے بنایا ہویا ہتھیار

ترشی: کھٹیائی (2) سخت تے مندا سلوک

ترفیں: ترفدے نیں

ترک: چھڈن، کسے کم نوں تیاگن

- ترک حجوب کیتے: حجاب ترک کیتے، پردے چھڈ دتے

ترک: (ت۔رک) گند، ترکاء

تُرک: ترکی یاں ترکستان واسی، سپاہی، وار کرن والے، مغلاں دا لشکری، لٹ مار کرن والا حملا آور، سوہنا مُنڈا، محبوب، مسلمان، مسلمان فوجی، مسلمان حاکم (نانک)، ہندو باہروں آون والے مسلماناں نوں "ترک" سددے سن

ترکال: شام، نماشاں، آتھن

ترکاں: ترکی گھوڑے (2) ترک دی جمع، ویکھو "ترک"

ترکڑ: ترکڑی، ترازو، میزان

ترکڑا: تکڑا، مضبوط

ترکڑی: ترازو، تکڑی

ترکش: (فا) تیر-دان، تیر پاون والا تھیلا

ترکل: تک نال، لک نال

ترکلا: (ت۔رک۔لا) تکلا، چرخے دا تار دی سلائی ورگا سدھا اک انگ

ترکن: (ت۔رک۔کن / ک) خراب ہوون، بو چھڈن، باسی ہوون، گلن، سڑن

ترکن: (ک) اکھاں جھمکن

ترکن: ترک وتاز

ترکی: ہلکی کشتی (لط)

ترکھ: (ت۔رکھ) کاہلہ، جلدی، چھیتی

- ترکھا: تکھا، تیز

ترکھان: (مذ) لکڑ دا کم کرن والا کاری گر

ترکھائی: ترکھ توں، تیزی، چلاکی

ترکھڑی: (ت۔رکھ۔ڑی) ترکھی

ترکھڑے: تکھے، تیز، کاہلے

ترکھی: تکھی، تیز، کاہلی

ترگ: گل پاون والا گہنا، لک دی لنگوٹی

ترگا: تراگڑی، لک دوالے بنھن والی ڈوری یاں چاندی دی زنجیر

ترگن: ترن عادتاں یاں گُن (نانک)

ترگھٹ: ترن گھاٹ

ترلوک: ترن جہان

ترلوکی: ترن جہاناں دی (مخلوق)

ترلا: منت، واسطا، ہاڑا، بینتی

ترم: قطرے ڈگن دی اواز (2) بگل

ترمین: (ک) تڑپن، سیون

ترمراٹ: سرچکرا کے اکھاں اگے تارے نچن

ترمکن: (ت۔رم۔کن / ک) ترمن، چوون

ترمن: (ت۔رم۔من / ک) ترمکن، ٹپکن، چوون، قطرا قطرا کر کے ڈگن

ترمتی: اک شکاری پکھیرو

ترناپے: جوانی

ترنالاں: آہ و زاری نال تر، روون پاروں گلی

ترنجڑ: چابک، کوڑا

ترنج: وڈا نبو، سنگترا وغیرا، کھٹاسی (ترشاوا) پروار دے پھل

- ترنجاں: ترنج دی جمع

ترنجن: (ت۔رن۔جن) کڑیاں دی محفل جتھے اوہ رل کے چرخا کتدیاں نیں۔
- ترنجنے / ترنجنیں: ترنجن وچ
ترندیاں: تریاں
ترنڈن: (ک) چنڈن، مہارت حاصل کرن
ترنڈن: (ت۔ڑں۔ڈن / ک) مرنڈن، پھُل پھَل کھوہن، نوچن
ترنڈنا: بھیڈاں دے گلے توں لے جاون (وا)
ترنڈی: بھیڈاں بکریاں دا نِکا اجڑ
ترنڈے: ویکھو "ترنڈی"
ترنگ: (مث) من دی موج، لہر، خیال، طیش، غضب،
ترنگ: گھوڑے دی اک قسم (لا)
ترنگڑ: تن چیزاں، ستاریاں دا اک جھرمٹ
ترنگی: ٹھاٹھ وچ آئی لہر
ترنگی: اک قسم دی گھوڑی
ترن: (ک) پانی اُتے رڑھن (2) پار لنگھن، کامیاب ہون (3) وصول ہون، رقم ملن
تُرن: (ک) ٹرن، چلن
توار: تلوار
تروٹ: کمی، گھاٹ، کسارا
تروٹی: تروٹک، تھوڑ، کمی
تروٹے: ٹٹے
تروتھا: ترس کھاونہار (مم)
ترور: دُکھ
تروڑ: "تروڑن" توں حاصل مصدر تے امر، توڑ، توڑ کے
تروڑم: میں تروڑی / توڑی
تروڑن: (ک) توڑن، بھنن، ٹوٹے کرن، ترنڈن
تروکن: (ک) ترو نکن، چھڑکن، چھڑکاء کرن
تروکن: (ک) کسے ترل (مائع) نوں چھڑکن
ترووَن: (ک) توہن، کچا پھَل سٹن، جنور دا حمل ڈگن

ترہائے: (غ۔ا) ویکھو "تریہائے"
تری: (مث) تھندھیائی
تری: بین، دُبھلی
ترے: تنّے، تن۔ ہیر، سسّی، نوکرانی (وا)
- ترے سے سٹھ: تن سو سٹھ
- ترے گوڈی گزارناں: تن نسلاں تیک عمر (حضرت نوحؑ دی عمر)
- ترے لوئی: زمین، اسمان تے پتال دے لوک
- ترے ویہ: تریئی - 23
- تریا: تریجا، تیجا
تریا: عورت، سوانی
- تریاچلتر: عورت دا مکر
تریاق: زہردا توڑ، امرت، زندگی بچاون والی دوا
تریاکل: تیجا، ثالث، غیرجانبدار
تریان: نوکری، بچی
تری ٹھگنا: وڈا ٹھگ جو ٹھگی دے سارے داء جانڈا ہووے۔
تریجے: تریجے، تیسرے
تریڑ: (ترے۔ڑ / مث) کسے شے وچ ٹُٹ جاون پاروں پین والی لکیر
تریڑمی: تریوڑی، متھے دی تیوڑی، متھے دے وٹ
تریک: (تر۔ی۔ک) تاریخ
تریل: (ترے۔ل) شبنم، اوس، راتیں پین والی نمی
- تریلوں: تریل توں، اوس، شبنم
- تریلی: شرم، کمزوری یاں کسے ہور وجھا پاروں متھے اُتے آون والا پسینا
- تریلے: تریل، اوس (مم)
تریلن: (ترے۔لن / ک) تریل نال بھجن، ترہون، بھجن
تریمت: (مث) سوانی، عورت، زنانی

ترہتیں: سواتیاں 'عورتاں' زنانیاں

تر-تنگل: ترنگلی

ترین / ترینا: (تری-ن / نا) تن گنا

تریتہ: ترے' تن

تریورہ: تن کپڑے' سلوار' قمیض تے دوپٹا

تریوڑ: (ترے-وڑ' تر-یو-ڑ) رہی لسی وچ دُدھ دیاں دھاراں مار کے بنایا پیون

تریوں: تری' پانی' اتھرو

تریوے: (ترے-وے) تو' تنے' تن' ترے

تریہہ / تریہ: پیاس' خاہش' اچھیا

تریہاں: (ترے-ہاں) تناں

تریہائے: (ترے-ہا-اے) تسے' تریہ والے

تریہرے: تہرے' تن تہ والے

تریہن: (ک) ترن' تیرن' "تریہوں" ویکھو

تریہوں: (ک) تر-ہن' ترٹھن' ڈرن' سہمن

تڑ: پگھٹ' گھاٹ' پتن

تڑ: آکڑ' جڑ' اُچیا ماس' گھاء دا تیلھا

تڑاک: ڈکرن دی اواز

تڑاگی: (مث) لک دوالے بنھن والی زنجیری یاں ڈوری (وا) (2) بیراگی دی کھونڈی (نج)

تڑاون: (ک) جھکن' اڑن' نون' جھکاء ہوون' نانگھ رکھن

تڑاہو: تڑاوے گا (لا)

تڑبیڑ: تڑبھیڑ' ہجوم' کثرت

تڑپن / تڑپھن: بے چین' بے قرار ہوون' ستن' لوٹ پوٹ ہوون' تڑفن

تڑبھ: تڑپ' تڑف

- تڑپھاواں: تڑفاں' بے چین ہوواں / رہواں
- تڑبھسنہ: تڑفدا اے
- تڑپھوسی: تڑفے گی
- تڑپھوندا: تڑفدا
- تڑپھیراں: تڑفلاٹ' بے چینی
- تڑبھیندی: تڑفدی

تڑپھڑ: نخرا' شیخی' گستاخی

تڑفراٹ: تڑفلاٹ' تڑفنی' بے چینی

تڑک: سویر (2) خبر (3) سیک

تڑکا: نجرویلا (2) دال وچ پاون لئی تھوم وغیرا پا کے گرم کیتا گیا گھیو

تڑکن: (ک) تڑکا لاون' پگھارن' تلن (2) تھ لگن' سڑن (3) تریڑ پون

تڑکے: سویرے سویرے' سرگھی ویلے

تڑنیاں: مٹھیاں' ناس ہوندیاں (لف)

تڑن: (ک) ڈکیا جاون' بند ہوون

تڑن: تریڑ آون (2) گھمنڈ کرن (3) پھُل کھڑن

تڑن: (ک) ٹھن (2) چنگی طرحاں ڈھڈ بھرن' تن کے کھاون

تڑھاون: ڈرا کے بھجا دیون' تڑھی لاون

تڑھایا: دوڑایا' بھجایا

تڑھکن: (ک) بلھرن' ہنپن' ودھن' بھُلن

تڑھی: دھمکی' رعب

تڑلرل: بھچال' کنبنی' زلزلا

تس: تریہ' پیاس

تس: اوہ' اوہنے' اوہنوں' اوس' اوہدے' اوسے

- تس جا: اوتھے' اوس تھاں
- تساڈے: تہاڈے

تساری: تسا' تریہایا

تساں: توں' تسیں

تساہی: تسی' تریہائی

تسبا: (تس-با) تسبی' ورد کرن والی موتیاں دی مالا (با)

تسٹن: (ک) ٹھہرن' قائم رہن

تسجا: تس جا' اوتھے' اوس تھاں

تسخیر: (تس-خی-ر / مث / ع) قبضے وچ (لیاون) اپنے وس (کرن) فتح (کرن)

تسدا: تس دا' اوہدا

تسدن: اودن، اوس دن
تسکارہ: اوس کم، اوس صلاح، اوس تجویز (لط)
تسکین: (مث / ع) سکون، ارام، تسلی
تسلا / تسلہ: (ت-سل-لا) تسلی، اطمینان (با)
تسلات: تسلی، اطمینان (بچل)
تسلڑے: (ت-سل-لڑے) تسلی (خف)
تسلن: (ک) تسلی دیوݨ، دھیرن
تسلن: (تس-لن / ک) تلکݨ، پھسلݨ، کھسکݨ، ڑ جاوݨ
تسلنا: تسلی دیوݨ
تسلیم: (تس-لی-م / ع) مَن لیݨ، رب دی رضا اُتے سر نواوݨ، صدق
- تسلیم کرݨ: منݨ
- تسلیماں: تسلیم دی جمع
تسمہ: چمڑے، دھاگے وغیرا دا چوڑا فیتا جو بنھݨ یاں بُوٹ بند کرݨ دے کم آوندا اے۔
- تسمے کھت: تسمے پا کے، رسی پا کے (لط)
تسمیہ: بسم اللہ (پڑھݨ / وا) رب دے ناں نال مُدھ رکھݨ
تسے: تریہائے، پیاسے
تسے: اوسے، اوہنوں
تسلیڑے: (ت-سی-ل-ڑے) تھیلے، تحصیل وچ (وا)
تسیہا: اذیت، دُکھ، جسمانی تکلیف
تشبیہ: (تش-بی-ہ / مث / ع) رلݨ، ظاہر شکل دا دُوجے اُتے ہووݨ، کسے نوں دُوجے ورگا آکھݨ
تشخیص: (مث / ع) روگ بارے کویڑ
تشدد: (مذ / ع) سختی، ظلم
تشدید: تشدد، سختی، ظلم (خف) کسے اکھر اُتے شد پاوݨ
تشریح: (مث / ع) شرح کرݨ، گل نوں کھول کے بیانݨ
تشریفاں: تشریف (2) نذر، آوݨ پاروں دتے جاوݨ والے تحفے (مم)
تشنہ: (فا) تریہایا، پیاسا، تسا
تشہد ار جلہم: اوہناں دے پیر گواہی دیوݨ گے
تصدق: (ع) صدقا دیوݨ، قربان ہووݨ (2) کارن، پاروں
تصدیقہ: سرپیڑ، تیسا (علی)
تصدیق: (ع) سچیائی دا ہنگارا بھرݨ
- تصدیق بالقلب: (تصدی-کن-بل-قلب) دل نال تصدیق۔ ایمان دا دُوجا درجا (پہلا درجا زبان نال منݨ اے)
تصرف: (ت-صر-رف) قبضا، ورتوں
تصغیر: (تص-غی-ر / ع) نِکا کرݨ۔ لفظ وچ وادھا گھاٹ کر کے اوہنوں نِکے دے مفہوم وچ ورتݨ۔ مثلن کتاب توں کتابڑی
تصنیف: (مث / ع) لکھت، کرت
تصوف: (مذ / ع) صُوفی بنݨ، دُنیاداری چھڈ کے اگلے جہان نوں اصل زندگی جاݨ تے رب دے وصل دی تانگھ وچ جیون گزارݨ۔
تعارف: (ع) پریچے، جاݨ پچھاݨ، واقفی
تعاقب: (مذ / ع) پچھا کرݨ، پچھے جاوݨ
تعالیٰ: (ع) وڈا، اُچا (رب، اللہ، حق، خُدا، باری تے رب دے ہور ناواں نال آوندا اے)
تعبیر: (تا-بی-ر / ع) سفنے جاچݨ، خاب توں کوئی مطلب یاں سِٹا کڈھݨ
تعجب: (تا-عا-جب / ع) عجیب لگݨ، حیرانی
تعدی: (ع) ظلم، زیادتی، حدوں اُلنگھݨ
- تعدیاں: تعدی، ظلم، زیادتی
تعریف: (تاع-ری-ف / ع) وڈیائی، کسے بارے کوئی چنگی گل کرݨ
تعزیر: (تاع-زی-ر / ع) سزا (خف)
تعظیم: ادب کرݨ، آدر کراݨ، عزت نال پیش آوݨ
تعلق: (ت-عل-لق) ناتا، رِشتا، سانجھ، ساکا چاری

تعلقہ: علاقا، جگیر
تعلی: اپنے آپ نوں وڈیاون، شیخی کرن
تعمیر: اُساری، بناون
تعمیل: (مث / ع) حکم اُتے عمل کرن
تعویز: تویت، کوئی ربی آیت یاں نقش کاغذ اُتے لکھ، مڑھا کے گل پاون یاں بانہہ نال بنھن (2) قبر دی سرہاندی دا کتبا
تغارے: تغاری، پرات، وڈا تھال (جھ)
تغیرہ: بدلی ہوئی (وا)
تغیر: (ت۔ غژ۔ یر / ع) حالت وچ بدلی
تغیر کر کے: نوکری دا چارج لے کے (وا)
تفاوت: فرق، تفریق
تفتیش: (مث / ع) پُن چھان، چھان پھٹک
تفریق: (مث / ع) فرق، نکھیڑا
تفسیر: (مث / ع) الہامی کلام دی تشریح، وضاحت تے کھلار نال بیان
تفکر: فکر کرن، سوچ کرن
تفنگ: (مث) بندوک (خف)
تفوں تفوں کرن: دل ڈرن، دل بے چین ہوون (مم)
تقاوے: تقاضے، منگاں
تقدیر: (مث / ع) مقدر، قسمت، بھاگ، لکھی ہوئی جو رب ولوں اے تے بندا اوہنوں بدل نہیں سکدا۔
۔ تقدیر ارادہ: تقدیر دا ارادا، قسمت دا رلکھیا لیکھ
تقدیس: (مث / ع) پوترتا، مقدس ہوون دی حالت، پاکیزگی
تقربہ: (مذ / ع) نیڑتا
تقسیم: (مث / ع) ونڈ، بھاگ کرن
تقصیر: (مث / ع) قصور، گناہ، کوتاہی، بھُل، غلطی
تقلب: گردش، پلٹن، پھرن، بدلن (جھ)
تقلید: (مث / ع) پیروی، نقل

تقویٰ: پرہیز گاری، خدا خوفی
تقیاں: تقی دی جمع
تقیید: قید ہوون
تک: تکن توں امر، ویکھ "جھاگ" (2) تیک، تائیں
تُک: قافیا، مصرع، تکا
تکا: دسن، نظروچ آیا (مم) ویکھیا، تکیا
تُکا: سکھلائی لئی ورتیندا ہلکا تیر، نقلی بے ضرر تیر (وا) (2) ککی، باجرے وغیرا دا داتیاں توں بنا رشا
تکاں: ویکھاں
تکاوے: تکے، ویکھے (بلھا) وکھاوے
تکائی: پرواہ
تکبر: گھمنڈ، غرور
تکبیر: (ع) اللہ اکبر پڑھن، آکھن، رب نوں وڈیاون
تکبیر پھیرن: تکبیر پڑھ کے جنور حلال کرن
۔ تکبیر تحریمہ: نماز دی نیت مگروں ہتھ چک کے اللہ اکبر آکھن
تکرار: کوئی کم گھڑی مڑی کرن، جھیڑا
تکریم: آدر، عزت کرن
تکڑا: تن درست، طاقتور
تکڑی: ترکڑی، تولن والا رچھ (2) طاقتور، مضبوط (خف)
تکڑے: طاقتور
تکلا: ترکلا، چرخے دا سلائی ورگا اک حصا
تکلیم: تکلم، گل بات (لط)
تکمہ: تسمہ، بندھن
تکمیل: (ع) سرے چڑھاون، مکمل کرن
تکن: (ک) ویکھن، جھات پاون، جھاکن
تکو: ویکھو
تکوری: (ت۔کو۔ری) دھوئیں دی تہ (با)
تکی: ویکھی
تکی: تک، تک دی (لکھ تکی: لکھ تک دی)

تکے: ویکھیے
تکے: سیخ اُتے پرو کے کولیاں اُتے بُھنیا ہویا گوشت
تکیاں: ترکڑیاں، ترازو
تکیہ: (فا) تکیا، سہارا، آسرا، ٹیک، ڈیرا (2) سر تھلے رکھن والی شے (3) ملنگاں دا ڈیرا یاں ٹھکانا
تکیے: ویکھیے
تکھ: (مث) تیزی
تکھا: تیز، فورن (2) نوکیلا
تکھائی: تکھا ہوون دی حالت
تکھڑے: تکھے
تکھل: تن دھیاں مگروں پُتر یاں تِناں پُتراں مگروں جمن والی کڑی
تکھنا: تیلھا، گھاء دی ڈنڈی، ککھ
تکھیرا: تکھا، بُہت تیز (2) تیار
تگ: طاقت، کوشش (بچل) (2) کپاہ دی چھٹی (3) (فا) تیزی نال پٹیا قدم
تگادڑے: تگادے، تقاضے، منگاں
تگادے: تقاضے، منگاں
تگدا: تازا ہوندا، طاقتور ہوندا
تگڑا: (مذ) طاقتور
تگن: (ک) جرن، سہن، برداشت کرن، وسن، نبھاون، تکن، بیتن، گزارن، مقابلا کرن (و.ر. تگے)
تگو آنیاں: گوندلاں دی جوہ (گجرات)
تگے: بیتے، گزرے، ویکھو "تگن"
تگھر: تِناں دا سنگ، تن ساتھی
تل: تھلے، ہیٹھاں، تلے (اف) (2) تلاء (اف) (3) علاقا، دوال، آس پاس (لہ) (4) تلن توں امر
تِل: (مذ) اک قسم دا تیل بی، جنس (2) کھل اُتے دا نکا جیہا نشان (3) ذراوی (بچل / خف)
- تِل تِل لیکھا بھرنا: نکی نکی گل دا حساب دینا پوے گا (عم)
- تِل دا فرق: ذرا جیہا فرق
تُل: برابر، مثالی، ثانی، دُوجا (2) تولن توں
تلا: تھلا، ہیٹھلا حصا
تلا: ویکھو "تلاء"
تُلا: تلا کمہار، سوہنی دے پیو دا ناں
تُلا / تلہ: کشتی، ککھ کانے دی بنائی کشتی
تلازمہ: خاص تشبیہ بھرنا، لازم کرنا (و.ر. تلازمیاں)
تلاش: بھال، کھوج، ڈھونڈ
تلافی: (مث / ع) بدلا، اُپاء، گھاٹ نوں پورا کرن
تلانہ: ترانا
تلاوا: رات دا پہرا
تلاوت: قرآن شریف دا پڑھن
تلاہ: تل (اف)
تلاہے: تھلے، ہیٹھاں (ہ)
تلاء: تلاب، چھپڑ، مان سرور
تلائش: تلاش، بھال، ڈھونڈن (عم)
تلائی: گدا
تلائے: تلوائے، اُبالے، تلے
تلبیس: (تل-بی-س) دھوکھا دیون، دُوجے دے روپ (لباس) وچ آون
- تلبیس ابلیس: شیطانی رُوپ یاں لباس
تلچھٹ: میل، پانی دی تہ وچ بہ جاون والا میل، شراب دی بچ کھچ
تلچھن: (ک) بے چین ہوون، بے قرار ہوون
تلخ: (فا) کوڑا، کُڑتن بھریا
تلخائی: تلخی، کُڑتن، کوڑا ہوون دی حالت، کوڑ
تلڑا: نکا تلا
تلڑی: تن لڑی، تن لڑ والی (مالا یاں زنجیر)
تلڑے: (تل-ڑے) تلے، تھلے، ہیٹھاں
تلسن: (ک) تھکن، پھسلن، کھسکن

تلسن: (ک) بے چین ہوون، کلپن
تلسی: (ہ) نیاز بو دے پروار دا بوٹا جو ہندو پوتر سمجھدے نیں۔
تلسی داس: ہندی دا مشہور شاعر
تلطف: (ع) مہربانی، عنایت
تلف: (ع) تباہ، ختم، انت، ناس، ضائع
تلفظ: (ع) اچارن، لفظ نوں بولن دا ڈھنگ
تلقین: (مث / ع) آکھن، سمجھاون، مت دیون، نصیحت کرن
تلقیناں: ویکھو "تلقین"
تلک: متھے دا ٹکا، قشقا، متھے دی بندی
تلک تلولے: کالے تل
تلک: تلک، پھسل
تلک جاون: پھسل جاون، کھسک جاون
تلکن: (ک) رڑھن، تلکن، پھسلن (2) چاہوان ہوون، پیاسا ہوون
۔ تلکن پڑھا: تلکن پڑھا، بالاں دی کھیڈن والی تلکنی جس اتے اوہ تلکدے نیں۔
تلکنا: تلک لاون، متھے تے نشان لاون، کوئی زیور پاون
تلن: گھیو یاں تیل وچ پکاون، بھنن
تلن: (ک) وزن کیتا جاون، تکڑی وچ رکھ کے ماپن (2) کسے کم اتے تل جاون، پک کر لین (3) چھت تھلے تھمہ دیون
تلوایا: تلے، ہیٹھاں
تلو بیلے: بے ارام، کروٹاں بدلدا
تلولہ: تل
۔ تلولہ زنگی: کالا تل
۔ تلولے: تلولا دی جمع، تل
تلوہاں: (ت۔لو۔ہا۔ں) تلے، تھلے
تلوین: (تل۔وی۔ن) تلون، طبیعت دا ٹھہراء نہ ہوون، رنگا رنگی کرن
تلہا: تلا، نکی کشتی

تلے: ہیٹھاں، تھلے
تلیاں: ہتھاں یاں پیراں دے تلوے، ہتھ پیر دا اوہ صاف حصا جس اتے وال نہیں ہوندے۔
تلیاں: وزن ہویا، تل کے وکیاں
تلینڈی: تلڈی، بھنڈی
تلیٹی: دریا وغیرا دی تہ (وا)
تلہا: تلا، نکی کشتی
تم: تمت، انت، ختم، مک
تماچا / تماچہ: (مذ) چپیڑ، دھپھا
تماشا: بازی گری، کھیڈ، سانگ، گان وجاون یاں بازی گری دی محفل
تماشڑا: تماشا
تماکو: چوڑے تے کوڑے پتراں والا بوٹا جندے پتر حقے تے سگریٹ وچ ورتے جاندے نیں۔
تمام: (ع) سارا، سبھ، پورا، سالم
۔ تماماں: تمام توں، سمناں
۔ تمامی: سمناں، سبھ، سارے، تمام
تمبن: (ک) تمن، ہنجن
تمبکن: (تمبک کرن / ک) تیار ہوون، تلن
تمثال: شکل روپ، شاہی فرمان
تمثیل نال: ڈرامائی تشکیل کر کے، مثالاں نال، ویری رمز نال
تمچ: (مث) کوڑ، گرمی، غصا
تمچائے: تمچاون توں، گرم کیتے، غصا دوایا
تمر: انھیرا
تمک: تمچ، کسے دی گل سن کے گیا غصا (2) تمنا، ہبک
تمکن: (ک) سکن، تا نکھن، تمنا کرن
تمکن: (ک) تمکن (2) قطرا قطرا کر کے چوون، تمن
تمکین: تمکنت، اطمینان
تملق: نرمی، ملائمت (2) خوشامد، چاپلوسی
تمنا: (مث / ع) اچھیا، خاہش، سدھر، آرزو

تمن: (مذ) جماعت، گروہ (لط)
تمنّد: تمّا: (مذ) خربوزے ورگا پر اوس توں نکّھ نِکا اک پھل جو بڑا کوڑا ہوندا اے۔ کوڑتما
- تمّے: "تما" توں
تمیزاں: تمیز کرن، فرق کرن، نکھیڑن (مختلف طریقیاں نوں ازماون دی سوچ)
تمھاڑ: تماڑے ورگا
تن: دیہ، پنڈا، جسم، تن (2) کھچ کے، کس کے، مجبور کر کے
- تن بھڑے بھانبڑ: جہناں دے تن وچ عشق دا بھانبڑ بلدا اے (با)
تن: اوہنے
- تن بِن: اوہدے بنا، اوہدے بغیر
- تن کھے: اوہنوں (سندھی)
تن: ترے، 3
- تن واہے تن سیکے: تن واہے تریہ تے تن (ورھے) یعنی کُل تیتی
- تن سے: ترے سو۔ 300
- تن کانے: پانسے چوپٹ دی کھیڈ وچ سبھ توں نکھد داء، بھیڑی ہار، چال نوں مات
- تن کپڑیں: پوری بالغ کڑی جہنوں تن واری حیض آ چکیا ہووے (وا)
تنازع: (مذ / ع) بھیڑا، جھگڑا، فساد
تناسخ: (مذ / ع) آواگون، ویکھو "آواگون"
تنبا: (تم-با / مذ) وڈی سلوار
تنبن: (ک) ہنجن
تنبو: (تم-بو) عارضی ڈیرا، خیما مُراد جیون (وا)
تنبورہ: (تم-بو-ر) اک ساز، تنبورہ، تان پورا
تنبورو: ساز، تان پورا
تنبول: پان دا پتّا
تن تن: کوشش کرے
تنت: موقع، ویلا (2) نمونا (3) مسلا (4) متھیا، درست، مناسب (5) دھاگا، ڈوری (ورنہ تنتے)
تنتے: دمنتر، منتے پرمنتے
تنجن: ویکھو "ترنجن"
تند: (ت-د / مث) دھاگا، کپڑے دا تانا
تُند: (ت-د) تیز، اوکھا (بولن)
- تندخو: بدمزاج، سخت مزاج، کھرھوا بولنہار
- تند شراب: تیز تے کوڑی شراب
- تند مہاراں: نصیب ڈاڈھے نیں۔ قسمت سخت اے۔
تندڑی: تندی
تندو: مکڑی، بوہیا، عنکبوت
تندوآ: پانی دا اک جنور جو اپنیاں تنداں نال شکار کھچ لیندا اے۔ (2) جیبھ ہیٹھاں دا اک دھاگا جس پاروں بعض بچے بولنا نہیں سکھ سکدے۔
تندوے: "تندوآ" دی جمع، اپنیاں تنداں نال شکار پھڑلین والے پانی دے جنور
تندی: پونی وچوں نکلن والا روں دا تار، دھاگا
تنزیل: نازل ہون والا، قرآن کریم
تنزیہ: پاکیزگی
- تنزیہی: پاکیزگی بھری
تنک: باریک، ہلکا، نازک، تھوڑا
تنک تکھائی: تیزی، طوفان دی تیزی
تنک: سوڑا، بھیڑواں، بے ارام
- تنگ توبرا کسن: گھوڑے نوں سواری لئی تیار کرن
تنگدیاں: تا نکھدیاں، اڈیکدیاں
تنگڑن: (ک) آکڑن (2) منجی پیڑھی وغیرا اُنن لئی تانا تنن
تنگلش: تنگی، غصا
تنگنا: کس کے بنھن
تنگیاں: غریبی، مندحالی
تنگھن: (ک) زور لاون
تنلے: اکھاں دے کونے (خف)

تمبن: ویکھو "تمبن"
تن: (ک) تن جاوݨ' ہست کرݨ
تُن: (ک) واڑن' داخل کرن' پاوݨ
تنوارے: پکارے' بولے (لط)
تنوڑا: طعنا' مہنا (غ)
تنوں: تینوں (احمد)
تنویر: روشنی' چانݨ
تنہا: کلا' اکلا
تنہاں / تنہاں: اوہناں (بف)
تنہکوں: اوہناں نوں
تنے: تیں' توں
تنہ: اوہناں' تن
تنہاں / تنہاں: اوہناں
تنہامیں: اوہناں دا
تن تن: تنبورے دی اواز (علی)
تنکاوݨ: (ک) تن تن دی اواز کڈھݨ' چِکݨ' ہلا کے اُچا کرݨ' تنکا مارݨ' جھٹکا دے کے تانݨ' اُڈدی گُڈی دی ڈور نوں تنکا مارݨ۔
تنساں: کوشش کراں گی / گا (خف)
تنی: نالا' رسا' دھاگا' تسما' تانی' بنھݨ والی کوئی شے' ودھری
تنیاں: (تن۔ آں) تسمے' ودھریاں
تینڈے: تانڈے' اُمڈے' بنڈے
تو: تیرے' تیرا
تواراں: دوروں آوݨ والیاں اوازاں' خاص کر کے جاندے قافلے دے پشُوواں دے گل دیاں گھنٹیاں دیاں اوازاں
تواریں: تواراں' کھیڈ' قتل
تواضع: خاطرمدارت' آدربھاء
توان: طاقت' تران' توانائی
۔ توانا: طاقتور' تیز
۔ توانہ: ویکھو "توانا"
۔ توانے: توانا' طاقتور (مم)

تواہی: تباہی' تباہ' ٹوٹے ٹوٹے
توائی: تباہی' ٹوٹے ٹوٹے' ظلم
توبتہ النصوح: سچے دل نال توبا
توبرا / توبڑا: گھوڑے نوں دانا کھواݨ والا تھیلا جو اوہدے مونہہ نال بنھ دیندے نیں۔
توتک: جیبھ دا اگلا سرا
توتی: مونہہ نال وجاوݨ والا اک ساز' توتڑی
توتیا: بہتا' تہمت (لاوݨ)
توتیاں: توتی دی جمع' توتڑیاں' نفیریاں
توجا / توجہ: (تو۔وج۔جا / مث / ع) دھیان
توحید: (مث / ع) رب نوں اک جانݨ
۔توحیدی / توحیدے: توحید توں
تودا / تودہ: (فا / مذ) ڈھیر' چاند ماری کرݨ لئی بݨیا مٹی دا ڈھیر' مٹی دی بہت وڈی ساری چلھ
۔ تودے: ٹیلے' مٹی دے ڈھیر
تودیع: رخصت' ودعیا' ٹکی
تور: ٹور' چال
تورا: حکم چلاوݨ ہار' چلاک' نگران
تورات: چار الہامی کتاباں وچوں اک جو حضرت موسیٰؑ اُتے اُتری سی' توریت
توران: ایران دے شمال دا اک علاقا
تورکی: ترکی (2) میعادی بخار وچ نکلݨ والے دانے
تورݨ: ویکھو "ٹورݨ"
توری: ٹوری' گھلی (2) اک سبزی' کالی توری
۔ توری دے پھُل: کالی توری دی ویل دے پھُل جو زرد رنگ دے ہوندے نیں' گھٹ خون والے' زرد رنگ دے کمزور لوک (وا)
۔ توری وانگ ہویا: سُک کے توری وانگوں ہو گیا
تورے: حکم' حاکم
توریا: اک فصل جو سرہیوں دے موسم وچ تے اوہدے نال ای ہوندی اے۔ جوانہ

توریتہ: تورات، حضرت موسیٰؑ اُتے اُترن والی اسمانی کتاب

توڑ: اخیر تیک، مکمل اپڑن

- توڑوا: دھر تقدیر دا، روز ازل دا

توڑ: "توڑن" توں امر، بھن، تروڑ

توڑ: توڑے، بھاویں (لہ)

توڑا: پیر دا اک زیور (2) پیسے والی تھیلی (3) اک قسم دی بندوق (4) بھان، ریزگاری (5) اشرفی

توڑن: نوکری توں ہٹاون (وا) (2) بھنن، تروڑن، ٹوٹے کرن

توڑن: (ک) توڑ کے بھرن، توسن

توڑوں: توڑ توں، مُڈھوں، رَب ولوں، شروع توں، ازلوں

توڑی: تیک، تک

توڑی: کنک وغیرا دے بٹے لہ جاون مگروں باقی بھوسا

توڑے: اشرفیاں

توڑے: خاطر، لئی (2) بھاویں (3) تک (مم)

توڑے دیون: اُتوں اُتوں لاپرواہی ثابت کرن، نخرے وکھاون

توزیع: پراگندگی، کھلار (2) لگان دیون والے نوں حساب دسن، (3) ونڈن

توسن: گھوڑا

توسن: (ک) ہوکن، گھرکن، بہت تریہ یاں گرمی لگن، بے چین ہوون

توسہ: توشہ، کھاون دی کوئی شے جو سفر وچ نال لے جاندے نیں

توسیاں: مطمئن، دل دی تسلی والیاں (وا)

توشہ: سفر دا اسباب (خاص کر کھاون)

توشیں: راضی کر، خش کر لے (وا)

توفیق: (مث/ع) کسے دی مدد کرن دی حالت، قدرت، مدد دی قابلیت

توقع: آس، بھروسا

توقیر: وقار، آدر، عزت

توکڑ: چراں دی سُوئی مجھ گاں جو دُدھ دینا چھڈن والی ہووے

توکل: (ت- وک- کل/مذ/ع) رب اُتے بھروسا، رب دا آسرا رکھن دی صفت

توکلی: توکل کرن والا

توکھلا: ڈر، وہم، خوف

تول: "تولن" توں امر، وزن کر

تول اُٹھی: وزن، طریقا، بچ نک گیا

تول: رضائی، لحاف

تولد: جنم

- تولد ہوندے: جمدے، جمدیاں سار

تولن: (ک) وزن کرن (2) مارن لئی کوئی شے چکن

تولا / تولہ: اک وزن جو چھٹانکی دا پنجواں حصا ہوندا اے۔

- تولا وزن ہٹاوے: تُلا گھمیار (سیر شرت والا) پیالا اپنا ہولا بناندا سی کہ اوہدا وزن ذرا اک تولا ہوندا (ہا)

توم تڑاکے: رولا رپا، گج وج، شور

توں: اُتوں، بدلے وچ

توں: مخاطب نوں بلاون دا بول

- توں بِن: تیرے بنا، تیرے بغیر

- توں توں صدقے: تیرے اُتوں قربان (خف)

- توں ساں: تیرے نال

- توں کارن: تیری خاطر

- توں وچ کون قطارہ: توں کہڑی گنتی وچ ایں (خف)

تونبا: (توں- با) کدو وغیرا دے سُکے پھل نوں کھوکھلا کر کے بنائی گڑوی دا ساز (2) روں دی پچھی یاں چھنبا

تونبہ: "تونبا" ویکھو

تونک: تمک، ڈھول ورگا گول صندوق (دا)
تونگ: (ت- وں-گ) پٹار
تونگر: امیر، مالدار، دولت وند
- تونگری: امیری، مالدار ہوون دی حالت
تونے: تیرے اُتے (2) بھاویں (3) لئی، خاطر (4) تیک، توڑے
توہاں: توں
توۓ: پانی (بف)
توئی: توں
تویت: (ء) تعویز، ایہیا کاغذ جس اُتے کوئی کلام لکھیا ہووے جو کسے مقصد نوں حاصل کرن لئی گل پایا / بانہہ نال بنھیا / پیتا جاندا اے۔
تویں: (ت-وے-ں) انج، اوس طرحاں، اوویں، اوسراں
تہ: ہیٹھاں، تھلے
- تہ بار کرن: پیہ کے سُرما بنا دیون
- تہ باری: الٹ پلٹ کرن، تہ و بالا کرن
تہ: ترن
تہ لوء: ترن جہان
تہ لوآ سرتاجا: ترن دنیاواں دا سرتاج / بادشاہ (نانک)
تہ لوء: ترن لوک، ترن عالم، زمین، اسمان تے تحت الثریٰ یاں پتال
تہ: تیری، تینوں
تہ کھے: تینوں
تہاں: (تے-ہاں) اوتھے
تہاوے: (غ.ا) دھیاوے، دھیان کرے
تہدید: دھمکی، چتاونی
تہلیل: لا الہ الا اللہ آکھن
تہوہ: (غ.ا) تھوہ
تہی: خالی، سکھنا
تہیساں: (غ.ا) تھیساں (ہوواں گا)
تہیں: (غ.ا) تھیں (توں، ولوں)

تہیں: اوس، اوسے، تیں، توں، توں ہی
تہیندا: تیرا، تینڈا، اوہدا
تہیندے: اوہدے، اوسے دے
تئیں: تائیں، تیک (2) توں ای
تی: توں، تھوں، تھیں
تے: اوہنوں (2) اوہ (3) کے
تیاگ: "تیاگن" توں، ترک کر، چھڈ دے، تج
تیاگن: (ک) تجن، چھڈن، سدھارن
- تیاگے: تیاگ دے، ویکھو "تیاگن"
تیت: کریر دی کلی
تیتے: (تے-تے) اونے
تیتھیں: تیرے توں، تیرے تھیں، تیرے کولوں
تیج: (تے-ج) تیز، کرارا، خش نصیب
تی جے: ترییجے (نانک)
تیڈڑا: تینڈا، تیرا
تیڈڑے: تیرے، تیڈے
تیراک: تیرو، ترن والا
تیرتھ: مُقدس تھاں، ہندوواں دی پوتر تھاں جو زیارت گاہ وی ہووے۔
تیرہ: (تی-را) کالا / کالی
تیرھیں: گرہن (ا)
تیز: تڑ، ٹکڑ (2) لک دا ہیٹھلا حصہ تے اوہنوں ڈھکن والا کپڑا
تیز: تکھا
- تیز دھرے پگ تیروں: تیر توں بُہتی تیزی نال قدم چکے
تیس تیور: تریہ کپڑے، مراد 30 روزے (بد)
تیسا: انج دا
تیسا / تیسہ: (تے-سا) لکڑ یاں لوہے نوں چھانگن یاں بھلن والا لوہے دا تیز ہتھیار
تیسیا: (تی-سی-آ) 30 ورھے عمر دا (نانک)
تیشا: تیسا، اتاں بھنن یاں لکڑ لوہا بھلن والا رچھ-نوکیلا پتھر بھنن والا رچھ

تیغ: تلوار
- تیغ اجل دی تولے: قتل کر لیویے (لط)
- تیغ نظر: تلوار ورگی تیز تے تکھی نظر والا
- تیغا: تیغ' تلوار' خنجر
- تیغاں: تیز' تلوار توں تکھیاں (اصل وچ تیغ دی جمع)
- تیغوں واہیوں: تیغ (تلوار) چلاون توں' جدوجہد کرن (مم)
تیکر: تک' تیک
- تیکر لسندے چڑھدے: لسندے توں چڑھدے تیکر' ہر پاسے (مم)
تیکوں: تینوں
تیل: روغن' کسے روغنی بی دا عرق
تیلا: تیلھا' تنکا' ککھ
تیلیاں: (تے-لی-آں) تریلیاں' ٹھنڈے پسینے (جو کمزوری دی علامت نیں)
تیمم: (ت-یم-مم / مد) پانی نہ ملن پاروں ہتھاں نوں دھوڑ مٹی اتے مار کے چہرے تے باہواں اُتے ملن
تیں: اوہنوں (2) توں' تینوں
- تیں پاسوں: تیرے کولوں' تیرے ولوں
- تیں جے وڈ: تیرے جڈا (وڈا)
- تیں دل: تیرے دل نوں
- تینڈی: تیری
- تیں کان: تیرے واسطے' تیرے لئی
تینتالیاں: ترتالی-43
تینڈا: اوہدا
تینداں: خُصا' کاوڑ (لط)
تینڈی: ہاندی' ساڑدی
تینڈڑے: تیرے
تینکرمن: (ک) تنکرمن' گھمنڈ کرن' آکڑن' اتراون' غرور کرن
تینہ: تینوں' تیں (2) اوہناں
تینھ: اوہناں' تتھاں
تیور: (تے-ور) تن کپڑے' کُرتا' دوپٹا تے لک دی (دا سیٹ) (2) تیوری' متھے دا وٹ
- تیور لال: تن سُوہے کپڑے جو ووہٹی نوں سُسرالی وری وچ ملدے نیں-
تیون: (ک) تُوون' تتن' ٹھوسن
تیوہار: تہار' تہوار' خشی دا دن' کوئی رسماں رواجاں والا دن
تیویں: (ت-ویں) تویں' انج' اوسے طرحاں
تیہایا: تریہایا' پیاسا
تیہندی: اوہدی

تھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ستواں اکھر-گُرمکھی لپی وچ ایہدے تُل دا تھتھا (ਥ) اے-
تھاپ: (مث) تھاپڑ' تھپکی (2) ڈھول یاں نقارے اُتے ماری ہوئی سٹ دی اواز-
تھاپڑن: (ک) تھپکن' شاباش دیون' ہلاشیری دیون
تھاپن: (ک) قائم کرن' اقرار کرن
تھاپنا: پشت پناہی' تھپکی' ہلاشیری
- تھاپنا لاون: پشت پناہی دا اقرار کرن' کسے دی پٹھ تے تھپکی دیون' فتح دی دعا کرن
تھاپی: تھپکی (2) کپڑے دھوندیاں کُٹن والا سو (3) تھپیا ہویا گوہیا' پاتھی

تھاتھی: موڑی، سرمایا، پُونجی، جوڑی شے، دھری دھرائی، اثاثا (2) امانت
تھار: تھاہر، تھاں، جوہ
- تھاراں: تھار دی جمع، تھاہر، جوہ، تھاں، تھاواں
تھاروا اتھرو: تیرے اتھرو زار زار وگ رہے نیں (وا)
تھارن: (ک) نکاون
تھارو: (ہ) تیرے
- تھارو سسرو کون کیہ: تیرے سُسرالیے کون نیں؟
تھاڑی: تھاں، مقام، تھاں بارے
تھال: وڈا تھالا (2) کڑیاں دا اِک کھیڈ تے گیت
- تھال وچ لُون بھنن: اپنی بدنامی آپ کرن (2) (تھال وچ لُون بھنن نال کھپ پیندی اے تے سبھ نوں پتا لگدا اے)
تھالی: رکابی، طشتری، نکا تھال
تھاں: مقام، جگہا، سماجی مرتبا، رتبا
- تھاں بتھائیں: تھاں ٹکانے، مناسب تھاواں اُتے
- تھاں ناپاک: جسم دا ناپاک حصا، یونی، انسانی پیدائش ول طنزیا اشارا/ وا)
- تھاتو: تھاؤں، تھاں
تھان: (مذ) خاص لمبائی وچ تیار کپڑا- عام کر کے اک تھان 20 میٹر دا ہوندا اے (2) پشو بنھن دی تھاں
تھانا: ٹھکانا، ٹھانا، پلس سٹیشن
تھانگ: ٹھکانا
تھاہ: ڈو نکھیائی، =
تھاہر: ٹھاہر، ٹھہرن دی تھاں، جگہا، آسرا
تھاؤ: تھاں (ناٹک)
تھاؤں: تھاں، سماجی مقام، مرتبا، جگہا
تھاوَں: تھاں توں

تھائیں: تھاں، جگہا (بف)
تھبا: دتھی، تھدی، اسانی نال ہتھاں وچ آ جاون والا ڈھیر
تھبوکنا: تھپوکڑ، تھپکی، تھپکن
تھبوکڑن: (ک) تھپکن، بال نوں سواون لئی ہتھ نال آہستا آہستا تھپکن-
تھپڑ: چپیڑ، دھپھا
تھپکن: (ک) تھاپی دیون، تھاپڑن، شاباش دیون، بلاشیری دیون
تھپن: (ک) پتھن (2) تھوپن، کسے دے سر مڑھن
تھپوکی: ہولی جہی تھپکی
تھت: چن مہینے دی تریخ
تھتھا: گل کرن وچ اڑن والا، توتلا
تھتھیاون: (ک) تتلاون، لکنت نال بولن، ہکلاون، اڑ کے بولن
تھدھا: تھنڈھا، روغنی، چوپڑیا ہویا
تھر: موٹی =، (دُدھ اُتے ملائی وانگوں / مم)
تھر: قائم، امر، باقی
تھراس: (ک) تھرتھراون، کنبن
تھراون: (ک) تھرتھراون، کنبن، ڈولن (2) ہلونا دیون
تھرتھراون: (ک) ڈولن، کنبن
تھرتھرن: (ک) تھرتھراون، کنبن، ڈولن
تھرتھلی: تھرتھلی، ہلچل، افراتفری
تھرتھلن: (ک) ہلچل مچاون، دیتھلی اُتے کرن، اُتھل پتھل
تھرراٹ: (مث) تھرتھری، کنبنی
تھرڑاون: (ک) ڈراون
تھرکنبا: (مذ) رعشا، کنبنی، تھرتھر کنبن
تھرکنبن: (ک) تھرتھر کنبن، لرزن
تھرکن: (ک) ہلن، ڈولن، تھراون، لرزن، نچن
تھرہر: کنبن

تھرہری (یں): (مث) تھرتھری، کانبا، کنبنی
تھڑ: تلک
- تھڑ گئے: تلک گئے، اک گئے
تھڑا: چوراں توں راکھی لئی بیٹھن والیاں دی تھاں، چونترا، بیٹھن لئی اُچی تھاں
تھڑک گئے: تلک گئے۔
تھڑکن: (ک) کنبھن، گل توں پھرن، ھٹکن، اُکن
تھڑکن: (ک) جوڑ دا اپنی تھاں توں ہلن (2) ٹھلن، اُکن، کراہے پین، تھڑکن
تھڑکے: دھڑکے
تھڑن: (ک) گل توں پھرن، تلکن، ڈگمگاون، بے اصولی کرن
تھڑن: (ک) تھوڑا ہوون، گھٹن، پورا نہ ہوون، لوڑ وند ہوون
تھڑیں: تلکیں، ڈگمگاویں
تھڑیں: تھوڑ وچ (کدی نہ) پویں، تینوں کدی تھوڑ نہ آوے۔ (نوشہ)
تھک: تھکن توں
تھکاوٹ: تھکیواں، تھک جاون دی حالت
تھکاون: تھکن توں متعدی
تھکن: تھک جاون، جسم دا ہور کم جوگا نہ رہن راکناون، اُکن، بیزار ہوون
تھک: مُونہہ دا لعاب
- تھک کے چٹن: گل کر کے پھرن
- تھک لاون: داء لاون، ٹھگن
تھکن: (ک) مُوہوں تھک سٹن
تھگڑا / تھگڑی: معمولی جیہا ٹکا کپڑا، ٹاکی، تھگی، لیرا
تھگڑالانا: (ک) ٹاکی لاون، پیوند لاون
تھگّی: تھدی، دتھی، دھری دھرائی، اٹاٹا (2) ٹاکی، کپڑے دا ٹوٹا
تھلے: (اسان نوں) ہتھ لاوے۔

تھل: صحرا، ریتلا میدان، ریگستان، ریتلی تھاں
- تھل ریخاں: ریگستان اندر ہوا یاں پانی چلن پاروں ریت وچ بنیاں لکیراں، سراب
تھلا: ≃، بیٹھلی پدھر
تھلاں: تھل دی جمع، ریگستان، ریگستانی علاقا
تھلتھلاون: (ک) ہلن، تھل تھل کرن، موٹاپے کارن جسم دا تھل تھل کرن
تھلڑا: تھل، ریگستان (2) بیٹھلا
تھلڑی: تھل (خف) (2) بیٹھلی
تھلڑے: (ک) بیٹھلے (2) تھل
تھلکن: (ک) تھراون، ہلن، لرزن
تھلن: (ک) اُتھلن، الٹاون، اُلٹ پلٹ کرن
تھلوچ: تھل واسی (2) تھل دا ناچ
تھلی: پہاڑ دی ہٹھار
تھلیرے: تھوڑے
تھم: پھڑ (ممں) (2) تھمھ، ستون
تھماں: تھم (تھمھ) دی جمع، ستون، سہارا
تھمبھیں: تھمھ، ستون
تھمی: دیکھو "تھمھی"
تھمن: (ک) رُکن، ٹھہرن، اُکن، کھلوون (2) پھڑن، قابو کرن
تھمھی: تھمھ، ستون، چھت ہیٹھاں دتی ہوئی کسے شے دی ٹیک
تھندا / تھندھا: روغنی، گھیو یاں تیل والا
تھنن: (ک) تن، پاون، گھیرن
تھن: چھاتیاں، دُدھ
- تھنوں چھوڑ مویا: دُدھ پینڈا مویا (لا)
تھنے بنے: گروہ در گروہ (نج)
تھواہاں: تھینڈے، ہونڈے
تھوب: تھوبا
تھوبا: ہتھ دی تلی وچ آسکن والی گلی مٹی
تھوبڑا: تھوبا
تھوتھا: کھوکھلا، اندروں خالی، بے مغز

- تھوتھی: تھوتھا توں

تھوتھنی: جنور دی تھُتھنی

تھوتھے: خالی' بے مغز' بے اثر' کھوکھلے

تھورا: احسان

- تھورایت: احسان وند' شکر گزار' ممنون

تھوڑا: گھٹ (2) گھڑا (3) احسان (خف) تھورا

تھوک: کٹھے' چوکھی مقدار وچ' حصے' پرچون دے الٹ' بُہت کاروبار' چیزاں' وستاں' شیواں

- تھوک فروش: کسے شے نوں بُہتی ماترا وچ اکٹھا ویچنہار

- تھوک کوں تھوک: برابر دا مقابلا

- تھوکاں: تھوک دی جمع' وستاں' شیواں' چیزاں

- تھوکی: تھوک وچ وچن والا' تھوک فروش

تھولے: تھوڑے' گھٹ

- تھولے گالوں / گالھوں: نکی جہی گل توں' معمولی گل توں

تھوم: لسن' گنڈھے دی ناہری دا اک بُھوکل بوٹا

تھوں: کولوں' تھیں' توں' نوں

تھوہ: تھاں' ٹکانا' اتاپتا' نشان

تھوہ: تھکن

- تھوہ کوڑی: نہ لبھن والی شے نوں منڈا آکھن (لومڑی تے انگور دا مشہور قصا)

تھوہا: (نا) تھوہ

- تھوہنی: (مث) تھمی' ڈانگ

تھوہر: مشہور ریگستانی بوٹا' ناگ پھنی

تھہراون: (ک) ٹکاون' رکھن

تھئی: ہوئی (2) اِک تال

- تھئی تھئی سر: سوہنیاں دے جسم تال اُتے نچدے سن (دا)

تھی: ہو' ہو کے' ہو جا

تھی پیا: ہو گیا

تھے: کول

تھیا: ہویا

تھیا تھیا: ناچ دی اِک تال

تھیاں: ہوئیاں

تھیری: دیکھو "دھیری"

تھیسائیں: ہو جاواں گی

تھیسن: ہوون گیاں

تھیسوں: ہوواں گے

تھیسیں: (تھی-سے-ں) ہوویں گا

تھیکن: (ک) تلوار نیام وچ پاون۔ کسے شے نوں دُوجی شے وچ پاون

تھیکے: نیام وچ پاوے (یا)

تھیم: میں ہویا

تھین: ہوون

تھیو: ہو جاؤ' ہووو

تھیوا: (تھے-وا) نگینا' نگ

تھیواں واری: قرباں جاواں

تھیوسے: اسیں ہو گئے' ہوئے' ہے

تھیوم: میرے ہوئے

تھیوم: میرے اُتے ہووے

تھیوں: توں تھی گیا' توں ہو گیا

تھیون: (ک) ہوون

تھیوسے: (تھی-و-ہے) ہو جاوے گا (اف)

تھیوہیں: ہوویں' تھیویں

تھیویوم: (تھی-و-ے-اوم) میتھوں ہو گیا اے

تھیہ: ٹھکا' تھاں' پنڈ (2) کھنڈر' تباہ ہویا مکان

- تھیہوں: تھیہ توں' پنڈوں

تھیلا: ایسا دُدھ جس وچ مکھن ملائی گھٹی ہووے۔

تھیلی: تھیلا دُدھ دیون والی' ایہی گاں' مجھ جہدے دُدھ وچ مکھن گھٹا ہووے

تھیں: تھوں' توں

تھینہ: تھیہ' تھاں (2) ڈو نکمیائی' تھاہ

ٹ : پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا اٹھواں اکھر' فارسی تے عربی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی. گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ٹینکا (ٹ) اے
ٹابری : (مث) ٹبر' ٹیلا' خاندان
ٹاپ : گھوڑے دے پیراں دی اواز (2)تندور دے آخری پور وچ جدوں سیک بُہت گھٹ جاندا اے' اوودوں پکائی روٹی. ایہ روٹی تندور وچ لا کے اُتوں ڈھک دیندے نیں' کافی دیر بعد سنہرے رنگ دی تے بڑی کرکری روٹی تیار ہوندی اے۔
ٹاپن : (ک) ٹپا مارن' کسی نال کوئی شے ٹپن
ٹاپو : (مذ) جزیرا' زمین دا ایہیا ٹوٹا جہدے چارے پاسے پانی ہووے
ٹاٹ : سَن دے دھاگے نال بنیا بوری ورگا کپڑا
ٹاٹرن : (ک) بوندلن' گھابرن' بوکھلاون' بدحواس ہوون
ٹاٹکا: تیز دُھپ
ٹاک : سخت زمین' پکی زمین (2) سخت' پکا' پُورا (3) جنور پھساون والا نکا پھندا
ٹاکرا: ٹکراء' ملاقات (2) مقابلا
ٹاکی : (مث) کپڑے دا ٹوٹا (2) تربوز وچوں چکھاون یاں وکھاون لئی کٹیا گیا چوکور ٹوٹا' پیوند' زمین یاں کسے ہور شے دا ٹوٹا (3) ٹلی
ٹال : لکڑاں ویچن والے دا اڈا (2) ٹالن توں امر
ٹالا : ٹالن توں' پچھے پاون' لاپرواہی کرن' بہانا کرن
– ٹالا بالا: ٹال مٹول' حیلے بہانے' لارے لپے
– ٹالم : میٹوں ٹالے

ٹانڈ : لوکاں دا اکٹھ' ہجوم
ٹانڈا : مکئی' جوار' باجرے وغیرا دے بوٹے دا تنا
– ٹانڈا کرن : مکئی' جوار یاں باجرے دی فصل دا پک جاون تے ٹکروں سٹے حاصل کیتے جاون. انسانی عملاں دا سٹا نکلن (بف)
ٹانک : 4 ماسے وزن دا وٹا (2) شے دا معمولی حصا (3) قدر قیمت دا گویڑ
ٹانکن : (ک) افیم کھاون
ٹانگ / ٹانگھ : (ٹان-گ) دریا پار کرن لئی کنڈھے اُتے آرپار لایا گیا نشان یاں کلا' کنارا' گھاٹ (2) پانی دی روڑھ جو دُوجے کنڈھے تک اپڑا دیوے
ٹانگ لگے / ٹانگھ لگے: کنارے لگے' کنارے اپڑے' بنے لگے' توڑ چڑھے
ٹانگا : ٹانگہ' مشہور سواری
ٹانگاں: ٹاں (ج)
ٹانگو : وڈیاں ٹاں والا (2) دشمن دی کیڑ لین لئی اُچی تھاں چڑھیا بندا (3) گھوڑا گڈی' بگھی (4) نر دا بوٹا (5) نسل
ٹانگے: ٹانگ توں' نشان راہ
ٹانگی: ملاح
ٹاواں: ورلا' کوئی کوئی' کدھرے کدھرے
ٹاہر : (مث) کسے نوں بلاون لئی ماری گئی زور دی اواز' (جمع ٹاہراں)
ٹاہن: (مذ) رکھ دی وڈی شاخ
ٹاہنی : (مث) رکھ دی نکی شاخ' نکا ٹاہن
ٹب : ٹبہ' وڈا ٹیلا
ٹباڑے: ٹبے
ٹبر: خاندان
ٹبڑے: ٹبے' ریت دے ٹیلے (خف)
ٹبی: نکا ٹبا' بنڈ' ٹیلا' چکلا
ٹبی: ٹبھی' غوطا
ٹبے: ابھریاں تھاواں' ٹیلے

ٹھمکن: (ک) کھسکن، چلدا ہوون، اکھ بچا کے ٹر جاون

ٹھمن: (ک) ٹھمی مارن

ٹھمی: غوطا، چبھی

ٹپ: کد، چھال مار (امر) قطرا

ٹپا: کسی نال اک وار پئی گئی زمین (2) سوا مصرعے دا لوک گیت

ٹپری: چھپر، سردی بنائی ہوئی کلی، جھگی

ٹپکن: (ک) وگاہون، سٹن

ٹپکن: (ک) قطرا قطرا کر کے چوون، ترمن، آون اچن چیت اپڑن

ٹپلا: (مذ) ٹھلیکھا

ٹپن: چھال مارن، کدن، پار کرن (2) لنگھن، گزرن، بیتن

ٹپن: (ک) ٹپکا لاون، نشان لاون، گودن (2) حساب صاف کرن

ٹپوسی: (مث) چھال، کد

ٹپے: کدے

ٹپے: ٹپا، سوا مصرعے دا لوک گیت

ٹپے: ٹپلے، ٹھلیکھے

ٹٹارے: پانی وچ ڈبن تے ابھرن (لہ)

ٹٹانا / ٹٹاہنا: جگنو، ٹٹہنا

ٹٹراون: (ک) اڑنگن، گاں مجھ دے بچے دا رنگن

ٹٹن: (ک) ٹوٹے ٹوٹے ہوون، بھجن، تڑکن

ٹٹو: ٹٹ جاوے (بف)

ٹٹولن: ہتھ راہیں ٹوہ کے ویکھن، لبھن، بھالن

ٹٹوہنا: ٹٹولن

ٹٹیاٹا: ٹٹیری دی اواز (2) عرضی بینتی کرن

ٹٹیاون: (ک) کڑی بال دا زور نال چیکن، فریاد کرن، ترلا مارن

ٹچکارن: (ک) ڈنگر نوں ٹورن لئی ٹچ ٹچ دی اواز کڈھن

ٹچکر: (ٹچ-کر) مخول، مذاق، طنز

ٹچکر دیون: ڈنگر نوں ٹورن لئی اواز پیدا کرن، ٹچکارن

ٹخرے: نخرے نال تابع مہمل (نخرے ٹخرے)

ٹڈا: اک دا توتا، گھاء دا اک نکا اڈنا کیڑا

ٹڈن: (ک) اڈن، کھولھن، کھلارن

ٹڈی: ٹڈا توں، جھینگر

- ٹڈی ٹڈی تیل: بالاں دا کھیڈ کھیڈ وچ ٹڈی نوں مسلن تے تیل کڈھن

ٹڈیاں: اڈیاں، کھلیاں

ٹر: شیخی، گپ

- ٹر ٹر کرن: شیخی مارن، بے معنی گل کرن

- ٹر ٹر کرو تسیں ہم سنتے: تسیں فضول بولدے او تے اسیں سندے آں (محم)

ٹر: ٹرن توں، چلن، جاون (امر)

- ٹرو بجسی: چلا جاسی، ٹر جاسی، چلا جاوے گا

ٹراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن، بکن

ٹروا گھن کناری: کنارا کر کے ٹروا، پاسے ہو کے ٹروا (لہ)

ٹرراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن، بکن، بے معنی بولن

ٹرکاون: (ک) ٹالن، گلاں نال پرچاون، ڈراون

ٹرکائی: لکائی، چوری کیتی (بلھا)

ٹرکن: (ک) ڈڈو دا بولن، بکن (2) کھسکن، بھجن (3) ڈرن، سہمن

ٹرکنا: ٹر ٹر کرن، بکو (دا)

ٹرنے: ٹرن، چلن، جاون (بلھا)

ٹرن: (ک) چلن، ترن، جاون، حرکت کرن

ٹسکن: (ک) ٹیس مارن، تپکن، پیڑ کرن (2) انب دا پک کے گدگ جاون

ٹسن: بھیڑا، شرارت، بدی (2) چاء، شوق، نخرا (3) کپڑے دا پاٹن یاں بھجن

ٹش: پھب، شان، ٹھاٹھ

ٹک : پچھ' پھٹ دا نشان' وڈھن دا نشان یاں عمل
ٹک : ٹوٹے' ٹکڑے' ڈکرے
ٹِک : رہ' رہ جا' قیام کر
ٹُک : ٹکن توں امر' زخم' کٹ
ٹُک : ذرا' تھوڑا چر
ٹکا : روپیا' پیسا' دولت' ویاہ شادی دے موقعے اُتے دتی گئی رقم
- ٹکا بھرن: خراج دیون
- ٹکے : ٹکا دی جمع
ٹکا: تلک' متھے اُتے لایا جاون والا نشان (2) متھے دا زیور
- ٹکا بندلی : متھے دے زیور
ٹکانا : موقف
ٹکانا : تھاں' رہن دی تھاں
ٹکاون : (ک) ٹھہراون' رکھن' قائم کرن
ٹکاؤ: ٹکاوا' ارام' سکون
ٹکایا : ٹھلوایا' قائم کیتا' ٹھہرایا
ٹک ٹول: خشی دی محفل' مجلس
ٹکر: پہاڑ
ٹکر: ٹکرا' بھڑن' مقابلا' ٹکراء
ٹکر: روٹی' روٹی دا ٹوٹا' خوراک
- ٹکڑا : ٹکر' روٹی (2) ٹوٹا
- ٹکڑا تھدھا : تھندھا کھاون' چنگا چوکھا
- ٹکڑے : رزق' روٹی
ٹکرن : (ک) بدلا لین' داء لاون' لڑن' مقابلا کرن' اچن چیت ملاقات ہوون
ٹکری : زمین دا ٹوٹا
ٹکسال: ٹکاں گا' رہواں گا
ٹکن : (ک) رہن' ٹھہرن' رکن' ا ٹکن (2) ارام کرن' سوون' کھلوون
ٹکن : (ک) کپن' ٹوٹے کرن' وڈھن
ٹکنا : ٹکے ٹکے تک لاون' پچھ لاون' وڈھن' ٹکن
ٹکورن : (ک) ٹکور کرن' سیکن' طنز کرن
ٹکورے: طنز' ٹوک' مار
ٹکا / ٹکہ: ٹکا' متھے دا تلک (2) متھے دا اک گہنا
ٹکی : رُکی' اٹکی' اڑی' رکھی
ٹکی : (مث) نکی روٹی' قیمے یاں کسے ہور شے دی بنائی گول شے' کباب' کھنڈ دی گولی' دوائی دی گولی
ٹکے: روپے' پیسے
- ٹکے گھنن : خراج وصولن (دا)
ٹکے: اٹکے' ٹھہرے
ٹکیا : رہیا
ٹکھ : (مث) کپاہ (2) فصل اگاون لئی دبیاں ہوئیاں کماد دیاں ٹہیاں (3) ٹاہنی
ٹل : (مذ) ٹلن توں امر' تھمن' اترن' دور ہوون (2) وڈی ٹلی
- ٹل جاون : تھم جاون' بلا یاں مشکل دور ہوون
- ٹلی : تھمی
ٹل : (مذ) طاقت' زور' بل
ٹلا : گٹھا' ویکھو "تلا" لکڑاں بنھ کے بنائی گئی کشتی
ٹلڑیاں: ٹلیاں' قافلے دیاں گھنٹیاں
ٹلکن : (ک) ترن' ہولی ہولی ترن
ٹلن: (ک) اپنی تھاں توں ہلن' دور ہوون
ٹلہ / ٹلا : تُلا' کشتی
ٹلہ: اچی تھاں' پہاڑی جس اُتے کوئی ڈیرا لگا ہووے
- ٹلہ جوگیاں: جہلم لاگے رہتاس توں 3 کوہ دور اک اُچی پہاڑی
ٹلے : تھمے' لہوے
ٹلے : گھاہ دی چراگاہ
ٹمبن : (ک) پریرن' دل نوں کھچن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُچی کرن
ٹمبن : ویکھو "ٹمبن"
ٹمٹماون : (ک) ٹمکن' جلن تے بجھن' بجھن

ٹیڑے ہوون' رُک رُک کے ہِنگن
ٹمک : (مذ) لکڑ دا وڈا ڈھول یاں اوس شکل دا صندوق
ٹمکن : (ک) ٹمٹماون' تاریاں وانگوں چمکن' جھلمل کرن
ٹنڈ : (ٹ-ڈ / مث) کھوہ وچوں پانی لیاون واسطے بنے دھات دے بھانڈے (2) منیا ہویا سر
- ٹنڈاں: ٹنڈ دی جمع
ٹنڈاتا: گھوڑے دی اک قسم (لظ)
ٹنڈرن : (ک) اتراون' دوھ دوھ بولن
ٹنڈل : (مذ) ڈنٹھل' پھل چھڈ کے گوبھی دا باقی حصا
ٹنڈن : (ک) ترنڈن' ما تھن' حاصل کرن' ٹھگن' دھوکھے نال ہتھیاون
ٹنڈے: ٹنڈا توں' وڈھے ہتھ والے
ٹنگن : (ک) ٹھونگن' دانا دانا کر کے کھاون
ٹنگ : لت (جمع ٹنگاں) (2) ٹنگن توں امر
ٹنگ : موری' ٹوبا' سوراخ (2) ٹبر' قبیلا' پروار' خانداں' گھرانا (3) پیالا' شراب پیون دا برتن
ٹنگار : نخرا' مزاج
ٹنگن : (ک) لٹکاون' لمکاون
ٹنگن : (ک) اڑسن' اُتے کرن' جھنکن
ٹنگنا : ویاہ' منگنی دا فیصلا کیتے بنا جوان کڑی گھر بہا چھڈن
ٹنگنا : (مذ) آلت' مرد دا لنگ
ٹنور : پھندنا' کسے شے دا پُھل' بنبل (2) اسم خاص' اک ذات دا ناں
ٹنکن : (ک) ٹن ٹن دی اواز پیدا ہوون' وجن' کھڑکن' ٹلی وانگ بولن
ٹنوکا: (مذ) مہنا' طعنا' فساد والی گل
ٹوا / ٹوآ : ٹویا
ٹوبھا : چھپڑ
ٹوبھڑے: ٹوبھے' چھپڑ
ٹوپ : وڈی ٹوپی

ٹوپا : اک دیسی ماپ' کنک ماپن دا بھانڈا جو پونے دو توں سوا دو کلو دا ہوندا اے
- ٹوپا دھاری : فصل یاں دانے ناپن والا ملازم
ٹوپی : کناں تیک درویشی ٹوپی' دنیاوی عزت (وا)
- ٹوپی پوش : ٹوپی پاون والے' ٹوپی پہنن والے
ٹوٹ: نشے توں ٹٹن
ٹوٹا: (مذ) نقصان' گھاٹا (2) ٹکڑا' حصا (3) ٹٹے ہوئے چاول
ٹوٹرا: ٹوٹا' ٹکڑا
ٹوٹرو : گھگی ورگا اک پکھیرو
ٹوٹن : ٹوٹنی' منیا ہویا سر' کھوپڑی' بے سہارا بندا (مجازن)
ٹوٹی: پانی والی نال دا مونہہ۔
ٹوٹے: ٹٹے (خف)
ٹور : چال
- ٹور گمانی : گمان دی ٹور' آکڑ تے مستی دی ٹور
ٹورن : (ک) گھلن' بھیجن
ٹورے: چلاوے' چلائے
ٹوریاں : باریک تیلیاں دی بنی لموتری ٹوکری
ٹوڑے : ٹکڑے' روٹی دے ٹوٹے
ٹوک : مذاق' ٹوک جھوک' طنز' طعنا' مذاق' بول' ٹکور
- ٹوکاں : ٹوک دی جمع' طنزیا فقرے
ٹوکا : پٹھے کترن دا سند (2) فصل کترن والا اک کیڑا
ٹوکن : (ک) روکن' ڈکن' ٹھاکن' منع کرن' ورجن
ٹوکواں: ورلا' کوئی' کدھروں کدھروں
ٹوکے : روکے
ٹوگ : شاہانا چال چلن والا اک پکھیرو جو تیز اُڈدا

اسے تے ہتھ نہیں آوندا

ٹول: ٹولا، پارٹی، اکٹھ، جھنڈ، گروہ، ستھ

- ٹولاں: ٹول دی جمع، ٹولے، دھڑاں

ٹولدی: تلاش کردی

ٹولڑیاں: ٹولیاں

ٹولن: (ک) لبھن، بھالن، ڈھونڈن، گولن، تلاش کرن

ٹولنا: ٹولن، تلاش لین، ڈھونڈن، بھالن

ٹولو: تلاش کرو

ٹوم: ٹونب، زیور

ٹومبے: ویکھو "ٹوم"

ٹونب: زیور، ٹوم

ٹونکن: (ک) کبوترے دا چنوں چنوں کرن بولن (2) بلن، بکواس کرن، بے معنی بولن

ٹونا: جادو، ٹونکا، منتر

- ٹونے ہار: جادوگر، ٹونا کرن والا

ٹوناں: (غ.ا) ٹونا

ٹونہ: ویکھو "ٹونا"

ٹوہن / ٹوہون: (ک) ٹوہ لاون، ٹٹولن، بھالن، لبھن

ٹوہی: (مث) لاٹھی، آسرا

ٹہ ٹہ ہسدا: ٹھاہ ٹھاہ کر کے ہسدا، قہقہا لاندا

ٹہڈا: (غ.ا) ٹیڈھا، ونگا، ڈنگا

ٹہساں: خوش ہوساں، مطمئن ہوساں

ٹہکن: (ک) ٹہکن، پھل دا کھڑن، ہسن

ٹہکے: کھڑے (پھل)

ٹہکیاں: پھل وانگوں کھڑیاں

ٹہل: (مث) خاطر، خدمت، سیوا، آدر

- ٹہل ٹکور: خدمت، تواضع، میوا

ٹہلن: (ک) ہولی ہولی ترن، چہل قدمی کرن، خدمت کرن، سیوا کرن

ٹہندے: ٹہکدے، سوہدے

ٹیپ: (ٹی-پ) اٹاں دے جوڑ وچ سیمنٹ یاں مسالے دی بھرائی

ٹیچا: (ٹی-چا/مذ) مقررا نشان، متھیا نشان، ہدف

ٹیرنا: کسے ساز دیاں تاراں نوں اِک سُروچ لیاون، اِک سُر کرن، اُچی بولن

ٹیڑے: ٹیلے، ٹبے

ٹیک: غرور، تکبر، فخر (2) آسرا، گیت دا بار بار دُہرایا جاوں والا مصرع

ٹیکرا: اُچی پہاڑی تھاں

ٹیکن: (ک) آسرا رکھن، لکاون، سجدا کرن، سر جھکاون

ٹیلن: (ک) گھسیڑن

ٹیمن: روٹی نوں شوربے نال لا کے کھاون

ٹینڈ: اک دوجے اُتے رکھی بھانڈیاں دی پال. اک توں بعد اک (غم = ہد)

ٹیوا: اندازا، پیش گوئی، جانچ، گویڈ، پڑتال

ٹھ: پنجابی دی فارسی لپی دا نواں اکھر۔ فارسی تے عربی وچ ایہ اکھر نہیں ہوندا۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تل دا ٹھٹھا (ਠ) اے

ٹھاٹھ / ٹھاٹ: (مذ) جوش، لہر، امنگ، طوفان، چھل، جوش دی لہر (2) چھاتی دا جوبن (3) شان

- ٹھاٹھ مارن: لہراں مارن

- ٹھاٹھاں: لہراں، چھلاں

ٹھاٹھا: منڈاسا، موٹہ سر ولیٹن والا کپڑا

ٹھار : (مذ) پالا' چوکھی ٹھنڈ' سی' سیا' "ٹھارن" توں امر
- ٹھاردے : ٹھنڈا کردے' ٹھنڈ پاندے
- ٹھاریا : ٹھنڈا کیتا' ٹھنڈ پائی
ٹھاک : "ٹھاکن" توں' روک' منع کر
- ٹھاکاں پائے : منع کرے' ٹھاکے' ہوڑے
ٹھاکن : (ک) روکن' منع کرن
ٹھاکر : (مذ) ٹھکر' دیوتا' مالک' رب' چودھری' بندوبستی
- ٹھاکر ٹھاٹھ بنایا : ٹھاکر (بندوبستی / رب) نے بندوبست کیتا۔
- ٹھاکم : میں روکاں' منع کراں' قابو کراں (ب ف)
ٹھاکن : (ک) ہٹکن' روکن' ورجن' منع کرن
ٹھاکے : منع کرے' روکے' ہٹکے' ہوڑے
ٹھاگ : (مذ) ٹھگ (وا)
ٹھالا : اُٹھالا' مرن والے دا سوگ ختم کرن دی رسم
ٹھانن : (ک) دل وچ ارادا کرن' پکی صلاح کرن
ٹھاناں : (غ۔ا) ٹھانا' تھانا (2) ٹھکانا' ڈیرا
- ٹھانے : تھانے' ڈیرے' کیمپ' پُلس سٹیشن
ٹھاہر : (مث) ٹھہرن دی تھاں' ٹھکانا' آسرا
ٹھاہن / ٹھاہون : (ک) توڑن' ڈھاون
ٹھاہی : (مث) ٹھاہر' ٹھکانا (بے ٹھاہی : بے ٹھکانا)
ٹھاہیں : توڑیں' ڈھاویں
ٹھائی : (مث) تھاں' ٹھاہر (ناتک) (2) مرضی' خشی' اتفاق
ٹھبّ : (مذ) پیر دا اکواسا پن' پھڈ' جُتی دی اڈی دا اک پاسے نہ جاون
ٹھبکن : (ک) پیر ٹھبا کر کے ٹرن' پیر نوں اُچا نیواں رکھن
ٹھبی : ٹھبّے پیر والی (2) گیند دا زمین نال ٹکراون
ٹھپ : مکا کے' ختم کر کے' بند کر کے (ٹھپ کے) نہ کر کے' کتاب وغیرا بند کر کے۔
- ٹھپ کے : بند کر کے' کتاب وغیرا بند کر کے
ٹھپر : (ٹھپ-پر) گونگلو' شلغم
ٹھپرن : (ک) بُہتا کھاون' ہڑپ کرن' متنڈ بولن' جنسی فعل کرن
ٹھپن : (ک) بند کرن' ٹھپکن' ٹھپے لاون
ٹھٹ : بھیڑ' ہجوم' مجمع
ٹھٹھ : ٹھٹا' نکی وستی' سندھ دا اک شہر
ٹھٹی : ٹکی' وستی' پنڈ
ٹھٹھ : جمگھٹا' بھیڑ' پرا (لوکاں دا) (2) ٹھاٹھ' شان' رعب' دبدبا (3) ساز دی آواز (4) مخول
ٹھٹھ بجھن : رنگ بجھن
ٹھٹھ کرن : مخول اڈاون
ٹھٹھا : مذاق' مخول' بکھیڑا' ہاسا (اڈاون)
- ٹھٹھول : ٹھٹھا' مذاق
ٹھٹھر : ڈھچر' پنجر' ڈھانچا
ٹھٹھرن : (ٹھٹھ-رن / ک) ٹھرن
ٹھٹھیاری : ٹھٹھیار عورت (وا)
ٹھٹھکن : (ک) جھکن' اٹکن' ججکن' چلدیاں چلدیاں اک دم رُکن
ٹھٹھمبرن / ٹھٹھمبان : (ک) ٹھٹھکن' جھکن' رُکن
ٹھٹھمن : (ک) پھبن' سورن' سجن (2) دھارن' پک کرن' متھن
ٹھٹھول : ٹھٹھا' مذاق
ٹھٹھی : تکھی' متھی' دھاری (2) وستی' ٹھٹھی
ٹھٹھے : مذاق (ٹھٹھا دی جمع)
- ٹھٹھے مارن : تضحیک کرن' مذاق اڈاون (وا)
ٹھٹھیار : (مذ) دھات دے بھانڈے بناون والے
ٹھٹھیرا : (مذ) ٹھٹھیار
ٹھچن : (ک) پھبن' ٹھہن' سجن' سورن

ٹھڈکے: پیراں دی ٹھوکر مار کے، ٹھڈا مار کے (وا)

ٹھڈے: ٹھیڈے، ٹھوکر ("ٹھڈا" دی جمع)

ٹھرو: "ٹھرݨ" توں

ٹھرو ٹھرݨ، نظر آوݨ

ٹھرک: شوق، چاء، چسکا (2) حسن پرستی (ٹھرکی: ٹھرک رکھݨ والا)

ٹھرکݨ: (ک) خاہش رکھݨ (2) بیکار ہووݨ، تھڑکݨ

ٹھرݨ: (ک) ٹھنڈا ہووݨ، پالے نال کنبݨ

ٹھریاں: ٹھنڈ پئی، ٹھنڈیاں ہوئیاں (ج)

ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) پھسلݨ، تھکݨ

ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) ڈسکݨ، ڈِکݨ، نیویں اواز نال رووݨ

ٹھسݨ: (ک) بھسݨ، سٹ کھاوݨ پاروں انگ دا کم جوگا نہ رہݨا

ٹھسݨ: (ک) تپیا جاوݨ، بھسݨ

ٹھکانا: واسا، رہݨ، ٹکݨ تھاں، ٹکانا

ٹھکائی: مار، کُٹ

ٹھکر: ٹھاکر

ٹھکرا: (ٹھک-را) ٹھاکر توں وِگڑیا، جھوٹھا ٹھاکر (وا)

ٹھکراݨ: (ک) ٹھوکر مارݨ، رد کرݨ

ٹھکراوݨ: (ک) رولݨ، رد کرݨ، ٹھوکر مارݨ

ٹھکݨ: (ک) ٹھوکیا جاوݨ، گڈیا جاوݨ، جرمانا پوݨ

ٹھکور: ٹکرا

ٹھکورݨ: (ک) پولا پورا مارݨ، ٹھوکر مار کے بھیت لبھݨ، جذبات مجروح کرݨ، ٹکا کے ویکھݨ، ٹھوک کے پرکھݨ، ٹھوکر لاوݨ

ٹھگ: مسافراں نوں دھوکھے نال لٹݨ والا، ٹھگی کرݨ والا، داء لاوݨ والا، ٹھگݨ توں امر

– ٹھگ کے ٹھارنا: دھوکھا تسلی دیوݨ مگروں غُصا ٹھنڈا کرݨ (وا)

– ٹھگ لاہور: لہور دا ٹھگ (بلھے شاہؒ دے استاد لہور وچ سن، اوسے پاسے اشارا اے / بلھا)

– ٹھگاں دے ککڑ: مسافر سویرے ککڑ دی بانگ نال سفر چھوہ دیندے سن پر ٹھگ ککڑاں نوں انج تربیت دیندے سن کہ اوہ اوہناں دی مرضی مطابق بانگ دیوݨ۔ مسافر ادھی راتیں سویر سمجھ کے سفر نوں ٹُرپیندے تے ٹھگے جاندے (وا)

ٹھگݨ: (ک) ٹھگی کرݨ، دھوکھے نال شے ہتھیاوݨ

ٹھگنا: گینڈھا، نکا قد دا

ٹھگیتر: ٹھگ، ٹھگݨ والا

ٹھل: ویکھو "ٹھلہ" (2) پہاڑی

ٹھلا: موٹا، بھارا، ٹھلما

ٹھلاں: پہاڑیاں

ٹھلیا: روکیا، سہاریا (لا) ویکھو "ٹھلھݨ"

ٹھلہ: موٹائی (ٹھلما: موٹا)

ٹھلھݨ: (ک) روکݨ، ڈکݨ

ٹھلھݨ: (ک) پاݨی اُتے رڑھݨ، ترݨ، وگݨ، جاوݨ، دریا پار کرݨ لئی کدݨ، کشتی کھیوݨ

ٹھلھݨا: ٹھلھݨ، رب آسرے کسے کم نوں ہتھ پاوݨ

ٹھمبݨ: (ک) داغ لاوݨ

ٹھمری: اک راگ دا ناں

ٹھمک: داغ، نشان، کھلڑی اُتے دا قدرتی داغ دھبا

ٹھمکائی: سج بݨ کے دکھائی

ٹھمکݨ: (ک) ٹھمک ٹھمک کرݨ، نخرے نال ٹرݨ، مٹکݨ

ٹھمکے ٹھم ٹھم دے: زیوراں دے چھنکار نال ٹرݨ

ٹھمینڈے: ٹھمدے، رُکدے

ٹھنڈ: سردی، پالا، ٹھار، امن، سکھ

– ٹھنڈ پاوݨ: مجرماں نوں سزا دے کے امن بحال کرݨ (وا)، کسے ہور ڈھنگ نال اپݨا یاں دوجے دا من خوش کرݨ

۔ ٹھنڈا : ٹھنڈ والا' سُست
۔ ٹھنڈڑے ساہ : ٹھنڈے ساہ (غم یاں دُکھ پاروں)
۔ ٹھنڈڑیں : ٹھنڈیاں (خف)
۔ ٹھنڈک : ٹھنڈ' سردی
ٹھنگن : (ک) چُنجھ مارن' ٹھونگے مارن' پھلیاں وچوں دانے کڈھ کے کھاون
ٹھنگرن : (ک) بھانڈے نُوں ٹھکورن
ٹھنگھورن : (ک) چُنجھ نال کھاون' ٹھونگا مارن' چھونڈھن
ٹھنن : (ک) طے ہوون' متھیا جاون
ٹھنکن : (ک) چھنکن' کھنکن' کھڑکن (2) بجن' پھبن
ٹھنکن : (ک) روون' ڈِلکن' بال دا مُونہہ وچ روون
ٹھوٹھا : (مذ) مٹی دا پیالا (2) ٹُٹا پیالا (3) منگن والا بھانڈا' کوئی بدشکل بھانڈا
۔ ٹھوٹھا پھڑن گدائی : گدائی والا ٹھوٹھا پھڑ لیندے نیں (مم)
ٹھوڈی : (مث) ہوٹھاں توں تھلے ہڈی والی تھاں
ٹھور : ٹھکانا' تھاں' پناہ دی تھاں
ٹھوک : ٹھوکن توں امر
ٹھوکر : (مث) ٹھڈا' ٹھیڈا' ٹکراء' سٹ
۔ ٹھوکر کھاون: ٹُراہے چین' ٹھیڈا لگن
ٹھوکرن: (ک) ٹھیکرن' ٹھکورن
ٹھوکن: (ک) سٹ مارن' داخل کرن
ٹھول : وانگوں' ورگا (خف)
ٹھونگا : تھوڑی دیر دا سوون
ٹھونگن : (ک) چُنجھ نال کھاون' چھونڈھن' ٹھنگن
ٹھوہ: (ک) بجھیتی
ٹھہ: بج' پھب
ٹھہرن : (ک) رُکن' اَٹکن' کھلوون' قیام کرن
ٹھہساں : رضامند ہوواں گا / گی (خف)
ٹھہکن : (ک) بھڑن' ٹھوکر کھاون (2) لڑن' کھلن

ٹھہندی : سوبھدی' سجدی' زیب دیندی
ٹھہن : (ک) پھبن' پھبن' بنن' سورن' سجن
ٹھہے : بجے' پھبے
ٹھیٹھ : بنا ملاوٹ' اصلی (بولی)
ٹھیڈا : ٹھوکر' ٹھڈا
ٹھیراون : (ک) کھلواون
ٹھیریاں : کھنڈر
ٹھیکری : علاقا' ٹھیکری' ٹُٹے بھانڈے دی کرچ
ٹھیکریاں : (ٹھی-ک-ری-آ-ں) کرچاں' مٹی دے ٹُٹے بھانڈے دے ٹوٹے
ٹھیک: درست' صحیح' غلطی توں پاک
ٹھیکر: ٹھیکری' مٹی دے بھانڈے دا ٹوٹا
ٹھیکن: (ک) ٹھپے نال کپڑے اُتے چھاپن
ٹھیکہ: (مذ) ٹھیکا' کسے کم دا معاوضا پہلاں طے کر لینا
ٹھیکیدار : (مذ) ٹھیکے دا کم کرن والا
ٹھیلا : ہتھ ریڑھا' دھک کے چلاون والا گڈی
ٹھیلے : (1) ٹھیلا دی جمع (2) ٹھلے' روانا ہوئے

ث : پنجابی دی فارسی اکھرالی دا دسواں اکھر جو عربی توں آیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "س" برابر کردے نیں

ثابت: پکا' پیڑھا' مضبوط' طے (2) جس دا ثبوت مل جاوے

- ثابتی : ثابت ہوون دی حالت' مضبوطی' ثابت قدمی' پکیائی

ثاقب : لشکواں' چمکدار

ثالث : تیجا' دو دھراں وچکار میل یاں نیاں کراؤنہار

- ثالثی : ثالث ہوون دا کم یاں حالت' تج

ثانی : دوجا' برابر دا' شریک

ثبات : مضبوطی' پکیرتا' قائم رہن

ثبت : لکھت' لکھیا ہویا' امٹ

ثبوت : ثابت' اٹُٹ' پورا (2) کسے گل دے درست ہوون بارے دلیل

ثبوتا : ثبوت' پوسے دا پورا' سالم

ثرب : آندراں والی چربی دی جھلی

ثری: زمین دا ہیٹھلا پرت' زمین دے اندر دی مٹی' گلی مٹی

ثروت: مال' دولت وند ہوون' امیری

ثریا : پروین' ستاریاں دا اک جھرمٹ (2) اچ' اچائی

ثعلب: لومڑی

ثقات: ثقہ دی جمع (خف)

ثقافت: رہتل حالت' کلچر' وسیب

ثقل : بھار' وزن

ثقلین: دو عالم' دو ٹولے' جن تے انسان

ثقہ : اعتباری' بھروسے جوگ

ثقیل : بھارا' دیر ہضم' ثقل والا

ثلث: تیجا حصا (2) عربی لکھت دا اک ڈھنگ

ثمر: پھل' سٹا' نتیجا (جمع: اثمار)

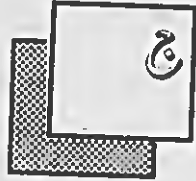
ثمرہ: ثمر' پھل' سٹا' انت

ثمود : حضرت نوحؑ دی نسل دی چوتھی پیڑھی دا اک بندا جس دی قوم وچ حضرت صالحؑ نوں نبی بنا کے گھلیا گیا۔ ثمود دی قوم نے حضرت صالحؑ دی معجزے والی ڈاچی نوں وڈھ چھڈیا' جس کارن قوم اتے عذاب اتریا۔

ثنا (ع) : تعریف' حمد

- ثناخواں : تعریف کار' گن گائیک

- ثنائیں : ثنا' تعریف

ج: پنجابی دی فارسی لپی دا یارھواں اکھر اے.
ایہدا وٹاندرا ز' ی (ژ) تے د نال ہوندا اے.
گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل ججا (ਜ) اے.

جا: جدوں

جا: جاون توں امر' ونج

- جا کراہن: جا کے

- جا وجن: موقعے تے جا اپڑن' اچن چیتی جا اپڑن

جابر: (مذ) جبر کرن والا' ڈاڈھا' سخت

جابرؓ: حضرت جابر بن عبداللہ' رسول کریمؐ دے صحابیاں وچوں اِک

جاپ: (مذ) ناں دا ورد' وظیفا' وار وار ذکر' عبادت' ربی ذکر (2) محسوس

جاپاں: محسوس کراں' اندازا لاواں (م)

جاپن: (ک) لگن' محسوس ہوون (ہد)

- جاپے: محسوس ہووے' (2) رب جانے (خف)

جات: ذات

- جاتی: ذات (قوم' نسل)

جاتا: جاتیا' سمجھیا

جاتس: جاتو سو' اوس سمجھیا

جاتک: بال' بچا' منڈا

جاتو: جانی' سمجھی (خف)

جاتوں: جاپیا' محسوس ہویا' جاتا

جاتی: ذات

جاتی: جانی' جی (2) جانی' سمجھی (غر) (3) ذات' نسل' قوم

جاتے: سمجھے' محسوس ہوئے (2) جاوندے (بلھا)

جاتیا: خاندانی' نسلی' چنگی قوم دا

جاچ: طریقا' اندازا' گویڑ' کرن ڈھنگ

جاچن: (ک) جانچن' اندازا لاون' گویڑن' پرکھن' انگل لاون' ویکھن بھالن

جاچے: جاچ (2) خیال وچ

جاداں: ایال' گھوڑے دی دھون دے لمے وال

جادو: سحر— ٹونا' منتر وغیرا راہیں اپنی مرضی دا کم

- جادوگر: جادو کرن والا

جار: یار' مترہ' بیتو (2) جال (3) چاء' سک' شوق' سدھر' سوچ' فکر (4) حسد' تکلیف' ساڑ

جاروب: (فا) جھاڑو' بہاری

- جاروب کش: جمادار' جھاڑو پھیرن والا

جاری: چالو' چلدے' وگدے' حرکت وچ' رواج مطابق' ورتوں وچ' چلدیاں وگدیاں (اکھاں جاری: اکھاں چوں مسلسل اتھرو وگدے / خف)

جاری: یاری (چوری جاری / خف)

جارے: جالے (2) ساڑے

جاڑا / جاڑاں: سردیاں (ہا)

جاڑاں: اجاڑاں (مم)

جاڑھ: داڑھ' چبن والے دند

جاسن: جاون گے' ویسن

-جاسیں: جاساں' جاوں گا

جاسوس: (مذ) جسوس' سوہا' دشمن دی خبر لین والا

جاگ: کسے شے دی اصل بدلن والی وست' دُدھ

توں دہی جماوݨ والی کھٹاس یاں خمیر

- جاگ لاوݨ: i. بیجݨ (2) دُدھ توں دہی جماوݨ لئی دُدھ وچ لسی پاوݨ (3) کوئی گل سکھاوݨ (4) حالت بدلݨ لئی اثر پاوݨ (5) شوق پیدا کرݨ

جاگ: جاگݨ توں امر' بیدار ہو

جاگ: جاگ کے (مم)

جاگا: جگراتا

جاگا: (مث) جگھا' تھاں

جاگاں: جاگ دی جمع' دہی جماوݨ والی کھٹاس

جاگاں: نہ سوواں' بیدار رہواں' سوں کے اُٹھاں

جاگایا: جگایا (کچل)

جاگندے: (جا۔گ۔ں۔دے) جاگدیاں

جاگرتی: بیداری' جاگرت' آل دوال تے ماحول توں پوری جانکاری' سمجھ

جاگݨ: (ک) بیدار ہووݨ' سوں کے اُٹھݨ' ہشیار ہووݨ (2) زندا ہووݨ تے ایمان لیاوݨ (باہو)

جاگہ: (مث) جگہ' تھاں' جگھا

جاگے: جاگ' دہی جماوݨ والی لسی

جاگیر: (مث) جگیر' پیو دادے دی ملک' سرکار ولوں ملی زمین

جاگین: جاگدے ہن

جاگھے: جگھا اُتے' تھاں اُتے (مم)

جال: (مذ) پھاہی' پھندا

جال: جلاوݨ' بالݨ (لا)

جال: بݨ اُٹھݨ' محبت (لا) نکا پیلو

جال: "جالݨ" توں' ویلا گزارݨ (کچل) گزر (بلھا)' گزار' سہہ' کر (اوکھا کم)

- جال اتھائیں: اتھے ای رہ (دمودر)

- جال کرنا: جالݨ (وا)

- جالاں: وسر کراں' گزاراں

جالا: مکڑی دا تار نال بنایا ہویا پھندا جس نال اوہ کھیاں تے کیڑے شکار کردی اے (2) اکھ دا پردا جو نظر بند کر دیندا اے۔ کسے ترل یاں پانی دے

چوکھا چر پئے رہݨ پاروں ۔ وچ بݨ جاوݨ والا ریشا

جالکی: (مث) جال' پھندا' پھاہی (حافظ)

جالݨ: (ک) جھاگݨ' سہݨ' جھلݨ' بھوگݨ' گزارݨ' نبھاوݨ' جرن' برداشت کرݨ' سہارݨ' وسر کرݨ

جالݨ: (ک) بالݨ' ساڑݨ' جلاوݨ

جالی: باریک موریاں والا کپڑا (2) تاراں دی بنتر جو کھیاں مچھراں توں بچاء دے کم آوندی اے۔ (3) جال

(سرخ جالی: اکھ دی سفیدی وچ سرخ رنگ دا جال)

جالی: تنگھائی' بتائی' گزاری

جالے: جلاوے' ساڑے (2) سہوے' سہے' برداشت کرے' جھلے

جالیا: گزاریا

جالیں: گزارا کریں' رہیں

جالین: جالدے نیں' سہندے نیں

جام: (مذ / فا) پیالا (خاص کر شراب پیوݨ والا)' (2) اسمان

- جام عقیق: عقیق پتھر دا بنیا ہویا پیالا

- جام جہان وسالݨ والا: جہان دا حال دسݨ والا جام۔ ایران دے بادشاہ جمشید کول اِک اجیہا جام سی جس وچ دنیا دے حالات وسدے سن۔

- جام فروشی: جام ویچݨ' پیالے' جام ویچݨ دا کم

جاماں: سخاوت' جود

جامع: (ع) پورا' بھرواں' کامل' مکمل' سدا (2) جمع کرݨ والا (3) رلتی' شامل

جامکی: اگ' بھاہ (دمودر)

جامنوں: اک پھل دا رُکھ تے اوہدے پھل

جامہ: (مذ / فا) لباس' کپڑا (مجازن جسم)

- جامے: کپڑے

جامی: ملا نورالدین عبدالرحمٰن بن احمد۔ فارسی دا مشہور شاعر جنھے 44 کتاباں لکھیاں

جاں: یاں (2) جدوں (3) جاداں

- جاں تک: جد تک، جد تیک (لٹ)

- جاں جاں: جناچر، جدوں تیک، جدوں دی

جاں لگ: جتھے، جد تیک، جدوں تیک

جاں(ن): روح، جیون، جند

- جان بحق تسلیم: جان رب دے سپرد، رب دی رضا من لین

- جان بھیانے: جان بچاون وچ

- جان توں ڈھل: جان قربان کرن توں دریغ (نہ کرن)

- جانفزا: جان فزا، جان ودھاون والا، صحت بخش، خش کرن والا

- جان کندن: جاں کنی، جان نکلن، نزع، مرن سمے دے اوکھے ساہ

- جان کھپے وچ سائی: سائی دیندیاں جان کھپ جاوے، پیشگی وچ ای جان دینی پوے (عالم)

- جان ہارن: جاں قرباں کرن، مرجاون

- جاناں: جان، محبوب، جان دی جمع

جانان: جاناں، جانی یار

جانگداز: جاں گداز، جان سیکواں

جانم: میری جان

جانہار: مرحوم

جانی: جان

- جانی والی چیز: جاندار شے، جیو

جانی: جان توں پیارا، محبوب، معشوق، یار

جانباز: (مذ) جان اُتے کھیڈن والا، بہادر

جانجی: (جاں- جی) جنج وچ شامل ہوون والا، براتی

جانچ: (جاں- چ) اندازا، پرکھ، کویڑ

جانچن: (ک) اندازا کرن، پرکھن، کویڑ لاون

جانس: جاندا اے (تانک)

جانستاں: جان ستان، جان لین والا

جاں کتو: جس اُتے

جانگھ: پٹ، لت دا گوڈے توں اُتلا حصّا

جانگھیا: کچھا

جانوں لاوی: (غ.ا) ویکھو "جاون لاوی"

جانہ: (غ.ا) جاہن، جاون

جانڑ: جان بجھ کے، جانن توں امر

جانکارا: واقف، جانو

جانکاری: واقفی، واقفیت

جانن: سمجھن، معلوم کرن، واقف ہوون، جانو ہوون، پچھانن، تمیز کرن

جانی: قسمت جانن والے، عالم (2) جان دے مالک، پیارے، جان توں (3) توں جان

جاوگ: جاوے گا / گی

جاوم: میرا جاوے

جاوندی اے: جمدی اے

جاون: (ک) حرکت کرن، ٹرن، روانا ہوون

جاون: (ک) جمن

- جاون لاوا: جمن دیساڑ توں

- جاون لاوی: جمن توں، جمدیاں ای

جاونا: جمنا، پیدا کرنا

جاوے: جمے

جاہ: (مذ / فا) شان، رعب، جلال، دبدبا

- جاہ حشم: وڈیائی تے رعب، شان شوکت

جاہ: جا، جاون توں (غ)

جاہد: جہاد کرن والا، مجاہد (خف)

جاہگاں: (مث) تھکاں، تھاں

جاہل: اَن پڑھ، بے سمجھ، گوار

جاہو: جاؤ (مم)

جاہی: تھکا، تھاں، جاء

- جاہیاں: جاہی دی جمع، تھاں

جائیں: جاء، تھاواں، تھکاں، گھر

جاء: تھاں، تھکا

جائز: (ع) درست، مناسب، قنون یاں مذہب دے

حساب نال ٹھیک
جائزہ: (مذ / عر) کسے شے دی پرکھ کرن (2) تحفہ' ثبوت' تصدیق' سند وجوں ورتی جاون والی بزرگاں دی گل
جائفل: اِک بوٹی تے اوہدا پھل جو دواواں وچ ورتدے نیں۔
جائی: جئی' بھرٹا (پچل) لئی (بلھا) (2) جمی ہوئی' اولاد (3) بُلھا' جاء' بجائے
جائی: بُلھا اُتے' ٹھکانے اُتے' تھاں ٹکانے
جائی: جاوے
جائے: (فا) جاء' تھاں
جائیاں: جاء توں' تھاواں' ڈیرے
جائیں: بُلھا' تھاں' جاء' ڈیرے اُتے' تھاواں
جایا: جمیا (2) گیا
- جایاں: (غ۔ا) جائیاں' جمیاں
جایوں: جاء توں' تھاں توں
جایم: مینوں جمیا
جب الاحزان: (عر) غماں دا کھوہ (لا)
جبار: جبر کرن والا' رب دا اِک صفاتی ناں
جبار: اسمان اتے تاریاں دا اک جھرمٹ جہنوں انگریزی وچ اورین (Orion) آکھدے نیں۔
جبالی: پہاڑی (علاقا)
جبرائیل: جبرئیل' وحی لیاون والا فرشتا
جبروت: رب دی راہ دا اِک درجا' دبدبا' وڈیائی' ربی صفت
جبل: (عر) پہاڑ
- جبلاں: جبل دی جمع' پہاڑ
- جبلڑے: جبل' پہاڑ
- جبلیں: "جبل" توں' پہاڑ' پہاڑاں وچ
جبلگ: جب لگ' جد تیک
- جبلگ جان' امید ملن دی: جنا چر جیوندے آں' ملن دی آس اے (با)
جُبہ: (جب-با) فقیری لباس' اپرلا کپڑا

جبیں: (فا) متھا
- جبینوں: جبین توں' متھے توں
جبھ: جیبھ' زبان
- جبھے: جیبھ' زبان (عم) جیبھ نوں' جیبھ اُتے
جَپنا: جاپ' جپن توں' رب نوں یاد کر' رب رب کر
- جپ سُت: سچ جپ' جپ کر
- جپدی: جاپ کردی
جَپن: (ک) جاپ کرن' ورد کرن
جُتن: (ک) رُجھن' جُٹن' مشغول ہوون' کم وچ لگن' گڈی اگے جُتن
جپھا: (مذ) باہواں دی گھٹ' پیار دے اظہار یاں لڑائی وچ کسے نوں دوہاں باہواں دے کلاوے وچ لین دا عمل
جپھی: (مث) جپھا (2) لکڑ دی سنھی جس نال کسے شے نوں مضبوطی نال پھڑیا جا سکے
- جپھی پاون: بغلگیر ہوون
- جپھے لین: مقابلا کرن
جَت: وال (عام کر کے جنور لئی ورتیندا اے)
- جت کاتا: جت کترن والا' بھیڈ بکری دے والاں دا سوتر بناون والا
جتّ: اونٹھ چراون والا
جِت: جتن توں' جیت (2) جتھوں (3) جس
- جت بھت: جویں' جسراں
- جِتول: جت وَل' جس پاسے' جدھر
جُت: جُتی
جتاون: سمجھاون' یاد کراون
جترا: ارام' توشہ زاد
جتراں: جیواں
جترے: صبر کرے' سوے
جترن: (ک) پیڑ نوں سہن' جرن' برداشت کرن
جُتل: جت والا' ودھے والاں والا

جتن: (مذ) کوشش
جتن: فتح کرن، شکست دیون، کامیاب ہوون
جُتن: (ک) جوون، جوتن، مشغول ہوون، کم وچ رُجھن
جتی: شہوت اُتے قابو پاون والا فقیر، پارسا، پرہیزگار
- جتی ستی: شہوت توں دُور، ایسا فقیر جو لنگوٹے دا پکا ہووے
جتی دم: جنے چر تک
جتی: جتیاں
جُتی: پیریں پاون والا چمڑے یاں کسے ہور شے دا بنیا پاون
- جتی چاڑھن: پیریں جتی پاون، سفر دا مُڈھ بنھن
- جُتیاں سر تے جھلن: خُشی نال بے عزتی سہن (معشوق کولوں)
جُتے: جُتیاں، پولے
جُتے: جوئے، گیڑے، چلائے (کھوہ)
جتھ: جتھے
- جتھڑے: جتھے
- جتھ کتھ: جتھے کتھے، ہر تھاں
جتھا: جھنڈ، جماعت، سنگت، ٹولا، گروہ
جٹ: واہی بیجی کرن والا، اُجڈ، شہری رہتل توں انجان، زمیندار (2) باراں مسلاں دا سکھ سردار
- جٹ بوٹ: اُجڈ، گوار، موٹی عقل والا
- جٹ جپھا: زوریاں طاقت دی بے تُکی ورتوں
- جٹکا: جٹاں والاں، سِدھا سادا، بے ڈھنگا
جُٹ: جوڑ، سنگ، ساتھ
جٹا: اُلجھے ہوئے لمے وال
- جٹا دھاری: لمے والاں والے
- جٹاں دی پاگ: میل کچیل بھرے سِر دے والاں دیاں لٹاں

جُٹن: (ک) کم وچ لگن، رُجھن (2) لڑن بھڑن جڑن
جٹی: جٹ عورت
جُٹی: کٹھیاں دو بوٹیاں دا جوٹا
جُٹی: جوڑی، جکڑی، متر پاروں پھڑی گئی
جُٹیاں: جُٹی آں، بجھی آں، مصروف آں
جٹیٹ: جٹ، جٹ قوم دا
جٹیٹے: (جٹے۔ ٹے) جٹ
جٹیٹری: (جٹے۔ ٹ۔ ری) جٹی
جُٹھالن: (ک) جُوٹھا کرن
جٹھانی: (مث) جیٹھ دی بیوی
جُثہ: جسم، سریر، جُسا
- جثے: ویکھو "جثہ"
- جثیوں: جثے توں، جسم، سریر
ججمان: وڈیرا، مراسیاں نوں دان دیون والا
ججونتی: اِک راگ دا ناں
جچ: جویں
جچر: جنے چر تیک، جناچر، جدوں تیک
جچراں: جچر توں
جچن: (ک) پھبن، سجن، بھلا لگن
جحیم: (ع) دوزخ دی چھیویں پرت، بہت تیز اگ
جَد: (مث / ع) وڈ وڈیرے، نسل، پیو دادا، ٹابری
- جدی / جدی پشتی: موروثی، وڈ وڈیریاں توں
جد: جدوں
- جد تک: جد تیک، جدوں تیک
جدال: جنگ جدل، دُشمنی
جداں: جدوں
جداہیں: جد تیک
جدائی: وچھوڑا
جدائیں: جدوں
جدت: (مث / ع) نواں پن، نو ملکتا، تازگی، نو نغتا

جدن: جس دن، جدوں، جیس دیہاڑ
جد کن: (ک) کندھ، چھت وغیرا وچ تریڑ پے جاوں
جدل: لڑائی
جدی: آبائی، دیکھو ہیٹھ "جد"
جدی: (غ.ا) جھدی
جدے: جدہ، سعودی عرب دا اک شہر
جُدے: جدا، وکھرے، نکھیڑویں
جدید: نواں، اجوکا
جُدھ: یُدھ، لڑائی، جنگ
جڈاں: جدوں، جہڑے ویلے
جڈڑی: معذور، محتاج، ادھ ماٹو
جذ: کھچ، توڑن، کٹن
جذب: کھچ، کشش، کسے شے نوں اپنے اندر چوسن یاں سانبھن دا عمل، رب شناسی دی اک منزل
جذب قلوب: دل دا جذب (کرن / ہوون) مَن رجھاوں (کم)
جذبہ: (مذ / ع) جوش، لگن، چنگیائی، مندیائی یاں کسے ہور صفت بارے دل وچ اُبھرن والی کیفیت
جر: جرن توں امر، سہ، برداشت
- جراں: جلاں، برداشت کراں
- جروا: برداشت کروا، بھلاڑا، سہندا
- جرساں: جراں گا
جرن: (ک) برداشت کرن، سہون
- جریاں: سہیاں، برداشت کیتیاں
جرا: جرن توں، سہ، برداشت (2) زور (3) بڈھاپا (4) جل: پانی (خف)
جرا: بڈھاپا
جراح: زخماں دا علاج کرن والا، سرجن
جرابوں: جرارہ، معرب برج
جرامرا: بڈھاپا تے موت (ناٹک)
جرائے: جلائے، ساڑے، بالے
جرجران: (ک) زنگاں نال لوہے دا کھادا جاون

جرح: (ع) زخم، پھٹ
جرح: (مث / ع) وکیل دا مخالف دھر کولوں سوال جواب
جرس: اونٹھ دے گلے دی ٹلی
جرعہ: گھٹ
جرکھاں ترکھاں: لگڑ بگڑ، چرخ
جرلاون: (ک) جلاون، تراٹاں پین۔ جوالا مکھی پہاڑ وچوں لاوے دا نکلوں نکلوں کرن
جرم: جنم، جسم، سریر، جمن، مذہب، جماندرو وقار
- جرم تتی: پیدائشی بدنصیب
- جرم گالن: جماندرو آدر گواون
جرم: (ع) قصور، قنون توڑ کے کیتا گیا کم
جرمن: (ک) جمن، جنم لین، پیدا ہوون۔
(2) جرمنی، یورپ وچ اِک ملک دا ناں
جُرمی: جرم کرن والا
جرن: (ک) سہن، سارن، جھلن، برداشت کرن
- جرنی: جرن توں، برداشت کرن، جھلن، سہن
- جرے: جھلے، سہوے، برداشت کرے
جرن: (ک) ٹھنڈ لگن
جرہ: نکا باز، شکرا، نر باز
- جرے: جرہ توں
جریا: جرہ، نر باز
جریدی: کلا رہن والا، کوارا مرد
جڑ: جڑن توں، دھکے نال سرے مڑھ، لا، ٹھوک
جڑ: جوڑ کے
- جڑ تول: جوڑ کے تے تول کے، نشانا رکھ کے
- جڑ کے: نال لگ کے، کول
- جڑے بجے: سوہے، چنگا لگے، وارے آوے
جڑاؤ: جس وچ ہیرے موتی جڑے ہوون
جڑت: جڑیاں ہوئیاں، زیوراں وچ ہیرے موتی

جڑن دا کم' جڑی ہوئی شے' جوڑ
- جڑت کاری: موتی ہیرے جڑن دا کم
جڑی: جانگلی بُوٹی
جڑی: جادُو' کل ٹھوکیا' جری' بھُوت وانگوں چڑن
والی دیوی جو معمول نُوں شکا کے ماردی اے
(2) بوٹی
جڑھ: رُکھ دا اوہ حِصا جو زمین وِچ ہوندا اے'
مُڈھ
- جڑھاں تھیں لاہ: مُڈھوں لے کے
جزا: بدلا' بدل' معاوضا
- جزائیں: جزا' بدلا
جزلائے: بھڑکاوے' اکسائے (لط)
جزو: ٹوٹا' کسے وڈی شے دا حِصا' انگ
جزیرہ: (ع) ٹاپو' خشکی دا اجیہا ٹوٹا جِہدے ہر
پاسے پانی ہووے
جزیل: بُہت سارا (لا)' فصیح' مضبوط
جزیہ: غیر مسلم رعایا کولوں لیا جاون والا ٹیکس
جس: حمد' رب دی تعریف' قصیدا' تعریفی نظم'
خاندانی نیک نامی' شہرت' وڈیائی
جس کرن: مشہوری کرنا
- جس لین: نیک نامی کھٹن
جسلول: راکھا دستا
جست: اِک دھات (2) چھال مارن
- جستی: جست دی بنی ہوئی کوئی شے
جستجو: (مث / فا) ڈھونڈ' لبھ' اشتاہ
جسد: (ع) جسم' سریر
جسم: (جس- م / مذ) پنڈا' سریر'
جسون: (ک) جس گاون' تعریف کرن
جسودھا: بلدیو جی دی مُونہ بولی ماں
جشن: کسے خُشی دے موقع اُتے ہلا گلا یاں تقریب
- جشن مچایا: جشن منایا' خُشی منائی
- جشن نوروز: نوّیں سال دا جشن' ورھے
دے پہلے دن دا جشن

جعد: جٹا' زلفاں
جعل: بناوٹ' ہنتر
- جعل ساز: دھوکے باز' بناوٹ کار
جعل الیل لباسا: (ع) رات نُوں لباس بنایا
جغرات: جگراتا (2) دہی
جف القلم: (ع) قلم سُک گیا......
جف القلم بما ھو کائن: جو کجھ ہوون والا سی
(قلم سُک گیا)
جفا: ظلم' زیادتی
- جفا جالن: دکھ زیادتی سہن
- جفا جُو: ظلم' ظلم کرن دی عادت والا
جفاف: خُشک' ختم (لا)
جُفت: جوڑا' ساتھی' دو اُتے وَنڈیا جاون والا
- جفت موافق گو ملے: اپنے ورگا (مناسب)
ساتھی لبھدا اے
جفر: مصیبت' اوکھ' سختی
- جفر جالن: سختی برداشت کرن
جک سوہن سوہے ساوے: سُوہے تے ساوے
لال تے ہرے (دوپٹے تے پگاں) خوب سوہنے لگ
رہے سن۔
جکڑ: "جکڑن" توں' پکڑ
جکڑن: (ک) کسن' کس کے بنھن' جوڑن'
چسلون
جکڑی: بنھی' پھسائی (2) بھرت' پریت دے
چھاویں آئی
جکڑیا: بنھیا
جکو تکی (تکے): دوچتی' ڈر' اندیشا' خوف' وسوسا'
وسواس' ڈھل مٹھ' دل نہ چاہندیاں
جکودھکی (دھکے): ویکھو "جکو تکی"
جھک: غم وچ گھلن (2) تول
- جکھ جھک: گھل گھل کے (غم وچ)
- جکھ جھکدیں: غم وچ گھلدیاں
جک: جکن توں' مل

- جگ گئی: بل گئی' روشن ہو گئی
- جگدا: بلدا' روشن
- جگیا: بلیا
- جگ: زمانا' دنیا' جہان' سنسار
- جگ آوندا: جگ وسدا' اسیں جگ دے چوداں پرتاں نوں ویکھ رہے آں
- جگ اگوہندا: اگلے جگ دا' پرانے زمانے دا
- جگ توڑی: جد تیک دنیا قائم اے
- جگ واہراں: دنیا دے (طعنیاں دے) حملے
- جگ مل: زمانے دے نال' زمانے دے مطابق

جگ: دوجے ساتھی

جگ: جوگ' یوگیہ

- جگ دھوڑ: حب دا تویت

جُگ: صدی' ویلے دا لما دور' زمانے

- جگا جگ: جگو جگ' ہر زمانے وچ

جگ: یگ' ہون' سادھو باہمناں دی دعوت' نذرانا' قربانی' بلیدان

جگ: ساتھی' جتر' جوڑ (زوج)

جگاتر / جگادھرہ: بڈھلا' قدیم' پرانا' وڈا' کھانگھڑ' سیانا' جغادری (2) طوفان نوحؑ' ہڑ نال زمانے دا انت

جگت: (ج۔ گت) جگ' عالم' دنیا

جگت: مزاحیا فقرے بازی' ٹچکر' مخول

جگجگاون: (ک) جگمگاون' چمکن' دمکن' ٹمٹماون

جگدیو: جگدیو کلاں' امرتسر وچ ہاشم شاہؒ دا پنڈ

جگرا: کالجا' حوصلا' جیرا

- جگرا کرن: دل پکا کرن' حوصلا کرن' دل نوں ٹھہراون

جگراتا: (ت) انیندرا' جاگ کے رات کٹن

جگرن: (ک) جگن' بتی جلاون

جگڑے: جگ (ہد)

جگ مگ / جگمگ: چمکن' لشکن

جگن ناتھ: سمندر کنڈھے اک دیوتا دے ناں اُتے بنیا ہندو مندر

جگناتی: جگراتا۔۔ کسے موقعے یاں تہوار پاروں رات جاگن

جگن: (ک) بلن' روشن ہوون' چمکن' لشکن

جگنو: ٹٹہنا' راتیں چمک کے اڈن والا مکھی دی نسل دا کیڑا

جُگنی: گلے دا اک گہنا (2) لوک گیت دا اک کردار

جگولی: گھنگرو' گھنگرواں والا

جگیانی: (مث) جوگیانی' جوگن

جگیر: (مث) جاگیر' سرکار ولوں ملی جائیداد' علاقا

جگھرن: (ک) بکھیڑا کرن' تکرار کرن' جھیڑن' لڑن' بھڑن' بحث کرن

جل: پانی

- جل ان: دانا پانی
- جل تھل اک ہوون: بہتی بارش کارن ہرپاسے پانی ہو جاون
- جل جنہ: پانی دے جنور

جل جلالوں: جل جلال دی' رب دی (سوہنہ)

جل: جلن توں' بل' سڑ

- جل جلیندیاں: ساڑ وچ بلدیاں

جُل: چل' جلن' جُلن توں امر

جلاں: جاواں' جاواں' ٹراں (لف)

جلا: (فا) چمک' لشک

جلاد: پھانسی دیون والا' قتل کرن والا

- جلادے: جلاد (عم)

جلال: رعب' غصا' بزرگی' شان

جلالی: سید شاہ جلال بخاریؒ دے خلیفے تے مرید' جوشیلی طبیعت والے

جلاندا: (جلاں۔ دا) بالدا' روشن کردا

جلاوݨ: ساڑن، بالن (2) نبھاوݨ (وعدا)
جلایم: میتوں بالیا، ساڑیا
جلاوݨ: (ک) کڈھݨ (2) غصے ہووݨ
جلد: جلدی، چھیتی
جلدی: چھیتی، کاھلی (2) بلدی
- جلدی جلدی جلدی: چھیتی چھیتی بلدی
جلدی: چلدی، جاندی (خف)
جلدیں: بلدیاں، جلدیاں
جلڑھی: جلی بلی (دِل جلڑھی: سڑے دِل والی)
جلساں: جاواں گی
جلم: جوک
جلݨ: (ک) بلݨ، مچݨ، سلگݨ، روشن ہووݨ، سڑݨ، بھُجݨ، تپݨ، ساڑا ہووݨ، حسد کرݨ
جلݨ: (ک) چلݨ، بلݨ، ٹرݨ، جاوݨ
جلو: اگے اگے ٹرݨ، لگام، جلال، دبدبا، رعب
جلوٹ: جال دا ٹکا رکھ، ٹکا وݨ
جلوٹا: ٹکا رکھ
جلوس: کسے مقصد کارن لوکاں دا نعرے لاندیاں گلیاں بزاراں وچ پھرن
جلوہ: نظارا، دیدار، تجلی، رونق، چمک، نُور، پرتاب
- جلوے: جلوہ توں، نظارا
- جلویدار: جلوے دار، سوہݨے، سجاوٹی
جلوہن: گُدگُدی، مٹھی کُھرک
جلھوڑے: ویکھو "جلھوڑے"
جلی: واضح، وڈی، روشن
جلی: جلمی، مستی دا ناچ، نعرۂ مستانا
- جلی پاوݨ: ذکر جلی کرݨ
جُلی: گدا، رضائی
جلے: سڑے بلے، جنم وچ پوے (احمد)
- جلیاں: (جلے-آں) سڑیاں، بلے ہوئے (محم)
- جلیاں: (جلی-آں) جلی آں، سڑی آں، بلی آں

- جلیساں: بالاں گی، ساڑاں گی
جلینڈڑی: بالدی
جلے: جاوے
- جلیا: چلیا، ٹریا
- جلیساں: جالاں گی، وسر کراں گی، گزارا کراں گی
جلیندا: (جلے-ن-دا) رہ رہیا اے
جلینڈیاں: گزارا کردیاں، جالدیاں
جلیل: جلال والا، رعب والا
جلیماں: ٹھہراں، رُکاں
جلیمݨ: ٹھہرݨ، رُکݨ
جلہر: منا (2) بدل، پانی لے جاوݨ والے (جل + ہر)
جلھوڑے: جل ہوڑے، تندوے، پانی دے جنور
جلھے: گدڑی
جم: موت دا فرشتا، جمدوت، روح قبض کرݨ والا دیوتا، عزرائیل، یم
- جم پر: موت دا تھاں (نانک)
- جم پری: موت دا تھاں
- جم پھاس/پھاسی: موت دا پھندا
- جم جاگات: موت دی سزا
- جم جندارا: ملک الموت
- جم جوہہ: موت دی سزا
- جمدر: جم، ملک الموت
- جم کنکر: ملک الموت
- جم لوک: موت دا تھاں
جماد: جمادات
جمال: سوہپݨ، خوبصورتی، حسن
- جمالوں: سوہپݨ وچوں
جمال بدیعل: بدیع الجمال (پری)
جمان: جمیا، پیدا ہویا
جمان: (نا) جم آݨ، عزرائیل آوݨ دا سما
جمان: جیماݨ، مرݨ مگروں بچھلیاں ولوں کھاوݨ

دی دعوت' کوڑا وتا

جماتا: جماون' پکا کرن

جماون: (ک) پکا کرن' رکھن' گاڑھا کرن' قائم کرن' جوڑن

جمبن: (ک) جھکچاون' سنگن

جمبو: (نذ) دیوتاواں خلاف لڑن والا اِک راکھشش

جم جم: بڑی خُشی نال' شوق نال' سُدا' ہمیشا

جمدی نوں: جمدیاں سار

جمدھر: خنجر

جمروپ: جم دا روپ' ویکھو "جم"

جمسی: جے گا

جمشید: ایران دا اک بادشاہ جِہدا "جام" مشہور اے۔

۔ جمشیدی: جمشید بادشاہ نال تعلق رکھدا

جمع: اکٹھا کرن' رلاون' جوڑن

جمعیت: اکٹھ' سنگ' جتھ' جڑیا ہویا (مم)

۔ جمعیتی: جمعیت والا' ساتھیاں والا (مم)

جمل: (ع) اونٹھ

جمل: جملہ' پورا' سارا' کل

۔ جمل جہان: پورے جہان وچ' پورا جہان

۔ جمل دا: سبھ دا

جمنا: ہندوواں دا اِک پوتر دریا

جمندے: جمدیاں' جمدے

جمن: (ک) جنم' پیدا ہوون' اگن (2) قائم ہوون (3) جڑن' ہمبرن

جمور: ہولی توپ' سنھی

جمیا: اُگیا' ہور ویکھو "جمن"

جمیل: سوہنا' سُندر' خوبصورت

جن: جنا' بندا' آدمی (بف) اکھ (لا)

جِن: جنے' جہناں (2) جویں

جِن: بھوت پریت' ہوائی مخلوق

۔ جِن لاجاون: جن چھوڑ جاون' پاگل کر جاون

۔ جنی: ضدی

جناب: درگاہ' کچہری' دربار' حضور

۔ جنابوں: جناب توں' رب ولوں

جناور: جنور' جانور

جنازہ: میت' ارتھی' کفنائی ہوئی لاش

جنب: سن دا بوٹا

جُنب: ناپاکی' پلیتی' غسل دی لوڑ

۔ جنبی: جنب والا' جس اُتے غسل فرض ہووے

جنبش: (مث/فا) ہل جل' حرکت' ہلنت

جنت: بہشت' اوہ تھاں جتھے نیک لوک مرن مگروں جاون گے

جنتر: مشین' کل' سند (2) اک قسم دا بوٹا

جنتری: تاریخاں درج والی کتاب (2) جنتر منتر کرن والا

جنج: (مث) ویاہ سے لاڑے نال جاون والے لوک (اکثر صوفی شاعراں نے جنازہ مراد لیا اے)

جنجال: جھمیلے' رولے' وکھت' وبال' اوکھا کم

جنجو/جنجوں/جھنجو: زنار' گٹ یاں دھاگا جو ہندو گل وچ پاوندے نیں۔ جینئو

جند: جندڑی' جیون' زندگی' روح' جان' حیاتی

۔ جندبازاں: جان اُتے کھیڈن والیاں (نوں..../ہا)

۔ جند تنگ وچ آئی: اوکھا سا بنیا' مرن نیڑے ہویا

جندا: (جن۔وا) جندرا' تالا

جندر: خراس' گھراٹ (2) تاراں بناون والا آلا (3) قید' جیل

جندرا: تالا (2) پُلی دیاں وٹاں بناون والا سند

جندرن: (ک) خراد چاڑھن

جندو: جند' جیون' حیاتی' زندگی' جان (مجازن محبوب)

جندی: جند' جان (مم)

جندڑے: زندگیے، جیون
جنڈ: اک رُکھ جو پنجابیاں وچ خُش بخت سمجھیا جاندا اے۔
جُنڈ: جھرمٹ، گروہ، جٹ
جنڈورا: جنڈ دا رُکھ
جُنڈڑے: جُونڈے، سر دے لمے وال
جنڈیں: جنڈ دے رُکھ
جنس: شے، وست (2) اپنے ورگا
جنگ: لڑائی، بھیڑ
جنگال: زنگال، زنگ
جنگاور: لڑاکا، بہادر، پہلوان، جنگی
جنگاہ: وڈی جنگ، سخت لڑائی (2) میدان جنگ
جنگل: (مذ) بن، رُکھاں دا آپ مہار بے ترتیب ذخیرا
۔ جنگل جُوہاں: جنگل، جنگلی تھاواں
جنگل باش: جنگل واسی، جانگلی
جنگلا: اک راگ (2) واڑھ، تاراں وغیرا دی بنی ولگن
جنگلے: جنگل وچ
جنگم: گھنٹی یاں ٹل وجاون والے جوگی
جنگیلیاں: جنگ باز
جنگھ: پٹ، لتاں
۔ جنگھ جنگھا: رسی نال جنور دیاں دوویں لتاں بنھ دیون ہیں تاں جے ٹر نہ سکے۔
۔ جنگھیں: لتاں نوں
۔ جنگھیئیں: لتاں نال
جنم: (مذ) پیدائش، جنم، جمن
۔ جنم بھومی: جمن تھاں
۔ جنم ساکھی: سوانح عمری، جیونی
۔ جنم گوایا: عمر ضائع کیتی
جنما: جن (جمع)
جنمن: جمن، پیدا ہوون
جنمی: جنم دیون والی، ماں
جنور: جانور
جِنورا: (جِ۔نو۔را) نِکا جن، بھوت
جنون: سودا، پاگل پن، وحشت، کملاپا
۔ جنونی: جنون والا، جنوں دا
جنی: ضدی
جنی: یونانی فلاسفراں نوں منن والا، یُنی
جنید: جنید بغدادیؒ ابوالقاسمؒ بن محمد بن الجنید بن الجزار القواریری، اُگھے مسلمان صوفی۔ ایہناں 30 وار پیدل حج کیتا۔
جنیدی: حضرت جنید بغدادیؒ تے اوہناں نال تعلق رکھن والی کوئی شے
جنیں: جناں
جنن: جم، جم کے، جنم دے کے
جننے والے: جمن والے
جنا: مرد، جوان، بندا، خاوند
۔ جنا کھنا: ہر کوئی، عام بندا، لوکائی
۔ جنے: بندے، جوان، مرد
جنکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن
جنن: (ک) پیدا کرن، جمن، جنم دیون
۔ جنیدی: جمن والی، ماں
۔ جنیوں: جنیا گیا، جنم دتا
جو: برلا
۔ جو راوھا سو چُنیا: جو بیجیا سو وڈھیا، کیتے دا پھل پایا
۔ جو بلیا سو مر کے: مرن والیاں نوں مر کے ای ملیا جا سکدا اے۔
جواء: (مذ) پیسے لا کے یاں شرط لا کے کھیڈ کھیڈن
جواب: (مذ) کسے پچھ یاں سوال مطابق اگوں کیتی گئی گل (2) انکار، نہ (و۔نہ جواباں)
جواد: سخی، کھلے دل والا، دیوتھار (رب دا اِک صفاتی ناں)
جوار: مکی تے باجرے دی نسل دا مشہور بُوٹا جو

ساونی دی فصل اے۔ ایہدے دانے باجرے دے دانے توں موٹے تے گول ہوندے نیں (2) دریا یاں سمندر وچ پانی دا چڑھاء

- جوار بھاٹا: پورے چن دی رات نوں سمندری لہراں دا اتار چڑھاء

جوارح: (ع) جارحہ توں جمع (جارحہ: ہتھ تے ہور انگ، شکاری جنور، درندا، زخم پاون والی)

جوالا: اگ، شعلا، لاٹ

جوالا مکھی: آتش فشاں (پہاڑ)، اگ دے مونہہ والا

جوان: بالغ مرد عورت، صحت مند، طاقتور

جوانہ (جوانا): جوان

جوانہ: (ج-وا-ں-ہ) سرہیوں دے ٹبر نال تعلق رکھدا اک بوٹا۔ ایہدے پھل سرہیوں دے پھلاں ورگے، پر چار پتیاں والے تے ذرا ہلکے رنگ دے ہوندے نیں۔ تارا میرا

جوان: (ک) جواون، زندا کرن

جواون: (ک) زندا کرن

جواہاں: اسیں جائیے (لا)

جواہر: جوہر دی جمع، قیمتی پتھر

جوائی: دھی دا خاوند

جوائی: زندہ کیتی (جواون توں)

جوائے: زندا کرے (مم)، زندا کیتے

جوائیں: (م) زندا کریں (علی)

جوبن: (ند) جوانی، سوہپن

- جوبن بھنڑی: جوانی دی مہک والی

- جوبن متی: جوبن پاروں مغرور (لا)

جوہپن: (ک) بوجھن، پھڑن، قابو کرن

جوت: (مث) چمک، لاٹ، روح، نور، چانن، روشنی

جوترا: اک دن وچ ہل جوتن دا رقبا یاں کم (2) ٹانگے یاں گڈے وچ جنور نوں جوڑن والی چمڑے دی ودھری

جوتش: جیوتش، ستارے دی ٹور دا انسانی جیون اُتے اثر دسن دا علم، نجوم

- جوتشیا: اے جوتشی

جُوتن: (ک) جُتیاں مارن

جوتنا: جوتن، پشو دے گلے اُتے جوا رکھن، مرضی مطابق کم لین

جوٹنہ: جوگیاں دے رسی وانگ الجھے لمے وال، جٹا

جُوٹھ: کھاون مگروں تھالی وچ بچی ہوئی شے، جُوٹھا (2) ناپاکی

جوجریاں: سبزی

جوجن: (جو-جن) جس جنے نوں، جنھوں

جوجھن: (ک) جنگ کرن، یدھ کرن

جود: سخاوت، انعام، بخشش، کرم، کوشش، تیزی، جلدی، پھیتی

جودھا: (ند) یودھا، لڑنہار

جور: (ند/فا) ظلم، زیادتی

جوروجفا: ظلم و ستم

جورن: (ک) جذب ہون، رچن

جورو: بیوی، سوانی (نانک/وا)

جوری: طبلے دی جوڑی (خف)

جوڑ: (ند) دو چیزاں نوں جوڑن والی تھاں (2) جُٹ، سنگ، مقابلا (3) گنڈھ، گانڈھا (4) برابری

- جوڑ دا: جوڑ والا، تناسب والا، متناسب، برابر دا

- جوڑ دھجاں: سج بن کے، کپڑے جوڑ کے

جوڑا: لباس، کپڑے (2) دو چیزاں یاں شیواں

جوڑا: والاں نوں اکٹھیاں بنھیا ہویا

جوڑن: (ک) ملاون، گنڈھن، جوڑن، جمع کرن، اکٹھا کرن

جوڑن: توڑن، بنھن، کسن، جکڑن

جوڑی: جمع کیتی (2) دو شیواں دا جوڑا

جوڑلیس: اوہنے بنایا اے، اوہنے سرجیا اے (لا)

جوز: اخروٹ' جائفل (جوز ہندی : ناریل)
-جوزاں: جوز دی جمع
جوزا: اسمان اُتے اک برج
جوزق: (فا) کپاہ دا ڈوڈا
جوزقیدار: (فا) کھدّر پوش
جوسی: جوتشی (2) جیڈا' ہم عمر' ہمکالی
جوش: (فا/فا) اُبال' اُبالا (2) جذبا' اندرلا ساڑ
جوشالی: پانی دا جوش' ابالا
- جوشاں: جوش' اُبال
- جوشاندا: اُبالیاں ہوئیاں دواواں جو نزلے وغیرا لئی پینڈے نیں' کاڑھا
جوشندہ: اُبلدا' کھولدا
جوشی: جیوتشی' رمل دا علم جانن والا
جوفہ: مردار' لاش (2) مفت دا مال (3) لالچ' لوبھ' طمع
جوک: خون چوس چھپڑی کیڑا (2) مگروں نہ لہن والا
جوکھن: (ک) تولن' وزن کرن
جوکھوں: جوکھم' مشکل' اوکڑ' خطرا
جوگ: جوگی بنن دی حالت (2) دانداں دی جوڑی جو کھوہ یاں کولھو گیڑدی اے (3) جوگا' قابل (جیکیتر دے طور ورتیندا اے : چھپن جوگ' نادن جوگ وغیرا)
- جوگ سندا: جوگ دا
- جوگ سدھا کے: جوگی بن کے' جوگ لے کے
- جوگ کماون: جوگ دے فلسفے اُتے عمل کرن
- جوگڑا: جوگ لین والا' جوگی' جوگیڑا
- جوگی: جوگ لین والا
جوگا: قابل' لائق (کسے گل دے) سزاوار
جوگاہ: جے کدی
جوگن: جوگی دی مونث' جوگنی
جوگنی: جادوگرنی' بھتنی' جوگن
جوگی: جنھے جوگ لیا ہووے' ملنگ' درویش' اوارا پھرن والا
- جوگیانی: جوگن' جوگی توں مونث
- جوگیڑا: جوگی' جوگڑا
- جوگیلا: نقلی جوگی
- جوگیلیاں: جوگی دیاں نویاں چیلیاں
جول: میل جول' انداز' ڈھب' طور طریقا' ڈھنگ' راہ' طرز
جول: ہلا دیون (لظ)
جولا: پنجالی دی اُپرلی لکڑ
جولاں: چکر' چھال' کُد' پھیری' دوڑ' جذبا' جوش' کاوڑ
جولانگاہ: گھوڑے دوڑن دی تھاں (2) لڑائی دا میداں (و.ر = جولانگاہ)
جولدی: بھالدی' تلاش کردی
جولسی: ویکھو "جولن"
جولن: (ک) ٹورن' وداع کرن' رخصت کرن' گھلن
جولن: جوڑن' جکڑن' جوتن
جولی: گھلی
جولیا: گھلیا
جولیے: ٹریئے' چلیئے
جوم: تیزی' زور' طاقت' کاوڑ' گھمنڈ' غرور' زعم
جوں: اک مشہور اناج' جو
جوں اندر بھُسّی: بھُسّی وچ جوں (وانگوں سڑن' بلن' بھُجن)
جون: قسم' ونگی' نسل' روپ
- جون ہزار اٹھاراں: ایس دنیا اُتے جانداراں دیاں اِک ہزار اٹھاراں قسماں وسیاں جاندیاں نیں۔ (پرانا خیال اے جو ہُن غلط ثابت ہو چکیا اے)
جوناجوں: نسلاں' کئی ونگیاں دیاں جوناں

جونگی: جوش (دمودر)
جونی: بدیسی نملاور عورت (وا)
جونے جوگے: جون دے واسطے، نسل دے واسطے
جوون: (ک) جوتنا، جوڑن (ہل)
جوہ: تھاں، علاقا، کھی بے اباد تھاں، وستی
- جُوہے گُل پُھل والی: پُھلاں والی تھاں، باغ بغیچا
جوہر: اندرلی حالت، ہنر، گن، خوبی، ست
- جوہری: ہیریاں دا وپاری
جوہوں: (ک) پرکھن، جانچن، ٹوہون، ڈھونڈن، لبھن
جوہی: ویکھی، ڈھونڈی
جوہیرا: نِکا جوہ، پنڈ، محلا
جوئی: جوون توں، جوتی (2) بیوی
جوئی: بُرائی، وکھری، اچرج
جوئے: جوا توں، پیسے لا کے کھیڈن
- جوئے دی ہار: جوئے وچ جتن والا فضول خرچی پاروں نقصان کر لیندا اے ایس لئی جوئے دی جت ہار برابر اے۔
جوئیے: جوئی تھاں
جویں: جسراں، جس طرحاں
جہاد: (مذ/ع) مسلماناں وچ مذہبی مقصد لئی کیتی گئی جنگ
جہالت: بے علمی، مورکھتا
جہد: مشقت، کوشش
جھک جھکی: جھک جکی، لک چھپ کے
جہل: جہالت، بے علمی، اجڈپنا
جی: دی (سندھی)
جی: من، دل
جی ء: بندا، فرد
جے: جو، بھرا (مم) جتا (ش)، جد، جنوں (بف) اگر، جیکر
- جے تائیں: جد تیکر
جے: فتح، کامیابی
جیا: جی، من، جان، اے من، اے جی
- جیاجون: جاندار، جیوجنتر
جیب: (جے-ب) بوجھا، کھیسا
جیبہ: پرانی املا، جیبھ
جیبوں: جیبوں، جیب وچوں (مم)
جیبھ: (جی-بھ/مث) زبان
- جیبھا: زبان، مٹھا بول، جیبھ
جیت: جت، فتح
جیتا: (جی-تا) جیوندا (مم)
جیتو: جتن والا
جیتی: (جے-تی) جتی
- جیتی ترور چھائے / چھایا: جتی رُکھ دی چھاں اے
- جیتی دینا: کیوں جے توں دیندا ایں (ش)
جیتے: (جے-تے) جتے (نانک)
جیتھرن: (ک) جرن، سارن، سہون، برداشت کرن
جیٹھ: دیسی مہینا جو گرمیاں دے مُڈھ وچ آوندا اے (2) خاوند دا وڈا بھرا
- جیٹھا: جیٹھ مہینے دا (2) وڈا پتر
- جیٹھیاں: وڈیاں سالیاں
جیجا: (جی-جا) لاڑا، دُولھا، بھنویا، بھین دا خاوند
جیجوں: روس دا اک دریا
جیجھے: جیوئیے
جیجھی جیجھی: جو جہی، تو جہی، جیسی تیسی
جید: وڈا قابل، زبردست عالم
جیرا: (جی-را) جگرا، حوصلا، قوت، برداشت
جیرا: (جی-را) جی، زندگی، روح، محبوب
جیراند: حوصلا، جیرا، جگرا
جیران: اُجڑی تھاں، ویرانا، قبرستان
جیرھا: بھرا
جیرم: جی، دل

جیزیہ: جزیا' غیر مسلماناں کولوں لیا جاون والا ٹیکس
جیساں: جیواں گا / گی
جیسل: اک پہاڑی دا ناں
جیسل میر: جیسلمیر' راجپوتانے وچ اک پہاڑی تھاں دا ناں
جیفہ: مُردار' لاش' لوتھ
جیکر: جے' اگر
جیکن: جکن' جویں' جسراں
جیل: قید' قید خانا
جیل: (جی-ل) بندیاں دا ٹولا' فوج' جُھنڈ
جیں: جدوں (پکل) جس' بھرٹا (بف)
- جیں تیں: جویں کویں
جینڈا: (جیں-ڈا) جس دا' جھدا
جیں کا: جہنوں
- جیں کا ویکھ نسکدا: جہنوں کوئی نہیں ویکھ سکدا
جینوں: جہنوں
جیند/ جیندرہ: کھوہ دی تہ دا گار
جیندن: (ک) کھوہ دی گار کڈھن
جیو: جی' دل (2) جیوندا' بندا' روح (3) آہو' ہاں (4) ہر زندا شے
- جیو جنتر: جیوندیاں چیزاں' ہر زندا شے
جیو: جی' مَن' دل
جیو جاندا: جی گھبراندا
- جیو چلنا: جی چاہن
- جیو دی اندری: نفس امارا دی خاہش
- جیو کھسن: دل کھوہ لین
- جیو ملین: دل دماغ
- جیو مہارا / مھاڑا: میرا دل
- جیو ہلنا: روح کنب جاون' ڈر جاون' دل اُتے برا اثر ہوون
جیوت: (جی-وت) جدوں' جس ویلے' جناچہ (2)

جیوندا' زندا
جیوت: (جے-وت) جے نیز' جیکر
جیوڑا: جی' دل' روح (2) رسّی دا اِک لڑ
- جیوڑا لوک ولاوندا ای: لوک ایویں جھوٹھی تسلی دے کے دِل ولاوندے نیں۔
جیوسی: (جیو-سی) جیوے گا (2) جی (دل) سی
جیو کوئی: جے کوئی' جیکر
جیوں: وانگوں' ورگا' جس طرحاں' جویں
- جیوں جوں اندر بُھٹھی: جویں بھٹھی وچ جوں
- جیونکر عاشق پتے: جویں عاشق پتا (ماردا اے / مم)
- جیوں کیڑا مُرغابی: جویں مرغابی کیڑا پھڑدی اے (مم)
- جیونکر نقل کتابوں: جویں (اسمانی) کتاباں وچ لکھی گل
جیون: (جی-ون) زندا رہن' حیاتی مانن' زندگی کرن
- جیون جوگیا: جیون دی دعا' مرن جوگیا دا اُلٹ' کسے بڑے پیارے نوں کوئی کارا کرن پاروں گالھ نہیں کڈھدے سگوں پیار نال ایہ بول آکھدے نیں
- جیوں نہ جیون: جیوں جیون نہیں' جیون اوکھا اے
جیونا: جیون' زندگی' حیاتی
جیوندڑو: جیوندیاں
جیوندڑی: جندڑی' جیون' روح
جیوے: جیون اُتے' زندگی اُتے (یا) (2) زندا رہوے' جیوندا رہوے
جیویا لوڑنا ایں؟: زندگی چاہیدی اے؟ (وا)
جیویں: (غ.ا) جویں' جسراں (2) جیوندا رہویں
جیہا: ورگا' جیہا
جیر/ جیرہ: پانی بھریا گھڑا' جھجر

جیٹریں: بھناں
جیبی منڈ: رنگی رنگی داڑھی، سِکھ
جیبیاں کیبیاں: جویں کویں دی

جھ: پنجابی دی فارسی لپی دا بارھواں اکھر ایسی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں ملدی۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل جھجا (ਝ) اے۔
جھاب: بھانڈا، دُدھ چون دا وڈا بھانڈا، چنگیر چھابا
جھابر: بُھوڑھی دا پردا، عیب لکاون دا وسیلا
جھابڑی: نیواں علاقا، دلدل، چھپڑ
جھابے: ویکھو "جھاب"
جھات: (مث) جھلک، جھاتی، ویکھن، جھاتی اُچاویں نظر
جھاتت: جھات
جھاتی: جھلکی، جھات
جھاتا: وال (بردے کھلرے ہوئے وال)

جھاٹل/جھاٹلا: اُلجھے وللاں والا (2) اُلجھیاں لکراں والا (ز کھ) (3) دھوکے باز، فریبی
جھاٹو جھاٹ: فورن، جھبدے، تُرت
جھاٹے: بردے وال، جھاٹا
جھارنا: لوہے دا وڈا چھاننا
جھارنی: حلوائی دی چھاننی جو مٹھیائی وچوں وادھو روغن نچوڑن دے کم آوندی اے۔
جھارن: (ک) مڑھن، چھاننا
جھاڑ: وڈیاں جھاڑیاں (2) مارکٹ، جھڑک (3) جھاڑن توں ..... ، ز کھ نالوں لتھا پھل، فصل، نفع، حاصل
جھاڑ: (مذ) نفع، حاصل، فصل، (2) دَم، منتر، جن لاہون دا دم
جھاڑوی: ماردی، ڈراندی (نوشہ)
جھاڑن: (ک) پُونجھن، صاف کرن، دھوڑ لاہون، جھنکن، پچھکن، دور کرن، ڈیگن، زکھ توں پتریاں پھل لاہون
جھاڑو: بوہکر
جھاڑی: آپ اُگنا کنڈیالا بوٹا، ریگستانی بوٹا
جھاڑے (جاون): لوڑ نال جاون
جھاسن: (ک) بھسن، آڈھن (2) خشامد کرن، لالچ دیون، جھانسا یاں دھوکھا دیون
جھاک: (مث) آس، آسرا، اُمید، ٹیک، اڈیک، جھاکا، فریب، دھوکھا، بالاں دی کھیڈ، جھجک، نظارے دی سبیل
جھاکا: (مذ) جھاک، جھجک، جھینپ، سنگ
جھاکن: (ک) جھاتی مارن، جھات پاون، تکن، ویکھن، اڈیکن، لالچ کرن، للچاون، آس رکھن
جھاکنا: برداشت کرن، سہن (دا)، اکھاں جھمکنا، غور نال ویکھن
- جھاکی دا: جھاکی دا، جھات پائی دی (بلھا)
- جھاکے: جھاکے، ویکھے
جھاکے: جھروکے، باری، کھڑکی

جھاگ: برداشت کر، سہ، جھل (2) پانی عبور کر

جھاگ: جھاگ کے، مقابلا کر کے، ٹھلھ کے، گھُمبھ کے

جھاگا: گھاٹ، پتن، گزرگاہ، پانی پار کرن دی تھاں

جھاگاں: سہواں، برداشت کراں، پار کراں، تراں

جھاگن: (ک) سہن، سہارن، جرن، برداشت کرن، ہنڈاون (2) ترن، پانی وچوں لنگھن

جھاگی: سدھا لنگھ جاون

جھاگے: سہوے

جھال: بھار، سہارا، شان، رعب (2) جھرنا، آبشار

- جھال نہ جھلی جاون: رعب نہ سہاریا جاون (حسن دا)

- جھال نہ جھلدا کائی: رعب تے شان کسے کولوں برداشت نہیں ہوندا۔

جھال: جھالر

جھالن: (ک) دھات نوں ٹانکا لاون، پانی نوں برف نال ٹھنڈا کرن (3) چمکاون، لشکاون، صاف کرن (4) تیز بناون (5) جھلن

جھامبڑ / جھانبڑ: رُکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا

جھامبڑن / جھانبڑن: (ک) جھمبن، رُکھ دے پتے جھاڑن

جھانب خاں: مرزے دا شریک بھرا (حافظ)

جھانبا: (مذ) جھانبڑ، رُکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا

- جھانبا کرن: درخت توں پھل لاہون، وڈھی دے پیسے یاں شے وصولن

جھانبڑاں: سوٹیاں، جھمکاں

جھانجر: (مث) پیراں دا اک گہنا

جھانجرا: (مذ) بارش دا طوفان

جھانجیرے: ویکھو "جھانجر"

جھانگ: رُکھاں یاں ٹاہنیاں دا جھنڈ، جھنگی

جھانگڑا: گھنے رُکھاں دا جنگل، جھانگ، جھنگی

جھانتا: جھا نکن، ڈھونڈن

جھانی: مرگھٹ، شمشان بھومی

جھانواں / جھاواں کر کے: خبردار کر کے، دس کے (دمودر) چیتاونی دیون

جھاور: تیج

جھاہ: گھاہ پھوس، جھاہی، نکی جہی کُلی

جھاہی: (مث) نکی جھونپڑی تے اوہدا سمان

جھاون: (ک) خبردار کرن، سمجھاون، چیتاونی دیوا۔

جھب: تُرت، فورن، چھیتی، جھبدے، کاہلی

- جھب نذر: نویں لگن والے فوجدار نوں نذر جس راہیں علاقے دے معتبر اپنی وفاداری دا اظہار کردے سن۔

جھبارو: گِلا، بھجیا ہویا

جھبدے: چھیتی نال، تُرت، کاہلی

جھبر: ہجر

جھبلن: (ک) ہلونن، ہلاون، رڑکن، جھنجوڑن

جھبن: (ک) پانی نال تر کرن، گِلا کرن، بھیوون

جھبیل: (مذ) ملاح، مچھیرا

جھپ: "جھپن" توں، ویکھو "جھپن"

جھپ لین: جھپٹا مار کے کھوہ لین

جھپٹا: (مذ) کھوہ لین لئی ماریا گیا پنجا یاں ہتھ

جھپٹن: (ک) جھپٹا مارن، حملا کرن، شکاری جنور دا شکار اُتے ٹپن، کھوہن

جھپڑن: (ک) بچن، جھپن، پڑچھن

جھپکن: (ک) کھو لھن میٹن، اکھ جھمکن (2) ڈرن

جھپلاون: (ک) دھوون، انگھالن، کھنگالن

جھپن: (ک) دبوچن، جوہن، پھڑن، پڑچھن، ہوا وچ آوندی یاں ڈگدی شے نوں ڈگن توں پہلاں نپ لین۔

جھپیٹن / جھپیڑن: (ک) سنگوڑن، گھٹن، بھیچ

جھت: سنگھنے بوٹیاں والی تھاں (خف)

جھٹ: (مذ) ویلا، وقت، تھوڑی دیر، فورن

- جھٹ پٹ: چھیتی، ترت، فورن

- جھٹ کرن: تیزی کرن، پھڑن لئی تیز دوڑن

جُھٹ: پنجے دا تیز حملا' جھپٹا' جھٹاء
- جُھٹ مارن: جھپٹا مارن
جھٹا: (نا) چھپڑ کنڈھے ٹویا مار کے کھیت سیراب کرن دا پربندھ' عام طور دو بندے تغاری یاں رسی بنھی بالٹی نال پانی دیندے نیں۔
جھٹالن: (ک) جھوٹن' ہُوٹے لین
جھٹک: جھٹ کُو' ذرا دیر
جھٹکا: ھنڈاکا' ہلارا (2) اِکو وار نال جنور دا سر لاہن
جھٹکن: (ک) جھٹکے نال کھچن' جھٹکا مارن (2) جنور دا اکو واری نال سر وڈھن' جھٹکا کرن
جھٹکے: دھکے (لط)
جھٹکے: جھٹ کے' گھتم کے (لط)
جھٹن: (ک) پانی والی تھاں نوں پانی توں خالی کرن
جھٹن: (ک) جھپٹن' پنجا مارن
جُھٹی: اِکو ساہے کیتا کم' لگاتار کم
جُھٹھالیا: جھوٹھا آکھیا' جھٹھایا
جُھٹھیاون: (ک) جھوٹھا کرن
جھجھ: اندرو اندر گالن والا غم
جھجر/جھجری: (مث) گھڑا' مٹکی
جھجک: (مث) جھاکا
جھجکن: (ک) جھکن' سنگن' ہچکچاون' شرماون
جھجھار: لڑاکا' جھوجھار' جیدار' جنگ جو
جھمکارن: (ک) ڈراون' غصے وچ بولن
جھمکن: (ک) غصے ہون' چڑچڑا ہوون
جھر جھر: غم' افسوس (کر کر کے)
جھرن: (ک) غم یاں ہرکھ کرن
جھجھ: جھکو' فضول کم' بھیڑی عادت
- جھج مارن: ماڑا کم کرن' ناچدا کم کرن
جھڈو: مُورکھ' جس بندے وچ رقابت نہ ہووے' رن مُرید
جھنو: جنگل' گھنے جنگل
جھنو: "جھرو" توں

- جھرو تجن: ٹھمل جاندے نیں (جاون)
جھرا: (نا) کمینا' ٹھکما' لالچی
جھرانا: جھروا
جھرہن: (ک) لانبو سٹن' زور نال بلن
جھرٹن: (ک) جھٹن' جھپٹن' کھوہن
جھروا: فکر کردا' پریشان ہوندا' افسوس یاں غم کردا
جھرک: خوراک نوں ترسن والا' بھکھیاں اکھاں والا
جھرکاون: (ک) پاڑن
جھرکن: (ک) تا کھن' للچاون' ہسکن' چاہون
جھرکن: (ک) جھرن' پچھتاون (2) سنگڑن' تنگ دِلی دا وکھالا کرن
جھرکی: (مث) تاکی' باری' جھروکا' کھڑکی
جھرکاون: (ک) بھانبڑ بالن' اگ تیز کرن
جُھرلو: (نا) مداری دا ڈنڈا جنوں پھیر کے اوہ کرتب وکھاوندے نیں۔
جھرمٹ: (نا) جمگھٹا' گروہ' اکٹھ
جھرمر: (مث) رُن جھُن' رِم جھم' پھوار' بارش
جھرل: لشک' چمک دمک
جھرناٹ: (مث) جھرہٹ' کنبنی' جلوہن
جھرن: (ک) تبکا تبکا کر کے ڈگن' چوون' ترمن
جھُرن: (ک) جھرکن' پچھتاون' ہتھ ملن' ہرکھ کرن
جھروکھڑے: جھروکے' نکی باری' جھروکے
جھروکھے / جھروکے: باری' کھڑکی
جھریا: جھرن توں' نہ ملدی شے دا افسوس
جھریاون: (ک) مرجھاون' کملاون' جھرڑیاں پین
جھرہٹن: (ک) خراش' جھرہٹ مارن' بکھا بکھا لکھن' گھسیٹن
جُھڑ: بدل' بارش' مینہ' جھڑی
- جھڑدا کھنڈ: بدل دا پردا
جھڑ گئی من کی جھڑی: من دی بارش ہو گئی'

اتھرو وگ گئے، دِل صاف ہوگیا

- جھڑی: جھڑ، بدل

جھڑ: جھڑن توں امر ڈِگن، جھاڑے جاون

- جھڑدا: ڈِگدا

- جھڑدے مٹکے: سر (تن توں جُدا ہو کے ڈگدے / لط)

- جھڑمریاں: ڈِگ مریاں، ویکھ کے غش کھا ڈِگیاں

- جھڑیا: ڈِگیا، ڈھٹھا (پیراں اُپر جھڑیا: پیریں ڈِگ پیا)

- جھڑیاں: ڈِگیاں

جھڑدا: سخت (لا)

جھڑکن: (ک) جھڑک دیون، ڈانٹن، کھرکن

- جھڑکے: غصے نال اوکھا بولے

جھڑکے: جھلمل کردے

جھڑن: (ک) ڈِگن، ٹٹن، رُکھ توں پھل یاں پتر وغیرا تھلے ڈِگن، ڈھیہن

جھڑوتا: موسم گھروں رُکھ اُتے لگا رہن والا پھل، بے موسا پھل

جھڑی: بارش، مینہ، ورکھا

جھڑیاں: بارش (2) جھڑن توں، ڈِگیاں

جھڑیاہے: جھیڑا کردا اے

جھس: رگڑ، مالش (کرکے) مَل (کے) (2) چسکا، ٹھرک

جھسن: (ک) ملن، رگڑن، تلی نال ملن

جھسن: (ک) شرماون، سنگن، جھکن

جھسی: بسی، جھلی، برداشت کیتی

جھسیٹن: (ک) جھریٹن، گھسیٹن، کالمی کالمی لکھن

جھک: جھاکا ("جھکن" توں) شرما

- جھک کے: جھاکے پاروں، شرما کے

جھکا: نیواں، ڈھٹھاں

جھکاؤ: نیویں تھاں، ڈھلاق

جھکانون: (غ۔ا) جھکاون

جھکاون: چڑاون، جھاکا دیون، جھکائی دیون

جھکایو: جھکایا، بھٹھی جھکوائی، ماچھیاں والا کم کرایا۔ حضرت سلیمانؑ دا واقعا جدوں اوہناں اِک کوجھی ماچھن توں نفرت کیتی تے ربی سزا دے طور تے اوہدے نال ویاہ کرنا تے ماچھیاں والا کم کرنا پیا (بلھا)

جھکڑا: جھک جھک، بکواس

جھکن: (ک) جھاکا لگن، شرماون، سنگن، جھجکن

جھکن: (ک) نیواں ہوون

جھکن: (ک) اُلرن، نون، سجدا کرن

جھکوڑے: (مذ) جھکی

جھکولن: (ک) انگھالن، دھوون (2) رڑکن

جھکھ: ویکھو "جھخ"

- جھکھ مارن: ناکام کوشش کرن، نامناسب کم کرن، ویلا ضائع کرن والا کم کرن

- جھکھ ماری: جھکھ مارن دا کم کیتا۔ جھکھ مارن

جھکھڑ: (مذ) انھیری، بُہت تیز ہوا

جھکھسی: دل وچ دُکھ کرے گا (محم)

جھکھن: جھکھ مارن، بکن، بکواس کرن

جھکھن: (ک) ساڑ لگن، جھرن، دل وچ دُکھ کرن

جھکھینڈا: جھکاٹدا، کھجاوندا

جھگ: (مث) صابن وغیرا گھولن نال پانی اُتے آون والے نکے نکے بُلبلے، پانی یاں ہور ترل اُتے کسے وجہا نال آون والے بُلبلے

جھگا: قمیض، کُرتا

جھگا: جُگی، جھونپڑی، گھر

جھگون: (ک) جھگ آون

جھگون: (ک) کھوبھن، چوبھن، توون

جھگائی: کھوبھی (غ)

جھگیا: پانی وچوں لنگھیا

جھگڑا: (مذ) لڑائی، رپھڑ، جھیڑا

ـ جھگڑالو: لڑاکا' جھگڑن والا
جھگڑا: (مذ) وسدا گھر (دا)' جھگا
جھگاوݨ: (ک) جھگاوݨ' جھگ آوݨ
جھگی: (مث) کُلی' جھونپڑی' چھن
ـ جھگی وسݨ: گھر وسݨ' اولاد ہووݨ
جھگے: جھگا دی جمع' قمیض
جھگے: جھونپڑی' جھگی' گھر
ـ جھگے گالے: گھر تباہ کیتے
جھگیندا: جھاگدا' جھلدا' سہندا
جھگیندے: جھاگدے' چیر کے، لنگھدے' پار کردے
جھل: پاگل پنا' جنون' خبط
ـ جھل ولی: پاگل' کملی' بیوقوف' ندان
جھل: گھنا جنگل (جمع: جھلاں)
جھل اوٹل: اوکھا راہ
جھل: جھلݨ توں' سہہ' برداشت کر
جھل: ہتھ پکھی دا پھیرا
ـ جھل مارݨ: ہتھ پکھی نال ہوا دیوݨ
جھلا: شرم حیاء
جھلا: پاگل' کملا' خبطی' ناداں
جھلار: آبشار (2) نہریاں دریا وچوں پانی کڈھݨ لئی بنیا کھوہ دا گیڑ
ـ جھلاراں: جھلار دی جمع' آبشاراں
جھلارے: جھوٹکے' مُٹلے (واء دے)
جھلارݨ: (ک) جھُولے لیݨ' جھُوٹݨ
جھلاریں: دریا وچوں پانی کڈھݨ لئی بِنا کھوہ' جھلار
جھلانگ: سویرے' تڑکے
جھل جھول: گروہ' جماعت (لط)
جھلسݨ: (ک) ہھلسݨ' بھجݨ' مُچھکݨ' سڑݨ
جھلسی: جھلے گا' برداشت کرے گا' سہوے گا
جھلسی: جھلے گی' چلے گی' وگے گی
جھلک: جھاتی' جھات

جھلکار: جھلک' جھلکارا
جھلکݨ: (ک) جھلمل کرݨ' ہمکݨ' چمکݨ' لشکݨ' دمکݨ
جھلکݨ: (ک) بالݨ' ساڑݨ' جھلسݨ' بھنݨ' بھٹھی وچ بالݨ ڈاہوݨ' جھو نکݨ (2) لمکݨ' ڈھلکݨ' ھلکݨ (3) ہولی ہولی ٹرݨ
جھلکے: واء دے بُلے
جھلمل: ہمکݨ
جھلݨ: (ک) برداشت کرݨ' سہݨ' سہارݨ' جرݨ' بھوگݨ (2) ذمے لیݨ' منݨ' قبول کرݨ (3) واء لئی ہتھ پکھی پھیرݨ
جھلݨ: (ک) واء دا چلݨ' لرزݨ' ڈولݨ' وگݨ
جھلی: جھل' بیلا (2) کملی' پاگل
جھلی: چلی (واء)
جھلے: پاگل' کملے (جھلا توں جمع)
جھلیاں: جھل' پکھی توں ہلا کے واء دیوݨ
جھلیں: جھل توں' جنگل توں' جھل وچ
جھلیندا: جردا' برداشت ہوندا' سہیا جاندا
جھلیونے: روکیونے (نوشہ)
جھم: ڈگݨ دی اواز (لط)
جھم: چھل' فریب
جھماکا: پانی وچ ڈگݨ دی اواز (2) نظر' نیجھ
جھماکی: جھمکاوݨ' جھپکݨ (اکھاں)
جھمبݨ: (ک) جھنبݨ' درخت توں پھل لاہوݨ' جھانبا کرݨ' مارݨ' ھسٹݨ' کُٹݨ
جھمدرہ: (مذ) لڑائی دا اِک ہتھیار
جھمر: جھومر' اک ناچ
ـ جھمر ماروں: (آؤ) جھومر نچیے
ـ جھمراں: جھمر ناچ
جھمکݨ: لشکݨ' ہمکݨ
جھمکے: کناں دے والے' کانٹے
جھمنی: (مث) چھپنی' اکھ دی پلک
ـ جھمنیاں: جھمنی دی جمع' پلکاں' چھپیاں

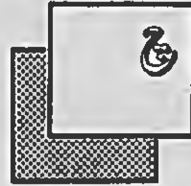
جھمی: زنانا دوشالا، کڈھائی والی گرم چدّر
جھمیلا: پواڑا، وکھت، مشکل
جھناں: (غ۔ا) چنھاں، چناب دریا
جھنب: (جھم۔ب / مث) واچھڑ، مینہ، چھانڑا، انھیری مینہ (2) جھاڑ، جھڑک
۔ جھنبر: (جھم۔بر) زور دا مینہ (مجازن بہت رووݨ)
۔ جھنبراں لاوݨ: اکتار بارش ہووݨ، (اکتار رووݨ)
جھنب: (جھم۔ب / مث) اجھی بکل جس وچ صرف تھوڑا جیہا مونہہ ای کجیا ہووے
جھنبر: (جھم۔بر) جھمر ناچ
جھنبے: مارے کٹے
جھنجٹ: (مذ) جھمیلا، کھلارا
جھنجوڑݨ: (ک) جھوٹے دیوݨ، ہلاوݨ
جھنڈ: (مث) سر دے وال (خاص کر پہلی وار)
جھنڈݨ: (ک) پہلی وار سر منن
جھنکݨ: (ک) جھنکݨ، کھنکݨ (2) غصے وچ آوݨ (3) ڈکݨ
جھنگ: (مذ) جنگل، بیلا، جھنگی (2) چنھاں کنڈھے اک شہر دا ناں
جھنگا: (مذ) جھگا، جُھگی، گھر
جھنگار: (مث) رولا رپا، چیک چھاڑا، مور دا بولݨ
جھنگراوݨ: (ک) کھوہ گِڑݨ دی اواز
جھنگڑ: نکا بیلا، جھاڑیاں
جھنگڑی: (مث) جھنگڑ، جھاڑی
جھنگݨ: جھونٹا لیݨ
جھنگی: نکا بیلا، سنگھݨے رکھاں دا جنگل (2) جھنگ شہر دا واسی
جھنگی: جُھگی، جھونپڑی، کُلی
جھنکݨ: (ک) جھڑکݨ، غصے ہووݨ
جھنکیاں: اک آتش بازی، پُھل جھڑی
جُھنیا: جھوٹیا، ڈِگا، جھڑیا، ہور ویکھو "جھونݨ"

جھو: جھر، گھنا جنگل
جھوبالا: سخت حیران (و۔ر = جھوبالے)
جھوٹا: جوانی چڑھیا سنڈھا
جھُوٹا: جھُولا، ہلارا
جھوٹڑا: جھُوٹا (و۔ر: جھوٹڑے)
جھوٹے ہاں: جوگی انداز وچ جھُوٹ کے ریاضت کردے آں (وا)
جھوٹے دوہݨی: جھوٹے دا دُدھ کڈھݨ والی، ہر طرحاں مطلب کڈھݨ والی
جھُوٹھ: کُوڑ، غلط
۔ جھُوٹھ پسارا: جھُوٹھا کھلارا، فانی دنیا
۔ جھُوٹھالیا: (غ۔ا) ویکھو "جھُٹھالیا"
جھوجھ: یدھ، جنگ، لڑائی
جھور: "جھرݨ" توں، غم نال (2) خارش، کُھرک
جھورا: (مذ) غم
جھوراتا: (مذ) شرمندگی، پشیمانی
جھورسو: پچھتاؤ گے
جھورسیں: جھوریں گی، پچھتاویں گی
جھوری: جھرݨ والا
جھورے: جھُرے، افسوس کرے، پچھتاوے
جھوریندی جھورے: پچھتاوے
جھوریواں: جھریواں، تڑفیواں، پچھتاوا، اندوہ غم
جھوڑݨ: (ک) مارݨ، کُٹݨ، ھسنڈݨ، توچݨ
جھوڑی: گٹھ لما چمڑے دا ریچھ جو جن کڈھݨ والے تے بھنڈ ورتدے نیں
جھوسا: جھٹکا
جھوک: وستی، پنڈ، گراں، ڈیرا (2) اُلار، جھولا (3) بھٹھی وچ بالݨ دا اِک پور
۔ جھوک لاوݨ: عارضی ڈیرا لاوݨ
۔ جھوک ڈو کھیندی: ڈکھاں دی وستی
۔ جھوکاں: جھوک (وستی) دی جمع
۔ جھوکیں: جھوکاں (2) بالݨ جھوکݨ
جھوک کنݨ: جھُولے لیݨ

جھوکن: (ک) جھو نکن، اگ وچ بالن سٹن
جھوکیا: (جھو-کے-آ) جھُوٹیا، ہلایا
جھول: جَل، پانی (2) کانبا کھاون یاں اُلرن دا نقص
جھول: چکر، موڑ (2) بھنّور، گھُمّن گھیری (3) گھول کے (4) جھولی
جھولا: رعشا (دا)
جھولا: ہلیکھا
جھولڑی: جھولی
جھولن: (ک) انگھالن، گھولن، دھوون
جھولن: جھولے
جھولی: فقیر دی تھیلی
جھولی: گودی، آغوش، دامن، جھگڑ، کرتے دا ساہمنے والا پلّا
- جھولی پایا: مَن لیا، قبول کیتا (ہا)
جھولے: جھلن توں (2) جھکڑ دا تابع (جھکڑ جھولے)
جھولے: وا دے بُلے، جھوکے
جھولے: ہلیکھے
جھومر: جھُمّر، اک قسم دا ناچ
جھومن: (ک) ہلارے کھاون، ہلن، ڈولن، لہراون
جھوں جاون: جوش گھٹن (2) جھکن
جھونپڑ: جھونپڑی، جُھگی
جھونڈی: وگڈی، جھُلدی
جھوتا: عمل شروع کرن، مارن لئی تیار ہوون
جھوتڈی: ہلاتڈی، جھوٹے دیندی
جھوٹن: (ک) پچل شُرن لئی رکھ نوں ہلاون
جھووَن: (ک) ہلاون، شروع کرن، چھوہون، چلاون، چکی پھیرن
جھووے جھوون: نواں کم شرُوع کرن، چکی گھماون
جھونپڑا: (غ ا) جھونپڑی، جُھگی

جھیاں: جھئی دی جمع— جھگڑا، پنگا، جھیڑا (جھیاں لین)
جھیپ: جھاکا، شرم، لج
جھیڈ: جگت، مخول، چہل، مذاق، ٹوک، چھیڑ، ٹکور
جھیر: وتھ، دو دنداں وچکارلی وِتھ (جمع: جھیراں)
جھیرا: اُجڑیا کھوہ، ٹویا، ذِلت دا ٹویا
جھیرن: (ک) دھوبی دا کپڑیاں نوں مسالا لاون
جھیڑ: جھیڑا، جھگڑا، رنا
جھیڑا: جھگڑا، رنا، بحث تکرار (ونہ جھیڑاں، جھیڑے)
جھیڑاں: جھگڑے، (2) کئیں جھگڑاں
جھیکڑ: ٹویا، کھڈا (2) اونٹھ دا او ٹھمّی اُتے چڑھن
جھیکڑا: مرزا صاحباں دے قصے وچ اِک راہی دا ناں (حافظ)

چ: پنجابی دی فارسی لپی دا تیرھواں اکھر ایہ عربی وچ نہیں ہوندا' ایس لئی جہناں لفظاں وچ "چ" آوے اوہ عربی نہیں ہو سکدے۔ ایہدا وٹاندرا س' ش تے ک نال کدی کدی ہوجاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل "چچا" (ਚ) اے

چا: چک' چک کے اٹھا (چاون توں)

—چا رکھسی: چکیا کرے گا' چکی رکھے گا (مم)

چابک: (مذ/فا) چھانٹا' کوڑا' سوٹی نال چمڑے دے چکی جہی کاتر بنھی ہوئی

—چابک دست: چابکدست' تیز ہتھ والا' ماہر' کاریگر

—چابکدستی: چابک دست ہوون دی حالت' کاریگری

چابو: (مذ) چبن جوگ' جو چبیا جا سکے

چابی: (مث) کنجی' تالا بند کرن تے کھولن والا آلا

چاپڑ: (مذ چاتر' گلادھڑ (2) گارے یاں پلستر دا کھر-لیپا (3) بجھڑ دلے دا ڈھکوچ

چاپڑن: چاپھلن

چاپلوس: (فا) خوشامدی' مطلب کارن بنا

چاتا: چکیا' چایا

چاتر: چتر' چلاک' گلاں کرن والا' چلتر کرن والا

چاتس: اوہنے چکیا

—چاتس گلا گوئی: اوہنے گلا کیتا' گلا گوئی شروع کیتی

چاتم: میں چکیا' میں چایا

چاتو: چکیا' توں چکیا

چاتی: چکی' چائی (ور چاتے)

چاٹ: (مذ) چسکا' لگن' سواد' چینک

—چاٹ اولی: نرالی لگن

چاٹاں: چاٹ دی جمع' چسکا' چینک

چاٹی: (مث) مٹی دی چاٹی جس وچ دودھ ودھاندے تے رڑکدے نیں (2) پتھر دی سل

چاٹیاں: پتھر دیاں سلاں (خف)' ہور ویکھو "چاٹی"

چاچا: چک چک کے

چاچڑ: چاچڑاں' خواجا فرید دا قصبا

چاچڑکا: چاچڑ نال تعلق رکھدا (ور: چاچڑکی)

چادر: (مث/فا) چدر' وڈے بر دا کپڑا جو بسترے اتے وچھاون یاں اتے لین دے کم آوندا اے (2) پردا

چادر: آتشبازی نال بنیا جھرنا

چادراں: پردا (کرویاں نیں/وا)

چار: تن توں اگے دا ہندسا (2) سواد (3) چار پہر یعنی ادھا دن (خف)

—چار تخت دے حد: زمین دے ست وچوں چار بنے' چار براعظم

—چار جگ: چار یگ' چار زمانے یعنی ست یگ' ترتیا' دو آپر تے کلجگ

—چار دیوار(ی): وگلن' چار دیواری

—چار سوتی: اک قسم دا کپڑا جو کڈھائی دا کم آوندا اے

—چار سیاں: مٹی' پانی' اگ تے ہوا (نجومی مدح)

—چار کسوتے انگ وٹانا: اج دا بھیس وٹا کے جوگی بنّا کہ رشتے دار وی نہ پچھان سکن

—چار وید: ہندواں دیاں چار پوتر کتاباں: سام وید' رگ وید' یجروید تے اتھروید

—چار کہ سے: لکھ بھگ چار سو' چار کو سو

-چارے : چار (چار صحابہ' خلفائے راشدین)
-چاریں کوناں: چار کونے
چارن: گا کے سکھیا منگن والے
چارن:(ک) چروان' ڈنگراں نوں گھاہ پٹھا کھواون
(اتّی باہر لے جاون) (2) دھوکھا دیون
چارو: (مذ) چاک' چروان والا' چھیڑو
چاروں: آ چارےَ
چارہ: (فا) علاج
-چارہ دل: دل دا علاج
چارے: چرائے' چراگاہ (ناٹک)
چاڑا: چوڑا
چاڑی: چاڑھی' چڑھائی
چاڑھ: چڑھا
چاڑھی: بلندی (چَل)
چاڑھے: چڑھاوے (2) پکاوے
چاڑھیاں: چڑھائی' اُپَر جاندا راہ
چاس: (مث) چاشنی' (2) جنسی عمل' کام
چاسی: (مذ) کسان (2) چُکے گا
چاشنی: (مث) چاس' شیرا' مِٹھا' مٹھاس
چاق: (مذ/فا) چست' تکڑا
چاقو: (مذ/فا) لکڑی دے دستے تے لوہے دے تیز
پھل والا کٹن دا سند
چاک: زخم' پھٹ' چیرا
چاک: چروان والا' چھیڑو' چرواہا
-چاک چیکیٹا: چاک' چرواہا' گڈریا
- چاک مہیں: مجھاں چراون والا' رانجھا'
چاک
چاک نوٹے نوٹے' چاک کر کے' چیر کے
- چاکاچاک: ٹوٹے ٹوٹے' کپ کے' چاک کر
کے' چیر کے
- چاکاں: چاک دی جمع
چاکر: نوکر' ملازم
چاکرہ: نوکر' ملازم' چاک

چاکری: نوکری' سیوا' ملازمت
چاکو چاک: کپن' کپ کے کھولھن' چاک کرن
چاکی الھڑ: الھڑ چاک' رانجھا
چاکھی: چکھی
- چاکھیدا: چکھی دا
چاگھ: مخول' مسخری' مذاق' چکھن دا کم' مشکری
چال: ٹور (2) داء (3) چلاکی
چالاک: ہشیار' چالباز' تیز
چالو: چلدا' رائج' جاری (2) بھج جاون والا (دا)
چالہی: چالھی' 40
چالی: چال' حال' چالا' طور طریقا' چال چلن والا
چالی: کسے خاص مقصد نوں پورا کرن لئی ترتیب
دتی گئی پارٹی
چالے: سلوک' طور طریقا' سبھا' چالبازیاں' کرتوت'
کم' مکر فریب' دھوکھا
چالیاں: چالبازیاں' دھوکھے' فریب' چالاں
چالیں: رفتار' چال' ٹور' گلاں باتاں' چالے
چالیے: چلائی اے' ٹوری اے
چام: (مذ) چم' چمڑی
چام چٹھ/چڑک: چمگادڑ
چام چڑی: چمگادڑ' چام چٹھ
چال: چاء' شوق' جذبا' خشی
چاموں: چام توں' چمڑے توں
چامھلن: (ک) شوخی کرن' چنچل ہوون' چاپڑن
چانا ایں: چکدا ایں
چانبھڑن: چامھلن' چاپڑن' چنچل ہوون
چانپ: پسلی والے گوشت دا ٹکڑا
چانچک: اچن چیت' اچانک
- چاند: چن
چاند کلاں: چن شکلا' چن دے روپ والا (لط)
چاندا: چن
چاناں: چن
چاندا: چکدا (دد: چاندے' چاندیاں)

چاندی: چِٹے رنگ دی مشہور قیمتی دھات (2) چاون توں چکدی

چانگ: (مث) چانگھ، چانگھر، نعرا، چیک، کُوک چوبھویں یاں ناخُشگوار اواز (2) لوکاں دی بھیڑ تے رولا

چانگاں: کوشش، جتن، چانگھراں، رولا

چانگن: (ک) چانگھرن، کوکن (2) کُجے پشُوواں دا اجڑ (3) بھج دی چِٹھ نال بولے نُوں سوارن

چانگے/چانگھے: اجڑ تے اوہدی اواز، دھوڑ ڈنگر، پشو

چانگیندیاں: چانگھراں ماردیاں

چانگھاں: چانگھراں، رولا، اُچی اواز، چانگ، چیکاں

چانگھرن: (ک) چانگھن، چیکن، کوکن

چانگھن: (ک) ویکھو چانگھرن

چانن: روشنی، رُشنائی، سوجھلا (2) ظاہر ہوون، اولھا نہ رہن (چانن ہوون)

-چاننا: (مذ) چانن، روشنی

چاننی: (مث) چن دی روشنی

چانی: (مث) دری

چاہن: (ک) چاون، چکن

چاہنا: چکن، چاون

چاہن بھاہن: رولا رپا

چانگ: (مث) چِنگ، بھاہ، اگ

چاوڑ: (مث) چاء، شوق، ناز نخرا، شرارت

چاوڑ چکھڑے: لاڈ ناز، ناز نخرے

چاوڑن: (ک) چاہن، چاوڑ کرن، چاملھن

چاول: (مث) چاء، شوق (2) مشہور اناج، چاؤل

چاون: (ک) چان، چکن، اٹھاون (2) چوری کرن، کوئی شے چھپا کے چک لین (2) اکساون مشتعل کرن

- چاونا: چک کھڑن، چاون

- چاون رکھ کندھاڑا: موڈھے اُتے چکدے نیں

چاویں: چکیں، کڈھیں (کل)

چاہ: (فا) کھوہ

-چاہ زنخ: زنخ دا کھوہ (لا)

-چاہ کنعانی: کنعان دا کھوہ (جتھے حضرت یوسفؑ نوں سٹیا گیا سی)

چاہ: چاہت

-چاہاں: چاہ، من چاہی شے

-چاہسی: چاہوے گا/گی

-چاہسیں: چاہویں گا

چاہری: کھری (خف)

چاہڑ: غ ا-ویکھو چاڑھ

چاہلی: غ ا-چالھی، 40

چاہ موتی: موتیاں (مروارید) جیہے کھیتے نوں لسی نال کھاون

چاہنگاں: غ ا. چانگھاں، چانگھراں

چاہون: (ک) چاہن، لوچن، پسند کرن، دھارن، نیت کرن، منگن، طلب کرن یاں رکھن

-چاہیں: چاہواں، واہ، چاہت، محبت

چاء: شوق، جذبا، جوش

چاؤ: چاء

چائی: چکی، چک کے

چائے: چکے

چائیاں: چکیاں

چائیں چائیں: چاء نال، شوق نال

چایم: میں چکی/ چکیا

چایو: توں چکیا

چایوس: اوہنے چکیا

چپ: بھانڈے وچ پیا ٹویا، ونگ

چبارا: چوبارا، مکان دی سبھ توں اُتلی منزل، اُچا مکان (و.ن چبارے، چباریوں)

چبدا: چباندا

چبکن: تپکن، ٹیس مارن

چبلاون: چبن (2) مُونہہ وچ بولن، صاف نہ بولن

چبن: وند (بف) (2)ونداں نال ورڑ کے کھاوݨ' چتھݨ

چبولا: خُش تے خوبصورت' خُش گفتار

چبولا/چبولہ: شور' جوش (2) چبولا' چو مصرعا' ناز بھری گل (و.ر.ن چبولے)

چبولݨ: (ک) پپولݨ' روٹی وغیرا مُونہہ وچ پھیرݨ' چبݨ

چبہ: چبھ' مسلماناں دی اک ذات

چبھاڑا: (ند) لاڈ نال وگڑیا بال' وگڑیا ہویا لڑاکا تے بدتمیز بال (مش: چبھاڑی)

چُبھری: چبی

چبھکائے: ویکھو "چبھکݨ"

چبھکݨ: رڑکݨ' چبھݨ' کھبھݨ' چوبھ ہووݨ' نوکیلی شے وجݨ

چبھم: مِننوں چِچّھے

چُبھݨ: کھبھݨ' پڑݨ' رڑکݨ' چوبھ ہووݨ' نوکیلی شے وجݨ

چبھوالو: (ند) چُبھݨ والا' (و.ر.ن چبھویں)

چُبھی: ٹبھی' غوطا (2) چُبھݨ توں

چپ: (فا) کھبا' کھبا

- چپ راسوں: چپ راست' کھبے سجے

چپ: (مث) خموشی

- چپ چپیتا: چپ کر کے' دَڑ وٹ کے' رہنا

- چپ چپکہ: چپ چاں

چپا: (ند) چپو (کشتی دا' مم/لا)

چپا: (ند) ہتھ دیاں چار انگلاں یاں اوہناں برابر' روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتا: چپ چپیتا' چپ (2) روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتی: چپ کیتی

چپچپاوݨ: (ک) چپ چپ کرݨ' لیس والا ہووݨ

چپڑݨ: (ک) بھجݨ' نسݨ' نٹھݨ' دوڑݨ

چپکݨ: چنبڑݨ' جڑݨ' نال لگݨ' لیسدار ہووݨ

چپل: (مث) اڈی توں بنا جُتی' کھلھی جُتی

چپݨ: (ک) کھمݨ' چڑݨ' (2) کٹݨ' سن دی رسی نوں بھیوں کے کٹݨ

چپو: (ند) بیڑی نوں پانی وچ چلاوݨ والی شے

چپول: ہراول دستا (ع)

چپہ: (ند) چپا' چپو

چپے: کشتی کھچݨ والے چپو

چپیتا: چُپ' چپ چاپ

چپیڑ: (مث) چنڈ' گلھ اتے ہتھ دی مار

چت: چستی

چت: (ند) دِل' من' ہاں' مرضی' خیال' طبیعت' دھیان' ارادا' یاد' چیتا

- چت چاتا: دل ہٹا لیا' مُونہہ موڑ لیا

- چت کرے: چیتے کرے' دھیان کرے

- چت نہ لیاوݨ: پرواہ نہ کرݨ

چتا: (چت-تا/ند) ضد' اڑی' ہوڑ

چتا: (مث) اگ دا بھانبڑ جس وچ ہندو اپݨے مُردے ساڑدے نیں

چتاراں: چیتے کراں' یاد کراں

چتارݨ: (ک) چتاوݨ' چیتے کرݨ' یاد کرݨ' دھیاوݨ' سوچݨ' تصور کرݨ (2) مورت کھچݨ یاں بݨاوݨ' چترکاری کرݨ

- چتارنا: سوچݨ' چت وچ لیاوݨ

چتاوݨ: (ک) چیتے کراوݨ' یاد کراوݨ' دھیان دواوݨ' توجا دواوݨ

- چتایا: چیتے کرایا

چتاولی: (مث) تنبیہہ' خبرداری

چتر: (ند/مث) چار پاسیوں مکمل' سیاݨا' چلاک' ہُشیار' مکار' عیار (2) چتر ہووݨ دی حالت

چتر: (ند) تصویر' مورت

- چترکار: مصور' آرٹسٹ

چترانگ: ریگستان وچ اک قسم دی میدانی زمین- گھاہ دے ٹوٹیاں وچ چٹے ٹوٹے

چتراولا: چتر' چلاک

چترائی: چلاکی
چترن: (ک) انگھن، مورت، تصویر یاں ویل بوٹے بناون، چترکاری کرن
چترے: چیتے
چترہ: پٹھہ
چھتنا: چترن
چتو: (چت- تو) ڈراکل، ڈرپوک
چتوسے: چکے، سے، چکی
چتون: (ک) تصور کرن، وچار کرن، سوچن
چتولی/چتوولی: شادیاں یاں تہواراں دے موقعے تے تجن متر دے گھر گھلی شے
چتوئی: توں چکیا اے
چتے: چیتے
چتھا: نال لگیا، چھویا گیا
چتھرن: (ک) چتھن، دلن، دنداں نال بھیہون
چتھرن: (ک) چتھرن، دلن، دنداں نال بھیہون، مدھن
چٹ: چٹن توں امر (2) ٹھیک ہو گئے زخم دا رہ گیا نشان
چٹ: (مث) کاغذ دا پرزا، (2) سفید، چٹیائی
چٹ کپڑیا: چٹے کپڑیاں والا، سفید پوش، ایہیا بندا جندی آمدن گھٹ تے خرچ بہتا ہووے پر لوکاں وچ اپنا آدر رکھن لئی کسے نوں اپنی اصل حالت نہ دسے
چٹ چٹی: چٹے چمڑے والی، گوری
چٹ: برباد، چٹیل میدان
چٹ پٹ: فورن، ترت
چٹا: (مذ) لکڑاں (اٹاں یاں ہور کسے شے دا ڈھیر)
چٹا: (مذ) سفید (رنگ) اکھ دا اجالا
-چٹا پوتی: روں دی پونی ورگا چٹا، کپاہ ورگا چٹا (ڈر خوف وغیرہ پاروں)
چٹاپٹ: فورن، ترت
چٹاک: (مذ) اکھڑن دا نشان، کھلڑی وچ سٹ یاں ہور وجہا پاروں پے گیا ہویا نشان، کھرنڈ
چٹائی: (مث) پولی جہی چپڑ
چٹان: وڈا سارا پتھر
چٹپٹاون: (ک) گھابرن، بے چین ہوون، (2) جھلکن، جھگن، (3) کدن، دانے دا بھجدیاں اچھلن
چٹچٹاون: (چٹ-چٹا-ون/ک) چمکن، چمکن
چٹڑی: چٹی، بگی، سفید (ود چٹڑے)
چٹڑے پدھ تے: چٹے راہ اتے، واضح، علانیا
چٹڑے وال: چٹے وال، بڈھیپے دی عمر
چٹکلا/چٹکلہ: لطیفا یاں من پرچاویں گل (2) سیانپ دی کھروکی گل
چٹک: چینک، چسکا، کھچ، (2) تھوڑا جنا کجھ
چٹکن: (ک) ٹکراون، کتھم گتھا ہوون (2) ٹٹن (3) کھڑن (پھل دا) تھمن، دکھ ہوون
چٹکن: (ک) ڈنگن، ڈسن (سپ دا) (2) پھل توڑن (3) چونڈھی وڈھن
چٹکی: (چٹ-کی/مث) چونڈھی، انگوٹھے تے انگل دی پکڑ (2) سنیاسی دی کوئی دوا (3) وڈی انگل نوں انگوٹھے دی جڑھ وچ مارن دی اواز- بندوق پستول دا سوا جو گولی نوں وجدا اے
چٹکے: (چٹ-کے) دھپ، سورجی کرناں (2) کسے پرچھاویں وچ بنے والے چانن دے دھبے
چٹکھن: (ک) چٹکن، کھڑن، تھکن، کھلن (2) تھمن، دکھ ہوون
چٹن: (ک) چکھن، جیبھ نال کوئی شے کھاون
چٹنی: چٹن والی کوئی شے، پودنا، دھنیا تے لون مرچ نوں گھوٹ کے بنائی شے، پھلاں نوں پکاء گھوٹ کے بنائی کھٹ مٹھی یاں چٹپٹی شے
چٹن (ک) بھنڈن، نشانا لاون
چٹنا: چٹن (دا) (2) بے وقوف بناون، صلح صفائی کر لین
چٹو: (چٹ-تو/مذ) وڈی اکھلی (خاص کر پتھر دی)

(2) بُہتا کھاون والا تے چٹورا

چٹورا: (مذ) چاٹی- دہی رڑکن والا برتن (با) (2) چسکورا' زبان دے چسکے دا عادی (و.ر: چٹوری)

چٹی: (مث) جرمانہ' بدلا' وگیار' وتنڈ' حرجانا' نقصان

چٹی: (مث) سفید' بے داغ (چٹا توں)

چٹی: نشانا بنی (خف)

چٹے: لیاں (دمودر)

چٹیا: (چٹے-آ) گاں مجھ بال جم کے چٹدی اے- بے وقوف احمق نوں آکھدے نیں (ماں نے تینوں جم کے نہیں چٹیا- یعنی توں گاں مجھ ورگا بے وقوف ایں)

چٹیاون: (چٹ-یا-ون/ک) چٹا بناون' سفید کرن

چٹیاون: (چٹ-یا-ون/ک) چوٹ لاون' بھنڑ کرن

چٹیائی: (چٹ-یا-ای/ مث) سفیدی

چٹھا: قسمت' لیکھ (2) پتر' کاغذ' حساب کتاب

چٹھا/ چٹھہ: جٹاں دی اک گوت

چٹھی: خط پتر' درخاست' حساب کتاب' پرچی لکھت

-چٹھی عملاں دی: عملاں دا حساب کتاب جو آخرت وچ ہر بندے نوں دتا جاوے گا (ہد)

-چٹھیاں: تنخاہ دے پاس ہوئے بل (وا)

چج: سلیقا' طریقا' چاج (2)

چجا: چُنھا' بُنیاں اکھاں والا

چجاون: (چج-آ-ون/ک) چووݨ' ترمݨ' تپکݨ' گلا ہووݨ

چجرن: (ک) ولن' ادھ پچدھا جسیا' ذرڑن

چچڑ: (مذ) پشوواں دی کھلڑی نال جمبڑن والا اک کیڑا' پچھا نہ چھڈݨ والا بندا (و.ر چچڑی)

چچکارن: (ک) پرچاون' چکارن' پچکارن

چچکانہ (ٹا): چوچک دا' ہیر دے پیو دا (گھر)

چچلائی: چڑی دا بولݨ' "چچلاون" توں

چچلاون: (چچ-لا-ون/ک) چڑی دا بولݨ' چیں چیں کرن-

چچلائیاں: (چڑیاں) بولیاں

چچوندھر: چھچھوندر' چوہے دی اک قسم

چچوٹے: کئی جی رنگین چڑی

چچیاون: (ک) چچلاون' چیں چیں کرن

چخا/ چخہ: بھانبڑ' اگ' چتا

چدر: (مث) چادر' اُتے لین یاں وچھاون والا چوڑے بر دا کپڑا

چُدھرا: چودھرات

چڈی: (مث) کچھی' جٹیاں وچ پایا جاون والا لباس

چڈی ٹاپا: کڑیاں دی اک کھیڈ

چڈھر: اک گوت

چر: چرن توں' کھا' ڈنگراں وانگ کھاون

چر: وِلا' دیر' کویل (2) چرن توں' چیرا

-چر جگ: جتا چر جگ اے (خف)

چراغ: (فا) دیوا

چراغی لاشہ: دیوے دے شعلے (ورگی اکھاں دی لِشک)

چراک: چتر' چلاک' تیز زبان والا/والی (و.ر: چراکی)

چراگاہ: (فا/ مث) چرن دی تھاں' گھاء دا میدان

چراگہ: چراگاہ

چرال: اک قسم دا گھاء

چراں: چیرے' پھٹ' زخم

چراون: (ک) چوری کرن' چھپا کے کوئی شے چکن (2) اکھ نہ ملاون

چرائی: (مث) چراون دی اُجرت

-چرائی گھٹ بھن: چرواہے دی اُجرت نہ دیوݨ

چرب: (فا) تھندھے

-چربہ: چربی والا' تھندھا

-چرب نوالا: ترال' تھندھی' چوپڑی

چرچا: (مذ) ذکر' مشہوری

چرچراون: (ک) چرچر دی اواز ہوون، لکڑ چرن
(2) تجتی دی اواز پیدا ہوون (3) ٹیس مارن
چرخ: (مذ/فا) اسمان (2) گھمیار دا چک، خراد
(3) لکڑ بگڑ جانور
چرخہ: رُوں کتن والا مشہور جنتر (2) مراد جسم
(شخ، بلھاتے ہور)
چرخی: پہیے ورگی گھمن والی شے
چرخیہ: چکر (لہ)
چروا: کھاندا (و.ر: چردی)
چرراون: (ک) اگ دے سیک نال گوشت سڑن
دی اواز نکلن
چرڑاون: (ک) چڑ چڑ کرن، منجی دا بولن (2)
چڑن، کھجن
چڑائے: چڑیاں بولیاں (لہ)
چرس: چس، سواد، مزا، ذائقا (لہ) (2) چرسی،
کھوہ وچوں پانی کڈھنا ڈول (3) بھنگ توں بنی نشاور
شے
چرغ: اک شکاری پرندا
چرکن: (ک) ڈرن، ریکن
چرکن: چرمراون
چرکن: چڑیاں دا چوہکن، بکواس کرن
چرکی: چڑی بولی
چرکین: میلا، غلیظ، گندا، پلیت
چرکھڑا: چرخا
چرلاٹاں: سرسراہٹ
چرلاون: چلاون، چڑیاں دا چوں چوں کرن
چرم: کھلڑی، کھل، جلد، چم
چرم پلنگ: چیتے دی کھل (2) شکار وچ فتح دی دعا
چرمراون: (ک) ویکھو چرچراون (2) کھجن، چڑن
چرن: شرن، پیر پناہ
چرندے: چرن والے جنور
چرن: (ک) چگن، جانوراں دا گھاء کھاون
چرواک: (مذ) چرواہا، ڈنگر چارو

چرواہے: چرواہے، چاک
چروکا: چروکنا، کافی دیر دا، پرانا
چروکنا: چروکا، چراں دا، پرانا (و.ر: چروکی، چروکے)
چروکے سکے: پرانی رشتے داری
چروینڈھن: (ک) چونڈھن، نوچن، ٹھونگن
چری: گھٹ سمجھ والی، بدحواس کملی، پاگل
چریدا: کملا
چریں وچھنے: چراں دے وچھڑے
چرینّدا: چیردا، وڈھدا
چریویں: چلیں، بھریں (با)
چڑھ: اگ دا بھانبڑ، چتا
چڑ: چڑھ، ودھ (مم)
چڑل: چڑھتل، چڑھائی، اُتانہ جاون (مم) (2)
دوولھا کولوں منگیا جاون والا دان جو گھوڑی اُتے
چڑھن دے سلسلے وچ ہوندا اے
چڑ چڑ: تلکدے گھیو وچ ترلی شے دے تلے جاون
دی اواز (2) بے معنی بولن
چڑندا: چڑھدا، ودھیا
چڑنگ: غ ا ویکھو "چٹنگ"
چڑن: (ک) کھجن، غصے وچ آون
چڑوے: چیوڑے — چاولاں توں تیار کیتی پھلیاں
ورگی اک شے
چڑی: اک نکا پنچھی (و.ر: چڑا)
چڑیوں باز کہاویں: چڑی کولوں باز مرواویں، کمزور
کولوں طاقت ور نوں شکست دواندا ایں
چڑھ: چڑھائی کر
چڑھ: (مث) زمین دا سوڑا تے لمیرا ٹوٹا
چڑھ چڑھ: اُبل اُبل کے
چڑھاوگ: چڑھاوے گا
چڑھتل: (مث) چڑھت، چڑھائی، حملا، اُبال،
اچائی، ودھن
چڑھدا: مشرق
چڑھدا ٹھاٹا: لِس دا آون، لس دا چھاپا

چڑھدے: مشرق (چڑھدا توں)
چڑھن: (ک) تھلیوں اُتانہ جاون (2) جن سورج دا طلوع ہوون (3) حملا کرن
چڑھیا: حملا کیتا
چس: چسکا' لذت' مزا' سواد (2) استرے دی دھار
چست: تیز' تکھا
چسکا: سواد' لذت' مزا' چس
چسکن: (ک) ٹیس اُٹھن' تراٹ پین
چسکن: (ک) چسکیاں لین' پیون نوں مزے لے کے پیون
چسکنا: چسکن' ٹیس اُٹھن
چشت: خراسان دا اک شہر
چشم: (فا) اکھ
- چشم پُر آب: ہنجو بھریاں اکھاں
- چشم پوش: اکھاں ڈھکن والا' نہ ویکھن والا' نظر انداز کرن والا
- چشم وا: کھلی اکھ
- چشم یقین: یقین دی اکھ
- چشماں: اکھاں
چشمے وار حرف: دو اکھی حرف یعنی بھ' ھ' تھ' ٹھ' جھ' چھ' دھ' ڈھ' رھ' ڑھ' کھ' گھ' لھ' مھ' تے نھ
چُغد: (فا) اُلو
چغل: شکایت' کسے دی ان ہوند وچ اوہدے خلاف کیتی گل
- چغلی مارن: شکایت کرن
چغلن: (ک) چتمن' کھاون والی شے نوں چبن
چقمق: چقماق پتھر جو کسے زمانے وچ اگ بالن دے کم آوندا سی
چک: (مذ) زمین دا ٹوٹا (2) لکڑ دا گول پہیا جس اُتے کھوہ دی کندھ اساردے نیں (3) دنداں دی واڑھ (4) گھمیار دا پہیا جس اُتے بھانڈا بناندا اے۔ (5) دستی' پنڈ (6) اک ریگستانی بُوٹی

- چک پینڈی: چک ماروی' وڈھ مدی (خف)
چِک: کانے' وانس یاں گھاء دا بنیا پردا
چُک: (مث) لک وچ دل جس پاروں کم کرنا اوکھا ہو جاندا اے (2) اُچکل' اکساون' (3) چکن توں اُٹھا (امر) (4) مُک' حساب صاف
- چک گئے: مک گئے (بھیڑے)
چکابہو: چکر بیوہ' فوجی گھیرا' بھارت دا چوگردا (وا)
چکاٹن: (ک) چکا چوند ہوون (2) گھابرن' حیران ہوون
چکاٹے: جنوراں دا کھپ رولا' چیکاں
چکار: کھپ رولا' پنچھی دا بولن' (2) چور
چکار: مٹی دا نکا پیالا
چکارہ: اک قسم دا ہرن' چکاڑا
چکائی: برخاست کیتی (محفل)
چکور: چکنا چور
چکدے: وگدے' ور مدے
چکر: (چک-کر) گولائی' گھیرا' پھیر' گیڑ' پنڈ
چکراں: چک' پنڈ' پرھیا' پنچایت' مجلس (وا)
چکراون: (ک) چکر کھاون' گُھمن' پھرن
چکڑ: (چک-کڑ/مذ) گارا' کھوبھا' پانی رلن نال گلی ہوئی مٹی (مجازن دنیا دی آلودگی/ بف)
- چکڑ بُڈے: گناہاں وچ ڈبے
چکڑی: چکڑ' گارا
چکڑی: چکی (2) اک رُکھ تے اوہدی لکڑ
چکل: چکر' پہیا' کھوہ دا ہرٹ
چکمک: چقماق' اگ بالن والا پتھر (2) غُصے وچ غضب نال (خف)
چکمہ: (فا) داء' فریب' دھوکھا
چکندھا: (مذ) چوکندھا' چار دیواری' ولگن
چکن: (ک) دور بھجاون' نساون' کھنڈیرن
چُکن/چکن: (ک) اٹھاون' چاون' لین' بھرن جاون (2) اچکل دیون' اکساون (3) سہارن' جھلن' برداشت کرن

چُکتا: حساب بے باق ہوون

چکتاون: تھندھا کرن' چوپڑن

چکتاچُور: ٹوٹے ٹوٹے' بیرے بیرے' کُٹّا ہویا

چکوا چکوی: دو پرندے

چکور: اِک پنچھی جو چن دا عاشق اے تے چودھویں رات نُوں چن ول اُڈیاں جان دے دیندا اے (2) چار کونیاں والی

چکی: (مث) دانے جھنن والی مشین (2) دُنبے دی پوٹھ

چکی: دُور کڈھی' کھلی

چکی: چکن توں' اُٹھائی

چکیتے: (چکے تے) چکیتا توں' ویکھو "چکیٹا"

چکیٹا: (چکے-ٹا) زمیندار دا معمولی ملازم جو جنور چرائے' آجڑی' ایالی' نوکر' چاکر

– چکیٹی: چکیٹا توں مونث

چکی ہاٹا: اوہ تھاں جتھے پنڈ دیاں کڑیاں چکی پیہندیاں نیں

چکیں (چکی) باہاں کُٹن نہ باہاں چک چک کے نچن

چکھ: تھوڑا جنا' رتا (2) چکھن توں امر

چکھ: تھوڑا رچ

چکھا: چِتا' بھانبڑ (غ،ا)

چکھم: میں چکھی

چکھن: (ک) لذت لین' مانن' کھاون' ذرا جیہا کھا کے سواد دا گویڑ لاون

چکھے: نکے نکے ٹوٹے (وا)

چُگ: چُن

چگاون: چوگ کراون' چگواون' پنچھی دا اپنے بال نُوں داݨا کھواون

چگل: چگلن توں' ویکھو "چگلو"

چگل: اک علاقا جتھے دے لوکی خوبصورتی پاروں مشہور سن

چگلن: (ک) کھاون والی شے نُوں جوٹھا کرن' کھاون دی تھاں چبدے رہن

چگن: چنن' اکٹھا کرن' چک چک کے وکھرا کرن (2) چوگا کھاون' پنچھی دا دانے کھاون

چگونہ: شکل' روپ' ہیئت

چگھاڑن/ چلھن: (ک) دندیاں جھکاون' دندیاں چڑاون' چیسکیے لاہون (2) ننگن' بھنڈن

چھکراں: مذاق--- "چکھ" توں

چل: چلن توں امر

چل گئی: کرگئی' مرگئی

چل: چلہ' مٹی دا وڈا سارا کھر-پیڑا' چل چلکار

چلا/چلہ: چالی دنا عمل یاں عبادت

چلاون: (ک) چیکن' سنگھ پاڑ کے بولن

چلاہیں: چلیے (ملما)

چلبلاون: (ک) گھابرن' بے چین ہوون

چلبلی: شوخ' چنچل

چلچلاون: (ک) چیکاں مارن' چیکن' سخت گرم ہوون (دُھپ دا)

چلچلاون: (چل-چلا-ون/ک) کُھرک ہوون' خارش ہوون

چلکن: (چل-کن/ک) چلا کے بولن' کلہ کے بولن (2) لشکن' دمکن' چمکن

چلکن: (چل کن/ک) خارش ہوون' کُھرک ہوون

چلملاون: (چل- ملا- ون/ک) چمکن' جھملاون' ذہن تیزے ہوون (سورج دا)

چلن: (چل-لن) تاں' جنگھ

چلن: (چل- لن/ک) ٹُرن' جاون' وگن' حرکت کرن' اگے نُوں پیر پٹن

چلن ہار: چلنہار' ٹُرجاون والا (یعنی فانی)

– چلنہارا: فانی' چلنہار' (2) رجتے جاون ہووے

– چلنہاری: فانی

چلن: (چل-لن/ک) ہلن' حرکت کرن

چلنی: (چل سکدے' ٹُل سکدے)

چلھارا/ چلھارا: زمرا' گروہ (لط)

چُلی: (چُل-ی/ مث) لپ، چُلو
چلے:
چلے چلیے: ٹُر چلیے، لگے چلیے
چلے: چلا/چلہ دی جمع
چلے کٹن: عشقے ب کے کسے قسم دا عمل کرن یاں پڑھن
چلے: چلا توں، کمان دے دو سریاں وچکارلی تندی (قابو، اختیار)
چلے: بے قرار، بے چین
چلیاں: (چلے-آں) چلے دی جمع، ویکھو "چلے کٹن"
چلیتر: چلتر، مکاری، چالے
چلیہاں: چالھیاں، 40 (ورھے)
چلیہہ: چالھیا، مرن دے 40 دناں مگروں دی رسم (2) چلا
چلیئیں: (چلی-ایں) چلے دی جمع، ویکھو "چلے کٹن"
چلھیس نہ اگ: پنڈ وچ سوگ ہون پاروں میت دفن ہوون تائیں کجھ نہیں پکایا جاندا اوس گل ول اشارا اے (وا)
چم: چمڑا، کھلڑی، کھل، جلد
چم: مٹی دی ڈھیم، مٹی دا جمیا ہویا
چماون: (ک) چم وچ ساڑ اٹھن، زخم وچ تکلیف ہوون
چمبڑن: (ک) چمٹن، چپکن، نال لگن، جڑن
چمبن: اکھ وچ تیلھا پے جاون
چمٹن: (ک) ویکھو "چمبڑن"
چمدھوڑ: اک افغان قبیلا (ج)
چمڑن: (ک) چمبڑن، چمٹن، چپکن، نال لگن
چمڑیاں: چمڑے دے دو ٹوٹے جہناں وچلی موری وچوں تکلا گزردا اے
چمک: (مث) لشک، دمک (تجنس)
-چمکار: چمک، لشک، لشکارا
-چمکارا: لشک چمک
-چمکارڑا: چمکارا
-چمکارن: (ک) پچکارن، پرچاون، دلاسا دیون
چمکاں: چمک توں، سراب، ریگستان وچ پانی دا جھاوڑلا
چمکاریوں: چمکارے توں، چمک، لشک، بجلی
چمکاں ہوئی: بھُوتر گئی (دمودر)
چمکن: (ک) دمکن، روشن ہوون، لشکن، بجلی دا کھمن، کوندن
چمکن ہار کٹورا: چمکدا کٹورا (سورج)
چمکیارا: چمکیلا، چمکدار
چمگدڑ: چمگادڑ، چام چٹھ
چمن: (ک) چمّی لین، بُلاں نال کسے شے نوں چھوہون
چموٹا: نکے جہے قد دی چڑی
چمیار: چمار، چُوڑھا، چم دا کم کرن والا (مونث: چمیاری)
چن: رات نوں چمکن والا سیارا جو سورج کولوں ادھاری روشنی نال چمکدا اے (2) سوہنا، محبوب (3) پہرا
-چن بدروں: بدر چن، چودھویں دا چن
چنّا: اے چن
چنار: اک رُکھ جہدے پتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں تے سردیاں وچ سُوہا رنگ وٹا لیندے نیں
چناری: چنار دا رُکھ
چنب: (چن-ب) چم، چرخے دیاں چمڑیاں
چنبا: (مذ) اک خشبوئی پھُل، موتیا، رویل (2) ڈار (چڑیاں دی)
چنب: (مذ) ویکھو "چنبا"
چنبوڑنے: لوٹ پوٹ ہوون (لہ)
چنبے: چنبا، چنبیلی، چمپا، رویل، موتیا
چنت: (مث) چنتا، سوچ، فکر
چنتا: (مث) فکر، پریشانی، سوچ

چتاوݨ: (ک) فکرمند ہووݨ' سوچݨ' خیال کرݨ
چنجھ: (مث) پرندیاں دا نوکدار مُونہہ' نوک
چنچہ: چانچر' چاچڑ' ہولی دا ناچ (2) چنچل (3) چلاکی' دھوکھے بازی
چنچل: چلبلی' نٹ کھٹ' شوخ' بے چین
-چنچل ہار: چنچل' نکری' شوخ (ود ر: چنچل ہاسیے/وا)
چنچلاوݨ: (ک) بے چین ہووݨ' بے قرار ہووݨ' بے کل ہووݨ
چند: چن (2) چنھاں دریا
چند سورج: چن تے سورج' سورج بنسی تے چندر بنسی (خاندان)
چند دی دھار: چناب دریا دا وگاء
چندا: چنا' چن
چنداں: چن دی جمع (2) اُکا' بلکل
چنداں موراں: اُچی پرت نال تعلق رکھدیاں دھیاں نوہاں
چندر: چن
-چندر مکھ: چن ورگے مکھڑے والا (رانجھا دا)
چندرا: ایہہ' اولا' کڑا (2) بھیڑا
چندرائیں: چانݨ
چندرݨ: (ک) سکݨ' رکھ دا ودھݨ توں رکݨ
چندرہڑا تے سوہیا: اکبری دور دے دو بہادر راجپوت جہناں دی وار لکھی تے گائی جاندی اے
چندری: بُری (عام کر کے پیار نال ورتیندا اے) منحوس' نامبارک (2) انگلی دی اک پھنسی
چندل: چنھاں ندی دی وادی (2) چنھاں دریا
-چندل ندی: چنھاں ندی
چندن: صندل (دا رکھ' جہدی لکڑ خشبوئی ہوندی اے) (2) چنن' چنھاں دریا
-چندن: اک قسم دا ہار
-چندن ندی: چناب' چنھاں ندی' چندل

چندوں: چن توں
چندیں: کھورے' کدھرے' بھاویں
چندھڑ: چدھڑ' صاحباں دے سوہرے
چندھلاوݨ/چندھیاوݨ: (ک) چنھا ہووݨ' خیرا ہووݨ' اکھاں دی کمزوری پاروں گھٹ دسݨ
چنڈ: (مث) کھرپے کہی وغیرا دا پتلا تکھا مُونہہ (2) چپیڑ
چنڈال: مکار' ہشیار' کمینا' نیچ' گھٹیا' بدکردار' چلاک' تیز' بھیڑا
چنڈاوݨ: (ک) ہتھیار دا پھل تیز کراوݨ- گرم کرݨ' سیکھ کرݨ' (ود ر: چنڈائے)
چنڈور/چنڈول: اک پنچھی (مراد ہر جاندار/لا)
چنڈورا: اے چنڈور
چنڈݨ: (ک) چنڈ مارݨ' کٹݨ' ہشیار بناوݨ' لوہے دے ہتھیار دی دھار نوں تکھا کرݨ
چنڈݨ: (چن ڈݨ/ک) وال گندݨ
چُنڈے: چونڈے' مینڈھیاں' زلفاں
چنڈیاں: مینڈھیاں
چندھڑ: صاحباں دے ہووݨ والے سوہرے
چنرھی: (چن-ڑی) چُنی' دوپٹا (عزت آبرو)
چنکنا: چٹخنا' وچوں پاٹ کے دو ٹوٹے ہو جاوݨ
چنگ: (چں-گ) چنگے
چنگ چنگیرے: چنگے توں چنگے' ودھ توں ودھ
چنگ چنگیریاں: چنگے چنگے
چنگ: واجے دی اک قسم
چنگ رباب: دو ساز
چنگا: صحت' فطرت پاروں اچھا' بے نقص (2) کانی
چنگارے: چنگاریاں' انگیارے' سکھدے کولے دے ٹوٹے
چنگالی: پنجی' گلوکڑی
چنگڑ: پکھی واس' پنجاب دے پُرانے وسنیک جو مسلمان ہو کے ہُݨ بہت سارے شہراں تے پنڈاں وچ وس گئے نیں

چنگل: جھپٹا' پنجا (2) پیالا
چنگل: گھیرا
-چنگل باز: پھاہی لاون والا شکاری
-چنگل گیر: پھاہی لاون والا' پھساون والا
چنگی: "چنگا" توں' تن درست' صحت مند (و.ر: چنگیاں)
چنگیاڑی: چنگاری
-چنگیاڑی کھیں: ککھاں وچ چنگیاڑی' ساڑن دا سامان
چنگیر: وڈا چھابا' سروٹ دے ککھاں تے کھجور دے پتراں دی بنا کنڈھیاں دے ٹوکری جو عام کر کے روٹیاں رکھن دے کم آوندی اے (2) چنگا
چنگیری: چنگی' ودھ چنگی
چنگھار: چیک چہاڑا' رولا
چنگھارن: (ک) مور یاں ہاتھی دا بولن' (2) گجن' گڑکن' سنگھ پاڑ کے بولن
چنگھائیاں: پیائیاں
چنگھن: (ک) بھاریاں پیڑ پاروں رولا پاون' کلھ کلھ بولن
چنگھن: تھن راہیں دُدھ پیون' چُوپن' چُوسن
چنگھیس: پشو دے گلے دی گھنٹی
چنن: چندن' صندل
- چنن ... : صندل دا بنیا جسم' خوبصورت خشبوئی جسم
چنو: چنگاری' سلاری
چنورا: ریگستان دے علاقے دی نکی جھونپڑی (و.ر: چنورے)
چنوّں: (چن-نوں) چن دی تاریخ
چُنّی: نکا دوپٹا' چُنری
چنے: چن
چنیاون: (ک) رشناون' روشن کرن
چنہاویں: چنہاں' چناب ندی
چنھن: نندن' بھنڈی' گل بات نال برائی کرن

چنک: (چن-ک) بادی پاروں لک پیڑ
چنکن: (ک) بی سی گنک یاں چھلڑ دا پاٹ جاون' تڑکن (2) چڑن' چھمن
چنکیں: پشواں دے گلے دیاں نکیاں ٹلیاں
چنگ: چنگاری
-چنگ کھی: ککھاں وچ چنگاری
چنن: (ک) اک اک کر کے اکٹھا کرن' چگن' چھانٹ' چون کرن
چُنوں: چنتے
چوا: چاء (دا) (2) خشبو' قطرا
چوآ: چاء' لاڈ' چاوڑ
چواتا: ہتھیار (ج)
چواتی: بلدی ہوئی نکی لکڑ' تیلی (بلدی ہوئی)' اگ لاون لئی بلدی اگ دی نکی جہی لاٹ
چواڑی: کھوتے اُتے چھٹیاں لدن والی موٹے وانس دی بلی' ویہتراں نوں مارن والا بانسی سوٹا
چواک: بھ گاں نوں چون والا
چوائے: وگائے' ستے' پائے
چوب: (فا) لکڑ (مراد پھانسی دا تختا)
چوب صندل: صندل رکھ دی لکڑ (عالم)
چوباں: چوب' لکڑ
چوبچہ: (فا) نکا حوض
چوبدار: چوکیدار' وڈیریاں اگے ٹرن والا ملازم' ڈانگ پھڑ کے پہرا دیون والا دربان
چوبر: ہٹا کٹا' موٹا' گھبرو' بھٹیا ہویا' مشٹنڈا
چوبک لایا: ہھڑ کیتا' زخمی کیتا (لط) ویکھو چوبھک
چوبھک: (مث) چوبھ' چبھن
چوبھا: چُبھی مارن والا' غوطا خور
چوبھے: چبھوئے
چوبھیندیاں: چوبھدیاں' چبھوندیاں
چوپ: "چھوپ" ویکھو
چوپاتا: چپاتا' ویکھو "چپیتا" (ب چپیتا)

چوپانی: (ا) گلا بانی، چرواہے دا کم
چوپایہ: (ا) چوکھر، ڈنگر، پشو، چار پیراں والا
چوپٹ: چوپڑ، پاسے دی اک کھیڈ
چوپٹ: چار پاسوں کھلا، اجاڑ، برباد
چوپڑ: چاپڑ، قسائی دا رچھ، ٹوکا (2) چوپڑن توں امر (3) چوپٹ، پاسے دی کھیڈ
-چوپڑ بازی: شطرنج یاں چوپڑ دی بازی (دنیا داری)
چوپڑن: (ک) روٹیاں وغیرہ اُتے گھیو یاں مکھن لاون
چوپڑی: تھندی، تھندیائی گئی، روغنی (2) دکھاوے دی (بف)
چوپن: (ک) چوکا لاون، بی نوں چونڈھی نال بیجنا
چوپن: (ک) چوسنا، رس دار شے دا رس مونہہ نال کڈھن، چنگھنا
چوپیتا: (غ ا) دیکھو چیتا
چوچھال چھین: پانی اندر انج ترن کہ موڈھے، مونہہ تے گوڈے وسدے رہن
چوتارہ: چار تاراں والا، کپڑے دی اک قسم
چوترا: برادری دی پنچایت دا چبوترا، پلیٹ فارم
چوترہ: دیکھو "چوترا"
چوتہ: لنگوٹ (لط)
چوتھ: چوتھا دن (2) اک چوتھائی
چوتھا: 4 نمبر اتے
چوتھے پہر: شام، رات
چوٹ: (مث) سٹ، چاٹ، چسکا، مار، نقصان
چوٹالی: چوٹ دی جمع، مار، اگلے جہان دا عذاب (بف)
چوٹری: چوٹ لگی، نشانا
چوٹک: چوٹ چینک، ضرب، سٹ، مار
چوٹی: سر (2) گت
چوٹیاں: چوٹی دی جمع، سروے ولپیٹے وال، گت
چوج: خوشی، نخرا، موج میلا

چوچا: ککڑی دا بچا (2) بے وقوف بندا
چوچک: چوہاں پاسے، چوطرفی
چوچک: ہیر دے پیو دا ناں
چوچکائیاں: چوچکاں دیاں عورتاں
چوچو: چرچا، ذکر
چوچی: چواتی، بلدی لکڑ
چوچی: تھن دا نپل
-چوچی لاون: نکی کڑی دے جوان ہوون دے قصے کرن، تہمت لاون (وا)
چوداں طبق: کائنات دیاں چوداں پرتاں، ست زمیناں ست اسمان، پوری کائنات
چودیں: چودھویں
چودھار: چوہاں پاسے
چودھارے: چودھار، چوطرف، سمتاں، آل دوال
چودھری: چترودھاری، برداری دا مکھیا۔ چار دھراں دا مالک، مالیا وصولن والا افسر
چودھیں طبقیں: چودھاں طبق، کائنات دیاں چوداں پرتاں
چوڈس: چودھویں
-چوڈس چند: چودھویں دا چن
چور: چوری کرن والا، بنا دسے شے لیجاون والا (2) اجیہا زیور جدی اواز نہ نکلے
-چور اندر دا: انا، نفس، اندر دا کفر
-چور چودھری: نخورے ول اشارا (وا) چور اُچکا چودھری تے لنڈی رن پردھان
-چوراں تھے طرح: تینوں چور لے جاون
چور: چنور، پوچھل
-چور چالنا: چنور چکنا، پوچھل چک کے ٹرنا
چور: ٹوٹے ٹوٹے، بھورا، ٹٹیا ہویا
چورا: بھورے، تھوں شے، کئی یاں ٹوٹے ٹوٹے کیتی شے
چوراہا: چوراستا، چونک جتھے دو راہ اک دوجے نوں پار کرن (دے چوراہے)

چورس: چوکور
چورستہ: ور، چوراہے، جتھے دو راہ اک دوجے نوں پار کرن، چونک
چُورما: چوری، گھیو کھنڈ پا کے کُٹی ہوئی روٹی
چورنگ: ہر رنگ، ہر طرحاں، چار نوٹے
چورن: (ک) چوری کرن، پکھا جھلن، چنور ہلاون
چوڑ: برباد، خراب، ضائع، وگڑیا (2) چوڑ ہوون دی حالت، آکڑ
-چوڑ ترٹیاں: ویکھو "ترٹی چوڑ"
-چورچپٹ: اکا خراب، اکا وگڑیا ہویا، بربادی، تباہ حالی
چوڑا: بانہہ دا اک زیور
چوڑاٹھ: لکڑ دا کھنبا جہدے وچ لکڑ پھسا کے آری نال چیردے نیں
چوڑن: (ک) بنڈاون، ماتن
چوڑی: (مث) موڈھے دی چوڑی ہڈی
چوڑی: چکنی، چار گنا
چوڑے: چوڑ، گٹ دا زیور، چوڑا
چوڑیا: (چو-ڑی-آ) اک قسم دا دھاری دار کپڑا
چوڑیاں کڈھن: باہواں توں پھڑ کے جھٹکے دیون تاں جے باہواں (چوڑیاں) جسم توں وکھ ہو جاون
چوڑل: چڑیل (غ)
چوڑیلی: پھوڑے والی
چوسر: (مث) چوپٹ، نرداں دی اک کھیڈ
چوسن: (ک) چوپن، چنگھن
چوطاق: کنڈ بھرنے (ڈِگس/ لط)
چوطرفی: چوہاں پاسے، چوطرف
چوطرفیں: چوطرفے، ہرپاسے، چوہاں پاسے
چوغلہ: چغتائی، مغل
چوک: چوراہا، چورستا
چوک: چوبھ، چبھن، جھلتر، نحور، کنڈا، سُول
چوک: کسنیہ، بھل

چوکا: رسوئی، بورچی خانا (ناتک)
چوکاں: چوک دی جمع، کنڈے، سولاں، چوبھاں
چوکٹا: جسم
چوکڑی: دوڑ، چار پیر چک کے دوڑن (بھرنا)
چوکس: چوکنا
چوکن: (ک) پٹن، گوڈی کرن، کھودن، تنگ، اکساون
چوکن: (ک) چوں نکن، کتے دا بولن (2) چو کن، چڑیاں دا چچہاون (3) بھلن، تھڑن، غلطی کھاون
چوکوٹیں: چار چفیرے
چوکور: چار کونے والی، چورس، مربع
چوکی: اڈہ، مجلس، سنگت، پہرا (2) بیٹھن دی چوکی، پیڑھا، پھٹی
چوکھ: (مث) چوکھا پن، بہتائی، کثرت
چوکھٹ: (مث) گُگاٹھ، دلیز
چوکھر: چوپایا جنور، چار پیراں والے ڈنگر
-چوکھری: مادا چوپایا
چوکھڑی: ادھیڑ عمر عورت
چوکھن: چار نوٹے (چو + کھن)
چوکھن: (ک) صدقے واری ہوون
-چوکھنی: صدقے واری
چوکھٹے: چار حصے ہوون، قرباں ہوون
چوکھیری: بہتی، چوکھی، زیادا
چوگ: چوگا، پنچھی دی خوراک، پنچھیاں نوں جال وچ پھاون والے دانے، کھانا
چوگان: پولو دا کھیڈ
چوگٹھ: چار کونے، ہرپاسے، چوکور، چوگوٹھ (لط)
چوگٹھے: چار کونیاں والے
چوگوٹھ: چوگٹھ، چارے کونے، چارے پاسے
چوگینڈی: پگینڈی، پگڈی، چندی
چول: ہلا (خف)
چَول: منجی دی باہی یاں سیرو دا پتلا کیتا ہویا سرا جنہوں پاوے وچ پھساندے نیں

چولا: قمیض، چولی، جسم (مجازن)
چولڑا: چولا (2) چار لڑ والا (چو + لڑا)
-چولڑی: چولی قمیض (2) چارلڑی، چار لڑ والی (مالا وغیرا)
چولن: (ک) ہلاون، حرکت دیون، بولن، آکھن، (2) مٹھیاون (3) اکساون
چولی: قمیض، چولا، چھاتی ڈھکن دا زنانا کپڑا
- چولی مشک لیس: چولی نوں مشک لاون (دا)
چولی: لپ، چلو (2) چتلی (3) کرلی، کلی کرولی
چوں: غ ا-چوتہ، چار
چوں: (ا) کیوں، کِسراں، جدوں
-چوں چراں کرن: کم کرن توں پہلاں کارن پچھن، حکم عدولی کرن، بہانے گھڑن، حجت کرن،
-چوں نہ کرن: آکا نہ کسکن، اگوں نہ بولن
-چونکہ: کیوں جے
-چون چگون: کیوں، کسے گل دی جانچ تے پچھ
چون: مثال، نظیر
چونپھ کلی: چام کلی، گلے دا اک زیور
چونپ: ارمان، اچھیا، سدھر، خاہش، شوق، چاہ، خوشی
-چونپ کلیاں: اک زیور (2) دنداں دے سونے دے خول
چونہن: (ک) چونہکن، ڈرن، تربھکن
چونجاں: (غ ا) چنجھاں
چونجھ: (غ ا) چنجھ
چوندا: مولا، رب تعالیٰ (ا)
چونڈ: ٹھونگ، ہور ویکھو "چونڈن"
چونڈن: (ک ٹھونگن، کھروںڈن، (2) ہڈی نوں چونپ کے سواد مانن
چونڈھاں: نہونڈراں
چونڈھی: چٹکی، انگوٹھے تے انگلی دے نہوواں نال ماس نوں وڈھن (2) ذرا ماسا

چونسی: باریک کھدر جہدی تانی وچ چار سو تار ہوون (ملتا)
چونکہ: چوراہا، چوک، چوراہ، چورستا
چونکا: گوہے مٹی نال لپی تھاں، بیٹھن کھلون دی تھاں
چونکن: (ک) ٹونکن، کتورے دا بولن، بھکو (2) چونک اٹھن، اچن چیت ڈر یاں جاگن
چونکی: (مث) چوکی، پہرا، محافظ دستا
چونتہ: چار
چونی: موتی ٹنگ، نگا یاقوت (2) چمک، (3) پسی ہوئی دال
چونے: چونے، چونڈے، دال
چونن: چنن، انتخاب
چونے: چونڈے، دال
چووکی: قطرا
چوون: قطرا قطرا ڈگن، رسن، ترکن، چکن (2) دودھ کڈھن، نچوڑن، عرق کڈھن
چوہ: داغ، دھبا، نقصان، بدنامی
چہلاون: چچھاون، لشکن (چہ چہ کرن)
چوہڑا: (مذ) خاکروب، گندا، پنچ (مث: چوہڑی)
چوہڑیٹری: چوہڑی
چوہڑیٹی: چوہڑی، چوہڑیٹری نانا (وارث شاہ دی لکھت) (عم)
چہکار: (مث) چڑیاں چہکن دی اواز
چہکن: (ک) چچھاون، پنچھیاں دا بولن
چہکنا: چہکنا، سویرے چڑیاں دا چوں چوں کرن
چوہل: چہل، مذاق
-چوہل موہل کرن: ہاسا مخول کرن
چوہنڈاں: غ ا، ویکھو چونڈھی تے چونڈن
چوہنگائیاں: غ ا، چُنگھائیاں
چوہن: (ک) چوون، (پانی) ٹپکاون
چوسے: قطرے
چہ: جوش، غصا، بدلا لین دی ضد (فارسی: کینہ)

-چہ چڑھن: ضد یاں بے ایمانی اُتے قائم رہن

-چہ چماری: اپنی ضد اتے قائم رہن والی

-چہ حکمت در ایں عالم: (فا) ایس عالم (دے بناون) وچ کیہ حکمت اے۔

چہار: (فا) چار، تن تے اک

چہار ترکی ٹوپی: اجہی ٹوپی جو پا کے چار چیزاں چھڈ دِتی دیاں نیں

چہاڑن: (ک) ہاتھی گھوڑے دا بولن

چہچہاون: (ک) چو ہکن، پنچھیاں دا بولن

چہرہ: چہرا، حسن

چہرا: مُونہہ متھا، شکل، رُوپ، مُکھ

چہری: چاہری، چاہت بھری، دلکش، پُر کیف

-چہریں: "چہرا" توں

چہریں صاد بحالیاں: (کھیڈیاں دے) چہراں اُتے بحال ہوون دیاں خشیاں

چہکار: چہک، خشی پاروں بولن

چہکارن: (ک) چہکن، چہچہاون، چو ہکن

چہکن: (ک) چہچہاون، چکان، چو ہکن

چہل: (فا) چالھی

چہُل: چوہل، مذاق، مسکری

-چہندے: چاہوندے (خف)

چہول: رنگ ا، چوہنہ، چوہنہ

چہیک: اکیترے کماد دی گنی، نرم تے رَس بھری مٹی، نرم گنّا

چہیں: چاہیں، چاہویں

چہیندا: چہیتا، بھاون والا، محبوب، پیارا

چیپا: چار انگلاں جنا، چپّا سارا سپ

چیپن: (چے-پن-/ ک) چیپی لاون، چیرمن، جوڑن، چپکاون

چیت: (چے-ت) چیتر، پہلا دیسی مہینا

-چیت بہاراں: چیتر مہینے دیاں بہاراں، چیت مہینا بہار وچ آوندا اے۔

چیتا: (چے-تا) یاد، یادداشت، چتار، خیال کر لے

چیتا: صاف، نتی وچ

چیتر: (نذ) دیسی ورھے پہلا مہینا، بہار دا مہینا

چیتریاں: چیتیاں، چیتے دی جمع

چیترے: چیتے

چیترے: (چی-ترے) چیتے

چیترن: (چے-ترن/ک) چیتے کرن، یاد کرن، چتارن، سوچن، یاد، تصور کرن

چیتنا: سوچ، خیال، وچار (کرن)

چیتا: ہشیار، دا، بہ گمن ویچ والا

چیتیا: (چے-تے-آ) خیال کیتا، سوچیا

چیسٹ: (چے-سٹ/ مث) چاٹ، چسکا، ہور ویکھو "چیٹک"

چیٹک: (چے-تک) چاٹ، چسکا، کھچ، ٹھرک، لگن، عشق، نظر

چیٹن: (چے-ٹن/ ک) کھال وچالے دی مٹی پٹ کے وٹاں اُتے لاون

چیٹی: (چی-ٹی) غصے وچ، کاوڑ وچ

چیٹیے: چپیٹ، چوٹ، مار، سٹ

چیچو چیچ کندھولیاں: مُنڈیاں دا اک کھیڈ جو کولے نال لکیراں لا کے کھیڈیا جاندا اے

چیچی: (مث) ہتھ دی سبھ توں نکی انگلی

چیدہ: (فا) چُنیا ہویا

چیر: (چی-ر/ نذ) پھٹ، زخم، چیرا (2) سر دے والاں وچکارلی لکیر

چیر: (چے-ر/ نذ) مزدور

چیرا: (چی-را-/ نذ) جواناں دی سوہی یاں دھاری دار کپڑے دی پگ، دوپٹا، ویاہ دے موقع اُتے دولھے دے سر اُتے وٹا جاون والا سُوہا دوپٹا

چیرا: (چے-را) چیر

چیراں: (چی-راں) چیرے، کنجری دے نشان (لط)

چیرن: (ک) پاڑن، کپن، وڈھن (2) پار کرن،

ننکس

چیری: موت دی چٹھی' اعمال پرچا (2) چیلی' کنیز' داسی (بلما)

چیرے: (چی-رے) کٹے' ملے کیتے' پار کیتے (2) پھٹ' زخم (3) چیرا دی جمع' دوپٹے

چیریاں: (چی-ری-آں) چیری دی جمع' اعمال نامے' چٹھی' رقعا' خط' سند (2) داسیاں' کنیزاں' مریدنیاں

چیڑا: چوڑا' مغرور

چیڑن: (ک) اچیڑن

چیڑی: چیڑا توں مونث' چوڑی

چیز: (مث) کھاون پیون والی شے' منت دا تحفا

چیس: چیمد' ٹیس

چیساں: (چے-ساں) چکاں گا/گی

چیسن: (ک) ٹیس اٹھن' پیڑ ہوون

چیک: (ک) زور دی اواز

-چیک چھوڑے: چیک چھاڑے' رولا رپا

چیکل: بالاں دا جھولا

چیکن: (ک) چیک مارن' چانگرن' سنگھ پاڑ کے بولن

چیکو: (چی-کو/مذ) وٹنا' آلو رنگا گڑ دے ذائقے والا اک بہت مٹھا پھل

چیکوں: وٹنا' اٹین

چیلا: (چے-لا/مذ) گرو یاں استاد کول ہر ویلے رہن والا شاگرد (مث: چیلی)

چیلاں: الاں' چیل دی جمع (غ)

چیلم: چیلا

چیماں: تازا (ا)

چین: سکون' شانتی' ارام

چین مچین دیارے: چین دے علاقے وچ

چینا: گھوڑے دی اک قسم

چینچ: شوخی' چالبازی' مکاری

چینچر چاون: شوخی کرن

چینا: (چی-نا) باریک دانیاں والا اک قسم دا اناج

چینہ: نقل' چیکھا' چاون

چینا مگ: اک نکا پرندا (جمع: چینے)

چھ: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا چودھواں اکھر' ایہ اکھر عربی فارسی وچ نہیں ہوندا ایس لئی ایس اکھر والے باہری تے غیر پنجابی لفظ سنسکرت/ہندی دے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا تبادل ہجھا/(ਛ) اے

چھا: چھاون توں امر

چھابا: نکی چنگیر (2) ترکڑی دا اک پلڑا، (ور: چھابے)

-چھابے تارے: بہت سارے تارے' چھابا بھر کے تارے (علی)

چھابڑی: چھابا' کھاون وستاں تے سودا و یچن لئی لایا گیا چھابا

چھاپ: (مث) مندری' انگوٹھی

-چھاپ شاہیں دا توں تھیوا: توں بادشاہی مندری دا نگ ایں (مم)

چھاپاں: چھاپ دی جمع' مندری

چھاپا: کنڈیالی ناہیں (وا) (2) چھپائی (3) بے خبری دا ہلا

چھاپے: چھاپ' مندری (2) چھاپن

-چھاپے دار: اوہ کپڑے جہناں اتے کوئی ڈزائن چھیکیا گیا ہووے۔ چھاپیدار

چھات: (مث) چھاتی' سینا' (مراد دل)

چھاتا: چھتری
چھاچھی: (نا) چھچھ دے علاقے دا واسی
چھاری: سونا چاندی صاف کرن لئی کٹھالی اندر لایا جاون والا سواہ تے پانی دا رلاء
چھال: (مث) کداڑ' ٹپن (2) درخت دی چھل
چھالا: کٹھالی سڑ جاون پاروں پانی نال بھریا بلبلا جو کٹھالی وچ اٹھ آوندا اے
چھام: (مث) چھاں
چھاں: پرچھاواں' سایا
چھاندا: ٹوٹا' حصا' بخرا' بھاگ (و.ن چھاندے)
چھانٹ: کتر' چھانٹن توں
-چھانٹن: (ک) چون کرن' چھٹن' (2) چھانٹن
-چھانٹی: چھانٹن دا کم' گھٹ کرن
چھانگ: منگو' گاواں مجھاں دا اجڑ (خف) پشو (جمع: چھانگن)
-چھانگا/چھانگلا: چھے انگلاں والا۔ اجیہا آدمی جہدے ہتھ یاں پیر وچ چھے انگلاں ہوون
-چھانگڑاں: ویکھو چھانگ' چھانگاں
چھانگن: (ک) رکھ دیاں ٹاہنیاں لاہون' کترن' تراش خراش کرن' رکھ دی شاخ تراشی کرن
چھانا: عارضی ڈیرا وساون
چھاون: (ک) اگھرن' طاری ہوون' کھلرن' چھاں کرن' کجن' ڈھکن
چھاہ: لسی' پیون
چھاہی: لسی
چھائل: چدر' سر کجن والی اک قسم دی چدّر
چھاواں: (مث) چھاں
-چھاواں بدلاں دی: عارضی' ناپائیدار' (وا/ بدلاں دی چھاں بہت تھوڑی دیر لئی تے ناپائیدار ہوندی اے)
چھائیں: (مث) سواہ (2) کسے روگ پاروں چہرے اتے پے جان والے دھبے تے داغ
-چھائی چڑھنی: تیرے (وپاہ دے) شگون وچ سواہ پوے (خرابی ہووے/وا)
چھائیں مائیں: لک چھپ جاون
چھبّ: (مث) چھبن' خوبصورتی' سوہپن' روپ
چھبّ: سوتر دی انی
چھبا: (نا) ڈنگا' اکواسا' چبا
-چھبی: چبی' اکواسی' ڈنگی' ہتھ دے پنجے نال چکھن
چھبی دیون: چکھن
چھبیل: چھب والا
چھپ بدلے دن کٹدا: بدل وچ چھپ کے دن گزاردا (مح)
چھپر: کھر کانے دی چھت (2) اکھ دا اتلا پردا (3) ہتھ یاں پیر دا اوہ پاسا جو تلی دے مخالف ہوندا اے
چھپر نکیٹے: چوڑے نک والے' پھینیے
چھپری: (مث) پٹاری (دمودر) کھر کانے دی چھت
چھپڑ: (نا) ٹوبھا' بارشی یاں گندے پانی دا حلاء
-چھپڑی: نکا چھپڑ
چھپن: (ک) چھپا لگن' چھاپیا جاون' شائع ہوون (2) چھپن' لکن
-چھپن چھوت: اکھ مچولی' بالاں دی لک چھپ جاون والی کھیڈ
-چھپن چھوتے: چھپن چھوت' لکن میٹی' چھنبل بھوے
چھپن: (ک) لکن' اوہلے ہوون' کجن' غائب ہوون' ڈھکیا جاون
-چھپن نہیں اچھاڑیں: اچھاڑ (غلاف) وچ نہیں چھپدے' یعنی کپڑیاں دے باوجود دِسدے نیں (مح)
چھپوہدا: چھپاون' لکاء چھپاء
چھپیندا: چھپدا

چھت: (مث) کوٹھا' عمارت دا کندھاں سہارے ٹکیا ہویا حصہ جو بارش تے دھپ توں بچاندا اے

چھتا: (مذ) دھموڑی یاں شہت دی مکھی دا گھر' تعمیر' تکمیل

چھتر: (مذ) وڈی چھتری' چھاں کرن والی شے' سائبان' سرپرستی' سایا

–چھتر سُولاں سر جھالیا: سر اُتے کنڈیاں دا چھتر برداشت کیتا (بلھا)

چھتر: (چھت - تر) وڈی جُتی' لتر

–چھترول: چھتراں نال مار' مار

چھترا: (مذ) بھیڈو' بھیڈ تابری دا نر

–چھترے مرد: لوک قصے وچ اک جادو گرنی نے راجا رسالو نوں جادو دے زور نال چھترا بنا دِتا سی (وا)

چھترے: سر دے بکھے وال' چھتے

چھتن: (ک) چھت پاؤن' ڈھکن' عمارت اُسارن

چھتے: کٹے ہوئے وال جنہاں نال گُت نہیں بنائی جا سکدی' وال

چھتی: مرزے دی بھین (2) چھتن توں

چھتی: (چھت - تی) بہت سارے (محاورا) انج اصل وچ 30 + 6

چھتیاں: چھاتی' سینا

چھتھا: (مذ) کاہلا' سوڑا' جلد باز

چھتھی: (مث) کاہلی' جلد باز' تیز

چھتھی: شروع کیتی

چھتھیاون: (ک) چھتھا پین' شرمندا ہوون' کھسیاون

چھٹ: (مث) ڈنگر خاص کر کھوتے اُتے سامان لدن لئی دو پڑاں والی بوری۔ تاں جے دوہاں پاسے سامان ساواں رہوے (2) لانگھ (3) جھپٹا

چھٹ: چھٹن توں' جھگڑالو' فسادی

چھُٹ: ازاد' وکھرا' جُدا' چھڈ کے

چھٹا: مٹھی وچ دانے لے کے رتیجن لئی ایدھر اودھر وکھیرن' (2) بارش دیاں کُجھ کنیاں (3) ہتھ نال پیسے یاں پانی وکھیرن یاں ترو نکن دا عمل

چھٹنا: زنجیر تڑا کے نسیا' چھُٹ گیا

چھٹاں: چھٹ دی جمع

چھٹدی: کدی' مختصر

چھٹڑ: (چھٹ۔ڑ) چھڈی ہوئی رن' طلاق یافتا' مطلقا

چھٹڑی: چھٹی' وکی

چھٹڑے: نی چھٹڑ

چھٹسی: چھٹے گا' بخشیا جاوے گا

چھٹکارا: چھٹی' نجات

چھٹکن: (ک) جھمکن' روشن ہوون' کھلارن' کھمن ہوون' حاملا ہوون' چھڑکن' چھٹکن' صاف کرن' چھنڈن' کمزوریاں لبھا ہوون

چھٹکن: (مث) ازاد' طلاق

چھٹکے: تیزی نال چلے' تیر واکوں نکلے (لا) تلوار وغیرا نکلی

چھٹن: (ک) چھنڈن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن' کپڑا دھو کے زور نال چھنڈا کا مارن

چھٹن: (ک) چھڈیا جاون' ہتھوں ڈگن' ترک ہوون' قید توں رہا ہوون' نجات پاون' جدا ہوون (لا) وکھرا ہون' دوُر ہوون

چھٹی: چھٹکارا' نجات' بخشش' کم توں وہلا' فراغت' رخصت

چھٹے: بچے' چک کے سُٹے (2) چھٹ وچ (غ)

–چھٹے دیندے زر دے: روپے پیسے دی بارش کردے (مم)

چھٹیاسے: چھٹی' فارغ ہوئے (ش)

چھٹیاں: چھٹی دی جمع' چھلدار ٹاہنیاں

چھج: (مذ) کانیاں دا بنایا اک برتن جس دا ساہمنے والا پاسا کھلا ہوندا اے

– چھج چھانٹی کھت کے اڈاون: رکی گل ودھا کے بدنامی کرن

چھجا: کسے باری روشندان وغیرا ساہمنے بارش یاں دھپ توں بچاء لئی بنایا گیا ودھاء
ہجلپ: (مذ) کالا سپ، شُشلپ
ہجلی: سپ دا پھن (2) نکا ہجھ
ہجن: (ک) ہجھن، گھس کے پتلا ہو جاوݨ، کپڑے دے تار وکھرے ہوݨ (و.ر: ہجنا)
ہجنا: (1) ہجھ (2) ادھورا
-ہجے: تار تار کرے
چھجے: ویکھو "چھجا". باری روشندان وغیرا ساہمنے بنایا گیا ودھاء
ہجیں کھاریں: ہج بھر کے، بُہت ودھ کے
چھچھڑا: (مذ) جِلب، گوشت دا اوہ حِصا جو کھاوݨ دے کم دا نہیں ہوندا
چھچھلن: (ک) کسے شے دا دُوجی دے اُتوں چھوہندیاں لنگھ جاوݨ
چھچھورا: (مذ) شورا، ہوچھا، نِیویاں عادتاں والا، کمینا
چھچھوڑن: (ک) ہجھوڑن، چونڈھن، نوچݨ
چھچھوری: (مث) چھچھوری، ناگھنیر، غیر سنجیدا، رذیل، کمینی
چھندرا: (مذ) چھیکاں والا، ٹاواں ٹاواں جس وچ تھاں تھاں خالی تھاں ہووے، بیبی
چھڈ: چھڈݨ توں امر
چھڈن: (ک) تیاگݨ، تجݨ، چھوڑݨ، چھڈ دیوݨ، ہتھوں ڈیگݨ، گراوݨ
چھڈیوس: چھڈے سو، اوس چھڈیا
چھرا: بندوق دی گولی، کارتوس دی نکی گولی
چھرا: وڈی چھری
چھر چھر: بلی نوں موڑن لئی بولے جاندے لفظ
چھرکن: (ک) شرماوݨ، لجیاوݨ، ڈرݨ، جھکݨ،
چھڑ: برچھے دا دستا، ڈنڈا، ڈنگر دی ٹکر
چھڑ: چھیڑو، چھڑاک (2) چھڑن توں امر، ویکھو "چھڑن"

چھڑا: کلا، اݨ ویاہیا، کوارا، اِکلا رہݨ والا
-چھڑا چھانٹ/چھانڈ: چھڑا، کلم کلا
-چھڑا چھڑاک: کلم کلا، جِدا دنیا اُتے کوئی نہ ہووے
چھڑپ: ٹڑپ، گپ دا تابع مہمل، گپ چھڑپ، گپ ٹڑپ
چھڑپن: (ک) چھڑپا مارݨ، چھال مارݨ
چھڑکایا: چھڈایا
چھڑکن: وادھا ہوݨ (بچل)
چھڑکن: (ک) چھٹے مارݨ، چھنکاوݨ، ترو نکݨ، دھوڑݨ، بھوڑݨ (2) قربان کرݨ، گھولݨ، وارݨ
چھڑکاویں: چھڈاویں، چھڈداویں
چھڑکنا: ازاد ہوݨ، بچ جاوݨ
چھڑن: (ک) کٹݨ، موہلی نال کُٹ کے دانے صاف کرݨ، چھٹݨ، چھٹ کے اناج دا چھلکا لاہوݨ، (2) مارݨ، کُٹݨ، ھسنڈݨ
چھڑن: (ک) چھیڑیا جاوݨ، شروع ہوݨ، مُدھ بجھݨ (2) حرکت کرݨ، ہکیا جاوݨ، ڈنگر دا جنگل نوں جاوݨ (3) غصے وچ آوݨ
چھڑے: چھڑا دی جمع، خالی، اکلے، نِرے
چھیڑیاں: نِریاں
چھڑیاں لکھ بلائیں: لکھاں بلاواں نے پھڑ لیا
چھڑیندا: چھڈدا، چھڑدا
چھک: (مث) وری، ویاہ سمے کڑی نوں نانکیاں ولوں دِتی گئی دات (نانکی چھک)
چھک: (مث) کھچ، کھچ کے، کشش، چھکݨ، کھچݨ توں امر
-چھک کڈھݨ: کھچ کے کڈھ لیݨ (وا)
-چھک نیتے: کھچ لیاوے
چھکا: (چھکاء) خوبصورتی نال نبھاء
چھکا: لٹکݨ والی ٹوکری جس وچ شے پا کے بلی وغیرا توں بچاوݨ لئی ٹنگ دیندے نیں۔ (3) ڈنگر دے مونہ اُتے بدھا جال تاں جے پیلی نہ اجاڑے

چھکاوݨ: چھکݨ دا کم کراوݨ، تصویر لہواوݨ

چھکڑے: گڈے

چھکلاٹ: نخرا

چھکݨ: (ک) کھاوݨ، بھوجن کرݨ (2) بھیݨ، تجݨ، بجھݨ (3) سوݨ (4) بھجݨ، دھروݨ (5) تصویر بݨاوݨ (6) حقے یاں سگرٹ دا کش لاوݨ

چھکے: گچھے (2) سوہے، چنگا لگے ہور ویکھو "چھکݨ"

چھکے: (غ۔ا) چھکے

چھکے: ریوڑ، گلا، اجڑ

چھکیسوں: سواں گے (خف)

چھکیوے: گچھے

چھل: جن، بھوت، چھلاوا (وا)

چھل: فریب، جھانسا

- چھل جانا: فریب کرݨ، دھوکھا دے جاوݨ

- چھل چھدری: ظاہر وچ معصوم پر اندروں فریبی

- چھل جاوݨ: فریب وچ آوݨ

- چھلیا جاوݨ: فریب وچ آوݨ

- چھل گیا: فریب کر گیا، دھوکھا دے گیا

- چھل لیتا: فریب کر دتا

چھل: کانگ، پاݨی دی لہر، ہڑھ، سیلاب

- چھل چھل: بھرویں، مونہا موݨہ بھرے

چھل: چھلڑ، چھلکا، سک، چھلݨ توں امر، روتیا

چھلا: رنگ، بنا نگ دے مندری، کن یاں انگل وچ پایا جاوݨ والا رنگ، مندرا

چھلا: چلا، 40 دن وکھرا بہہ کے دم درود پڑھنا تاں جے کسے غیبی طاقت اُتے قبضا ہو سکے

چھلانگݨ: چھال مارݨ، کدݨ، ٹپݨ

چھلاوا: (مذ) چھل جاوݨ والا (2) بڈاوا، لوکاں نوں اجاڑ وچ ڈراوݨ والا بھوت

چھلت: چھلتر، نھور، چوبھ

چھلتر: (مث) چھلت، لکڑ دی چچ جو جسم دے کسے حصے وچ چبھ جاوݨ پاروں تکلیف دیوے، نھور

چھلڑے: چھلے، گھمݨ گھیر (علی)

چھلک: چھلکݨ توں امر، چھل، پاݨی دا چھلکاء

چھلکا: (چھل-کا/مذ) چھلڑ، چھل وغیرا دا باہرلا بیکار حصا

چھلکݨ: (ک) اُچھلݨ، پاݨی دا اُتانہہ اُٹھݨ، ڈلھݨ (2) بھریا جاوݨ، لبریز ہووݨ مونہا موݨہ بھرݨ (3) ہلݨ

چھلکݨ: (ک) چھل کرݨ، فریب کرݨ، جھانسا دیوݨ، دھوکھا کرݨ، بہانا پاوݨ، ٹھگݨ

چھلݨ: (ک) کھل یاں چھلتر لاہوݨ، کھرچݨ، رگڑݨ، کماد وغیرہ دے پتے لاہوݨ، صاف کرݨ

چھلن: (مذ) ویکھو، چھلا

چھلی: (مث) چھوٹے دے تکلے اُتے ولھیا دھاگا (بلھا) مکی دا داݨیاں بھریا سٹا

چھلے: کنڈل، لہریئے وال

چھلیالیا/چھلیالیہ: ٹھگا، اے ٹھگ، چھلݨ والیا

چھما کرݨ: کھما کرݨ، معاف کرݨ، سہوݨ

چھماہیں: چھماہی، چھے مہینے

چھمکاوݨ: چھم چھم دی اواز پیدا ہووݨ، چھنکݨ

چھمک: (مث) پتلی لچکیلی ٹاہݨی (جمع چھمکاں)

چھمݨ: (ک) معاف کرݨ، معافی دیوݨ، مہر کرݨ

چھن: چھپر، کلی، جھونپڑی، موری، سرنگ، غار، کھور

چھنا: دھات دا بݨیا کٹورا

چھنال: بدکار، فاحشا، کنجری

- چھنال باز: فاحشا یاں کنجری کول جاوݨ والا

چھنب: چیکݨی مٹی جس وچ پاݨی کھلوتا رہݨ پاروں منجی دی آگائی لئی بہتر سمجھی جاندی اے

چھنج: جھیڑا، جھگڑا، لڑائی۔اکھاڑا، پہلواناں دی کشتی، اکھاڑا، عدالت یاں نیاں دی تھاں

- چھنج گھتݨ: پہلواناں دی کشتی دا مقابلا کراوݨ، لوکاں نوں تماشے لئی کٹھا کرݨ

چھنجݨ: (ک) چھنڈݨ، ہتھاں نال پاݨی باہر سٹݨ،

چھنجنا

چھنجھر: (چھ-ہنجھ-چھر/ئا) سنیچر' ہفتے دا دن

چھنجھروار: سنیچروار' ہفتے دا دن

چھنچھناون: (ک) کھنکن' کھڑکن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون

چھنڈ: جھاڑ' چھنڈن توں امر

-چھنڈ چھڈے: گھوڑے دی جھاڑ والا بنڈا

چھنڈا: پھوار' چھڑکاء' کھیت وچ بی کھلارن' (2) ڈانٹ (3) جھاڑ پونجھ (4) جھنج نال چھٹن

چھنڈک: چھٹ (ا)

چھنڈکن: ویکھو "چھنڈن"

چھنڈن: (ک) پھٹکن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن' کھلارن' جھاڑن' کتر بیونت کرن' چھانگن' سٹن' جھاڑن

چھنڈے: جھاڑے' کھلارے' ونڈے' سٹے' تروکے

چھنورے: (چھن-وے-رے) چھاں وچ

چھن: موری' سوراخ' غار' کھور

چھن: پل' گھڑی' لحا

-چھن چور دا: چور دا پل' تھوڑا جیہا ویلا جس توں چور فائدا اٹھاندا اے

چھن چھن: گھنگروواں دی اواز

چھنک: ونگاں چھنکن دی اواز' چھنکار' چھنک

چھنکار: چھڑکاء' پانی دا ترونکا (2) چھنک دی اواز

چھنکائے: چھڑکائے' ترونکائے

چھنکن: (ک) کھنکن' کھڑکن' وجن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون

چھنکن: (ک) چھڑکن' ترونکن' کپڑا جھنکن' دور ہٹاون

چھنکنا: جھنکن' چھج نال چھانن' پڑتال کرن

چھنن: (ک) چھانیا جاون' چھاننی وچوں کڈھن' ہنجن' تپیا جاون' تپکن' چوون (2) جھنجھن' کپڑے دیاں تاراں نکلن' سنساون' سوں جاون

چھوہ: نہ پوری ہوئی اچھیا' اطمینان' کپڑا دھوون سمے پتھر اتے ماردیاں دھوبی دی اواز

چھوپ: کڈھائی والا کپڑا یاں چادر' پھلکاری' رنگیا یاں کڈھیا کپڑا جو اوڑھنی دا کم دوے۔ چھوپا' رل کے چرخا کتن دا مقابلا کرن' چار چار پونیاں کتن'

چھوپ پاون: کڑیاں دا اکو جنی روں لے کے کتن دا مقابلا کرن' شرط لا کے کتن

چھوپا: رل رل کے راز دیاں گلاں کرن' ہور ویکھو "چھوپ" (ورنہ چھوپے)

چھوٹ: چھٹ' رعایت

چھوٹا: نکا' عمر وچ گھٹ (ورنہ چھوٹی' چھوٹے)

چھوٹیں لاوی: نکی عمر توں' نکے ہوون توں لے کے

چھوٹیاں وڈیاں: نکے وڈے ہر عمر دے

چھوٹیرا: نکا (ورنہ چھوٹیری)

چھوڑ: چھڈ' چھوڑ (بلما)

چھوڑا: (نا) وڈا ٹوٹا' پارچھا (خاص کر لکڑ دا) ڈک

چھوڑک: چھوڑے' بالن

چھوڑن: چھوڑے

چھوڑے: چھوڑا دی جمع' ڈکرے' ٹوٹے

چھوہ: حد بنا' کنارا' پاسا' مڈھ' سرا

چھوڑ: چھڈ

-چھوڑ تے: چھڈ کے

-چھوڑالیس: اوہنے چھڈایا' اوہدے کولوں چھڈایا

چھوڑن: (ک) چھڈن' تیاگن' تجن

چھوڑیم: میں چھڈیا

چھوڑیو: چھڈیں

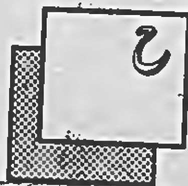
چھوکر/چھوکرا: منڈا' چھوہر

-چھوکری: کڑی

-چھوکرے: جوان منڈے' سپاہی' چھوکرا دی جمع

چھوکریاں: کنیزاں

چھول: لہر، چھل
-چھولیں: چھول دی جمع، چھلاں، لہراں
-چھولداری: نکا تمبو، خیما (جمع: چھولداریاں)
چھونے چھابے: ناری تعلق، جن وغیرا
چھو نکن: (ک) بھکارن، تڑکن، تڑکا لاون (2) کمزور ہون، لسا ہون
چھونا: مست (ہاتھی/دمودر)
چھوہ: چھوہن توں امر، ہتھ لاون دا عمل
چھوہر: منڈا
-چھوہراں: منڈے، منڈیاں
چھوہر: کڑی
چھوہراں: کڑیاں (وا)
چھوہری: نکی نا سمجھ کڑی، کڑی، اے کڑیے
چھوہلا: چھولما، پھرتیلا، کاہلا (مث: چھوہلی)
چھوہون: (ک) شروع کرن، مڈھ بنھن، نیہاد رکھن، ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن
چھوہے چھوہ: انھیری تے بارش دا طوفان
چھوئی: (مث) پرالی، گنے دیاں ٹنیاں دوالے دے پتر
چھوی: (مث) ٹوکے ورگا لوہے دے پھل دا ہتھیار (جمع: چھویاں)
چھہ کے: گھات لا کے، چھپ کے
چھہرن: (ک) چھہن، اوٹ وچ بیٹھن، لکن، چھپن، گھات لاون
چھہن: (ک) ہنجن، کپڑے دے تار نکلن
چھہن چھھائے: کمین گاہاں، گھاتاں
چھہی: چھھوی، لے پھل والی کہاڑی، چھوی
چھی: چھے (2) نفرت دے اظہار لئی بول (3) سواہ
چھے: چھ جمع اک
-چھے زمیاں اٹھ اخیر: چھے زمیناں تے اٹھ اسمان، چوداں طبق (مم)
-چھے ماہی: چھے مہینے دی تنخاہ
-چھے وِیہاں: اک سو ویہہ، 120
چھیاں: سواہ (خف)
چھیسے: چھیے
چھیتی: کاہلی، جلدی
چھیکا: (مذ) منڈھرا، نکا (مث: چھیکی)
چھیج: (مث) سیج، منجی، پلنگھ، بسترا
- چھیجے: سیج اتے
چھیجن: ہنجن، خراب ہون
چھید: (مذ) موری، چھیک، چھیدن توں امر
چھیڑ: (مث) جھیر، دو دنداں دی وِتھ، کپڑے دی اُنائی وچ گھٹ تاراں
چھیڑن: (چھے-ڑن/ک) ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن (2) مذاق، مخول کرن، تنگ کرن، تاء دواون (3) ڈنگر دا گھاہ کھاون جاون (4) اکساون، مشتعل کرن (5) گھوڑے دوڑاون (6) ڈنگر نوں چراون لئی کھڑن، مزدور نوں مزدوری لئی لجاون (7) لڑن بھڑن، ٹکر لاون، مقابلا کرن
چھیڑو: (چھے-ڑو/مذ) ڈنگر چارن والا، خرواک
چھیک: موری، پاٹے کپڑے دا گھمور، پاڑا، وِوری
-چھیک دتے: موریاں کر دتیاں، پاڑ دتے
چھیکڑ: آخر، پچھلا، مگروں، اخیر، انجام، انت
چھیکن: (ک) وِنھن، سلھن، چھیک کرن، ردی کرن، لکھیا ہویا کٹ دیون، موری کرن، عیب ظاہر کرن، برادری چوں باہر کڈھ دیون
چھیل: (مذ) چھیلا، بانکا، سُندر، گھبرو، سج دھج والا
چھیلا: (مذ) چھیل، گبھرو، بانکا، (مث: چھیلی)
چھیلی: (مث) چھیری، تکی، بھیڈ
چھینبا: (مذ) دھوبی (2) اک قسم دا گھٹ زہری سپ
چھیے چھیی: وار کرن لئی لکن، گھات
چھیین: (ک) ڈرن، دبکن، گھات لاون، ڈر پاروں چھپن

ح: عربی اصل دا اکھر اے، پنجابی وچ ایہنوں وی "ہ" بولدے نیں۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ آوے، اوہ خالص پنجابی نہیں سگوں عربی توں آئے ہوئے نیں۔ (فارسی لپی دا پندرھواں اکھر)

حاتم: (مذ) حاتم طائی، طے قبیلے دا اک بڑا سخی مرد، سخی

حاجب: (مذ) دربان، چوکیدار

حاجت: (مث) لوڑ، ضرورت

-حاجت مند: ضرورت وند، لوڑوان

-حاجتمنداں: ضرورت منداں

حادث: تھوڑی دیر وچ واپرن والا، اچن چیت ہوون والا واقعہ، وس توں باہر

حادثہ: ویکھو حادث، حادثہ عربی وچ مونث اے پر پنجابی وچ حادث دے معنیاں نال مذکر ورتدے نیں۔

حاذق: (مذ) ماہر، سیانا، حکیم

حاسد: حسد کرن والا

حاشیہ: (حاشی- آ/ مذ) کنارا، کاغذ دے کناریاں نیڑلی لکیر

حاصل: کسے کم دا سٹا، جو کجھ لبھے، پھل، آمدن (2) محصول، ٹیکس (با)

-حاصل ہووے: لبھ جاوے

حاضر: جو موجود ہووے، جس نال کلام کیتا جاوے

-حاضر جواب: ترت جواب دیون والا

-حاضر لیاون: پیش کرنا (وا)

-حاضر ناظر: جو حاضر وی ہووے تے ویکھ وی

رہیا ہووے (یعنی رب)

حافظ: قرآن شریف زبانی یاد کرن والا، حفاظت، راکھی کرن والا

حال: اجوکڑ، ہن دا سما، حالت

-حال زار: میرا حال زار، میرا مندا حال (خف)

-حال گھنو: حال لوو، حال چال پچھو

حال ونجاون: حالت وگاڑ لین

حالوں خستوں: خستا حال، مندے حال

حال: مستی، موسیقی یاں ہور کسے وجہا پاروں دما
اُتے چھاون والا وجد یاں مستی

-حال کھیڈن: حال آون پاروں سر ہلاون
یاں ہور کوئی حرکت کرن

حالا: حال

حالوں: حال نال، مستی نال (مم)

حالے: حال، حال چال،

حام: حامی (2) ساتھ، ذما، قبولیت، شئی، ہمت
یقین

حامی: حمایتی، پکھ پات کرن والا، حمایت کار

-حامی روز حشر دا: روز حشر وچ لوکاں د
حمایتی تے مددگار

حاوی: گھیرن والا، چھایا ہویا، غالب، قبضہ کر
والا، ماہر، اُتے

حائل: وچکار آون والا، راہ روکن والا، ڈکا

حُب: محبت، پیار، عشق، نارضامند محبوب دے م
وچ محبت پیدا کرن

حباب: بلبلا

حبابی: بلبلے ورگے، بُت نازک

حبسی: قیدی

حبش: حبشا، ایتھوپیا دا دیس

-حبشی: حبشا نال تعلق رکھن والا، کال
رنگ دا بندا

حبل: ناڑ، رگ

حبلُ الورید: شاہ رگ
حبوب: بلبلے، حباب (2) افواہ، اُڈدی خبر
حبوب ڈیوٹی: خراج وچوں غلا ادا کرن
حبیب: دوست، ساتھی، سجن، متر
حبیباں: (حبی-ساں) حبیب دی جمع، دوست، متر سجن، پیارے
حتیٰ: (حتا) اخیر تک، جتھوں تک ہو سکے
حج: مسلماناں دی سال وچ اک وار کعبے دی زیارت کرن دی عبادت
-حج وچ تکی لئے: حج دا ثواب بخش کے روٹی خریدن اک کہانی جدے مطابق حضرت بابا فرید نے اک بناوٹی عالم نوں سبق سکھان لئی اوہدیاں نمازاں، تے ہور عبادتاں دا ثواب لے کے اوہدے بدلے روٹی دتی سی
حجاب: پردا، جھاکا
حجاز: عرب، عرب دا اوہ علاقا جتھے مکہ تے مدینہ نیں
حجام: نائی
حجاں: حج دی جمع، بہت سارے حج
حجب: حجاب دی جمع، ویکھو "حجاب"
حجت: ویلھ، کوئی کم نہ کرن دا بہانا، بحث
حجتی: بحثاں کرن والا، بہانے باز، نکما
حجر: پتھر
حجرالاسود: کعبے دی کندھ وچ گڈیا کالے رنگ دا پتھر جنہوں حاجی حج سے چُمدے نیں
حجرہ: میت یاں خنگاہ نال بنیا نکا جیہا کمرا
حجم: کسے شے دا سائز، لمائی، چوڑائی تے اُچیائی
حد: جتھے کوئی شے مک جاوے، اخیر، شرعی سزا
حدود: حد دی جمع
حدی: حد (عم)
حدے: کلمہ شریف، پہلی منزل (خف) حد
حدیث: گل، نویں گل، رسول اللہؐ دا فرمان
حذف: کڈھ دیون، چھانٹی کرن (عبارت وچوں)

حُر: لفظی معنے ازاد مرد، سندھ چ پیر پگارو دے مرید
حرا: مکے لاگے اک پہاڑی غار جس وچ رسول کریمؐ جا کے عبادت کردے سن
حرارت: (مث) گرمی، بخار، سیک، غصا
حرام: ٹھاکواں، جس کم توں مذہب ٹھاکے
حرج: (مذ) گھاٹا، نقصان، کسارا، گناہ
حرص: (مث) لالچ، طمع
حرف: اکھر
-حرف اُٹھیندے ناہیں: حرف نہیں پڑھے جاندے
حرفت: کاریگری
-حرفتاں: کاریگریاں
حرق: ساڑن (دا)
حرکات: حرکت دی جمع، ہل جل، ٹرن پھرن کم (خاص کر مندا کم)
حرکت: ہلاون، الٹ کم، ٹرن پھرن، ہلن جلن، کوئی مندا کارا
حرم: بیوی، گھر، پردا، (2) خانہ کعبہ دی چار دیواری
حرمان: محرومی، ناامیدی
حرمت: عزت، آبرو
حرمل: ہرل، اک بوٹی دے دانے جو دھونی (دھوف) دیون لئی ورتدے نیں
حروف: حرف دی جمع، اکھر
حروف مقطعات: قرآن شریف وچ آون والے بعض اکھر جو وکھرے وکھرے پڑھے جاندے نیں تے اوہناں دے معنے کوئی نہیں جاندا جویں کہ یٰسٓ (یا-سین) وغیرا
حریر: ریشمی کپڑا
حریص: لالچی، حرص کرن والا، طمعی
حریف: مقابلے وچ، شریک
حریم: احاطا (خف)

حزن: غم (خف)
حزین: دُکھی (عم)
حِس: جانداراں دی آل دوال توں جانُو رکھن دی شکتی
حساب: کسے شے دی گنتی یاں اندازے دا علم۔ کلاسیکی شاعراں نے آخرت دا حساب کتاب مُراد لیا اے۔
۔حساب نُوں: حساب والے دن نُوں' قیامت نُوں
حساس: محسوس کرن والا' جذباتی' گل دا بُہتا اثر لین والا
حسان: حسان بن ثابت' رسول کریمؐ دیاں نعتاں لکھن والے صحابی شاعر
حسب: (حس-سب) موافق' مطابق
حسب: (ح-سب) خاندانی سِلسلا' وڈکیاں دی وڈیائی
۔حسب نسب: وڈ وڈیرے' وڈکے' ذات' پچھا
۔حسبوں نسبوں: حسب نسب ولوں (عم)
حسبی: حسبی اللہ' رب میرے لئی کافی اے (پکّل)
حسد: ساڑا' کسے دی وڈیائی یاں حالت دا دُکھ
حسرات: حسرتاں (خف)
حسرت: رہ گئی سدھر دا ارمان
حسن: (مذ) سوہپن' خوبصورتی' سُندرتا
۔حسن کلام: سوہنا کلام' کلام دی خوبصورتی
۔حسن مند: حُسن والا' سوہنا (احمد)
۔حسن نوخیز: جوانی دا حُسن' منڈ چڑھے دا حسن (احمد)
۔حسنے: حسن نے (غز) حسن توں (عم)
۔حسین: سوہنا' سُندر (احمد)
حسنات: خوبیاں' گُن
حسناتوں: حسنات توں' خوبیاں
حسنین: حضرت امام حسنؓ تے حسینؓ
حسود: حاسد دی جمع' سڑن والے

حسین: سوہنا' سُندر
حشفہ: (مذ) مرد دے لِنگ دا سرا' سپارو' سپاری
حشمت: (مث) بزرگی' وڈیائی' دبدبا
حصار: گھیرا' ولگن' کنٹرل' کوئی عمل پڑھن توں پہلاں دوالے کھچی حد بندی
حصول: ہتھ لگن' حاصل ہون' پلے پین
حصول لے: حصول' حاصل کرن
حضرت: درگاہ بزرگ یاں وڈیرے دے ناں نال لگن والا عزت دا لفظ (2) رسول کریمؐ (تیری حضرتؐ پڑھے گواہی) [illegible] اشارا کہ جمدی موت کلما پڑھ کے ہوئی اوہدی گواہی میں دیاں گا (بلھا)
حضرت اسماعیلؑ: رب دے نبی' حضرت ابراہیمؑ دے پُتر
حضرت علیؓ: رسول کریمؐ دے بھتیجے تے جوائی' مسلماناں دے چوتھے خلیفہ
حضور: حاضر ہون دی حالت' عزت پاروں وڈیاں دے ناں نال لاون دا بول' ساہمنے' حاضر' متوجا
۔حضور دا مالک: رب دی حضوری وچ رہن والا فرشتا
۔حضور کرن: پیش کرن
حضور ہوون: دربار وچ تھاں ملن' منظور نظر ہوون
حضوروں ہوون: دربار وچ تھاں ملن' منظور نظر ہوون
حضوروں: رب ولوں
حضوری: حاضر ہوون' توجا ہوون
حطیم: خانہ کعبہ وچ اک تھاں
حفاظت: راکھی
حفظ: یاد' زبانی یاد' (2) امان' راکھی
حفیظ: راکھا' رب دا اک صفاتی ناں
حق: ٹھیک' درست (2) رب دی ذات' سچ (3) محنت' مزدوری (4) نکاح

-حق حلال: شرعی حق رکھن والا' خاوند (کمیرا/وا)

حق دے نال: شرعی طریقے مطابق

-حق ہو جاون: مر جاون (وا)

حقانی: حق دا' ربی' سچ

حقائق: حقیقتاں

حقائق دان: حقیقتاں دسن والا

حقوق: حق دی جمع' حق سچ

حقیر: تچھ' معمولی

حقیقت: (مث) اصل' سچ' اصلیت

-حقیقت کیتے عشق مجازی پوڑی: عشق حقیقی تک اپڑن لئی عشق مجازی پوڑی دا کم دیندا اے (لا)

حکایت: (مث) کہانی' قصہ' داستان' گلپ' بات

حَکَم: (مذ) منصف' فیصلا کرنہار' ثالث' ریچھا

حُکم: (مذ) فرمان' آکھی

- حکمیں: حکم نال

حکمت: عقل' حکیمی' سمجھ' سیانپ' کاریگری

حکمران: حاکم' حکومت کرن والا

حکیم: سیانا' وید' علاج کرن والا' جانن والا

حل: علاج' اُپاء' گنجل دا کھلھاء' کھولھن

حلاج: جلاد' (2) حسین بن منصور حلاج جنھے انا الحق دا نعرہ لایا سی

حلال: جائز' درست' جس شے دی مذہب نے اجازت دِتی ہووے (2) ذبح کرن

حلالاں: حلال دی جمع' جہڑیاں شیواں حلال ہوون

-حلالو: حلال کرو' ذبح کرو

-حلالے: حلال کیتے

حلب: شام دا اک شہر

حلف: سونہہ

حلق: سنگھ' گلا

حلقہ: گھیرا' علاقہ' وارا' ٹولا

حلم: نرمی' برداشت' حلیمی

حلوا/حلوہ: مٹھیائی' سوجی نوں گھیو وچ بھُن کے مٹھا پا کے بنایا پکوان

-حلوائی: مٹھیائی دا کم کرن والا

حلوان: ویاہ تے ورتیا جاون والا سوہا کپڑا

حلے: (غ ا) حلا' ویکھو "ہلا"

حلے: ہلے' خشبو دے ہلے

حلیف: سنگی' بیلی' ساتھی

حلیم: نرم' نرم طبیعت والا' (2) گوشت تے دالاں' اناج رلا کے پکایا پکوان جہنوں گھوٹ کے خوب نرم کیتا ہوندا اے

حلیماں: حلیم' نرم (نرم طبیعت دے لوک)

حلیمہ: دائی حلیمہ جنھے رسول کریمؐ نوں دُدھ پیایا سی

حلیمی: نرمی

حمار: کھوتا

حماراں: حمار دی جمع' کھوتے' (لا)

حماقت: (مث) بے وقوفی' نادانی

حمام: غسل خانہ' نائی دی دُکان جتھے نہاون دا بندوبست وی ہووے

حمائل: لٹکاون والی' نِکا قرآن شریف جو گلے وچ لٹکا لیندے نیں' ہار تویت وغیرہ

حمایت: دھڑا' پکھ کرن

حمد: رب دی تعریف (کرن) وڈیائی' صفت' گُن گاون

حمزہؓ: رسول کریمؐ دے اک چاچا جی

-حمزے: ویکھو حمزہؓ (لا)

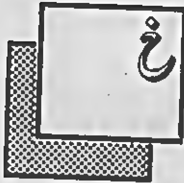
حمل: گربھ' پیٹ دا بال (اصل مینے بھار نیں) (2) اسمان دا اک برج جہدا سما 21 مارچ توں 20 اپریل تک اے

حمید: تعریف کیتی گئی شے' رب دا اک صفاتی ناں

حمیل: حمائل' گلے دا زیور' بوجھ' گل لکان والا گہنا

حنا: مہندی

-حنان: رحمت والا' بخشنہار' رب دا اک صفاتی ناں
حنبل: حضرت امام حنبلؒ' حنفیاں دے چار اماماں وچوں اک
حنبلی: حضرت امام حنبلؒ دی فقہ اُتے چلن والا
حوا: حضرت آدمؑ دی بیوی' دنیا دی سبھ توں پہلی عورت
حواری: پکا ساتھی' حضرت عیسیٰؑ دے ساتھی
حواس: حاسہ دی جمع' حِساں' بندیاں دی اوہ شکتی جس توں اوہ آل دوال نوں جاندے نیں
حواس: عاقی تے باغی لوکاں دی پناہ گاہ جو عام کر کے جنگل ہوندی اے
حوالت: احوال' حالت (ہ)
حوالی: (مث) دوال' آس پاس
حوت: اِک بُرج دا ناں جِدا سما 21 فروری توں 20 مارچ تک ہوندا اے
حُور: جنت دی کواری تے سوہنی عورت
-حور نژادی: حور دی نسل وچوں (بہت سوہنی)
حی: جیوندا' رب دا اک صفاتی ناں
حیا: شرم نال سنگڑن' گناہ توں بچن
حیا دے نال اندر: راجا اندر دے دربار ول اشارا اے' اے جوگی توں حیا نال رہ (وا)
حیات: جیون' زندگی' جیوندا
حیاتی: حیات' زندگی' جیون
حیرانی: حیرانگی' حیران ہوون دی حالت' تعجب
حیرت: تعجب' حیرانی
حیض: (مذ) ہر مہینے خاص دناں وچ عورت توں خون آون' کپڑے آون
-حیض پلیتی: جویں حیض والی عورت نہاون نال وی پاک نہیں ہوندی انجے دنیا برائی توں پاک نہیں ہو سکدی
حیف: افسوس دا بول' ہائے' اف' افسوس
حیلہ: بہانا' (2) کوشش' جتن
-حیلہ ساز: بہانے باز' مکری' حیلے بناون والا
حیلے باجھ وسیلے: بنا وسیلے دے کوشش (عم)
حین: مدت' ویلا' سما' چر
-حین حیات: جنا چر جیون اے
حیوان: جاندار

خ: فارسی پنجابی لپی دا سولھواں اکھر' ایہدا وٹاندرا "کھ" نال ہو جاندا اے. گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل خخا (ਖ਼) اے
خاتم: (عر) مکاون والا' ختم کرن والا (2) مُہر (3) مُندری' چھاپ
خاتمہ: (مذ) انت' انجام
خادم: (مذ) نوکر' خدمتگار
خار: (فا) کنڈا' سول
-خاراں: خار دی جمع' کنڈے (ہ)
-خار مغیلاں: کِکر کنڈا (احمد) (مغیلاں: کِکر)
خارج: باہر کڈھیا ہویا' باطن دا اُلٹ
-خارجی: باہر' کڈھیا ہویا' باطن دا اُلٹ
خارجہ: باہری' باہر دے معاملیاں دا
-خارجی: باہر والا' مڈھلے اسلام دے جھیڑے وچ اک فرقا جو حضرت علیؓ تے حضرت امیر معاویہؓ دوہاں دے خلاف سی
خارستان: کنڈیاں دا گھر (احمد)
خارش: کھرک
خاسی: خاشی' کوڑا سُرخ والا (وا)

خاشاک: ککھ، تیلا، (احمد)
خاص: وکھرا، نویکلا، اچھا، بہت زیادا
خاصا: کافی (2) خاشا، اِک کپڑا، (3) خاص، اچھا، بہت زیادا
-خاصا خاطی: اتباری پیغامبر
-خاصاں: خاص لوکاں، خاص گل
خاصہ: خاص، اعلا، اچھا، خصوصیت
خاصی: خاص، اچیچ، کافی، بہت
خاصے: خاص، کئی، کافی، اچیچ
خاصیت: (مث) اثر، مزاج، خاص گل
خاطر: (مث) تواضع، مہمانی، بھانی، ٹہل، سیوا، آدر (2) واسطے، لئی، کاج، کارن (3) دل (لا)
-خاطراوس: اوہدی خاطر، اوہدے واسطے (پا)
-خاطر تیری: تیرے واسطے
-خاطر تلے/تھلے نہ لیاون: اہمیت نہ دیون
-خاطر لوبھ: خاطر تے ٹہل دے لالچ وچ
خاطی: (مذ) ڈاکیا، قاصد، خط لیاون والا
خاقان: وڈا بادشاہ، سلطان
خاک: مٹی
-خاک اڈاون: بے عزتی کرن
-خاک بنیاد بشر دا: مٹی بندے دی بنیاد اے، بندا خاک (مٹی) دا بنیا اے
-خاک کرن: دفن کرن، سواہ کرن، برباد کرن، تباہ کرن
-خاک میدانے: میدان دی مٹی
-خاکاں: خاک دی جمع، مٹی
-خاکو: خاک، مٹی (لیف / حافظ)
-خاکی: خاک دا، خاک توں بنیا، انسان
-خاکے: خاک وچ، مٹی وچ، خاک، مٹی
خاکسار: خاک ورگا، عاجز، نیٹا
خاکستر: سواہ
خاکستری: مٹی رنگا، سواہ رنگا
خاکی: (مذ) مٹی رنگ، براؤن، خاک دا بندا، انسان

خال: (مذ) تِل (2) کوئی
خالص: اصل، بنا ملاوٹ
خالصا: سکھ
خالق: سرجنہار، پیدا کرن والا، رب
خالقا: اے خالق، اے سرجنہار
خالا: (مث) ماسی، ماں دی بھین
-خالا دا گھر/واڑا: سوکھا کم
خالی: پاک، جس وچ کجھ نہ ہووے
خام: کچا، ان پُخت، اپورا، ان پکا جو اجے پوری طرحاں تیار نہ ہووے
-خام کار: کچا، ناتجربا کار
-خام کرن: منسوخ کرن، نامنظور کرن، گنّھے آٹے نال بھانڈے دا مونہہ بند کرن
-خامی: خام، کچا، ان پکا
-خامی کرن: دھوکھا کرن، نقصان کرن
خامہ: قلم
خامی: گھاٹ، کمی، تھوڑ (2) ویکھو ہیٹھ "خام"
خان: پٹھان، سندھو ندی دے پچھمی علاقے دا واسی
خان کھیوا: صاحباں دا پیو
خانوا: خانہ، خانا، گھر (ـے خانوا: شراب خانا)
خانہ: (مذ) گھر
خانے: خانہ توں، گھر وچ، گھر
خاور: مشرق (2) خراسان (دا علاقا)
خاوند: میاں، کنت، گھر والا، مالک (2) رب مالک
خباز: (مذ) نان والا، نانبائی، روٹی پکاون والا، خبز توں، (خبز، عربی وچ روٹی نوں آکھدے نیں)
خبانی: خوبانی، خربانی
خبر: (مث) سار، اطلاع، کیڑ
خبرے: خورے، شاید
خبط: جھل، سنک، جھکڑ
خبیث: (خ-بی-س/ع) پلیت، ناپاک، مندا

ختلی: اک قسم دے گھوڑے
ختم: انجام (2) مرن والے دی روح نوں ثواب اپڑاون لئی قرآن شریف دا ختم
- ختم رسل: ختم المرسلین" آخری رسولؐ
- ختم نبیاں: خاتم النبیین" رسول کریمؐ
- ختم ہوئے ایماناں: ایمان نال موت ہووے
ختم اندازہ: مرلاون والا' تیر سٹن والا
ختن: چین دا اک علاقا جتھے دے مشک نافے والے ہرن مشہور نیں
- ختنی: چین دے شہر ختن دے واسی
ختنہ: آلت دی اگلی جھلی وڈھن
خجالا: بکواس کرن والا' شیخی خورا
خجالت: شرمندگی' ندامت
خجل: شرمندا' خجل خوار
خجوراں: کھجوراں' کھجیاں (عالم)
خجوراں: میدے دیاں کھجوراں' اک مٹھیائی
خچ باز: کھچ باز' مسخرے' مذاق اڈاون والے (خف)
خچر: ٹٹو' گھوڑے تے کھوتے توں پیدا کیتی نسل
- خچر پونہ: مکاری نال جتن دا داء (دا)
خدا: (مذ/فا) رب' اللہ
- خدا دے خانے: رب دے گھر' مسیت
- خدارا: خدا واسطے' رب دا ناں جے
خدشات: خدشا دی جمع' ویکھو "خدشہ"
خدشہ: دھڑکو' ڈر
خدمت: سیوا' نوکری' چاکری
- خدمت آکھیا: خدمت وچ بیان کیتا (لط)
خدنگ: خاص قسم دی لکڑ جس نال تیر بندے نیں' تیر
خدنگاں: خدنگ دی جمع
خدائی: رب نال تعلق رکھن والی شے' رب ہوون دی حالت

خدوخال: نین نقش' روپ' چہرا
خر: (مذ/فا) کھوتا' بے وقوف بندا (مجازن)
- خر مہرے: خر مہرا' وڈا مہرا جو کھوتے دے گل وچ پاندے نیں
- خراں: خر دی جمع
خر موسیٰ صعقا: موسیٰ بجلی دے جھلکارے توں بے ہوش ہو ڈگے
خراب: بدچلن' (2) اجڑیا' ماڑا' مندحال
خرابات: اُجاڑا (جتھے لک کے شراب پیتی جاوے) شرعی عیب رکھن والیاں دا اڈا' شراب خانا
خراباں: مندحال' وگڑے اخلاق والے
خرابی: (مث) شرارت' برباد کرن والی حرکت' شُہرت' مشہوری
خراج: (مذ) کسے حکمران کولوں زمین دی پیداوار مطابق ٹیکس لینا
خراد: لکڑ تے لوہا چھل کے درست کرن والی اک مشین (عربی "خراط" توں وگڑیا)
خراس: (مذ) آٹا پیہن والی چکی
خراسن: خراس چلاون والی عورت
خراش: (مث) جھریٹ
خرافات: (مث) بکواس' بیہودا کم' مسکری' گالھ
خراما: (مث / فا) ٹور' چال
خراماں: توراں' ہلکی چال نال ٹرن
خرچ: خرچن توں امر' خرچا
- خرچ بنھ کے گھر نکلن: پکے ارادے نال کم چھوہن
- خرچ تحصیل: پنجوترا' فیس دا پنجواں حصا جو نمبرداراں نوں ملدا اے
- خرچ کرو: مکاؤ' قتل کرو (ہا)
خرچنگ: کیکڑا' سرطان
خرچی: خرچ پٹھا' سفر خرچ
خرچیلا: فضول خرچ' خرچ کرن والا
خرخس: سرحدی جھیڑا' لڑائی' کنڈ' ناراضگی' گمے

بازی دا ٹاکرا

خرد: (مث) عقل

خُرد: نکا' خورد

— خرد سال: نکی عمر دا

خرق: پاٹن' پاڑن

خرق: مسخرا' نادان

خرقہ: (مذ) فقیری چولا

خُرما: (مذ) کھجور' کھجی

خرمن: (مذ) اناج دا ڈھیر' گدام

خروار: کھوتے دا بھار' ڈھیر

خروج: باہر نکلن

خروش: رولا' ڈنڈا' شور (ا)

خریف: ساونی دی فصل

خزانڑے: خزانے' روپے پیسے رکھن دی سرکاری تھاں

خزانی: خزاں (دا موسم)

خزائن: خزانے

خزندے: خزانے' دفن ہوئیاں شیواں

خزینے: خزانے

خس: (مذ / فا) تیلھا' گھاہ پھوس' ذرا جہی شے (2) پنی گھاہ دیاں خشبوئی جڑھاں جو گرمیاں وچ کمرا ٹھنڈا رکھن دے کم آوندیاں نیں

خسارت: خسارا' نقصان' گھاٹا

خستوں: ویکھو "خستہ"

خستہ: نرم' نازک' مرکنا' مندے حال

خسرا / خسرہ: زمین دا ریکارڈ رکھن والا رجسٹر

خسرو: (مذ / فا) ایران دا اک بادشاہ جو شیریں دا عاشق وی سی

خُسرے: (غ ا) کھُسرے

خسیس: (مذ) کمینا' گھٹیا

خشبوئی / خوشبوئی: خشبو

خشت: اِٹ (غ)

خشخاش: پوست (افیم) دے بوٹے دا بی جو نزلے دی دوا اے

خش خش: خشخاش دا دانا' نکی جہی شے

خشک: سُکا

خشکا / خشکہ: اُبالویں چاول (مم)

خصائل: خصلت دی جمع

خصلت: (مث/ع) عادت' خو' مزاج

خصم: (مذ) خاوند' کھسم' مالک' حمایتی' سرپرست

خصمانڑا: خصم' مالک' حمایتی (ہوون دا کم)

خصمنی: مالکن

خصومت: ویر' جھیڑا' دشمنی' عداوت' بُغض' کینا

خصی: (مذ) کھسی' آختا' مردانا قوت توں محروم کیتا ہویا

خضاب: (مذ/ع) رنگ' وال کالے کرن والی وست

خضر: (مذ/ع) اک پیغمبر جنہاں آب حیات پیتا ہویا اے تے راہ بھلے مسافراں نوں راہ پاندے نیں

خضیب: رنگیا ہویا' رنگ دار

خط: چٹھ' ربعناما' لکھت' چٹھی' (2) لکیر (3) چہرے دے وال' شیو

— خط عارض جاناں: محبوب دے مکھ دا خط (اخم)

— خط غُباری: خط غُبار' اجہی لکھت جس وچ لفظ انج لکھے جاندے نیں کہ دوروں غبار یاں دھوڑ جاپدے نیں

— خط فرنگی: رومن لپی' انگریزی والی لپی

خطا: غلطی' بھل' کھنجھ

خطابوں: خطاب توں (خطاب: سرکار ولوں دتا گیا ناں)

خطائی: خطا' غلطی

خطائیاں: خطاواں' غلطیاں

خطر: خطرا

خطوط: لکیراں' خط دی جمع

خفا: ناراض

خفائی: اپنا بھیت لکاون والا

خجلت: (مث) شرمندگی، کچا ہون، سبکی
خفتاں: فارسی کفتن، عشاء دی نماز
خفتن: (فا) سون (2) عشاء (دی نماز)
خفتن: خبطی
خفتہ: چھپی، کجی، لکویں (ط)
خفتی: خبطی، کملا
خفتیں: خفتن، عشاء دا ویلا
خفقاں: پاگل پنا
خفگی: غصا
خفی: کجی، لکویں
خفیہ: کجی، لکویں، اندر خانے
خلا: خالی تھاں، خلاء
خلاص: ازاد، رہا
-خلاصی: رہائی، ازاد، چھٹکارا، نجات، چھٹی
خلاف: اُلٹ، مخالفت، دشمنی، ورودھ (چھوڑ خلاف: مخالفت چھڈ دے)
خلافوں: خلاف توں، مخالفت توں
خلائق: خلایق، خلق دی جمع، مخلوقاں، خلقت، آفرینش
خلت: خلوت، اکلاپا
خلجان: دل دی سوڑ، چوبھ
خلد: (مث/ع) جنت، فردوس، بہشت
-خلد بریں: اُچی جنت
-خلدی: جنت دے، جنت واسی، جنت دی کوئی شے
خلش: (مث/فا) رڑک، چوبھ
خلط: اِک شے وچ دُوجی رَلن دا عمل، (2) رَلی ہوئی شے (2) انسان دے اندر دی رطوبت
خلطاں چارے: چار خلطاں یعنی خون، صفرا، بلغم تے سودا، ایہناں دی گھاٹ وادھ نال انسان دا مزاج بندا اے
خلع: (مذ/ع) ویاہی عورت دا طلاق دیون دا حق
خلعت: (مث/ع) انعام وچ دتا گیا بادشاہی لباس

خلفہ: (مذ) کمروں آون والا مچھر
خلق: (مث/ع) لوکائی، مخلوق، لوک، خلقت، پیدا کیتی گئی، دنیا، مخلوق
-خلق جہان: کائنات دی تخلیق
-خلق حضور کرن: خلق دے ساہمنے کرن، عوامی عدالت وچ پیش کرن، دنیا نوں وکھالن
خلق: بناون، تخلیق، خو، عادت، سبھا اخلاق
خلقائیں: بناویں
خلقیس: (خل- کے-یوس) اوہنے تخلیق کیتا، سرجیا سو
- خلقیس: خلق نوں، لوکائی نوں
خلل: (مذ/ع) فتور، ونگ، خرابی، خامی
- خللوں: خلل توں، خرابی توں
خلوت: (خل-وت/مث) اکلاپا، تنہائی، اکلاپائی، اکلّا، کلّے ہوون دی حالت
خلوص: (مذ/ع) بے غرضی، اخلاص
خلیدہ: چبھیا ہویا
خلیق: ملن والا، چنگے سبھا والا، ملنسار
خلیل: مِتر، دوست، سجن، حضرت ابراہیمؑ دا اِک ناں (خلیل اللہ)
خم: موڑ، جھکاء، ڈِنگ، لِفان، مڑ، چکر، موڑ
خم مارن: کشتی کرن ویلے پہلوان دا اپنی بانہہ دی مچھی یاں پٹ اُتے تھپکی دیون
خم ٹھوکن: خم مارن
خم: (فا) مٹکا (شراب دا)
خم اجل: موت
خمار: نشا، غرور، مستی
خماری: مستی، غرور، نشا
خمر: (مذ/مث) شراب
-خمر خواریاں: شراب پیون
خمرے: قمری (اک پنچھی)
خمس: پنجواں حصا
خمیدا: اُلریا ہویا، جھکیا ہویا

خمیرہ: (ذ/ع) اصل، فطرت، (2) آٹے وغیرہ نوں پولا کرن والی شے یاں عمل
خمیس: (خمی-س) جمعرات (دا دن) پنجواں حصّا، پنجواں دن
خناس: (ذ/ع) گھات وچ بہہ رہن والا، گمراہ کار، شرارتی، شیطان
خنجر: (ذ/فا) نکی تلوار، وڈھن کپن والا تیز دھار آلا
خنجری: (مث) ڈھولکی نالوں نکا اِک ساز جو ہتھ نال وجاندے نیں
خنداں: کھِڑے، مُسکاندے، ٹہکدے
-خنداں گل بستاں: باغاں وچ پُھل ٹہکدے
خندہ: مسکان
خنزیر: سُور
خنثے: کھسرے
خنک: ٹھنڈا، سرد
خنکی: (خن-کی/مث) ٹھنڈک
خنگ: اک قسم دے گھوڑے، نقرا
خنیا گر: مراسی، راگی، ڈھولکی بجاون وا
خو: (فا) عادت، نیت، سبھا
خواب: (خاب/فا) سون، نیندر (2) سُفنا
-خواب خیالی: سفنے ورگا جیون
خواج خضر: حضرت خواجا خضر
خواجہ: خواجہ معین الدین چشتی (با)
خواجے بیڑ حیاتی: خواجا خضر جتی عمر لمی حیاتی
خوار: بے عزت، ذلیل، کھجل خراب
-خواری: کھجل ہوون، بے عزتی، بدنامی، جنجال، دکھت
خوارج: خارجی دی جمع، اِک فرقا، ویکھو "خارجی"
خواستگاری: (فا) خواستگار ہوون، چاہوان ہوون دی حالت
خوا۔: چاہتڑیاں ہویاں (2) مال دولت

خواص: خاصیتاں (2) خاص لوک
خوان: تھال، کھاون پروسن والا بھانڈا
-خوان یغما: عام لنگر، کھاون
خوانچہ: (خان چا) نکا خوان، کھاون لجاون دا بھانڈا، چھابا، سینی، ٹرے (ود، خوانچے)
خوانی: پڑھن، پڑھائی
خواہ: بھاویں (2) مرضی، چاہ، اِچھیا، سدھر
خواہاں: چاہوان
خواہر: (فا) بھین
خواہش: (فا) چاہ، اِچھیا، سدھر
-خواہش حق دی: رب دی مرضی (وا)
خواہے: بھاویں، بے چاہویں
خوب: (فا) چنگا، سوہنا
-خوب سنبھالا: چنگی طرحاں سنبھال کے، چنگے طریقے نال
-خوباں: سوہنے لوک، سوہنیاں دی
خوبرو: (ذ/فا) خوب، سوہنا، سوہنی صُورت والا، چنگی شکل والا
خوبی: گُن، صفت، چنگیائی
خوجا/خوجہ: کھوجا، مسلماناں دی اک کاروباری قوم، خواجا
خوجے کھتری: مسلمان تے ہندو تاجر
خود: (فا) لوہے دی جنگی ٹوپی (2) آپ (3) خوید
خوداں: خود، سر بچاون لئی لوہے دا خول
خودبین: (فا) خُود پسند، اپنے آپ نوں ویکھن والا، خود نما
خود دانی: اپنے آپ نوں جانن
خود روئی: اپنے چہرے دا شنگار کرن، غرور کرن
خود طوری: آپ مہاری، من مرضی، اپنے طور طریقے تے چلن والی
خوراک: (مث/فا) کھاون
خورانیاں: کھاون پیون (ا)
خوردہ: (فا) خُرد، نِکا

خورد سال: نکی عمر دا
خوردنی: کھاون جوگ، کھاون دی شے
خورسند: خش ہوون، خش
خورش: خوراک، کھاون
خوش: (فا) راضی، پرسن، چنگا، بامراد
۔خوشامد: خشامد، چاپلوسی، مطلب کڈھن لئی کسے نوں خش کرن
۔خش آئیں: چنگا لگا (لط)
۔خوش باش: خشبو (چ/احمد)
خوشتر: خش تر، بُہتا سوہنا، بُہتا چنگا
۔خوشحال: چنگے حال وچ، کھاندا پیندا
۔خوشحال کرنا: خش کرنا
۔خوش خبر: چنگی خبر، خش خبری
۔خوشخبراں: خش خبراں
۔خوش خرام: چنگی ٹور والا
۔خوش خصالیں: چنگی خصلت والا
۔خوش خط: خوشخط، خشیاں والی چٹھی (مم) سوہنی لکھائی، سوہنا لکھن والا
۔خوش خو: چنگی عادت والا
۔خوشرنگ: خش رنگ، سوہنا، پیارا، سوہنے رنگاں والا
۔خوش رو: سوہنا/سوہنی
۔خوش روئی: سوہپن، خوبصورتی
۔خوش مقالیاں: خش کلامی، مٹھے بول
۔خوشنما: سوہنا، چنگی دکھ والا
۔خوشنود: رضا، مرضی، خشی
۔خوش نویس: چنگا لکھن والا، کاتب
۔خوشیں: خشیاں وچ، خشی خشی
خوشہ: (مذ/فا) گچھا، سٹا
۔خوشہ چین: سٹا لین والا، فائدا چکن والا
خوشی دیون: رخصت ہوون لئی اجازت تے رضامندی دیون
خوشی ہوون: مرضی، رضامندی ہوون

خوشیں: خشی نال
خوشے: خوشا دی جمع، سٹے، گچھے
خوف: (مذ/فا) ڈر، دھڑکو
۔خوف آثار: ڈر دُور کر کے، دل کرڑا کر کے
خوفتا: خوفزدا، ڈردا
خوفے: ڈرے
خوک: (مذ/فا) سور
۔خوکاں: خوک دی جمع، سور
خوگر: عادی
خوگیر: نمدا
خول: (مذ/فا) خود، سر دی لوہے دی ٹوپی، ٹوپ
خون/خوں: رت، لہو
۔خوں بھریاں: مراد سرخ (اکھاں)
۔خونخوار: ظالم
۔خون رواں از دیدہ: اکھاں وچوں خون (دے اتھرو) وگدے
۔خونریز: رت وگاون، ظلم
۔خون کیتا: قتل کیتا، بُرا ماریا
۔خون ناب: خون دے اتھرو، پانی رلیا خون
۔خونامی: خونخوار، خونی
۔خونی: قاتل، جنھے خون کیتا ہووے
۔خونی گردے: لال اہیری (نج)
خوئے سفاک: ظالم دی عادت، سفاک
خوئید/خوید: جوں یا کنک دے نرم تے کولے بوٹے
خویش: رشتے دار، ساک، عزیز، انگ ساک
خے: مجنوں دا شہر
خیابان: باغ، کیاری
خیام: عمر خیام، فارسی دا مشہور رباعی شاعر
خیانت: بے ایمانی، امانت وچ خرابی کرن، مال خرد برد
خیر: خیرات، نیکی، بھلائی، فقیر دی دعا، شر دے الٹ، خریت

خیر خواہ: خیر چاہواں
خیر دا زائدا: بھلیائی وچ وادھا' نیکی وچ مشہوری
خیر دان: خیر دے طور تے سکے ونڈن
خیر دعا: خیر دی دعا
خیر کرن: بھیکھ دیون
خیر کرن: رب دی راہ رشتا دیون' شرعی طریقے نال نکاح کرن
خیر کارن: نیکی کرن
خیر ہتھا نہیں: چنگے ہتھ دا نہیں (ایہہ ضرور مندا کرے گا)
خیر ہو جاون: صحت ہو جاون' روگ توں ارام آ جاون
خیرہ: بھتی تک نال اکھاں دا چندھیاون
خیزہ: تیزی' دوڑ
خیل: گھوڑیاں دا وگ' گھوڑ سواراں دا ٹولا
خیمہ: تنبو

د: پنجابی دی لپی دا ستارھواں اکھر' ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ت" تے "ڈ" نال ہوندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل دوا (ਦ) اے۔
داب: (مث) نسل ودھاون لئی بوٹے دی زمین وچ دبی گئی ٹاہنی
دابہ: (مث) رُعب' دبکا
دابا: داب' رعب' دبکا' دھمکی' تڑمی
دابہ: (ع) لفظی معنے جنور۔ حدیث مطابق اک جنور قیامت نیڑے مسجد حرام وچوں نکلے گا تے مسلماناں تے کافراں نوں دکھو دکھ کرے گا۔
دابے: دبکے' رعب
دات: تحفا' انعام' بخشش' نعمت' عطا' دِتی ہوئی شے' دان' پن (2) داتری
داتا: دیونہار' دیون والا
داتاں: دات دی جمع' عطا' دیون' دان' پن
داتری: لوہے دا آلا جو فصل کپن دے کم آوندا اے
داتن: کسے رکھ دی نرم تے تازی ٹاہنی جو دند صاف کرن دے کم آوندی اے' مسواک' سکڑا' دنداسا
داتیں: داتاں' تحفے
داج: (مذ) ویاہ اُتے کڑی نوں پیکیاں ولوں دِتا گیا سامان تے کپڑا ، اہمال
داج دھونی: بنا داج دے۔ غریب جہنوں داج نہ مل سکے' بنا اہمال (ہجاڑن)
داخ: داکھ' انگور دی ویل تے پھل
داخل: (ع) اندرلا' اندر جاون' اندر جاون والا
داد: دِتا ہویا' بھلا دِتا
داد: (مث/فا) انصاف
—داد خواہ: (داد-خاہ/فا/مذ) انصاف منگن والا' درخاست گزار' حاجتی
—داد دیون: انصاف کرن' شکایت دور کرن' فریاد سُنن' شاعر دی شاعری سُن کے صلا جتا کرن
دادا: پیو دا پیو (مراد حضرت آدمؑ/لا)
داداں: اک نِکا فوجی ساز (ج)
دادک: دادکے (مم)
دادکے: پیو ولوں رشتے دار' چاچے' پھپھیاں' دادا دادی وغیرا
دادھڑن: (ک) دردڑن' بھیموڑن' موٹا موٹا دلن (2) ہاتھی دا کھاون
دار: (ع) گھر' تھاں
—دارُالبقا: (دا-رُل-بقا/ع) بقا دا گھر' سدا

رہن والی دنیا یعنی اگلا جہاں
—دار الشفاء: ہسپتال، بیمارستان
—دار الصحت: صحت گھر، ہسپتال، بیمارستان
—دار الحرب: شکال، بیکے گھرن دی تھاں
—دار الفنا: فنا دا گھر، ایہ دنیا
—دار فنا: فنا دا گھر، فانی دنیا
—دار الملک: راجدھانی، دار الخلافہ
دار: (ف) پھانسی، پھندا، پھاہ
—دار پر: دار اُتے، پھاہ دے تختے اُتے
دارا: ایران دا اِک مشہور بادشاہ جو سکندر یونانی
نال لڑدیاں ماریا گیا سی۔ (2) ڈیرا
دارد: (ف) رکھدا اے
داری مداراں: دارومدار، آدھار، اِنحصار
دارو: (ف/نا) شراب، علاج
دارو گیر: پھڑ نپ، پھڑ دھکڑ
دارولی: دارو، علاج، دوا (2) "دار" توں
داریا: دف یاں ڈھولکی ورگا اِک ساز
دارین: دوویں گھر، دوویں جہان، دنیا تے آخرت
داڑھ: (مث) جاڑھ، چتھن چتھن والا دند
داڑھن: (ک) داڑھ نال کھاون، چتھن (2) ڈنگر
دا کھاون (3) کتے دا وڈھن (4) موٹا موٹا کُٹن
(5) کمادا دا ویلنے وچوں نکلن (ورنہ داڑھنا)
داڑھی: مرداں دے ٹھوڈی تے گلھاں دے وال
—داڑھی پر ہے: اپنا آکھا سچ یقین کروان لئی
داڑھی کُنڈلوں دی شرط (وا)
—داڑھی مُن کے چلے: بھری پنچایت وچ
بے عزتی کر چلے
داس: (مذ/و) چیلا، خادم، نوکر، غلام (2) بندہ (3)
داتری
داسی: خادمہ، داس، داس توں مونث
داعی: (مذ/ع) دعوت دیون والا، سدّ شمار، بلاوہ ہمار
داعیہ: دعوت، بلاون، سدّا
داغ: (مذ/ف) دھبا، کسے زخم دا رہ گیا نشان، کپڑے
وغیرا اُتے کسے ہور رنگ دا دھبا
دافع: دفع کرن والا، دور کرن والا
—دافع المرض: روگ گواون والا، مرض دور
کرن والا
داکھ: (مث) موٹا کالا انگور
داگ: (مذ) ویکھو "داغ"
دال: (مث) کسے شے دے موٹے دَلے ہوئے بی،
چھولے، مسر وغیرا دلے ہوئے (2) اکھر "د"
دالوں: اکھر "د" توں (لا)
دام: مُل، پیسے
دام درم: پیسے (درم: اک سکا)
دام: (فا) پھندا، پھاہی، جال
—داماں: دام، جال، پھندا
داماں: دامن، جھولی
داماں جبل: پہاڑ دا دامن
دامجی: من موہنی گل (ج)
دامن: (مذ/فا) پلا، لڑ
—دامن گیر: پلا پھڑن والا، پیش آون والا
دامنی پڑیاں: پہاڑاں وچکار ڈگے وڈے پتھر
دامنیاں: پیراہن، مراد لباس
دان: (نا) دِتی گئی شے، پُن، خیرات (2) جان،
سمجھ
—دان کرن: دیون، بِنا لالچ رشتا دیون (کنیا
دان)
دانا: عقلمند، سیانا
—دانا بینا: سیانا تے دیکھنہار
—داناواں: سیانیاں (توں/دی)
—دانے: داناء، سیانے
—دانی پردھانی: وڈی سیانی
دانا(ں) باد: دانا باد، برزے دا شہر
دانائی: عقلمندی، سیانف
دانت: (داں-ست/مث) طرف
دانگ: بلد، ڈھگا (احمق انسان)

ـــ وانمد پہاگو: واند دیاں گلاں
دانست: (فا) سمجھ
دانش: (فا) عقل، سمجھ
ـــ دانشمند: سیانے (جمع: دانشمنداں)
ـــ دانشور: عقل والا، سوجھوان
داغمہ: داغ
دالو: راکشش (2) دیوتمار، کنی (3) انار دی چھلڑ
دانہ: دانا، سیانا (لط)
دانے: دانا، سیانے لوک
دانا: موتی، کسے اناج دا بی، بارش دا قطرا
داو: جوئے دی بازی، مکر، فریب، تحش
داور: انصاف کرن والا، حاکم (داد + ور)
داور: ڈڈو (ج)
داہ: اگ
داہڑی: (غ ا) داڑھی، ریش
داہکہ: مشتعل (داہ: اگ)
داہوݨ/داہݨ: (ک) ساڑن، بالݨ
داء: (مذ) داؤ، چال
داء: پاسے، وَلے، طرف
دائر: تجویز، بیٹھ تھون، چلاوݨ، رجوع کرن، بلسلا کراݨ (دائر کراݨ)
دائرہ: (مذ) گھیرا، گول چکر، پنڈ دے باہرلا ڈیرا، جتھے ویلھے ویلے لوک کٹھے ہو کے گپ بازی تے ہور شغل کردے نیں۔
دائم: (مذ/ع) سدا، ہمیشا
دائما: (دائے من) سدا، ہر ویلے
دائمی: امر، سدا رہن والا
داؤد: اک مشہور پیغمبر جہناں دی سریلی اواز بڑی مشہور اے
ـــ داؤدی: حضرت داؤدؑ نال تعلق رکھن والی کوئی شے (خاص کر اواز جو بڑی سریلی سی: لحن داؤدی)
ـــ داؤدی آواز: لحن داؤدی، حضرت داؤدؑ ورگی اواز
داؤدی: چٹے رنگ دی ودھیا کنک دی اک قسم
داؤں: ول، ولے، ووں، طرف، پاسے
دائی: جماون والی، بال کھڈاوݨی
دائیں: ول، پاسے، طرف، ڈو
دائیں: دائیاں نے
دائیں: اَن گاہن لئی داندان نوں اکٹھا جوتن، داندان دی جوڑی، برابری، اک عمر
دایا: نوکر
دایا/دائیا: دعوا، دعوا کار
دب: دباء، رعب، دبݨ توں امر (2) ویکھو "دبھ"
دُب: (ع) رچھ (فا)
دباغت: دباء (لط)
دبال: دبکا، رعب داب
دبدھا: دوچتی، فکر، اندیشا، چنتا
دُبر: (مث/ع) مقعد، بنڈ
دبݨ: (ک) جھکݨ، نوݨ
دُبڑی: دبلی پتلی
دبکݨ: (ک) چھپݨ، گھات لاوݨ، ڈرن (2) ڈائݨ (3) تانبے وغیرا دی تار نوں باریک کرن
دبکیا: رعب پایا، دبیا
دبلݨ: (ک) ماڑا چنگا آکھݨ، کھدیڑن (2) نساوݨ، بھجاوݨ
دبݨ: (ک) جھکݨ، نیواں ہووݨ، رعب جھلݨ
دبݨ: (ک) بھار پاوݨ، دباء پاوݨ، زور لاوݨ (2) دفن کراݨ (3) گھٹݨ، مٹھی چاپی کرن
دبوچݨ: (ک) بوچݨ، جھپݨ، قابو کرن
دبیر: (مذ/فا) منشی، کلرک، کاتب
دبیڑݨ: (ک) دباوݨ، دبݨ، بھار تھلے آوݨ یاں دیوݨ، دھکݨ
دَبھ: ڈبھ، اک قسم دا گھاہ جو جھاڑو بناوݨ دے کم آوندا اے
ـــ دبھ سرکڑا: دبھ گھاہ تے کانے اُجاڑ تے

خراب تھاں (جتھے ذرا دیھ کانے ای اُگن)
دُپہر: دوپہر' دن دا ادھ ویلا
دُپیارا: اوپرا' پرایا' غیر
دپھاڑن: (ک) دو ٹوٹے کرن' دلن' شقاق پاون'
دُوری پاون
دپھڑی: ڈلی
دت/دت: دتا' بخشش' دان' خیرات
دتہ: جوڑا' دہرا (2) بیوقوف' اوت (3) چھب
دِتا: دتی ہوئی شے' دتا ہویا حکم (وا)
دتار: داتا' دیونہار
دترا: دتا' عطا کیتا
دترس: دتا سو' اوہنے دتا
دترم: مینوں دتے (خف)
دتروہ: دتو' توں دتا
دتس: دتی سو
دتم: میں دتا
دتم: مینوں دتا
دَتھ: دتھا' تعدی (2) جوڑ
دٹن: (ک) مونہو موہنہ بھرن
دجال: (مذ/ع) وڈا فریبی' قیامت لاگے ظاہر ہوون
تے لوکاں نوں گمراہ کرن والا اک بندا
دُجائی: دوجائی' دوئی' دکھریواں
دجھ: عیب' منقد
دجھن: (ک) بلن' سڑن' دکھن
دچھنا: دکشنا' نذر' تحفا' مذہبی بھینٹ' خیرات
دحیا کلبی: اک صحابیؓ جہناں دے روپ وچ بعض
واری جبرلؑ آندے سن۔
دخان: (ع) دھواں' بھاف (و.ر: دخانوں/ ممم)
—دخانی: دھوئیں دار' دھوئیں دا بنیا
دُختر: (مث/فا) دھی
دخل: (مذ/ع) اپڑاء' قبضا' تعلق' واسطا' مداخلت
دُدھ: تھن وچوں نکلن والا چٹے رنگ دا ترل
—دُدھ ادھاری: اناج چھڈ کے ذرا دُدھ اُتے
گزارا کرن والا
—دُدھ پوری: پوری مجھ دا دُدھ
—دُدھ دو بیٹیاں: پاک صاف عورت
—دُدھ ورتا: مونہ وچ دُدھ (بال دے)
دودھا: ساڑ دتا' پھوک دتا (ناتک)
دودھکن: (ک) دودھا جاون' سڑن' بلن
دُدھل: دُدھ دیون والی
در: (مذ/فا) بوہا' دروازا وچ (2) راہ' منزل
در: (فا) بھاء' وچ' نال
در خفتن: ستیاں' ستی حالت وچ
دُر: (مذ/فا) موتی
—دُر افشانی: موتی کھلارن
—دُر سُٹن وچ گودے: جھولی وچ اکھاں توں
اتھرو کیرن (در: موتی)
—در مکنون: لکیا موتی' قیمتی موتی جو راکھی کرن
پاروں لکا کے رکھدے نیں۔
—در ناسفتہ: ان ودھا موتی (مجازن: کواری
کڑی)
دُرہ: درکارن دا بول' دفع دور ہو۔
—دُر در کرے: درکارے
—درمت: بھیڑی مت' بھیڑی عقل
درا: گھنٹی
دراڈا: دور' بُہتا دور
دراری: دری توں جمع (دری: وڈا تے روشن تارا)
دراز: لما' لیٹیا ہویا
—دراز تھیندے: لیٹدے' سوندے' لے
پیندے
—دراز ہوون: لیٹن' لما پین
—درازی: لمائی' لمی
دراون: (ک) دُور کرن' لکاون' چھپاون
دربار: (فا) کسے بزرگ دا مزار' بارگاہ' بادشاہ دے
بیٹھن دی تھاں
دربان: (مذ/فا) دروازے اُتے بیٹھن والا ملازم'

چوکیدار

دربر: اصل وچ، بغل وچ

دربون: ریگستانی گھاہ دی اِک قسم (2) ساوی تھاں، سرول

درپیش کرن: ساہمنے رکھ دین

درج: لکھت، لکھیا ہویا

درج: دند

درجاتاں: درجات، درجے

درجن: باراں، باراں دا پراگا

درجن: دشمن

درجہ: مرتبا، پرت، عہدا

درخ: انگ، عضو

درخشاں: لشکواں، چمکدار

درد: (مذ) پیڑ، تکلیف دا احساس

—درد جھولا: لرزے دی پیڑ

—درد دھیاں ماں ماسی ونڈدے: دھی دا درد ماں یاں ماسی ونڈاندی اے (محم)

—درد رنجانی: درداں ماری

—درد نہ چھاتی: چھاتی وچ درد نہیں، دل وچ سیک تے نری نہیں

—دردی: درد ونڈاون والا

—دردے: درد اے، درد

دردیں ہتھ رسی: میری واگ درداں ہتھ اے

دُردانہ: موتی دانا، موتی

درڑ: درل، کنڈھ بوہے وغیرا وچ نکی جھی موری، نکی جھی دھجی

—درڑاں: رخنے، موریاں

درڑھن: (ک) رِسکن، سرکن، حرکت کرن، تلکن

دڑن: (ک) کچلن، مدھن، بھنن، چتھن، دادھرن

درڑھن: (ک) پکا کرن

درس: سبق، سبق پڑھاون دی تھاں، مدرسا

—درساں: درس دی جمع، مت، مدرسا

درس: درشن، دیدار، ویکھن

—درسوں: درس توں، ویکھن، درشن، دیدار

درسن: (ک) ویکھن، درشن کرن، نظر کرن، دسن، دیدار کرن

درشک: (در-شک) مشکوک، شک وچ

درشک: (سنس) ویکھنہار، ناظر

درشن: ویکھن، دیدار، دکھاوا، نظارا

درشن: منتراں

درشنی: ویکھن والی شے

—درشنی ہنڈی: اوہ ہنڈی جو ویکھیاں سار ادائگی ہو جاوے، ساکھ والی ہنڈی، اعتباری ہنڈی

درک: (مث/مر) گل نوں جانن، سمجھن، ادراک کرن

درکات: درک دی جمع، (2) دوزخ دا ہیٹھلا درجا

درکاتاں: درکات، دوزخ دے ہیٹھلے درجے

درکار: لوڑیندا، چاہیدا، ضروری، کم آون والا

درکار نہیں: لوڑ نہیں، کم دا نہیں

درکار: درکارن توں امر، دفع کرن، پرانہ ہٹاون، دور کرن

درکن: (ک) بلودن، ولوڑن، رڑکن

درکن: (ک) دوڑن، نسن، بھجن

درکھ: درخت، رُکھ (لہ)

—درکھیں: درختاں

درگ: ناساں دے سوراخ (2) سرنگ، کھڈا، غار

درگاہ: (مث/فا) دربار، دوار

درگاہوں: اپنے دربار توں، دربار ولوں، رب ولوں

درگاہے: درگاہ

درگت: (مث/فا) مندا حال

درگزر: (فا) معافی، بھل نوں بھل جاون

درگھن: (ک) کھلارن

درم: (فا) درھم، اِک سکا

درمان: علاج، درد دا اپاء

درماندا: عاجز، لچار، رہ گیا ہویا (درماندے)

دُرمٹ: دمُوسا، روڑی کُٹن دا آلا

درمل: علاج، دوا، درماں

درمیانی: بوہا کھل کے بیٹھی (خف)

درواڑیے: دربار وچ

درود: (مذ/ قا) سلام، رسول کریمؐ بارے دعائیہ بول

—درود روا نہیں: ایہدے اُتے فاتحہ/درود پڑھنا جائز نہیں

دروغ: جھوٹھ (فا)

—دروغاں: دروغ دی جمع، جھوٹھ

درونی: اندرونی، وچلا، اندر دا

درونے: اندر، وچ، درون

دروہی: قسم، سونہہ (2) دھوکے باز

درہ: دو پہاڑاں وچکارلا راہ (درہ درے/خف)

دری: در، بوہا

دری: موٹے سُوتر دا تاٹ

دری: در توں، حارے

درے: در اُتے، بوہے اُتے، در/ بوہے وچوں

درے: درہ، کوڑا

—درے شرع: شرع مطابق کوڑے مارن دی سزا

دریچہ: (د-ری-چا/مذ/قا) باری، نِکا بوہا

—دریچے: دریچا دی جمع، باریاں

دریڑن: (ک) تریڑن، توڑن، بھنن

دریڑے: نجائز دیاہ (دا)

دریشن: (ک) دریشی کرن، مٹی پُٹ کے شریاں کھال کنڈھے ڈھلاویں پاون

دریغ: افسوس، حسرت، پچھتاوا، شرمندگی

دریغاں: دریغ

درہالن: (ک) چکی چوں آٹا کڈھن

دریافت: بجھن، سمجھ

دریاوے: دریا دا دریا

دریں: در توں، بوہے وچ، بوہے نال

وڑ: درز، پکا (2) ساہ گھٹن (وڑ وٹن) (3) بھار

وڑا: دوغلاپا

وڑاون: دوڑاون

وڑاو: دوڑاو

وڑائی: دوڑائی، بھجائی

وڑبہ: بے چینی، اضطراب (خف/شع)

وڑبڑاون: (ک) دھمکاون، جھڑکن، اڈیکن

وڑک: گھوڑے دی دوڑ (2) دھکا (3) وڑکا

وڑکا: جھڑک، دھمکی، ترَھی

وڑکائے: دھکائے

وڑکن: (ک) جھڑکن، کھدیڑن، وڑ وٹن، دھمکاون

وڑکے: ڈراوا، وڑک، دھمکی، ترَھی

وڑوکن: ڈکارن، ساہن دا بولن

وزد: چور

دس: ٹوں جمع اِک (2) دسن توں امر

دس سے: دس سو یعنی اِک ہزار

دس: اتا پتا، علم، اطلاع، دسی

—دس بجھ: اتا پتا

دس: دسن توں امر تے حاصل مصدر، نظر آون

دسال: دس

—دسالاں: دساں

—دسالن: دسن

—دسالو: دسو

—دسالی: دسی

—دسالیں: دسیں

—دسان: اتا پتا

دساوے: دسے، نظر آوے

دساع: جھگڑا (ناٹک)

دسائیں: دسیں

دست: (قا) ہتھ (ہا/لا)

—دست بستہ: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال

—دست تے جیب: ہتھ تے بوجھا

—دست درازی: ہتھ ودھاون (مم) زبرد[illegible] دراز دستی

—دستوں: دست توں، ہتھ توں (خف)

دستارہ: (مث) پگ
دستان: (مث) داستان، قصا
ــ دستانوں: داستانوں، داستانوں
دستاویز: (مث) چٹھی، ریکارڈ دا کوئی پتر، کاغذ
دستگیر: (دست-گیر/مذ/فا) سہارا دیون والا
دستور: طریقہ، قاعدہ، آئین، مثال، نقل، نمونا
دستیم: ویکھو "بے دستیم دبے پائے"
دستیں: ہتھ نال
دسر: آر پار
دسرتھ: رام چندر دا پیو، راجا دسرتھ
دسم: مینوں دسے
دسن: (ک) بیان کرن، آکھن، کہن، ثابت کرن، دکھاون، جواب دیون، اظہار کرن
دسن: (ک) نظر آون، جاپن، وکھالی دیون
دسیسک: دسنا ایں
دسویں دوار: عالم لاہوت نال میل
دسے: دکھائے
دسیس: دے سو
دسین: دسن، جاپن، دسے
دسیندے: دسدے، نظر آوندے
دسیون: دسن، نظر آون
دسیوے: دسدا اے
دشت: ریگستان
دشت بمعنی: مسلسل چلے
دشرو: دسدا اے (وا)
دشمن جائی: دشمن جمی، دشمن دی اولاد
دشنام: گالھ
دشوار: اوکھا، مشکل، کٹھن
دعا: (مث) رب کولوں منگن
دعوات: دعوت دی جمع، برکت لئی درود
دغولیا: دغاباز، مکار، فریبی
دغا: (مذ) فریب، دھوکھا (کرن، کماون)
دغے: دغا، فریب
دغے باز: دھوکے باز
دف: ڈھولکی ورگا اک ساز، نکی ڈھولکی
ــ دفاں: دف دی جمع
دفتر: کتاب، کاپی، لائبریری، کتاباں بارے کوئی اشاریا، ریکارڈ، رجسٹر، فہرست، اگلے جہان دا حساب کتاب
دفتری: (مذ) لکھن پڑھن دا کم کرن والا، حساب کتاب رکھن والا، کلرک
دفتین: فائل کور، کاغذ سانبھن والا موٹے کاغذ یاں گتے دا دو پرتا
دفع: (ع) پراں، دور، رد
دفن: موئے نوں زمین اندر دبن دا عمل
ــ دفن سکے: دفنا کے، دفن کر کے
دفناون: دفن کرن، دبن، نپن
دق: تنگ، تنگی
دقائق: (مذ/ع) دقیقہ دی جمع، ذو نکمیاں گلاں
دقیقہ: (مذ/ع) نکی یاں ذو نکتی گل، اوکھی گل
دقیقے: دقیقہ دی جمع
دُکان: (مث) ہٹی، کاروبار
ــ دُکان چلاوے: کائنات چلاندا اے (با)
دُکڑ: طبلہ، نکی ڈھولکی
دکھ: (مث) ظاہری روپ، وکھالی
دکھ: (مذ) غم، افسوس، حد
ــ دکھ بھنجن: دکھ توڑن والا، مشکل کشا
ــ دکھ وائی: دکھ وچ، غمگین، دکھ وانیک، دکھ دیون والا
ــ دکھاری: (مث) دکھیا، دکھیاری
دکھالا: (مذ) وکھاوا، ریاکاری
دکھاون: (ک) دکھ دیون، تکلیف دیون
دُکھدائی: دکھ دائی، دکھ دیون والا
دکھڑا: (مذ) دُکھ
دکھڑیں کوہی: دکھاں نال ذبح
دُکھڑی: (مث) دُکھیا

دُکھڑیں: دکھاں، دکھ نے، دکھ نال

دَکھن: (دکھ-کھن) جنوب

دِکھن: (ک) دسن، نظر آون، جاپن، ظاہر تھیون

دُکھن: (ک) دُکھ ہوون، پیڑ ہوون، درد ہوون

دُکھیا: (مث) دکشا، چیلا بناون لئی گٹ اُتے دھاگا بنھ کے نشانی دتی جاندی اے۔ ایس موقع دی نصیحت

دکھیارے: دُکھی

دگ: سمت، حد، نجومیاں دیاں دسیاں 10 سمتاں

—وگ پھولن: پتا لاون، نجومیاں دا گواچی شے بارے پتا لاون

دگدگاون: (ک) دگن، بلن، دہکن

دِگر: (فا) دیگر، ہور

دِگرگوں: ہور دا ہور، تبدیلی، حال مندا ہوون

دگرن: دوڑن، نسن، بھجن

—دگن: (ک) بلن، مچن، دہکن

دُگن: (ک) مباشرت کرن

دگھرن: کملان، چھاون

دَل: سکھ فوج، جتھا (2) دلن توں امر

—دل مُشن: بھیہ دیون

دل: من، قلب، مرضی، سینے اندر مُٹھی برابر اک انگ جو خون چلاون دا ذمے وار اے

—دل پاک: گلے دا اک زیور جو دل لاگے رہندا اے

—دل تختی: دل دی تختی (جس اُتے رب دا ناں وی لکھیا جا سکدا اے تے ہور سبھ کجھ دی)

—دل چاون: دل مندا ہوون، اُچاٹ ہوون، ناپسند ہوون

—دل سنگ: سنگ دل، پتھر دل

—دل سنگین: پتھر دل، کٹھور، سنگدل

—دل گیر/دلگیر: (دل-گی-ر) اُداس، غمگین

—دل نال: دل لا کے

دُلارا: عزیز، لاڈلا، لاڈلا، پیارا (ودھ: دلاری، دلارے)

دلاس: دلاسا، تسلی

دلاسا: پرسا، سہارا، تکلیف وچ ہمدردی دے بول

دلاسڑا: دلاسا

دلاسہ: ویکھو "دلاسا"

دلالت کرن: دلیل رکھن

دُلاں: دل دی جمع، فوجاں

دِلاور: بہادر، سورمیر، مرد، دل والا، ہمتی

دلاون: (ک) ہلاون، حرکت دیون، اچھالن

دلاہی: دلاسے

دلائل: دلیلاں

دلب: اک قسم دا کھاتا

دلبر: محبوب، جانی، پیارا

—دلبرا: اے دلبر، اے جانی، محبوب نوں بلاون دا بول

دلبند: پُتر، پیارا، جس بنا دل بند ہو جاوے

دلبے: مکر، فریب، دھوکے

دلجوئی: دلداری، تسلی، دھرواس دیون

دلخستہ: دل خستہ، کمزور، مند حال

دلخواہ: (دل-خاہ/فا) دل پسند، من پسند

دُلدا: بھھندا

دلدار: دل والا، محبوب

—دلداری کرن: ڈھارس بنھاون، تسلی دیون، محبت کرن

دُلدُل: دل دل، سلیٹی رنگ دی خچر جو سکندریا دے حاکم نے رسول پاکؐ نوں تحفے وجوں دتی تے مگروں حضرت علیؓ کول آئی

دلریش: عاشق، پاٹے دل والا (جمع: دلریشاں)

دلڑی: دل

دلکشا: (دل کشا/فا) دل کھولھن والا، روشن، کھلا

دلکھن: ٹوکن، روکن، اعتراض کرن، نہ کرن

دلگیری: (دل-گی-ری/فا) غمگینی، اُداسی

دُلن: (ک) دررڑن، بھھن، موٹا پیہن

دلو: اِک برج دا ناں

دلو/دلوہ: بالٹی، ڈول، کھوہ چوں پانی کڈھن دا بھانڈا، گھڑے ورگا پانی دا اک بھانڈا جو دکھنی لہندے پنجاب وچ عام اے

دلی: اک شہر دا ناں جو بھارت دی راجدھانی اے

—دلی ڈھائی کوہ ہے: دلی ڈھائی کوہ دُور اے (ہمت کرن والے لئی کوئی کم اوکھا نہیں)

—دلی وار سٹی گجراتوں: گجرات اُتوں دلی قربان (ا)

—دلیاں: دلی شہر (دے حکیم/وا)

دلے وادم: (فا) میں دِل دتا

دلیل گزارے: سوچے

—دلیلاں: سوچاں وچاراں

—دلیلیں: دلیلاں وچ، دھیان وچ (ذہیا)

دلیں اٹیرن: دل نال لے جاون (لط)

دلیں کھکیتیاں: ٹٹے دلاں

دلیندے: دلاں دے

دلھڑا/دلھڑا: نکی عمر دا منگیتر، دولھا

دم: دام، ٹکا، نقدی

—دماں باجھ: پیسیاں بغیر، بنا مُل

دم: ساہ، اپنی جان، اپنا آپ، آواز، رت، لہو، خون، کسے قسم دا عمل پڑھ کے ماری گئی پھوک

—دم مارن: اپنا ساہ لین، گستاخی کرن

—دماں نال: ساہ نال، جیتے ساہ لیے

دماماں: (ع ا)، دمامہ، توپ

دمامڑا: دمامہ

دمامہ: (ع) توپ، گھڑیال، نگارا، نقارا (و.ون دمامے)

دمدم: پل پل، ہر پل، ہر ساہ نال، لمحے لمحے، ہر ویلے، اکثار، مسلسل، لگاتار

دمڑاں: جسم دے کسے انگ دے سُن یاں بے حس ہوون دا روگ

دمڑی: اک ٹکا ٹیکا، معمولی رقم

دمساز: (فا) ہمدم، رازدار دوست، محبوب، جانی

دمکاں: دمک توں، چمکاں، لشک (ا)

دمکن (ک): چمکن، ٹمٹماون، بلن، دہکن

دمکے: لشکے، چمکے

دمنانوں: دمن دا علاقا (لط)

دمن: دمکن، چمکن (2) لفن، دوہرا ہوون

دمے: دم، ویلے

دمیل: دِسحدا، افق

دن: سورج چڑھن تے ڈبن وچکارلا ویلا

—دن ہچ چکے: مدت مک گئی

دُنب: دُم، پوچھل

—دنباں: دنب دی جمع، پوچھلاں

دنبال: پچھلا حصا، دُم، پوچھل

دنبالڑا: دنبالا، اکھ وچ سُرمے دی پوچھل

دنبالڑے: دنبالڑا دی جمع

دُنبلی: دبلی، کمزور، پتلی

دند: مسوڑھیاں نال اگیاں ہڈیاں جو خوراک چبن دے کم آوندیاں نیں

—دند رنجانے: دند پیڑ

—دند کڈھن: فضول ہسن

دند: چھری مار—اوہ فقیر جناں نوں کجھ نہ دتا جاوے تاں اپنے آپ نوں چھری مار کے بھیڑ کر لیندے نیں

دند: (مث) فساد، جھیڑا

—دند مارن: دشمن ویکھ کے ونگارن، فساد کرن

دندا: (مذ) کنارا، کنڈھا

دندالی: پھاوڑا، کوہیا تے کوڑا سمیٹن والا آلا

دندکن: تپن، گرم ہوون (کندھ، مکان وغیرا)

دندن: (ک) دنڈ لاون، جرمانا کرن، سزا دیون

دندناون: (ک) زور نال چلن، دشمناں نوں سارن لئی بک کڈھ کے چلن

دندے: دندا دی جمع، کنارے، کنڈھے

دندیڑک: (مث) برگی وغیرا دے دورے پاروں دند بتری بند ہوون، دندلی

ونديڑن: (ک) وند بھیرن، کھچی وٹن
ونڈن: (ک) ونڈ لاون، جرمانا کرن، سزا دیون
ونگ: حیران
ونگ: چاول کڈھن لئی لوہے دے ونددیاں والی موسری، تیل کڈھن دا نِکا کولھو
ونگا: فساد
ونگل: پہلواناں دا گھول
وُنی: دنیا، جگت، سنسار
دو: اک جمع اک
- دو آبیہ: دو آبے دے علاقے دے واسی
- دو آتشہ: دوہرے اثر والا
- دو مُنہا: منافق
- دو پارہ: دو ٹوٹے
- دو تارہ: دو تاراں والا ساز
- دو ترے چار رکعتاں: نمازاں (ملا)
- دو تیر واہ گیا: دو تیراں دی وجہ تے بچ گیا
- دو ٹھوک: دو روٹیاں کھا کے (وا)
- دو جگ: دوہیں جہان، دنیا تے آخرت
- دو چشمی: دو اکھاں والی (ھ)
- دو چند: دگنا، دوہرا
- دو چنداں: دوچند، دگنا
- دو چیر: دو حصے، دپھاڑ
- دو سرے: دو سِر والے، دو مونہے (سپ)
- دو کھن: دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)
- دو لڑی: دو لڑی، دوہری زنجیر
- دو نیم: دو ٹوٹے، دو حصے، دو اَدھ
- دو ولیوں: دو پاسیوں، دوہرا
- دو ویں اہل: میاں بیوی
- دو وساں: جا لمی
دو: ولے، ول، پاسے نوں
دوا/دو آ: دُوجا
دوابہ: دو آبہ، دو دریاواں وچکارلا علاقا
دوارہ: بوہا، جوگی دے آسن دا بوہا

دوار بدوار: ہر بوہے اگے، دربدر
دوارہ: دوار (2) گردوارا
دوارے: در اُتے، گھر، بوہے یاں دلہیز اُتے (2) دوالے
دوال: چمڑا (2) اردگرد (آل دوال)
دوالا: باز دے پیر جکڑن والا چمڑے دا تسما (2) رنگ
دوالڑے: دوالے، اردگرد
دوالی: چھلا، قید، پنجرا، قید کرن والا کوئی سند
دوالے: دوال، اردگرد
دوالیوں: پاسیوں، اردگرد توں
دوام: ہمیشگی، سدیوی، سدا دا
- دوامی: سدا دا، سدا لئی
دواں: بھج گئی، دوڑ گئی
دواوے: دیوے، کسے کولوں لے کے دیوے
دوائر: دائرا دی جمع، دائرے
دُوت: (مذ) قاصد، ایلچی، سفیر، جاسوس، بندے (مراد سپاہی). ہور ویکھو "دوتا" تے "دوتی" (2) رقیب، حاسد
دوتا: چغل خور، دُوتی، مکار، حاسد
دوتی: دشمن، سڑن والا، رقیب، غیبت کرن والا، حاسد
دُوتیاں: غیریت، دوتی دی جمع
دوتیں: دوتی، دوجی، دشمن، حاسد
دوٹوک: واضح، بنا جھلیکے دے گل
دوج: دو ہوون، دُوجا نمبر
دوجک: دوزخ (نانک/بف)
دوڑ: (ما) دُھواں
دُودھیا: دُدھ رنگا (2) کچا چٹا
دَور: گھیرا، چکر، کسے شے دا پھیرا، کھاون پیون وغیرا دا پھیرا (2) زمانا، سما
- دَور کرن: چکر چلاون
دَور رسم کیتی: زمانے دیاں رسماں پوریاں کیتیاں

دُور: فاصلے اُتے، پراں
—دُور اندیشی: دُور دی سوچ، ویلیوں پہلاں سوچن
دُور بینی: دُور ویکھن
دُوراڈا: (غ ا)، ویکھو دُراڈا
دُوراڈھا: (غ ا) ویکھو دُراڈا
دوران: چکر، چ، زمانا، دو ویلیاں دے وچکارلا ویلا
(دورانیا) (2) اِک وزیر دا ناں
دوروں: دُور توں، پراں توں
دوریڑاں: دُوریاں
دوڑ: بلی اواز، بھک (2) پہاڑی چشمے دی لانگھ
دوڑن: (ک) نسن، بھجن، دوڑ لاون، ہلا کرن، جھپٹن
دوڑیاں: کھلیاں، دُنیا وچ مشہور ہوئیاں (وا)
دوکھ: دوکی، دُشمن، رقیب، لگن والا
دوزانو: گوڈیاں بھرنے
دوزخ: جہنم
—دوزخ گرم حویلی: حویلی دوزخ وانگوں گرم اے
دوزی: اندوزی، کٹھا کرن
دوس/دوش: الزام، قصور
دوس: دن (ش)
دوساں: گناہی، دوشی
دوسرے: دو سروالے، دو مونہے (سپ)
دوشالا: چدر
دوکا: دو ورھے دا گھوڑا
دوکڑ: جبلا، نکا ڈھول، دکڑ
دوکھڑا: دوش، عیب، قصور، جرم (2) دکھ
دوکھن: (دو + کھن) دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)
دوکھن: (ک) الزام دیون، دوش دیون
دوکھی: دوشی، ملزم
دوکھیساں: ساڑاں کی، بھتاں کی (برل وانگوں ساڑاں کی)

دوگاڑا: دگاڑا، دولتی (2) دونالی بندوک
دوگانہ: دو رکعتاں، نماز، دو نفل
دول: ڈھول
دول: مٹی دا پیالا (2) اک ہندو تہوار
دولابی: دھوکے باز، مکار، عیار، فریبی
دولت: دھن، مال، زر، خش عیسی
—دولتاں بوریاں: بوریاں بھر کے دولت
دولڑی: دو لڑی، دُہری زنجیر
دولن: دولہا
دولہ: کھیڈ وچ دوجے نمبر اُتے آون والا، دوگی (پہلے نمبر اُتے آون والا "میری" یاں "بدی" اکھواندا اے)
دولہ: غائب
دولہ: ویکھو دو، ڈو
دون: مونہہ، برا (2) دونا ہوون (3) شاعری دی اِک قسم
دونہ: جنگل دی اگ (پھلاں دی بُھنائی پاروں اگ لگی دِسدی اے۔)
دونون/دوون: (ک) نکھرن، دھنسن، غرق ہوون
دَون سوایا: دُونا دوہ، چوکھا دوہ
دَون سوائے: بہت وادھو
دُونا: دُگنا
دونی: جو پشوں اپنے اجڑ توں اگے نِکل جاوے
دونی: دگنی (دونہ دُونے)
دوہ: ڈوہ، غم، دکھ
دوہاک/دوہاگ: بدقسمتی، دُوری
دوہتا: دوہترا، دھی دا پتر
دوہراون: (ک) دُہراون، دوہری وار کوئی کم کرن
دوہڑا: دُونا، دوہرا (2) شلوک
دوہڑے: شعر، شلوک، دو مصرعے دی نظم
دوہن: (ک) چوون، دھار کڈھن
دوہیں سرائیں: دوویں جہان برابر نیں
دوئی: دو ہوون دی حالت، وکھریواں، جدائی

دوئی: دوجی
دوئی جنے: دو بندے (موڈھے تیرے دوئی جنے: تیرے موڈھیاں تے دو فرشتے بیٹھے نیں، کراما کاتبین)
دوئے: (دو-اے) دوویں
دوئے جنے: دو بندے، مراد منکر نکیر (ج)
دوئے: دوجے، دوسرے، ہور
دویا: دُوا، دوجا
دویارا: دو-یارا، دیون ہار، رب
دویت: دوئی، شرک، دو ہوون، غیریت، اوپرا پن
دویوے: دیندا اے
دہ: (فا) دس
—دہ چند: دس گنا
—دہ چنداں: دہ چند، دس گنا
—دہ سیرا: دس سیری، دس سیر وزن تولن دا وٹا
دہاڑ: دیہاڑا، دیہاڑ، دن
دہاں: دہ توں، دس (10)
دہاں: دناں، دینہہ، دن
دہان: (فا) مونہہ، موہرا
—دہانوں: مونہہ توں
—دہانے: دہانہ، مونہہ
دہانہ: (غ،ا) دھاں، آہ و زاری، رووݨ دھووݨ
دہائی: (مث) فریاد، واویلا، کوک
دہجاں: (غ،ا) ویکھو دجھ
دہریہ: نہ منن والا، بے مذہب
دہسر: دس سراں والا، راون
دہشاک: ڈریا، خوفزدا
دہکن: (ک) دکھن، بلن، چمکن
دہلن: (ک) ڈرن، خوف کھاون
دہلے: ڈرے
دہلیا: ڈریا
دہن: مونہہ
—دہن راس: سدھا تے خوبصورت مونہہ
(راس: متوازن، سدھا، مناسب)
دہنوائی: نہوائی
دہوایا: نہوایا
دہی: دیہی، دیہہ، جسم، بریر
دہے مکھ: پنڈ دا مکھیا، نمبردار
دہیج: (مذ/ا) داج، جہیز
دہیلا: مشکل، اوکھا (2) بہت، ودھیرا
دہیں: دل، دیہی، جسم
دئی: تینوں دیوے
دیئے: دیوے، دیندا اے
دئیں: دیویں
دے دل ڈاڈھ: دل نوں پکا کر کے
دیا: رحم، مہربانی
دیار: اک پہاڑی رُکھ تے اوہدی لکڑ جو عمارتاں بناوݨ دے کم آوندی اے (2) گھر، وستی
دیائے: دیا
دیبا: اک ریشمی کپڑا
دیباچہ: دیباچا، کتاب دا مکھ بند
دیپ: جزیرا
دیپک: دیوا، شمع، مشال، چراغ
—دیپک راگ: ایسا راگ جدے گاوݨ نال اگ لگدی اے
دیت: (دے ت) دان، بخشش، عطا
دیتیے: دیئے، دیویئے، دِتا جاوے
دید: دیدار، نظر
—دید مارن: کوشش نال ویکھن، نظارے لین
—دیدوان: ویکھن والا، ناظر
دیدار: ویکھن، درشن
دیداری: ویکھن جوگ، قابل دید
دیداں: دید دی جمع، دیدار
دیداں سکن: دیدار نوں ترسن
دیدڑا ترکھا ہووݨ: چوکس ہووݨ، خبردار ہووݨ

اکھیاں کھلیاں رکھن
ویدنا: دیدار کرن
ویدیم: اساں ویکھیا
ویدیں: اکھاں وچ
ویدا: ویکھیا ہوون
ویدے: اکھاں
ویدھن: دھیدن' دھیدو' رانجھا
ویرہ: بت گھر' مندر
— ویر کھن: دنیا
ویرہ: (دے-ر) چر
ویرم: دیر' دیری
ویرونہ: (قا) بچی گل
ویرے: ڈیرے
ویریں: دیرینا' پرانا
دیس: دے سو' اوہنوں دے
—دیس نہ: اوہنوں نہیں دیندا
دیس: (نا) ملک' تھاں' علاقا' دیش
—دیس بداوا: دیس نکالا' دیس توں دوھیا
—دیس پنجاب: پنجاب دا ملک' لطف علی نے
1195ھ وچ اپنے سیفل نامہ (سیف الملوک)
اندر پنجاب نوں "دیس پنجاب" لکھیا اے
—دیس رکھو: اجاڑ زمین تے مکان اُتے قبضا کر
لو
—دیس نکالا: جلا وطنی' کسے تھاں توں کڈھ دتا
جاون
—دیسڑا: دیس' وطن (نچل)
—دیسکی: دیس وچ' علاقے وچ (2) ملکی' اپنے
دیس دا جمیا
دیکھن: ویکھن' تکن' جھات پاون
دیگ: دیوے کا' دیوے گی
دیگ لڑھا: ڈبو دیوے گی' روڑھ دیوے گی
دیگ: پکاون دا بہت وڈا دیگچا
دیگر: (قا) دوجا' ہور

دیگر: ڈیگر' عصر دی نماز
دین: (دی-ن) مذہب
—دین جنم: جنم دا دین' ماپیاں دا مذہب
دین: قرض' احسان' دتی ہوئی یاں دیون والی شے
دین: (دی-ن) غریب' محتاج' مصیبت ماریا
دیناری: اک قسم دا گھوڑا (لہ)
ویندو: دیندا
دسکندھ: دہسر' دس سر والا' راون
دہنہ: (دی-س-ہ) دینہ' دن' دیہاڑا' (2) سورج
— دینہ اکھویں: ہفتے دے کسے دن کہتے
جاون والے مخصوص گنڈے
— دینہ چن دیکھ پچھان قبلہ: سورج تے چن
نوں ویکھ کے سمتاں دا انداز لاندے سن (مم)
—دنہاں/دہنیں: دہنہ (دن) توں
دینے لاڑ: دینا لاڑ' خواجا فریدؒ دا سوہرا رشتے دار
جو اوہناں دے لنگر دا بندوبست وی سی
دین: دیون' حوالے کرن' سونپن
—دین ہار: دیون والا
دیو: (قا) وڈے جثے والا' جن' شیطان (وا)
دیو: (دے-و/ہ) نیک منکھ' دیوتا' پرمیشر
—دیو رنجانے: دیو نوں رنج دیون' والے'
شیطان اُتے قابو پاون والے
دیوال: دیوا (ملما)
دیوان: صوفا' (2) شعری مجموعا (3) مالیات دا وزیر
(4) کچہری (5) دیوانا (ملما)
دیوانیاں: دیوانی مقدمے
دیوانہ: دیوانا' پاگل' کملا
دیوائی: دوائی' دتی
دیوتا: نیک' فرشتا' جگ چلاون دے کماں وچوں
کسے اک کم دی ذمے دار قوت
دیوث: (دی-یو-س/ث) ماں بھین دھی بیوی دی
عزت دا سودا کرن والا' بے غیرت
دیوڑے: دیوے

دیو قندھاری: اِک سُر دا ناں
دیوݨ: (ک) عطا کرݨ' دان کرݨ' سونپݨ' حوالے کرݨ
دیوݨہار: دیوݨ والا' معطی' رب
دیوݨہارے: (دیوݨ ہارے) دیوݨ ہار' رب
دیوہاڑی: (دے-او-ہاڑی) دیہاڑی' دن (نانک)
دیوی: تینوں دیوے
دیوی: دیوتا توں مونث' نیک پارسا عورت
دیویں: دیوے (اکھاں دے دو دیویں: دو اکھاں/ بف)
دیہ: تن' وجود' پنڈا' سریر (2) دیہات' پنڈ' دیہ
دیہ: (غ،ا) دے

دیہا: دیہ' جسم (شع)
دیہاں: دن
دیہدا: دسدا
دیہری: دیہ' جسم' سریر (بف)
دیہتس: دیہو سو
دیہنسر: دہسر' دس سِراں والا
دیہیݨ: دیوݨ
دیہنے: دیونہار
دیہوں: دن' سورج
دیہی: جسم' سریر' پنڈا' وجود' تن
دیہیں: دِنے
دِییّے: (دی-اے) دِیوے' دیپ

دھ: پنجابی اکھر دا اٹھارھواں اکھر' مقامی اواز اے۔ عربی فارسی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی۔ پنجابی دے بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "ت" دے نیڑے تے بعض وچ "د" دے نیڑے ہوندی اے۔ گرمکھی وچ ایہدا متبادل دھدا (ਧ) اے
دھا: دھنس' وڑ (ام)
-دھا کے: دھنس کے
-دھاگیوس: دھائی' (کالجے وچ) وڑ گئی/گیا
دھات: (مث) کمان وچوں نکلن والی شے
دھاتا: خالق' موجد' بانی' مصنف
دھاتو: (مذ) بے وقوف' کم عقل' (2) مصدر' کن
دھار: وگدی شے دا وہیݨ' تھݨ وغیرا چوں تار بجھ کے نکلن دا عمل (2) چاقو چھری دا وڈھݨ والا پاسا (3) پہاڑ دا سِرا (4) لکیر (5) وکھرا' مختلف' اڈ
-دھار کشمیر دی: کشمیر دی وگدی ندی دا وہیݨ جہدا پانی تیز رفتار ہوݨ پاروں روکیا نہیں جا سکدا
-دھارودھار: ٹوٹے ٹوٹے (خف)
-دھاراں: دھار' فوارا' وگاء' آبشار' مینہ (2) دُدھ
دھارݨ: (ک) اختیار کرݨ' ارادا کرݨ' متھݨ' پک کرݨ (2) رکھݨ' سنبھالݨ' جھلݨ' جرݨ
-دھار کر دھائی: رل کے نسیاں (دمودر)
-دھار و دھار پکارݨ: آہ و زاری کرݨ
-دھاڑو مارو: لٹیرے
-دھاڑا: دھاڑ' حملا' ہلا (2) حملاور ڈاکوواں دا لُٹ دا مال
دھاڑݨ: (ک) گجݨ' شیر دا بولݨ (2) ڈاکا مارݨ' حملا کرݨ' دھاوا کرݨ
دھاڑوی: حملاور' ڈاکو لٹیرے
-دھاڑوی ذھارنی: حملاور دا روپ دھارݨ والی
دھاڑے: ڈھاواں

دھاڑے: ڈاکے
دھاک: (مث) دھانک' تیر کمان توں مسلح دستا (2) مشہوری' رعب دبدبا
دھاگا: (مذ) سُوتر دی تند' تار
دھاگڑا: دھاگا
دھاگے: دھاگا دی جمع' زیوراں یاں تویتاں دے دھاگے
دھام: (مث) واڈھی بجائی سے ہتھ پواون والے بندے (2) دُھم' شہرت
دھامن: اِک ریگستانی گھاہ جو عام کر کے چولستان وچ ملدا اے' ڈنگر پشوں تے ہور دُدھیل جنور بڑے چاء نال کھاندے نیں
دھامن: ویہنگی' گُلیل' کمان' وغیرا لئی وتیندا وانس
دھاں: فریاد
دھانک: (مث) دھاک' رعب' چڑھائی یاں ہلے دا خوف' ہر تھاں فتح پاروں فاتح دا جمیا ہویا رعب
دھانّہ: فریاد' واویلا' ہاہ
دھان: چاول' مُنجی
دھان: حملا کرن
دھاتا: حملاور ہویا' ہلا بول گیا
دھائے: دھانا توں (2) دھس گئے
دھاونڈیاں: نماونڈیاں
دھاون: (ک) جاون' بھجن' چڑھائی کرن' حملا کرن (و۔ ر۔ دھاونا) (2) نھاون' صاف کرن
دھاہ: ڈھاواں' زار زار رون (ناٹک)
دھاہاں: دھاہ دی جمع' ڈھاواں' آہ و زاری' رون دھوون
دھاہیں: آہ وزاری' فریاد
دھاء: دھا کے' دوڑ کے' نس کے' بھج کے (ہف)
دھائی: حملا کر کے' دھاوا' حملا' ہلا
دھائے: دوھے' حملا کیتا
دھایا: چھیتی اپڑیا' ہلا کیتا' نھاتا

دھبّا: داغ' بدنامی (دھبہ)
دھپ: سورج دا چانن (2) دھوون (امر/دھپن توں)
دُھپا: دھپ' (2) دھوتا گیا
دھمپا: دھول' ہتھ دی مار
دھُت: نشے وچ چور
دھتکار: لعنت' پھٹکار' دُرکار
دھتکارن: (ک) کھدیڑن' جھڑکن' درکارن' دور ہٹاون' (2) بھجن' دھاڑن
دھتورا: اِک نشیلی بُوٹی' گولے پتے' چٹے لموترے پُھل تے کنڈیالے پھل لگدے نیں۔
دھج: (مث) سجاوٹ' پھب' شان' سنگا' سج نال تابع مہمل (سج دھج) (2) شکل' ویس' روپ (3) دھجی' لیر
دھج وج: شان شوکت' سج دھج' زیب زینت
دھجراں: سج دھج' ویکھو "دھج"
دھجی: (مث) کپڑے دی لیر' کتر
دھدکارے: مٹی دیاں چھلاں دے پانی وچ ڈگن دی آواز (لط) گرج' چمک
دھدکن: (ک) دھجن' دکن
دھر: کھلے ریگستانی میدان
دھر: رکھ
-دھر چنگیاڑی گھیس: گھیاں وچ چنگیاڑی سٹن
-دھر سیتھاں: سیتھاں اُتے رکھ کے
دھر: پاسا' طرف' سمت' جانب
دھر: آسرا' ٹھکانا' تھاں' پناہ' گھر' Shelter
دُھر: مُڈھ' شروع' ازل' پرانا
-دُھر دا: دھروں' مُڈھوں' ازلوں
-دھر توڑ کنوں: مُڈھ توں' ازل توں
-دھر دھر نہ رہن: کوئی تھاں نہ رہن' کوئی حال نہ رہن (محم)
-دھروں: مُڈھ توں' ازل توں

دھرا: (ہنا) اوہ لکھ جہدے دوالے پہیا بھوندا اے
دھراپن: (ک) خُش ہووݨ' رجݨ' بھریا جاوݨ
دھراس: بھروسا' دھیرج' اعتماد' دھرواس
دھراسݨ: (ک) دباء پاوݨ' دوجے دے دل اُتے
اثر پاوݨ
دُھراں: مُڈھ
دھراہوں: دُھر توں' ازل توں' رب ولوں
دھرایو: رکھوایا
دھرایوئی: دھرایا ای' رکھوایا
دھرب: دولت' رپیا' کرنسی (دا)
دُھربا: دھرب' دولت' کرنسی' روپے
دھرپت: دھرپد' اک راگ
دُھرپد: (دھر+ پد) نظم دا مُڈھلا بند' اِک راگ
دھرت: (مث) دھرتی' زمین
—دھرت اکنبو: زمین اسمان (لط)
دھرج: ڈھول' دھرگ
دھردا: رکھدا (و.ن دھردے)
دھرک: چھال (2) ویکھو دھرگ
دھرک چیل: دھکم چیل' بھج دوڑ (لط)
دھرکارݨ: (ک) دَرکارݨ' پھٹکارݨ
دھرکاوݨ: (ک) کالھی کالھی کھلݨ
دھرکایوس: کھلیا سو' بھجایو سو
دھرکلݨ: (ک) بھجاوݨ' نساوݨ' بھناوݨ
دھرکݨ: (ک) درکݨ' نسݨ' بھجݨ' دوڑݨ (لط)
دھرکیندے: (دھر-کے-ں-دے) پھُجدے'
دھروندے
دھرگ: فارسی "دریغ" توں وگڑیا (2) دھرک'
پھٹکار' لعنت (3) نوبت' نقارا' وڈا ڈھول جس دے
اک پاسے چمڑا ہوندا اے
دھرگارݨ: (ک) طعنے دیوݨ' لعنت بھیجݨ
دھرگڑ: (دھ-رگ-گڑ/نا) خام روٹی' بے پچی پکی
روٹی' کالھی وچ پکائی گئی روٹی
—دھرگڑیاں: روٹیاں' پھلکے۔ ویکھو "دھرگڑ"

دھرگیں: دھرگے' نقارے' نوبت
دھرم: (ہنا) مذہب' عقیدا' دین' ایمان' یقین
—دھرم ارتھ: وقف مال
دھرم دا بھائی: ہم مذہب
—دھرم سالا: دھرم شالا' مندر
دھرمی راجا: ایسا راجا جس اُتے پرجا نوں ب...
وشواس ہووے
دھرمبݨ: (ک) کنڈیاں وچ پھس کے ...ڑ ہو...
دھرل: جھنڈ' گروہ' ٹولا (دمودر)
دھرنا: رکھݨ' تھم
—دھرنا مارݨ: مطالبا منواݨ لئی مستقل ڈ...
جماوݨ
دھرݨ: رکھݨ' ٹکاوݨ' جماوݨ' قائم کرݨ
دھروانا: دھمک' زمین نوں دھڑکاوݨ والی اواز
دھرواس: (ما) بھروسا' دھرواس' تسلی' حوصلا
دھروڑݨ: (ک) مروڑاوݨ
دھروکݨ: (ک) کھچݨ' دھریکݨ
دھرول: (مث) بانہہ دی سٹ
دھروں: مُڈھ توں' ازل توں' شروع توں' خاند...
روایت
دھرو(ہ): دھرو' ظلم' زیادتی' دغا' دو جیبھی' دھوک...
دھروہوݨ: (ک) کھچݨ' گھسیٹݨ' دھریکݨ
دھروہی: ظلم دی دہائی' واسطا' فریاد (2) آمر...
دھروئی: قسم/واسطا دیندا آں
دھری: رکھی
دھری دھرائی: رکھی رکھائی' لکویں رکھے ...
جیوݨ مرݨ
دھرے: رکھے
دھریاں: (دھرے آں) رکھݨ نال' دھرݨ نال
دھریچے: آکھیئے' دھریئے
دھریک: (دھرے-ک/مث) کوڑے ذائقے
پتراں والا اِک عام ملدا رُکھ
دھریک: (دھری-ک) دھریکݨ توں

دھریکن: (ک) دھروہون' کھچن' کھسیٹن
دھریل: (مث) بے ناتی' رکھیل' رکھی ہوئی عورت
دھریوں: میں دھریا
دھڑ: جسم' جثا' سرچھڈ کے باقی جسم
دھڑا: دھر' فریق' جانب
دھڑدھڑ: ناچ دی دھمک یاں رولا
دھڑکارے: تلواراں دے ڈھال نال ٹکراون دی اواز
دھڑکت: دھڑکدی اے (خف)
دھڑکسی: دھڑے کا
دھڑکن: (ک) ڈولن' تھرتھراون' کنبن' لرزن'
—دھڑکے جان مری وچ سینے: میری جان تجے وچ دھڑک رہی اے
دھڑوائی: تولن والا' ٹھیکیدار
دھڑی: (مث) لکیر' حاشیا' کنارا (2) پنج سیر وزن تے اوہدا وٹا (3) گت دے وال
دھڑیاں: (دھ-ڑی-آں) مینڈھیاں' سر دے وٹے ہوئے وال (خف) (2) بھنور
دھڑ-سنبرن: (ک) گھٹن' کٹن' ...من' چھینٹی چاڑھن
دُھسا: (نا) لوئی' سردیاں وچ ورتیجن والی قیمتی چدر ("دھسہ" غلط املاء اے)
دھسک: ڈر
دھسکارا: ہلچل
دھسکی: ڈرے گا
دھسکن: (ک) دھسن' کھسکن' وڑن' ڈبن' تکھرن' دھڑکن' کنبن' ڈرن' کھبھن' داخل ہوون' جذب ہوون' رچن
دُھسن: (ک) وڑن' کھبھن' داخل ہوون' کھسکن' ہجھن' جذب ہوون' رچن
دھسن: (ک) دبلن' بجھاون' نساون' واڑن' کھیڑن' پچھا کرن

دھک: دھکا دیون' دُرکارن' دھکا سُٹ
دھک: دھکا دے کے
دھکا: (نا) زبردستی' دھکیلن دا عمل
—دھکا کرن: زبردستی کرن
دھکارن: (ک) دھتکارن' پھٹکارن' درکارن
دھکڑے دھوڑے: دھکے' صدمے
دھکن: (ک) دھکا دیون' اگانہ تورن' دھکیلن' تورن
دھکن: (دھک-کن/ک) دوڑن' نسن' بھجن (بف)
دھکھ: دھوئیں نال بلدا
دھکھن: وچو وچ بلن یاں سڑن' ساڑا لگن' حسد کرن' دھوئیں نال بلن' تھوڑا تھوڑ بلن
دھکاں: ویکھو "دھکانے"
دھکڑ: (نا) ادھ پکی روٹی (جو ڈھڈ اُتے بنھ دے کم آوندی اے) ہور ویکھو "دھرکڑ"
دھکولن: (ک) چکڑ وچ لتپتاون
دُھلن: (ک) دھویا جاون' صاف ہوون
دھلوکھن: (ک) تھوڑے گھیو یاں مکھن نال روٹی چوپڑن' موچی دا جتی مرمت کرن توں پہلاں نرم کرن لئی چمڑے نوں گلا کرن
دھم: (مث) رولا' شہرت' مشہوری' شور' ڈھول دی اواز
—دھم پاون: مشہوری کرن
—دھماں: کھلارے' شہرت' مشہوری' ذکر
—دُھماں پین: مشہور ہوون
دھمال: اِک قسم دا ناچ جو مستی وچ نچیا جاندا اے
دھماون: (ک) مشہوری کرن' دھم پاون
دھمک: تھرتھراہٹ' تھرتھری' کسے شے دی دوجی نال ٹکر ہوون پاروں چھڑیا کانبا
دھمکار: دھمک' دھمکاون (ک) ڈراون' دھمکی دیون

دھمکاؤ: گرج والا، لرزا خیز

دھمکنا: (ک) دھڑکنا، ہلنا، ڈولنا، کنبنا، لرزنا

دھمکنا: (ک) دھسنا، لفنا

دھمنا: (ک) وقت گزرنا، سویرے ہوونا، دھمی ہوونا

دھمن: اک دیو دا ناں (سیفل نامہ/لطف)

دھمنا: (ک) کھلرنا، دھمّ مچنا، مشہور ہوونا، (2) دھوواں نکلنا، (3) سورج نکلن سے اسمان اُتے سرخی کھنڈنا

دھموڑے: دھموڑی، بھونڈ، اک اُڈنا زہری کیڑا

دھمی: سرگھی، پربھات

دُھمی: کھلری، مشہور ہوئی

دھن: دولت، مال (2) عورت (3) بھاگ، قسمت، نصیب (4) تعریفی بول

دھن: سوانی، تریمت، تیویں، عورت، وُوہٹی، دوہٹی

دھناسری: مالکونس، رات دی اک راگنی دا ناں (2) مار، چپیڑ

دھنّبا/دھمبا: مجمع، جمگٹھا، ٹولا، گروہ

دھنتری: دھنوتری، وید، طبیب، دیوتا

دُھنّد: (مث) گرد، غبار، دھوڑ، اکھ دا جالا

دھنّدا: دھں-وا/مذ) کم کار/کوئی بُرا کم

دھنّدا: شور، رولا، جھڑا، جھگڑا، ظلم، انھیر نگری

دھندال: کم دھندا، فریب دھوکھا، کاروبار

دھندالنا: (ک) دھاندلی کرنا، دھوکھا دیونا، چالا چلنا

دھنداونا: (ک) دھوئیں نال بھریا جاونا، دھند کھلرنا

دھندڑے: دھندے، کم کار، مصروفیت

دھندلنا: (ک) دھندلا ہوونا، اکھاں چُنھیاں ہوونا

دھندوکار: بے شمار فوجاں پاروں غبار، دھنّد نال بھریا

دھندولنا: (ک) جھنجھوڑنا

دھندے: دھندا دی جمع، کم کاج، بکھیڑے، کھلارے

دھندھاش: دُھنّد، انھیری نال موسم دا دھندلا ہوونا

دھنڈولنا: پُن چھان کے، لبھ کے، ڈھونڈ کے (نانک)

دھنیسر: راجا راون جو سیتا نوں لے گیا سی (لفظی معنے دَس سِراں والا)

دھنکنا: (ک) ہلنا، جھکنا، دھکنا، لشکنا

دھنکنا: (ک) ڈولنا، کنبنا (2) رُوں دا پنجنا

دھنکارنا: (ک) ترونکا لاونا، بھکارنا (2) دھواں دیونا، دھوا بلھمنا

دھنکانے: دھکانے، زبردستی

دھنکیے: دھکانے، بدوبدی

دھننا: (ک) گڑھنا، کھمن کرنا، ڈنگر دا گھمن ہوونا

دھنی: گواہ، ماہر

دھنی: مالک، رب، (بف) امیر، خوش قسمت، خاوند، شوہ، خصم

دھنی ملک: علاقا

دھنی جائے: گھبن ہو جاوے

دھنی: بہادری دا جس، دھونی (نانک)

دُھنی: (مث) ناف، ڈھڈ دے عین وچکارلی تھاں آنول جس راہیں بال ماں دے ڈھڈ وچ کھاجا حاصل کردا اے

دُھواں: (مذ) بلن پاروں پیدا ہوون والا غبار

—دھواں دھارے: دھواں دھار (بارش) اِکتار، مسلسل

دھواں رہایا: دھونی رمائی، فقیر ہویا

دھوا نلنا: (ک) دھوں بھرنا، دھوواں لگن یاں اوہدا اثر ہوونا

دھوبا: دھوبی (مم)

دھوبی: دھوبا' کپڑے دھوون والا
—دھوبی پٹڑا: کشتی دا اک داء جس وچ دشمن نوں انج سٹیدے نیں جویں دھوبی کپڑے نوں
دھوپ: اگربتی (مم)
دھوتا: دھو کے صاف کیتا
دھوتر: دھوتی' گھٹیا کپڑا
دھوتیاں: (دھو-تے-آں) دھوون نال
دھوری: اڑک پشو
دھوڑ: (مث) گھٹا' اُڈدی مٹی' راہ دا غبار
—دھوڑ گھتی: دھوڑ کھلار دتی' دھوڑ پے گئی
دھوڑا: (مذ) دھکا' صدما' سٹ
دُھوڑن: (ک) بھورن' چھڑکن' ترونکن
دُھوڑی: (مث) دھوڑا' ریت' غبار
دھوڑی: چھڑکی' ترونکی' وچھائی
دھوڑے: چھڑکن' چھڑکے
دھوڑیا: کوئی شے سر وچ دھوڑی (جادو ٹونا کیتا)
دھوسن: (ک) دھسرن' دھوس مارن' گھسرن' دھسن' گھسیرن
دھوسی: دھووے گلمن
دھوکھن: (ک) دھکھن' دھکھن دا کم
دھول: (مذ) دانذ' بلد' بولد' فرضی دانذ جنے ساری دھرتی نوں سنگ اُتے چکیا ہویا اے
دھول: دھپھا' ہتھ دی بھرویں مار (2) دُھوڑ' چھڑک
دھولا دھار: کانگڑا لاگے برف نال لکی اک پہاڑی چوٹی (وارث شاہ نے ہیر نوں ایہدے نال تشبیہ دتی اے)
دھولر: میلی
دھولرے: دھولے' چٹے وال (2) دھولر
دھولی: چٹی
دھولے: چٹے وال
دھولیں: بڑھیپا' چٹے والاں دی عمرے
دُھوم: دُھم' شہرت' مشہوری' کھلارا
—دھوم گھتی: کھلر گئی
دھوں دھار: دکھرا کونا' اکلاپے وچ' خوشی وچ
دھونداں: دھانداں' دھسدا' کماندا
دھونسے: دھونسا دی جمع' ڈھول' نقارا
دھونکن: (ک) پھوکن' پھوکنی نال ہوا دیون
دھون: (مث) گردن (2) دھوون
دھوون: صاف کرن' پانی نال میل لاہون
دھوہ: دھروہ' دھوکھا
دھوھاں/دھوہاں: دھواں (مجازن: کالکھ)
دھوہون: (ک) دھروہن' گھسیٹن' کھچن
دھوئیں: دھواں' دھوئیں دا
دھوئیں دار ہون: سادھو جوگی بنن
دھول: دھول' زمین نوں اپنے سنگاں اُتے چکن والا فرضی بلد
دھیا: اودھیائے' باب' حصا' سبق
دھیا: نی دھی' دھیئے
دھیاں: دھجیاں' لیراں
دھیان: رابطا' تعلق' محبت' یکسو ہوون
دھیانن: (ک) دھیان کرن' توجا دیون' سوچن' وچارن
دھیاون: (ک) ورد کرن' یاد کرن' جپن' دھیان کرن' چیتے کرن' دھیان وچ رکھن
دھیائے: (مذ) اودھیائے' باب' سبق' حصا
دھیجن: (ک) دھیرج بجھن' دھیرج کرن' تسلی ہوون
دھیدو: رانجھے دا اصل ناں
دھیر: دھیرج' تسلی' اطمینان' صبر
دھیر: پکھ پات' ساتھ
دھیرا: (مذ) آہستا' ہلکا' تھوڑا' سست' مٹھا
دھیراں: دھیرج' حوصلا' آہستگی
دھیرج: تسلی' ہمت' جرأت' دلیری
دھیرن: دھیدو' رانجھا (2)
دھیری: اکھ دی پتلی' رتھیری (عزیز ترین شے) (2)

دھیرا توں: سُست، ہلکی
دھیری تھی: صبر کر، کالی نہ پے، حوصلا کر
دھیریا: حوصلا چھڈدی اے
دھیریاں دیوݨ: چھیڑن، کھاں وچ انگلاں چوبھن، سواہ وچ اگ لبھن
دھیلا: دھیلا(2) مُشکل بھارا
دھیمی: آہستا، سُست، ہلکی، مٹھی
دھیمیں: ویکھو "دھیمی"
دھیو: دھی، دھیے

ڈ: پنجابی دی فارسی لپی دا انیواں اکھر جو خالص دیسی آواز اے، ایہدا وٹاندرا "د" تے "ڑ" نال ہوندا اے گرمکھی متبادل ڈڈا (ਡ)
ڈاب: (مث) چھپڑ، ٹوبھا، ڈھاب (2) کچا ناریل (3) دھوڑ، سکی مٹی (4) پانی بیٹھا ٹویا
ڈابو: (مذ) ڈوبُو، ڈوبݨ والا، ڈُب جاوݨ دی حالت
ڈابے: ڈوبو، ڈبووݨ والا
ڈاپھن: (ک) ڈیکݨ، اِکو ساہے پیوݨ
ڈاٹ: (مث) محراب، گولائی (2) کارک، روک
ڈاٹݨ: (ک) محراب بناوݨ (2) ڈاٹ یاں کارک لاوݨ
ڈاج: (مذ) داج، بہج، جہیز
ڈاچی: (مث) اوٹھنی
ڈاڈی: (مث) دادی (مذ): زمیناں مارݨ والا
ڈاڈھ: تکائی، حوصلا، پکیائی، پیڈھا پݨ
ـڈاڈھ بجھݨ: پکا کرݨ، حوصلا کرݨ
ڈاڈھا: سخت، کرڑا (مجازن: رب)
ڈاڈھڑی: ڈاڈھی، سخت
ڈاڈھی: سخت، زور والی
ـڈاڈھی لاگ دا رتا: سخت کٹھیالی وچ کندݨ بنیا
ڈاڈھے: سخت، ظالم (مراد رب)
ـڈاڈھے قلم وگائی: ڈاڈھے رب نے قلم چلا کے نصیب بدلیا
ڈار: ڈالی، ٹاہنی (2) پنچھیاں دی قطار (3) کشمیریاں دی اک گوت
ڈارن: (ک) ڈالݨ، پاوݨ
ڈاری: (مث) ڈار، پرندیاں دا اُڈوا اکٹھ (2) ٹاہنی، ڈالی
ڈاریے: ڈالیے، دیئے
ڈاکاں: پشوواں دا اجڑ
ڈاکر: اکٹی، تے
ڈاکن: (ک) اکٹی کرن، تے کرن، اوکن (2) بُہتا بولن (3) ڈیہن
ڈاگ: (مث) پشو، ڈنگر، چوکھر (جمع: ڈاگاں) (2) ست
ڈاگاں: ستاں
ڈاگر: (مث) لمے دانے والی کنک دی قسم (2) چیکنی مٹی والی زمین
ڈال: (امر) پا، (مث) ٹاہنی (2) تحفا
ڈالاں: ٹاہنیاں
ڈالڑی: ڈالی، تحفا
ڈالڑیوں: ڈالیوں، تحفے وجوں
ڈالی: (مث) ڈال، ٹاہنی (2) تحفا، رشوت
ڈالے: پائے، پاوے (2) ڈالاں، ٹاہنیاں
ڈالیا: پایا
ڈام: (مذ) فریب، پکھنڈ، دھوکھا
ڈانٹ: (مث) جھڑک

ڈائن: (ک) جھڑکن، دھمکاون، غصّے ہوون
ڈانڈھ: وڈا ریڑھ دی ہڈی (وا)
ڈانڈہ: (مذ) وانڈ، بلد
ڈانڈ ڈبے: ڈبا وانڈ، ہنا سنگ واند
ڈانگیندا: ڈنگدا
ڈاواں ڈول: (غ۔ا) ویکھو "ڈاواں ڈول"
ڈاواں ڈول: جھکے کھبے نوں اُلردا
ڈاوہیں: (غ۔ا) ڈاہویں یاں دہویں، دسویں
ڈاہ: ڈاہون توں امر، وچھا
ڈاہ: ویکھو ڈوہ
ڈاہن: (ک) وچھاون
ڈاہون: (ک) ڈاہن، اگانہ نوں دھکن، جھوکن (اگ وچ بالن) وچھاون
ڈاہوں: ڈوں، ول، طرف، نوں
ڈاہیاں: ڈاہوں توں، وچھائیاں
ڈب: خوراک نال بنن والی طاقت (2) پیسے بنن والی تھیلی (ڈبھ) (3) ساندل بار دے علاقے دا اک قبیلہ
ڈبا: وڈی ڈبی، بھانڈا، لکڑی یاں چٹری دا چورس خانا
ڈبائی: ڈوبی، ڈبوئی
ڈبڈباون: (ک) اکھاں وچ ہنجھو آون، چمسن
ڈبکن: (ک) دھکن، چمکن، لشکن
ڈبگرنی: چمڑے دے کپے ڈبے بناون والی عورت
ڈبن: (ک) ڈبن، پانی وچ غرق ہوون
ڈبہ: ڈبا
ڈبی: (ک) چمڑے دا نکا سارا صندوق، نکا ڈبا
—ڈبیاں پا کے: ڈبی وچ بند کر کے، اک روائتی کہانی جس وچ اک سادھو نے اپنی بے وفا بیوی نوں ڈبی وچ بند کر رکھیا سی پر بیوی نے وی اپنے متر نوں ڈبی بند کر کے اپنے والاں وچ لکایا ہویا سی
ڈبھ: دبھ۔ اک کھردوا مضبوط گھاہ جو چارے لئی مناسب نہیں سمجھیا جاندا۔ ایہدا اکیرن اوکھا ہوندا اے، جھاڑو وغیرا بناندے نیں (2) رنگ دا ہلکا گہرا ہون پاروں پیا ہویا دھبا
ڈبھکن: (ک) چھلکن، ڈبڈباون
ڈبھکن: (ک) غوطے کھاون، ٹبھی مارن، چبھی لاون
ڈبھن: دودھ چھیا جاون
ڈپٹن: (ک) ڈانٹن، گھرکن، جھڑکن، دھمکاون
ڈپھڑی: (مث) ڈفلی
ڈپھن: (ک) بے تحاشا پیون، ڈاپھن
دت کھت: لین دین، آپسی سنبندھ
ڈتم: میں دتیاں
ڈتہ: (غ۔ا) ڈتا، دتا
ڈترا: دتا
ڈٹا: موٹا تے مورکھ بندا (2) حقے دا اوہ حصا جس اُتے ٹوپی ہوندی اے
ڈٹکو: فریب، دھوکھا
ڈٹن: (ک) [illegible] نال ٹھہرن، پکا رہن، قائم [illegible] کھلون، جمن
ڈٹی: (مث) موٹی عورت
ڈٹھ: دیکھیا
ڈٹھ: (مث) دن نوں ویکھی بھالی تھاں
ڈٹھا: ویکھیا
ڈٹھم: میں ویکھیا
ڈٹھڑے: ویکھے، ڈٹھے
ڈٹھڑیں: ویکھدیاں
ڈٹھم: میں ویکھیا
ڈٹھن: ڈٹھا ہوون، ویکھن
ڈٹھوس: ویکھیا سو، اوس ویکھیا
ڈٹھی: ویکھی
ڈٹھیاں: ویکھیاں
ڈجھن: (ک) دجھن، سڑن، بلن، دگن
ڈچکر: (مذ) ہچکر، ہچکول، ٹھٹھا

ڈچھ: جن بھوت دا پرچھاواں
ڈڈ: (مث) ڈڈو
ڈڈارہ: دھوڑی، ڈیمو
ڈڈرہ: وکھاوا، شیخی
ڈڈوے: ڈڈے، ہرے چھولے، چھولیا
ڈڈیاون: (ک) ڈڈو دا بولن، گڑگڑاون، چیکن، ترلے مارن، ڈرن
ڈڈیں: ڈڈ، ڈڈو
ڈڈھپ: زیادتی
ڈراپے: غم، مشکل، مصیبت، ملامت
ڈراکل: ڈراونے، (لہ) (2) ڈرپوک، ڈرو
ڈرپن: (ک) ڈرن، وبکن
ڈرکر: پہاڑ
ڈرن: (ک) خوف کھاون، سہمن، گھابرن
ڈرورہ: ڈور بھورا
ڈریاؤ: ڈرو
ڈریل: (ڈرے۔ل) ڈرے ہوئے
ڈریم: میں ڈریا
ڈس: پتا، نشان
ڈس: کرونبل، شاخ دا پھٹن (2) چھب، خوبصورتی، کلی دا کھڑن
ڈسکارے: ڈسکورے، روندیاں روندیاں ساہ کھچن
ڈسکن: (ک) رووݨ، ڈلکن، ہنکورے بھرن
ڈسن: ڈنگن، سپ دا لڑن
ڈسیکن: دسن
ڈسیجے: دسے، دسدا اے، نظر آوے
ڈسیندے: دسدے، نظر آوندے
ڈکا: روک، اڑیکا
ڈکارن: (ک) ہضم کرن، ڈکار مارن
ڈکاں: (ڈک۔آں) ہتھیلی دیاں گدیاں
ڈکاں: ڈکا لواں، راہ بند کراں
ڈکڈکاون: (ک) ڈگڈگاون، ڈگگاون
ڈکراون: (ک) ڈگر دا بولن

ڈکرن: (ک) دہلن، کھدیڑن، بھجاون، ڈرکاون
ڈکرے: وڈے ٹوٹے
ڈکن: (ک) ڈکا لاون، روکن، اٹکاون، ٹھہراون (2) ہٹکن، ہوڑن، ورجن، ٹھاکن
ڈکن: (ک) کھیڈ وچ دو ٹولیاں بݨن
ڈکن: کپن، وڈھن، ٹکن، شے غائب کرن، گلی ڈنڈے دی کھیڈ وچ ڈنڈے توں رکھن
ڈکی: بند کیتی، روکی
ڈکھ: دکھ (جمع: دکھاں)
ڈکھتورے: دکھوترا، پیشاب آون دا روگ
ڈگ: بے ڈول، بھدا (2) قدم
ڈگڈگی: (مث) ڈفلی، نکی ڈھولکی
ڈگر: (مث) جھیل، کھلوتا پانی (2) موٹائی (3) جوآ کھیڈ دا داتا
ڈل ڈل کردا: لہریے لیندا
ڈلہ/ڈلہ: ڈھیلے، ڈھیماں
ڈلیاں: ڈلی دی جمع، کھلیاں، ٹوٹے
ڈلہ: ڈھیلا
ڈلہ: ڈلھن توں امر
ڈلھک: (مث) چمک، لشک
ڈلھن: (ک) مجھنجے ڈکرن، ڈیٹن، کسے ترل (مائع) شے دا بھانڈے وچوں باہر ڈگن
ڈمبرا: مچھی دی اک قسم
ڈمبھرا: وڈے ڈھڈ والی اک مچھی، ڈمبرا
ڈمن: (ک) رووݨ دھووݨ (لف)
ڈمہ: (مذ) ڈونگھا چھپڑ
ڈمن: (ک) لوہا تپا کے جسم اُتے داغ لاون (2) اگ چاہیاں کوئی شے دیون
ڈن: (مذ) جرمانا، سزا
ڈنجھ: (مث) ڈانجھ، نہ مکن والی ترییہ (لف)
ڈند: دند (لہ)
ڈندالی: ویکھو "دندالی"
ڈنڈ: روال، کھپ، شور (مث) (2) ڈن، جُر

سزا (مذ) (3) ننگاں باہواں دی ورزش (مذ)

ڈنڈول: (مث) ریح دا درد' ڈھڈ پیڑ' پیڑ

ڈنڈی: (مث) راہ' سڑک' وٹ' کچا راہ (2) کن دا اک زیور

—ڈنڈی مارن: تول وچ دھوکھا دیون' بے ایمانی کرن

—ڈنڈی موہن: راہ زنی کرن' راہ وچ مسافر لُٹن

ڈنس: (ڈں-س) ڈنگ' ڈس

ڈنک: (ڈں-ک) ڈنکا' شہرت' ڈگا' ڈھول دی اواز

ڈنکا: (مذ) نگارا' شہرت' چرچا

ڈنگ: (مذ) زہری کیڑیاں مکوڑیاں دے جسم دی چبھویں سُوئی

ڈنگ: (مذ) بھانڈا' صراحی (شراب)

ڈنگ: (مث) ڈنگاپن' خم' ٹیڑھ

ڈنگا: (مذ) ڈنگ والا' خمدار' موڑواں' وِنگا' ٹیڈھا' پُٹھی طبیعت والا

ڈنگالے: (ڈں-گا-لے) ڈنگ والے

ڈنگر: (مذ) پشو' چوکھر' ڈھور' چوپائے (مجازن: بے وقوف بندے)

ڈنگرا: (مذ) ڈنگا

ڈنگن: (ک) ڈنگ مارن' ڈسن' سپ دا لڑن (2) ہتھیار دی نوک چبھی کرن

ڈنگن: (ک) ڈنگن' مرنڈن' کھڑی فصل دے بِٹے توڑن

ڈنگوری: (مث) سوٹی (جو بُڈھے پھڑدے نیں)

ڈنگی: (مث) ڈنگا توں' وِنگی' ٹیڈھی

ڈنگے: ٹیڈھے' ونگے' ڈنگا توں

ڈنگیائی: ٹیڈھا پن' مخالفت

ڈنگیندی: (ڈں-گے-ں-دی) ڈنگدی

ڈنگھیری: (ڈُں-گھے-ری) ڈُونگھی' بُجتی ڈُونگھی

ڈنن: (ک) ڈنڈ لاون' جرمانا کرن

ڈو: دو' وَلے' ولوں' ول' طرف' پاسے (و.ر: ڈوں)

ڈواہاں: دوہاں

ڈوب: ڈبو (امر)

ڈوبا: (مذ) کسے شے نوں ڈوب کے باہر کڈھن

ڈوبایا لوڑن: ڈبونا چاہون (ڈُبایا لوڑن)

ڈوبیگ: ڈبوئے گی' ڈوبے گی

ڈوبو: ڈوبن والا' ڈونگھا پانی جس وچ بندا ڈُب جاوے

ڈوبھ: ڈبوئی

ڈوبھن: دوہیاں جاسن' دُدھ کڈھیا جاسی

ڈوپہری: (مث) گل دُپہری دا پُھل (لا)

ڈوٹا: (مذ) بدمعاش' اوارا (و.ر: ڈوٹے)

ڈوجھا: (مذ) دُوجا' دُووا' دوآ (مث: ڈُوجھی/و.ر ڈوجھے)

ڈوڈا: (مذ) پَھلی' خول' چھولیا

ڈوڈن: سر دے چیر وچ اُتانہہ نوں اُٹھیا ہویا اِک زیور

ڈوڈو: کاں اڈاون لئی بول (2) انگوٹھا' ٹھُوٹھ

ڈوڈے: ڈوڈا دی جمع' کپاہ وغیرا دے بُوٹے اُتے پُھلاں توں پہلاں حالت' پَھلی' چھولیا

ڈور: دھاگا' مسالا لگیا پکا دھاگا جو گڈی اڈاون دے کم آوندا اے

ڈورا: بولا' بہرا' سُن نہ سکن والا

ڈوراں: ڈور دی جمع' دھاگے (یا)

ڈوراپے: مشکلاں' مصیبتاں' طعنے' مہنے' ملامت (ڈراپے)' گلے شکوے ازمائشاں

ڈوروڑا: ڈگڈگی' تماشا دکھاون توں پہلاں وجائی جاون والی نکی جہی ڈھولکی

ڈوری: (مث) ڈورا توں' بولی' کناں توں نہ سُنن والی (2) دھاگا' تار

ڈوریے: ڈوریا' کپڑے دی اک قسم

ڈوڑی: دوگی' دگی

ــڈوڑی تریوڑی: دوتی تینی، دُگی تگی
ــڈوڑی چوڑی: دوتی، چکّی
ڈورے: ڈوریا، اک قسم دا کپڑا (2) دھاگے، رسیاں
ڈوڑے: دوے، دگنے
ڈوکا: اک قسم دی کھجور
ڈوکن: (ک) بناون، گھڑن، رچن، تخلیق کرن، خاکا یاں ڈھانچا تیار کرن، شکل دیون
ڈوکھ: دُکھ
ــڈوکھ گھتا: دُکھاں وچ گھریا
ڈوکھڑی: (مث) دُکھیا، دکھیاری
ڈوکھے: دُکھی، دُکھ والے
ڈوکھایے: ڈونگھائی، گہرائی
ڈوگھے: ڈونگھے، گہرے
ڈول: مل، آکھی گل توں پرانہ ہوون، ڈولن توں حاصل مصدر تے امر (فر) (2) پانی دی بالٹی دی اک قسم (3) شکل، حالت (4) ڈولی، عورتاں دی پالکی (وا) (5) ورت کے، اندازے نال (ہا) (6) طور طریقا، سبھا، انداز، ڈھنگ (7) نقشا، پلان، ترتیب، منصوبا، خاکا
ــڈول بناون: تیاری کرن، شروع کرن
ــڈول پکاون: منصوبے نوں مکمل کرن
ڈولا: ڈولی، ساک (2) مٹی دا گڑوا (3) جماع (4) اُڑن کھٹولا (وا)
ڈولاندی: ڈولدی
ڈولایے: ڈولن توں، پھیریے، چھکایے، جلایے
ڈولڑی: ڈولی
ڈولن: (ک) ہلن، تھراون، لرزن، ڈگمگاون، جھولن۔ ہور ویکھو "ڈول"
ڈولنا: مُڈھلا ڈھانچا بناون (وا)
ڈولی: دولھن بیٹھن دی پالکی (2) نو ویاہی دولھن (3) امیریاں راجے نوں پیش کیتا رشتا جو غریب لوک آپے ڈولی بھا لیاوندے نیں

ڈولے: ویکھو "ڈولھے"
ڈولیاں: ڈولھے، بانہہ دی مچھی (خف)
ــڈولیاں وٹیاں: باہواں کھچیاں (لڑن لئی)
ڈولھتی: ڈولھدی
ڈولھنا: ڈولھن توں امر، ڈیٹھن
ڈولھے: موہنڈھے تے کہنی وچکار بانہہ دا گوشت، بانہہ دی مچھی
ڈوم: (مذ) بھنڈ، مراسی (مث: ڈومنی، جمع ڈوماں)
ڈومنا: شہد دی وڈی مکھی
ڈومنیاں: مراثناں
ڈومنی: ڈومنی، مراثن
ڈون: (ع ا) ڈوننہ، دوننہ، دو
ڈون: دل، ولے، دو، طرف، پاسے
ڈونڈی: نکی بیڑی، چھوٹی کشتی
ڈونگر: پہاڑ، پہاڑی علاقا
ڈونہ: جنگل دی اگ
ڈوہ: دوش، الزام، گلا، قصور
ڈوہاگ/ڈوھاگ: بیوگی، اجڑن، جدائی (سہاگ دے اُلٹ)
ڈوہاگن: بدنصیب، بیوا، چھُٹڑ، در بھاگنی
ڈوہاگی: غمگین
ڈوہاوے: دودھ کڈھن دے بھانڈے
ڈوہڑ: تھل وچ پدھری تھاں
ڈوہون: (ک) دوہون، چوون، دودھ کڈھن
ڈوہی: ڈوہ، ملامت، عیب
ڈوہیلا: بدبخت، ڈوہ والا، غمگین، غم بھریا
ڈوہیں: دوویں
دوئی: لکڑ دا چمچا جو سالن پکاندیاں ورتیندا اے
ڈویڑن: (مذ/انگ) ونڈ، تقسیم، بھاگ، حصا، کمشنری (احمد)
ڈہاڑی: دہاڑی، روز، دہاڑ
ڈہاں: ڈگاں
ڈہاہ: ڈھا، ڈگا

ڈہائیں: ڈھاواں، رون دھون
ڈہر: ریگستانی میدان، صحرا، کھلی ریت دا مدان
ڈ ہکن: (ک) ڈ ہکن، ڈھکن
ڈہلیا: دہلیا، ڈریا (لط)
ڈہم: پیٹ
ڈہن: ٹٹ پیندے نیں
ڈہوں: ڈوں، ول، وَلے، طرف، پاسے، ولوں، توں، تھوں، تھیں
ڈہے: (غ۔ا) ڈھے، ڈگ
ڈیہں: دن
ڈیہندے: ڈیہں دے، دن وچ، اک دن وچ
ڈوُلا: ڈوُلھا
ڈیتس: دتا سو (لط)
ڈیتجے: دتے، دیو (جہ)
ڈیڈھے: ڈیڈھ (اِک بدلے ڈیڈھ/خف)
ڈیر: دیور، خاوند دا نِکا بھرا، دیر
ڈیرا: عارضی وسیرا، تھاں، ٹھکانا، رہن واسا، اڈّا (و۔ڈیرے)
ڈیس: دیس، ملک (2) دے سو
ڈیسم: میں نوں دسی
ڈیک: (ڈی۔ک/مث) جھیک، مسلسل ہنا ساہ لئے پیون (2) ڈھاہ
ڈیک: (ڈے۔ک) نالا (2) دریا دی پاڑ، چنگے موسم والی اِک تھاں
ڈیکاں: ڈھاواں (مار کے رون)
ڈیکے: (ڈے کے) دریا دی پاڑ، ڈیک
ڈیکھالی: وکھالا، وکھائی
ڈیکھین: دیکھین، دِسن، نظر آون
ڈیگ: (ڈے گ) ڈیگن توں، گِرا
ڈیگر: دیگر، عصر دی نماز (دا ویلا)
ڈیل: مشکل، ڈول
ڈیل: قد کاٹھ، جسامت، لمائی
ڈیلا: دلدلی زمین دا اِک بوٹا

ڈیلا: (ڈے۔لا): اکھ دا آنا، ڈھیلا (2) کریر دی جھاڑی دا پَھل، ڈیلھا
ڈیلے: ڈیلا دی جمع، کریر دی جھاڑی دے پَھل (خف)
ڈیمبرن: (ک) بوندلن، گھبرن، گھابرن، ڈوربھورا ہوون، بدحواس ہوون
ڈینھ: دِن
۔ڈینہ اڈھائی: ڈھائی دِن، مختصر زندگی
ڈینہاں: دِن، دنے
ڈینہڑے: دن، دینہ
ڈینھو ڈینہ: دنو دن
ڈینھو: ڈیمو، اک اڈنا زہری کیڑا
ڈینھ: دینہ، دن
ڈینھوں: ڈینہ، دن، سورج
ڈین: (مث) چڑیل، بدشکل عورت
۔ڈیناں: ڈیناں
ڈیہہ: ڈک، ڈھے
ڈیہہ: راہ، رستا
ڈیہاڑا: ڈینہ، دیہاڑ، دن
ڈیہل: دہل، ڈر، رُعب، ڈیہلن توں
۔ڈیہل گئی: دہل گئی، ڈر گئی
ڈیہلن: (ک) ڈرن، دہلن، گھابرن
ڈیہنا: ٹکر مارن، ترت شروع کرن
ڈیوی: تیٹوں دیوے

ڈھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ویہواں اکھر ایہ اکھر دیسی اے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا' گرمکھی وچ ایہدے متبادل ڈھڈا (ਢ) اے

ڈھا: تھلے ڈگا' پچھاڑ (امر/ا)

ڈھا: پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھے کھرن تے بھرن دا عمل

ڈھاب: ٹوبھا' چھپڑ

ڈھاپن: (ک) ڈھکن' کجن

ڈھاڈی/ڈھاڈھی: گا کے وار پڑھن والا

ڈھاڈی: (مث) ڈھانڈی' اگ

ڈھاڈھی: (مذ) ویکھو "ڈھاڈی"

ڈھارا: (مذ) چھپر' شلٹر (Shelter)

ڈھارس: (مث) تسلی' اطمینان

ڈھاشا: لک گر سارا' ٹیک' ٹکیا' سارا' ڈھو

ڈھاک: لک' کڑ' پسلی' وکھی دا حصا (2) علاقا' سمت' پاسا (3) بھجرے دا رکھ جیہدی گوند نال کرکس بنڈی اے

ڈھاکاں: ڈھاک دی جمع' لک' کڑ' وکھی

ڈھال: (مث) تلوار نیزے توں بچاون والی شے (2) اتار (3) نوان (ڈھلوان توں) (4) مالیا' زمین دا ٹیکس

ڈھالا: قرعا (2) ویکھو ڈال

ڈھالا دی: اچ نیو دی' اُچ جھک دی

ڈھالاں: گزاراں' مطابق کراں

ڈھالن: (ک) تھلے لاہن' مرضی مطابق شکل دیون' پگھری ہاں نرم شے نوں سچے وغیرا وچ پا کے خاص شکل دیون' گھڑن

ڈھالے: ڈھالا' قرعا (خف)

ڈھانڈ: ویکھو "ڈھانڈی"

ڈھانڈا: ڈگدا' ڈھیندا (لط) ڈگاندا

ڈھانڈری: ویکھو "ڈھانڈی" (2) بڈھی گاں

ڈھانڈلے: بدلاں دے جھنڈ

ڈھانڈی: تیلے یاں ککھاں دی اگ' بھانبڑ' اگ' شعلے (و.ر ڈھانڈیاں)

ڈھاوے: ڈھاواں مارے (روے/ غم) (2) ڈھاون توں' ڈگاوے

ڈھاہ: ڈھا' روڑھ' پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھیاں دا کھرن تے بھرن' نیویں تھاں

ڈھاہاں: مرداں دا آواز نال رون

ڈھاہن: (ک) ڈھاون' ڈگاون' سٹن

ڈھائے: ڈگائے' سٹے' کشتی وچ پچھاڑے

ڈھب: (مذ) طریقا' ڈھنگ' راہ' طور

ڈھٹھ: ڈاڈھا' ظالم

ڈھٹھ: ڈھٹھن توں ڈگ

ڈھٹھا: ڈگا' تنزلی ہو گئی' مرتبے توں تھلے آگیا (لط)

ڈھٹھڑے: ڈھٹھے' ڈگے' (خف/ غم)

ڈھٹھیاں: ڈگیاں' ڈگائیاں گئیاں

ڈھچکن: (ک) لنگڑا کے ٹرن

ڈھڈ: نکا ڈھول جو وجا کے ڈاڈھی وار گاوندے نیں

ڈھڈ: (مذ) پیٹ' جسم دا وچکارلا نرم حصا' معدا

-ڈھڈو گھتا: ڈھڈ دا غلام' کمینا

ڈھڈل: وڈے ڈھڈ والا' بدنما جسم والا' پیٹو' ڈھڈو

ڈھڈورن: (ک) ڈھونڈن' بھالن' لبھن

ڈھر: ڈھل

ڈھر: تھاں' زمین' دھر

ڈھرکن: (ک) ڈھلکن' لمکن

ڈھرن: (ک) پسیجن' دل نرم ہوون

ڈھسان: (ک) پھسلن' تھلکن' ڈگن

ڈھسے: جانگلی لکڑیاں ڈانگاں

ڈھک: غلام' قیدی' گولا' (2) ڈھکن توں (3) ڈھاک دا رکھ (4) بنا

ڈھک: ہو' وڑ' نیڑے آ' ("ڈھکن" توں)

-ڈھک آون: جنج دا دولھن لے کے حرمت نال پرت آون

—ڈھک ڈھک بیٹھن: نیڑے ہو ہو بیٹھن

ڈھکا: پہنچیا، اپڑیا، آیا (و،ن: ڈھکے)

ڈھکدا: وڑدا، ہوندا (و،ن: ڈھکدی)

ڈھکسن: گاں دا بولن

ڈھکسن: (ڈھک سن) ڈھکن گے، آون گے، وڑن گے

ڈھکن: (ک) کجن، لکاون، چھپاون (نذ) ڈھکنا، بھانڈے یاں ڈبے دا بوہا

ڈھکن: (ک) گاں یاں ڈاند دا خاص اواز کڈھن، ساہن دا بولن

ڈھکن: (ک) آون، نیڑے آون، قریب ہوون، وڑن، لاڑے دا جنج لے کے اپڑن، (2) پھبن، پچن، (3) گاں مجھ دا سوَن نیڑے ہوون

ڈھکی: درا، دو پہاڑاں وچکارلا راہ

ڈھکے: نیڑے اپڑے (وا)

ڈھکے: ڈھیر، بولہ

ڈھگا: (نذ) ڈاند، بلد، سدھا آدمی

ڈھگڑی: دلالن (لڈ)

ڈھگی: (مث) ڈھک ڈھیر

ڈھل: (مث) دیر، سستی، نرمی، سختی نہ ہوون دی حالت

—ڈھل جائے: نرم ہو جاوے

ڈھلا: نرم سست (مث: ڈھلی)

ڈھلائے: (غ ا) ڈھائے، ڈولھے

ڈھلک ہٹیاں: چو پے (اتھرو/خف)

ڈھلکن: (ک) ڈھکن، اپڑن

ڈھلکن: (ک) ڈھکن، اپڑن، سرکن، تھلے ڈگن، الرن، مائل ہوون

ڈھلن: (ک) پنگرن، پگھرن، نرم ہوون، گھٹن، تھلے آون، زوال ہوون، روپ وٹاون، بتایا جاون، گزرن، بیتن، تھلے لتھن

ڈھلی: اتری، کی، لتھی، ویکھو "ڈھلن"

ڈھلی: جھکی ہوئی، نرم

ڈھلیت: ڈھال والا، سرکاری پیادا (وا)

ڈھم: ڈسمہ، جھوٹھی عزت لئی پھمنڈ

ڈھم: معمولی پھٹ، جھریٹ، چوبھ

ڈھملاون: وجن، ڈھم ڈھم کرن

ڈھنڈ: ٹنڈ (2) ٹھا

ڈھنڈال: (نذ) ڈھونڈن والا

ڈھنڈورا: اعلان، مشہوری

ڈھنڈورن/ڈھنڈولن: (ک) ڈھونڈن، بھالن، لبھن

ڈھنڈولیا: توں ڈھونڈیا

ڈھنڈیاسے: اساں ڈھونڈیا

ڈھنڈیندا: ڈھونڈا، بھالدا، لبھدا

ڈھنگ: (نذ) طریقہ، چج

ڈھنگ: رشتا، نکاح، دھاگا، ڈوری

—ڈھنگ دا: مرک مرک کے چلن والا پشو جدے پیریں رسا ہوندا اے تے اوہ کھیت توں دور نہیں جا سکدا

ڈھنگا: (نذ) ڈھنگ، پشو نوں دور جاون توں بچاون لئی دوہاں بجے یاں دوہاں کھبے پیراں نوں بنھی رسی

ڈھنگن: (ک) ڈھنگا بنھن، جوڑن، بنھن

ڈھو: سہارا، آسرا، بہانا، ٹیک، راہ (2) تحفا (3) لٹ مار دا سامان (امر) وڑ، داخل ہو (4) بند کر (بوہا)

ڈھوپر: کابل دا اک پنڈ

ڈھوڈا: (نذ) باجرے مکی جوار وغیرا دی موٹی روٹی

—ڈھوڈا تھائی: باجرے دی روٹی تے ساگ

ڈھور: ڈنگر، چوکھر، پشو، پالتو جنور، چوپایا

ڈھورا: نیویں تھاں، چھپڑ، تلاء (لڈ) (2) ڈھور ڈنگر، پشو، بے عقل جنور (3) آٹے تے ان نوں لگن والا اک قسم دا کیڑا

ڈھوک: (مث) پنڈ، گراں، جھوک، وستی (جمع: ڈھوکاں)

ڈھول: (نذ) ڈگے نال وجن والا پنجاب دا مشہور

ساز (2) جتر' پیارا' محبوب' جانی

ڈھولا: (مذ) ڈھول' محبوب (2) اِک قسم دا لوک گیت

ڈھولک/ڈھولکی: (مث) نکا ڈھول جو ویاہواں اُتّے ہتھ نال وجاندے نیں

ڈھولن: ڈھول' محبوب

ڈھولی: (مذ) ڈھول وجاون والا

ڈھوتا: ڈھوون' بوہا بند کرن' شے چک کے اپڑاون

ڈھونڈ: (مذ) کھوج' تلاش' بھال

ڈھونڈاؤ: ڈھونڈن والا

ڈھونڈم: ڈھونڈ کے' میں ڈھونڈیا (ناٹک)

ڈھونڈن: (ک) لبھن' بھالن' کھوجن' گولن

ڈھونڈیسوں: ڈھونڈاں گے

ڈھونڈیندی: ڈھونڈدی' لبھدی' بھالدی

ڈھونڈیندیے: نی ڈھونڈن والیے

ڈھون/ڈھوون: (ک) ڈھوائی کرن' شے چک کے اِک تھاؤں دُوجی تھاں لے جاون (2) پیش کرن (3) پہنچ' اپڑائی' رسائی

ڈھوئی: رسائی' اپڑ' پہنچ' سہارا

ڈھوئی: ڈونگھا' گہرا (2) مچھ کنے' چوکلے' کولے پیٹھ

ڈھوئے: کھچے' لیاوے' چکے' ویکھو "ڈھوون"

ــ ڈھوئے ہاں: نیڑے کیتے گئے آں

ڈھویں: (ع ا) ڈھویں' داہویں' دسویں (لط)

ڈھے: ڈھیہ' ڈھیہ توں امر تے حاصل مصدر

ڈھے پین: ڈِگ پین

ڈھیا: لما

ڈھیڈ: گھرا جنور تے اوہدے چمڑے دا کم کرن والی اِک قوم

ڈھیٹھ: ہٹ' بولہ

ڈھیر: ڈھیر (2) (ک) ڈھیرنے (ائیرنے) اُتّے سُوتریاں وان وٹن

ڈھیری/ڈھیریاں ڈھا بہنا: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون

ڈھیسی: لبھسی' لبھے گا

ڈھیکا: (ڈھے۔کا/مذ) سادا' احمق' بھولا بھالا

ڈھیلا: مٹی دی ڈھیم' روڑی

ڈھیلہ: کھوکھلا کانا جس نال قلم بناندے سن

ڈھیم: (مث) ڈھم' مٹی دا ڈھیلا' روڑی

ڈھینڈے: ڈکرے

ڈھینگر: (ڈھی۔س۔گر) جھاڑی' پتر بنا ٹاہنی (مث: ڈھینگری)

ڈھیون: (ک) ڈگن' پرتن' ڈگن۔ کسے پیر دے استانے اُتّے ڈِگن

ڈھیون: (ڈھی۔س/ک) ملن' لبھن' ہتھ آون

ڈھیوسے: ملیا

ڈھیون/ڈھیون: (ک) ویکھو "ڈھیون"

ذ

ذ: پنجابی وچ ایہ اکثر عربی توں آیا اے۔ جناں لفظاں وچ ایہ اکثر ورتیجے اوہ عربی توں آئے ہن

ذات: (مث) مراد اللہ تعالیٰ (تصف)

ــ ذاتوں: ذات دا' ربّی (ا)

ــ ذاتی: وحدت الوجود نوں منن والا (تکل (2) اپنا

ذات الکرسی: تاریاں دا اک جھرمٹ

ذاکر: (مذ) ذکر کرن والا' مرثیے پڑھن والا

ذائقہ: سواد' مزا

ذبح: حلال' اسلامی طریقے نال گلا کٹ کے جنو

نوں کھاون لئی مارن

ذیبہ: ٹھگوار

ذخیرہ: بھنڈار' شے جمع کرن' خزانا

ذرہ: جھٹ' تھوڑا جہی' بُہت معمولی شے

ذرہ: زرہ بکتر' لوہے دا لباس

ذریت: نسل' اولاد

ذقن: ٹھوڈی

ذکر: (نا) یاد' رب دا ناں بار بار آکھن

—ذکر ثنا وہالی: رب دا ذکر تے تعریف' عبادت (مم)

ذکی: (نا) ذہین' ہشیار' گل نوں چھیتی سمجھ لین والا

ذلت: (نا) خواری' کمینگی

ذلق: "ذلق" توں' بے ارام

ذم: نقص' عیب' برائی' مندا پا

ذلون: ذولنون مصری' ویکھو "ذوالنون" مصر دے بزرگ صوفی

ذوات: ذات دی جمع

ذوالجلال: (نا) جلال والا' رب

— ذوالجلالیاں: رب دے جلال والا ہوون دی صفت (علی)

ذوالحالی: رووݨ دھووݨ

ذوالفقار: حضرت علیؓ دی اک تلوار

ذوالقرنین: دو قرناں والا' اک بادشاہ دا بلاوݨ ناں

ذوالنون: مچھی والا (حضرت یونسؑ جو ترے دن تے راتاں مچھی دے ڈھڈ وچ رہے

ذوالنون مصری: اک صوفی بزرگ

ذوق: لذت' سواد' چسکا (جمع: ذوقاں/غ)

—ذوق نماز نساء تے طیبہ: "عورت نماز تے خشبو" مینوں پسند اے والی حدیث ول اشارا

ذبحہ: (ع) بجگیاڑ (غ)

ذی: والا' رکھن والا (اگاڑ دے طور اُتے ورتیندا اے)

—ذی ہوش: ہوش والا' سیانا

—ذی روح: جاندار

ذیل: ہیٹھاں' تھلے' تحت' ضمن (2) کئی کئی پنڈاں نوں رلا کے بنائی اک انتظامی وَنڈ جِہدا آگو "ذیلدار" اکھواندا سی

ذیلے: ذیل

ڑ: پنجابی اکھرلپی دا 22واں اکھر' ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ل" تے "ڑ" نال ہوندا اے ایہدا گُرمکھی تبادل ررا (ڑ) اے

را: (ڑ) نوں

رابہ: (مث) گنے دا کاڑھیا ہویا شیرا (گڑ بنن توں پہلاں)

راپا: تیراں یاں گولیاں دی بوچھاڑ (2) ہاسا مذاق (ددرا رابے)

رابیل: رویل' موتیا' چنبیلی (گل یاسمن)

راتب: جنور دی خوراک' کتے دے چھچھڑے

راتدنے: رات دنے' دن تے رات' ہر ویلے

راتڑی: رات

راتی: رات نوں' رات دا

راتے: رات

راٹھ: ساؤ' امیر' رئیس

راٹھور: کشمیر دی اک قوم

راج: (مذ) حکومت' ریاست' شاہی' انتظامی اختیار
-راج پتر: راجکمار' شہزادا
-راج کھیلی: راج بھوگن والی' راج لیݨ والی
(2) راج توں لا پرواہ
راجا: کسے ہندو ریاست دا بادشاہ (2) نائی
-راجا کنس: متھرا ریاست دا راجا جہنے
جیوتشی دے کہن اُتے کرشن جی نوں مارن دا منا پکایا
سی
راجا ماہنو: اک ہندو راجا جو جنسی سکھ لئی
پرسدھ سی
راجس: راکھس' راکھشش
راجندر: راجا اندر دے پریم وچ پھاتیاں
راجی: کسے دی محبت وچ پھاتی رن
راچن: (ک) محبت وچ پھسݨ
راحات: راحتاں' ارام
راحت: (مث/ع) ارام' چین
-راحت جان: دل دا ارام' جان دا سکھ
راحیل: حضرت یوسفؑ دی ماں جو حضرت یعقوبؑ
دی اک ہور بیوی رجواں دی بھیݨ وی سن
راخس: راکھشش' وحشی' جانگلی
رادھا: بیمیا' بویا (لہ)
رادھا: (مث) کرشن جی دی پریمکا
رادھن: (ک) بناݨ کرݨ' راہݨ
رادھوں: رادھن توں' بی بیجݨ
رادھی: ریجی ہوئی' تیار فصل
راڑا: جھرپٹ' (2) اک پہاڑی رُکھ
راڑاں: رچھ دے بولݨ دی اواز
راڑن: (ک) اگ اُتے سیک کے خستا بناوݨ
راڑن: (ک) روڑھݨ' راڑݨ' پکا کے خستا کرݨ
(2) دلݨ' درڑݨ (3) پھساوݨ
راز: (مذ/فا) گجھ' بھیت
-راز و نیاز: پیار محبت دیاں گلاں' لُک چھُپ
کے گلاں

رازق: (مذ/ع) رزق دیوݨہار' رب
راس: راست دا مخفف' اسمانی برج' ڈراما' کھیڈ
چنگی' سدھی' صاف' تیار' مناسب' موزوں' تجارت
وچ لایا سرمایا' اصل پونجی' بنیادی رقم
-راس بنائے گھوڑے: ساز دے گھوڑے
درست کیتے
-راس کرن: راست کرݨ' بسترے نوں
رسلوتاں دور کرݨ' موافق بناوݨ
راست: (مذ/فا) سِدھا' سچا' سچا' ٹھیک
راستی: (مث) سچائی
راستا: (مذ/فا) سِدھا' سچا' سچا' ٹھیک
راستی: (مث) سچائی
راسخ: (مذ/ع) پکا' مضبوط' پائیدار
راسی: راکھی کرے گا
راشک: (مذ) راکھشش
راشی: رشوت دیوݨ والا
راغب: (مذ/ع) رغبت رکھݨ والا' شوق تے
دلچسپی رکھݨہار
رافضی: رفض توں' ساتھ چھڈݨ والا' منکر' شیعہ
راک: (مذ) سردار' راٹھ
راکس: ویکھو "راکھش"
راکش: راکھش' ظالم' مار دیوݨ والا
راکھا: راکھی کرݨ والا' محافظ
راکھواں: رکھیا ہویا جنور' پالتو
راکھی: حفاظت' ضامن
راگ: (مذ) گاݨا' سُر
-راگ گن: کمان دی اواز
راگی: (مذ) راگ گاوݨ والا
رال: چیڑھ دے رُکھ دا رس' کھاوݨ والی شے
نوں ویکھ کے مونہ چوں وگن والا پانی' کسے قسم دا
لیس والا ترل
رالا: (مذ) رَلے والا' کسے سٹ دے نشان والا
رالن: (ک) رلاوݨ' ملاوݨ' کٹھ' دلݨ (2) چکی

دی کلی دوالے اِنُو رکھن

رالیاں: ملاپ

رام: ہندوواں دا خدا' سیتا دا خاوند جو رامائن قصے دا ہیرو اے

-رام جنیتی: (مث) نچن گاون والی' نفرت توں بچاون لئی ہندو ایس ناں نال بلاندے نیں' رام جنی

رام چندر: راجا دسرتھ دا پتر جنوں اوہنے رانی آکھے لگ کے دیس نکالا دے دتا سی

-رام دوارے: رب دے دوارے

-رام کلی: اک سُر دا ناں

-رام کہانی: لمی تے غیر دلچسپ کہانی

رامائن: (مث) ہندوواں دی اک پوتر کتاب جس وچ رام جی دے بن واس تے واپسی دی کہانی اے

رانبھن: (ک) گاں دا اواز کڈھن' بولن' ڈکراون

رانجھو: (مذ) محبوب' رانجھا' رانجھن' اللہ تعالیٰ' محبوب حقیقی

راند: کھیڈ تماشا' شغل' بازی

-راند رسائی: کھیڈ رچایا

- راندے: راند' کھیڈ' شغل

-راندی: وانجی' خالی' محروم

-رانگلیاں: رنگین' رنگدار

رانن: (ک) پیر تھلے بھیوں' جنسی فعل لئی قابو کرن

رانون: (ک) ویکھو "رانن"

رانا: راجا' محبوب' راجپوت

رانی: رانا توں مث' ملکا' راجے دی تیویں

-رانی خاں دے سالے: دھگانے دے رشتے دار' خاہ مخاہ دے امیدوار (عورتاں دا "سالا" نہیں ہوندا)

راوا: خشک تے وران علاقا' سطح مرتفع

راوت: پہلوان' بہادر بندا

راوٹھ: "راوت" ویکھو

راول: جوگی' فقیر' فال دسن والا' رلی (مجازن محبوب' سوہنا' بہار والا)

-راول رولا: پریشان خیالی' وگڑیا ہویا

راولا: اے جوگی

راولڑی: راول توں مونث

راولے: ویکھو "راولا"

راون: (مذ) لنکا دا راجا جو رامچندر دے بن واس دے دوران سیتا نوں اغوا کر کے لے گیا سی

راوی: (مذ) روایت کرن والا' گل دسن والا (2) دیس پنجاب دا مشہور دریا

راوے: راواتوں-خشک اجاڑ تے بنجر علاقا

راویاں: راوی دی جمع' روایت کرن والے' قصّا کار

راویں: راوا' سخت کرڑی زمین

راویو: رجھایا' بھرمایا

راہ: رسم' دستور' روایت' طریقا' رستا

-راہ کھولن: تدبیر نال راہ وچ پئیاں رکاوٹاں دور کرن' خوشی نال اجازت دیون

-راہ گوڑھائی: ویاہ دی اِک رسم جس وچ دولہا دیاں سالیاں جنج ڈک کے راہ کھولن دے پیسے لیندیاں نیں

-راہ مارن: راہ زنی کرن

-راہ مجاز: عشق مجازی دی راہ

راہا: راہ

راہب: (مذ/ع) رب دی راہ وچ دنیا چھڈ دیون والا فقیر

راہبر: (مذ) آگو' رہنما' راہ دسن والا

راہی: رہوے گا

راہک: کاشتکار' بیجن والا' زمیندار' ہل جوتن والا

راہکاں: راہک دی جمع

راہکی: راہک دا کم یاں اوہدا معاوضا

راہنداہ: رہندا
راہنڑ: راہنڑ
راہنڑ: (ک) ہل جیہی نال ضرب لا کے سخت شے وچ نشان پاونڑ' ہل چلاونڑ' چکی یاں ہل دے ٹوں کھردرا کرنڑ تاں جے پسائی چنگی ہو سکے
راہو: راہی' مسافر
راہونڑ/راہنڑ: (ک) راہنڑ' کھوترنڑ' چکی دے پڑ نوں کھردرا کرنڑ' واہی بیجی کرنڑ
راہی: مسافر
راہے: راہ' راہ وچ
رائے: رائے' خیال' سوچ' نکتہ و نظر
راء رحمو: مرزے دا چاچا
رائبہ: شک کرنڑ والی (2) سہیلی
رائباں: سہیلیاں
رائی: (مث) سرہوں ورگا اک نکا بی جو ترشی پاروں اچار وغیرا وچ ورتیندا اے' ذرا ماسا' رتی' تھوڑا جنا
رائیگاں: برباد' ضائع' فضول
رائیو: رجھایا' خش کیتا
رب: (مذ/ع) اللہ تعالیٰ' پالنہار
-رب ارنی: اے رب مینوں اپنا آپ وکھا (جلوا کرا) (طور پہاڑ اُتے رب نوں حضرت موسیٰؑ دا مطالبہ)
-رب تحقیق کرسی: رب واقعی اوہی کم کرے گا
-رب کھجوریں پکیاں: رب نے کھجوراں پکا دتیاں
رباب: اک قسم دا واجا
رباعی: چار مصرعے دی خاص بحر والی نظم
ربانا/ربانی: رب دا
ربڑنڑ: (ک) رگڑنڑ' گھول وچ مخالف نوں زمین رگڑنڑ' لے پھناوے دا تڑنڑ سے زمین اُتے گھسیٹیا جاونڑ

ربط: (ع) میل' تعلق' سنبندھ
-ربطوں: ربط توں' رابطے' تعلق
ربع: (ع) چوتھائی' چوتھا حصا
ربیدی: رب دی
ربیل: رویل' موتیے دے پھل
ربھڑ: نکا خربوزا
رپنڑ: رپنڑ توں' غصے وچ آونڑ
رپا: چاندی' روپا
رپٹ: رپورٹ
رپڑکھنڈ: زمین دا ناواہنڑ جوگ ٹوٹا (غیر مہذب تے بے وقوف آدمی)
رپڑا: (مذ) رپا' چاندی' روپیا
رپنڑ: (ک) رنگین (2) غصے وچ آونڑ
رپتا: معروف' دھیان وچ
رپے: رپا' چاندی
رت: خون' لہو
-رت پیاسے: خون دے تریہائے
-رت روندیاں: خون دے ہنجو روندیاں
-رت ولی: لہو وچ' لہو والا' خونی
-رت وتا: خون رتا' غصے نال لال' سوہے (و: رت وتے)
-رت ہارنہارا: خونی' قاتل
-رت ہنجو: خون دے اتھرو
رت: موسم
-رت نہ سہے جانی: جسم موسم (دی سختی) نہیں سہندا
رتا: سوہا' لال' رت دا' خونی (2) تھوڑا جیہا (3) رنگیا ہویا' کڑھیا ہویا
رتاہا: ویکھو "رت داہا"
رتڑوں رووان: خون ہنجو رووان
رتڑے: رتے' سوہے' لال
رتق: (ع) بنھنڑ
رتک: رتا کو

رتن: رت' خون
رتن: (ک) ریتی نال رگڑن (2) خالی ہوون
رتن جوت: (مذ) سدا بہار' چٹے تے کاسنی پُھلاں والا اک بوٹا
رتن: اکھاں (بف)
رتو: رت' لہو' خون
رتوکا: رات دا
رتوکے: رات دے
رتوں: رت توں' خون توں
—رتوں وہندے گھا: اجہے زخم جہناں توں خون وگدا ہووے
رتی: اک ماسے دا اٹھواں حصّا' تھوڑا جیہا' ذرا بھر
—رتی رتی من: رتی بھار دی من لگدا اے
رتی: سرخ' لال
رتی: جنسی خواہش' وصل لئی رضامندی
—رتی ودھ دھوتیاں: عیاش' بدمعاش عورتاں
رتی بلاون: ویاہ دی اک رسم
رتے: رتا توں' سرخ' لال (2) رنگے' گڑھے
—رتے رب سیوں: رب دے رنگ وچ رنگے
رتیں: رت' لہو
رتھ: گڈ' چھکڑا
رتھاون: (ک) رکن' بس کرن
رٹ: رٹا' وار وار دُہرائی
رٹن: (ک) گھوٹا لاون' دُہراون' زبانی یاد کرن' تکرار کرن' ورد کرن
رٹھ: رس
رٹھا: رسیا
رٹھاین: سبھناں راتھاں دا
رج: رجن توں حاصل مصدر تے امر
—رج پیتا: بے زار ہو جاون
—رج رہے: تنگ آئے

رجب: اسلامی ورھے دا ستواں مہینا
رجک وھونی: جدے اُتے رنگ نہ چڑھ سکے (ایسا بندا جدے اُتے کسے گل دا اثر نہ ہووے)
رجن: (ک) پُر ہوون' بھریجن' ڈھڈ بھرن' تسلی ہوون
رجوع: (مذ/ع) کسے شے ول رخ کرنا' عورت نوں چھڈن مگروں مڑ رخ پھیرنا
—رجوع ہوون: امداد انصاف یاں ہدایت لئی کسے کول جاون' سوال دا جواب منگن' حوالا چاہون
رجولس: (رج-ولس) شاہی خاندان دا' راجکمار
رجے: پیٹ بھر جاوے' جی بھر جاوے
رجیم: مردود' جہنوں سنگسار کیتا جاوے
رجھاون: (ک) اپنے ول مائل کرن
رجھایم: میں رجھایا
رِجھدا: پکدا
رُجھدا: معروف ہوندا
رجھن: (ک) کھاون لئی کوئی شے ہانڈی وچ پکن
رُجھن: (ک) آہرے لگن' معروف ہوون
رجھوں: معروف ہویوں
رجھیں: (رج-جھے-ں) معروف ہوویں
رچ: رچن توں امر تے حاصل مصدر
رچاون: (ک) جذب کرن (2) تخلیق کرن' بناون' گھڑن
رچن: (ک) جذب ہوون' پچن' ہضم ہوون
رچیا: وسیا' جذب ہویا' چنگی طرحاں رل گیا
رُچھ (مذ): اوزار' آلا
رچھ پلمن: کسے کپڑے وچوں پیٹے دے تار نکل کے صرف تانے دے تار رہ جاون' خستا حال ہوون
رحل: (مث/ع) دو پھٹیاں نال بنائی ٹیک جو قرآن شریف رکھ کے پڑھن دے کم آوندی اے
رحم: (مذ/ع) ترس' کسے دی مندا حالی دیکھ کے

ہمدردی دا احساس
رحم: (مذ/ع) ترس، پچھتاوا ،
رحمان: بہت رحم کرن والا، رب دا اک صفاتی ناں
-رحمانی: رحمان دا، رب دا
رحموں: اپنے رحم نال
رحمے: رحم
رحیق: خالص (شراب) بنا ملاوٹ، شریف
رُخ: شطرنج دا اک مُہرا جو نرا سجے کھبے یاں اگے پچھے ٹھاندا اے
رُخ: چہرا (2) سمت، پاسا
-رُخ دیون: کسے پاسے توجا کرن
رخام: (رو-خام) سنگ مرمر
رخامی: سنگ مرمر دا بنیا، چٹا سفید
رخت: (فا) سفر سامان
رخت وچھاجن: سامان دا بندوبست کرن
رخسار: (مذ/فا) گلھ
-رخسارے یار دے: یار دے رخسار (گلھ)
رخصت: (مث/ع) چھٹی، اجازت، جاون
رخنہ: (مذ/فا) موری، چھیک، کھپا، وِتھ
-رخنے: موریاں، چھیک، "رخنہ" دی جمع
رد: (ع) ناپسندیدگی، نہ کرن، پر تاہ
-رد قدح: بحث بازی ہون، کھینچ
روانداز: رواں دا، رویاں دا، روے ہوئے لوکاں دا
رودے: (ر- دے) دل وچ (نانک)
رودے: رد کرے
رویں: پکایا
رُدھ: رُجھ، معروفیت
ردھاں: سرسبز میدان (ردھ: سرسبزی)
ردھڑی: ردھی، پکائی، پکی
ردھوں: توں رُجھ گیا ایں
ردھے: پکے (2) رُجھے، معروف

رذ: بہت، قصیدا گو شمار، جس گان والا
رذالت: (مث/ع) کمینا پن، کمینگی، ہوچھا پنا
رذالی: ذلالت، کمین پنا
رذالے: ذلیل، کمینے، ذلالت
رذلائیاں: کمینے، سوتھے، سِفلے، (رذیل)
رذیل: (مذ/ع) کمینا، ہوچھا
رریاون: (ک) رووݨ، ڈسکݨ
رڑا: (مذ) صاف مدان، کنڈھا
رڑاون: (ک) چیکݨ، ارڑاوݨ
رڑاون: (ک) پکاوݨ، سیکݨ، ساڑن
رڑک: (مث) چوبھ، بے ارامی، چبھن
رڑک: رڑکݨ توں امر تے حاصل مصدر، بلووݨ، ولوڑن، دہی توں مکھݨ کڈھݨ لئی ہلاوݨ
رڑکن: چبھݨ، چیس مارݨ، کھنکݨ، کھا جاوݨ
رڑکے: ویکھو "رڑکن"
رڑکیں: ویکھو "رڑکݨ"
رڑکیندے: رڑکدے
رڑان: (ک) رووݨ پٹݨ، آہ و زاری کرن
رڑی: روڑی، اُجاڑ
رڑے: ویران مدان
رڑھا: روڑھ کے
رڑھن: (ک) رُڑھݨ، وگݨ، وہݨ، اگانہ نوں ٹرن، سڑن، چنگی طرحاں پک جاوݨ
رزلائیاں: ویکھو "رذلائیاں"
رزالی: رذالی (ذلالت، کمین پنا)
رزالے: ویکھو "رذالے"
رزاوڑے: راؤ زادے، راجکمار، شہزادے
رزق: کھاوݨ، روٹی، خوراک
-رزق تے آب: کھاوݨ پیوݨ
-رزق تے آب اواس ہوون: کھاوݨ پیوݨ توں بے نیاز ہو جاوݨ (دا)
-رزق دُور: جہناں دا رزق دراڈے علاقیاں وچ ہووے، مثلن کونج تے کنگ دور دیش توں

پنجاب آوندے نیں
رزم: (مث/فا) لڑائی' جنگ
رزمینہ: روزینا' دیہاڑی' تنخواہ (لہ)
رس: رسی' واگ
رس: عرق' نچوڑ' پھل سبزی وغیرا اندرلا پانی
-رس باس گھتے رابیلوں: رویل (موتیے)
توں تیز خشبو
-رس مس: رچ وس گئے
رس: رسن توں حاصل مصدر' چوون' سمن
رس: رسن توں امر تے حاصل مصدر' ناراضگی
رساہ: رس' سواد' مزا' انند
رسال: رسائن
رسالت: (مث/ع) پیغمبری
رسالو: سیالکوٹ دے راجا سلواہن دا دوجا پُتر جو
رانی لوناں وچوں سی
رسالے: رسالا' نِکی کتاب' پمفلٹ
رسالو دیاں: (غ ا) رساؤندیاں
رسان: کیمیا' طاقت بحال رکھن دی دوا
رسائی: پہنچ' اپڑ
رسائین: اکسیر' کیمیا' رسان (ہا)
رست: حِصا' راشن' رسد (2) رسن والا' رسیلا
رستگاری: رہائی' نجات
رس چھٹے: ٹیلیاں وچکار واہی جوگ ڈھلوان
رسد: (مذ/فا) سامان
رسی: رسے گی' رچے گی
رسکن: (ک) سرکن' پھسلن
رسل: (مذ/ع) رسول دی جمع' نبی' پیغمبر
رسلی: رسیلے' رس والے
رسلے: رس والے' رسیلے' رس بھرے
رسم: (مث/ع) رواج' ریت
رسماں: رشماں' کرناں
رس مس/رسمس: گھل مل' گھلن ملن
رسمسی: (رس-مسی) رجھی ہوئی' نگر (ٹھوس) تے
ترل برابر برابر
رسن: لنگوٹی' = بند
رسنا: مٹھاس' مزا' سواد' شرینی' رس
رسنہ: ویکھو "رسنا"
رسنہ کرے: (رباب نال) کناں نوں مسور کجن
کرے
رسن: (ک) رس پیدا ہوون' رسدار ہوون' پھل
دا پکن (2) خش ہوون' وسن' اباد ہوون (3)
رجن' جذب ہوون (4) حساب بے باق کرن
رسن: (ک) سمن' وگن' چوون
رسن: (ک) ناراض ہوون' غصے ہوون' خفا ہوون
رسو: وسو دا تابع مہمل (وسو رسو)
رسوا: (فا) بدنام
رسوائی: (مث/فا) بدنامی' بے عزتی
رسوخ: (مذ/ع) اپڑاء' کسے بندے دا اپنی گل
منواون دا اثر یاں قابلیت
رسول: (ر-سو-ل/ع) سنیہا اپڑاون والا' رب دا
گھلیا ہویا' پیغمبر
رسولاں: رسول دی جمع
رسوم: (ع) رسماں' رسم دی جمع' رواج
رسوئی: باورچی خانا (ہنج)
رسی: سیبا' ڈوری' تنداں وغیرا وٹ کے بنائی
موٹی ڈوری
رسی: رسن توں
رسی روگ لیندی: روگ والی تھاں پچھ کے
سنگی لاندی اے
رسیاں: رچیاں
رسیدے: رسید توں' پہنچ' دخل' رسائی
رسیلا: رس والا' رس بھریا' مٹھا (مث: رسیلی)
رشتا/رشتہ: دھاگا' رسی' سنبندھ' تعلق
رشک: (رش' ک) کسے نوں ویکھ کے اوہدے
ورگا ہوون دی اچھیا
-رشک آفتاب: جس دی سُندرتا اُتے

سورج نوں وی رشک آوے
-رشکاں: رشک دی جمع (غر)
رشکنا: رکسکنا
رشم: (مث) کرن' شعاع
رُشناون: (ک) روشن کرن
رُشنائی: (مث) روشنی' چانن
رشوت: (مث/ع) وڈھی' اپنا کم کڈھن واسطے دِتی گئی ناجائز رقم
رشوتے: رشوت نال
رشید: سدھی راہ اُتے پاون والا
رضا: (مث/ع) راضی ہوون' مرضی' رضا مندی' منع
-رضا وچ رکلی مارن: اللہ والیاں دا قسمت بدل دیون' تقدیر بدل دیون
رضائیں: رضا دی جمع' ویکھو "رضا"
رضوان: اک فرشتا جو جنت دا دربان اے
رطوبت: (مث/ع) گل' ولہ' سیم' پانی' تری
رعایت: (مث/ع) چھُٹ' نرمی' لحاظ
رعد: بدل دی گج (مم' خف)
رعنا: (ع) سوہنا' خوبصورت' سوہدا
رعیت: (مث/ع) پرجا' لوکائی' محکوم لوک' عوام
رغبت: (مث/ع) پسندیدگی' اُلراو' خاہش
رفاہ: (مث/ع) بھلیائی' تن اسانی' چین
رفتہ: (فا) چلاتا' کیتا' گیا
رفتن: (فا) جاون
-رفتن پیش اکابراں: وڈے لوکاں ساہمنے جاون (لا)
-رفتنہ: (فا) اوہ گئے
رفض: رافضی ہوون دا کم یاں حالت
رفع: دور ہوون
رفعت: (مث/ع) اُچیائی
رفو کرن: کپڑے دی موری یاں کھنگی سی دیون' دھاگیاں نال کپڑے دا چھیک بند کرن' سیون

رفیع: اُچا' وڈے درجے والا
رفیق: (مذ/ع) جتر' ساتھی' دوست' سنگی
- رفیقاں: رفیق دی جمع
رقابت: (مث/ع) نگرانی' خار' اپنے محبوب دا کوئی ہور چاہوان نہ برداشت کرن دی حالت
رقاصی: رقاص دا کم' ناچ
رقبہ: (مذ/ع) زمین دا کوئی متھیا ٹوٹا
رقعے: رقعہ دی جمع' کاغذ' چٹھی' خبر' سنیہا (مم)
رقم: (مذ/ع) لکھت' لکھی گئی شے' لکھن (2) پیسے
رقموں: رقم توں
رقیب: (مذ/ع) نگران' پاسبان' محبوب دا کوئی دوجا چاہوان جو چنگا نہیں لگدا
رقیق: (مذ/ع) پتلا' نرم' دوجے دی تکلیف دا چھیتی احساس کرن والا
رقیمی: (مذ/ع) لکھے ہوئے' رقم کیتے
رکاب: (مث/ع) گھڑ سوار دے پیر رکھن دی تاں (2) وڈا تھال یاں رکابی (مم)
رکابی: ہٹی دی تھالی
رکت: بچے یاں خون دی گرمی' غصا (2) لہو (3) سرخی
رک رتی: عورت دی جنسی اچھیا' جنسی سواد
رکعات: رکعتاں
رُکن: اٹکن' ٹھہرن' کھلوون' باز آون
رکوع: (مذ/ع) نماز وچ جھکن
رکوع سجود: رکوع تے سجدے' مراد نماز (ہد)
رکیب: رکابی' تھال (چ)
رکھ: (مذ) عام لوکاں توں محفوظ تھاں جتھے جانا منع ہووے (2) حفاظت' راکھی (3) رُکھاں دا ذخیرا یاں جنگل
-رکھ گھر: گھر سنبھال (وا)
رکھ: درخت (2) رُکھا پن
رکھڑا: رُکھا' سُکا (2) رُکھ' درخت (ہف)

رُکھڑے: رُکھ (2) رُکھ' درخت
رکھم: میرے نال رکھدا اے
رکھن: (ک) ٹکاون' دھرن' سانبھن' قائم کرن
(2) پالن (جنور) (3) بچاون
رکھوال: راکھا
رُکھے: رُکھ (مم)
رکھیا: بچایا
رگ: ناڑ (2) سر
- رگ اِک ودھیک: معذور بندے دی سوچ عام بندے نالوں کجھ وکھری ہوندی اے۔ آکھیا جاندا اے کہ اوہدے جسم وچ اِک رگ وکھری ہوندی اے جس پاروں اوہ وکھرا سوچدا اے۔
رگ: مُٹھی' مُٹھی بھر شے دی مقدار' لپ' اونی شے جو بند مُٹھی وچ آ جاوے' ہتھ دا ماپ
-رگ بھرن: کوئی شے (دل یاں کالجا) ہتھ بھر کے کڈھن
رگڑن: گھوٹن' پیہن' گھساون' مانجھن
رگ وید: (رگ-وے-د) پنجاب وچ رچی جاون والی دُنیا دی سبھ توں پہلی کتاب جو ہندوواں دی پوتر کتاب وی اے
رُگے: رگ وچ
رُل: رلن توں حاصل مصدر' آوارا' بھٹک' ضائع ہو
رَلا: میل جول' ملاپ' ملاوٹ' اختلاط
-رلا ناہیں کرے: پشواں نُوں آپو وچ نہ رلاوے
رَلا: ملاقات' رَلن' ملن (لط)
رلاک: رلاونہار' رلاون والا
رُلائیس: اوہنے رُلائی اے
رُلائیم: مینوں رلایا
رُلدا: شامل ہوندا
رلڑے: رلاء' میل جول' رَلے' صحبت
رلساں: رلاں گا' شامل ہوواں گا

رلکن: (ک) حرکت کرن' تُرن' ہلن' ہَوا دا وگن
رَلن: (ک) خلط ملط ہوون' اِک جان ہوون' جڑن
رُلن: (ک) دھوڑ وچ رلن' تباہ ہوون' گم ہوون' وکھرن
رَلیاں: خوشیاں' موجاں (لف)
رلے وچ: کسے ہور کم وچ رلا کے
رم: عورت نال صحبت
رَم: مسام' جسم دے روم
-رُم رُم: روں روں' ہر مسام
رُماں(ن): (مذ/ع) انار
رمانی: انار دا' انار نال تعلق رکھدا
رماون: (ک) رچاون' جذب کرن' رساون
-رُمائے: رچائے' وسائے (مم)
رمز: (مذ/ع) راز' اشارا' گجھی گل
-رمز رموز: رمزاں' گجھیاں گلاں
-رمزاں وچ اُڑیاں: دلی لگاء ہو گیا (لط)
رمقے: دیکھو "رکن"
رمکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن' وگن
رمکی: جُھلی' ہلی (وام)
رَمل: اِک علم جس راہیں قسمت دا حال دسیا جاندا اے
رملی: رمل دا جانن والا' پانسے راہیں قسمت دا حال دسن والا
رموز: رمز دی جمع
-رموز ربانی: رب دیاں رمزاں
رمی لاون: بادی ریح درد کڈھن لئی رسنگ دا ٹبیا کپ لا کے خون کڈھن
رمیساں: رماواں گی (دیکھو "رماون")
رَن: (مث) عورت' سوانی' بیوی
رن: (مذ) جنگ دا میدان
-رن بانہ: میدان جنگ وچ رہن والا بہادر

(لط)

رُتلہ: روندا

رتاں: رن دی جمع، عورتاں

رتبا: کھرپا، چوڑے پھل والا سند جو گھاہ کھوترن تے مٹی پٹن دے کم آوندا اے

رنج: (مذ/فا) غم، دکھ

رنجانڑ: رنج دیوݨ، دکھی کرن

رنجانا: غمگین

رنجائی: رنج وچ، دکھی

رنجانیا جے: توں رنجیدا کیتا اے

رنجائیے: رنج دیئے، دکھی کریے

رنجک: پرانے سمے دی توپ دا بارود تے اوہنوں اگ لاوݨ دی تھاں (2) رنگ، اثر

رنجور: غمگین

رنجوری: رنج

رنجول: رنجور، غمگین

رنجوں: رنج توں، دکھ توں

رنجہ قدم: قدم رنجہ

رنجھیٹے: رانجھے

رند: (رن-و) رندݨ توں، رگڑن، لکڑ نوں لوہے نال ہموار کرن

رند: شرابی

-رند بازی: نشا کرن، مستی

-رندی مشرب: رنداں والا طریقا، رندی دی راہ

رندݨ: (ک) رندے نال چھلݨ (2) کسے دی لکھت وچ اصلاح کرن

رنڈ: رنڈی، بیوا، رنڈیپا (2) سپ دی سری

رنڈی: بیوا (2) کنجری

رنڈیپا: رنڈی ہووݨ دی حالت، بیوگی

رنڈ-پیڑے: رنڈاپا، بیوا ہووݨ

رنگ: راگ وچ سرتال نال بجھن والا تاثر، رونق میلا، کھیڈ کد، ڈراما

-رنگ پاشیاں: رنگ پاشی، رنگ چھڑکن

-رنگ حنائی: مہندی رنگ

-رنگ رلی: رنگ رنگ مزے لیݨ والی (وا)

-رنگ رنگیلا: عیاش، بانکا، رنگ برنگا

-رنگ محل: عشرت کدہ

-رنگ وچ بھنگ پاوݨ/ گھتݨ: کم خراب کران

-رنگپورے: رنگپور، ہیر دا سوہرا پنڈ

رنگݨ: مجھ دے بولݨ دی اواز، رنگݨ توں

رنگاولا: رنگین مزاج، رونقی

رنگاولی: رنگین، رنگا رنگ، رونقی

رنگاوݨیاں: (غ۔ا) رنگاونڈیاں، رنگ کروانڈیاں

رنگت: رنگ

رنگریز: کپڑے رنگݨ والا

رنگڑ: رنگھڑ، راجپوتاں دا اک قبیلا

رنگڑا: رنگ دا، رنگا

رنگس: رنگݨ گیاں (مجھ دا بولݨ)

رنگݨ: رنگت، رنگ، طبیعت (ک) رنگ دیوݨ، رنگ چاڑھݨ، رنگ کرن

رنگݨ (ک): اڑنگݨ، مجھ یاں ڈاچی دا بولݨ

رنگنا: رنگ، عیش کرن، کسے نوں اپنے ورگا کرن

رنگیلی: رنگاں والی

رنگھڑ: راجپوتاں دی اک گوت

رنن: (ک) راندن، رد کرن

رنی: روندی

رنے: رن نال، عورت نال، رن

رنھݨ: پکاوݨ، ابالن

رُنھݨ: (ک) مشغول کرن، آہرے لاوݨ، رجھاوݨ، معروف کرن، قبضا کرن

رن: (مذ) رݨ، جنگ دا میدان

رنجیت: رن جتݨ والا، فاتح

رنکݨ: (ک) چھنکݨ، وجݨ، کھڑکݨ

رو: ساہمݨے (2) چرا (3) مطابق (4) سبب

-رو رِیادہ: رَد رعایت' مُونہہ ملاحظا

روا: جائز مناسب

-رواداری: کسے کم نوں جائز آکھن' سہن والا

روا: رجھا

روال: بہت تھوڑا' معمولی' رَتی جِنا' دُھوڑ' بھورا

روالوں گام: بہت آہستا

روالی: دوڑن' روانی (تیر)

روال: رووال' رُوں' کپاہ

روان: روانا' چلدا

روانا: چلن

روانہہ: روانہ' اِک قِسم دِیاں مچھلیاں جو ریشم وانگ بہت کُولیاں ہوندیاں نیں

روانی: روانہ (مم)

روایت: راوی دی گل' گل دا اگے چلن' دوجیاں نوں سنایا جاون والا قصا کہانی

-روایت والا: راوی' کہانی دسن والا

روہارے: جاسوس' ایلچی

رُوپ: چہرا' ویس' خوبصورتی' سوہن

-رُوپ روہیلی: روہیلے دے روپ والی' غلام قادر روہیلا دے روپ دی سوہنی

-رُوپ سنگھاری: رُوپ سنگھار کرن والی' حسن نال قتل کرن والی

روپا: رُپا' چاندی

رُوپوش: (فا) مُونہہ لکاون والا' لُکواں' خُفیا' گجھا

روپہری: روپہلی' چاندی دا (مم)

روپیڑا: (رو-پی-یڑا) روپے (تصغیر)

روٹ: مِٹھی گھیو والی روٹی جنوں توڑ کے چُوری بناندے نیں' وڈی روٹی

روجا/روجہ: روزہ (ناٹک)

روح الامین: حضرت جبرائیل' فرشتا

روحی: روح دا

رود: ندی' نہر' وہن

روداد: (مث/فا) کہانی' ہڈ ورتی

رودھ: آندر

رودے: رودہ' آندر

رودھے: رودن' غم' دُکھ' مشکلاں

-رودھے ویندی: مُشکلاں وچ پھساندی

روڈا: سندھ دا اِک مشہور رومانی قصے دا کردار' جلالی دا عاشق (2) گنجا' سر مُنیا

روڈی: گنجی' مُنّی ہوئی

روڈے: روڈا' سندھ دا اک عاشق

روڑ: پتھر' پتھریلا' بنجر' سخت زمین' کلر

روڑ ہوون: صاف ہوون' بے آباد میدان رہ جاون' سارے رشتے دار مرجاون

روڑا: روڑ' وٹا

روڑی: کِھنا' نِکی ڈھیم' گُڑ وغیرا دا نِکا کِھنا

رُوڑی: کُوڑے دا ڈھیر

روڑے: وَٹے' پتھر

روڑھ دینا: دریا وچ روڑھن (2) سستا ویچ دیون (3) نِندیں تھاں ویاہ کرن (4) اجائیں جاون دیون

روز: دیہاڑ' دن

-روز الستی: اوہ دن جدوں رب نے روحاں نوں پُچھیا "الستُ بربکم" کیہ میں تہاڈا رب آں تے سبھ روحاں نے آکھیا سی "بلیٰ" یعنی ہاں

-روز بروز: دن بدن' اِک توں دوجے دن' ہر روز پہلاں نالوں

-روز میثاق: روز الستی' وعدے دا دن' ویکھو "میثاق"

-روز نامچہ: ڈائری' روز دا حساب کتاب لکھن دی کاپی

-روز و روز/روزوں روز: دن بدن' دیہاڑی دیہاڑی

روزہ: اک دن دا (2) سارا دن کجھ نہ کھاون دی عبادت

روزی: غذا' کھاون (2) تنخاہ' دیہاڑی

روزے: روزہ (2) روز' دن (مم)

روزیں: دناں اندر، روز اندر

روزینہ: (رو-زی-نا) دیہاڑی (دے پیسے) تنخاہ، مزدوری، اک دِن دی مزدوری

روس: ناراضگی، غصا

روسڑے: روسے، روسی

روسی: روسے گا/گی

روسی: رسی

-روسی بٹ: وان وٹن والا، رسی وٹن والا

-روسیاں: رسیاں

روش: (ر-وِش) چال چلن، عادت، راہ، (2) کیاری (لط)

روشنائی: رشنائی، روشنی، چانن

روشے: روش توں، چلن، عادت، چال، راہ

روضہ: (مذ) قبر، مزار

روضے: روضا، قبر، مزار

روک: نقدی، رقم، روپے پیسے، روکڑ

روکاں: روک توں جمع، نقدی، ویکھو "روک"

روکڑ: نقدی، روپیا، رقم

روکڑی: روک، روپیا پیسا، نقدی

روگ: بیماری، مرض، دکھ، تکلیف

روگی: بیمار، مریض

رول: رلا، رولنا، ولاون (2) واری، وقت، رُجھ، شغل

-رولدی: رُلاندی، مٹی وچ ملاندی، خوار کردی (خف)

رولا: (مذ) شور، کھپ

رولا: زمانا، ویلا، واری، وقت، رُجھ، شغل

رولی: روندھ مارن والا کھڈاری، بے ایمان کھڈاری

رولے: گھُمّے، رول دِتے، سفر کیتا، ٹُرے، مدھولے

رولیا: راول، جھوٹھا جوگی

رولیس: اوہنے رولی

رولیں: رلائیں

رولینڈڑی: رلدی

رولیوم: میں رولیا، گاہیا

روم: (مذ) رواں، جسم دے مسام جتھوں مُڑھکا نکلدا اے

رُوم: (مذ) اِٹلی دیس دا تخت شہر

رون: چالے، کم (ہا)

رون: جوانی دا سماء کام دا سما (ناٹک)

روندن: (رون-دن/ک) مدھن، مدھولن، پامال کرن، لتاڑن

روندیں: روندیاں

رونمہ: (غ۔ا) رووݨ

رونسے: طرحاں، انج، ایوں (دمو)

رووݨ: (ک) ہنجو کیرن، ولکن، ڈسکن، ویݨ کرن

روہ: گنے دا رس، (2) غصا (3) پہاڑ (لط)

-روہ ہوتا: غصے ہووݨ

روہڑ: (غ۔ا) ویکھو "روڑھ"

روہن: رووݨ (عالم)

روہی: تھل، ریگستان، بہاولپور چولستان بیکانیر دا ریگستان

روہے: تکلیفاں، روڑھے (2) اکھاں دے گُڑے یاں رڑک

روہیں: روہی، ریگستان، اجاڑ

روہیلا: پٹھاناں دی اک ذات، اک لڑاکا قوم (مجازن سپاہی تے سوہنا مُنڈا)

روئے: مُونہہ، چہرا، رُو

روئے زمین: زمین دا چہرا، زمین دی پدھر

روئیداد: ویکھو "روداد"

روئیل: حضرت یوسفؑ دے اک بھرا دا ناں

-روئیلے: روئیل، حضرت یوسفؑ دا بھرا

رَوی: سورج

رویا: سفنا، خاب

رویاں: مُونہہ کیتا، رُخ کیتا

رُویت: رُو' چرا (2) خاب و یکھو
رویشاں: رَوش دی جمع' طور طریقے
رویل: موتیا (پچّل تے اوہدا بُوٹا)
رویوسے: روایا
رہ: راہ' رستا
رہاڑ: ضد' اَڑی' تقاضا
رہاڑی: رہاڑ کرن والا' ضدی
رہاون: (ک) پرچاون' ورلاون' روندے نوں چپ کراون' (2) واہی بجی کراون
رہائش: وسوں' رہن
رہائی: چھٹکارا' قید توں خلاصی
رہائیں: راہیا اے' ویکھو "راہن"
رہایا: ٹھاک دتا' روک دتا
رہبر: آگو' رہنما
رہتاسے: ویکھو "سارا کم رہتا ہے"
رہٹ: کھوہ دا ڈھول تے چرکلی' کھوہ
رہڑ: (غ ا) ویکھو رُڑھ
—رہڑ کھڑ: رُڑھ کھڑ
رہزن: ڈاکو' لٹیرا
رہساواں: اسیں رہواں گے/گیاں
رہسم: مینوں رہسی
رہسن: رہن گے
رہسو: رہو گے
رہسوں: رہواں گے
رہسی: رہوے گا/گی
رہکلے: ہتھیار (ج)
رہگسی: رہوے گا/گی
رہن/رہون: (ک) ٹکن' قیام کرن' ٹھہرن' باز آون
—رہن ناہیں: باز نئیں آوندے
رہو: رہن توں (2) (غ ا) ویکھو "رَوہ" گنے وارس
رہو: رہیا

رہیو: رہیا
رہوار: گھوڑا' تیز چلن والا گھوڑا
رہواراں: "رہوار" دی جمع
رہوں: وہواں' رہاں
رہی: اوہ پشو جو اجڑ توں وچھڑ جاوے
رہی: رہ گئی' کم نہ کر سکی
رہیئا: رہی آ
رہیا سوال جوابوں: گل کرن جوگا نہ رہیا (نشے پاروں/ہا)
رہیاں: رہ گئیاں
رہیم: مینوں رہی
رہیں: رہیں
رہیوس: رہیو سو' اوہنوں رہی
رئی: کچھ پات' رعایت
رئیس: امیر' سردار' وڈیرا
ری: نی' بلاون دا بول
رے: نا' نئیں (2) بنا' باجھ' بغیر
—رے جتیں: بنا جتے
—رے فرموے صاحب دے: بنا رب دے فرمائے' رب دی مرضی بنا
—رے کُشتموں: بنا کُشتہ
ریا: چالبازی' مکر' فریب' مکاری
ریاہ: رعایت
ریاضت: محنت کوشش
ریان(ا): سیراب' تر تازا
ریلمرہ: (ند) ربڑا' اک قسم دا خربوزا
ریہڑے: اڑکھیڑا' جھگڑے
ریت: رسم' طریقا' ڈھنگ' پرانے سمے توں چلدی رسم
ریتاں: ریت دی جمع' چلدی رسم
ریتڑ: (رے-تڑ) ریت
ریتڑیاں: ریتاں
ریتے: (ری-تے) ریت

ریتی: (ری تی) ریت، رسم
ریتو: ریت
ریچا: لال رنگ دا کپڑا
ریجھ: (رے-جھ) فائدہ، حاصل
ریجھ: (ری-جھ) خاہش، اچھیا، چاء، سدھر
ریجھاون: (ک) رجھاون، مائل کرن
ریجھن: (ک) مائل ہوون، راغب ہوون، پسند کرن
ریجھوان: ریجھ وان، ریجھ رکھن والا، اچھک (ہد)
ریحان: ریحانہ، نیاز بو، اِک خشبودار بُوٹی
ریخ: (رے-خ) ریکھ، لکیر
ریخڑیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریخاں، روشاں، کیاریاں، لکیراں
ریر: اعضاء شکنی، بے قراری، درد (خف)
ریڑاں: روون دھوون، رہاڑ
ریڑھ: کمر دی ہڈی، کمر دا درد، کنگروڑ (دا درد)
ریز: (فا) پاون والا، مارن والا (2) ٹھوہک، پنچھی دا چہچہاون
ریزہ: ٹوٹا، ذرا، کترن
ریس: (ری-س) نقل، کوئی کم کردیاں ویکھ کے اوویں کرن
ریساں: نقل، پیروی، ریس
ریش: (مث/فا) داڑھی، (2) پھٹڑ، زخمی
ریش مقراض کرن: داڑھی کترن (دھوکھا دیون)
ریشا: (ہد) تند، پیپ، نزلا
ریشتا: جھگڑا، جھیڑا، رپھڑ
ریشہ: زخم وچ وادھا، پھٹ وچ پیپ پے جاون
ریق: تھک
ریکھ: لکیر، خاکا، تصویر، تقدیر دیاں لکیراں
ریکھ: رکشا، راکھی
ریکھے: ریکھ، ریکھا، لکیر، نقشا، خاکا

ریگ: (فا) ریت (لا)
ریلاں پیلاں: ریل پیل، عام ملن، فراوانی، بُہتاتی
ریم: پیپ، پاں
رَین: رات
ریندی: (رے-ں-ڈی) ککڑی، خربوزا
ریے: (ری-نے) سیراب ہوئے، گھٹ گئے، سُکھے، بولے ہو گئے، ویرانا
ریوڑی: کھنڈ، گڑ تے تلاں دی مٹھیائی، بنا مزاحمت سواد دیون والی
ریوں: "ر" اکھر توں
ریہوس: ویکھو "رہیوس"

ڑ ڑھ

ڑ: پنجابی دی فارسی لپی دا 24واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل ڑاڑا (ੜ) اے
ڑاندی: ویکھو "راند" تے "رانن"
ڑی: نی، ری، اڑی (بلاون دا بول) خف
ڑے: رے، ارے (بلاون دا بول) خف

ز

زابہ: اُچا، ڈاڈھا
زابروست: زبردست
زاد: (فا) پتر، نسل، پیڑھی، جمیا، جایا (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے) (2) خرچ

زاوہ: (فا) پُتر (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے)
زار: (فا) خوار' لچار' ماڑا' رووݨ والا
زار نزار ے: راز نزار اے' مندے حال اے (خف)
زاری: (مث) رووݨ' غم کرݨ' مند حالی
زاریاں: آہ و زاری' رووݨ دھووݨ
زاغ: کاں
زال: ژال' رستم دا پیو جو ایران دا مشہور پہلوان سی (2) چٹے سر والا
زال: (مث) عورت' سوانی' بیوی
زالاں: زال دی جمع' عورتاں' سوانیاں
زانو: پٹ' جانگھ' گوڈا
زانی: (مذ) زنا کرݨ والا
زانیاں: زانی دی جمع
زاہد: (مذ) عبادت گزار
زاہداں: زاہد دی جمع
زائچہ: (مذ/فا) جنم پتری' تاریاں دا حساب لا کے بال دی بھلک دا گویڑ
زائل: زوال قبولݨ والا' گھٹ ہووݨ والا' ضائع ہووݨ والا
زائل ہووݨ: مٹݨ ختم ہووݨ
زایا: (نا پرچلت املا) ضائع
زبان: جیبھ (2) بولی
زبانے: زبان نوں' جیبھ نوں
زبانے مصری: مصری زبان وچ
زبانی: زبان دا' زبان توں
زبدہ: خلاصا' مکھن' نچوڑ
زبدۃ الجواب: اک کتاب دا ناں جِندا ذکر میاں محمد بخش نے سیف الملوک وچ کیتا اے
زبرجد: اک قسم دا زُمرد
زبور: اسمانی کتاب جو حضرت داؤد اُتے لتھی
زبوں: خوار' مند حال' عاجز' ضعیف' وچارا

زبوناں: ودھ' زیادا
زبونی: خرابی' خواری
زجاج: (مذ/ع) شیشا' کچ' بلور
زجاجی: شیشے دی (بݨی ہوئی شے)
زجاجیوں: شیشے توں
زجر: جھڑک' دھمکی' چتاونی
زچ: دِق' بے وس' عاجز' تنگ
زحل: سُورجی نظام دا ستواں سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے
زحلے: سیارا "زحل"
زحمت: تکلیف' اوکھائی' بیماری
زحیر: کمزور' نڈھال' پریشان' لچار' مند حال (2) دستاں دی بیماری
زدہ: (فا) ماریا ہویا' متاثر
زر: (فا) دولت' سونا
-زر افشاں: سونا کھلار دا
-سر دوزی: سونے دا کم
-زر دوزے: زردوزی' سونے دے کم دی
-زر سرخوں: سرخ اشرفیاں
زراں تے حکم: دولت تے حکومت
زر بفت: اک قیمتی کپڑا جس وچ سونے دے تار ہوندے نیں
زرتشت: ایران وچ کھلے گئے اک پیغمبر' اوہناں دے مَن والے ہُݨ اگ دی پوجا کردے نیں
زرتشتیاں: زرتشت' اگ پُوجݨ والے
زرد: سرخی مائل پیلا رنگ
-زرد پانی: بال جمݨ مگروں عورت دی یونی وچوں رسݨ والا پانی جو عام کر کے 40 دن وگدا ے۔ حیض مگروں آوݨ والا پانی' نفاس
- زرد ہووݨ: پژمردہ' پیلا ہووݨ (کمزوری ہووݨ)
زرداں: زرد رنگ (لط)
زرووئی: زرد (لط)

زردے: زرد (2) زر نال بھرے (3) پھلاں دا زیرا
زر سیم: سیم و زر' سونا چاندی
زرکار: سونے دا کم' سونے دی کڑھائی وغیرا
زرکاری: سونے دے کم والے کپڑے' سونے دا کم
زر کش: سونے دے تاراں والے (لٹ)
زرگراں: سونے دا کم کرن والے' زرگر' صراف' سنیارے
زرنگار: زنگال' زنگ
زر نیخ: ہڑتال' زرد رنگ دی اک معدنی شے
زرہ: (مث/قا) لوہے دیاں تاراں تے چھّراں دا بنیا لباس جو پرانے جنگجو پاندے سن
زرہ نواسی: زرہ وچ نواسی رکھن والا' ہر ویلے زرہ پاون والا
زرہاں: زرہ دی جمع' لوہے دا لباس
زری: سنہری تاراں دا بنیا کپڑا
زریں: سنہری' سونے دا
زریں رقم: سونے نال (سنہری) لکھن والا' بہت سوہنا لکھن والا
زشت: بھیڑا' خراب' مندحال' بھونڈا
زعفران: (مذ/قا) کیسر' اک بوٹا جس دے پھُل وچلیاں تاراں نوں سکا کے ورتدے نیں
زعم: (مذ/ع) گمان' ظن' جھوٹھی طاقت دا غرور' جوش' گھمنڈ' جنسی لہر
زغاں: جیغا' زیغا پگڑی اُتے لاون والا زیور
زغن: اِل
زقوم: تھوہر
زکریا: رب دے اک نبی جو رُکھ سنے آرے نال چیر دتے گئے سن
زکی: سیانا' سمجھ والا
زلال: مٹھا تے صاف پانی
زلالوں: ویکھو "زلال"
زُلف: (مث/قا) وال' متھے اُتے آئے والاں دی لڑی
- زلفِ تار: کالی زلف
زُلفے: زلفاں' گُتاں' وال
زلل: غلطی' خطا' تھڑک
زُلمہ: ظلم
زمان: (مذ/قا) زمانا' وقت' ویلا
زمانی: زمانے دا' وقت' ویلا' زمان
زمج: (زم' ج) بھرن' گھروڑن
زمج: (زُ' مُ) غصا کرن
زمرد: (مذ/قا) اک قیمتی پتھر جو ساوے رنگ دا ہوندا اے
زمرہ: ٹولا' جماعت' گروہ
زمرے: "زمرہ" توں
زمزم: مکہ دا مشہور چشما
زمن: زمین
زمن: زمانہ' ویلا
زمی: زمین
زمیاں: (زمی-آں) زمیناں
زمیراں: اک پھُل دی ویل
زمین: دھرتی' بھوئیں' تھاں' رقبا
- زمین دوز: زمین ہیٹھاں (کسے قد دی قسم جاں عورت جو جنی اُتے اے اوتی زمین ہیٹھاں-سوا)
زمیناں: زمین اُتے' دور دور تک
زن: (قا) عورت' سوانی' رن' بیوی
زُنار: جنئو' دھاگا جو ہندو گل وچ پاندے نیں
-زنار دھرم: ایسا دھرم جس وچ زنار پایا جاندا اے' یعنی ہندو مت
زناں: زن دی جمع' عورتاں' رناں' سوانیاں
زنانی: عورت' سوانی (2) زنانا' عورت دا
زنانے: زنانا' عورتاں والے
زناہی: زنا کرن والی' زانی

زنبق: زنبا' جنبے دا پھل
زنبور: تھموڑی' بھونڈ
زنبور: بہت وڈی توپ (2) پلاس' پترے یاں تار نوں مروڑن تے شکل بدلن والا سند
زنبورچی: (مذ/فا) توپچی' توپ چلاون والا
زنبیل: (مث/فا) فقیر دی تھیلی' فقیری پیالا جو سکے کدو نال بنایا جاندا اے
زنجبار: افریکا دا اک ملک جو اجکل تنزانیا وچ شامل اے
زنجباریاں: زنجبار والے
زنجی: (زن-جی) حبشی' کالا' زنگال رنگا
زنجیر: (مث/فا) دھات دیاں کڑیاں جوڑ کے بنائی گئی سنگل' چین
زنجیرہ: احمد علی سائیں دی ایجاد' سولھاں مصرعیاں دا بیت
زنخ: ٹھوڈی
زنخداں: زنخ
زنداں: (مذ/فا) بندی خانا' جیل
زندانی: زندان دا' جیل' نال سنبندھ رکھن والا
زندگانی: (مث/فا) زندگی' جیون' حیاتی
زندہ درگور: (فا) زندا قبر وچ' زندا دفن' بہت اوکھی' مشکل
زندے: زندا' جیوندے
زندیق: منافق' وچوں کافر پر اُتوں مسلمان
زنک: نکے قد دی سوائی
زنگ: زنگال' پئے رہن نال لوہے اُتے جم جاون والا میل
زنگار: زنگال' زنگ' میل
زنگائی: حبشن' حبشی دی دھی
زنگبار: زنجبار' افریکا دا اک دیس جو اج کل تنزانیا وچ شامل اے
زنگلہ: جھانجھر' گھنگرو
زنگی: حبشی
– زنگی تاج سرے پر دھریا ہیرے موتی جڑیا: کالی رات وچ چن تے تارے نکلے
زنو: زن توں' اے عورتو
زنہار: ہرگز' راکھی' پناہ
زوال: ڈھلن' گھاٹا' تنزل
زوجہ: بیوی
زود: چھیتی' جلدی' کاہلی
زور: طاقت' تران' ٹل
زوراور: زور والا' (2) اِک قسم دا گھوڑا
زور بزوری: زبردستی' دھکو زوری
زوری: زور' طاقت' تران' ٹل
زورے: زبردستی' زور
زورق: کشتی
زوف: افسوس' پھٹک' لعنت (ورن زوفے)
زوفا: اک بوٹی جو دوا دا کم دیندی اے
زوم: گھمنڈ (2) ارادا (3) طاقت' تیزی' زور
زہد: عبادت' پارسائی
زہر: (مذ/فا) وِس' ایسی شے جو کھاون نال بندا مر جاندا اے
– زہر دیئے زہریئے: زہر دا ست' خالص زہر
– زہر مہرہ: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر
زہرا: حضرت فاطمہؓ' رسول کریمؐ دی دھی
زہرہ: اسمان اُتے سبھ توں چمکدار سیارا جو سُورج خاندان وچ دُوجے نمبر اُتے اے. پرانے یونانی خیال مطابق ایہ حُسن دی دیوی (وینس) اے. ایہنوں ناہید وی آکھدے نیں.
زہرے جبیں: زہرہ (حسن دی دیوی) ورگے متھے والا' سوہنا
– زہرے: (صورت زہرے) زہرہ دی صورت والے
زہری: اِک قسم دے گھوڑے

زہریاں: غصیلیاں
زہیر: زحیر، مندے حال، خستا حال، کمزور، غمگین
زیاد: زیادا، ودھ
زیادت: زیادا، ودھ
زیادی: وادھو، زیادا
زیادے: بُہتے
زیارت: (مث/فا) دیدار، ویکھن، کسے نیک بندے یاں مذہبی تھاں نوں ویکھنا، ویکھ کے، ناظرہ
زیارت مرداں: رب دے بندیاں دی زیارت (نال گناہ دُھپ جاندے نیں)
زیارتے: زیارت کرن لئی
زیان: نقصان، کسارا، گھاٹا
زیانوں: زیان توں، کسارا، نقصان
زیانی: زیان والا، نقصان دیون والا، ہانی کارک
زیب: سجاوٹ، ہار شنگار
– زیب زمین دا ایہا: ایہو زمین دی سجاوٹ اے (دھرتی بندیاں نال ای سجدی اے)
زیبا: مناسب، سوہندا
زیبائی: سجاوٹ، زیبائش، پھبن
زیبق: پارا (2) رس
زیتون: اک بوٹا جو مشرق وسطا دے دیساں وچ عام ملدا اے۔ رومیاں تے یونانیاں وچ ایہدی ٹاہنی فتح دی نشانی سمجھی جاندی سی۔ ایہدے پھل دا روغن کھاون تے دواواں وچ کم اوندا اے
زیر: (فا) تھلے، ہیٹھاں، ماتحت
زیرپا: (فا) پیراں ہیٹھ
زیر زبر: تھلے اُتے، اتھل پتھل
زیر کرن: شکست دیون، ہراون
زیرا: (زی-را) سونف ورگا اک مسالا، مُراد بُہت تھوڑی شے (باہو) (2) پھلاں اندر لے زیردانے
(...) با، جگر، جیرا
زیرکی: (فا) سیانا، ہشیار، بچا
زیرے ہے: زیرا، کالی

زیریں: (زے-ری-ن/فا) ہیٹھلا، ہیٹھاں، تھلے
زیست: زندگی، جیون
زیل: (فا) ہیٹھ، دردیلی اواز والا تاراں دا بنیا اک ساز اچا سر
زیلاں: زیل، لکا فوجی ساز (ج)
زیں: ایس توں
زینت: سجاوٹ، سجا کے
زینہ: پوڑھی
زیور: گہنا، ٹوُمب

ژ

ژ: فارسی مُنہ دی اواز اے۔ پنجابی وچ بہُت گھٹ ورتیندا اے۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ آوے اوہ سبھے فارسی توں آئے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل ہیا (ਜ਼) اے
ژاژ: بیہودا، بکواس، بے سواد
ژال: زال پہلوان، رستم دا پیو
ژند: زرتشت دی کتاب
ژنگ: اِک علاقا جہدا ذکر لطف علی دی "سیفل نامہ" وچ آیا اے

س

س: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 28واں اکھر گرمکھی وچ ایہدا تبادل ہسا (ਸ) اے۔ ایس اکھر دا وناندرا "چھ" تے کدی کدی "ش" نال

ہوندا اے۔ بعض واری کسے لفظ دے شروع وچ لا کے اوس لفظ وچ چنگیائی دے معنے کڈھے جاندے نیں۔ جویں کہ "پتّر" توں "سپتر" "سچ" توں "سچ"۔ بابا فریدؒ نے وی "س" لا کے کئی لفظاں نوں انج ورتیا اے

سُ اکھر: چنگا اکھر، چنگا حرف (بف)

سُ منی آ: چنگے ماݨ والا، سبھ توں اُچا (بف)

سُ ٹیامنت: اسم اعظم (بف)

سُ ویسو: چنگا ویس، ودھیا پہراوا، چنگا لباس (بف)

سا: ورگا

سابق: پچھلا، پہلا، گزر چکیا ہویا

سات: ساتھ، نال

ساتھ: نال (2) مسافراں دے قافلے دا سامان تے بھار

– ساتھ دے چالو: قافلے نال چلݨ والے مسافر

– ساتھ لٹڑا ایم: میرا ساتھ لٹ گیا اے، میں ساتھ لٹا بیٹھا آں

ساتھڑو: ساتھیو (2) ساڈے نال

ساتھے: ساڈے کول

ساتھیں: ساتوں، ساڈے کولوں

ساج: بناوݨ، آہر، تیاری، بنا، کر، ساز (2) روپ

ساجا: ویکھو "ساج" (2) بنیا (مم)

ساجد: سجدا کرݨ والا

ساجن: (ہ) سجݨ، محبوب، متر

ساجن: (ک) بناوݨ، رچݨ، ڈولݨ

ساجھی: (مد) ساتھی، سانجھ کرݨ والا، بھائیوال

ساچی: سچی (شخ)

ساحر: جادوگر

ساحل: (مذ) دریا کنڈھا

ساخت: (مث/فا) سجر، بناوٹ (2) گھوڑے دی پُوچھل نوں پاوݨ والا ساز

سادہ: سواد

سادہ: (فا) بے لوث خلوص، پاکیزگی

سادہ: (ع) رکاوٹ، مناہی، باندھ

ساد: (ہ) سادھ، پورا کرن، عمل کرݨ، بجا آوری

ساد مُرادی: سدھی سادی، بنا بݨ پھب

سادھ: شریف، ساؤ، نیک، پرہیزگار، چور دی ضد، سنت، پیر، گرو

– سادھ سنگت: درویشاں دی سنگت (بف)

سادھن: (ک) پورا کرن، مکمل کرݨ، تیار کرن، بناوݨ، فتح کرݨ

سادھو: دنیا تیاگنہار، صوفی، فقیر (عام کر کے غیر مسلم)

سادھو سنگت: سادھوواں دا سنگ

سادھی: فتح کرݨ

سادھے: فتح کیتے، عبور کیتے

ساڈھے: پورے نال اُدھا ہور (ساڈھے تن: تن جمع اُدھا)

– ساڈھے تن مُن دیہی: تندرست موٹا تازا جسم

– ساڈھے تن ہتھ: قبر دی لمائی

سار: گنتی، یاد (وا)

سار: ہی، فورن، تُرت (متقبل)

سار: لوہا (وا) (2) لُہار، تلوار (نج)

سار: خبر، اطلاع، قدر، پرکھ، اصلیت، عرق، عطر

سار: سنبھال، راکھی، چوانا

سار ویاں کلیاں: جادو منتر پڑھ کے سر وچ ٹھوکݨ والیاں سوئیاں

سار وچ ہووݨ: کسے شے دی قدر پاروں راکھی کرݨ

سارا: پُورا، مکمل (2) حضرت ابراہیمؑ دی اک بیوی دا ناں (سارہ)

– سارا کم رہتا سے: رہتاس دے پورے قلعے برابر

ساراں: سار دی جمع' خبر' اطلاع
ساربان: (فا/مذ) اُوٹھ والا
سارس: مچھیاں کھاون والا اک پنچھی' کونج
سارگیاں: سارنگیاں' سارنگی دی جمع (مم)
سارنا: ٹھیک کھمن' پناہ وچ لین' ورتن' خبر گیری کرن' پورا کرن' بھاون' بھگتاون
سارنگ: دیپک دی اک راگنی' سارنگی دا گیت
سارنگی: سرنگی' اک ساز دا ناں
سارن: (ک) پورا کرن' کرن' بیان کرن' کم چلاون
ساردے نی: ساردے ہن' میرا کم پورا کردے نیں
سارو: سارا
سارو: نہ کر
ساری: سبھی' گزاری' بتائی
ساڑ: حسد' غصہ' سیک' ساڑن دی شکتی
- ساڑ تے: ساڑ کے' بال کے
- ساڑے: ساڑدا اے (مم)
ساڑے: سیک' حسد' ساڑا' جلاپا
ساڑیم: میں ساڑیا (لط)
ساز: (فا) بناوٹہار (جکیتر دے طور اُتے ورتیندا اے)
ساز: سازش' منصوبا (وا)
ساز: وانسری' مرلی' واجا
ساز کلبوت (قلبوت): کالبد (جسم) دا ساز' زندگی' جیون
سازی: بنائی (فر) ساجی
سازے: بنائے' بناوے
سازیا: بنایا
ساس: ساہ' دم
ساستر: شاستر' پوتر کتاب (نانک)
ساسن: (ک) گرمانا کرن' دھمکاون
ساعات: ساعت دی جمع

ساعت: (مث/ع) گھڑی' پل' وقت' ویلا' گھنٹہ (قیامت دی گھڑی وی مراد لئی گئی اے)
ساعد: (مث/ع) بانہہ (غر)
ساغر: (مذ/فا) شراب پیون والا پیالا
ساق: (مث/ع) پنی' لت دا پیر-نیڑلا حصا
ساقی: (مذ/ع) شراب پیاون والا (2) معرفت دی شراب پیاون والا بزرگ' صوفی
ساک: رشتا' سکا
- ساک منگتے تے چاڑھن: سبھ رشتے داراں نوں بے حیا گالھاں کڈھن
ساکن: واسی' رہن والا' وسنیک
ساکن: کھلوتا' بے حرکت
ساکوں: ساک توں' رشتے داری (2) سلسلے وچ' متعلقا (مم)
ساکوں: ساتوں
ساکھ: (مث) شہرت' اِتبار' بھرم' وساہ' بھروسا (2) کھیتی (3) ٹاہنی' شاخ (4) نواں لتھا پھل (5) فصل (بف)
ساکھاں: ساکھ دی جمع' نواں اُتریا پھل' موسمی تحفا (خف)
ساکھ بلمیک: اک بوٹی جو وضع حمل لئی فائدے ونداے
ساکھی: کلام' گل' کہانی' کتھا (2) گواہی
ساگ: پکا کے کھادے جاون والے پتر
ساگر: سمندر' دریا
- ساگر بھریا: وچھریا ہویا سمندر
ساگی: سگوں' مین اوہی' ہو بہو' اکا' بلکل
ساگی: دیدار
سال: ورھا' 12 مہینے دی مدت
سالا: بیوی دا بھرا
سالار: (فا/مذ) سردار' افسر' آگو (2) اک جڑی جو دوا وچ کم آوندی اے
سالباہن: سلوان راجا' راجا رسالو دا پیو' سلواہن

سالڑیاں: سالیاں، بیوی دیاں بھیناں
سالک: (مذ/ع) تصرف دی منزل سلوک دی راہ دا مسافر
سالگرام: اجہی تھاں جتھے "سال" دے رُکھ بہت ہوون (سال + گرام) (2) اک پہاڑ جتھوں ہندو ویشنو دی مورت ورگے پتھر لیا کے پوجدے نیں
سالم: (مذ/ع) پورا، ثابت، سلامت
سالن: پھُٹ پاون، چھیک کرن، دِل دُکھاون
سالو: ویاہ دا سوہا دوپٹا
سالے: سال، ورھا
سالھوں: سالو، ویاہ دا سوہے رنگ دا دوپٹا
سام: حضرت نوحؑ دے اِک پُترؑ دا ناں، رستم پہلوان دے دادے دا ناں
سام: پناہ (دمودر)
سامر: گربھ وتی جنور، حاملا جانور
سامری: (مذ/ع) پرانے مصر دے شہر "سامرہ" دا مشہور جادوگر جنھے حضرت موسیٰؑ دی غیر حاضری وچ سونے دا واند بنا کے لوکاں کولوں ایہدی پوجا کروائی
سامی: قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھدے نیں، لحد (2) سام نسل دا (3) سوامی، احترام جوگ (4) اسامی، تھاں، دھر
سان: وٹی جس اُتے چھری چاقو تیز کردے نیں، ہتھیار تیز کرن دا آلا
- سان چڑھاون: تیز کرنا، سان اُتے رگڑن
- سان چڑھائیکے تیز ، تکھی کر کے
سانبھ: سنبھال
سانبھن: (ک) سنبھالن، قبضا کرن، ملن (2) پالنا، پرورش کرن
سانبھیم: میں سانبھیاں
سانبھن: گنڈھن
سانجھ: (مث) سیری، شراکت، بھائیوالی، رل ورتن، اشتراک، اکٹھ
سانجھا: مشترکا، اِک توں ودھ مالکاں دا
سانچ: سچ
ساندر بار: ساندل بار
ساندل: ویکھو "ساندل بار"
ساندل بار: راوی تے چنھاں وچکار جھنگ فیصل آباد دے لاگے دا علاقا
سانس: ساہ، دم
- سانس نبھاون بھاری: جیونا اوکھا اے
سانس گرانس: ساہ تے گراہ، جیون تے کھاون (2) ساہ روکن دی اک عبادت
سانگ: سنگ، ساتھ، نال، تعلق، رشتا، پرواہ، نیزا، کمیڈ، تماشا، ڈراما، صورت، نقل، سوانگ، بہروپ، سبب، کارن
سانگ اتارے: نقل کرے، رنگ بدلے، روپ وٹاوے
سانگ لاٹا: نقل لاہن
سانگا: ساتھ، تعلق، ناتا، رشتا (2) شاخ
سانگی: ڈراما کرن والا، سانگ رچاون والا
سانگے: ویکھو "سانگا"
سانگے: "سانگا" توں، تعلق (2) پاروں، کارن، لئی
سانگھرو: امداد یاں جنگ اعلان کرن والا ڈھول یاں بگل
سانوا/ساواں: برابر، توازنی
سانوری: (ساں-وری) محبوبا، پریمکا (2) ساوَلی
سانوڑا: (ساں-وڑا) ساولا، سانولا
سانول: (ساں-ول) ساولے رنگ دے، محبوب
سانویں: ساویں
سانویں تلے: برابر وچ
سانئیں: سائیں
سانہہ: ساہن، سنڈھا
- سانھاں نوں واہناں: سنڈھیاں اُتے چڑھن

سانھے: سانڈے، کرلی (خف)
ساوا: سبز، ہرا
ساورڑا: سانولا، محبوب (2) ساوا
ساوری: اِک راگ دا ناں
ساوریاں: ساؤلیاں، سانولیاں
ساوڑی: (1) ساوی (2) ساون (3) بہار دا موسم
ساولی: سانولی، مُٹے رنگ دی
ساوندڑا: ساون
ساون: دیسی سال دا پنجواں مہینا جو بارشی موسم وچ آوندا اے، انگریزی سال دی 15 جولائی توں شروع ہوندا اے۔
ساونی: (مث) خریف دی فصل جو ساون وچ بیجدے نیں۔ مکی، باجرا، جوار، چاول وغیرا
ساوی: ہری، سبز (2) اک قسم دی گھوڑی (3) بھنگ
ساوے: سبز، ہرے
ساویا: سبز، ہرا
ساویاں: ہریاں، سبز
ساویں/سانویں: برابر، متوازن
ساویں سنویں لیں: ہرے بھرے بوٹے
ساہ: ناں (2) وساون (ناٹک) (3) دم
ساہ ست: "دیکھو ست"
ساہ سیاہنا: جان تے بنن (بُلھ)
ساہ محبت: محبت دا دم
ساہ مونجھائے: ساہ گھٹدا اے
ساہا: ویاہ (دا دن) ویاہ دی متھی تاریخ
۔ ساہا ساودھیا: ویاہ دا دن مقرر کیتا (پیلو)
۔ ساہا سدھانا: شادی ویاہ دی مناسب تاریخ مقرر کرن
۔ ساہا کڈھاون: ویاہ دا دن مقرر کروان (نجومی کولوں)
ساہم: میرے ساہ اے (میرے تک وچ ساہ اے، میں جیوندا آں)

ساہم: سانجھ، سنبھال، سمھال
ساہمے: ساہویں، ساہمنے
ساہن: سن (2) سڈھا
ساہنمہ: (غ ا) سانبھ
ساہنگ: کنالی (اصل املاء "صحنک" اے)
ساہنے: ساہن، سڈھے
ساہواں: ساواں، تِل دا، برابر
ساہورا: سوہرے، سوہرا گھر
ساہورا: سوہرا، خاوند دا گھر
ساہورڑے: سوہرے، خاوند دے گھر
ساہویں: ساہمنے
ساہی: ساہ، ارام، سکون، فرصت، مہلت
ساہے: ویاہ دی تاریخ، ساہا
سائباں: (مذ) چھتر، چھاں کرن والا، اسمان
سائر: سمندر، ساگر (2) سیلانی، سیاح
سائل: (مذ) سوال کرن والا، سوالی، فقیر
ساؤ: شریف، بیبا، اُچی ذات والا
ساؤ: فائدا، چنگی کھٹی
ساؤآنی: ساؤ گھر دی عورت، شریف زادی
ساؤگی: (مث) سونگی، کشش
سائی: اوہی
سائی: پیشگی، کسے کم بدلے پہلاں دِتی گئی کجھ رقم
سائے: پرچھاویں
سائیاں: مالکاں، سائیں دی جمع
سائیں: مالک، شوہ، رب، اللہ (2) فقیر، درویش
۔ سائیں پریت: رب دی پریت
۔ سائیں سواری: جس دے کم رب آپ سوارے
۔ سائیں والے: اللہ والے لوک، سائیں لوک (مم، نوشہ)
سبات: ساباط، چھت اپر دو کمرے ملاون والا راہ
سباجھا: مہربان
سباہا: بندوبست

سباہڑا: سربالا
سباہو: طاقتور باہواں والا' راجا راون دا خطاب
سبایوں: ملکا سبا دا شہر
سبب: وجھا' کارن' راہ' وسیلا
سبت: سنیچروار' ہفتے دا دن' عبادت دا دن
سبت: صحیح' پورا' درست' سدھا' شدھ
سبحان اللہ: اللہ' پاک اے' تعجب تے تعریف دا بول
سبحانی: پاک (سبحان)
سبحانی: "ویکھو" سبحانی ما اعظم شانی
- سبحانی ما اعظم شانی: "میری شان کنی وڈی اے"" حضرت بایزید بسطامی وحدت الوجودی دا بول
سبد: شبد' بول
سبد: (فا) ٹوکری' چنگیر
سبز: (نذ/فا) ہرا' ساوا
- سبز قدم: منحوس
سبزوار: گھوڑے دی اک قسم
سبزہ: ہریاول
سبزہ/سبزی: مس پھُٹن دی ہریاول' سبزہ خط
سبزہ زار: ہریالا علاقا
سبزی: ہریاول' گھاہ' زمین توں اگے ادھ کچے پھل جو سالن لئی ورتیندے نیں
سبزی خط دی: مُنڈے دے مس پھُٹن ویلے چہرے اُتے ہلکے ہلکے والاں پاروں ہریاول
سبع: (ع) ست
- سبع بقرات: ست گاواں' عزیز مصر دا خاب کہ نیل ندی وچوں ست موٹیاں گاواں نکلیاں تے ست کمزور گاواں مگروں نکل کے اوہناں نوں کھا گئیاں۔ حضرت یوسفؑ نے ایہدی تعبیر دسی کہ ست سال وادھو فصل ہووے گی تے مگر لے ست ورھے قحط پوے گا۔
- سبع سیارہ: ست سیارے' دُب اکبر' پلنگھ پیڑھی (اصل وچ سیارے نہیں ستارے نیں)
- سبع مثانی: سورت فاتحہ دیاں ست آیتاں
سبقت: پہل' اگے ودھن
سبک: ہولا' نازک' ہلکا پھُلکا
سبل: اکھ دا اِک روگ
سبل: سبیل دی جمع' رستے' راہ (2) طاقتور' موٹا تازا
سبوح: (سا-بو-ح) وڈیائی کرن والا' مداح
سبوح: (سو-بو-ح) بے حد پاک
سبہ: (غ-ا) سبھ' پورا
سبیل: راہ' طریقا' راہ وچ مفت پانی پیاون دا بندوبست' وقف شے جس توں آندا جاندا فائدا لوے
سبیلاں: سبیل دی جمع
سبھا: محفل' سنگت' اسمبلی' اکٹھ
سبھاء: مزاج' انداز' طور طریقا
سبھاندا: سوہدا' زیب دیندا' سجدا
سبھانے: سوہنے
سبھرائیاں: سیانیاں' سمجھدار' سانگیاں
سبھڑے: سبھے' سبھ' سارے
سبھس: سبھناں' سبھ
سبھے: سبھناں
سبھکائی: ہر کوئی (پنجل)
سبھو: سبھ
سپادھا: سپیرا
سپاہڈا: ویکھو "سپادھا"
سپاہیوں: سپاہ توں' فوج
سپاہی پیشا: لڑاکا' بہادر
سپاہیڑا: سپاہیا' محبوبا
سپت: ست
سپت سندھو: ست دریاواں دا دیس' دیس پنجاب دا اک پرانا ناں
سپتر: (س-پُت-تر/س + پتر) چنگا تے قابل پُتر
سپرا: لالی ذات دی اک گوت

سپن ماتر: خاب وانگوں، سپنے ورگا
سپنا: سفنا، خاب
سپنڈ: ہرل، اِک بُوٹی دے بی جو سُکھدے کولیاں اتے سُٹ کے دُھوف لیندے نیں
سپورن: پورا، بھرا ہویا، پُورا چن، کُل
سپے: سپ
سپھل: کامیاب
سَت: سچ (2) جھے توں اِک وِدھ (3) طاقت، ہمت، تران، ساہ، جیون شکتی (4) ستائے جاون دی حالت
- سَت گُرُ: سچا گرو
- سَت برگا: سَت برگ / اِک پُھل جِہدے سَت پتر ہوندے نیں
- سَت برگے: ست برگا، ست پتیاں والا پیلے رنگ دا اِک پُھل
- سَت جرم: ست جنم، ست پُشتاں توں
- سَت دیپ: ست جزیرے
- سَت دیپ کھنڈ: ساری خشکی، جتھے ساری ابادی اے، ست براعظم
- ست ویساں: اِک سو چالھی
سِتا: سیتا، شری رام چندر دی بیوی
ستار: پردا رکھن والا، رب دا اِک صفاتی ناں
ستار: سہ تار، تن تاراں والا اک ساز
ستانی: وڈے تان والی، طاقتور، بلوان
ستاوم: مینوں ستایا
ستاویہ: ستائی
ستائش: تعریف صفت
- ستائش خوانی: تعریف، صفت کرن
ستایاں: ستائے ہوئے
ستاونہارا: ستاون والا، دق کرن والا، تنگ کرن والا
ست بنتا: بیوی (ث)
ستتری: سُتی، سَینتی

ستر: جسم ڈھکن والا کپڑا، پردا، پردا نشین عورتاں
- ستر بہنا: پردے بیٹھن
- ستر خانے: پردے وچ، زنان خانے
- ستر کرنا: پردا کرن، اپنا آپ لکاون
ستران: (س + تران) طاقت، زور، قوت
- ستران ٹٹن: قوت مدافعت کمزور ہوون، دل ڈُبن، صدمے پاروں طاقت نہ رہن
سترانا: طاقتور، بلوان
سترانی: زور نال
سترپئی: ستی ہوئی
ستریں: پردے وچ، زنانے خانے
سترمی: سُتی
سترمیں: سُتے ہویاں
ستگور: ست گر، مرشد، سچا گرو
ستم: (مذ/فا) ظلم، تکلیف، انیاں، قہر، غضب
- ستم آموز: ظلم، ظلمی
- ستم گار: ستم کرن والا، ظالم (محبوب)
- ستمگر: ستم گر، ظالم (محبوب)
ستمرانا: طاقتور
ستن: (ک) ستایا جاون، اوازار ہوون، تنگ ہوون، تھکن، بیزار ہوون
ستودہ: تعریف کیتا ہویا، جہدی صفت کیتی گئی ہووے
ستوں دے بتوں، بتوں دے ستوں: بے معنی گلاں کرن، گھڑ دا گھم آکھن
ستون: (مذ) تھم
ستوہ: ضرور، لاچار، دکھی، مجبوری، تاکید، زور، زِبا (لا)
ستویں: ستیہویں، ستائیویں، 27 ویں
سَتی: ستائی ہوئی
سَتی: ہندو مت دی اک رسم جس مطابق بیوا عورتاں اپنے خاوند دی لاش نال سڑ مریاں سن۔
سُتی: سوون دی حالت وچ

ستے پائیں: ست طرحاں دا مال ڈنگر

سُتے اوہ وڈّانا: بنا محنت کتے اوہ دا حقدار بنن

سُتے شیرے بھونک جگایا: بھونک کے سُتے شیر نوں جگا دتا

ستیاں لوک جگاون: مرے لوکاں نوں زندا کرن

ستیندی: ستاندی، تنگ کردی

ستھ: عدالت، پنچایت، سنگت، پھیا، اکٹھ، کانفرنس، مجلس، جرگا، بنڑے، بیٹھن دی پھلکھی تھاں، ڈنگر بنھن دی تھاں

ستھ: شہت دا چھتا

ستھاپن: (ک) قائم کرن، مقرر کرن، نصب کرن، بناون، گڈن

ستھر: چٹائی، تیلے، گھاہ پھوس زمین اُتے وچھیا گھاہ دا بسترا، ماتی پھوڑھی

ستھراون: (ک) صاف کرن، چج نال بناون

ستھرائیں: صفائیاں

ستھل: پٹ، ران، زانو

وستھاں: ستھل دی جمع، پٹ

ستھن: سلوار

— ستھن دا ساک: زنانی ولوں رشتے دار

ستھوئی: پنڈ پنڈ جا کے چیزاں ویچن والا

ستھوئیاں: ساتھیاں

ستھیے: ستھ، سنگتراش دا اک آلا

ستھیے: ستھ، شت دا چھتا

ستھیں: ستھ، محفل، عدالت، دربار

سٹ: وار، مار، ضرب

سٹ: دور کر، پرے کر، وگاہ (امر)

سٹ جلستا: سٹ کے، کاہلے نال، بے چجی نال

سٹ دیچن: سٹ دتے جاون

سٹ گھتن: سٹ دے

سٹا: تیہا، فصل دے بوٹے نال لگا دانیاں والا گچھا

سٹاں: سٹ دی جمع، ماراں، ضرباں

سٹکن: (ک) کھسکن، نسن، بھجن، نٹھن

سٹن: (ک) اُتوں تھلے ڈیگن، پرانہہ وگاہون، چھڈن

سٹی: سٹن توں، پائی

سٹیسی: سٹے گا

سٹیندا: سٹدا

سٹیندڑی: سٹدی

سٹیوس: سٹیو سو، اوس سٹیا

سٹھ: پنجاہ توں دس ودھ

سٹھ: طنز، ستھی، جنج اُتے کسی جاون والی کوئی پھبتی

سٹھنیں: سٹھنیاں، طنز، شکائتاں، طعنے مہنے

سٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، میلن

سٹھن: (ک) سٹھنیاں بولن، نندن، بھنڈن

سٹھی: سٹھ دناں وچ پکن والا چاول جو دستاں وچ مفید اے

سٹھیں: سٹھ ورھے دی عمر وچ

سج: سجاوٹ، زیبائش، سجن توں امر

سُج: سجھ، سورج (2) سجن توں (گلا ہوون)

سج گئی: گلی ہو گئی، سجھ گئی

سج سجھ: سڑ سجھ کے، رشک نال

سجا: سزا (بف)

سجادہ: (عر) سجدا کرن دی تھاں، مصلا

سجادہ نشین: مصلے اُتے بہن والا، کسے مزار دا گدی نشین

سجاکھا: نظر والا، جنوں سبھ کجھ دسے (سوجھ + اکھا)

سجان: گیانی، عارف، واقف

سجائے: چنگے، ول

سجرا: تازا

سجرُوں کھبرُوں: سجے کھبے توں

سجری: سجری، تازی

سجڑے: سجے

سجن: (ک) پھبن، سورن، بنن، دُکھ دیون

سجن: پیارا، دوست، متر، محبوب، ساتھی، بیلی

سُجن: (ک) تر ہووݨ، گلا ہووݨ
سُجن: (ک) سوج توں، سوزش پیݨ، کھلو
سجنوشہ: سجائی
سجو: بھاویں سج جاوے (گلی ہو جاوے)
سجود: سجدا دی جمع، نماز وچ متھا ٹیکݨ
سجی: سواہ
سجی: اگ اتے بھجا سالم بکرا
سجی: ساری
سجی: اِک بوٹا جِدی سواہ کھاری ہووݨ پاروں
کپڑے دھووݨ دے کم آوندی اے۔
سجیاں: بھجیاں
سجھ: سورج
سجھ متا: سورج تپیا
سُجھ: سمجھ توں امر (2) عقل، بُدھ، سمجھ
سجھاپے: سمجھے
سجھاوݨ: (ک) رمزاں دسݨ، مشورا دیوݨ
سجھدا: خیال وچ آوندا
سجھم: میتوں سمجھ
سجھݨ: (ک) پھرݨ، اوہڑݨ، چت آوݨ، سجھائی
دیوݨ
سجھیے: سمجھیے، واقف ہوئیے
سچّا: سچ بولݨ والا، کلبوت، ٹھپا
سچا: پاک، صاف، اصلی، کھرا
سچام: اِک قسم دا گھوڑا
سچانا: چڑی مار
سچاوا: سچ والا
سچڑیاں: سچیاں
سچے: رب سچا، رب، اللہ
سچے آ: سچے ہن
سچیار: سچ بولݨ والا، سچا
سچیانہ: سچیانا، سچا
سچیاوݨ: (ک) سچا کرݨ، سچے ثابت کرݨ
سچیاوݨ: (ک) سچا بناوݨ، کھوٹ کڈھݨ، کھرا
کرن
سچیت: ہشیار
سحاب: بدّل، غبار
سحار: سحر دی جمع، سویر
سحبانے: "سحبان" توں، عرب دا اک مشہور فصیح
وبلیغ شاعر
سحر: (مث) سویر دا ویلا (مذ) جادو
سحرا: مسحور، جادو وچ، قابو
سحری: (مذ) جادوگر (2) مث۔ سویر دا ویلا،
پربھات
سحرے: جادوگر، سحر، جادو
سحور: سحری، سویرے
سحوریں: سحور، سحر دی جمع، سویر
سخا: سخاوت
سختی: ڈاڈھ، مشکل
سخن: کلام، گل بات، مِتا، بول، گل
سخندان: شاعر، شعر کہن والا
سخن دے پورے: گل بات دیاہن والے،
وعدے دے پابند، گل دے پکے
سخنور: سخن ور، گل کرݨ والے، شاعر
سخی: (مذ/ع) دان کرݨ والا، سخاوت کرݨ والا
سد: (مث) بلاوا، بلاوݨ دی اواز، مرزے دی
سر، دردیلی اواز وچ گایا گیت۔ ہیک بلا (کے)
سد بھیجے: بلا گھلے
سَد: کندھ، اوہلا، پردا، روک
سد سکندری: سکندر بادشاہ دی کندھ جو یاجوج
ماجوج قوماں دا راہ ڈکݨ لئی بݨوائی گئی سی۔
سدا: ہمیشا، انت
۔ سدا برت: سدا ورت وچ، ہمیشا چلݨ
والی
سدا: بلاوا
سدانا: بلوانا (سداوݨ توں) اکھوانا، تحفا دینا
سداویں: بلاویں، اکھواویں

سدایوس: اکھوایا
سدرہ: بیری (دا رُکھ)
سدرۃ المنتہیٰ: بیری دا رُکھ جو بہشت وچ لگا ہویا اے' اخیری حد
سدّن: (ک) بلاوݨ' سد مارݨ' ہاک مارݨ' سدا دیوݨ
سدو: بلاؤ' آکھو
سدواہ: (سد+واہ) نیڑے' صرف اینی دور کہ اوتھے اواز اپڑ سکے
سدیا: بلایا
سدیچے: سرلی اواز والے پرندے (لا)
سدیوے: اکھواوے
سدھ: سدھ' سدھی' پیا بندا (لا)
سدھ: کال ولی (دا)
سُدھ: ہوش' خبر' سار' سمجھ بجھ' اتا پتا' واقفی' چیتا' خبرداری' جانکاری
سدّھ: شدھ' خالص' صاف (لف) بدھ' عقل' سوجھی' سمجھ
-سُدھ بُدھ: سوچ سمجھ' اطلاع' اتا پتا' ہوش
-سدھ لیسی: خبر لوے گا
سدھار: سدھرے ہوئے' برخوردار (2) اصلاح' بھلیائی
سدھارتھ: مہاتما بدھ دا اصل ناں
سدھارݨ: (ک) جاوݨ' وجݨ' کوچ کرݨ' رواں ہووݨ
سدھاری: گئی
سدھارے: گئے' روانا ہوئے
سدھانا: ٹریا' چلیا
سدھانی: ٹر گئی' چلی گئی
سدھانے: ٹر گئے' سدھار گئے
سدھاواں: جاواں
سدھاوݨ: (ک) جاوݨ' روانا ہووݨ (2) سکھاوݨ
سدھائی: گئی
سدھائے: گئے' سدھارے' چلدے ہوئے' اپڑے' پہنچے' گزرے
سدھائیاں: گیاں (2) سکھائیاں' ماہر
سدھایا: گیا
سدھایم: ٹر گئے' لد گئے
سدھرا: نیک عادتاں والا' سُدھریا ہویا نیک سبھا والا
سدھر: (مث) ریجھ' اچھیا' خاہش' شوق
سدھراوݨ: (ک) آس کرݨ' سدھر رکھݨ' للچاوݨ
سدھرائی: (مث) سدھر کرݨ والی' تانگھوان' مشتاق' چاہوان
سدھرائے: سدھر وچ' تانگھوان
سدھرائیاں: (1) سدھرائی دی جمع (2) سدھرائی آں' میںوں سدھرائے
سدھری: (مذ) سدھریا ہویا' نیک
سدھرݨ: (ک) سَورݨ' ٹھیک ہووݨ
سدھڑ: سدھا
-سدھڑا مُوتہ نہ ویندے: سدھے مُوتہ گل نہیں کردے
سدھو: سدوے نیں' بلاندے نیں (ٹانک)
سدھے سار دی: خالص لوہے دی
سڈ: سد' بلاوا' بول
-سڈ آئی: بلا لیاویں
-سڈائے: بلوائے' سدائے' بلا گھلے
-سڈایا: اکھوایا
سڈا: ضد' اصرار' رہاڑ
سڈکرے: بلاوے' سدے
سڈورڈ: اوہ بول جو بھنڈ لوک تقریباں وچ پڑھدے نیں
سڈول: چنگے ڈول والا' سوہنا
سڈیسیں: اکھواواں گے
سڈیندی: اکھواندی

سڈویں: اکھوادیں
سڈھا: ز بجھ
سُرَ: (مذ/ مث) سروٹ' تکھے پتراں والا گھاہ جو وڈا ہو کے کانے بݨ جاندا اے' سرکنڈا
سرَ: (مذ) تلاء' سرودر' چھپڑ' ٹوبھا (2) تیر (دا)
سرَ: سرن توں امر تے حاصل مصدر' فتح کامیابی' حاصل' حصول' جو سرا
- سر کرن: فتح پاوݨ' کامیاب ہووݨ
سِرَ: جسم دا موںڈھیاں توں اُتلا حصّا (2) مُراد وال (نف)
- سر اُپر چھنڈ بھار: بھاویں سر دا بھار دھڑ توں لتھ جاوے۔ بھاویں سر لتھ جاوے
- سراستاد: سر استاد' رب
- سرہانہ: سردیوݨ والا' سرتال کھیڈݨ والا
- سر بھرنے: سر دے بھار
- سر بھونڈ: سر خاک الود
- سر پر چشم: سر اکھاں اُتے (مح)
- سر پوم مری: میرے سر موت پوے' میں مرجاواں (خف)
- سر تے کنڈڑا ہوݨ: کسے اُتے قابو ہووݨ' ہدایت دیوݨ جوگا ہووݨ
- سر چھائی: سر سواہ
- سردار آویزی: دار اُتے لٹکدے سر والا
- سر سجدے سٹے: سجدے وچ سر رکھے
- سرفروش: سر ویچݨ والے' سر قربان کرݨ والے' بہادر
- سرو پا: سر پیر' پورا جسم
- سرورتی: سر اُتے ورتی' ہڈ ورتی
سرّ: بھیت' راز
- سردار: بھیتی' راز دار
سر ذرہ یک لدھا: (الیں) راز وچوں تھوڑا بھیا ملیا
- سر سبحانی: حضرت بایزید بسطامیؒ دے بول ول اشارا اے۔ ویکھو "سبحانی ما اعظم شانی"
- سر نہاں: لُکیا راز' بھیت
سُرَ: راگ مطابق کڈھی گئی اواز (2) مناسب ورتارا (3) اک پنجابی لوک گیت
سرا: حد' کنارا' بنا
سراب: (مذ) ریتلی تھاں وچ چمکݨ والا پانی دا بھلیکھا
سراپ: فقیر دی بددعا
سراپوں: سراپ توں' فقیری بددعا
سراٹا: پرندے دے اُڈن دی اواز' تیر دی اواز' تیز ہوا دی اواز
سراج: (مذ/ ع) چراغ' دیوا
سراج المنیر: چمکدا دیوا' روشن دیوا
سرادھ: شرادھ' ایمان رکھݨ' منّݨ' مُردے نھواوݨ دی ہندو رسم
سراڑے: سرڑ دی اواز نال' سراٹے' تیر وانگوں تیز
سراسر: اکا' بلکل' پورے دا پورا' اک سرے توں دوجے سرے تیک
سراغ: (مذ/ فا) نشان' سوہ' اتا پتا
سراں دے مرگ: تیر کھاوݨ لئی بݨے ہرن (محبت دے تیر کھاوݨ نوں تیار لوک)
سراندی: سرھاندی' سرھانے' سر والے پاسے
سراندیپ: لنکا دا جزیرا
سرانے: سران' سان' دھار تیز کرݨ دا پتھر
سراہوں: (ک) سلاہوݨ' صفت کرݨ' وڈیاوݨ' پسند کرݨ
سراہی: تعریف
سراہ: سراں
سرایت: اثر' رچݨ' وڑݨ (سرایت کرݨ)
سرب: سبھ' سارا
- سرب ے: سبھ وچ سمایا ہویا' رب دا اک صفاتی ناں

سرب: سیسا، سِکا

سربالڑا: سربالا

سربھرا: سربھرنے، سردے بھار

سرپاہ: (مذ) سروپا، خلعت، سرتوں پیراں تیک دا لباس، ویاہ دا جوڑا

سرپرہ: لازمی، ضروری، یقینی، پکی گل

سرپوش: (مث) سر ڈھکن والی شے، پردے، مونہہ دا بند

سُرت: (مث) ہوش، سمجھ، عقل، توجا، یاد، سمجھ بُجھ

سرتا: (مذ) سرت والا، سیانا

سرجا: سرزے دے بھرا دا ناں

سرجن: (ک) پیدا کرن، رچن، بناون

-سرجنہار: سرجن ہار، خالق، بناون والا، رب

-سرجنہارا: سرجنہار

سرجن: (ک) ورجن، پرچن، تسلی ہوون

سرچن: (ک) مانجن، دھوون، کجن

سرچیں: (سر-چ-ں) مطمئن ہوویں، پرچیں

سُرخا: (مذ) سوہا، لال (2) اک قسم دا کبوتر (3) اک قسم دا گھوڑا

سرخرو: سرخ رو، لال مونہہ والا، کامیاب

سرد: (فا) ٹھنڈا، ٹھنڈی

-سرد اساس: ٹھنڈا ساہ، ٹھنڈی ہاہ

-سرد شوکارا: ٹھنڈا ساہ

-سرد نہ ہووس چھاتی: اوہدا سینا ٹھنڈا نہیں ہوندا (ہر ویلے اوہدے سینے وچ پریم دی اگ بلدی رہندی اے)

سرد ہووے دل سڑدا: سڑدے دل وچ ٹھنڈ پوے

سردا: بندا، بُجھدا، ہوندا ("سرن" توں)

سردار: (مذ/فا) اچا، وڈا، حاکم

سردائی: ٹھنڈیائی، مرچاں وغیرہ گھوٹ کے بنایا گیا پیوں

سردول: شیر، بہادر (نج)

سردہی: سر ڈاہن والا، بدو بدی لڑائی لین والا

سردی: بندی، پوری ہوندی (2) ٹھنڈ، پالا

سردیاں: (سر-وے-آ-ں) سردے ہویاں، استطاعت دے باوجود

سردیاں: (سر-دی-آں) سرد مہری، غفلت (2) ٹھنڈا موسم

سردھول: سردار، سردول

سرراٹے: سراٹے، ہوا دے تیز چلن دی اواز

سرڑاٹے: گرجھ بولے

سرس: ودھیا، چنگا، رس دار، ہری بھری

سرسا: سرس (2) ٹکرو والا وڈا کڑچھا

سرسام: دماغ نوں ورم آون دی بیماری

سرساں: میتوں سرے گا، میتوں جچے گا، برداشت کراں گی، سہواں گی

سرساہی: اک نِکا تول، زمین ماپن دا ماپ جو مرلے دا نوواں حصا ہوندا اے

سرسبز: ہرا بھرا، خوشحال، جوان، تازا

سرسکے مچھ مردے: سو کے پاروں مردے ہوئے مچھ

سرسن: (ک؟) رجن، سیر ہوون

سرسے: وسر ہووے گی

سرشار: مگن، محو، مست، بھریا ہویا، لبریز، موتھا مونہہ

سرشت: (س-رش-ت) (مث) خو، عادت، سبھا، ضمیر

سرشتہ: (س-رش-تا) (مث) سرشت، خو، عادت

سرشتہ: سلسلا، پروگرام

سرشتہ: ویکھو "سرشت"

سرشک: (مذ) قطرا، اتھرو

سرطان: سرطان، کیکڑا (2) اک برج دا ناں

سرطانے: برج سرطان
سرہانا: شرع (نانک)
سرک: (س-رک) کھسک
سرکاج: چنگا کم
سرکار: (مث/فا) حکومت (2) وڈیائی دا بول (3) شاہ محمد نے رنجیت سنگھ مُراد لیا اے جنھے 1857ب وچ سرکار' اکھواؤنا شروع کیتا سی
سرکار: ضلع' ڈویژن' حکومت
سرکار: کم کردیاں' کم وچ
سرکاری: رب دا' سرکار دا' حکومت دا
سرکپ: اک داستانی راجا جو جوئے وچ ہرن والیاں نوں قیدی بنا کے اوہناں دے سر وڈھ لیندا سی۔ اوہدے بارے بہت سارے قصے مشہور نیں
سرکردا: آگو' وڈیرا' اگے رہن والا' پہلی صف دا' سردار
سرکردی: سرکردا
سرکردے: سرکردا' وڈے آگو' امیر وزیر
سرکش: (فا) باغی' نافرمان' نابر
سرکشی: سرکش ہون دی حالت' بغاوت' نابری' نافرمانی
سرکن: (ک) ہولی ہولی اگے ودھنا' کھسکنا
سرکن: (ک) سرلاون' ر-ڈکنا' ہولے ہولے ترن (جوں وغیرا دا) (2) نکے نکے گھٹ بھرن
سرکنا: رسے نال پشو گھیر لیاون
سرکہ: (سر-کا/مذ/فا) انگوریاں ہور پھلاں دے رس توں بنائی کھٹائی۔ تیزاب وچ پانی پا کے وی بنائی جاندی اے۔ دواواں تے کھاوناں وچ ورتیندی اے۔
سُرکے: نکے نکے گھٹ بھرے (ویکھو "سرکن") (2) مائل ہووے' رخ کرے
سرکیاں: سر-کی-آں) گھٹ
سرکھوری: جیون ساتھی (لہ)
سرگ: سورگ' جنت (مم)

-سرگ دیاں: جنتی' جنت دیاں (وا)
سرگرداں: حیران' پریشان' بہت رُجھیا ہویا ہون پاروں پریشان
سرگزشت: (فا/مث) ہڈ ورتی' سرورتی
سرگشتہ: (فا) حیران پریشان
سرگل: گیند' گولی
سرگم: ست سُراں دی سانجھ
سرگن: سے صفتاں دے' رب دا صفتاں سے روپ
سرگھم: ویکھو "سرگم"
سرگھی: پربھات' دمی' اصل لفظ "سحری" اے جو پنجابی تلفظ وچ سرگھی ہو گیا
سرلاون: (ک) سر سرکرن' ر-ڈکن
سرمایہ: (مذ/فا) پونجی' راس' دھری دھرائی
سرمچو: (مذ) اکھاں وچ سُرما پاون والی سلائی
سرمد: سدا رہن والا' رب دا صفاتی ناں (2) دلی دے مشہور صوفی بزرگ جہناں نوں اورنگ زیب نے دارا شکوہ دا سنگی ہوون پاروں قتل کروا دتا سی
سرموں: وال دے سرِجنا' ذرا ماسا
سرے سرچو: سرے دائی وچ سرچو' زنا دا فعل (وا)
سرمیٹوں: سُرے نال
سرن: شرن' پناہ (نانک)
سرنامہ: سرناواں' عنوان
سرناہی: شرنائی' نفیری
سرنائی: مکھ (2) پناہ (3) شرنائی' اک ساز جو مُونہہ نال وجایا جاندا اے
سرندے: (س-رن-دے) سر بناون/وجاون والے
سرندہ: ساز
سرنگ: اک قسم دا گھوڑا (لہ) (2) چٹے رنگ والا
سرنگڑا: (س-رنگ-ڑا) خوش رنگ' سوہنے رنگ دا (2) ساون دے مہینے دی سوہنی ہریاول

سرنگوں: نیویں سر والا' تھلے' نیواں
سرنگی: سارنگی' اک ساز دا ناں
سرنوحؑ: حضرت نوحؑ سے سیلاب دی پدھر
سرن: (ک) بنن' توفیق ہوون
سرن: (ک) پورا ہوون' مکمل ہوون
سرن: (ک) اگانہ ودھن' سرکن
سرو: (سر-اُو/سرشو) سدھا اُتانہ نوں جاون والا اک رُکھ جنوں محبوب دے قد نال تشبیہ دِتی جاندی اے
سروا: بھروسا
سروہی: سروہی شہر دی بنی دو دھاری تلوار (عام تلوار نوں وی کہ لیندے نیں)
سرواہیاں: سروہی دی جمع' تلواراں
سروپ: سوہنا روپ
سروپا: خلعت' سر توں پیر تک دا قیمتی لباس
سروتے: سامعین' حاضری' حاضرین مجلس (جمع/وا)
سروٹ: سر' کانیاں والا تیز پتراں دا گھاہ
سرود: راگ' اک ساز دا ناں
-سروداں: سرود دی جمع
-سرودے: سرود وچ' سرود
سرود کیتا: گایا
سرود کرنا: گاون' راگ کرن
سرور: (مذ/ع) نشے دی لور' خوشی' مستی
سرور: (مذ/ع) سردار' آگو
سرور عالمؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' دنیا دے سردار
سرور کائناتؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' کائنات دے سردار
سروڑ: صاف پانی' جھیل' تلاء' چشما' دریا (الف)
سروسیہ: سبھ توں
سروش: (مذ/فا) خبر لیاون والا' سنیہا لیاون والا' حضرت جبرائیل
سروں لاہنا: پگڑی لاہن' بے عزتی کرن

سروں: سر دی جمع
سرہاندی: سرھاندی' سرھانے
سرہوں: سرہوں
-سرہوں جمانا: تلی اُتے سرہوں جماون' چھیتی کوئی بنا کندھ لین
سری سرو: اک حدیث جِدا ترجمہ اے "انسان میرا راز اے تے میں اوہدا راز آں"
سری قلبی روحی: ریاضت دیاں تِن منزلاں
سرے: سرن توں' پورا ہووے' ہوسکے' بن جاون
سرے تے: کنڈھے اُتے' سر اُتے' واوھو
سریالا: (مذ) سلیارا' کنڈیارے بی والا گھاہ
سریانی: اک قدیم زبان جس وچ انجیل لکھی سی
سریر: (مذ) جسم' جُسا (2) شاہی تخت
سریروں: جسم وچوں' سریر توں
سریرے: سریر' شاہی تخت
سریش: (مث) اک لیسدار شے جو کاغذ وغیرا جوڑن دے کم آوندی اے
سریں: سر اُتے
سرین: کولھے' چوکنے' چتڑ
سرینہ: شرینہ دا رُکھ
سریوں: مُڈھوں' شروع توں' سرے توں
سرھاندی: سرھانے
سڑاپڑے: ساڑے' حسد
سڑاپے: ساڑا' حسد
سڑپن: (ک) گھٹ بھرن' چوسن' سڑاکے نال پیون
سڑک: (مث) پکا راہ
سڑکن: (ک) سڑن' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرن
سڑکن: (ک) سڑسڑ کرن' اواز نال گھٹ بھرن
سڑم: میں سڑدا آں (خف)
سڑن: (ک) ساڑا' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرن' سکن' بوچھڑن' ترکن' سواہ ہوون' بلن
سڑول: (مث) سڑی ہوئی' بلی ہوئی
سڑیندا: ساڑدا

سڑھن: (ک) سیک یاں تاء پاروں دُدھ وچوں پانی گھٹ یاں مک جاون (2) بھکھ پاروں آندراں دا بولن
سزا: (مث/فا) منڈے کم پاروں کسے نال کیتا گیا ورتاوا
سزاوار: جہنوں سزا دتی جاوے، سزا دا مستحق
سس: (مث) ووہٹی یاں خاوند دی ماں
ست: ستاپن
سُست: کمزور، نڈھال، ماندا، الکسی، ڈھلا
سستا: تھوڑ ملا، عام ملدا
سستاون: (ک) ساہ کڈھن، تھکیواں لاہون
سستی ملیاں: اسانی نال ملاں، سوکھا ملاں
سسری: (سُس-ری/ مث) کنک یاں اناج نوں لگن والا اک کیڑا
سسکار: سڑا ساڑن دا کم
سسکن: (ک) ڈسکن، رووݨ
سساون: (ک) ویکھو "سسکن"
سسی: نوعمر بھیڈ جو پہلی وار سُوی جارہی ہووے، ملیار (جمع: سسیاں) (2) لوک قصے دی مشہور پاتر جہدا پنوں نال پیار چلیا سی
سطوات: (عر) سطوت دی جمع، رعب داب، شان، وڈیائی
سطواتاں: ویکھو "سطوات"
سعادت: (مث/عر) نیک بختی، خُش بختی، اقبال مندی، خُش قسمتی (2) آکھے لگن دا گُن
سعد: (مذ/عر) نیک بخت (2) ساعد، لطف علی دے قصہ "سیف الملوک" وچ وزیر زادے دا ناں
سعداں: سعد دی جمع
سعدین: سعادت مند، خُش قسمتاں
سعود: نیک ہوون
سعی: (مث/عر) کوشش، جتن (2) حج دا اِک عمل
سعیاں: سعی، کوشش، سعی کرو، جتن کرو

سعید: (مذ/عر) خش نصیب، نیک بخت
سعیر: دوزخ دی چوتھی پرت، تیز اگ
سفاک: خونی، قاتل، ظالم
سفاہت: کمینگی
سفر: (مذ/ع) پینڈا، مسافری
سفرالعشق: کتاب "سیف الملوک" دا اصل ناں
سُفرہ: کھاون
سفرے: سفر، دسترخان، توشہ
سفل واکی: کمینا، گھٹیا پن
سفلہ: (مذ/ع) ہوچھا، نیچ، کمینا
سفلی: ہوچھے، کمینے (علی)
سفلے: کمینے، کم ظرف
سفنا: سپنا، خاب
سفنہ: ویکھو "سفنا"
سفید: چٹا، گورا
سفیدے: سفیدا، یوکلپٹس دا رکھ جو بڑا اُچا تے سدھا ہوندا اے، اوہدا تنا سفید رنگ دا ہوندا اے
سقر: (مذ/ع) دوزخ، جہنم
سقراط: یونان دا پرسدھ فلسفی، افلاطون دا استاد، اوہدیاں گلاں ویلے دے حاکماں تے مذہبی آگوواں نوں نہیں بھجدیاں سن ایس لئی اوہنوں زہر پیالا پیونا پیا
سقف: چھت، کوٹھا، سائبان
سقفے: ویکھو "سقف"
سقلات/ سقلاط: گلناری، قرمزی یاں نیلے رنگ دا مخملی کپڑا
سقیم: روگی، بیمار، خستا، سقم والا
سک: (مذ) رکھ دی چھل (2) سکا ہوون دی حالت، سکڑا، ونداسا
سِک: علاقا، اصل لفظ "شق" اے
- سکدار: سردار، چودھری
- سکداری: چودھراٹ، علاقے دی حکمرانی
سک: تانگھ، اچھیا، تمنا، شوق، اڈیک

سکا: (مذ) گُرُم' نیڑلا رشتے دار (مث: سکی)
سِکا: (مذ) سیسا' اک سستی دھات
سکارن: (ک) وصول کرن
سکالے: سکارے' سکائے' خشک کرے
سکاوت: (مث) سکا ہوون
سکاوت والے: سکے رشتے دار' عزیز
سکاہاں: اسیں سک وچ آں' اسیں ترسدے آں
سکت: (مث) ہمت' برداشت' تران' طاقت
سکت: (مث) سکن' سک ہوون
-سکت سکت: سکدیاں
سکچن: (ک) سنگڑن' کٹھا ہوون' سنگن' شرماون' جھکن
سکچے دوہیں: اپنے تھاں سر ہو گئے
سکدا: سک وچ
سکدار: شقدار' سردار' چودھری' حاکم
سکدی: خشر' اڈیکوان
سکدیاں: سک والیاں نوں
سکر: (مذ/ع) نشا' مستی
سکران: مستی
سکڑن: (ک) سنگڑن' اکٹھا ہوون
سکڑے: سکے' رشتے دار' لکڑ دی چھل
سکسیں: سکیں گا
سکلن: (ک) جمع ہوون' اکٹھا ہوون' وصول ہوون
سکنات: سکون' رکن
سکندر: سکندر یونانی' مقدونیا دا حاکم جہنے دنیا دے کئی دیس فتح کیتے اخیر پنجاب تک آیا پر پنجاب نوں پوری طرحاں فتح نہ کر سکیا. جنگ وچ اوہنوں اک تیر وجیا جہدے زخم پاروں راہ جاندیاں مر گیا.
-سکندر نامہ: فارسی وچ اک شعری کتاب جس وچ سکندر دیاں فتحاں دا حال اے.
سکن: (ک) ہمت رکھن' لائق ہوون' قابل ہوون' جوگ ہوون' ممکن ہوون
سکن: (ک) سیکیا جاون' گرم ہوون

سِکن: (ک) تانگھ کرن' آس کرن' سک رکھن
سُکن: (ک) خشک ہوون' سوکا پین
سکنا: من دی اچھیا رکھن' اڈیک کرن
سکوپت: مٹھی نیندر
سکوت: (ع) خموشی' چپ چاں
سکونوں: سکون توں' سکون' جزم
سکے: سک کرے' سک کردا اے
سکیاں: رشتے دار' نیڑلے ساک
سکیت: تنگ' سنگڑیا ہویا (2) مشکل (3) سکا ہوون
سکیل: لوہے دی قسم
سکیلے: سکیل' لوہے دی قسم
سِکھ: سکھن توں امر تے حاصل مصدر (2) گرو نانک جی نوں منن والا
-سکھ شناس: پچھان تے سِکھ لے (مم)
سُکھ: (مذ) چین' ارام' سکون
-سکھ مندر: ارام دی تھاں' سکھ دی تھاں
سکھالا: سکھی (2) سوکھا' اسان' سکھلا
سکھالے: سکھائے
سکھاول: پالکی
سُکھاون: (ک) سکھ دیون' راس آون (کوئی شے) بھاون' چنگا لگن
سکھاوے: چنگی لگے' راس آوے
سکھالیاں: سوکھیاں' سکھ چین نال رہن والیاں
سکھاندا: راس آوندا' سوکھا رہندا' ہور ویکھو "سکھاون"
سکھاندی: مناسب' موزوں
سِکھائیم: میتوں سکھائے' میتوں راس آوے' چنگا لگے
سکھایوس: سکھایا سو
سکھپال: سواری دی ڈولی
سِکھر: شکر (Climax) سمجھ توں اُپرلی حد' ٹیسی' اُچیائی .

۔بکھراں: بکھر دی جمع، پہاڑی چوٹی، اُچیائی، ٹیسی
سکھڑا: (مذ) سکھ، چین، ارام
۔ سکھڑے: سکھڑا دی جمع، سکھ
سکھلی: سکھالی، سوکھی، اسان
سکھن: (ک) جانن، علم حاصل کرن، تجربا کرن
سکھن: (ک) منت منن، مراد منگن
سکھنا: خالی، محروم، کھوکھلا
سکھنا آیا ای: سکھنا لازمی اے، سکھن دا حکم
سکھی: (مث) سہیلی
سکھیا: (مث) نصیحت، مریدی، شگردی
سکھیارا: سوکھا وسن والا، سکھی
سکھیلے: سکھ والے، سکھی
سکھیں: سکھ نال
سگ: (مذ/فا) کتا
سگاں: سگ دی جمع، کتے
سگچن: (ک) رس وسن، پیار محبت نال رہن
سگرا: زہری (2) سارا، پورا، ہریک
سگریں: سکے
سگسار: کتے دے جسم والی اک فرضی قوم جہدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے
سگل: پورا، سارا، سبھ
سگلا: پورا، سارا، سبھ، سمچا، سگل
سگندھ: (مث) خشبو
سگن: (ک) سکن (2) شگن، کوئی کم کرن توں پہلاں اوہدے چنگ مندے دا گویڑ
سگواں: (مذ) ہوبہو، اُنجے دا اُنجے، بعینہ
سگوریاں: بہار والا
۔سدا سگوریاں: سدا بہار
سگویں: سگواں دا دُنیا رُوپ، اُنجے دا اُنجے
سگیت: (سگی۔ت) ساتھی، متر، رشتے دار، سکے (ناٹک)

سگھڑ: (س + گھڑ) چنگی طرحاں گھڑیا ہویا، مہذب، سمجا، سیانا
سگھڑن: (ک) سگھڑ ہوون، سیانا ہوون
سگھڑے: ہمیتی
سگھی: سگی
سگھیرڑا: موری کر کے، پرو کے
سل: پھٹ، زخم
سل: پدھرا پتھر، سیٹ ورگا پتھر، پتھر
سلاح: ہتھیار، اسلحا
سلاخ: لوہے دی سیخ یاں ڈانگ
سلاری: سونے چاندی دے کم دے حاشیے والی شال یاں چدر
سلاسل: ہتھکڑیاں، بیڑیاں
سلاطین: سلطان توں جمع، بہت سارے بادشاہ
سلاک: سیخ، سلاخ (عم)
سلام: (مذ/ع) سلامتی دی دعا، درود
سلامت: درست، قائم دائم، پورا
سلاں: "سل" دی جمع، زخم، پھٹ
سلاہون: (ک) سراہون، صفت کرن، پسند کرن
سلاہندی اے: تعریف کردی اے
سلاہیے: تعریف کریئے
سلایا: سوایا
سلب: (ع) لیجاون، مکاون، کھوہون
سلب ثبوت: نفی تے اثبات، تصوف دیاں دو اصلاحواں
سلخ: چن تے سورج دا میل
سلن: (ک) گنڈھن، جوڑن، دو رسیاں نوں خاص طریقے نال جوڑن
سلسبیل: (مث/ع) جنت دا اک چشما تے نہر
سلسلاون: (ک) سرسراون، رینگن (کیڑے دا)، رگلا ہوون، ہلن
سلسلہ: لڑی، سنگلی، زنجیر، ترتیب
سلطان: (مذ/ع) بادشاہ، قدرت، دلیل، حجت (2)

مقبل دی "ہیر" وچ ہیر دے بھرا دا ناں (3) صاحباں دا اک شریک

سلطانہ: سلطان توں مونث (2) سلطانی' سلطان

سلک: لائن' پال' راہ

سلکے: سکّے' دھکّے

سلکھنا: سوہنا (ورنہ سلکھنی' سلکھنے)

سلکھنی: (مث) بھاگوان' سوہنی' چنگیاں عادتاں والی سوہنی (2) خالی' کھوکھلی

سلکت: دُھکھدی آں

سُلگن: (ک) مچن' دھکھن' بلن' تکھن' دہکن' سڑن' دھجن

سُلّم: منن' تسلیم کرن' اطاعت

سلماں/سلمان: حضرت سلمان فارسیؓ رسول کریمؐ دے اک صحابی

سلنا: چوراں دا چوری توں پہلاں شے نوں دنے تاڑن

سلوا/ سلویٰ: (مذ/ع) دھنیے ورگی مٹھی شے جو بن واس سمے بنی اسرائیل نوں اسماناں اُتر کے ملدی رہی (من تے سلویٰ)

سلواڑ: سارے سیال' سیال برادری (سارے جٹ = جٹاڑ)

سلواہن: (مذ) سالباہن' پورن بھگت دا پیو' سیالکوٹ دا مشہور راجا جس بارے کئی قصے مشہور ہن

سلوتر: (مذ) ڈنڈا (خاص کر بھنگ گھوٹن والا)

سلوتری: (مذ) ڈنگر ڈاکٹر

سلوک: بل ورتنو (2) رب دی نیڑتا لبھن لئی کیتا گیا روحانی جتن

سلوکا: شلوک' دوہڑے (نانک)

سلونا: لُونا (2) سالن (3) ساولا

سلونے: نمکین' لُونے (2) ساوَلے' پکے رنگ دے

سلماشہ: پنڈے اُتے جوں دا پڑن

سلیارا: سرالا' کنڈیارے ٹی والا اک قسم دا گھاہ

سلیتا: سازو سامان نیچے پاون والا کپڑا

سلیتی: سلیتے' ویکھو "سلیتا"

سلیتیاں: کناتاں

سلیٹا: (سلے + ٹا) سیال قوم دا' سیال

سلیٹی: (سلے + ٹی) سیالاں دی دھی' سیال قوم دی عورت

سلیماں/سلیمانؑ: اک پیغمبر جو جناں پریاں اُتے وی حکمرانی رکھدے سن ایہدے نال نال پرندے حیوان وی اوہناں دے ماتحت سن

-سلیمان سکندروں: حضرت سلیمان توں لے کے سکندر تک

سلھ: (مذ) برداشت دی قوت' سہ

سِلھ: اٹ' وڈی چٹان دا ٹوٹا' سل

سلھاہن: (ک) ولھن' گلا ہوون

سُلھن: (ک) پچھیکن' ونھن' موری کرن' لوہے دی سلاخ نال موری کرن

سِلھن: (ک) ولھن' گلا ہوون

سلھی: ونھی

سلھینڈیاں: سلھڑیاں' چوبھڑیاں' چھانٹی کردیاں

سم: زہر (2) حصا

-سم کرنا: سوں کے (دمودر)

-سم ساغری: پیالے ورگا (نج)

سِم: سمن توں' چوون' وسن

سُم: سوں (2) گھوڑے دے پنجے

سما: ویلا' وقت' سماں' حالت

سما: (سماء) (مذ) معاشرا' سوسائٹی' رہتل' سبھا

سما/سماء: (مذ/ع) اسمان

-سمائی: اسمانی (رنگ) اسمان دا

سماج: (مذ) معاشرا' سوسائٹی' رہتل' سبھا

-سماجی: سماج نال تعلق رکھدا

سماجت: (مث) منت' ترلا

سمادھ: گیان دھیان دی حالت یاں تھاں

سادھی: مراقبا' یوگ دا اٹھواں تے آخری رنگ'
سادھ لاون دی تھاں
سارن: سرن' ورد' ذکر
ساگ: (ذ/ع) سنن' قوالی دا سُنن
سال: (امر) یاد رکھ' چیتے کر
سالے: سمل' سامان' وست' آرائش تے سجاوٹ دا سامان
ساتا: سامان' عزت' وقار
ساون: (ک) رچن' جذب ہوون' سما جاون
ساہ: وساندا اے (ناٹک)
ساہاں: سوں رہواں' سوں جاواں
ساکی: ساہ توں' اسان' اسان دا' اسانی (رنگ وغیرا)
سبرن: (ک) بہارن' جھاڑو پھیرن' صفائی کرن
سبھلن: (ک) کٹھے کپڑے پہنن' ہار شنگار کرن
سمیس: سماں' سم' گھوڑے دے کھُر
ست: بکری ورھا
ست: طرف' پاسا
سمٹن: (ک) سنگڑن' اکٹھا ہوون' سکڑن
سجھ: (مث) عقل' بدھ' سمجھن دی حالت
- سجھ ستایا: (مث) عقل نے مینوں تنگ کیتا اے
سجھن: (ک) جانن' سجھ وچ لیاون' علم رکھن' آگاہ ہوون
سجھیوس: اوس سجھیا
سرا: سوندا
سر: سرن توں امر تے حاصل مصدر' یاد کرن' حفظ کرن
سراں: ویکھو "سر"
سرت: زبانی یاد (دا)
سرنا: ذکر کرن' تسبی' اوہ مالا جس نال ذکر کیتا جاندا اے' رنگی مالا
سرن: (ک) جپن' سمالن' مدد کرن' یاد کرن

سرن: (ک) سوون
سرنی: جپ' مالا' رب دا ناں جپن
سمسیا: (س-مس-سیا) مشکل' مسئلا' اُلجھن
سمکالی: (مذ) اِکو سمے دا' نال دے سمے دا' ہم عصر
سمل: (س-ل) پونجی' سرمایا' سفر خرچ' راہ دا خرچ' وراثت' خزانا
سملہ: سنبھال کے
سمن: یاسمن دا پھل' چنبیلی
سمند: (مذ/فا) زرد رنگ دے گھوڑے دی اک قسم
سمنداں: سمند دی جمع
سمندی: سمند گھوڑے نال تعلق رکھدا
سمند مدھانا: (س-مس-و) سمندر (پانی) وچ مدھانی' فضول کم
سمندر: (مذ) اک کیڑا جو اگ وچ جمدا اے تے اگ ای اوہدی خوراک اے. جدوں اگ مسلسل بلدی رہوے تاں ایہ جیوندے نیں تے اگ وچوں باہر کڈھن نال مرجاندے نیں
سمندر: (مذ) ساگر
سمن: (ک) چوون' ٹپکن' تبکا تبکا کر کے ڈگن
سمن: (ک) سوون
سمو: سموون توں امر تے حاصل مصدر
سمو جانا: گرم پانی دا ٹھنڈے وچ رل کے آپ دی ٹھنڈ سو بہ ... رل جاون' ٹھنڈا ٹھنڈا ہوون (دا)
سمور: (مذ/فا) کھل دا بنیا والاں والا قیمتی کپڑا
سموسا/سموسہ: کُنجے میدے وچ آلو' قیما یاں ہور چیزاں بھر کے تلی ہوئی نکونی شے
سمول: سارا' پورا' سچا (و-ر سمولوں' سمولی)
سمولے: سانجھے' اکٹھے' کٹھے' اکٹھے ہوئے' جمع ہوئے
سموند: سمندر
سموم: گرم ہوا' لُو

سموی: ویکھو "سموم"
سمہالی: سنبھالی
سمیوے: سوویئے' سویئے
سمی: ہلکے قدماں تے ست رفتار دا ناچ
سمیاں: ڈھول سمی دا ڈراما
سمے: ویلے
سمیان: سامان
سمیانا(ا): سمیان' سامان
سمیٹن: (ک) سانبھن' اکٹھا کرن' ہونجن
سمیع: سُنن یاں سُناون والا' رب دا اک صفاتی ناں
سمیں: (غ،ا) سے' سووِیں' ستے
سمھار: چیتے کر' یاد کر' سمھال
سمھال: سنبھال' چیتے کر' یاد رکھ
سمھالن: (ک) چیتے کرن' یاد کرن' وِرد کرن' جپن
سمھالوں: سمھال توں' یاد
سمھن: (ک) سوون
سَن: سے' ویلے' سال' ست
سن نوں سن: برابر دا جوڑ
سَن: اوھرنگ' فالج' لقوا
سن مکھ: سرخرو' کامیاب
سن: لگ' وران' سُنا
-سن سادھ دی منڈلی: قبرستان ورگا حال
سنات: نیویں ذات' گوت
سناری: سنہری' سونے رنگی (2) اک قسم دا گھوڑا
سنارے: (مذ) سنار' سنیارا' سونے دا کم کرن والا
سناسی: سنیاسی' سادھ' جوگی
سنان: نیزا' برچھی
سُنب: (مذ) سُم' گھوڑے دا کھر
سنبھی: بنی ٹھنی' سجی ہوئی' بنی ہوئی' شنگاری ہوئی
سنبھار: سنبھال
سنبھاراں: چیتے رکھاں

سنبھالنا: سمہالن' سہارا دیون' پالن
سنبھالو: اک رُکھ جیدے پُتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں' پُتر اُبال کے ورم والی تھاں دھوون نال ارام آجاندا اے
سنبھل: یوپی دا اک شہر
سنت: (مذ/س-ت) صوفی' سدھ راہ چلن والا' رب پریمی' سادھو
سُنت: (مث/عر/سُ-نت) اوہ کم جو رسول پاکؐ نے آپ کیتے یاں کرن دا حکم دِتا (2) لونٹے دی ٹوٹی (3) منڈے دا ختنا کرن دی رسم (4) اوہ نمازاں جنہاں دا درجا فرض نمازاں توں گھٹ تے نفل توں ودھ اے
سنتاپ: ساڑن والی گرمی' تکلیف' مورد' دُکھ' مصیبت
سنتو: کھوہ چوں پانی کڈھن دا بوکا
سنتوکھ: قناعت' صبر' لالچ نہ کرن
سنتوکھن: (ک) صبر کرن' بس کرن' کم نہ کرن' ٹھپن (کتاب وغیرا)
سنتی بہنا: سنتاں کراون' ختنے کراون' مسلمانی کراون
سنج: شام' ترکال' سنجھ
سنج: کٹھا کیتا (نانک/ محمم)
سنج: (مث) سُنجی' وران' ورانی'
سنج بر: وران علاقے
- سنج واہ: ورانا
سنجا: وران' بے اباد
سنجاب: کپڑے دی اک قسم' سنجاف' کور
سنجاپن: (ک) پچھانیا جاپن' معلوم ہوون' جاپن
سنجاپیے: پچھانئے
سنجاتا: پچھانیا
سنجایا: کامیاب
سنجاف: اُچھاڑ' جھالر
سنجان: (مث) پچھان

سنجالی: سنجھائی، پچھانی
سنجد: بیرورگا اک پھل
سُنجڑا: وران، سُنجا
سُنجڑی: سُنجی، وران، بے خبری وچ، اکلی، رہنا راکھی
سنجڑ تیہے: ورانیاں
سنجڑیں: سناواں گے
سنجن: (ک) سنجرن، گلا کرن، بھیون، پانی دیون، سنجائی کرن
سنجوگ: چنگا میل، قسمت راہیں ملاپ، ویاہ (2) دو ستاریاں دا اک برج وچ ملاپ، اتفاق، حادثا، جسم تے روح دا ملاپ
سُنجی: وران، بد بخت، نامراد
سُنجیے: وران
سنجیں: ویکھو "سُنجی"
سنجھ (مث) سنج، سویر، سرگھی
سنجھالسن: پچھانن گے، جانن گے
سنجرن: (ک) پانی دیون، سنجن، سنجائی کرن
سنجن: (ک) اکٹھا کرن، سمیٹن، جمع کرن
سند: (س۔د) اوزار، رچھ، آلا
سندا: دا، کسے بارے
سنداری: چمڑے دی مشک جس وچ ہوا بھر کے دریا پار کردے نیں
سندارے: ویکھو "سنداری"
سنداں: لوہا یاں ہور سخت تھاں جس اُتے رکھ کے سٹ ماردے نیں
سُندر: سوہنا، سوہنی، سوہنے
سُندری: سوہنی، حسینا
سندس: اوہدا
سندل بار: ساندل بار
سندوری: سندھوری، سندھور رنگا
سندی: دی
سندے: دے
سندیسوا: سندیسا، سنیہا
سندیلاں: کیاریاں، روشاں
سندھ: سمندر (2) اک مشہور دریا (3) بھیرویں راگ دی اک راگنی
سندھ سندھ: انگ انگ
سندھڑی: سندھ ندی، سندھ دیس
سندھڑے: سندھ
سندھڑیں: سندھ وچ
سندھیا: سویرے شام کیتی جاون والی عبادت
سنڈاس: سنیاس (2) ٹٹی خانا
سنڈاسن: (مث) چوڑھی، جمادارنی
سنڈھ: اچھل مجھ، نہ سون والی مجھ
سنڈھا: سنڈھا، نر مجھ
سنڈھن: (ک) سمن، گنڈھن، جوڑن، رسی نوں گنڈھ لاون
سنڑا: گلا، رہنا، بھجا (ورنہ سنڑی، سنڑے)
سنسار: (مذ) زمانا، جگ، جہان، دنیا، کائنات (2) تکرمچھ
سنسارے: اجاڑ، بے آباد
سنسکرت: (سن۔ک۔رت) بھارت نوں آون والے آریاواں دی مذہبی بولی
سنساون: (ک) سن سن کرن، کسے شے دا شوں شوں دی اواز پیدا کرن
سُنساون: (ک) نک وچ بولن
سنکارن: (ک) اشارا کرن، اکھ مارن، سینت مارن، اکساون
سنکڑا: سن گڑا، سن دا گوٹا
سنگلی: نکی زنجیر، سنگلی، پتل دی تار جو نجومی لوک حساب لاون لئی ورتدے نیں
سنگ: پتھر، وٹا
۔سنگریزہ: سنگ ریزا، کنکر، نکے نکے پتھراں دے ٹوٹے
۔سنگ کبوتر بیضہ: کبوتر دے آنڈے چنے

وڈے وڈے
-سنگین: سخت' پتھری' پتھریلا
سنگ: فقیر سادھوواں دا قافلا جو کسے مزار دی زیارت لئی جا رہیا ہووے' جتھ
سُنگ: ساتھ' نال
سنگ: جھاکا' شرم' سنگا' لج' لحاظ' احساس
سنگیں: (س۔ گے۔ں) شرم کریں
سنگار: زیور' گہنا' سجاوٹ
-سنگار لئی: سجائی
-سنگار مہاوتاں دا: ہاتھیاں دے سراں اُتے سندھور لاون
سنگارن: (ک) سجاون' شنگار کرن
سنگاری: سجائی
سنگارے: سجے سجائے
سنگاریں: سجاویں
سنگالی: سنگاں والی
سنگت: (مث) محفل' ساتھ' اکٹھ' صحبت' جماعت
سنگتاں: سنگت دی جمع' ساتھ' مریداں دی جماعت
سنگرمن: (ک) ناڑا کھچن
سُنگرمن: (ک) سُنگڑن' سمٹن
سنگستان: سنگ ستان' پتھراں دا گھر' کھنڈر جہان
سنگل: زنجیر
-سنگل جڑیا: کنڈی لائی (بوہے نوں)
سِنگلی: سنگی' رنگا رنگھا
سنگن: (ک) جاسوسی کرن' راز داری نال خبر لین
سنگولا: (مذ) نیزا
سنگولے: نیزے
سنگوئی: سنگی توں' شرماون
سنگی: شرمائی (2) سنگ توں' پتھر دا
سِنگی: سنگ
-سنگی لاون: درد مکاون لئی پچھ لا کے سنگ دا ٹمبا کُپ لاون

سُنگھ: (مذ) گلا' حلق
سنگھ سوارن: کھنگورا مار کے گلا صاف کرن
سِنگھ: شیر' سکھ
سنگھا: سُنگھ/گلا' حلق (2) منجی اُناٗئی وچ رسیاں دا اُنھا
سنگھات: سنگت' مجلس (2) لڑائی (3) سختی' تیزی (4) بدن' جُسا (5) دوزخ دا اک حصا
سنگھار: شنگار' پھبن
سنگھارن: (ک) قتل کرن
سِنگھاں: رنگھاں
سنگھٹ: رگڑا' ٹاکرا' لڑائی' میل (جمع سنگھٹاں)
سنگھن: (ک) سُنگھ لین' نک نال پرکھن
سُنگھنا: جنسی لذت لین (وا)
سنگھوں: سنگھ توں' گلے توں
سنگھیاں: سنگیاں
سنن: (ک) دھیان دیون' کناں راہیں اواز محسوس' کن دھرن
سنوار: سوم وار' پیروار (2) سنوارن توں امرتے حاصل مصدر
سنوآرن: (ک) سوارن
سنواریں: ٹھیک کریں
سنوالے: سواوے
سنورن: (ک) سورن' بنن' سُدھرن' درست ہوون' پھبن' سجن
سنولاون: (ک) ساوٗلا ہوون' دُھپ نال رنگ کالا تھیون
سنویں: (غ ا) سووے
سنہیا: سنیہ' پیار دا جذبا
سنیہڑ: کن' سُنن انگ
سُنّی: سُنجی' ویران' سُونی' بے اباد' بے رونق
سِنّے: سال' عمر' سن
سُنیہا: پیغام
سنیہڑا: سنیہا' پیغام

سینہوڑا: سینہا' سندیسا' پیغام
سینہوڑے: سنیہے' پیغام
سنھ: طرف' پاسا
سنھ: ریگستان دا اک قسم دا گھاہ
سنھ: (مث) نقب (لاون' مارن)
سنھ لہنا: دلدلی زمین وچ دھس جاون
سنھن: (ک) ہتھنڈاں لئی نشانا بنھن' شست بنھن
سن: پٹ سن' سن دا بوٹا
سن: سنے' نال' سمیت
سن کھ: سرخرو' کامیاب
سن دل نال: جے دل لا کے سُنیں
سن ہمشیرہ حال: بھین دا حال سن کے
سناتا: ہدایت کرن' اعلان کرن' چتاونی دیون
سناواں: شاواں
سنایم: مینوں شائی
سنکن: (ک) نک صاف کرن
سنے: سمیت' نال
سنے دُکھ: دُکھ سمیت' حضرت ذکریا کافراں توں بچ پھردے سن' اک رُکھ نوں آکھیا کہ مینوں لکا. رُکھ نے اپنے تنے اندر لکا دتا. رب نوں ایہ گل پسند نہ آئی تے کافراں نے رُکھ نوں آرے نال چیر دتا' حضرت ذکریا وی وچے چیرے گئے.
سنیاس: سنی
سو: انجے ای' اوہ
-سو مثال ہماری: اوہی مثال ساڈی اے (مم)
سو: پاسے' ول' سمت' طرف
سوا: (س-سواء) بغیر' بنا
سوا: (س-سوا) اک اتے چوتھائی
سو آوہ: جیون ٹہچا' نصب العین (بف)
سواحل: ساحل دی جمع' سمندر کنڈھے
سواد: چسکا' مزا' ذائقا
-سوادوں: سواد توں' مزے توں' ذائقے توں
سوادالاعظم/سواد اعظم: وڈی گنتی' بہو گنتی' اکثریت
سوارتھ: بھلیائی دی گل' چنگی گل' نیک کم
سوارن: (ک) سودھن' غلطیاں توں پاک کرن
سواک: اِک اناج' سوانک' دریا کنڈھے اگن والا اک گھاہ جس توں کھاون لئی ملدے نیں
سوالی: سوائی (2) سوال کرن والا' فقیر
سوالیں: سوال نال
سوامی: آقا' مالک' خاوند' میاں' راجا' رب
سوانگر: چنگی بھلی
سوانی: (مث) رَن' عورت' زنانی' خاندانی عورت
سواہ: راکھ' خاکستر
سواہیں: سواہ' راکھ' خاکستر
سوائی: سوا' وادھو' ہور (2) سواون توں ماضی
سوائے: سوا' ودھ
سوبھا: (مث) حمد' تعریف' شوبھا (نانک) (2) سوبھن والا' راس آون والا' چنگا لگن والا
سوبھن: (ک) زیب دیون' چنگا لگن' بجن' پھبن' بھلا لگن' سنورن
سوبھی: بچی' بچی
سوت: سوتیلی' متریا بہن
سوت: سوون کپڑے' بسترے دے کپڑے' سوون ڈھنگ (دا)
سوت: سوتر' دھاگا
سوتا: (مذ) سوون ویلا' ترکالاں
سوترا: اوتر دا الٹ' اولاد والا' وسدا' قسمت والا
سوترن: (ک) درست ہوون' سورن' بنن' ٹھیک ہوون' صحت مند ہوون' ڈنگر دا کمھن ہوون
سوتری: (مث) رسی' سیبا (2) سپ دا اصل ناں لین دی تھاں لیا جاندا فرضی ناں
سوتن: (ک) سوتن' ہتھ نوں اتوں تھلے لیاون' مانجا چڑھاون' ولوندھرن' نیام چوں تلوار کڈھن

سوتنا: ویکھو "سوتن" (وا)

سوتے: سوتا، سون ویلا

سوتیں: ستیاں، سُتے ہوئے نوں

سوٹا: ڈنڈا، ڈانگ، سوٹی (2) تختی

سوٹا: سگریٹ یاں حقے دا کش

سوج: سُجن دی حالت

سوجن: گھر دا بندا، نیڑلا رشتے دار

سوجھ: ویکھو "سجھ"

سوجھی: سجھ، گیان، عقل

سوجھیندا: بجھاندا

سوچ: (مث) سوچن دا عمل، سوچی گئی شے

سوچن: (ک) چیت وچ لیاون، دھیان کرن، گوہ کرن، گولن، گویڑن، وچارن

سوچشار: فلاسفر، فلسفی

سوچوان: (سوچ-وان) فلاسفر، فلسفی، سوچشار

سوخت: (مث/فا) ساڑ

سوختہ: (سوخ-تا/فا) سڑیا، بجھیا، تلیا ہویا

سود: (مذ/فا) فائدہ، منافع، بیاج، نفع

سودا: (مذ) مال، وپار، لوڑ وستاں

-سودا ہار نہ: توں سواد نہ چھڈ (سودا کرلے)

-سوداگر: کاروباری بندا

سودا: پاگل پنا، جھل

سودائے: سودائی، پاگل، جھلے

سودائن: (مث) کملی جھلی، پاگل

سوداوں: سودا پاروں

سودھ: اصلاح، درستی، (سودھن توں امر تے حاصل مصدر)

سودھن: (ک) سوارن، بہتر کرن، ایڈٹ کرن، صحیح کرن، غلطیاں توں پاک کرن، صاف کرن، خالص بناون، ہدایت دیون

سورہ: (س-سور) سورج توں، بہتر

سوراج: آزادی

سوروا: سنوروا، سجدا

سورت: قرآن شریف دیاں کسے اک سرناویں ہیٹھ آیتاں دا اکٹھ، سورۃ

سورۃ اخلاص: قرآن مجید دی سورت توحید، قل ھو اللہ والی صورت (جو تن وار پڑھن نال پورا قرآن شریف پڑھن دا ثواب ملنا دسیا جاندا اے)

سورٹھ: سورٹھا، اک راگ

سورگ: جنت

سورما: بہادر

سورمت: بہادری

سورمتائی: بہادری

سورن: سرن، مدد کرن (2) بہتر ہوون، راس ہوون

سوری: سلیم، شریف

سورے: سُورتاں

سوریاں پیراں تائیں: پیراں دی منقبت آکھ (دمو)

سوربجے: سوہرے، سسرال

سوریں: ورد کریں، رب دا ناں لے کے شروع کریں

سوڑ: (مث) مشکل، تنگی، کال، ہتھیتی

سوڑا: (مذ) تنگ (مث: سوڑی)

سوڑن: (ک) تڑکن، تیل یاں گھیو وچ کوئی شے بھنن، بھگارن

سوڑن: (ک) مارن، کُٹن، بھنبڑن، کھاون

سوڑھ: راگ سوڑھا

سوز: (مذ/فا) ساڑ، سیک، درد

سوزاں: سوز دی جمع

سوزن: (مث/فا) سوئی

سوسن: گل سوسن، اک پھُل جو کئی رنگاں دا تے خشبوئی ہوندا اے

سوغات: (مث/فا) کسے خاص علاقے دا تحفا

سوفار: تیر دا اگلا حصا

سوف ترانی: توں کجھ دیر ٹھہر کے مینوں ویکھ

سکیں گا (سوف: مستقبل بعید اے)
سوفسطائی: (ع) وہمیات دا فلسفا' قدیم یونان دی اک وچار دھارا' لغضیاں دے خیال وچ "صوفی" لفظ ایتھوں ای آیا اے۔
سوق: بازار
سوک: سوکا' خشکی' سکن دا عمل
سوکا: خشکی' بارش نہ ہوون دی حالت (2) بال دے کمزور ہوون تے سکن دی بیماری
سوکاں: سوکے مارے (بوٹے)' سکے
سوکاؤ: سکاؤ
سوکائے: (غ۱) سکائے
سوکن: (ک) جذب کرن' چوسن
سوکن: (ک) ڈنگر دا گھراڑے مارن
سوکھ: اسانی' سہولت' امیری
سوکھا: اسان (2) امیر
سوکھاندا: (غ۱) ویکھو "سکھاندا"
سوکھدائی: سکھدائی' سکھ دائیک' سکھ دیون والا
سوگ: (مذ) سوگ کرن والا
سوگند: (ہ/مث) سونہہ' قسم
سوگی: سوگ والے' غمگین' دکھی (2) سوگی' کشمش
سوگیاں: سوگی دی جمع' سوگ والے (2) کشمش
سول: (مذ) کنڈا' درد' ڈھڈپیڑ
سول دا: سول دائیک' درد دیندا (کنڈا)
سولاں: سول دی جمع' کنڈے' کنڈیاں
سول: (س-سول) سوکھیائی
سولا: سول' سوانک ورگا چاول
سولا: (س-ول-آ) سوکھا' ستا
سولاں: (غ۱) سولھاں' 16
سولدا: (س-ول-دا) ہندا
سولڑا: (س-ول-ڑا) سولا' ستا' سوکھا' نیڑے (خف)
سولڑے: (س-ول-ڑے) سولے' ستے' عام

ملدے' سوکھے لبھن والے' مشکل سوکھی کرن والے
سولن: (ک) من لین' اعتراف کرن
سولن: (ک) الی لگن' داغ لگن' روٹی دا اک پاسیوں سڑن
سولن: ڈڈھ' بھر
سولہ: ویکھو "سولا"
سولھاں: سولھاں' 16
سولی: نیڑے' سرانے' ہور ویکھو "سولا"
سُولی: (مث) پھاہی' پھانسی
-سولی رسم: پھانسی لاون دا رواج
سولے: ویکھو "سولا"
سولھویں: چنن چودھویں ورگی روشن رات (مجازن)
سولھے: خوشی دے گیت' تعریفی گیت
سوم: (فا) تیجا' تریجا' تیرا
سومن: (ک) سوون' ارام
سوم وار: سوموار' پیر' آریاواں دا سوم رس پیون دا دن
سوھن: سمن' سوون
سومیران: میراں دا میر
سوں: تہیں' توں
سوں: وچ' نال
سوں: (غ۱) ویکھو سونہہ
سوں: تعویز' تویت
سون بہت: اجہی سونہہ جس وچ دولھا اپنی بیوی نوں سولہ ہر سوالی نوں ہاں' بھین تے دھی دا آدر دین دا اقرار کردا اے۔
سون شگون: فال' شگون
سون: سونا' (2) چنگی نسل دا
سون سڈاون سکا: سونے ورگے لوک جو اپنے آپ نوں ظاہر نہ کرن (باہو)
سون چڑی: سنہری کھمباں والی چڑی

سونے ونڑی: (سو۔نے۔ون۔ڑی) سونے رنگی، سونے بارے
سونپ: حوالے
۔سونپ دتا: حوالے کر دتا
۔سونپیاں: حوالے کراں، دیاں
سونپن: (ک) حوالے کرن، دیون، سپرد کرن
سونپیم: میں سونپیا
سونجڑ: سنج، جنگل، بیلا، اجاڑ، ورانی
سونڑی: (س۔ون۔ڑی) سونے رنگ دی، سوہنی
سونہاں: (غ۔ا) سوہنا
سونوی: (س۔ون۔وی) سونے رنگ والی، سوہنی
سونہہ: سوگند، قسم
سونہا: (سوں۔ہا) باخبر، آگو (2) جاسوس
سونہاریاں: سوہنیاں
سونہاں: ویکھو "سونہا"
سونہدی: (غ۔ا) ویکھو سوہندی
سونہی: سونہا توں مونث
سونہیں: سونہے، واقف، ہمنوا
سونیارے: (غ۔ا) سنیارے
سونیں: سوں، ویاہ دیاں رسماں
سونیہا: (غ۔ا) سنیہا
سوں: ساون، (بارشی مہینا)
سوں: شگن
سوں/سووں: سمن، نیندر مانن
سونیساں: شاواں گی
سووں/سوں: بجھا دیون، بال جمن
سوہ: شوہ، مالک
سوہ: حسن، سجاوٹ
سُوہا: سرخ، لال، رتا (2) سونہا، واقف، جانو، جاسوس
سوہارا: سوہارا، سہارا، سوہنا
سوہارے: سوہارا توں، سوہنے
سوہاگن: سہاگن

سوہاگنی: سہاگنی، بھاگوان، خاوند کول وسدی
سوہان: اک قسم دا گھاہ
سوہبی: (غ۔ا) ویکھو سوبھن، سوبھی
سوہد: (غ۔ا) ویکھو "سودھ"، سودھن
سوہدرہ: سوہدرہ چنڈ، وزیر آباد لاگے اک علاقا
سوہدہ: (غ۔ا) ویکھو سودھ
سوہرا: بیوی یاں خاوند دا پیو
سوہرییکیں: سوہرے
سوہریوو: اے میرے سوہریو (غصے دی گالھ)
سوہڑے: سوہے، لال، رتے
سوہساں: سواد ماناں گا/گی
سوہل: سل، سوکھا، اسان
سوہلا: سولھا، خوشی ویاہ دا گیت
سوہلان (غ۔ا) سولھاں، 16
سوہڑا: ویکھو "سولھا"
سوہم: میئوں سوبھدی
سوہنڈڑا: سوہنڈا، پھبدا، سوبھدا، بجیا ہویا (ود۔ سوہنڈڑے)
سوہندی: سوبھدی، پھبدی، چنگی لگدی
سوہن: (ک) سوبھن، چنگا لگن، سجن، پھبن
سُوہے: چنگا لگے، ساوے، سجے، سوبھے
۔سُوہے ہوٹھ یاقوت کھرے تھیں: ہوٹھ اصلی یاقوت نالوں وی لال سن (محم)
سوہیا: سوہا، سرخ (احمد)
سوہیا تے چندرہڑا: اکبر دے ویلے دو بہادر راجپوت جہناں دی بہادری بارے وار لکھی گئی
سوہیساں: نبھاساں
سوہیلا: (مذ) من کھچواں، دلکش، سوہنا لگن والا (2) سولھا، تعریفی، گاون
سوہیں: سونہا، واقف، جانو
سوہینڈڑی: سوہندی، سوبھدی، سجدی
سوئنا: سونا، مشہور قیمتی دھات
سوئی: ستی

سوئی: اوہو' اوہ' اوہی
سوئے: اوہ' اوہناں اتے' اوہناں ول
سوئیو/سویو: اوہی' اوہو
سوئے: مڑھی' شمشان
سویت: سوار' شکار
سویل: سویر' سویرے' چنگا ویل (س+ویل)
سویلڑے: سویرے
سویلے: سویرے
سوین: سووے' نیندر لوے
سوین مرگ: سونے دا ہرن
سہ: (فا) ترن (2) سہن توں امر تے حاصل مصدر
-سہ غم: غم سہ کے
-سہ طلاق: ترن طلاقاں' سدا لئی چھڈݨ
سہ: شوہ (ہف/ناتک) سہیلی' سکھی (ہف)
سہاپݨ: (ک) پچھاݨیا جاوݨ' سہاتا جاوݨ' لگݨ' معلوم ہووݨ
سہارا: غمخوار' سہاڑا' سوہنا' سندر
سہاراں: سہواں' ہور ویکھو "سہارݨ"
سہارݨ: (ک) جھلݨ' سہݨ' جرݨ' برداشت کرݨ
سہاری: سہارن توں' سہی' برداشت کیتی
سہارے: (مث) سوہݨی' من بھاوݨی' من لبھاوݨ والا
سہارے: پیارے
سہاڑے: ویکھے' غور کرے
سہاگ: (مذ) وسݨ' ویاہتا جیون' خاوند' ویاہ' شادی (ہف)
سہاگا/سہاگہ: (مذ) (1) کھیت نوں پدھرا کرݨ والا پٹ (2) پھٹکری ورگی شے جو سونا صاف کرݨ تے دوواں وچ کم آوندی اے
سہاں: سہواں' برداشت کراں
سہانگے: سوکھے' اسان' سوکھے
سہانے: سوہݨے' زیب دار
سہاوا: سوہنا' پیارا (ہف)

سہاوڑی: سوہݨی' سہاوی
سہاوݨ: (ک) دل نوں بھاوݨ' سوہنا لگݨ
سہائم: مینوں چنگا لگدا اے
سہائی: سجائی
سہایا: چنگا لگا' سوبھیا' بھایا
سہایم: میں سے' سہارے
سہایم: ویکھو سہائم
سہتی: (مث) ہیر دی نناݨ
سہج: آہستا' ست (2) سجرا' تازا (3) صحیح جوڑ' اکو جیہا (4) سبھا' مزاج' طبیعت (5) دکھ تے سواد توں دور دی کیفیت (ناتک)
سہج اوستھا: معرفت دی حالت جتھے بندا ہر کم اپݨی رضا نال کردا اے (شع / حوالا محمد آصف خاں)
سہجا: سہج آسن' منجی اتے پیا رہندا اے (ناتک)
سہجوں: جھیتی ہی' سوکھیاں' اسانی نال' خشی نال خشی خشی' شوق نال' اپنے آپ
سہجوں: اک ریگستانی بوٹا
سہدو: (سا-ہا-د) جاگتا
سہدیو: (و) تھوڑا سوچ والا
سہرا: لڑیاں دا زیور جو لاڑھے دے متھے اتے بنھیا جاندا اے۔ ویاہ دا اک گیت
سہرایا: تعریف کیتی
سہرے: (غ۔ا) سورے' سجے
سہساں: سہواں گا/گی
سہک: (مث) اچھیا' خاہش
سہکاں: ترساں
سہکݨ: (ک) سسکݨ' ترسݨ' لوچݨ
سہکواں: جو سہک کے ہتھ آیا ہووے
سہل: (ع) سوکھا' اسان
-سہل تیکیندے جاہل: جاہلاں نوں سوکھی جاپدی اے (محم)
سہلاری: اک قسم دا گھوڑا
سہلاوݨ: (ک) جھسݨ' ملݨ' ہتھ پھیرݨ' تھپکݨ'

پچکاون
سہلی: فقیری جھلی
سہم: حِصّا
سہم: (فا) خوف ہراس' ڈر' سہمن توں حاصل مصدر تے امر
سہمن: (ک) ڈرن' خوفزدا ہوون
سہمیں: ٹوٹے ٹوٹے' حِصے حِصے' حصیاں وچ پرچوُن (لا)
سہن: (ک) جھلن' برداشت کرن' سہارن' سہون
-سہن وچھوڑا بھاری: وچھوڑا سہنا اوکھا اے (ا)
سہنس: بے شمار' ان گِنت' کثرت نال' سینکڑیاں وچ' ہزار (2) ڈر' بھو' فکر' چنتا
سہو: (س-و) بھل' غلطی
سہورے: سوہرے (غ.ا)
سہوڑن: سہیڑن
سہوں: سہواں' سہاں' جراں
سہی: سہائی' مدد' حمایت
سہی: سہہ (2) برداشت کیتی' جری
-سہی سچ: سچ مچ' واقعی
-سہی کرن: سمجھن' دِلوں منن
-سہی ہووے: جاپے' لگے' ثابت ہووے
سہے: خرگوش
سہیڑن: (ک) گل پاون' نال ہیڑن (2) ساتھی بناون' ساک بناون' رشتا جوڑن' ویاہون' مصیبت گل لین' چُنن
سہیڑی: مصیبت گل لئی
سہیڑیے: لئے' متھے' چھیے
سہیسال: (س-ے-سال) وسرکراں گی
سہیل: اک مشہور چمکدار تارے دا ناں جو یمن وچ دسدا اے
سہیل یمانی: ویکھو "سہیل"
سہیلی: ویکھو "سہلی"

سہیلی: دوست
سُہیلی: (مونث) سوہنی' سہاونی' مَن بھچویں' سوہنڈی' پھبدی' سکھی
سُہیلے: سکھی وسّے' پھبے (2) سوہنے' خوبصورت
سئون: سون مبارک' نیک شگون
سئی: سوای' اوہی
سئیاں: سہیلیاں' سکھیاں
سئیں وجھیں چنھاں: چناب دریا وچ سو وانس ڈُب کے وی تھاہ نہیں لبھدی (وا)
سی: نال' توں' پاروں (2) ٹھنڈ' ٹھار' سیتا (3) بیتے سمے دی علامت (گیا سی) (4) مستقبل دی علامت (جاسی' کھاسی)
سی: (فا) تریہہ 30
-سی حرفی: نظم دی اک قسم جس وچ 30 اکھراں نوں لے کے ہر اکھر نال اِک بند لکھدے نیں۔ 30 اکھری
سے: توں' تھوں' تھیں (2) سو' اوہ
سے: اوہ' اوہی
-سے ای: اوہو ای
سے: سینکڑا' اک سو' سو' کئی سو' بہت سارے
سیاں: سے آں' سوواں' کئی سو
سیاپا: (مذ) ڈُکھ' غم' وَین' سینا کوبی
سیاپے: سیاپا' ڈُکھ' افسوس پاروں سینا کُٹن
-سیاپے دی نائن: سیاپے والے گھر رہن والی نائن جو کھانا وغیرا پکاندی اے
سیادا: بھیڑیا' بگھیاڑ
سیادت: وڈیائی
سیار: چلدا رہن والا
سیارا: چلدا رہن والا' سزی' سُورج منڈل دے اوہناں 9 نگاں وچوں اک جو سورج دوالے گھمدے نیں
سیاری: لوہے دا ورما
سیاست: (مش/ع) چالاکی' چالبازی' سیانپ'

ملکی بندوبست وچ حِصّا لین دا کم یاں عمل

سیاق: حساب، گنتی

سیال: سردی دا موسم، پالا، سردی

سیال: جٹاں دی اِک گوت (ہیر دا تعلق ایسے گوت نال سی)

—سیالاں دیاں جائیاں: سیالاں دیاں جمیاں، سیالاں دیاں دھیاں

سیالی: سیال دی، سردیاں دی رت

سیالے: سیال، سردی دا موسم

سیالیں: سیال، اِک گوت، سیال عورتاں (2) سردیاں وچ

سیاں: سوواں، کئی سو وچوں

سیاں: سَیاں، سکھیاں، سہیلیاں

سیاݨن: (ک) سیانݨ، پچھاݨن، جاݨن

سیاݨ: (مث) سیاݨپ، عقل مندی

—سیاں فرمانا: فلسفا تے عقل دا دعوا کرن

سیاݨا: (مث) حکیم، عقلمند (مث: سیاݨی)

سیاݨپ: (مث) عقل مندی

سیاوش: اک بادشاہ دا ناں جِہدا ذکر میاں محمد بخشؒ نے سیف الملوک وچ کیتا اے

سیاہی: (مث) انھیرا، کالکھ (2) لکھن والی روشنائی

—سیاہی پھری اسمان: اسمان کالا ہو گیا (پیلو)

سیاہے: کھاتے، وہیاں، ساہے

سیپ: (ے-پ) بنا پیسے کاروباریاں وِہار محنت بدلے محنت دا رواج، کم بدلے اناج وغیرا دیوݨ

—سیپی: سیپ توں، ایسا ملازم جنھوں دانیاں دی صورت وچ تنخاہ دِتی جاندی سی

سیپاں: سیپ، رقمے معاوضے دی سمجھوتی سیوا کرن، چھماہی یاں سال مگروں دانے بدلے کم کرن

سیپݨ: (ک) سیپی بݨاوݨ، سیپ کرن

سیت: ٹھنڈ، ٹھنڈی، سی

سیتا: وِنھیا، جوڑیا، سیݨ توں

سیتوں: اوس سیتا

سیتی: (ے-تی) مطابق، خاطر، لئی، واسطے، نال، تے، پاروں

—سیتیں: ویکھو "سیتی"

سیتی: (ی-تی) ٹھاں لئی، دھار لئی

سیج: (مث) منجی، بسترا، ویاہ دا وچھونا

—سیج ماݨن: بھوگ کرن، ہمبستری کرن

سیچݨ: (ل) ہتھاں دا پیالا بنا کے بوٹے نوں پاݨی دیوݨ، محنت نال پالن (دا)

سیجیا: سیج، بسترا، عورت نال صحبت

سیچݨ: (ک) آبپاشی کرن، فصل نوں پاݨی دیوݨ

سیچے: پاݨی دیوے، سنچائی کرے

سیخ: (ی-خ/فا/مث) لوہے دی سلاخ، کباب تیار کرن والی لوہے دی سلائی

—سیخ اُتے چاڑھ: بھاویں میرے کباب بنا لے (سیخ اُتے چاڑھ کے)

—سیخے پر بیرا: (کباب بناوݨ لئی) سیخ اُتے گوشت دی بوٹی

—سیخے لگا بیرا: سیخ کباب بݨاوݨ لئی سیخ اُتے چڑھائی گوشت دی بوٹی

سید: (مذ-ید/ع) سردار، وڈیرا، رسول کریمؐ اوہناں دی اولاد وچوں

سیدھ: حد، سِدھا ہووݨ دی حالت

سیدھا: غیر مذہب فقیر نوں کچے کھاݨے دی تھاں کچا راشن دیوݨ

سِدھن: (ک) سودھݨ، درست کرن، سِدھے راہ پاوݨ (2) نشانا بݨاوݨ

سدھیے: نشانا بݨاوݨ

سیر: (ے-ر) رجݨ، دل بھرن، رج کے، دل بھر کے

سیر: (ے-ر) پھرن، ٹرن، کھیل

—سیر کتاباں اندر: کتاباں دی سیر یعنی پڑھݨ

—سیر کروے: (کتاب) پڑھدے ہوئے

-سیر نزول: دنیا دی سیر
سیرُ (سی-ر) جتھا' واسطا' تعلق' سانجھ' بھائیوالی
سیرُ (سے-ر) سولھاں چھٹانکی دا وزنی تول
سیرا: (سی-را) نرم پتلا حلوا
سیران: سیر کرن
سیرت: (مث/ع) کردار' خصلت
سیرما: لہو دی ناڑ
سیری: کسان دا جنس معاوضے اُتے رکھیا نوکر' حصے دار
سیری: اسیر' قیدی
سیریاں کرن: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون' رج جاون' لوڑ پوری ہوون
سیڑ: (سی-ڑ) سی' سی کے' سیوں
سیڑن: (ک) سیون' سلائی کرن' موٹے تروپے لا کے سیون (2) بیجی فصل وچ ہل پھیرن
سیڑھ: (سے-ڑھ) دھار' فوارا' (خاص کر رت دا)
سیڑھاں: فوارے' دھاراں
سیس: (مذ) سر
-سیس گنداون: سر وچ کنگھی کراون' سر نوں سجاون
-سیس وکندڑے: سر دیوں والے' جاں نثار
سَیف: (مث/ع) تلوار
سیفل: سیف الملوک شہزادا
-سیفل سوئی: اوہ سیفل (ایہہ سیفل اوہ سیفل نہیں سی)
-سیفل شاہ تے بدیع الجانو: شہزادا سیف الملوک تے بدیع الجمال پری
سیفی: دشمن دا وار لاہن لئی پڑھی جاون والی اک دعا۔ آکھدے نیں کہ ایس دعا دا عامل 70 ہزار جن تے فرشتے اپنے قابو وچ رکھدا اے
سیفی: سیف' تلوار
سیفیاں: "سیفی" توں جمع

سیک: گرمی' تاء
-سیکے: تاپے' گرم کرے
سیکن: (ک) اگ اُتے رکھ کے کوئی شے گرم کرن' ہتھ پیر اگ لاگے کر کے گرم کرن
سیکن: سیکھن' اکساون' چکن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُتانہہ چکن
سیل: سیلا' برچھا
سیل: پانی دی کانگ' ہڑ' سیلاب' چھل' لہر (2) سیر' ٹور' سفر
سیلا: سیل' سیر' ٹور
سیلاب: ہڑھ' طوفان' کانگ
سیلابڑے: سیلابے ہوئے' سیلاب بھرے
سیلاں: سیراں
سیلانی: سیاح' پھرن ٹرن والا' مسافر' اک تھاں نہ ٹکن والا
سیلا: ویکھو "سیلا"
سیلو: سیلانی' ٹرن پھرن والے
سیلی: سیلی' فقیری تھیلی جس وچ اوہ لوڑیندا سامان رکھدے نیں
سیلیاں: سہیاں' برداشت کیتیاں
سیلھی: سیلی' فقیری تھیلی
سیم: (مث/فا) چاندی' رُپا
-سیم بچی دا ستم بناون: کجھ یاروں لفظ وگاڑ کے کجھ دا کجھ بنا دیندے نیں
سیماب: (مذ/فا) پارا
سیمائی: ویکھو "سیم"
سیمرغ: سی مرغ' اک افسانوی پرندا جو بڑا وڈا جُسا رکھدا اے
سیمرغاں: سیمرغ دی جمع' وڈا الف لیلوی مرغ
سیمیں: سیم دا
سیں: سوں' سوں کے
سیں: سائیں' سئیں' محبوب' مالک' (2) سوں
سیں: سے' سینکڑے

سین: سی، توں، پاروں
سین: صدا، آواز
سین: کڑی دے ویاہ پاروں نویں بنن والے رشتے دار، کُڑم، ساک
سین: سینا، فوج
سین: عراق دا اک پہاڑ
سین: اک اعلا نسل دا گھاء، ایہدیاں جڑھاں نال کُھلاہے تے رش بناندے نیں
سین بلالؓ: حضرت بلالؓ حبشی اذان دیندیاں اپنے لہجے پاروں شین نوں سین بولدے سن
سینا: فوج
سینا: سینہ، چھاتی
سینت: (مث) اشارا
سینتر: سینت، اشارا
سینتھ: مُفت، بنا مل
سینڈھ: سر دا چیر، سندھور
سینڈھ: نک دی گندگی
سینڈھن: سیندھن، نقب یاں موری وچوں جھانکن، موری کرن
سینسار: سنسار
سینگا: ساتھی، دوست، سنگی، متر، نال دا
سینگی: سینگا توں مونث
سینگیاں سرتیاں: سنگی، ساتھ، سہیلیاں
سنگیں: سنگی، ساتھ، سہیلیاں
سینتوے: (غ،ا) سیوے، سلائی کرے
سینہ: (مذ/فا) چھاتی
-سینہ چاک کرن: کسے تیز دھار رچھ نال سینا کھولھن ۔ دل دا حال کھولھ دسن
-سینہ ہجر تپایاں دا: ہجر دے تپے ہوئے لوکاں دا سینا
سیو: سیب، مشہور پھل
سیو: سیلیو
سیوا: (مث) خدمت، ٹہل

سیواں: دھرنا مار بیٹھن
سیوک: خدمتگار، سیواکار، پُجاری، چیلا، خادم
سیوکناں: سیوک عورتاں
سیوں: دے نال، پاروں، کولوں، نال، سیتے
سیون: (ک) سیوا کرن، خدمت کرن، دھیاون، پُوجن (2) ککڑی دا آنڈیاں تے بیٹھن
سیون: (مث) سلائی، (ک) بخیا بھرن، سلائی کرن
سیونا پاڑنا کرن: ہیجے کٹن والا کم کرن
سیوہاں: سیہون شریف، اک شہر دا ناں
سیوے: (سے-وے) سیوا کرے، خدمت کرے، بندگی کرے
سیہ: (فا) سیاہ، کالا
-سیہ مار: کالا ناگ
سیہاپے: تجھاپے، پچھانیا جاوے، سیہانیا جاوے
سیہاں: سیہا، خرگوش
سیوڑن: سیڑن
سے: سہی، اک جنور جہدے جسم اُتے کنڈے ہوندے نیں
سیڑھ: سیڑھ، دھار

ش: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 29 واں اکھر ایہدا وٹاندرا س تے چھ نال ہوندا اے گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل شَشّا (ਸ਼) اے۔
شاب: (ع) جوان، گبھرو، 24 توں 40 ورھے دی عمر دا مرد
شابا: "شاباش" دا مخفف
شابس/شابش: شاباش

شارخ: (مث/فا) ٹاہنی
شاد /شاداں: (فا) خش
شادمان: (فا) خش
شادی: (مث) خُشی، خُش
شاذ: (ع) کلا، بُہت گھٹ ملدا
شارت: مشورا، مشاورت (مم)، اشارا، سینت (دمو)
شارح: شرح کرن والا، تفسیر بیان کرن والا
شارع: وڈی سڑک یاں راہ (2) شرع والا، راہ دسن والا بزرگ
شارک: بگلے دی نسل دا اک پنچھی
شاستر: (شاس-تر) کتاب، ہندوواں دی مذہبی کتاب، صحت بارے کتاب
شاشہ: (فا) مُوتر، پیشاب
شاطر: شطرنج دا کھلاڑی (2) چلاک
شاغل: رُجھا، مشغول، رُجھیا ہویا، رب دا ذکر کرن والا
شافع: شفاعت کرن والا
شافعیؒ: حضرت امام شافعی، پورا ناں ابوعبداللہ محمد بن ادریس شافعی اے۔ مسلماناں دے چار اماماں وچوں اک
شافی: (مذ/ع) شفا دیون والا (رب دی ذات)
شاکر: (ع) شکر کرن والا
شاکنی: دُرگا دی سیوا وچ رہن والی اک دیوی (وا)
شاکی: شکایت کرن والا
شاگی: شگن دسن والا
شالا/شالہ: کاش، رب کرے، رب چاہوے، دعائیا بول
شام: شیام، سری کرشن جی، محبوب (مجازن)
-شام دوارے: شیام دوارے، محبوب دے گھر
-شام سلونا: سانولے شیام (کرشن جی دا رنگ سانولا سی)
-شام سندر: شیام، کرشن جی

شام: مشرق وسطیٰ دا اک دیس
شام: سورج لتھن دا ویلا
-شام سرخی: شام ویلے (شفق) دی سرخی
شام کلیان: اک راگ دا ناں
شامت: منّدحالی، مصیبت، کیتی دی سزا
شاملات: (مث) شاملاٹ، پنڈ دی اوہ تھاں جو سارے پنڈ دی سانجھی ہوندی اے
شاموں: شیام
شامی: شام دیس دا واسی، مُراد حضرت یوسفؑ
شامی: (1) سوامی، خاوند، مالک (2) شیام، شام
شامے: شام، شیام (2) شام دیس وچ
شان: حالت، ٹھاٹھ، رعب دبدبا
شانت: سکون، سکون دی حالت، ارام
شانتی: سکون
شانہ: (شا-نا/مذ/فا) موڈھا (2) کنگھی
شانہ آئینہ: کنگھی شیشا، جو وارث شاہ دے زمانے دے جوان بگ وچ رکھدے سن۔
شانے: شان اے
شاہ: بادشاہ، سید، وڈا، رب
-شاہ اسوار: ماہر سوار جو شوخ گھوڑا دی قابو کر لوے
-شاہ بھولا: باندر
-شاہ پری: سیف الملوک قصے وچ کئی تھاں بدیع الجمال پری نوں ایس ناں نال بلایا گیا اے۔ (2) پریاں دی رانی
-شاہ پسند: جو (رنگ) رب نوں پسند ہووے
-شاہ جیلانی: حضرت عبدالقادر جیلانی
-شاہ خوباں: سوہنیاں تے چنگیاں دا بادشاہ
-شاہ عبید اللہ: بُلھ سرمست دے دادا جی دے مرشد جنہاں بُلھ بارے پیش گوئی کیتی سی
-شاہ عرب: رسول کریمؐ
-شاہ عنایت: شاہ عنایت قادری، بُلھے شاہ دے مرشد

-شاہ فرح: شہزادا سیف الملوک
-شاہ فلک: سورج
-شاہ مراد: سسی دا عاشق
-شاہ مرداں: حضرت علیؓ دا اک خطاب' بہادراں دے بادشاہ
-شاہ مشرق: سورج
-شاہ مشرق دا مویا: سورج ڈب گیا (مم)
-شاہ نامہ: محمود غزنوی سمے فردوسی دی لکھی کتاب جس وچ ایرانی بادشاہاں دے قصے نیں
شاہ: مُراد رانجھا (چل)
شاہا: اے شاہ' اے بادشاہ
شاہاں: شاہ دی جمع' بادشاہ
شاہپال: سیف الملوک قصے وچ بدیع الجمال دا پیؤ
شاہپر: پنچھی دا سبھ توں وڈا کھمبھ' ڈاہن
شاہد: (مذ/ع) گواہ' حاضر' اکھیں ڈٹھسار' خواجا فرید نے شاہد توں مجازن "بندا" مراد لیا اے جو رب دی ہوند دا گواہ اے یعنی معشوق مجازی
-شاہد مستی: مجازی عشق دی مستی
شاہدی: گواہی
شاہسوار: چنگا سوار جو اڑیل گھوڑے دی قابو کر سکدا ہووے
شاہلا: (غ.ا) ویکھو شالا
شاہنشہ: شہنشاہ
شاہی: بادشاہی' حکومت' سرکار
-شاہی ست ولایت: ست دیساں دی حکمرانی
شائے: شاہ' شاہ نوں' حکمران نوں
شائق/شایق: شوق رکھن والا
شب: (مث/فا) رات
-شب تاب: رات نوں چمکن والے
-شب بیدار: راتیں جاگن والا
شب بیداراں: شب بیدار دی جمع' راتیں جاگن ,اتے

-شب بیداری: جگراتا' اُنیندرا
-شب خون: (شبخون) رات ویلے دا اچانک حملا' چھاپا
-شب دیجور: انھیر رات
-شبرنگی: شب رنگی' کالا' حبشی
-شب فرقت: فرقت دی رات' جدائی دی رات
-شب قدرے: شب قدر نوں' قدر والی رات نوں
-شب واسی: رات نوں واسا کرن والے مسافر
-شباں: شب دی جمع' راتاں
شباب: (مذ/ع) جوانی
شبان: راکھا' چرواہا' چھیڑو' چرواک
شبخون: رات دا ہلاّ' شب خون
شبد: لفظ' بول' بھجن دا گیت
شبرنگ: شکی گھوڑا' کالے رنگ دا گھوڑا
شبر: حضرت امام حسنؓ
شبرنگی: شب رنگی' کالا' حبشی
شبریاں: شبر' اوٹھ دا اکہرا کچاوا (خف)
شبیر: حضرت امام حسنؓ
شبگوں: (فا) شب گوں
شبلی: حسین بن منصور حلاج دے سمکالی تے ہم راز
شبنم: تریل
شبہ: شک' وانگوں
شبہت: شبہا' شک
شبھ: مبارک
شتاب: چھیتی' ترت' فورن
شتابی: پھرتی' تیزی' جلدی
شتر: اوٹھ' اشتر
-شتر بجھ مہار: رسی بنا اوٹھ' شتر بے مہار
-شتر کینہ: اوٹھ ورگا کینا رکھن والا (اوٹھ دا

کینا مشہور اے)
-شتری: شتر دے، اونٹھ دے
-شتریں: اونٹھاں اُتے، اونٹھاں گر
شتری: اک ساز
شجاعت: (مث/ع) بہادری، سورمتائی
شجر: (مذ/ع) رُکھ، درخت، درکھ
شجرہ: نسب ناواں، پیڑھی چتر
شخص: بندا، آدمی
- شخصا: اے بندے
-شخصے: شخص نے، بندے نے
شداد: عاد قوم دا بادشاہ جنھے خدائی دا دعوا کیتا سی تے اک جنت دی بنوائی سی
شدہ: (فا) ہویا
شدے مدے: شدومد، تیزی
شدیانہ: شادیانہ، ویاہ دا سر
شدیانے: شدیانہ دی جمع، شادیانے
شدید: (ع) تیز، تکھا، ڈاڈھا
شر: (مذ/ع) خرابی، خیر دا الٹ، منبیائی بدی
شراب: لالیاں لاگے اک پہاڑی دا ناں
شراب: پیوݨ، نشا آور پیوݨ
-شراب سخن دا: سخن دی شراب، مراد کلام
شرابݨ: (ک) شراب ورگی بو پیدا ہووݨ، گنے دا دُھپے پئے رہݨ پاروں بے سوادا ہووݨ
شرار: (مذ/ع) چنگیاڑا (2) اجاڑ وچ وسݨ والا بڈاوا
-شرارے: چنگیاڑے
شرب: شراب، پیوݨ
شربت لوئی: شراب مناوݨ
شرر: چنگ، چنگاری
-شرر افشاں: چنگاریاں اُڈاوݨ والا، چنگاریاں سٹوا
شرڑاکے: شرلاٹ، شرڑاک، پانی چلݨ دی اواز
شرط: (مث/ع) کسے کم [illegible]دے پہلاں توں لائی گئی کوئی حد
-شرط فنا دی: فنا دی شرط (جو فقیر بݨن لئی ضروری اے)
شرع: (مث/ع) شریعت، اسمانی کتاب مطابق راہ، طریقا، مذہب، دین، رب دا دسیا راہ
شرغ: اک قسم دے گھوڑے
شرف: (مذ/ع) وڈیائی، اُچیائی، مرتبا
شرق: (مذ/ع) مشرق، پورب، چڑھدا
شرک: کسے نوں رب دا شریک ٹھہراوݨ دا کم (جو نا بخشݨ جوگ گناہ اے)
شرکارݨ: (شر+کارݨ) فتنا کھلارݨ لئی
شرکت: (مث/ع) سانجھ، بھائیوالی
شرم: (مث/فا) لج، جھاکا
-شرم رہسی: شرم رہ جاوے گی
شرماوݨ: (ک) لجیاوݨ، سنگݨ، شرمندا ہووݨ
شرمک: شرما (حم)
شرمتا: شرماندا
شرمو کشرمو: شرمو شری
شرنائی: شہنائی دا ساز
شرنگ: پانی دا اک بوٹا جو بڑا کوڑا ہوندا اے (ود: شرنگوں/ع)
شرور: شر دی جمع، شرارتاں، بدیاں
شروعوں: شروع، مڈھ توں
شریان: رگ
شریر: شرارتی، فسادی، شر کرݨ والا (2) دیہی، جسم، سریر، جسا
شریری: جسم، جسمانی
شریعت: شرع، سنت، طریقا، رب دی دسی راہ
شریک: (مذ/ع) سانجھی، بھائیوال، براوری دا بندا، ویری
شرینی: (شری-نی) مٹھیائی، نذر دا مٹھا
شرینی: (شرے-نی) کلاس، پرت، طبقا
شست: نشانا، تاڑ (شصت)

۔شست انداز: نشانچی، ٹھیک نشانے اُتے وار کرن والا

شستر: ہتھیار (ج)

شستوں: شست توں، نشانے توں

شستہ: (فا) دھوتی ہوئی، صاف

شش: (فا) چھے

شش و پنج: دوچتی، دو دلیلا ہوون

ششکاون: (ک) کتے نوں شی شی کر کے نساون (2) ہلاشیری دیون

ششماہی: چھماہی، چھے مہینے مگروں

شصت: شست، نشانا

شطحات: غیر شرعی بول جو صوفی دے مونہہ وچوں نکلن

۔شطحاتاں: شطحیات، شطحات دی جمع

شعاع: کرن، چمک

۔شعاعی: شعاعواں دے، کرناں دے

شعر: منظوم کلام، بیت، وزن تے بحر وچ دو مصرعیاں دا بول

۔شعر کرن: شعر لکھن، کلام منظوم کرن

شعلہ: اگ دا لمبو

شعلہ خو: گرم مزاج (معشوق)

شعور: (مذ/ع) سمجھ بجھ، عقل، سیانپ، سرت

شغال: (ع) گدڑ

شغف: اوٹھ دا دُہرا کجاوا (جو دوہاں پاسے دا ہوندا اے)

شغل: رجھ، من پرچاوا، کم کار

شغل صغیری: بالپن دا شغل، بالاں دا شغل

شفا: (مث/ع) صحت، تندرستی، روگ توں نجات

شفات: شفاعت، سفارش، اگلے جہان لئی مدد دیاں سفارش

شفاتاں: شفاعتاں، شفاعت دی جمع

شفاعت: "شفا" توں، علا گلے جہان دی بخشش

شفق: سویرے تے شام دی سرخی، اسمان اُتے شام دی سرخی

شفقت: مہربانی، نکیاں نال مہر دا سلوک

شفع: وکالت (2) گوانڈھ یاں ساکا چاری پاروں زمین مکان اتے پہلا دعوا یاں حق

شفیع: شفاعت کرن والا

شفیق: مہربان، ہمدرد، دیالو

شقیقی: حضرت شفیق بلخیؒ

شق: (ع) پاڑا، ٹوٹے، بھان

۔شق القمر: چن دا دو ٹوٹے ہوون۔ رسول خدا دا اک معجزہ جس وچ اوہناں انگل دے اشارے نال چن دے دو ٹوٹے کر دتے سن۔

۔شق ہوون: پاٹن، دو ٹوٹے ہوون

شقائق: شقیقہ دی جمع، تریڑاں، توڑ، شق ہوون، پاٹن

شقدار: سکدار، چودھری، مالیا کٹھا کرن والا

شقی: بدبخت، بدنصیب، سخت دل والا

شک: (مذ/ع) شبہ، گمان

شکاٹ: (مث) زور نال ہوا چلن دی اواز

شکارے: شکار دل

شکرپارے: میدے دے گولے جہناں اتے کھنڈ چڑھی ہوندی اے، اک مٹھیائی

شکرشیر: دودھ تے کھنڈ، آپو وچ رل کے اک مک

شکر: (ع) نیکی دا احسان منن

۔شکرالحمد اللہ: احسان تے تعریفاں سبھ رب واسطے نیں

۔شکرگزار: شکر ادا کرن والا

شکررنجی: دوستاں متراں وچ کوئی عارضی شکایت پھٹ

شکرنجی: شکر رنجی، پھٹ، متراں دی آپسی ان بن

شکروں: : شکر توں، کھنڈ توں

شکست: توڑ، بھانج، ہار، مات

شکستوں: "شکست" توں

شکستہ: ٹُٹیا بھجیا، ٹُٹیا بھجا
شکستی: شکستہ، ٹُٹی بھجی
شکستے: شکستہ، ٹُٹے بھجے، خراب
شکم: (مذ/فا) ڈھڈ
شکماں: شکم دی جمع، ڈھڈ
شکمے: شکم، ڈھڈ
شکن: (مث/فا) بھان، = (2) توڑن (3) توڑن والا
شکنجہ: توڑن یاں پھساون والا سند
شکیب: ارام، سنتوکھ، تحمل بردباری
شگاف: پاڑا، چیرا، مورا، تریڑ
شگافی: شگاف توں، ہور ویکھو "وال شگافی"
شگن: سگن
شگوفہ: کلی، ان کھڑیا پھُل
شل: شالا، رب کرے (نچل)
شلتاق: جھگڑا، جھیڑا، رپھڑ
شلک: سلامی لئی چھڈی گئی توپاں دی واڑھ، خُشی لئی توپ چلاون
شلوک: شعر، دوہڑا، بیت
شلیتا: ٹاٹ دا وڈا تھیلا جس وچ تنبو رکھیا جا سکدا اے (ورنہ شلیتے)
شمار: گنتی، گویڑ، اندازا
شمالاں: شمال
شماماں: شمامہ، اجہی خشبو جنوں سنگھ کے بے ہوش نوں ہوش آ جاندا اے
شمائل: چہرے والا، روپ والا، ورگا
شمر: حضرت امام حسین دا قاتل
شمس: (مذ/ع) سورج
شمس الحق: اک بزرگ جہناں مردے نوں زندا کیتا اوہناں اُتے فتوا لا کے کھل لاہی گئی
شمس شریعت چڑھسی: شریعت دا سورج چڑھے گا
شمشاد: اُچے قد دا اک رکھ جو سدابہار ہوندا اے تے سرو دی نسل نال تعلق رکھدا اے، محبوب نوں ایہدے نال اکثر تشبیہ دتی جاندی اے
شمشیر: تلوار
شمع: (مث/ع) موم بتی، مشال
-شمع رو: شمع ورگے چہرے والا، للکویں سوہنے چہرے والا
شملا/شملہ: پگ دا لڑ، بھارت دے صوبا ہماچل پردیش دی راجدھانی
شمیانہ: شامیانا توں مخفف
شمیر خان: صاحباں دا بھرا
شناس: شناسی، پچھان (2) پچھانن (2) پچھانہار، پچھانن والا
شناساں: شناسائی، پچھان
شناسی: پچھان
شناور: تیرن والا، تارو
شناہ: ہوا بھر کے پھلائی ہوئی مشک جو تیرن دے کم آوندی اے
شناہی: مشک راہیں ترن دا کم (2) شناہ
شنگار: سنگھار، سجاوٹ
شنگارن: (ک) سجاون، شنگھار کرن، پھباون
شنگرف: (شنگ-رف) سوہے رنگ دی مٹی جس وچ پارا رلیا ہوندا اے
شنگرفوں: ویکھو "شنگرف"
شنوائی: سنن دا عمل، درخاست قبول ہوون دا کم
شنیدہ: سُنیا ہویا، شنید
شو: دھو، دھو دے
شوالا: عبادت گھر
شوبھا: لشک ہشک، شوخی، سوہپن، پھب
شوبھن: (ک) چجن، پھبن، سجن، سوہنا لگن
شوخ: (فا) شرارتی، زندا دل، گستاخ، بے شرم (2) محبوب
شوخاں: شوخ دی جمع، شوخ لوک
شودا: (غ.ا) شوہدا، وچارا

شودر: (مذ) ہندوواں دی سبھ توں نیویں درجے دی قوم
شور: کلر' کھار' لون
-شور زمین: کلراٹھی زمین
شور: کام شکتی' شہوت
شورا: شور' شوربا' سلونا
شورش: (فا) فساد' بد امنی' گڑبڑ
شور گر: کھار بناون والا' قلعی یاں تیزاب دا کم کرن والا
شوق: (مذ/ع) اچھیا' عشق' تمنا
-شوق پیالا پیوݨ: رب دے عشق وچ پھسݨ' عشق دا جام پیوݨ
شوقین: مشتاق' شوقین
شوک: شوکݨ توں حاصل مصدر تے امر' شوکر
شوکات: ماتم' افسوس' غم
شوکاٹ: شوکات' ماتم' غم
شوکار: ہاہ' ساہ لیں (2) شوکر' ہوا وچ شپ شپ دی اواز (3) تلواراں چلݨ دی شاں شاں
شوکت: (مذ/ع) دبدبا' شان' رعب
شوکر: سپ دی پھنکار' ہوا دے چلݨ دی اواز
شوکر شانگ: شوکراں' پانی دیاں لہراں دا رولا
شوکݨ/شوکرݨ: (ک) سپ دا شوکرݨ' پھنکارݨ' ہوا چلݨ دی اواز' سپ دا ساہ نال بولݨ
شوکوشانک: شوکر' پھنکار' شوکرشانک
شوم: (ع) کنجوس' بخیل
شوماں: شوم دی جمع' کنجوسی' بخیل
شونکار: شوکر' کوڑے یاں چابک دی اواز' سپ دا بولݨ
شوہ: مالک' سائیں' محبوب' خاوند (2) سمندر' دریا (ڈونگھ)
شوہدا: وچارا' نمانا' مسکین' غریب
شہ: شاہ' بادشاہ' وڈا' (2) اکساوݨ
-شہ آوݨ: شطرنج دے کھیڈ وچ بادشاہ دا نشانے اُتے ہووݨ
شہاب: کسنبھے رنگا' کسنبھے دا رنگ
شہب توں: تارے دا ڈگݨ' بلݨ
شہاب: بھڑکدی اگ دا شعلا
شہادت: (مث/ع) گواہی (2) وڈے مقصد لئی جان دی قربانی (بھرے شہادت: گواہی دیوے/ع)
شہاں: شاہ دی جمع' بادشاہ
شہاناں: (غ.ا) شاہانا' شاہی
شہانہ: شاہانہ' شاہی' شاہ جوگ
شہانی: شاہانا' شاہی
شہب: ڈگدا تارا
شہباز: شہ باز' اُچا اڈݨ والا اک شکاری پنچھی
شہپر: شاہ پر' پنچھی دے وڈے کھنبھ جہناں وچ نکے کھنبھ وڈے ہوندے نیں
شہتار: ساز دا وڈا یاں موٹا تار
شہدتمہ: میں اوہدی گواہی دیندا آں (خف)
شہدے: شہد' ماکھیوں' شہت
شہدے: شوہدے' وچارے' مسکین' عاجز' کمزور' غریب
شہر: چوکھی ابادی والی تھاں (2)(ع) مہینا
-شہر خموشاں: قبرستان
-شہر دراز: ضلع خیرپور سندھ دا اک شہر جتھے سچل سرمست جمے سن
شہرت: (مث/ع) مشہوری (2) شرمندگی
-شہرت آوے: بدنامی ہووے
شہزور: شہ زور' بلوان' طاقتور
شہکار: شہ کار' وڈا تے ودھیا کم
شہوار: شاہاں دے لائق
شہوت: کام شکتی' جنس دی بھکھ
-شہوت بازی: جنسی عمل دا شوقین
-شہوت جادو تختی: دیو دے قصے وچ جادو دی تختی توں مراد شہوت اے۔ میاں محمد بخش نے گل کھولی اے کہ ملکہ خاتون توں مُرا ستیا ہویا دل

اے

-شہوت دریا جوشاں: شہوت دا ابلدا دریا

شہود: (ش-ہُو-و/ع) موجود یاں حاضر ہوون دی حالت

-شہود عین: اکھاں د ےکھیا

شہوروں: شہود توں

شہودی: شہود دا

شے: شاہ' شہ' بادشاہ' شاہے

شہید: گواہ (2) رب دی راہ وچ ماریا گیا

شیأللہ: رب لئی کوئی شے (ا)

شیث: حضرت آدمؑ دے تیجے پُتر تے نبی جو ہابیل قابیل دے بھرا سن۔ بعض لوکاں دے خیال وچ شو جی

شیخ: مسلمان پیریاں وڈا (2) ڈھول وجاون والا

-شیخ جنید: حضرت جنید بغدادی

-شیخ چلی: سادا' بھولا' تے بے وقوف حرکتاں کرن والا اک فرضی کردار

-شیخ عطار: نیشاپور دے جم پل محمد بن ابوبکر ابراہیم۔ تذکرۃ اولیا تے منطق الطیر کتاباں دے لکھاری

شیدا: (مذ/فا) عاشق' چاہوان

شیر: (شے-ر) مشہور شکاری جنور' جہنوں جنگل دا بادشاہ آکھدے نیں

-شیراندامی: شیر ورگے انگ' سورج ورگے انگ' سورج دا برج اسد اے (اسد معنے شیر)

-شیر دل: شیر دے دل والا' بہادر

-شیر دی مچھ نوں ہتھ پاون: دلیری دا کم کرن

-شیروشاں: شیروش' سوہنے

شیر: (شی-ر/فا) دُدھ

-شیر گرم: ادھ گرم' کوسا' (اینا کوسا جنا چوون والا دُدھ ہوندا اے)

-شیروں: شیر توں' دُدھ (توں چنا/ع)

شیرازی: (1) گھوڑے دی اک قسم دا ناں (2) کبوتر دی اک قسم دا ناں (3) شیراز شہر نال تعلق رکھدا

شیرنی: (شی-ر-نی) شرینی' مٹھا

شیری: (شے-ری) شیراں ورگی بہادری

شیریں: (شی-ری-ں) فرہاد دی محبوبا دا ناں (2) مٹھا

شیریں ماریا: شیریں دی وجھا توں ماریا گیا-فرہاد

شیرینی: شیرنی' عقیدت پاروں لیاندی گئی مٹھیائی یاں سوغات' نیاز دی مٹھیائی

شیش گر: شیشے دا کم کرن والا

شیطان: (مذ/ع) ابلیس' انسان نوں ورغلاون والی ہستی-شریر

-شیطان بدنام کرسو: شیطان نوں ایویں بدنام کرو گے (کارے اپنے تے ناں شیطان دا)

-شیطان نے چٹیاں: شیطان دیاں بکھائیاں ہوئیاں

شینہ: (شی-ں-ہ) سنگھ' شیر' اسد' برج اسد (غ)

شینہ تروڑی: شیر دی گردن تروڑن والا' شیر افگن

شینہاں: شینہ دی جمع' شیر

شیوخ: شیخ دی جمع

شیوہ: (مذ/فا) طور' طریقہ' وطیرا

شیوے: شیوا

ص: پنجابی دی فارسی لپی دا 28 واں اکھر جو عربی لپی توں آیا اے پنجابی ایہدا اُچارن "س" ای کردے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے لئی سسا (ਸ) نال ای کم چلایا جاندا اے۔
صابر: (مذ/ع) صبر کرن والا' کلاسیکی شاعری وچ عام کر کے حضرت ایوبؑ مراد نیں۔ جنہاں دے صبر دا امتحان لین لئی رب نے اوہناں اُتے کئی مصیبتاں پائیاں۔
صابری: صبر والا (2) صبر کرن
صاحب: (مذ/ع) مالک' آقا' افسر' وڈیرا' (2) رب' شوہ' سائیں
-صاحب تقریر: تقریر کرن والا (احمد)
-صاحب سچے: سچے رب' رہا
-صاحب حسن: حسن والا' سوہنا
-صاحبی: صاحب ہوون دی حالت' مختیاری'
صاحباں: کلاسیکی تے لوک داستان دا کردار' مرزے دی محبوبا
صاد: "ص" دا اکھر' ٹھیک' درست' پڑتال کردیاں "ص" دا نشان جو درست ہوون دی علامت اے
-صاد ضاد: ص تے ض دے اکھر
صادر: حکم دیون (صادر کرن) (غز/ محم)
-صادر ہوون: (حکم) دتا جاون
صادق: (مذ) سچا' صدق والا
صادق خان: نواب صادق چوتھے' بہاولپور دے نواب
صادق صدق: سچے جذبے والے
صاعد: اُپر چڑھن والا' سیف الملوک شہزادے دا دوست جو وزیر دا پُتر سی
صاعقہ: بجلی
صاف: میل توں پاک' نیک نیت' ظاہر
صافاں: صاف توں' نیک' پاک لوک
صافا: صافہ' صافی' تماکو دی حقی یاں پائپ فلٹر کرن لئی بھجیا کپڑا جس وچوں دُھواں صاف ہو کے پھکیا جاندا اے' سردا کپڑا' پٹکا
صافی: صاف' صاف کرن والا' کپڑا جس نال بھانڈے یاں تندور وغیرا صاف کردے نیں
صالاحی: صلاحوں' صنعت
صالح: نیک' چنگے عملاں والا
صالح: حضرت صالحؑ' مشہور پیغمبر جو ثمود دی قوم وچ گھلے گئے
صامت: خموش' چپ (خف)
صانع: صنعت کرن والا' بناؤ شنگار' کاریگر
صائم: روزے دار' برت رکھن والا
صبا: (مث) ہلکی ہوا' چڑھدے ولوں آوندی ہوا
صباحوں: سویر' پربھارت' بھور' تڑکا (د.ر: صباحوں/صباحی)
صباحیں: سویرے' تڑکے
صباء: صبا' ہلکی ہوا
صبائے: اے صبا
صبح: (مث) سویر ویلا
صبح دی قضا: سویر دی نماز دا چھٹن کیوں جے اوس ویلے نیندر دا بڑا زور ہوندا اے
صبر: حوصلا
صبغۃ اللہ: رب دا پرچھاواں (بلھا)
صبوحی: سویر ویلے پیتی جاون والی شراب
صبور: (مذ) صبر کرن والا' صابر' صبر نال
صبوری: صبر' صبر نال تالع (صبر صبوری)
صبون: صابن (بف)
صبونے: صبون' صابن (محم)
صبیح: گورا مرد' چٹا مرد (مث: صبیحہ)
صحابو: صحابہ کرام (بلھا)
صحابہ: (مذ/ع) صاحب دی جمع' رسول خداؐ دے ساتھی
صحائف: صحیفے' اسمانوں نازل ہوئیاں کتاباں
صحبت: (مث/ع) سنگت' ہم نشینی' میل جول' ملاقات' ملاپ

صحرا: اُجاڑ، تھل، ریگستان، بیابان
صحرائی: صحرا دے، مسافر، صحرا نال سنبندھت
صحف: صحیفہ دی جمع، لکھی ہوئی شے، کتاب، پرچا، پتر
صحن: (مذ) ویہڑا
صحنک: (مث) کنالی، مٹی دی پرات، جو زیادا تر آٹا گُنھن دے کم آوندی اے
صحی: صحت والا، صحت مند، درست، صحیح، ثابت
– صحی کیتم کر دانش: میں عقل نال اندازا لایا
– صحی کیتو سے: پچھان گیا، لبھ لیا
– صحی ہونا: درست ہوون، پتا لگن
صحیح: ٹھیک، درست
– صحیح بخاری: حدیثاں دا اک مجموعا
صد: سو، سینکڑے
– صد برگ: بہت پتراں والا اک پُھل، گیندے دا پُھل
– صد گونہ: سو طرحاں دیاں، کئی پرکار دا
صدر: سینا، چھاتی
صدری: واسکٹ، بغیر باہواں کُرتی
صدرے: ویکھو "صدر"
صدف: سپ، گھوگا
صدق: سچائی، جذبا، یقین، من دی گل جیبھ اُتے لیاون دی قوت
صدقات: صدقے
صدقت: (ع) تیں سچ آکھیا
صد ڑے: صدقے، قربان
صدقہ: خیرات، دان، رب دے ناں اُتے دان کرن
صدقے: قربان
صدمات: صدمے
صدور: صدر دی جمع، سینے
صدیق: سچا، حضرت ابوبکرؓ دا اک ناں

صدیقی: حضرت ابوبکر صدیقؓ دا
صراط: راہ، لانگھا
صراط پُلے دا: پُل صراط دا
صراط مستقیم: سدھا راہ
صراف: (مذ) سنیارا، سونے دا کم کرن والا
صرصر: خزاں دی واء، جھکھڑ، انھیری
صرف: خرچ، خرچا (2) لفظاں دا علم (3)
صرفا۔ کفایت، کنجوسی، بچت
صرفا/ صرفہ: بچت، کنجوسی، کفایت، (2) خرچ
صرفی: صرف توں، علم صرف، لفظ دی گردان
صغیرہ: (ع) نکا، چھوٹا، گھٹ عمر دا
صغیری: بالپن
– شغل صغیری: بالپن دا شوق، بالاں دا شوق
صف: (مث) (1) لائن، قطار (2) نمازیاں دی قطار (3) میت دی چٹائی
صفا: صاف (2) کوٹھری دے ساہمنے دا کمرا (3) مکے دی اک پہاڑی
صفا "صفا: صفایا، اُجاڑا
صفات: صفت دی جمع، گُن
صفاتوں: صفات (صفتاں) توں
صفاتی: صفتاں والا، گُنی
صفاق: ڈھڈ دی باریک جھلی
صفاں: صف دی جمع، قطاراں
– صفاں بچھلیاں سبھ لپیٹ لینا: پُرانے لوکاں نوں دنیا توں چکدا
– صفاں بدھ بیٹھے: قطاراں بنھ بیٹھے
– صفاں ٹھوریاں: صفاں غرق کیتیاں
صفاہاں: اصفہان، ایران دا اک شہر
صفائی: (مث) میل توں بنا ہوون، بے گناہی
– صفائی لینا: بے گناہی دا ثبوت یاں قسم منگ
صفت: (مث) گُن، خوبی، وصف (2) تعریف
صفتاں: تعریفاں (2) گُن، خوبیاں

صفتوں: صفت توں، وصف پاروں
صفرؔ: اسلامی ورھے دا دوجا مہینا
صُفرا: جگر دا رس جو بہت کوڑا دسیا جاندا اے، پِتّا
صفن: صفاں
صفن صفا: صفایا، صاف، ختم
صفوت: (صف-وت) صلاصا، صاف، پُنچھیا ہویا
صفوف: صف دی جمع، قطاراں
صفہ: چھتر، برانڈا، سائبان
صفی: خالص، پاک، صاف، مخلص متر
صفی اللہ: حضرت آدمؑ دا لقب
صفیاں: صفی دی جمع، ولی، اندروں پاک، صاف
صقل: (مذ) لشکاون، چمکاون، پالش کرن، رگڑن
صقل چڑھاون: چمکاون، صاف کرن، پالش کرن
صقل گر: پالش دا کم کرن والا
صلابت: (مث/ع) سختی، مضبوطی، پکیائی
صلاتاں: صلواتاں، نمازاں
صلاح: سراہن، تعریف، صفت (2) مشورا، ارادا، تجویز
صلاحاں: صلاح توں، مشورے
صلاحت: صلاح، مشورا
صلاحن: (ک) تعریف کرن
صلاحیں: صلاح اُتے، مشورے اُتے
صلح: راضی ناواں
صلحوں: صلح نال (مم)
صلواۃ: نماز
صلہ: (مذ) انعام، بخشش، بدلا، عوض، اجرت
صلی اللہ علیہ والہ وسلم: تہاڈے (اوہناں) اُتے رب دا درود سلام ہووے
صم: (ع) اصم دی جمع، ڈورے، بولے
صمد: بے نیاز، رب دا اک صفاتی ناں
صمصام: (ع) تلوار، اجہی تلوار جِدا مونہہ نہ پھرے
صناعت: (مث) پیشا، کم، کار، کاری گری
صناعگریاں: کاریگریاں، بناوٹ
صندل: چندن، اک رُکھ تے اوہدی لکڑ جو خشبودار ہوندی اے۔
صندلی: سٹول، پیڑھی (2) صندل دی بنی ہوئی شے (3) اک قسم دا گھوڑا
صنع: (ع) کاریگری، صنعت
صنعا: یمن دی راجدھانی دا ناں
صنعت: کاریگری
صنعانے: صنعان توں
صنم: بُت، محبوب
صنوبر: اک اُچی لمی قسم دا رُکھ
صواب: (مذ) درست، ٹھیک، نیکی دا کم، گُن
صواد: سواد، مزا، ذائقا
صوبہ: کسے ملک دی اگوں بندوبستی ونڈ (2) مرزا صاحباں قصے وچ اک راہی دا ناں
صوبہ دار: گورنر، صوبے دا حاکم
صوت: (ع) اواز
صور: چیک، قرنا جو قیامت سمے حضرت اسرافیل پھوکن گے جس نال سارے مُردے اُٹھ کھلون گے
صورت: شکل، روپ، ڈھب
۔صورت زیبا: سوہنی شکل
۔صورت گدھے چڑھانا: اپنی صورت آپ خراب کرن (دا)
۔صورت گر: شکل بناون والا، مصوّر، چتر کار، مورت کار
۔صورت مند: ویکھو "صورت وند"
۔صورت وند: صورت والا، خش شکل، سوہنا
صورتاں ول دھیان: مراقبے وچ، دھیان وچ، توجا کرو، رابطا کرو، ساڈی صورت ویکھو
صوف: صاف کپڑا، دوات وچ پایا گیا کپڑا، موٹا کپڑا، اُن دا لباس
صوفاں: صوف، سوتی کپڑا، دوات وچ پایا جاون والا کپڑا

صولت: حملا، دھاوا، ہلا، رعب داب، سختی
صوم: روزا
-صوم الصیف: گرمیاں دے روزے
صومعہ: خانقاہ، خنگاہ
صیاد: (مذ) شکاری، پھاہ لاون والا
صیانت: راکھی
صید: شکار، اہیڑ
-صید افگن: شکاری، پھاہون والا
-صید افگنی: شکار دا کم
صیرنی: پرکھن والی
صیغہ: متعہ، وقتی نکاح (2) مشکل (3) گریمر وچ فعل دی گردان دا کوئی روپ
صیقل: (مذ) صقل کرن، چمکاون، لشکاوں
صیقل گر: قلعی کرن والا، چمکاونہار

ض: پنجابی دی فارسی ہنا دا 31 واں اکھر، پنجابی ایہدا اچارن "ذ" ورگا کردے نیں۔ ایہ اواز عربی توں آئی اے۔ عربی دے۔ بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "د" دے نیڑے نیڑے اے۔
ضابطہ: (مذ) دستور، قاعدا
ضامن: ضمانتی، ضمانت دیون والا
ضحاک: ایران دا اک بادشاہ
ضحی: اک نفلی نماز
ضد: رہاڑ، اڑی
ضراب: ضرب لاون والا، لڑاکا، مارو (احمد)
ضرب: سٹ، مار
-ضرب السیف: تلوار دی مار
ضرباں: ضرب دی جمع، سٹ، مار

ضربت: ضرب، مار
ضرر: تکلیف، دکھ، نقصان، ہانی
ضعف: (مذ) کمزوری
ضعیف: ضعف والا، کمزور، خستا، بڈھا
ضلالت: گمراہی
ضم: پیش (2) رلاون، شامل کرن
ضیا: (مث) چانن، روشنی
ضیافت: دعوت، مہمانی
ضیغم: (ع) شیر، ببر شیر، چیرن والا

ط: پنجابی دی فارسی اکھرلپی دا 32 واں اکھر ایس اکھر دی اصل عربی اے۔پنجابی ایہدا اچارن "ت" ای کردے نیں
طاس: تھال، تھالی، طشت، کونڈا، پیالا، چوڑا پیالا
-طاس طعام: کھاون دا تھال۔
-طاس طعاموں: کھاون دا بھریا تھال
طاعات: اطاعتاں
طاعتاں: طاعت دی جمع، اطاعت، بندگی، حکم منن، فرمانبرداری
طاعت: اطاعت، فرمانبرداری، حکم منن
طاعتاں: اطاعت
طاعن: (ع) طعن توں، مہنا دیون والا، مطعون کرن والا
طاغوت: شیطان ۔ فساد ول لے جاون والیاں چیزاں
طاق: آلا، بوہے ہنا کی۔الماری جو کندھ وچ ہووے (2) یاری (3) ماہر، یکتا، اکو (4) اوہ ہندسے جو دو اُتے تقسیم نہیں ہوندے 7'5'3'1 وغیرا

-طاق چڑھانا: بوہا بند کرن
طاقی: تاکی' باری
طالب: (مذ) طلب کرن یاں رکھن والا' عاشق' منگن والا' چاہوان' مرید گوڑونڈ
طالح: بدکار' برا' مندا
طالع: (مذ) طلوع ہوون والا' نصیب' قسمت' مقدر
طالعمندی: خش قسمتی' مقدر
طالعا: اے قسمت' قسمت نال (غ)
طاماں: (غ.ا) ویکھو "طعمہ"
طامہ: (غ.ا) طعمہ' باز دا کھاجا
طاہر: پاک (مم)
طاہر خاں: صاحباں دے منگیتر دا ناں
طائر: پرندا' اڈارو' پنچھی
طاؤس: مور
طاؤسی: طاؤس دا' مور دا
طب: (مث) حکمت' علاج دا فن
طباخی: کھانا پکاون دا فن
طبع: طبیعت' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبع زاد: من گھڑت
طبعاں: طبیعتاں' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبل باز: گھڑ سواری نال باز دا شکار کرن والا (گھوڑے دی زین نال طبل ڈرم بدھا ہوندا سی)
طبلہ: ڈھولکی ورگا ساز' طبلے دے اک پاسے جھلی ہوندی اے جد کہ ڈھول دے دو پاسے
طبیب: علاج کرن والا' حکیم
طبیخ: (تا بی خ) پکا ہویا' رِدھا' ابالیا ہویا (ودھ طبیخوں)
طبیخ: (تے بی خ) خربوزا' ککڑی
طحال: (عر) تلی
طراحی: عمارت اُسارن دا کم
طرار: تیز' چلاک' تکھا
طراز: طرز والا

طراوت: (مث) تازگی' تری
طراوتی: طراوت دیون والی
طرب: خشی' عیش
طرح: حالت' شکل
طرف: (مث) پاسا' لانبھ' ول' نوں' سمت
طرفۃ العین: (عر) اکھ جھپکن وچ' اکھ دے پلکارے وچ
طرفے: پاسے' نوں' ول
طرفے: ایویں ای
طرفینی: طرفین' سمتاں' آسے پاسے
طرم: (طی-ر-م) گاڑھا ماکھیوں
طرہ: گک دا لڑ' پلا' زلف
طریز: تریز' کپڑے دا ترچھا ٹوٹا
طریق: (مذ) طریقا' ڈھنگ' ول' ڈھنگ' راہ
طریقت: (مث) رب پاون دی اوہ راہ جو شریعت توں وکھری اے تے مُرشد ولوں دسی جاندی اے
طریقتہارے: طریقت اُتے چلن والے' سالک
طریل: کلغی' شملا' کلغی والا
طشت: تھالی' تھال
طعام: کھاون
طعام الضیف: پروہنے نوں روٹی کھواون
طعام بہشتی: بہشتوں آیا کھاون' بہشت دا کھاون
طعم: (طا-ع-م/مذ/غر) سواد' ذائقا
طعم: (طو-ع-م) کھاون' خوراک' کھاجا
-طعم نہنگاں: نہنگاں دی خوراک
طعمہ: باز دی خوراک' گوشت' شکار نال جانو کراون لئی باز دی چنجھ نال لایا گیا گوشت دا ٹوٹا' خوراک' کھاون
طعمیوں: طعمہ توں- ویکھو "طعمہ"
طعن: (مذ) مہنا' طعنا' الاہما
-طعنہ زنی: مہنے مارن' طعنے دیون
طغیانی: ہڑھ' کانگ' سیلاب

طِفل: (طف-ل/مذ/ع) بچّا' مُنڈا' بال

-طفل فتان: فتنا پاون والا بال' آفتی بال

طفلاں: طفل دی جمع' بچے' بال' بچیاں

طفلائی: بالپن' بچپن

طفلک: بال' بچّا' طفل

طفلی: بالپن' طفولیت' بچپن' گھٹ عمری' نومیری

طفیل: وسیلے نال' وجھوں' پاروں' سرصدقے

طلا: سونا' سونا چڑھیا' مالش کرن دی دوا

طلا کند: نخالص سونا' [illegible]

طلاق: نکاح ٹٹن' وکھریواں

طلاق کرنا: طلاق دیون' وکھرے ہوون' تعلق مُکاون

طلائی: سونے دا

طلب: (مث/ع) چاہ' اچھیا' منگ' لوڑ' تنخاہ

-طلب ارامی: ارام طلبی (ا)

-طلبگار: چاہوان' طلب رکھن والا

طلباں: طلب دی جمع' بلاوا' منگ

طلسم: (مذ) جادو

طلسمات: جادو' طلسم

طلعت: دیدار' نظارا' ویکھن' شکل' صورت

طلیر: سپ دی اک قسم دا ناں

طماچہ: تمانچا' چپیڑ

طماع: طمع کرن والا' لالچی

طمانی: چپیڑ

طمس: قطع کرن' مٹاون

طمع: لالچ

طناب: رسی

طناباں: طناباں

طواف: پھیر' چکر' حج دا اک عمل

طوال: اطوال' طول دی جمع' لمائیاں

طوب: پکی اٹ

طوبیٰ: جنت دا اک خشبوئی رُکھ

طور: طریقا' راہ' رستا' انداز' سبھا' ڈھنگ

طُور: پہاڑ جس اُتے حضرت موسیٰؑ رب نال گلاں کرن جاندے سن

طوران: توران' تہران' ایران دا مشہور شہر

طوری: طور پہاڑ دی

طوس: ایران دا اک پرانا شہر جتھے فردوسی جمیا سی

طوطی: طوطا دی مادہ (2) الزام' بہتان

طوفان: ہنیرا' انھیری' اتھرو (2) تہمت

-طوفان [illegible]: [illegible] خش [illegible]

[illegible]

طوفان منگایا ائی: رب توں دعا کر کے طوفان منگایا اے

طوق: گلا' پٹا' ہار' دھون دوالے پائی جاون والی شے

طول: (مذ) لمّا' لمائی

-طول کہانی: لمی کہانی

-طول دہانا: لمی عمر(شخ)

طولانی: طویل' لما

طومار: لمی گل یاں پتر

طوماری: مسلسل یلغار

طویلہ/طویلا: گھوڑے بنھن دا تھاں (اصل معنے گھوڑے بنھن دی رسی دے نیں جو بھُن مُراد نیں لئے جاندے)

طویلے: ویکھو "طویلا"

طٰہٰ: (طا-ہا) قرآن شریف دی اک سورت دا ناں

طہارت: صفائی' پاکیزگی' وضو یاں استنجا

طہور: پاک' صاف' پاکیزا

طیب: (طی-ب) خشبو

طیبہ: پاک' حلال' سوادی' پاک عورتاں

طیر: (طے-ر/ع) پکھیرو' پنچھی' پرندا' اُڈن والا

طیران: اڈان

طیری: اڈان کرن والا' اُڈان

طیریں: پرندے' پنچھی

طیفوری: حضرت بایزید بسطامی دا مسلک
طیموس: بی بی زلیخا دے پیو دا ناں
ـ طیموس بیٹی: طیموس دی دھی' بی بی زلیخا
طیور: طیر دی جمع' پرندے' پنچھی
طیوروں: پرندیاں توں

ظ

ظ: پنجابی دی فارسی لپی وچ 33 واں اکھر اصلوں عربی اے۔ پنجابی ایہو اچارن "ز" ای کردے نیں
ظالم: (مذ) ظلم کرن والا
ظرف: (مذ) بھانڈا (مجازن حوصلا' سہن شکتی)
ظریف: ہاسا مذاق کرن والا' چنگی طبیعت والا
ظفر: (مث/مذ) کامیابی' فتح
ظل: پرچھاواں' چھاں
ـ ظل الہی: رب دا پرچھاواں
ظلال: ظل دی جمع' پرچھاویں
ظلمات: انھیرے
ظلماتے: ظلمات' انھیرا
ظلمانہ: ظلم
ظلمت: انھیرا
ظلمیں: ظلمی' ظالم
ظلوم: (مذ) بہت ظلم کرن والا
ظن: (مذ) دھیان' گمان' خیال' شک' سوچ' شبھا' وہم
ظہر: بظاہر' باہری
ظہور: ظاہر ہوون' دسن' ساہمنے آون' دکھالی
ظہورا: اظہار (خف)
ظہیر: (ظ-ہی-ر) مددگار
ظہیر: (ز-حیر) لک درد دا مریض
ظہیری: کمزوری' لسا ہوون دی حالت

ع

ع: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 34 واں اکھر جو عربی دے دوجے اکھراں دے نال آگیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "ا" دے برابر کردے نیں۔ جہناں لفظاں وچ ایہ ورتیجے اوہ سارے عربی مُدھ دے نیں۔
عابد: (مذ) عبادت گزار
عاج: ہاتھی دند (مذ)
عاجز: کمزور' عجز والا' مسکین' لاچار' وچارا' تنگ آیا ہویا' معذور
عاد: حضرت ہودؑ دی قوم
عاد: عادت' عادی
عاد قدیمی: پرانی عادت
عادل: عدلی' انصاف کرن والا
عادۃ: عادت' دہرائی' مڑن' پرتن
عادی: عادت والا' جہنوں عادت ہووے
عار: (مث) گھاٹ' بے عزتی' بدنامی والا کم' شرمندگی دا کم' شرم' دوری' ناپسندیدگی' نہ ہوون
عارلی: (مذ) عربی (بلھا)
عارض: (مذ) مکھ
عارف: عرفان والا' جانو' رب پچھانن والا
عاری: خالی' نہ کرن جوگ' معذور' اسمرتھ
عاریت: منگویں یاں ادھاری شے
عاشق: عشق کرن والا' چاہوان
عاشقی: عشق محبت' عشق دا کم
ـ عاشقی ویل انگور دی اے: انگور دی ویل بعض ورھے پھل نہیں دیندی تاں مایوس نہیں ہوئی

وچ عورت وکھری رہندی اے تے دوجا نکاح نہیں کر سکدی

عدل: انصاف

عدلوں فضل: عدل دی تھاں فضل (جے رب نے عدل توں کم لیا تاں بہتے لوک پھڑے جاون گے ایس لئی اوہدے عدل دی تھاں مہر چاہیدا اے)

عدم: ناموجود ہون (تے اوہدی حالت)

عدو: [illegible]

عدو مبین: [illegible]

عدواں: [illegible]

عدوے: ویکھو عدواں

عذاب: دکھ' تکلیف' دنیا اُتے تے گناہاں پاروں اگلے جہان دتی جاون والی تکلیف

عذر: بہانا' حیلا' پس و پیش' معذوری دسن' اعتراض' افسوس' معذرت

-عذر خواہی: معذرت چاہون

-عذرے: عذر

عراق: مشرق وسطا دا اک دیس' شہر کنڈھا

عراق/عراقی: گھوڑے دی اک قسم جو عراق نال تعلق رکھدا اے تے ودھیا نسل دا سمجھیا جاندا اے

عراک: کہن کھچ والا

عرب: ایشیا دا اک دیس تے اوتھے دا رہن والا (2) مراد رسول کریمؐ (خف)

عربانی: عربی' عرب دا/ دی

عربیؐ: رسول کریم صلعم (خف)

عرس: ورھائی میلا جو مذہبی پکھ وی رکھدا اے۔ ڈاکٹر نذیر دے خیال وچ ایہ لفظ "عروسی" توں اے۔ لفظی معنے ویاہ دی دعوت۔ کسے بزرگ دے دیہاڑ اتے اکٹھ تے میلا

عرش: اسمان

-عرش اُڈاے: عرش تک اپڑن والے

-عرش بریں: اچا اسمان' اسماناں دا اسمان

-عرش دا کنگرا ڈھاون: دل توڑن' جذبات مجروح کرن

عرش معلیٰ: ویکھو "عرش بریں"

عرشی: عرش والے' اسمان والے

عرض: چوڑائی' بر

عرض: بینتی' سوال' عرض گزاری' حال دا بیان' درخاست

-عرض گزار: بینتی کار' عرض کرن والا' درخاست کار

عرضا: عرض' بینتی

عرضی: بینتی' درخاست (2) عرض کرن والا (عم)

عرعر: چیڑھ دا رکھ

عرف: پچھان دا ناں جو اصل ناں دی تھاں پرچلت ہو جاوے

عرفات: سعودی عرب وچ عرفات دا میدان جتھے حاجی لوک حج سے جاندے نیں

عرفان: (مذ) جانکاری' علم' جانن' گیان

عرق: کسے دوا یاں پھل دا نچوڑ

عرق عرعر: چیڑھ دا گوند

عروس: دوھلن' دولھا (لڑ' علی)

عروض: عرض' چوڑائی' شعر دی بحریاں وزن

عریانی: ننگا پن' بے پردگی

عریضہ: چٹھی' عرضی' خط' پتر' درخاست

عزازیل: شیطان' ابلیس

عزت بیگ: مہینوال دا اصل ناں

عزرائیل: موت دا فرشتا

عزلت: گوشا نشینی' وکھرا رہن

عزم: ارادا' پک

-عزم بالجزم: پکا ارادا' یقینی ارادا

عزمت: پکے اثر والی جادوئی دعا۔ قرآنی آیتاں جہناں دا اثر جادو توڑدا اے۔

عزیٰ: خانہ کعبہ وچ رکھے گئے اک بت دا ناں

عزیز: پیارا (2) حضرت یوسفؑ سے مصر دا والی

دا' اگلے ورھے پھل دیندی اے۔ انج عاشق دا حال اے کہ اوڑک پھل دیندی اے۔ (2) انگور دی ویل وانگوں عاشق دی وی راکھی کرنی پیندی اے (3) عاشق کسے موسم وچ اُجڑی ہوندی اے تے کدی وسدی

عاصا: (ند) عصاء' سوٹی' ڈنگوری' تاہنْ

عاصم بن صفوان: سیف الملوک شہزادے دا پیو جو کتاب مطابق مصر دا والی سی۔

عاصہ: ویکھو "عاصا"

عاصی: گناہ گار

عاصے: عاصا توں' عصا' سوٹی

عاق: نافرمان' سرکش

-عاق کرنا: بے دخل کرنا' منہ چالیاں یاروں بے تعلق ہون دا اعلان کرنا

عاقل: عقل والا' سیانا (ت: ناقلاں)

عاقی: عاق توں' باغی' خود مختیار' نافرمان

عالم: سنسار' دُنیا

-عالمگیر: دنیا جہان' سنسار اُتے کھلریا

عالماں: عالم توں' سبھ دنیا' کائنات' مخلوق

عالم: علم والا

عالی: اُچا' وڈے درجے والا

-عالیشان: عالی شان' اُچی شان والا

عام: معمول' سادھارن' سبھ دی اپڑ وچ

-عام خاص کرنا: مغل حاکماں دا پرجا دیاں شکایتاں سننا

-عاماں: عام لوکاں' لوکائی' عوام

عامل: عمل کرن والا' عملی

عامل جنی: جناں دا عامل' جن کڈھن والا

عامی: عام توں' عام لوک' گھٹیا

عائشہؓ صدیقہ: رسول کریمؐ دی زوجہ محترمہ جو حضرت ابوبکر صدیقؓ دی دھی سن

عباد: "عبد" دی جمع' بندے' لوکائی (لط)

عباداتوں: عبادات توں' عبادتاں (توں)

عبادت: بندگی' پُوجا (کرن)

-عبادت ورھیاں: ورھیاں دی عبادت

عباس: رسول کریمؐ دے چاچا جی

عبث: بے فائدا' خاہ مخاہ' ایویں

عبد: بندا' غُلام

-عبدالحق: بُلّھ سرمست دے مرشد تے چاچا جی دا ناں' لفظی معنے حق (رب) دا بندا

-عبداللہ: اللہ دا بندا (2) رسول کریمؐ دے ابا جی (3) بُلھے شاہ دا اصل ناں

-عبد اللہ دے گھر دھائی دا: عبد اللہ رسول کریمؐ دے والد دا ناں سی۔ یعنی ربّ' رسول کریمؐ دے روپ وچ دنیا تے آیا (بلھا)

-عبدہٗ (عب-دو-ہو) اوہدا بندا

عبدیت: بندا ہون دی حالت' بندگی' عبادت

عبرانی: بنی اسرائیل وچوں' فلسطینی (2) بنی اسرائیل دی بولی

عبید: نوکر' غلام' خادم' بندا' گولا

عبیر: مشک تے صندل رلا کے بنائی جاون والی خشبو

عتاب: غصا' ناراضگی' قہر' سزا (احمد)

عتیق: ازاد (2) پُرانا' قدیم

عجائب: عجب دی جمع' ہور ویکھو "عجب"

عجب: تعجب والی شے' وکھری گل' حیران کرن والا کم یاں شے

عجب: غرور

عجز: مسکینی' عاجزی

عجل: عجلت' تیزی

عجم: غیر عرب دیس' ایران' عرب چھڈ کے باقی سبھ دُنیا (لفظی معنے گونگا)

-عجمی: عجم دا' ایرانی

عجیب: اچرج' انوکھا' عجب' حیران کرن والا

عدالت: انصاف (2) کچہری

عدت: طلاق یاں رنڈیپے توں بعد دا وقفا جس

عزت: عزیز (سوانی لئی میتنا/ لٹا)
عزیمت: جادو دے بول پڑھن
عُسر: غربت' تنگی
عُسروں یسر: غریبی توں امیری' تنگی توں وشالتا
عشاق: عاشق دی جمع
عُشر: دسواں حصا' فصل دا ٹیکس
عشرت: عیش دا جیون' عیش ارام
عشرہ: دس دن
عشق: محبت' پیار' پریم' عشق دی کتھا (دا)
-عشقِ مجازی: رب نوں چھڈ کے کسے ہور دا عشق
-عشق ڈولاونا: خیال دُوجے پاسے ہو جاون' منحرف ہوون' ہلن' ڈول جاون
عشقیے: اکھے' حوصلا ودھائی دا بول
عشوہ: (عر) ناز' ادا' مکّ' فریب
عصا: سوٹی' ڈنڈا
عصات: "عاصی" دی جمع' گناہ گار
عصارہ: (عصر بمعنی دباہ پاون توں) دبا کے عرق کڈھن' نچوڑن
عصفو: چڑی (2) گل نہ منن
عصیان: گناہ' جرم
عصیانوں: عصیاں توں' گناہ پاروں
عطا: (مث) دیون' دان' بخشش' تحفا' رعایت
-عطا کرن: دیون' نوازن
عطارد: اک سیارہ جو سورج دے سبھ توں نیڑے اے
عطائی: عطا' بخشش (2) عطا کر کے (3) عطا کرن والا' دیونہار
عطائی: بے اُستادا' ربی دات نال کوئی کم سکھن والا' اناڑی' فن دا کچا
عظام: (1) ہڈیاں (2) وڈا' عظیم' وڈیار
عظمت: وڈیائی
-عظمت ناک سدائی: عظیم اکھوایا' وڈے لوک اکھوائے
عظیماں: عظیم' وڈے
عفت: پرہیزگاری' شرافت' پاکیزگی
عفریت: بلاء' جن' دیو
عفو: (عف-و) بخشش' بدلا لین دی طاقت رکھن دے باوجود غلطی معاف کرن (خف)
عفیفہ: شریف' پرہیزگار سوانی
عقاب: اک شکاری پنچھی
عقبیٰ: اگلا جہان
عقد: ویاہ' نکاح (2) سمجھوتا
عقدہ: گنڈھ' مشکل
عقل: چنگ مندبارے گویڑ لاون دی شکتی
-عقل دا کوٹھا: عقل دا گُدام' بہتا سیانا بندا
-عقل لطیف: لطیف عقل' باریک گلاں سمجھن دی عقل
عقوبت: دکھ' عذاب' سزا
عقول: عقل دی جمع' عقلاں
عقیدت: گرویدا ہوون' چاہوان ہوون
عقیدہ: پکا یقین' ایمان
عقیق: حقیق' اک پتھر جو مُبارک سمجھیا جاندا اے
-عقیق یمن: یمن دے علاقے چوں لیاندا گیا عقیق
عقیقی پارے: عقیق پتھر دے ٹوٹے
عکس: تصویر' جھلکارا' اُلٹ
عکوس: عکس دی جمع
علام الغیوب: غیب دیاں گلاں جانن والا' رب دا اک صفاتی ناں
علت: عادت' بیماری' روگ' کوئی مندی عادت' وجہا' کارن
علل: بیماری' روگ' (علت توں جمع)
علم: جھنڈا (عر)
علم: جانکاری' جانُو ہوون دی حالت

۔علم تعبیر: سُفنے جاچن دا علم

۔علم کلام: گل کرن دا ڈھنگ، کلام دا علم

علمی: علم

علمیہ اعیان: علم یقین دے درجے علم الیقین، عین الیقین تے حق الیقین

علوی: عالی، اُچے

علوی: حضرت علی دی اوہ اولاد جو حضرت فاطمہ وچوں نہیں

علیؓ: رسول اللہؐ دے چچیرے تے جوائی، مسلماناں دے چوتھے راشد خلیفہ

علی الحساب: بنا حساب، حساب توں ودھ

علی قدر انفا تھم: اوہناں دے خرچے مطابق

علیا: اُچ مرتبا سوائی، اُچے درجے دی

علیحدہ: وکھرا، علاحدا

علیک: تیرے اُتے (علیک دی تاب: حال پچھن یاں سلام آکھن دا ہوش/علی)

علیل: بیمار، روگی

علیم: جانہار، سیانا، رب دا اک ناں

عم: چاچا، ماما

عم: تاج، پگڑی

عماد: تھم، ستون

عماری: پالکی، کجاوا، ہاتھی دا ہودج، ہاتھی وغیرا اُتے بنائی گئی سواری دی ڈولی

عمامہ: وڈی پگ

عمدی: عمدا، ودھیا

عمدے: عمدا، ودھیا

عمدے: امیر وزیر، درباری، ایلچی، قاصد

عمر: عمری، اِک گھنا رُکھ (2) جیون، حیاتی، زندگی (3) مسلماناں دے دوجے راشد خلیفہ

عمرہ: عمر

عمرہ: حج دے دناں توں سوا عرب وچ پوتر تھاواں دی زیارت (2) عمرا، عمر

عمرے: عمر وچ، ساری عمر (2) عمرو دی جمع

عمق: ڈونگھیائی

عمل: کوئی منتر پڑھن، کم، نشے دی عادت یاں نشا عملاں تے آس نہ زرہ: تیرے عمل اپنے چنگے نہیں، ایہناں اُتے بخشش دی امید نہ رکھ (سگوں رب دے فضل دی آس رکھ)

عملی: اصلی، ٹھوس، پوتی

عملے: عملا، کمیت مزدور، کامے

عموداں: عمود دی جمع، سِدھا کھلوتے

عمیق: ڈونگھا، گہرا

عناب: بیر، سُکے بیر

عنابی: عناب دے رنگ دا، لال رنگ توں گوڑھا رنگ

عناصر: عنصر دی جمع، تت، اوہ بنیادی چیزاں جنہاں نال کائنات بنی اے۔ کدی سمجھیا جاندا سی کہ کل تت چار نیں، ہوا، پانی، مٹی تے اگ۔ نویں کھوج مطابق ایہناں وچوں کوئی وی تت نہیں، قدرتی حالت وچ ملن والے کل تت 92 نیں

عنان: (مث) واگ، لگام

عنایات: عنایت دی جمع

عنایت: (مث) مہربانی (2) بُلھے شاہ دے استاد شاہ عنایت قادری

عنبر: اک خشبوئی وست جو اگ اُتے موم وانگوں پگھر جاندی اے

عند: نیڑے، لاگے، قریب، سوا، شے

عندلیب: بلبل (جمع: عندلیباں)

عنصر: (الن۔سر) تت، ویکھو "عناصر"

عنق: دھون، گردن

عنید: عناد، دشمنی رکھن والا، ووتی، دشمن

عوام: لوکائی، عام لوک

عواماں: عوام توں، لوکائی

عوج: ختم ہوون، مرن

عود: اک خشبوئی وست جو دُھکھاندے نیں تے اوہدا دھواں خشبودار ہوندا اے

عوض: (اِـوض) بدلے' کُل اُتے' وٹاندرے
عہد: قول' قرار' وعدا' پکا ارادا (2) دور' ویلا' زمانا
عہدے اسرائیلا: اسرائیل دے سمے وچ (لا)
عیار: چلاک' چلتر' ہُشیار
عیال: گھر دے جی' بال بچے
عیالوں: عیال توں' عیالداری' گھر بار توں
عیالی: وڈے ٹبّر والا (2) عیداں دا آجڑی
عیاں/عیان: ظاہر' فاش' ساہمنے
عیانے: عیان' عیان اے' ظاہر اے
عیب: گھاٹ' تھوڑ' خامی' نقص
-عیب ثواب: چنگ مند
-عیب جو: برائی لبھن والا
-عیب وِڈن: بنا ظاہری وجھا دے دشمنی تے مائل ہوون
عیبوں: عیب توں' خامی' گھاٹ' تھوڑ
-عیبوں خالی: عیب توں پاک' نقص توں بنا
عیدی چمن: عید دا چمن
عین: اُکا' بلکل' ہوبہو' سگواں' اوہی
عین: (ع) اکھ
- عینوں عین: اُکا ظاہر' اکھاں وچ اکھاں
-عینی: عین دے' اکھ دے
عین شین تے قاف دو نقطیے: ع ش تے ق یعنی عشق
عیبلے: عیباں والا' خامیاں والا

غ: عرب توں آیا پنجابی دی فارسی لپی اکھر دا 35 واں اکھر ایہدا گرمکھی تبادل غغا (ग़) اے. غ دا وٹاندرا کدی کدی گ نال ہو جاندا اے خاص کر گوار لہجے وچ
غار: ٹوا' پہاڑاں وچ قدرتی ٹوئے' کھوہ
-غاریں چھلے کمائے: غاراں وچ بہ کے چلے کٹے
غارت: برباد ی' لُٹ مار' تباہ' تباہی
-غارتگر: غارت گر' تباہ کار
غافل: غفلت کرن والا' بے خبرا
غالب: غلبا پاون والا' قبضا کرن والا' اُچیرتائی
غائب: اوہلے' لکوّاں- جیہا آدمی جہدے بارے کلام کیتا جاوے (خص)
غائط: پاخانا' ٹٹی
غبار: دھوڑ' مٹی (2) دل وچ میل
غبارے: دل دا غبار' دھوڑ (مم)
غبغب: غب غب' ٹھوڈی ہیٹھلا گوشت
غدار: نمک حرام' ویلے سر ساتھ چھڈن والا' اندر دا اندر دشمن نال بلیا ہویا
غدیر: تلاء' چھپڑ' ٹوبھا' مکہ تے مدینہ دے وچکار اِک ٹوبھا جتھے آخری حج توں واپسی سمے رسول اللہؐ ٹھہرے سن
غربی: مغرب' پچھم' لہندا
غربال: چھانی
غرّاٹ: غراہٹ' درندے دا بولن (د.ر غرّاٹے)
غرض: لوڑ' ضرورت' کوئی کم آ پین' مطلب' گل دا تت ست یاں مقصد
غرضی: غرض والا' مطلبی
غرفہ: (ع) کوٹھے دے اگے دا کمرا' جھروکھا' باری' اٹاری (د.ر غرفے)
غرق: ڈبن' تکھرن
-غرق ولیلیں: دھیاں وچ پھاتھا' ڈلیلے پیا (مم)
-غرق وچ بحر طوفان: سمندری طوفان وچ

غرق

-غرق ہوون: ڈُبن

غرقاب: پانی وچ غرق، ڈُبیا ہویا

غرورت: غرور، گربھ، گھمنڈ، آکڑ، ہنڈ

غریب: وچارا، مالی طور اُتے کمزور (2) پردیسی

-غریب نواز: غریب نوں نوازن والا، داتا

غریو: (غ-ری-و) فریاد، رولا

غزال: ہرن (و.ر.ن غزالے)

غزوہ: مذہبی جنگ، غزوہ

غش: بے ہوشی، بے سُدھ، بے سُرتی

غضب: غُصا، کوڑ

-غضب دیاں ماراں: رب دے غضب تے قہر دی مار

غطاوے: غوطے

غفار: بخشنہار، رب دا اک صفاتی ناں

غفور: بہت معاف کرن والا، رب دا اِک صفاتی ناں

غل: رولا، کھپ، شور

غلاف: اُچھاڑ

غلام: خریدیا ہویا کاما، نوکر، گولا (حضرت علیؓ غلام ہتھوں قتل ہوئے سن۔ وارث شاہ نے اوس پاسے اشارا کیتا اے)

غلامے: غلام

غلبہ: اُچیرتا، غالب ہوون دی حالت

-غلبہ کرن: غالب ہوون، اُچیرتا پاون، قبضا کرن

غلطان: رِڑھدا ہویا، گھُمدا ہویا، چکر کھاندا

غل غل: رولا رَپا، چیہاون

غلغلہ: رولا، مشہوری

غلمان: غلام دی جمع، جنت وچ سیوا کرن والے جوان مُنڈے

غلول: غلیل دا وٹا، گلیلا

غلیچہ: غالیچے، قالین

غلیل: گلیل، دو ساکھی تے ربڑ نال بنایا گیا وٹے مارن والا سند

غماز: اکھ نال اشارا کرن والا، چغل خور

غمازی: معزور، غیبت

غمزار: غم دا ساتھی، دوست، غم ونڈاون والا

غمزہ: ادا، نخرا، ناز

غمناک: غمگین، دکھی، اُداس کار

غمناکی: غم ہوون، غمگینی

غمہاری: غمگین، غمزدہ

غنا: مالداری، بے نیازی، امیری

غنچہ: کلی، ان کھڑیا پھُل

غنچے: غنچا دی جمع، کلیاں

غنی: امیر، فقیر محتاج دی ضد، چھدیاں سبھے لوڑاں پوریاں ہو سکن

غنیاں: غنی دی جمع، امیر لوک

غنیم: دھاڑوی، لُٹیرا، ویری

غنیمت: کافی، مناسب، پورتا (2) لڑائی وچ لیا گیا دشمن دا مال

غواصی: غوطا مارن دا کم، غوطا خور

غوث: لوڑ ویلے اپڑن والا فقیر، بزرگی دا اک درجا، پیر

-غوث الاعظم: شیخ سید عبدالقادر جیلانی، گیارھویں والے پیر

غوغا: رولا، شہرت، کھپ

غول: اُجاڑ دے وحشی، گروہ، اُجاڑ، جھنڈ، اجڑ

غولاں: جِناں بھوتاں دے غول، پرچھاویں

غولہ: گولا، نقدی تے اَن جمع کرن دا بھانڈا

غولہ دنگی: کنجوس بندے کولوں دی پیسے کڈھوا لین والے (و.ر.ن غولے دنگیے)

غیب: اَن ہوند، ناموجود، اوہلے

غیب دان: غیب جانن والا (مراد رب)

غیبت: کنڈ پچھے مندا بولن، چغلی

غیر: اوپرا، پرایا، اوبڑ، وادھو، ہوا

-غیراز زیاں: سوائے نقصان دے
-غیر شماراں: بنا گنے، گنتی توں بجھتے، بے شمار
-غیروں: غیر توں (ماسوا اللہ توں)
غیرت: اَنکھ
غیظ: غضب، غُصّا
غیور: غیرت والا

ف: پنجابی دی فارسی اکھراں 36 واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے تل اُتے نقطا ( ) اے۔ ایہدا وٹاندرا پھ تے پ نال کدی کدی ہو جاندا اے

فا: (ع) پس، فیر، تک، نال، وجود، پنجابی وچ نہیں ورتیندا صرف کجھ کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں تے آیتاں نوں شاعری وچ جڑیا اے جس پاروں ایہ لفظ کلاسیکی پنجابی وچ ملدا اے
فَاَبَینَ اَن یَحمِلنَہا: پس ایہناں چیزاں نے ایس امانت نوں چکن توں انکار کر دتا
فَاِذَا تَسبِیحٌ: جدوں اوہ تسبی کردی اے
فَاذکُرُونِی اَذکُر: توں میرا ذکر کر میں تیرا ذکر کراں گا
فَانکِحُوا: پس نکاح کر لوو
فاتح: فتح کرن والا، جیتو
فاتحہ: قرآن شریف دیاں ست مُڈھلیاں آیتاں (جو پڑھ کے مرن والیاں نوں بخشدے نیں)
فاجر: بدچلن، گناہگار، بدکار
فار: بھجن والا، پارا (فرار دا مُڈھ مادا)
فاران: مکے دے اک پہاڑ دا ناں
فارس: ایران دا پرانا ناں
فارسیاں: فارسی دی جمع، فارسی زبان یاں ایران دے لوکاں
فارغ: فرصت، ویہلا، خوش، سوکھا
فاروق: حق تے باطل وچکار نکھیڑا کرن والا، حضرت عمرؓ دا لقب
فاسد: (مذ) فسادی، فساد پیدا کرن والا
فاسق: (مذ) فسق کرن والا، وڈا گناہی، بدکار
فاش: کھلم کھلا، سبھ دے ساہمنے، ظاہر
فاضل: فضیلت والا، بہتے علم والا، اچیرا (2) وادھو، فالتو
فاعل: فعل کرن والا، کوئی کم کرن والا
فال: شگون، قسمت دا حال معلوم کرن، کسے کم بارے قدرتی اشارا جاتن دا کارا
-فال دے کاج: فال دے مقصد لئی
فانی: نا ہوون والا، فنا
فائق: (مذ) فوق رکھن والا، اچیرا، وڈیار، برگزیدا (عم)
فتح: (مث) جت، کامیابی
فتحیاب: کامیاب فتح وند ہوئے، فتح
فتق: (فت-ق) کھولھن
فِتن: فتنے
فِتنہ: فساد، بد امنی، شرارت
فتنہ دوزی: فتنا اندوزی، فساد کھلارن
فتوح: غیبی آمدن، چڑھاوا
فتوحی: اِک قسم دی جیکٹ، کُڑتی، بھتوہی
فتور: فساد، فِتنا، خرابی
-فتور دا بھوت: فساد دا جن، شیطان، کسے اکڑ تے داتا پاؤ بندے ول اشارا
فتیلا: فلیتا، تِرل، اگ لاون دی بتی
فَثَمَّ وَجہُ اللّٰہ: اودھر اللہ دا چہرا پاؤ گے
فجر: پربھات، سویر، سرگھی، تڑک
-فجر دے لاڑے: فجر دا لاڑا، سورج
فجور: گناہ، جرم، بدکاری، عیاشی (و.ر.فجوروں)

فحش: (فَو-حش) کھلا، ننگا، بے شرم، گالھاں، بیہودا

فخر: مان، گھمنڈ، وڈیائی

فخرالدین: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر دا ناں

فخر جہاں: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر بھناں دا اصل ناں فخرالدین سی

فدا: قربان

فرات: مٹھا تے صاف پانی، عراق دی اک ندی جیدے کنڈھے اتے امام حسینؓ تے اوہناں دے ساتھیاں نوں شہید کیتا گیا

فراخ: کھلا، وشال، موکلا، چوڑا، کھلریا (و.ر: فراخاں)

فراخی: کھلھائی، وشالتا، آسودگی، فراخ ہوون دی حالت

فرار: نسن

فرازنہ: اُچیائی

فراست: سمجھ، عقل، بدھ

فراش: فرش وچھاون والا، جھاڑو دیون والا (2) جھاڑو دتا ہویا صاف فرش (3) صنوبر دی قسم دا اک رکھ (جمع: فراشاں)

فراغ: فراغت نال، کانی، بُہتا

فراغت: ویلھ، روپے پیسے ولوں کھلھ، فارغ ہو کے، خوشی نال، آسودگی

فراق: وچھوڑا، دوری، جدائی

-فراقوں: فراق پاروں

فراقت: فراق، فرقت، دوری، جدائی

فراقی: فراق والا

فراموش: بھل، بُھلیا ہویا، چیتے توں لتھا

فراموشی: بھل، بھلن

فربہ: موٹا

فرج: عورت دی یونی

-فرج شکم دا بندہ: ڈھڈ تے یونی دا غلام (ڈھڈ تے یونی راہیں آون والا، روٹی دی تے جنسی بھکھ ہتھوں مجبور بندا، غلام رسول عالمپوری نے انسان دی حقیقت ول اشارا کیتا اے)

فرجام: انت، اخیر، انجام، انتا

فرح: فرحت، خشی، تفریح

فرخ: مبارک، چنگے اثر والا، شبھ

فرخندہ: مبارک، چنگے اثر والی، شبھ

فرد: اکلا (2) حساب کتاب لکھن والا کاغذ یاں کاپی (3) اک اکلا شعر (4) بندا

فردا: آوندی کل، بھلک

فردوس: باغ، بہشت، جنت

فردوسی: حکیم ابوالقاسم منصور طوسی دا تخلص، محمود غزنوی دی فرمائش اتے 30 ورھے وچ شاہناما لکھیا جو سٹھ ہزار شعراں اُتے اُسارت اے۔ محمود غزنوی نے متھیا انعام دیون وچ کنجوسی کیتی جس پاروں اوہدے بارے اک ہجو لکھ کے شاہنامے وچ شامل کیتی تے مرگیا۔

فرزانہ: سیانا، ہوش والا عقلمند (و.ر: فرزانے)

فرزند: پُتر

-فرزند خوا آدم دے: آدمؑ تے حوا دی اولاد، انسان

-فرزندی: پُتر ہوون دا، اولاد ہوون دا

فرزیں: سیانا، دانا (2) شطرنج دے کھیڈ دا وزیر

فرس: گھوڑے دی اک قسم دا ناں (جمع: فرساں)

فرسنگ: (فا) میل، کوہ، لمائی دا اک ماپ

فرش: وچھونا، بساط، زمین، قلین

-فرش ہوون: (غم پاروں) زمین اُتے ڈھے پینا

فرشی: فرش والے، زمین واسی

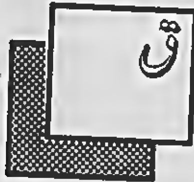
فرشتہ: نوری مخلوق جو ہر ویلے رب دی عبادت وچ رُجھی رہندی اے (2) بُہت نیک انسان

فرض: رب دا حکم جیدا پورا کرنا ضروری اے، لازمی عبادت، ڈیوٹی

فرع: (ع) ٹاہنی

فرع: لگام' گت' کچھن' برائی توں روکن' قابو کرن'
فرغل: سردیاں دے کپڑے۔ جہناں وچ رُوں بھریا جاندا اے
فرفیج: فریبی' چلاکی' مکر
فرق: نکھیڑ' فراق' دوری
فرقان: نکھیڑ کرن والا (مُراد قرآن مجید)
فرقت: دوری
فرمان: حکم' شاہی حکم
–فرماندار: فرمانبردار' حکم منن والا
فرمائش: حکم' خاہش' منگ' طلب' اِچھیا
فرمالیس: اوہنے فرمایا اے
فرمودے صاحب دے: رب دے حکم مطابق
فرموشی: فراموشی' بھلنا
فرنگ: یورپ' بدیس' ولایت (2) مراد "باد فرنگ" (آتشک) (مجم)
–فرنگ پساری: یورپی دوا فروش
فرنگی: انگریز' یورپی' گورا' بدیسی
فروزاں: بلدا' بھخدا' لشکدا
فروش: ویچن والا
فروع: فرع دی جمع' لگراں' ٹاہنیاں
فروغ: ودھاء (و۔ر: فروغوں/غ)
فرہاد: شیریں دے عاشق دا ناں
فرہنگ: دانائی' لغت' لفظ بھنڈار' کوش
فرے: فرانٹے
فریادی: دہائی دیونہار' دعوے دار' مدعی
فریب: دھوکھا' چھند' چھل' چلتر' چالا
فرید: اکلا' بے مثال' حضرت باوا فریدؒ تے خواجہ فریدؒ
فرید الدین: حضرت باوا فرید الدین گنج شکر (خف)
فریدوں: 570 ق م وچ جمن والا ایران دا اک بادشاہ جہدے ماں پیو نوں ضحاک بادشاہ نے مار دتا سی۔ فریدوں نے جوان ہو کے ضحاک نوں ماریا تے ایران دا بادشاہ بنیا
فریدوں: فریدت توں' اپنے آپ توں
فریدے: فرید توں
فرہشتا: فرشتا
فریضہ: فرض کم
فزوں: ودھ (افزوں)
فساد: فتنا' بھیڑا' فتور' خرابی
فسانے: افسانے' کہانیاں' کتھاواں
فستق: پستا (خشک پھل/غ)
فسق: نافرمانی' حکم عدولی' بداعمالی' گناہ
فسقوں: فسق توں' نافرمانی' گناہ
فصاحت: چنگا بولن
فصاد: فصد لاؤنہار (ہور ویکھو "فصد")
فصد: کوئی روگ دور کرن لئی پچھ لا کے رت کڈھن
فصل: جدائی' فاصلا' موسم' اناج دی چھلی
فصوص حکم: فصوص الحکم' اک کتاب دا ناں جو ابن عربی نے لکھی سی۔
فصیح: مٹھے بول' چنگی تے معنے بھری کلام
فضا: زمین توں اسمانہ دی تھاں
فضائل: فضیلت دی جمع' وڈیائیاں
فضل: حق توں ودھ' تحفا' مہربانی' فالتو علم
فضل الٰہی: رب دا فضل
فضیحت: ذلت' بدنامی' رسوائی
فضیلت: وڈیائی
فطرت: مزاج' خصلت' قدرت
فطیری: پتیری' پنا خمیر (روٹی)
فعل: کم' عمل' کار' کرن
فغاں: فریاد' رولا' ککار' واویلا
فغفور: چین دا بادشاہ
فقر: فقیری' درویشی
–فقر جھاگنا: فقیری دے دکھ سہن

فقیری پھڑدا: فقیر قبول کردا' درویش ہوندا
فکر: سوچ' پریشانی' چنتا' اندیشا (جمع فکرات/احمد)
فکلن: کھلیا ہویا' کلاوے لین والا' اتے کھلن والا' چھاں کرن والا
فلاطون: افلاطون' یونان دا مشہور فلسفی
فلفل: مرچ' کالی مرچ
فلک: اسمان' انبر' اکاش
فلکی: اسمان دے
فلمّا تجلیٰ(ربہ): جدوں رب نے تجلی پائی
فلیاں: پھلیلاں' خشبوئی تیل
فم: مونہہ
فن: فریب' مکاری
فنا: موت' ان ہوند' مٹن' برباد ی
-فانی الشیخ: شیخ (مرشد) لئی فنا ہوون
-فانی اللہ: رب لئی فنا
-فنا ہوون: مکن' مرن' جیوندیاں مرجاون
فنائی: فنا
فند: دھوکھا' فریب' چھل
فنون: فن دی جمع' کلاواں
فنونی: فن توں' فن دا ماہر
فوارا: اُبال' جوش
فواکہ: فواکہہ (عربی توں) میٹھے پھل
فوت: مرن' موت' ہتھوں نکلن' ضائع ہوون' بُت دُور ہو جاون
فوجدار: مغل اِنتظامیہ وچ ڈویژن دا انتظامی عدالتی تے فوجی افسر
فولاد: خاص قسم دا لوہیا
-فولادی: فولاد دی بنی' لوہے دی
فہاماں: فہم' سمجھ (جمع)
فہم: سمجھ' عقل' سمجھ
فہمیدہ: (فا) سمجھدار' ہُشیار' دانا
فہمیدے: سمجھ دار آدمی نے
فَہُوَ مَعَکُمۡ: پس اوہ تہاڈے نال اے (قرآن مجید دی پوری آیت دا ترجما انج اے) "تسیں بھاویں کدھرے وی ہوو' اوہ (رب) تہاڈے نال اے"
فہیم: فہم والا' سمجھ والا' ہُشیار' عقلمند
فی: (عر) جوڑ اکھر' وچ' اندر' ہر اک
فی الجملہ: تکڑی گل' حاصل کلام' مختصرایہ کہ
فی الفور: فورن' ترت' اوسے سے
فیثا غورث: پرانے یونان دا اک فلسفی جنھے ریاضی دے کئی اصول وی معلوم کیتے۔
فیروزہ: اِک قیمتی پتھر جو اسمانی ساوے رنگ دا ہوندا اے
فیروزی: کامیابی' (2) فیروزے دے رنگ دی
فیض: فائدا' نفع' لغوی معنی اتار چڑھاء
-فیض رساں: فائدا دیون والا
فیض یافتہ: جنوں فائدا اپڑیا ہووے
فیکون: بس ہو گیا ("کُنۡ فَیَکُوۡن" ول اشارا اے)
فیل: ہاتھی (2) شطرنج دا اک مہرا (ہاتھی) فیلا
-فیل فسادہ: شور' فساد' وڈا فِتنا
-فیل قد: اچا لما' ہاتھی دے قد والا
فیلا: فیل' شطرنج دا مہرا جو ترچھی ٹور ٹُردا اے
فیلسوف: فلسفی' عقلمند' عقل علم پاروں مکاری کرن والا' دلیل باز' چلاک' دھوکے باز

ق: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی اکھری دا 37 واں اکھر۔ پنجابی ایہدا اچارن "ک" برابر کردے نیں۔
قاب: تھالی' رکابی' صحنک' وڈا تھال (2) کمان دا ادھ' اِک ہتھ وتھ

قلب قوسین او ادنیٰ: دو کماناں دی وتھ رہ گئی سگوں ایدوں وی گھٹ (پکل / عم)

قابض: قبضا کرن والا، قابو کرن والا، قبض کرن والی غذا یاں دوا

قابل: قابلیت والا، لائق، جوگ

قابیل: حضرت آدمؑ دا پتر جو اپنے نکے بھرا ہابیل نوں قتل کر کے نس گیا

قابیلے: ویکھو "قابیل"

قادر: قدرت والا، مرضی دا مالک. رب دا اک صفاتی ناں

قارورہ: پیشاب (مجازی معنے) اصلی مطلب شیشے دا بھانڈا اے

قارون: حضرت موسیٰ دا چچیرا تے مشہور مالدار جندے خزانے دیاں صرف چابیاں مسکن لئی 100 بندے ہوندے سن. اپنی دولت غریباں نوں دیون توں انکار پاروں رب نے دولت سنے زمین وچ نگھار دتا

قاری: قرات کرن والا، قرآن مجید پڑھن والا

قاصد: سنیہڑو، سنیہا لیاون لیجاون والا ایلچی

قاصر: کوتاہی کرن والا، معذور، کم نہ کرن جوگ، اسمرتھ

قاضی: منصف، جج، انصاف کرن والا

-قاضی شرع دے: اوہ قاضی جو طریقت دی تھاں شریعت اتے چلن

قاضی لعنت اللہ: لعنت اللہ ناں دے بندے دی لکھی کتاب قاضی (فرضی)

قاطع: کپن والا

قاف: اک پہاڑی سلسلا جو دیواں پریاں دا ٹھکانا منیا جاندا اے. کوہ قاف

قافیوں: قافیا توں، ویکھو "قافیہ"

قافیہ: رلدے ملدے لفظ جو شعراں وچ ردیف توں پہلاں یاں شعر دے اخیر وچ آوندے نیں جویں کہ غذا، جدا، ادا وغیرا دا قافیا اکو اے، آوے، جاوے، کھاوے وغیرا دا قافیا اکو اے)

قاقم: اک قسم دا نیولا جندی کھل بڑی گرم ہوندی اے

قال: گل بات (قال: آکھیا)

قال: قالب، کلبوت، سچا، جسم

قالو: آکھیا

-قالو بلیٰ: آکھیا ہاں (بلیٰ: کیوں نہیں)

-قالو بلیٰ دے دن: رب نال عہد کرن دا دن. جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا سی کہ "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" تاں روحاں جواب دتا سی "ہاں کیوں نہیں" سورت اعراف دی اک آیت

قامت: قد، ڈیل ڈولا

قانون: اک قسم دا سازیاں واجا

قانون: قنون، دستور، طریقا، ضابطا

قانونگو: ضلع دیاں زمیناں دا حساب کتاب رکھن والا پٹواری

قانی: سوہا، رتا، لال

قاہر: قہر والا

قائد: آگو، سارباناں دے قافلے دا لیڈر جندے ہتھ اونٹھ دی مہار ہوندی اے

قائل: منن والا، کسے دی گل نوں درست سمجھن والا

قائم: کھلوتا، اسریا

قائمیں: پاوے، تھم (لا)

قباحت: خرابی، مندیائی، بھیڑ

قبالہ: (ع) قبولیت، ضامنی چٹ، پٹہ نامہ، مکان وغیرا دی رسید (و.ز: قبالے)

قباہیں: قباہ (قبا) توں، لبادا، عبا، پیراوا

قبائل: قبیلے

قبح: (مث/ع) برائی، نقص، عیب، مند

قبر: گور، مردا دفن کرن دی تھاں

قبر جہناں دی جیوے: جہناں دی قبر اتے لوک

آون' جنہاں نوں یاد کرن والے موجود ہوون

قبرے: قبر

قبض: تنگی' پکڑ' قبضا (2) قبضے (عم)

قبطی: حضرت یوسفؑ سے مصر دی زبان (عر)

قبل: پہلاں' اگے' اگڈوں

- قبل الظہور: ظہور توں پہلاں' ظاہر ہوون توں پہلاں

قبلہ: کعبہ جس ول مونہہ کر کے نماز پڑھدے نیں' وڈیاون دا بول

قبہ: (نما) گنبد' برج

قبے: قبہ توں' گنبد' برج

قبیل: تیلا' قسم' ونگی' نبر' شاہری

قتال: (عر) جنگ' لڑائی' یدھ

قتل: مارن' وڈھن

قتل کنندہ: قتل کرن والا' قاتل (احمد)

قتلام: عام قتل' قتل عام' بنا لحاظ ہر اک دا قتل

قحط: کال' کھاٹ' کمی' تھوڑا' بھکھ' سوکا' سوکے پاروں فصلاں دا نہ ہوون تے اناج دی تھوڑ

قحطان: اک علاقے دا ناں

قد: لمائی' سر توں پیراں تیک دی لمائی' قامت

قد سفیدے وانگوں: سفیدے دے رکھ ورگا قد (سفیدے دا رکھ بڑا اُچا ہوندا اے)

قدامت: پرانا' پرانا ہوون دی حالت

قدح: پیالا' شراب پیون دا بھانڈا

قدر: جتنا' تقریبن' لگ بھگ' برابر

قدر: قیمت' مُل' مجال

قدر: عزت' وڈیائی' اوقات (2) قدر دی رات' لیلۃ القدر

-قدر بقدری: قدر قیمت مطابق' عہدے مطابق

-قدر شناس: قدر پچھانن والا

قدرت: طاقت' ہمت' کوئی کم کرن دے قابل ہوون' قادر ہوون دی حالت

-قدرت ڈیکھ قیومی: قیوم (رب) دی قدرت دیکھ (لط)

قدرتاں تیریاں: رب دیاں قدرتاں

قدری: انسان نوں بااختیار منن والا فرقا (جبر دے اُلٹ)

قدسی: نیک' پاک صاف' فرشتا' پوتر' پاکیزا' (جمع: قدسیاں)

قدم: پیر' پب

-قدم بوس: پیر چمن والا

-قدم گرفتی: نردی

قدوری: اک کتاب دا ناں

قدوس: وڈا پاک' رب دا اک صفاتی ناں

قدیر: قدرت والا' رب دا اک صفاتی ناں

قدیم: پُرانا' چروکا' دیر دا' رب دی ذات' (خف)

قدیمی: پرانی

قرآنی: قرآن شریف نال تعلق رکھدا

قرابت: نیڑتا' رشتے داری' ساکا چاری

قرابین: بندوق دی اک قسم جو اکو ویلے کئی گولیاں چھڈدی اے

قرار: چین' سکھ' قائم (2) اقرار' قول

قرارو: ازل توں' مڈھوں (لط)

قرارے: قرار نال' قائم دائم

قراناں: قرآناں' قرآن نوں

قرانی: قران' نیڑے ہوون' دو تاریاں دا اک برج وچ آون' جن تے زہرا دا میل' نیک سما (قران السعدین)

قربت: نیڑتا' نیڑے ہون دی حالت' ملاپ' ساکا چاری

قرب النوافل: پوری عبارت انج اے' یتقرب عبدی الی بالنوافل (بندا نفلاں نال میرے نیڑے ہو جاندا اے (خف)

قرباتی: قرب' نیڑتا

(دور ہووے قرباتی): نیڑتا وی نہ رہوے

سگوں اک ہو جاوے)
قربان: کمان دا غلاف (نیام) جو قوس دی شکل دا ہوندا اے
قربانے: قربان' اُچھاڑ' تلوار دی نیام
قرۃ عینی: میری اکھ دی ویری
قرشی: قریش نال تعلق رکھن والے
قرص: ٹکی' گولی' کباب ورگی ہر گول شے' تھالی
قرطاس: کاغذ' پتر
قرعہ: فال' پاسا
-قرعہ مارنا: پاسا سٹن' ڈب سُٹ کے حال معلوم کرن
قرن: صدی' جگ' اسی یاں اک سو ویہ ورھے دا
قرنفل: کرن پھُل' لونگ (گرم مسالا تے زیور)
قرشن: (مث) قریشی خاندان دی عورت
قرنا: سنگ دا بنیا بگل' نفیری' قیامت دے دن پھوکیا جاون والا بگل
قریں: نیڑے
قزلباش: سُوہی ٹوپی والا سپاہی' مغل (قزل = لال + باش)
قسام: ونڈ تمار' ونڈن والا
قسط: ٹوٹا' حصّا' تھوڑا تھوڑا کر کے ادا کیتی جاون والی رقم دا اک حصّا
قسمت: ونڈ' حصّا' نصیب' مقدر' بھاگ
قشون: فوج' لشکر' وڈی فوج
قشونی: ویکھو "قشون"
قصاب: قصائی' گوشت ویچن والا (2) بے رحم' ظالم
قصار: دھوبی
قصار: قصیر دی جمع۔ نکیاں (آیتاں)
قصب: ٹیوب' پائپ' ہڈی' اُچھاڑ
قصد: ارادا' کوشش
قصر: کوٹ' قلعا' محل
قصور: جرم' بھُل' غلطی' تنخاہ دی کٹوتی جو ملازماں کولوں غلطی کارن کیتی جاوے
قصور: قصر دی جمع (قلعے) لہور لاگے اک شہر جتھے بلھے شاہ دا مزار اے
-قصور دا پٹھان: مئی 1762ء وچ سکھاں نے قصور اُتے حملا کر کے بُہت سارے پٹھان مار چھڈے سن۔ وارث شاہ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے
قصہ: کہانی' افسانا' جھوٹھی بات
-قصہ طول دراز: لما قصّا
قصیدہ: تعریفی' نظم' جس
-قصیدہ گونی: قصا سناون والی عورت
قضا: گزر جاون' فوت ہوون' موت' مرضی' نماز دا رہ جاون
-قضاء خدائی: ربی قضا نال
-قضا نہ کیتی: نماز نہ چھڈی
قضیہ: حادثا' بھیڑا
قط: کاٹ' قلم دی نب دی چوڑائی
قطار: لائن' پال' چیزاں' بندیاں وغیرا دا اک سیدھ وچ ہوون
قُطب: کسے خاص علاقے دے روحانی انتظام لئی مقرر ولی (2) زمین دے دو سرے قطب شمالی تے جنوبی (3) وارث شاہؒ دے والد دا ناں سید قطب شاہ (ایہ ناں غلط ثابت ہو چکیا اے۔ اصل ناں گل شیر شاہ سی)
قطب مہراج: قطب مہاراج' قطبی تارا
قطر: قطرا' ذرا وی (2) خس دا تیلما
قطرات: قطرے' تپکے
قطران: خس' خشبوئی گھاء
قطرہ: پانی دا تپکا' ذرا بھیا' ذرا وی
قطع: روپ' شکل' وضع قطع
قطع: کپن' کٹیا ہویا' وڈھیا' وکھرا کیتا ہویا
قطع بریدہ: کٹ وڈھ' چھنگائی
قطع کرن: کپن' کٹن' وڈھن

قطعہ: ٹوٹا، چو مصرعا
قطعہ بہشت: جنت دا ٹوٹا جو ہرناکش نے بنوایا سی (کلما)
قطعی: اٹل تے آخری، موت
قعرہ: (ع) کھوہ دی تہہ، ڈو نگھیائی
قعود: (ع) بیٹھن (خف)
قفس: پنجرا
قفل: جندرا، تالا
قفوں: قافوں (ق توں) "قلندر" دا پہلا اکھر "ق" ہوندا اے
ققنس: اک داستانی پنچھی، جو ہزار سال دی عمر دا ہو کے تیلے چن کے وچ بہ کے دیپک راگ گاندا اے۔ تیلے سڑ کے سواہ ہو جاندے نیں نال ای پنچھی وی، بارش ہوون اُتے ایس سواہ توں اک ہور ققنس جمدا اے۔
قل: کہہ، آکھ (پنجابی وچ صرف کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں نال ورتیا اے) مرن دے تیجے دن پڑھی جاون والی دعا تے رسم
قُلّ نارُ جہنم اَشَدَّ حرا: "آکھ دیو کہ جہنم دی اگ بُہتی تکھی اے"
قلاوا: کتے دا پٹا (جمع و.ر: قلاوے)
قلب: دل، من
قلب کلید: دل دی چابی، کسے نوں وس وچ کرن دا بول، بھاگن
قلبوت: ویکھو "کلبوت"
قلبی: قلب دا، دل دا
قلت: تھوڑ، کمی، تروٹک، گھاٹ
قلچی: اک قسم دے گھوڑے دا ناں
قلزم: بحیرہ قلزم، مشرق وسطا وچ اک سمندر
قلعی: رانگ، اک دھات جو پگھلا کے پتل تراے دے بھانڈے اُتے پھیردے نیں۔ ملمع
قلف: میوا، پھل
قلف: قفل، جندرا، تالا

قلق: دکھ، رنج، افسوس
قلقل: کالے دانیاں والا اک ریگستانی اناج
قلقل: (مث/ع) بوتل یاں صراحی وچوں ترل (پانی یاں شراب) نکلن دی اواز
قلم کاریاں: قلم کاری، مصوزی، قلم یاں برش دا کم
قلم: کانے یاں کسے ہور شے دا لکھن لئی بنایا سند (2) اگاون لئی کسے بوٹے دی کٹی ہوئی ٹاہنی
۔قلم وگائی: قلم چلائی، نصیب لکھیا
قلماں تھیندے: قلم ہوندے، قلم وانگوں وڈھے جاندے
قلندر: فقیر، مست، درویش، کوارا، کلا، صوفی منش (2) جنور دے تماشے وکھاون والا
قلوب: قلب دی جمع، دل
قلوبُ المومن بیتَ اللہ: موماں دے دل رب دا گھر نیں (علی)
قلور: سخت
قلیل: گھٹ، تھوڑا، ذرا (و.ر: قلیلوں/باہو)
قلیہ: اک قسم دا کھانا جس وچ شے نوں بھن بھن کے کچو مربنا دیندے نیں (و.ر: قلیے)
قُم: اُٹھ کھلو
قُم باذنی: میرے حکم نال اُٹھ (شاہ شمس دا بول جس نال اوہناں مُردا زندا کیتا)
قماچ: کماچ، تنبو اُپرلا لٹو
قمار: جُواء
قمارے: قمار، جُواء
قمام: قوام، رلا
قمو: چمن
قمو: چاچڑاں شریف دا اصطبل دا داروغا
قموزی: قمرالدین (وزیر/نج)
قمری: گھگی، کبوتر ورگا پر ذرا نکا اک پنچھی
قمسی: ریشمی، ریشم
قنات: تنبو، خیما

قنادؔ: کھنڈ بناون دا سند
قندؔ: چینی' کھنڈ
قندیلؔ: مشال
قواعدؔ: فوجی ورزش' ڈرل (2) قنون' قاعدے
قوافیؔ: قافیے دی جمع ویکھو "قافیہ"
قوائمؔ: قائمہ دی جمع' فہرست' کاغذ' سدھی لکیر
قوائےؔ: (عر/مذ) قوت دی جمع' طاقتاں
قوتؔ: (قُو-ت) خوراک' غذا
قوتؔ: (قو-وُت) طاقت' سکت' بل' زور
قورمہؔ: بھُجیا ہویا گوشت
قوسؔ: کمان
-قوس قزحؔ: ست رنگی پینگھ جو مینہ مگروں اسمان اُتے دسدی اے
قولؔ: کہن' آکھن' گل' کلام
-قول پالنؔ: آکھی گل پُوری کرن (2) کسے دے مِنے یاں وِنگار قبولن
قولاںؔ: متھل دے قصے وچ ہیر دی بھتیجی
قولنجؔ: قلنج' ڈھڈ دی سخت پِیڑ (2) کالکھ
قومہؔ: (مذ/عر) نماز وچ رکوع مگروں کھلوون
قومےؔ: قوم
قویؔ: قوت والا' طاقتور
قویاںؔ: قوی دی جمع' طاقتور' بلوان
قہارؔ: قہر والا' غصے تے غضب والا (رب دا اک صفاتی ناں)
قہرؔ: غصا' غضب
-قہروانؔ: قہر نازل کرن والا' غُصے والا
-قہروںؔ: اپنے قہر نال
-قہریؔ: قہر والا
قہقہہ دیوارؔ: چین دی اک داستانی کندھ جس اُتے چڑھ کے جو وی دیکھاں و یکھدا اوہ ہسدا ہسدا تھلے ڈِگ پیندا تے مرجاندا۔ (دیوار قہقہا)
قہواؔ: کافی' اک رُکھ دے بی جو سیک کے پیس لینڈے نیں تے فیر چاہ وانگوں پیندے نیں (2) بنا دُدھ دی چاہ
-قےؔ: اُلٹی
قیاسؔ: اندازا' گویڑ (مذ/عر/خف)
قیافہؔ: اندازا' گویڑ' سوچ' چہرے توں لایا گیا اندازا
قیامؔ: ٹھہرن' کھلوون' نماز وچ کھلوون
-قیامےؔ: قیام توں
قیامتےؔ: قیامت' قیامت دے دن
قیداؔ: قید' بند (لا)
قیسؔ: مجنوں دا اصل ناں' لیلیٰ دا عاشق
قیطوسؔ: عزیز مصر دا ناں
قیل قالؔ: تکرار' بحیڑا' رَٹا' گل بات
قیمؔ: سرپرست' سرتے ہتھ رکھن والا' قائم کرن یاں رکھن والا
قیماکیمؔ: ذرا ذرا' باریک' قیمے وانگوں
قیمتؔ: مُل' قدر' نرخ' بھاء
قیمہؔ: نکے نکے ٹوٹے کیتا گوشت
قیومؔ: قائم رہن والا' رب دا اک صفاتی ناں

ک: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 38 واں اکھر
گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل ککا (ਕ) اے۔
بعض لفظاں دے مُڈھ وچ لگ کے اوہناں دے
معنیاں وچ تبدیلی دا تاثر پیدا کردا اے جویں چج
توں کچج، پُتر توں کپتر، ویلا توں کویلا
(2) اخیر وچ لگ کے کئی قسم دے مفہوم بتاندا اے
جویں تعلق دس لئی۔ دھرم توں دھارمک، سماج توں
سماجک۔
(3) عام کر کے مصدر تے حاصل مصدر نال لگ
کے فاعل بتاندا اے جویں کہ لکھن توں لیکھک،
سیوا توں سیوک، درشن توں درشک، پاٹھ توں
پاٹھک

کا: دا (پرانی پنجابی وچ) کوئی، کجھ
کاپ: کپ (وڈھ)
کاپ سٹوں: وڈھ دیاں
کاپڑی: فقیر، درویش، جوگی، سنیاسی، راول
کاپے: زخم، پھٹ
کات: کتیرا، تین کٹن والی قینچی (2) لمی نوں چھل
والی اک قسم دی چھری
کاتا: کتیا (کتن توں / بلھا)
کاتب: (مذ) لکھن والا
۔کاتب تقدیر: تقدیر لکھن والا، رب
کاتی: چھری، کات
کاتیاں: کتے سوتر دیاں اٹیاں
کاتیں: کاتی
کاٹ: وڈھ، کٹ، کٹن دا عمل

کاٹکو: ککڑ دا حملہ آور، دھاڑوی، لٹیرا
کاٹھ/کاٹھہ: پرانی املاء، کاٹھ (لکڑ)
کاٹی: کٹیاں کتے سانبھن والے
کاٹے: کٹے، گزارے، بتائے
کاٹیم: میں کٹے، گزارے
کاٹھ: لکڑ (و.ن: کاٹھیں)
۔کاٹھ کٹھوریاں: وساکھیاں
کاٹھا: دیسی، ہلکا، بناوٹی
کاٹھی: گھوڑی اُتے بیٹھن دی تھاں
کاٹھی: کاٹھ دا، سخت، بے ڈھبا، بے ڈول، جانگلی
ڈگ (مم)
کاٹھے: کاٹھ (لکڑ) خام، گھٹیا، کاٹھا توں، ہلکے
دیسی، موٹے چھلڑ والے (بدام وغیرا)
۔کاٹھے کماد دی گنڈ: کاٹھے گنے دیاں پوریاں
وچکارلی گنڈھ جو سخت ہوندی اے۔
کاٹھیاں: کاٹھ، لکڑ (خف) (2) کاٹھ دی، جھلتر،
کنڈے
کاج: کم، کار، مقصد (2) ویاہ
کاج کریندا: ویاہ کردا، پرناوندا
کاج وہونا: بنا کم، بیکار
کاجوں: کاج توں، کم توں
کاجی: قاضی (ناٹک)
کاجے: کاج، کم
کاچ: کچ، شیشا (2) سر، سر دا چیر
کاخ: (فا) محل، وڈی حویلی، ایوان (فر)
کاخیں: کاخ توں، محل
کاڈھواں: کڈھیا ہویا، کشیدا کاری والا
کاذب: (مذ/م) جھوٹھا
کار: کم (2) کرن والا (3) کاری، مسلک، گرے
(پھٹ)
۔کار تری حیرانی: تیرے کم حیران کرن والے
نیں (فر)
۔کار رواواں: کار روا، کم کرن والے،

کارندے' کامے

-کار سبھا: سبھے کم (لہ)

-کار کروں: کم کراں (ج)

-کار کماون: سخت محنت کرن (دا)

-کار کنندہ: کم کرن والا' کرمچاری' کارکن

-کار گزاری: کم کاری' کیتا کم

کارا: کم' جرم (2) لارا (3) علاج (4) نصیب (5) ملا (6) کالا' سیاہ

کاراں: کار دی جمع' کماں (نال/ عم)

کارد: (فا) چھری

کارن: خاطر' واسطے' لئی' وجہا' سبب

-کارن دل پرچاک: من پرچاوے لئی

کارنے: کارن' مقصد' کرتوت' بہادری دا کارناما

کار نھن: کالکھ (چل)

کاروں: کار توں' کم توں

کارو: کم' تعلق

کاری: سخت' تیز گہرا' علاج' چارا' ڈاڈھا' کرڑا' بھما

کاری: کار دے' کم دے (2) کارا' علاج

کاری: استعمال وچ' فائدے وچ

-کاری آون: کم آون

کاری: کالی

کارے: کم' چالاں' برے کم' کرتوت' کار

کارے: کالے

کاریاں: کارے (2) کارن' پاروں

کاریسارا: کم کرن والا' کار کرن والا' مکار' چلاک

کاریساری: کاریسارا توں مونث' کم کرن والی' کار کرن والی' مکار' چلاک' عمل کرن والی

کاریو: کالے سپ (چل)

کاڑھن: اُبالن' جوشاون' اُبال کے کاڑھا کرن (2) سپ دا پھن کھلارن

کاڑھے: جوشاندے' اُبالے' بیون

کاس: کس' کنے

-کاس پچھے: کاہدے لئی' کاہنوں

-کاسنوں: کاس توں' کاہدے لئی

-کاس: کاسا' پیالا' کھوپڑی' پیالا

-کاسدی: کاہدی

کاسڑا: کاسا' نکا کاسا' پیالا

کاسہ: پیالا

کاسے: کاسا دی جمع' پیالے

کاشانے: کاشانا' ٹھکانا

کاشر: کشمیری' کشمیر واسی

کاشف: کشف والا' ظاہر کرن والا' کھولن والا

کاظم: غصا کھاون والا' غصا کرن والا

کاغذیاں: کاغذ دے بنے ہوئے' کاغذی

کاف نون: کن' فیکون

کافور: اک رکھ تے اوہدے توں حاصل ہوون والی دوا جو کھلے رکھن نال اُڈ جاندی اے

کافوروں: کافور توں

کافوری شمع: کافور دی مشال جندی روشنی دودھیا تے دھوئیں بغیر ہوندی اے

کافی: لوڑ پورا کرن والا' مناسب (2) قوا

کاکا: بچا' بال' ایانا (2) چاچا (3) آجڑی دا ناں جو ریگستان وچ سسی نوں ملیا

کاکر: کاں

کاکل: (فا) زلفاں' گیسو (2) ایال

کاکن: (ک) کاں دا بولن

کاکی: اکھ دی پتلی (2) کاکا توں مونث' کڑی

کاگ/کاگا: کاں

کاگدے: کاگد' کاغذ (بف)

کاگل: کاغذ

کاگوں: کاگ توں' کاں توں

کال: (1) موت دا فرشتا' موت (3) قحط' سوکا' بھیڑا سما' تھوڑ (3) زمانا وقت' دور (4) سیاہی' کالکھ

-کال جیبھا: ویکھو "کل جیبھا"

-کال کڑچھی: کوئل ورگا اک پنچھی
کالا: سیاہ (2) بُرے عملاں والا
کالا کپڑا: پرانا چیتھڑ
کالجا: کلیجا، جگر (2) حوصلا
-کالجا کوں دھائیوں: دل جگر وچ دھس گیا، جگر وچ بہ گیا
کالڑا: کالا
کالڑے کیس: کالے وال (مُراد جوانی/شم)
کالک: کالکھ، سیاہی، بدنامی
کالکا: کالکھ، بدنامی
کالعِہن المنفوش: پنجی ہوئی رُوں ورگا (قیامت دے دن وَل اشارا)
کالمعدوم: نہ ہوون ورگا، ختم، معدوم
کالے: کالے رنگ دے گھوڑے (2) کالے وال (جوانی)
کالے پانی: انڈیمان دے جزیرے جتھے انگریزاں سے خطرناک قیدی رکھے جاندے سن (2) بُہت دور دراڈے
کالے گئے آئے بگے: کالے وال گئے تے چٹے آئے۔ جوانی گئی بڑھیپا آیا
کالیاں دھاراں: کالے راہ، پہاڑی راہ
کالیاں رنگ وٹایا گورا: کالے وال چٹے ہو گئے (جوانی مگروں بڑھیپا آ گیا)
کالیں: کالے والاں والیے، جوانی سے (بف)
کام: جنسی جذبا، خاہش، عشق، حرص، ہوس
کام: کم، (نا) حلق، مقصد، تُچا
کاما: کم کرن والا، نوکر، ملازم، کارندا
کاماں: کماں وچ
کامت: عقل
-کامت ہین: بنا عقل (نانک)
کامل: پورا، مکمل (مرشد کامل)
کامن: جادو، سحر(دا)
کامن: ویاہ دا اک گیت
کامن: عورت، استری، (نانک) کامنی
کامنی: ہندوواں دی ونڈ مطابق عورتاں دیاں چار قسماں وچوں اک، پہلے ورگ دی سوہنی عورت
کامی: کام توں مغلوب مرد (2) کم کرن والی
کان: کاہن، سری کرشن جی مہاراج
کان: کانی، تیر (2) شرم، جھاکا
کان پھول: کن دا زیور، کن پھُل
کان لمَ یکُ منہ شیئاً: گویا کہ کوئی شے موجود نہیں
کانیاں: بھمکاں، پتلیاں تے لچکدار ٹاہنیاں
کانجن: شہتیر، کڑی
کانجی: گاجر وچ رائی تے مسالے پا کے بنایا کھٹا
کاند: انکاری
کاندھی: (مذ) جنازا چکن والا، جنازے نوں موڈھا دیون والا (لہ/خف)
کانڈ: تیر (2) کتاب دا اک باب
کانڈھا: کہنا، بلاوا، سنیہا
کانگ: کاگ، کاں (2) ہڑھ، سیلاب، پانی دی وڈی چھل
کانگ تے مور اڈاون: مہمان اڈیکن
کانگ کرن: امداد لئی دہائی دیون، بچاؤ بچاؤ دا رولا پاون
کانگا: کانگ، کاگ، کاں
-کانگیار: کاں، کاگ (سنیہا لیاون والا)
کانگاں: کانگ دی جمع، کاں، کلواں
کانو: (کاں-سو) کاں
کاواں کھادی کنگروڑ: کمزوری پاروں کنگروڑ دی ہڈی توں گوشت صاف اے
کانو: کان (زمین ماپن دا رچھ) نال زمین متھن والا، کنکوتی، معاملا لاون والا
کانورو: کامروپ، پوربی بنگال دا اک ضلعا جو جادو لئی مشہور سی
کانوں: کان وچوں، کماں توں

کانہہ: کانہ' کانا' جھاڑ
کانہ کیہلے: کر کانے
کانی: تیر (2) کانا' قلم' نڑا' باریک کانے جو جھونپڑی بناون لئی ورتیندے نیں
کانی سردی: سر (سروٹ) دے بوٹے دے کانے
کانے: تیر (2) نڑے' قلم بناون والے سرکنڈے
کان: واسطے لئی' خاطر' پاروں' وجہا
کان: ڈنگ' نیڈھ' منجی یاں کپڑے دا اک پاسوں لما ہو جاون
کاوراج: شاعری دا راج (کاو + راج)
کاوڑ: کوڑ' غصا' کوڑ
کاوڑن: (ک) غصے وچ آون' کوڑ کھاون
کاوش: بہتی محنت' جان ماری (2) بھال' کرید' چھپی شے باہر کڈھن (3) کشتی
کاہ: (فا) تیلا' کک' گھاہ پھوس
کاہ: کاہنوں' کیوں
کاہاں: کانی' تیلے' کک
کاہاں: کانہ' کاہی
کاہکشاں: کہکشاں' تاریاں دا جھمگھٹا جو اسمان دے اک سرے توں دوجے تیک وسدا اے
کاہل: سست' کم چور
کاہل: (غ ا) کاہلہ (جلدی' چھیتی)
کاہن: سری کرشن جی
کاہن: فال دسن والا' نجومی' عامل
کاہندے: کہڑے
کاہنڑا: ہ نمبر؟' اک راگ
کاہس: کاہ' تیلا
کاہنڑیاں: راگ کاہنڑا
کاہنوں: کاہدے توں' کیوں
کاہو: نرم لکڑ والا اک رکھ
کاہوں: خیال' دھیان' پردا
کاہوں: ہریاول' سبزی' وجوں
کاہوں کوہ بنایا: کاہ توں کوہ بنایا' تیلے دا پہاڑ بنایا

کاہی: کائی' ہریاول (2) بیلے وچ اگن والا اک بھوکلا بوٹا
کاہے: کاہنوں' کیوں
کاہے: اک قسم دے گھوڑے
کاہیاں: بھاتا' ہونی' تقدیر
کاع: کیہ
کائر: بزدل' ڈرپوک' ڈراکل
کائن: ہوند' موجود ہوون والا (جمع کائنات)
کاؤ: کھو (ناٹک)
کاؤس: ایران دا اک بادشاہ
کاوں: کاں
کاؤنیاں: مادین کاں
کائی: کوئی' کجھ
کائے: کاہنوں' کیوں
کائیں: کیہ
کایا: جسم' وجود' جثا' دیہی (2) روپ' بھیس' شکل
کایاں: روپ' شکل' ویس
کایاں: کائیاں' چلاک' سیانا
کب: جھکار' اُلراء' کمان ورگی لقاں
کبا: بدمزاج' کھرھوا
کبا: کب والا' مڑیا ہویا' جھکیا ہویا' کب پیا
کباب: قیما تے ہور چیزاں نوں کسے خاص شکل وچ تلیا یاں سیکیا ہویا
کبابی: سڑیا ہویا' بھج کے کباب
کباڑا: ناس' خرابی
کبال: کھجور دے ریشے دی رسی
کبت: شعر' شعر دی اک خاص قسم
کبدھیا: (ک۔بدھ۔یا) بری بدھ' جہالت' مکر فریب
کبر: (کب۔ر) احساس برتری' وڈیائی' گھمنڈ' اپنے آپ نوں وڈا سمجھن
کبک: مرغابی' اک پنچھی (جمع: کبکاں/خف)
کبود: نیلا رنگ (2) اک قسم دا گھوڑا

کبول: (ک + بول) مندا، بُرا بول
کبیر: (ک-بی-ر)وڈا، عزت والا (2) ہندی دا مشہور شاعر
کبیرن: کبیر توں، وڈے
کبیرہ: وڈا (گناہ کبیرہ وڈا گناہ) (د-ن کبیرے)
کبھاگ: بھیڑے بھاگ، بد قسمتی
کبھاگا: مندے بھاگ والا، بدنصیب
کپ: وڈھ، کٹ
کُپ: گڈی دی اک قسم
کُپا: پپا، تنگ مونہہ دا بھانڈا
-کپا شہد دا لدیا: ملاح لوک وادھو پیسے وصولن لئی ہنگیاں چیزاں کشتی وچ لدن توں نہ کر دیندے نیں۔ وارث شاہ نے اوسے ول اشارا کیتا اے۔
کپاٹے: چکر، اوارا گردی، دھکے دھوڑے
کپاہ: رُوں دا بوٹا تے رُوں
کپاہیں: کپاہ، رُوں
کپاسے: کناسے، وڈھے، کپے
کپت: بھیڑ، شرارت، خرابی، برائی
کپتڑے: (کُ-پت-ڑے) کپتے، بُرے، شرارتی
کپتی: (مث) بھیڑے چالے والی، شریر عورت
کپٹ: (مذ) دھوکھا، فریب، چھل (2) بوہے دی بھت
کپٹی: کپٹ کرن والا
کپدے: کپن توں، کٹدے (راہ طے کردے/ مم)
کپہ: طغیان، گھمن گھیر، اکھ
کپراں: دغے باز
کپڑ: کپھ (2) کپڑے
-کپڑ دھڑی: کپڑے وانگ کٹن (پیتے سے سوتی کپڑیاں وچوں میل کڈھن لئی صابن لا کے نال کٹدے سن، ہن وی دھوبی کپڑیاں نوں سخت تھاں اُتے مار مار کے میل کڈھدے نیں۔

کپکپاون: (ک) کنبن، تھرتھراون، لرزن
کپن: (ک) کٹن، وڈھن، ٹکن (2) پندھ طے کرن (مم)
کپلیا: وڈھوایا
کپور: کافور، اک تیز بو والی وست جو کھلی ہوا وچ اُڈ جاندی اے
کپوری ریوڑی: چٹی کافور رنگی ریوڑی، ودھیا خشبوئی ریوڑی
کپینڈا: وڈھیا جاندا
کپینڈے: وڈھدے
کپھن: (ک) ناپن، مِنن (زمین)
کت: کِس، کہڑے، کدھر، کتھے، کنج
-کت اوامیں: کس ڈھنگ نال، کویں
-کت بھت: کویں، کسراں، کنج
-کت کو/کوں: کاہدے لئی
-کت ول: کس پاسے
کتاب: کاغذاں اُتے لکھی/چھپی تے سی ہوئی شے، پُستک
-کتاب مجید: قرآن شریف (بلھا)
کتابوں: کتاب وچوں، مراد قرآن مجید وچوں (مم)
کتابت: لکھن دا فن، کوئی لکھی ہوئی شے، خط، چِٹھی
کتان: السی، اک قسم دا نازک کپڑا، اک بوٹا جس دی چھل توں کپڑا بندا اے
کتب: کتاب دی جمع، کتاباں
کتر: کترن توں، کٹن، قینچی نال کٹن، کتری ہوئی شے
کترنا: جس دا ساک ٹُٹ گیا ہووے
کترن: (ک) کترائی کرن، کپن، (قینچی نال) چھانٹن (2) قطرن، خس، خشبوئی گھاہ
کُترن: (ک) کترا کرن، وڈھن، ٹکن (ٹوکے نال)، چوہے داونداں نال کپن
کترویا کتیا: تروپا بھریا (2) فیصلا کیتا

کترا: کتا (جمع: کترے)
کتف: (ذ/ع) موڈھے، موڈھے دی ہڈی
کتک: کتیں، دیسی ورھے دا اٹھواں مہینا
کتکا: بھنگ گھوٹن والا ڈنڈا
کتکے: بھنگ گھوٹن والے نکے ڈنڈے (ود: کتکا)
کتلے: کدھرے، کاہدے لئی، کاہنوں، کیوں
کتن: (ک) کتائی کرن، سوتر وٹن، چرخا پھیرن
کتن: کتیاں
کتونے: دکھائے
کتوہیں: کدھرے
کتہہ: کتے ولی، کدھرے دی
کتی: کتنے، کتی
کتے: کدھرے (2) کس
کتے کم: کس کم دی
کتیاسے: اساں کیتی
کتیب: کتب، مقدس کتاب، چار اسمانی کتاباں (نانک)
کتیں: کتن توں
کتیندڑی: کتدی
کتھ: کتھا، ذکر جوگ گل، شادی ویاہ دا سلسلے دی گل (اکل کتھ)
کتھ: کتھے (2) کتی کتے دا ملاپ
کتھ نوں: کاہنوں
کتھا: قصا، کہانی
کتھاں: (ک-تھاں) غلط تھاں، بری تھاں، نامناسب تھاں (2) "تھاں" نال تلازم (تھاں کتھاں)
کتھاہوں: کتھوں
کتھاؤں: کوئی تھاں، کدھرے، کسے، کتھوں
کتھیائیں: کتھے
کتھن: (ک) آکھن، کہن، دسن، بولن
کتھن: بول، کہانی، قول
کتھوری: کستوری
کٹ: تنگ، زخم، کٹن توں حاصل مصدر تے امر

کٹ: کوٹ، نہ
کٹا: مجھ دا نر بال
کٹار: چھرا، تلوار، خنجر
کٹاری: چھری، خنجر، تلوار
کٹڈا: گزاردا (ہور ویکھو "چھپ بدلے دن کٹڈا") وڈھدا، کپدا
کٹک: فوج، لشکر
-کٹک قندھار: قندھار ولوں نادر شاہ دا ہلا جو 1739ء نوں ہویا (وا)
-کٹک یاں چوراں تے وسنا: مال ڈنگر ولوں لاپرواہی ورتنی
کٹکشاون: (ک) وتھ وجن، وتھ ویکھن
کٹکنے: پورنے، مشق لئی ہلکیاں لکیراں وچ لکھت جہدے اتے پکی لکھائی کر کے سکھیا جاندا اے، ناتجربے کاری
کٹکے: کٹک، لشکر، فوج
کٹھمالا: گلے وچ پاون والا اک قسم دا ہار، کنٹھ مالا
کٹھن: مصیبت، کٹھنائی
کٹھن: (ک) لوٹے کرن، وڈھن، کپن (2) گزارن، بتاون، وسر کرن
کٹھن: (ک) مارن، مسلن، کٹائی کرن، سٹ مارن، بھیون
کٹوارے: چھتا، پیالا (2) اک قسم دا پنچھی
کٹورے والا جھنڈا: مراد سورج
کٹوی: ہانڈی
کٹورے: اک قسم دے گھوڑے (لا)
کٹویاں: [illegible] کنی، بعض
کٹیا: دور ہویا، نکیا، لتھا
کٹیا: (کٹی-آ) جھونپڑی
کٹیاں: وڈھیاں ہوئیاں (2) کٹے توں مونث، مجھ دے مادین بچے
کٹیاں: وکھریاں
کٹھا: ذبح کیتا، حلال کیتا/ہویا

کٹھالی/ کٹھیالی: سنار دا نکا جیہا برتن جس وچ سونا پگھلاندے نیں
کٹھڑی: کٹھی، حلال کیتی/ہوئی
کٹھس اوہنے کوہیا، کوہ چھڈیا
کٹھن: اوکھا، مشکل، اوکھت
کٹھن: (ک) کوہن، ذبح کرن، حلال کرن
کٹھونے: اوہناں نے ذبح کیتا
کٹھی: کوہی، حلال کیتی، ذبح کیتی
کٹھیا: (کٹھی۔آ) کٹیا، جھونپڑی
کٹھیالی: کٹھالی، اوہ بھانڈا جس وچ سنیارے سونا پگھالدے نیں
کٹھیاں: کٹھی آں، میں ذبح ہو گئی آں
کثرت: بہتائی، کثیر ہون، اِک توں ودھ ہون، اِک رب دی تھاں بہت سارے دیوتے منن، شرک، بہت، کافی، زیادتی
۔کثرت سازی: بہتے بناون، اک توں ودھیرے ہون
کثیرو کثرت نال، بہتا، کافی
کثیرن: کثیر، کافی
کج: (فا) عیب، ڈِنگا پن، نقص
کج: کجن توں امر تے حاصل مصدر، ڈھک
کجا: (فا) کتھے، کدھر
۔کجا رفتند آں مرداں: اوہ مرد کتھے گئے (فا)
کجا: کوزا، مٹی دا لوٹا، بے ڈول بھانڈا
کجاڑ: غیر اباد تھاں، بری تھاں، اجاڑ
کجاں: ڈھکاں، بند کراں (پا)
کجاوہ: کجاوہ، اونٹھ دی کاٹھی (و.ن کجاوے/ مم)
کجائی: غلط یاں نامناسب تھاں (ک۔جائی)
کجرو: (کج۔رو) برے چالے چلن والا (اسمان)
کجرا: ڈِنگا، نادرست (خف)
کجڑی: کجا، کوزا (بلما)
کجڑے: کملے، پریشان (خف)
کجڑے: کوزے، لوٹے
کجڑیاں: ونگیاں، ٹیڑھیاں
کجسائیں: کناواں گا، کجاں گا
کجل: سرما
کجلا: کجل، کاجل، سرما
کجلاون: (ک) دھندلاون، سیاہی مائل ہون، ساولا ہون، کجل رنگا ہون
کجلے بھونڑے: کالے بھور (خف)
کجن: (ک) ڈھکن، لکاون، چھپاون، اوہلے کرن
کجو: پردا پاؤ، ڈھکو، لکاؤ، چھپاؤ
کجی: ڈھکی
کجے: ڈھکے، چھپائے، لکائے، ڈھکے ہوئے
کجیسی: کجے گا، ڈھکے گا
کجیوے: کرے (پا)
کجھ شاہ زبادو: شہزادے (سیف الملوک) وچ کجھ صفتاں (وزیر زادے توں) وادھو سن
کجھ نہ گھستا: کوئی لاگت نہ آون
کجھارن: (ک) کھنگالن، انگھالن، دھوون
کچ: شیشا (2) کچا ہون دی حالت
کچا: ان پکیا، جھیتی ٹٹن والا، راز نہ رکھن والا، خام
کچا شیر: کچا ددھ، اماں حوا دا ددھ
کچاوا: اونٹھ دی کاٹھی (و.ن کچاوے/ چ)
کچج: بد سلیقگی، برے چج
کچجوں: کچج توں، برے چج، بد سلیقا ہون
کچجی: بد سلیقا، برے چجاں والی، بے وقوف
کچرا/ کچرک: کنی دیر تک، کنے چر تک، کد تک
کچری: کچا خربوزا، ساون توں مگروں آون والا خربوزا، کچرا
کچڑا: کچا، خام، ان پکیا، یاد نہ ہون والا، نرم، کمزور (و.ن کچڑی/ خف)
کچکارے: کچ دا کم، کچ دیاں چیزاں
کچکچاون: (ک) کچ کچ دی اواز پیدا کرن، کچیچی

وٹن، دند پیہون

کچکرا: کچ دا منکا، جھوٹھا موتی

کچکن: (ک) موڑیا جاون، موچ آون، کسے انگ دا جھٹکا کھاون

کچکول: کشکول، منگت پیالا

کچلن: (ک) بدھن، مسھون، دلن، چورا کرن

کچلی: بُرے چلن والی، بری، منڈ چالن

کچور: زنباد، نرکچور جس دی خشبو کافور ورگی ہوندی اے۔ شراب، تھوم، گنڈھے دی بو دور کرن لئی ورتیندی اے۔

کچوون: (ک) چبھوون، چبھن، کچو کے لاون

کچہاری: کچہری، دربار

کچیاون: (ک) کچا کرن، شرمندا کرن یاں ہوون

کچیائیوں: کچیائی توں، بالپن، کچی عمر والے کم (سرمد)

کچیچیاں کھانا/وٹنا: اندرو اندری غصا کھاون، دند پیہون

کچیون: (ک) ہوون، تھیون، اپڑن، کچیا جاون

کچیوے: کیتا جاوے، کریئے، اپڑے، اپڑاوے، پہنچے، کچیا جاوے، ہووے

کچھ: بغل (2) کچھوکا (3) کچھن توں امر تے حاصل مصدر

-کچھ پوانا: پیائش کرانا (وا)

-کچھاں آپنے: آپ سفر کراں، چاہواں

کچھاں مارن: بغلاں وجاون (خوشی نال)

کچھریاں: ماپدیاں، ناپدیاں، ٹردیاں (احمد)

کچھڑ: جھولی وچ، گود وچ

کچھن: (ک) طے کرن، ماپن، ناپن

کچھو: (ک) کچھوکا، کچھوا

کچھوتا: کچھا، لنگوٹا

کچھیاں: دل لیے، کچھ لیے

کچھے: کچھ وچ، بغل وچ (2) کچھا، لنگوٹا

کچل: ترا

کدّ: کدوں

کِدّ: ضد، اڑی، چڑھ

کدّ: کدن توں امر تے حاصل مصدر

کدّاڑن: کدّن، کداڑے مارن

کداں: کدوں

کداہوں: کدھروں

کداوے: کدھر

کدائیں: کتھے

کدکن: (ک) کدن، کداڑن

کدّن: (ک) اچھلن، ٹپن، چھال مارن، پھلانگن

کدور: کدورت

کدورت: نفرت، دشمنی، مَن وچ میل

کدوکا: کدوں دا

کدوکنا: کدوکا، کدوں دا، کنے چر دا

کدہیں: کدی

کدئیں: کدائیں، کدی

کدے: کدوا اے

کدیٹرہ: کدن دا مقابلا، چھال مارن دا مقابلا

کدھی: کنارے، ساحل، کنڈھی، دریا کنڈھا

کڈاہاں: کدوں، کدوں

کڈاہیں: کدی، کسے ویلے

کڈے: کدھر

کڈیں: کدی

کڈھ: کڈھن توں امر تے حاصل مصدر، نکال

-کڈھ کوڑی: ہینا تاں کے

کڈھب: بے ڈھب، بے ڈول، بدشکل

کڈھن: (ک) اندروں باہر لیاون، خارج کرن، نکالن (2) کڈھائی کرن، کشیدا کاری کرن

کڈھن: (ک) کڈھنی نال اگ پھرولن، کریدن

کڈھن/کڈھنی: تندور وچ بالن پاون دا دوشاخا، اگ پھرولن والی سوئی

کڈھی: کھولی (دکان/متھل)

کذاباں: کذاب دی جمع، وڈے جھوٹھے

کذب: جُھوٹھ
کر: کے (2) کرن توں امر
-کر ٹھاک: روک لے (وا)
-کر جانے: سمجھے، جانے (ہ)
-کر مہر بانے: چنگے کپڑے پا کے
-کر مہر بند بستے: ودھیا بندوبست کر کے
کر زور، طاقت، شان
-کر وفر: ٹھاٹھ باٹھ، مان، شان
کرائیں: کشتیاں
کرار: (ع) بار بار ہلا کرن والا، حضرت علیؓ دا لقب
کرارے: تیز، تکھے، چُنتے مسالے والے
- کرارے کاڈھے: ایہناں توں ودھ، بہت ودھ
کراڑ: ہندو دکاندار، بانیا
کراڑی: کراڑ دا کم، دکانداری
کرامات: کرامت دی جمع
کرامات لکھانا: معجزا دکھاون (وا)
کرامات ہے قہر: فقیر توں کرامت دکھاون اُتے مجبور کریئے تاں اوہ قہر دکھاندا اے تے ایہ قہر ازمائش منگن والے اُتے پیندی اے
کرامت: بزرگی، وڈیائی (2) معجزا، کرشما
کراں فراں: کروفر، ٹھاٹھ باٹھ
کرانہ: کنارا، انتہا (2) ہور ویکھو "کراناں"
کرانڈری: کراندی
کراناں: لالیاں تے سرگودھے وچکار اک پہاڑی سلسلا، کرانہ
کراہ: زمین پدھری کرن والا تختا، کراہیا، سہاگا
کراہ: (ک + راہ) غلط راہ
کراہاں: کر کے (2) واسطے، لئی، کارن
کراہن: کر کے
کراہوں: کراہ مارن، زمین پدھری کرن (2) کلاون، چیڑ پاروں ہائے ہائے کرن
کراہیں: کر کے
کراہیں: کراہے، غلط راہ تے پُٹھے راہ
کرب: (مذ/ع) دکھ، غم، بے قراری، بے چینی
کربل: کربلا دا میدان
کرپا: (مث) مہربانی، بخشش، عنایت
کرپال: مہربان
کرپانا: شفقت کرن، کرپا کرن، مہربانی کرن
کرت: (مث) کم، کاج
-کرت بھرت: کرداں بھرداں
-کرت گھن: احسان بھلاون والا، ناشکرا
کرت: کیتی ہوئی، لکھت، تصنیف
کرتار: رب، کرن والا، سرجنہار
کرتوت: منڈا کم، برائی
کرتا: بھیڑا، جھگڑا، فساد، بحث، مصیبت
کرتے: تپن، پھٹ کرنے
کرجھن: (ک) کجھن، الجھن، کڑھن
کرچ: کچ یاں ہڈی دا ٹوٹا
کرخت: کھرھوے
کرو: (فا) کرے، کردا
کرد: کارد، چھری
کرودل: توں کردا
کرویں: کردا ایں
کرڑ: کریر، اک کنڈیالی جھاڑی
-کرڑ کنڈا: جنڈ کریر دے رکھ، کنڈیالی جھاڑی
کرڑن: (ک) کریچن، دنداں دا آپو وچ رگڑ کھاون
کرڑی: کریر (خف)
کرڑی: سخت، مشکل، اوکھی
کرڑے: اک قسم دے گھوڑے
کرس: ایہنوں کرے
کرس: کنجوسی
کرسار: کرسان، کسان، کاشتکار
کرسان: کسان، واہک
کرسانیا: کسان، کرسان

کرسن: کرشن' سری کرشن جی (نانک)
کرسی: کرے گا
کرس: کنجوس' بخیل' کرس کرن والا
کرسی: پیڑھی' نسل' بیٹھن دی چوکی تھاں' اٹھویں اسمان اُتے ربی تخت دی تھاں
-کرسی نشین: بیٹھن والا' بیٹھا ہویا
کرشمہ: معجزہ' جادو' حیران کرن والا کم
کرشن: سری کرشن جی' ہندوواں دے مشہور اوتار جہناں دا ذکر مہابھارت وچ اے
کرفر: کروفر' ٹھاٹھ باٹھ' شان
کرک: کوک
کرکٹی: ڈھول دے سُر دا تیز ہوون
کرکن: (ک) رہٹ دا ہولے ہولے گڑن (2) کاں دا بولن (3) رڑکن
کرکن: (ک) چیس مارن' تراٹ چین' درد کرن' رڑکن' اکھ وچ تکلیف دیون
کرکن: (ک) گلا کرن' جھرجھ' بنیداون
کرکولن: (ک) اندروں کھوکھلا کرن
کرگ: کرے گا' کری
کرگس: (فا) گرجھ' مُردے کھاونا پنچھی
کرل: اک مچھی کھاؤ پنچھی
کرلا: موٹی دھون والا سڈھا' ترکلی
کرلاندے: پیڑ پاروں روندے' چیکدے' فریاد کردے
کرلاون: (ک) کراہون' پیڑ پاروں ہائے ہائے کرن' چیکن' ترلے لین' رون (2) کونج دا بولن
کرلوندا: کرلاوندا' بولدا (و: کرلوندے)
کرم: بھاگ' نصیب (2) کم' عمل (3) نیک عملاں دا پھل (4) مہربانی' فضل
-کرم جتانی: رب دا کرم
-کرم ڈھیمے ناہیں نال جھولیاں دے: درخت ہلاون نال مطلوبا پھل جھولی وچ نہیں آ ڈگدا یعنی لکھیا ہویا نصیب آپ ملدا اے (وا)

-کرم کنندہ: مہر کرن والا' رب
-کرم نہ کاری: میرا علاج نہیں کیتا
-کرم ہونا: عطا ہوون' بخشیا جاون' مہربانی ہوون
کرما: کھلا
کرماں: کرم دی جمع' نصیب' بھاگ' اعمال
-کرماں دا ویلا: خوش قسمت ویلا
-کرماں دے ہیٹھے: جدے کرم ماڑے ہوون' بدنصیب
کرمن ہاری: کرماں ہاری' بدنصیب' بدقسمت
کرم: میتوں کرے' میرے نال کردیاں نیں
کرم: کیڑے (جو حضرت ایوبؑ دے سریر وچ اوہناں دی ازمائش پاروں پئے سن)
کرمانی سار: کرمان دی بنی تلوار
کرماون: (ک) کملاون' مرجھاون
کرمو باہمن: خان کھیوے دے جدی کمین دا ناں
کرنا: قرنا' صدی
کرنا: قرنا' بگل' صور جو حضرت عزرائیل قیامت نوں پھوکن گے' صور اسرافیل
کرنا: (ہ) اک پھل
کرنائیں: کرنے' کرنا' جنگی بگل' صور
کرنڈن: (ک) زمین دی پدھر اُتے پپڑی بجھن' نویں بیجی فصل اُتے مینہ نال پپڑی بجھ جاون' خراب ہوون
کرنگ: کراں گا/گی
کرنگ: پنجرا' روح بنا جسم' ہڈیاں دا ڈھانچا' لسا ہویا سریر
کرن: (ک) عمل وچ لیاون' کار کمان' بناون
-کرن کارن: سبب بناون والا' قادر مطلق
-کرن ہار: کرنہار' کرن والا
-کرنے ہار: کرنہار' کرن والا
-کرن: (ک) بھرن' تیکرن' بھنجے ڈگن
کرن: (ک) کڑکن' خستا ہوون' مرجھا کے بھر

جاوݨ (2) جھکݨ (بڑ میجے پاروں)

کروݨ: قدم' الانگھ' مرݨ لئی پَیر ٹھِّݨ (2) کرݨ والا' چلاک' مکار

کروا: مِٹی دا لوٹا

کروانی: کروان والے' کارواں والے' قافلے والے

کرُوپ: کوجھا (ک+روپ) بدشکل' بد وضع (2) غُصا' غضب

کروٹیاں: کروٹاں' ہسلیٹے

کرودھ: غُصا (ناٹک)

کرور: کچّ دا' نازک

کرور: جھپٹا

کروفر: ٹھاٹھ باٹھ' مان

کرولݨ: (ک) پھرولݨ' کُڈھݨ' کرولا دیوݨ' کریدن' چھُری یاں کُڈھݨ نال اگ ہلاوݨ

کرولی: (مث) کُرلی' پانی نال مُونہہ اندر دی صفائی

کرونڈیا: سَپ دی اک قسم

کروہنجا: نہونڈراں مار کے زخمی کیتا

کروہنجݨ: نہونڈراں مار کے زخمی کرن

کرہا: (1) اونٹھ (2) کولھا' چوکنا

کرہوں: کرہیوں' اونٹھ

-کرہیوں: (کرہے-اوں) اونٹھ' اُٹھ

کری: کراں (ایف)

کرے آلھنا بُلبل آرسی نوں: بلبل شیشے وچ اپنا آلھنا بناوݨ دی کوشش کرے (پنچھی اکثر شیشے وچ اپنا عکس ویکھ کے ٹھونگھے ماردے نیں)

کریبو: کریو (لط)

کریچ: (کری-چ/ مث) کریست' حقارت

کریچݨ: (ک) دند پیہوݨ' کچکچاوݨ' رگڑݨ

کریدیا: کرن والے (ایف)

کریر: اک کنڈیالی جھاڑی جس نال پتر نئیں لگدے صرف گرمیاں دے موسم وچ آتشی گلابی رنگ دے پھُل لگدے نیں' ایہدے پھُل نوں ڈیلے آکھدے نیں جو عام کر کے اچار پاوݨ دے کم آوندے نیں

کریڑ: پیڑھی دھار والی مجھ

کریڑا: دنداں دی میل

کریڑݨ: (ک) کریچݨ

کریں: کرسی' کرے گا

کریلسم: میرے کولوں کرے گی

کریگر: کاری گر' کسے فن دا ماہر

کریناں: کرناں' کردا آں

کریندڑا: کردا

کریندے چوری: چوری بناندے' تیار کردے

کرینہ: کریر (دا بوٹا)

کریوں: کریا آں' ڈگا آں' گیا/ڈگا ایں

کریہ: کریں (ایف)

کریہاں: کراں گے' کردیاں گے

کریہل: پنوں دے اونٹھ دا ناں

کڑ: بھنک' معمولی اواز' خبر' اطلاع' کیڑ

کڑ: ہل دی چھجھ (ہیٹھلا حصا)

کڑا: سخت' ڈاڈھا

کڑانے: کڑانا یاں کرانا' سرگودھا تے لالیاں وچکارلا پہاڑی سلسلا

کڑاہ: کڑاہی' وڈی کڑاہی' حلوا

کڑاہا: کڑاہی

کڑاوہ: کڑ' خبر' اطلاع' (لیاوݨ والا مخبر) (2) لبھݨ والے

کڑائی: سختی' پکیائی

کڑساں: جکڑاں گا

کڑک: گرج' بجلی دی اواز

کڑکاٹ: کڑک' طوفان دی اواز

کڑکار: کڑک' رولا' بدل کڑکن دی اواز

کڑکارے: کڑکن دی اواز

کڑکاہ: تروڑ کے (ایف)

کڑکڑاوݨ: (ک) کڑکڑ کرݨ' بھیڑاوݨ' کوئی مرکݨ

شے چھن
کڑکم: کڑکدے نیں' ڈراندے نیں
کڑکن: (ک) کڑک دی اواز پیدا ہوون' چیکن' گج کے بولن (2) بھنن (3) تیل نوں گرم کرن یاں کلکاون
کڑکن: (ک) ٹھن' مرکن' مرکنا ہوون
کڑکی: کڑک دی اواز نال ٹٹی
کڑکی: (ک-ڑک-ی) چوہا پھساون والی پھاہی' پھندا
کڑکے: گجے
کڑلا: اواز' بول' سد' رولا
کڑم: دھی یاں پتر دے سوہرے
کڑماچاری: رشتے داری' ساکاچاری
کڑمائی: منگنی
کڑمی: بدنصیب (2) بھتے بھروالی
کڑمے: نی بدنصیب (وا)
کڑن: (ک) جکڑن' بھنن' کسن
کڑول: کڑل' ول' ڈنگا پن' ناڑ اُتے ناڑ چڑھن
کڑوہی: گھاہ دی بُرکی
کڑی: اواز' بھڑک' کڑ
کڑی: لڑکی' دھی' بیٹی' مُیار
-کڑی ختم دی: اوہ کڑی جو سوہن وچ سبھ توں اگے ہووے (جس اُتے حُسن ختم ہووے)
کڑے: کڑی' کڑی نوں بلاون دا بول
کڑیاں: (کڑی-آں) زنجیریاں سنگل دیاں گٹریاں (2) اِک زیور
کڑیاں: اوکھیاں' مشکل
کڑیاں نورے: پیراں دا اک زیور
کڑھن: (ک) تپن' اُبلن' پکن' کاڑھیا جاون
کڑھن: (ک) وچو وچ سڑن' غمگیں ہوون
کڑھیاں: کڑھن نال' اُبلن نال
کڑ: کہ از (لا)
کژدم: ٹھوہے' بچھو

کس: (مث) بخار' تپ' (2) پہاڑی ٹیلیاں دے بارشی موسم وچ پانی دے وگاہ پاروں بنے ٹوئے
کس: کسارا' گھاٹا' نقصان
کس: انھیرا
کس: کسن توں امر تے حاصل مصدر
-کس کے: کھچ کے' زور نال
-کس لے کمر: کمر کسن' کسے کم لئی پوری تیاری کرن
کس: کسے' کون
-کس طاقت: کہنوں طاقت اے
-کس طور: کویں' کسراں
-کس مُنیوں: کہنے تینوں مُن کے جوگی بنایا اے
-کس ناکس: کس وناکس' ہر کوئی
-کس نوں: کاہنوں' کیوں
کسار: کنک جوں وغیرا دے سٹے اُتے اگے وال
کساکھ: بھیڑی ساکھ' بے اعتبادی (ک+ساکھ)
کساں: سختیاں' تسیے' تکلیفاں (کس دی جمع)
کساں: ذبح ہوواں
کسانگ: کسنگ' غیرمناسب' غیرجنس
کسائی: قصائی' گوشت دا کم کرن والا (مجازن: ظالم)
کسب: کم' پیشا' ہنر
کسبات: کسب' کم' ہنر
- کسباتی: کسب والی' ہنروند
کسبولا: مداری دے جھوٹھے ساز والا
کسبی: کسب کرن والا/والی' چلاک' چلتر (2) طوائف' منڈی رن
کستور: کالا کتا
کستوری: ہرن دی ناف وچوں نکلن والی خشبو
کستے: کس تے' کس اُتے (غ)
کسدا: کھسدا' کھوہندا' قبضا کروا
کسدے: حلال ہوندے

کسو کی (2) آسیب، پرچھاواں
- کسر اوہنوں سوداوں: اوہنوں سودا پاروں کملا پین اے
کسرت: ورزش، سخت محنت، پہلوانی
کسرن: (ک) کسرو لگن، نقصان ہوون، بیمار ہوون
کسریٰ: ایران دے پرانے بادشاہاں دا لقب
کسی: کس ای، کس توں
کسکن: (ک) بولن، آکھن، مونہوں گل کڈھن
کسمبا: ویکھو "کسنبھا"
کسمجھی: بے سمجھی، نادانی، بے وقوفی
کسمساون: (ک) ہلن، حرکت کرن، سرکن
کسنبڑا: کسنبھا
کسنبہ: ویکھو "کسنبھا"
کسنبھا: اک بوٹا جہدے نال سوہے رنگ دے کنڈیالے پھل لگدے نیں۔ ایہناں پھلاں توں لال رنگ بندا سی۔ انج ایہ پھل چنگا بڑا اوکھا کم سی۔
کسنگی: برے سنگ والا، برا ساتھی
کسن: (ک) جکڑن، سخت کرن، گھٹ کے بنھن
کسنی: سختی، بدبختی، مشکل
کسن: (ک) ذبح ہوون، قربان ہوون، کوہیا جاون، ماریا جاون
کسوبہ/کسوبھا: (مث) برائی، بدنامی، بدتعریفی
کسوت: (کس-وت) عادت، شکل، پوشاک، لباس
کسورا: مٹی دا پیالا
کسوہنیاں: کوبھیاں (ک+سوہنیاں/مثیل)
کسی: کسر وچ، گھٹ (2) کس، برساتی نالا
کسے: کسے، ہر اک
- کسے دے سر چڑھن: کسے لئی وقف کرن، قربانی دیون (2) کسے دے متھے لگن، الزام لگن
کسے راہ: کسے تھاں
- کسے روز دا پروہنا: کوئی دن دا مہمان
- کسے بیٹھ گھگری وچھاون: کسے نوں اپنا خاوند بناون دی سونہہ کھاون

کسیاون: (ک) دھات دے بھانڈے وچ رکھن پاں پکن پاروں کھاون دا زہری ہوون
کسیرو: تپیا ہویا
کسیرے: (کس-رے) دمڑی، دھیلا، بہت نکا سکا
- کسیرے دا منس: دھیلے دا بندا، نکما
کش: سدھا، سوتا (2) ایران دا اک پرانا شہر
کشادہ: کھلا، وشال، کھلی
کشادی: کشادہ توں، کھلی، وشال
کشاف: (ع) کھولن والا، پردے چکن والا
کشال: کشالا، دکھ، مصیبت، مشکل، اوکھا کم، ڈاڈھے، محنت منگویں
کشالڑا: کھلا، وادھو
کشالا: تکلیف، مشکل، ہور ویکھو "کشال"
کشالے: مشکلاں، ہور ویکھو "کشال"
کشائش: کھولن، بنھ توڑ کے ازاد کرن، کھلا، فراخی، بہتائی
کشت: (مث/فا) کھیت، کھیتی، فصل
کشتکار: کرسان، کسان، کاشتکار
کشتی: بیڑی، پانی وچ چلن والی سواری
- کشتی بان/وان: ملاح، کشتی چلاون والا، مہانا
کشٹ: اوکھے کم، محنت دے کم
کشش: کھچ، چھک
کشف: (ع) کسے شے بارے غیبی علم نال پوری جانکاری لین (2) رب ولوں دل اتے کسے راز دا اترن
کشمش: سوگی، میوے، سکے انگور
کشمشی: اک قسم دا گھوڑا (2) کشمش دے رنگ دا
کشور: (کش-ور/فا) دیس، ملک، سلطنت
کشیش: کشش، سخت کھچاء، تضاد
کعب الاخبار: ابو اسحاق بن مطیع، اک یہودی عالم جو حضرت ابوبکرؓ دے سمے وچ مسلمان ہویا۔ اوہنے حضرت عمرؓ دی شہادت بارے 3 دن پہلاں

پیش گوئی کیتی سی

کعبہ: خانہ کعبہ، مکہ وچ رب دا گھر جِدھے ول مُونہہ کر کے مسلمان نماز پڑھدے نیں

کفِ: (فا) تلی (پیریاں ہتھ دی)

-کف دریا: دریا دی پدھر

-کفِ افسوس ملن: افسوس نال ہتھ ملن

-کف دست: ہتھ دی تلی دے برابر، پدھرا، ہموار

کفَ: (فا) جھگ

کفُ: کفر

کفارت: کفارا

کفاں: کف دی جمع، بانہہ، بازو

کفایت: کافی ہووݨ، بچت ہووݨ، نفع ہووݨ

کفتاں: عشاء دی نماز (فارسی خفتن توں وِگڑیا ہویا)

کفدست: ویکھو "کف دست" (کف = ہتھ)

کفر: انکار، مسلمان نہ ہووݨ دی حالت

-کفر دا جندرا بھنّ: اِنکار توں اقرار کر

کفرستان: کفر دا گھر، جتھے کافر وسدے ہووݨ

کفنی: فقیراں دا لما چولا جو پا کے اوہ اپنے آپ نوں دنیا توں وکھ سمجھدے نیں

کفو: (عر) ہم جنس، اک قوم یاں برادری دا، اِکو جیہا، ورگا

ککا: بھورے رنگ دا، سفید

-ککا پانی: عورتاں نوں آوݨ والا لیکوریا دا پانی (نوشہ)

ککار: رولا

ککارا: ککار، کوک، رولا، دکھ دی اواز

ککارن: (ک) کوکن، چیکن، رولا پاوݨ

ککاون: (ک) ککارن، چلاوݨ، رولا پاوݨ

ککر: کنک (2) سردیاں نوں زمین اُتے جمن والی برف دی تہہ

ککر: اِک کنڈیالا رُکھ جس نال پیلے رنگ دے پھُل لگدے نیں، کئی قسم دا ہوندا اے، دیس پنجاب وچ عام اے

ککڑ: کیکر، کسراں

ککرانہ: کنکر، روڑ

ککرمے: بُرے کرم والے، بُرے فعل والے، بدنصیب (ک+کرم)

ککروند: کسراں، کوہیں، کیکن، کیکر

ککرے: کنکر، روڑ

ککرے: ککر دے کنڈیالے رُکھ

ککرے کنڈے: ککر کنڈے

ککڑ: تماکو دے پتر، کچا تماکو

ککڑ: (ک-ک-ڑ) ککڑی

ککڑا: ککا، سفید

ککڑی: (کک-ڑی) کِکی، بھوری، چٹی، ریت (خف)

ککڑے: کنکر، پتھر، روڑے (2) ککے

ککڑے ککڑے: ترتر کمیاں، رتتر وانگوں کالے رنگے

ککڑیاں: تراں (2) ککھڑیاں (خف)

ککلی: کڑیاں دا اک کھیڈ

ککورن: (ک) کھرچݨ، ہملن، کھوترن

ککوڑ: سکے پیلو (لا)

ککوڑیا: بدمست کیتا (لا)

ککوہی: ککوہڑا، پانی دا اک پنچھی جِدھی اواز بڑی دردیلی ہوندی اے

ککی: چٹی، بھوری

-ککی بھوری: کِکی، سنہرے والاں والی کی عورت (جو بعضیاں دے خیال وچ منحوس ہوندی اے

ککیاں: بھوریاں، سفید

کلیس: زخم

کھ: (1) تیلھا، تکا (2) ذرا وی، کُجھ وی، رتی، تھوڑا

لکھ ہو رہیاں: تنگ کے تیلا ہو گئی آں (ہلکا ہو جاون)

لکھن: ڈھڈ وچ اوہ تھاں جتھے بال 9 مہینے گزاردا اے

لکھانڈے کولے: (پرانی املا) لکھاں دی تُلی

لکھڑا: لکھ، پیٹ (وا)

لکھڑیاں: لکھڑیاں، خربوزے

لکھے: لکھ وچ، ڈھڈ وچ

لگن: ساز وجاون والی مضراب (مم)

کَل: مشین

کَل: خبر، اطلاع، سار، سُرت، ہوش

کل رکھن: پہلاں ای تدبیر سوچ رکھن

کل: [illegible] دا مخفف (لفظ نال رل کے آوندا اے)

-کل جیبھا: کالی جیبھ والا، جہدی بددعا دا اثر ترت تے اٹل ہوندا اے

کل تے تارو: لوک گیت دے دو مشہور کردار جو کے دی تھاں لڑائی کروانڈے تے لوکائی دے خون نال اپنی تریہ بجھاندے نیں۔ ایہ آپو وچ میاں بیوی نیں

کل: خاندان، پشت، نسل، قبیلہ (2) دو ہلاں لئی زمین دا ٹوٹا

-کل پات: خاندان دا اعمال ناما، تیرو دی نیک نامی

-کل چٹن: خاندان دی عزت نوں وٹا لاون

-کل دا ویر: پرانی خاندانی دشمنی

-کل نجاتا: اپنے خاندان بارے کجھ نہ جانن والا، خاندان وسارن والا

کُل: (ع) سبھ، سارا

-کل شئی: سبھے چیزاں (خف)

-کل شئی ہالک الاوجہہ: ہر شے ہلاک ہو جاوے گی سوائے (جس ول رب دی) توجا اے (وا)

-کل مختار: ہر شے دا مالک، مرضی دا مالک، آپ مختیار (احمد)

کلا: آرٹ، فن، مداری دا کھیڈ

-کلا کاری: فن، آرٹ

کلا: جنور وغیرا بنھن واسطے زمین وچ ٹھوکی کِل دی شکل دی لکڑ

کلا: پگ

کلاچہ: چپیٹن، کنڈ کے پھڑن، بوچن

کلال: شراب کشید کرن یاں ویچن والا (مث۔کلالن)

کلالاں: کلال دی جمع، شراب بناون/و ویچن والے

کلام: گل بات، شاعری، بول، مقدس آیت

-کلاماں: کلام دی جمع

کلاں دے: مشینی (کل: مشین)

کلانجا: پھاہی، کڑکی جو جنور پھساون لئی لائی جاوے

کلانسر: لطف علی دے سیفل نامے وچ اک دیو دا ناں

کلاونت: (ع۔ا) کلاونت، فنکار، کلا والا

کلاونت: فنکار، کلا والا

کلاون: (ک) چھٹن، اناج نوں خاص ڈھنگ نال چھٹن (2) دال یاں چاولاں وچ پکاون سے پانی پا کے نتھارن دے عمل نال صاف واتے کڈھن تے روڑ چھٹن

کلاون: (ک) کرلاون، چیکن، کوکن

کلاوے: کلاوا، جپھی، گلوکڑی

کلاہ: ٹوپی، تاج، پگ

کلاہون: (ک) بندن، بھنڈن، ناپسند کرن

کلب: (ع) کتا (بف)

کلب یمانی، شامی: کلب یمانی تے کلب شامی، اسمان اُتے دو تارا جھرمٹ

کلبلاون: (ک) ہلن، حرکت کرن، رینگن (خاص کر کیڑے وغیرا دا) (2) گھابرن، تڑفن

کلبوت: سچا، ڈھانچا، جسم (عربی "قالب" توں وگڑیا ہویا)

کلبی: کلب توں (کلب معنے کتّا) (علی)
کلپن: (ک) تڑفن' دُکھی ہوون' اندرے اندر سڑن (2) سوچن' خیال کرن
کلُک: کل جگ' بُرا زمانا
کلجے: (کُ+لجے) بے شرم
کلجھ: بھیڑا' رنا
کلجھن: (ک) اُلجھن' اندرے اندر سڑن
کلچٹی: کل چڑی' چنکبری' چکور پنچھی
کلچھن: بُرے لچھناں والی' بدنام عورت
کلچھنی: (ک+لچھن+ی) کلچھن
کلر: (کل-ر) لُون' تھور' کھار' شور
کلرا: ویکھو "کلر" کلراٹھی زمین
کلڑا: اکلا' اکو
کلڑی/کلھڑی: اِکلی
کلس: گنبد' گنبد دا خول
کلسن: (ک) درد محسوس کرن' رووݨ
کلغی: بادشاہ دی پگ اُتے ہیرے جواہراں دا طرا جو بادشاہ ہوون دی علامت ہوندا اے
-کلغی دار: مرغ پُھل' اِک پُھل جو عام کر کے کُکڑ دی کلغی ورگا ہوندا اے
-کلغی دھر: کلغی والا' سپ
کلک: کانا' جس نال قلم بندی اے
کلکاں: کلک دی جمع' قلم بناون والے کانے
کِل کِل: رولا
کلکن: (ک) بُہت گرم ہوون (تیل یاں گھیو دا) اُبلن
کلکن: (ک) تتر بولن' خُشی نال کِلکاری مارن
کلکی: ہندوواں دا اک تہوار
کلکھن: بُرا عمل (ک+لکھن)
کلکھیتر: کورو کشیتر دا مدان
کلکرا: بھیڑا (خف) مندا' تکلیف دیوک' غیر مناسب
کلم: زخم' پھٹ' گھاء' جراحی

کلماں: (غ ا) کلمہ
کلمل: بے قراری نال تڑفنی' بے چینی
کلمہ: گل' کلام' بول' عربی دا اوہ فقرا جو مسلمان ہوون دا مُڈھ اے
کلناسیا: کُل دا ناس کرن والا' پیو' پُتر تے پوترے نوں ڈنگن والا سپ
کلنجن: (ک) بُکاں نال پانی باہر سٹن' ہٹن (2) کنجن' سمیٹن
کلنک/کلنگ: (کالا+انگ) سیاہ داغ' بدنامی دھبا
کلنگ: لم ڈھینگ' اک قسم دی وڈی بطخ
کلنگی: کلغی
کلوت: کلوتر' آرا
کلوتر: آرا' آری
کلوٹے: کالے' کالے دِل والے
کلوخ: (ذ/فا) مٹی دی ڈھیم' کچا وٹا
کلور: (کال+اور) کل دل' موت ول' دُکھ ول' قہر' غضب' قلور' سیاہ' ظالم
کلوری: ویکھو "کلور"
کلوکا: کل دا' بیتیا' ماضی دا
کلوکڑی: کل دی' بیتی ہوئی' گذشتا
کلول: شوخی' خُشی' زندہ دلی' ناز نخرا' مذاق' کھیڈ کد' مسخری
کلوں: کل نالوں' کل توں (عم)
کلونت: کلاونت' فنکار
کلووشربو: کھاؤ پیو-(قرآن شریف دی پوری آیت دا ترجما اے "کھاؤ پیو تے اُجاڑا نہ کرو")
کلوہنا: کوجھا' کالا' بدصورت
کلوہنی: کلوہنا توں مث
کلوہیو: انھیر' کالا
کلہنی: لڑائی پاون والی
کلی: گیت دا اِک حصّا' راگنی (2) اَن کھڑیا پُھل
کلی: کلجگ' ایہ زمانا (نانک)
کلی: نِکا کِل یاں کِلا' کندھ دا کِل جس نال شے

ڈھکدے نیں
کُلی: جھونپڑی، جھگی (2) کُل، پوری، مکمل
کُلے پٹ ہوون: بوریا بسترا سمیٹن، مکمل ہجرت کرن
کُلّے: کُل، سبھ (مم)
کُلّے: کولھے اُتے، کمر وچ (وا)
کلیار: راجپوتاں دی اک ذات
کلیان: کلی، کِل ورگی کوئی شے جو کجھ ٹھکن لئی گڈی جاوے۔ ساز دا کِل جس نال تار لگدی اے، ملاح دے کشتی بنھن والے کِلّے
کلید: (فا) کُنجی، چابی
کلیلیاں: قصے یاں وردپاروں وغیرہ جیہن
کلیم: دوست، حضرت موسیٰ دا لقب
کلیں: کلیاں
کلیوں: کُل توں، سارے
کلیجے: قلیہ
کلہ/کلہ: لڑائی جھگڑا
کلھن: زور لاون
کلھیارے: کالھے، چھولے
کم: کاج، کار، کارا (2) وزن دی مقدار (3) تھوڑا
۔کم کار: کم کاج
۔کم ظرف: کمینا، نکے بھانڈے والا، تھوڑ بڑا
۔کم ویش: گھٹ ودھ، لگ بھگ
کماد: گنا، گنے دا کھیت
کمادے: کماد، گنے
کماری: کواری، سوہنی کڑی
کمام: کم، کم دی جمع
کمان: لکڑی یاں دھات دا مڑیا ہویا ٹوٹا جدے سریاں نال رسی بنھ کے تیر چلاون دا کم لیندے بن
کمانچہ: نکی کمان (2) اک قسم دی سارنگی (3) ساز وجاون والی کمان (4) کوٹھڑی، نِکا کمرا
کماندار: کمانڈر، فوج دا وڈا افسر کمان کرن والا، آگو
کمانہ: سارنگی دا گز، کمانی
کمانے: کملائے، جھکے، نڈھال، پژمردا
کمائیں: (ع ا) ویکھو "کمانے"
کماوندا: کروا (2) کھٹی کردا، کھٹدا
کماون: (ک) کمائی کرن، محنت کر کے حاصل کرن، پیدا کرن، حاصل کرن، کھٹن
کمائی: جویں کہ اوہ ہے (خف) پوری
کمائیاں: عبادت، ریاضت (اگلے جہان لئی کھٹی)
کمائیوئی: توں لایا، کھٹیا
کمایا: کیتا
کمایم: میں کمایا
کمبل: کنبل، کنبل
کمبن: (ک) کپکپاون، ڈولن، لرزن، تھرتھراون
کمبوہی: کج، سپ، گھوگے دے نکے نکے خول
کمبھ: ہاتھی دی مستک
کمبھ: ویکھو "کنبھ"
کمتا: کمایا گیا (ج)
کمتائی: تھوڑ، گھاٹ
کمترو: بہتا گھٹیا، نیچ
کمتی: گھٹ، گھاٹ
کمچی: چھڑی، چابک
کمدا: کنبدا
کمر: لک
۔کمر بندولی: کمربند، نالا، ناڑا
۔کمر کسن: تیاری کرن، کسے کم لئی اسباب بنھن
۔کمروں بنھ: کمربند، ناڑا، نالا
کمرخ: کپڑے دی اک قسم دا ناں
کمرٹے: مندے کم، بھیڑے عمل
کمگراں: کمان گراں

کمرکمیٹیاں: کمان کران والیاں عورتاں
کملا: جھلا (2) کمل، کنول (پھل)
کملانا: کملاون، مرجھاون
کملاؤ: کملا، جھلا، ناسمجھ
کملاٹے: کملا توں، پاگل، کملا، بے وقوف
کملی: جھلی، پاگل، دیوانی
کملیاں: کملا دی جمع، بے عقل، نادان، پاگل
کمند: رسی، گنڈھ والی رسی جس راہیں انسان یاں جنور نوں دوروں قابو کیتا جا سکدا سی۔ کندھ اُتے چڑھن دے کم وی آوندی سی
کمندری: پھندا لاون، کمند سٹن
کموتیں: بری موت نال
کموں: کم توں
کمی: کمات، تھوڑ، کسر
کمی زیادہ: تھوڑا بہت، کجھ نہ کجھ (مح)
کمی: کارکن، نیچ، معمولی کم کرن والا، ملازم
کمیابی: کمیاب، گھٹ ملن والی شے، تھوڑ والی شے
کمیت: اِک قسم دا گھوڑا
کمیں: کم، گھٹ، تھوڑا (2) کمی
کمیں: (غ،ا) تھلے، کچھوکے
کمینزمی: (ک-ی-ن-ڑی) کمینی
کمینول: کمین توں، کمین گاہ، محفوظ تھاں جتھے لک کے حملا کردے نیں
کمینی: نیچ
کمھاون: (ک) کرھاون، مرجھاون، مسکن
کن: جسم دا اوہ انگ جس نال اواز سُندے نیں
- کن پاٹا: اجیہا جوگی جو کن پڑوا کے مندراں پا لوئے
- کن پاٹی: ایسی عورت جنے زیور پاون لئی کناں وچ موریاں کرائیاں ہوون
- کن دھرکے: توجہ نال
- کن دھرن: گل سُنن، فریاد سن کے داد رسی کرن۔
- کن سن وچ: چپ چپیتے
- کن کھانا: رولا پاون
- کن لپیٹ/ولپیٹ کے ٹُر جاون: مقابلے توں گریز کرن، کمزوری یاں شرافت پاروں بے عزتی سہ لین
کن نہ کرنا: غور نال نہ سُنن، گل دی اہمیت نہ سمجھن
کن: کہنے، کس نے
کن: کتھے تو، کدھر
- کن گئے: کدھر گئے
کُن: (ع) ہو جا
- کُن فیکون: ہو جاتے اوہ ہو گیا (رب دا "کُن" آکھ کے سنسار بناون)
- کُن فیکونی: دیکھو "کُن فیکون"
کُن: وڈی ہانڈی، کُنہ
کنا: کُجا، ہانڈی
کنار: بغل، جھولی، چھاتی (جسمی)
کنارا: کنڈھا، سرا، دندا
کنارا کرن: اِک پاسے ہو جاون
کنال: وِیہہ مرلے زمین دا ماپ
کناں: کُجا (لا)
کنبل: کمبل، لوئی، کملی
کنبلی: کنبل
کنبھ: ہردوار، الہ آباد تے ہور دو تھاواں اُتے ہر 12 ورھے مگروں لگن والا میلا، برج حمل
کنت: کونت، مالک، شوہ، خصم، خاوند
کنتے: کنت
کنتھ: کنت
کنٹ: کونٹ، کونے
کنٹ کارا: اِک کنڈے دار جھاڑی
کنج: کواری کڑی جنوں مرد نے نہ چھوہیا ہووے
کنج: ہاتھی دا وکھالن والا دند (2) سپ دی ہر

ورھے تھن والی کمل (3) کنجن توں حاصل مصدر تے امر

کنجری: طوائف، جسم وچن والی عورت

-کنجری عدل: کنجری دا کیتا انصاف، اک کہانی جس مطابق کنجری نے مکر نال اک جھوٹھے امانت دار قاضی کولوں ماری ہوئی امانت کڈھ لئی

کنجک: نابالغ کڑی، کواری (2) لگام (ورنہ کنجکاں)

کنجن: (ک) کنجن، قمیض دے کف آنانہ چکن، لیشم، لیشن، سالیمن، تمیشن

کنجی: چابی (جمع: کنجیاں)

کنجر: ہاتھی (ناتک)

کنچن: سونا

کنچنی: ناچی، سونے نال لدی عورت

کند: جڑھاں نال لگن والے پھل، اوہ جڑھاں جو کھادیاں جا سکدیاں نیں (شکر کندی وغیرا)

-کند مول: شکر کندی ورگی اک بوٹے دی جڑھ جو بھن کے کھاندے نیں، تھوڑا نشا دیندی اے

کند: غصا، کینا

کند: کھونڈھی، تیز دے الٹ، بھاری، موٹی، بھدی

-کند فہماں: تھوڑی سمجھ والیاں، موٹی عقل والے

کندلی: سونے یاں چاندی دی تار

کندن: کھودن

کندن: کھرا سونا

کندی: کپڑے اُتے ٹھیکن

کندھ: دیوار (2) کنارا، کندھی

کندھ: موڈھا (کندھا/بف)

کندھاڑا: موڈھا، کندھاڑا

کندھاڑے: موڈھے اُتے

کندھی: (1) کندھ (2) کنارا (دریا دا) کنڈھا

کدھی

کندھے: موڈھے، کندھاڑے

کندھیں: کندھاں اُتے

کنڈ: پٹھ، جسم وچ ڈھڈ دے مقابل پچھلے پاسے سدھا تے ہموار حصا، پشت

-کنڈ وٹنا: کنڈ کرن، مونہہ موڑن، بے رُخی ورتن

-کنڈ ولا: پٹھ موڑ، ٹُر جا

-کنڈ ولانا: مونہہ پھیرن، شکل نہ وکھاون

کنڈا/کنڈڑا: ہاتھی نوں ہانکن والا نوکیلا ہتھیار

کنڈا: سنگلی، کنڈی، ایسی تھاں جتھے کجھ بنھیا جا سکے (2) نگران

-کنڈا جندرا: کنڈی تے تالا

کنڈاں: کنڈھاں، کونے

کنڈراں: خوف پاروں لوں کنڈے

کنڈڑے: کنڈے

کنڈڑیں کاٹھیں: گھاہ پھوس، تیلے

کنڈل: والاں وچ چکر تے گھیرے (2) مچھی پھڑن دا کنڈا

کنڈلی: نکا کنڈل، گول گھیرا

کنڈن: (ک) رڑن، بھٹھیاون

کنڈی: مچھی پھڑن والا کنڈا

کنڈے: تار وغیرا دے گول یاں ادھ گول ٹوٹے

کنڈیاری: کنڈیالی، کنڈے والی، خاردار

کنڈیاں: کنڈی دی جمع، کنڈا، مچھی پھڑن والے کنڈے

کنڈیاون: (ک) کنڈ ولاون، مونہہ پھیرن، کنڈ کرن

کنڈیتی: کنڈ کر کے

کنڈھ: پانی دا گھڑا یاں حوض

کنڈھی: کندھی، کنارا

کنڑی: کُنی (ہانڈی) گھڑا

کنز: خزانا (جمع: کنوز) (2) لغت تے فقہ دی اِک کتاب دا ناں

کنز قدوری: دو کتاباں دے ناں
کنز ہدایہ: کنزا لہدایت' اک کتاب دا ناں
کنس: راجا کنیش' شری کرشن جی دا ماما
کنش: کنشت' گرجا' پارسی عبادت گھر
کنعان: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں
کنعان: عراق تے مصر وچکارلا علاقہ' ایہ اجکل چار وسیاں شام' لبنان' اردن تے اسرائیل (فلسطین) وچکار ونڈیا ہویا اے' ایتھے حضرت یوسفؑ تے ہور بہت سارے نبیؑ جے
- کنعان افروز شمع: کنعان دے علاقے نوں روشن کرن والی مشال (حضرت یوسفؑ/غ)
کنعانی: کنعان دے علاقے دے' کنعان واسی
کنکھارا: بازگشت' موڑویں اواز
کن کھلڑی: کنکھل پہاڑیاں وچ بنے ہندو تیرتھ توں آون والا
کنگ: اک ساز جس وچ کدو دا خول ورتیا جاندا اے' اکتارے دی اک قسم
کنگال: غریب' منگتا' کمینا' کنجوس' خود غرض' مفلس' جہدے کول پیسا نہ ہووے' کنگلا
کنگالے: کنگلے' کنگال
کنگرائیاں: مٹی دے کھڈونے بناون والیاں
کنگروٹ: ریڑھ دی ہڈی
کنگری: لیس' چادر یاں دوپٹے دے کنارے اتے لائی جاون والی دھاگے یاں کپڑے دی نقشین پٹی' کنارا' چھت وغیرا دا کنارا یاں کنگرے
کنگریاں: چوٹیاں' اپرلے کنگرے
کنگرانی: جسمانی کرتب وکھاون والی عورت
کنگرن: (ک) سگرن (2) نچ کے بیٹھن
کنگل: ناری مخلوق
کنگن: گٹ یاں بانہہ دا زیور' چوڑا' کڑا
کنگھن: (ک) نفاق یاں فتور پاون' دہھاڑن' دھراں وچکار پاڑ پاون
کنندہ: (فا) کرن والا
کنندی: کنندہ توں مٹ' کرن والی
کنندے: کرن والے
کنن: (ک) کنگھن' ٹپن (2) مینہ ورھن' کنیاں پین
کنو: دھان دے پیال دا ڈھیر جس وچ کتے وڑ کے ارام کردے نیں
کنوتی: گھوڑے دے کن (جمع: کنوتیاں)
کنور: (کں' ور) راجکمار' شہزادا' راجپوت' محبوب
کنول: کول' پانی دا مشہور بوٹا تے اوہدا پھل' نیلوفر
کنوں: ناں توں' تھوں' کولوں' توں' تھیں
کنہ: اصل' حقیقت' بھتر' قدامت
کنہی: کنہیا' سری کرشن جی
کنی: ہانڈی
کنے: کن وچ (خف) (2) کول' پاس' نال (لا) تائیں' تک
کنے: کنارے' کنڈھے' لاگے
کنے: کنی' ہانڈی (بف)
کنیا: کڑی' کواری' مٹیار
کنیاون: (ک) کنی کھاون' جھکن' الرن' سنگن
کنیں: کناں وچ
کنہہ: کندھاڑا' موڈھا' کندھاڑے' موڈھے اتے
کنھے: ویکھو "کنہ"
کنہیا: سری کرشن جی دا لقب
- کنہیا کان: کنہیا تے کان دوویں سری کرشن جی دے لقب نیں
کنک: مشہور اناج' گندم
- کنک ونا (رنگ): کنک ورگا' کنڈی رنگ
کن: گنڈھے دی پنیری (2) مصدر
کرن کن: کن' کرن من
کنکوتی: کنڑی فصل اتے پیداواری انداز لاون والے کارندے (ایہ لوک غلط اندازے لا کے لوکاں کولوں بددعا لیندے سن)

کنکوں: کنک توں
کن من: کنیاں کِنیں' ہلکی بارش
کِنمناوݨ: (ک) کنیاں کِنیں' ہلکا مینہ ورھن
کَنی: بارش دا قطرا (2) چاولاں دے چِکن وچ
تھوڑی کسر (3) کِنارا' حاشیا
کو(ء): کوئی' کُجھ' ورلا
کواّ: کاں (پ)
کوات: کیہوات' گُمّن گھیر
کوار: کواری' دُولہن
کواسا: اکواسا' ذرا اُکریا ہویا
کواکب: کوکب دی جمع' تارے
کواکن: (ک) کوا توں' اکھواوݨ
کواو: (ک + واؤ) بو
کوائی: تبا (نانک)
کوبکو: کُو بہ کُو' ہر کُوچا گلی
کوبھا: (مد) کھوبھا' دلدل' چکڑ
کوبھاں: کھوبھے' دریا دھارے دا کنارے وچ
دھسن
کوپ: سِر' سری
کوپر: سِر' وڈا سِر' کھوپڑ
-کوپر کوب: سِر تروڑن والا
کوپریاں: کھوپڑیاں
کوت: پُونیاں رکھن دی ٹوکری (2) ہل دا ڈنڈا
کوتاہ: (فا) نِکا' مختصر
کوتاہی: سستی
کوترہ: اک سو اِک
کوتل: گھوڑے دی اک قسم جس اُتے سواری
اوکھی ہوندی اے
کوتن: (ک) اندازا کرن' کھیت وچ کھلوتی فصل دا
گوہڑ کرن
کوتہ: کوتاہ' نِکا' چھوٹا' مختصر
کوتھائیں: کتھائیں' بُری تھاں' نامناسب تھاں
کوتھرا: کتھرا' کتھرا' ناقص' خراب' مَیلا'
بوسیدا' بھیڑا' کمینا
کوٹ: قلعا' فصیل' شہرپناہ
کوٹ بدھوای: قلعا بنوایا اے
کوٹ ندی: ویاہ دا پلنگھ (2) جزیرا ٹما
کوٹ: سمت' پاسا
کوٹا: کٹ کے صاف کیتے جوں
کوٹے: کوٹ' علاقا' پنڈ' سمت
کوٹھچو: دیکھو "کوٹھچل"
کوٹھچل: چنچل' شرارتی
کوٹھس: دیکھو کٹھس
کوٹھی لیکے: جسم بھلی وانگ لٹکے
کوٹھے: اناج دے گدام' کمرے' گھر
کوثر: جنت دی اِک نہر
کوجڑا: کجّا' کوزا' دکھو دا لوٹا
کوجھ: (غ ا) کوجھے' بدصورت' کروپ
کوجھی: بدصورت' کروپ (خف)
کوجھیٹیاں: کوجھیاں
کوچ: روانگی' چلانا (2) جُلاہے دا وڈا بُرش' کُچ
-کوچ دا اُوی: کوچ دے حکم اُتے زبردستی
عمل کراوݨ والا
-کوچ مقام: جتھوں کوچ کرن اے' ایہ دنیا
کوچیس بھریا: کچ بھریا' بے تھا
کوچک: (فا) کوچک' نِکا' نکی عمر دا' بالک
کوچکے: نکے کنڈیالے والے
کوچن: (ک) کوچی مارن' مانجن' صاف کرن' پوچن
کوچہ: (فا) گلی' محلا
-کوچہ بہ کوچہ: گلی گلی
کوچھا: گود' بغل' جھر
کوداڑ: کُداڑ
کوداوے: (غ ا) کداوے
کودک: بال' بچّا' منڈا
کودھرا: اناج (و.ن کودھرے/بف)
کوڈی: بُہت تھوڑی جہی رقم (پرانے زمانے وچ

کوڈی نوں سکے دے طور تے ورتدے سن
کوڈی: پڑ کوڈی' پنجاب دا اک کھیڈ
کوڈے: کڈے' نچے (خف)
کور: (فا) انھا' کورا' محروم' وانجھا' نہ ویکھن والا' بے رحم
کور: جس فصل نوں پانی نہ دِتا جاوے (2) سجاف' کنارا' کسر' گھاٹ' تھوڑ' عیب
کورنکورے: کوارے' نویں نکور
کورا: رُکھا' مطلبی' ان لکھیا کاغذ
کورنش کرن: تعظیم کرن' سر جھکاون
کوری: پانی پیون دی کٹوری یاں جھجر
کوڑ: کڑتن' غصا' کسیل
-کوڑ ہوون: غصے ہوون' ناراض ہوون
-کوڑنا: غصے وچ آون
کوڑ: جھوٹھ
-کوڑ پسارا: جھوٹھا کھلارا' فانی دنیا
-کوڑ دلاسا: جھوٹھی تسلی
-کوڑا: جھوٹھا
-کوڑاں: جھوٹھ
-کوڑاویاں: کوڑیاں' نقلی' جھوٹھیاں
-کوڑے مزے: جھوٹھے سواد' جھوٹھی لذت
- کوڑیاں: جھوٹھیاں
کوڑما: پروار' ٹبر' خاندان' گھرانا
-کوڑمے دا ناؤں: خاندان دی شہرت
کوڑھ: جذام دا روگ جس وچ انگ گل سڑ جاندے نیں
کوڑھنا: کڑھن' غصے وچ بلن
کوڑھیاں: کوڑھ دے مرض والیاں' بھیڑیاں
کوزہ: مٹی دا لوٹا' کجّا
کوس: کوسن توں امر تے حاصل مصدر' مندا بولن' کوسن
کوسا: تتا' ہلکا گرم' رُکھا (ور کوسے)
کوسالا: کسالا' روگ' بیماری' دُکھ' تکلیف' جھگڑا' بھمبیخ
کوسن: بددعا دیون' برا آکھن' مندا بولن
کوصفت: کمفت' برائی' خامی' بُری صفت
کوفی: اک رسمّ لخط' جس نال صدیاں پہلاں عربی زبان لکھی جاندی سی' ایس وچ نقطے تے بِنتاں (اعراب) نہیں ہوندیاں سن
کوک: ککار' فریاد
کوکا: نک دا لونگ
کوکاک: کوکن والا
کوکاؤ: کوکن والا' فریادی
کوکب: (ع) وڈا تارا' لشکواں تارا
کوکر: کتا
کوکری: (ک+کری) بُرے کماں والا/والی' بدقسمت
کوکش: سکے پیلو
کوکڑیاں: کوکاں
کوکلے: تِلی تار نال لگن والے موتی
کوکن: (ک) پنچھی دا بولن (الو وغیرا) چیکن' کوکو کرن' کوک مارن' اچی بولن
کوکنار: پوست (افیم) دا بوٹا تے پھل
کوکو: قمری دا بولن (مراد بندے دا رب نوں پکارن/ بلھا)
کوکینڈی: کوکدی' ناہراں ماردی
کوکینی: کوکدی
کوکھڑی: کُکھ' نِکا ڈھڈ
کول: نیڑے (2) موری
کولا: نرم ملائم' کومل' نوا (ور سولے)
کولا: وزن چکن دے معاملے وچ اناڑی' بُری عادت والا لدو جنور
کولڑا: کوڑا
کولڑا: کولا
کولڑو: بُری طرحاں دی
کولڑے: کولے' کوٹلے' بُرے ویلے

کولو کولی: نیڑے نیڑے
کولہ/کولھ: کول
کولے: کول' نیڑے (2) کوئلے' بالن
کوُلے: (ک-سوتّلے) بھیڑے' ماڑے
کولیں: (ک-سول-لی-ں) کولے' بُرے' غلط' خراب (راہیں پئی کولیں: میں کولے راہ پئی/غ)
کولھ: کول' نیڑے
کولھن: (ک) کھجھن' چڑن' بے چین ہوون' رووݨ
کولھو: تیل یاں عرق کڈھن والی مشین
کومل: کولا' ملائم' نرم
کوُں: نوں
کون و مکان: دنیا جہان' سنسار
کون و مکان دا والی: رسول کریم صلعم
کونت: کنت' خاوند' محبوب' یار' مالک' رب
-کونت وسارن چیسی: کنت نوں وساونا پوے گا (رب نوں بخشنا پوے گا)
کوُتل: کوتل' بنا سوار گھوڑا جو سواری دے نال نرا سجاوٹ لئی ٹردا سی
کوُنج: مرغابی دی اک قسم جو ڈار توں وچھڑ کے بڑی دردیلی اواز کڈھدی اے (جمع: کُونجاں)
کونجڑی: کونج
کوُنجڑیاں: کونجاں
کوندݨ: (ک) بجلی' چمکݨ' لشکݨ' لشکارا
کوُنڈا: کنڈی
کونسلے: کونسل (وچ کونسلے: کونسل وچ)
کوݨ سداونی ہیں: کیہ شے ایں' برادری کیہڑی اے
کوݨ سو: کیہڑا
کوݨ کوئی سیھ جاݨے: کوݨ اے جیہڑا پوری جاݨ سکے
کوݨ وقوف: کیہڑی عقل اے؟ (یعنی کوئی عقل نہیں)

کووݨ: (ک) بولݨ' گلاں کرݨ' آکھݨ' دسݨ
کوہ: (فا) پہاڑ
-کوہ پیکر: پہاڑ ورگے جُسے والا
-کوہ شکن: پہاڑ بھنن والا' مُراد فرہاد
-کوہ قاف: قاف دا پہاڑ' جتھاں پریاں دا دیس
کوہ: کوہݨ توں امر تے حاصل مصدر' حلال' ذبح
-کوہ کھاوݨ: ذبح کر کھاوݨ
کوہا کاہی: ذبح کرݨ دا کم
کوہ: کوس' دو پوݨے دو میل دا پینڈا
کوہاڑا: کہاڑا' وڈی کہاڑی
کوہاں: حلال کراں
کوہاوے: ذبح کراوے
کوہائیو(یو): کہایو' ذبح کرایا
کوہجڑی: غ/ا' کوجھڑی' کوجھی
کوہجی: غ/ا' کوجھی' بدشکل' بد صورت
کوہڑیاں: ویکھو "کوڑھیاں"
کوہسار: (فا) پہاڑ
کوہستان: کوہ' پہاڑاں دا علاقا' پہاڑی سلسلا
کوہل: کول' نیڑے' کولہ
کوہندی: حلال کردی' ذبح کردی
کوہݨ: کوہوݨ' ذبح کرݨ' قتل کرݨ
کوہی: کوہنا' حلال کرنا
کوہی: اک نشا آور بوٹی جہدا زہر پاگل پݨ دا اثر رکھدا اے (2) گانجے دے پھلاں دی بݨی چرس
کوہی: کوہ' پہاڑ' اک گوشت کھاونا پنچھی
کوہیا: ذبح کیتا' قتل کیتا
کوہیاں: کوہی دی جمع' اک گوشت خور پنچھی
کوہیں: کوہاں تک' میلاں تک' دور دور
کوئ: کوئی
کوئل دا کانگ ہووݨ: ویاہ وغیرا وچ بُہتا گاوݨ کارݨ عورت دی اواز دا بھارا ہووݨ
کوٹلا گھولݨ: مونہہ کالا کرݨ' الزام لاوݨ
کوٹلیاں: کولیاں دی

کوئی مادر جایا: کسے ماں دا جمیا
کوئے: کسے نوں، کوئی
کوئے: بولے ("کوون" توں)
کوئے : "کو" توں
کوئے جاناں: محبوب دا گلی محلّہ
کویا: بولیا
کویسر: کوی سُر، گاون، شاعر دا گیت
کویلا: (ک+ویلا) ناوقت، بے وقتا، دیر نال
- کویلے: دیر نال، مندے ویلے، غلط ویلے
کوینکہ: کویں کہ، کسراں، کنج
کویسا: کیسا، کنج دا، کیہ، کاہدا، کہیا (2) بھیڑا، فضول
کویسی: کہو جہی، کیسی
کو یہے: کہو جہے، بُرے
کویہیں: کسے وجھا نال
کہ: آکھ، بول، دس
کہ: کے
کہا: کوہ، کوہ کے، ذبح کرا کے
کہار: ڈولی وغیرا چُکن والے
کہاں: کہواں، آکھاں (2) کیہ، کتھے
کہانی: قصا، افسانا (2) گل بات
کہاون: اکھواون
کہاونی: کوہن والی
کہاوہ: چرچا، پکار، کوک، فریاد
کہاہا: ہاہاکار، رولا
کہاع: رولا رپا، چیک چہاڑا، ظلم دی دہائی
کہائی: فقیراں دی لنگوٹی
کہائیں: ویکھو "کہائی"
کہتر: کہ تر، گھٹیا
کہس: کیہ سو
کہف: (ع) غار، ہور ویکھو "اصحاب کہف"
کہکالی: لونبڑی بولن دی اواز
کہکان: اِک قسم دے گھوڑے

کہکن: لونبڑی دا بولن
کہم: مینوں آکھدا اے
کہندا: کس دا، کہدا، کہیں دا
کہنہ: پُرانا
کہن: (ک) بولن، اچرن، آکھن، گل کرن، دسن، بیانن
کہوں: کدھرے، کتے
کہی: آکھی، دعا، اچھیا
- کہی وگی: آکھی بددعا دا اثر ہو گیا
کہی: کنج دی، کیسی
کہے: کنج دے، کیسے (2) آکھے (کہنے چھڈے) کہے: سوالیا
کہے ڈھوو ے: سوالیا نہ، اساں نہیں کیتے
کہے لگ گئی: آکھیا من گئی
کہیا: آکھیا، کہی گل، سنیہا
کہیر: دھند، غبار، کہر
کہیلے: گماہ، زرڑے، کانے، گماہ پھوہ (کانہ کہیلے)
کہیں: کسے
- کہیں کم دے: کسے کم دے
کنو: نوں، کوں
کئی: کائی، کوئی
کی: (ع،ا) کیہ
کی بی: جد کدی
کے: کیہ
کے ول: کدھر نوں
کیا: کیہ
- کیا تھی پیا: کیہ ہو گیا؟
کیا ہریوں کیا خشکوں: کیہ سُکا تے کیہ ہرا (یعنی سبھ)
کیاڑا: گدی، جسم دا اخیرلا حصا (پرانے ویلے زبان توں برے لفظ کڈھن دی سزا جیبھ کھچ لینا ہوندا سی)
کیائی: کیہ

کیرہ: تیر، خنجر
کیترا: کِنا، کِنّا کُو
کیتڑے: (کے-ت-ڑے) کِنّے
کیتڑے: (کی-ت-ڑے) کیتے
کیتڑیاں: کِنّے ای
کیتس: کیتا سُو، اوہنے کیتا
کیتم: میں کیتا
کیتم: میتوں کیتا
کیتو: ساتوں کیتا، توں کیتا
کیتوس: کیتا سو، مقدر وچ لکھیا سو (رب نے)
کیتی: (کے-تی) کِنّے، بُہت، کئی، کِنیاں
کیتی: کِنو جہی، کہی، کیسی
کیتی اوس دی: اوہدے کیتے کم
کیتے: کِنے ہی
کیتے: لئی، واسطے، کارن
کیتیاں: (کے-تی-آں) کئی، کِنیاں، اَن گنت
کیتھاہوں: کِتوں، کِتے
کیجو: بھاویں، اگرچہ (2) کرے
کیجے: (کی-جے) کریئے، کرو
کیچ شہر: کیچ مکران، پُنّوں دا شہر
کیچن: کرن، کیتا جاوݨ
کیجئے: کریئے، کرے
کیخسرو: ایران دا اک بادشاہ
کیڈ: کیڈیاں، کِنیاں
کیڈک: کِنے کُو، کِڈے کُو، کیڈی/کِنی کُو
کیڈے: (کے-ڈے) کدھر
کیر: کِکا
کیرو پانڈو: مہابھارت دے مشہور کردار کورو پانڈو، جہناں وچکار لمایدھ ہویا سی
کیری: (کی-ری) نمانی، وچاری
کیری: سواہ، کوئلے دا چورا، کولا، کُشتا
-کیری پئی: سواہ پئی (والاں وچ)
کیری: (کے-ری) وتھوڑی، مُٹی، پائی

کیری: دی
کیرے: (کی-رے) کینے، مُکھے، وچارے، غریب
کیرے: دیوے
کریہ: کرودھ، نفرت
کیرھے: کہڑے
کیڑ: تلی دا وچکارلا حصّا (2) خبر، اطلاع
کیس: (کی-س) حسد، بھتے
-کیس کریندی: غم کردی، دُکھ کردی
کیس: (کے-س) وال، زلفاں (2) حادثا
کیسر: زعفران، کشمیر تے یونان وچ اُگن والا اِک گٹھیلا جس دے پُھلاں وچلے وال کیسر اکھواندے نیں، دواواں تے پکواناں وچ ورتیندے نیں (2) کیسری، زرد
-کیسر تریئے: کیسر وانگ پیلی ہوون والے
کیسو: اِک پُھل
کیسوں: کیس توں (کیس: وال)
کیسے: کسراں، کویں، کنج
کیش: اعتقاد، یقین، سوچ، انداز، سچا، خُو، خصلت، گُن، وصف، یقین رکھن والا
کیشی: کیش توں، کیش ہوون
کیف: مستی، نیندر، نشا، خمار، سرور
کیف کٹوری: نشے دا پیالا، جام
کیفی: مدہوش، نشے وچ، کیف وچ
کیکاؤس: ایران دا اک بادشاہ
کیکر: کِسراں، کویں، کنج
کیکوں: کِسراں، کویں، کنج
کیل: کلول، کھیڈ، انند (بف)
کیلن: (ک) منتر پڑھ کے کِل کڈھݨ، وَس کرݨ، قابو پاوݨ
کیمیا: اک علم جس وچ معمولی دھات نوں سونے وچ بدلدے نیں۔ فیض اپڑاونا مراد اے (اجکل ایس علم دا تصور بدل گیا اے)
کیں: کس دے، کِہدے

کین: کینا' حسد
کیشماں: گلے دا اک زیور
کینڈی: کس دی' کیں دی
کیندے: کیں دے' کس دے
کیندے: کدھر
کینے: (کے -نے) کتھے' کدھرے
کیہ: کنج دا' کویں' کنج
کیوان: زحل سیارا' سورج پروار دا چھیواں سیارا جو اکثر منحوس سمجھیا جاندا اے
کیوانی: سیارا زحل دا (منحوس اثر)
کیول: نرا' صرف (ملما)
کیول ناں جنگ جڑے گا: فیر جنگ کیوں ہووے گی
کیویں: کویں' کنج' جویں دی ہووے' ہر گل اُتے
کیہ دی: کون' کاہدی
کیہا: کیسا' کنج دا
کیس: کیہو سو' اوہنے آکھیا
کیہی رونس: کویں' کنج

کھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 39واں اکھر ایہ خالص دیسی اواز اے تے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے برابر دا اکھر لکھیا (ਖ) اے۔
کھا: کھاون توں امر تے حاصل مصدر
کھابا: کھاون پیون دا کم' کھاون والی شے (2) حرام یاں مفت دی کمائی دا وسیلا
کھابڑی: اچی نیویں یاں ٹٹی بھجی سڑک' کھاڑ
کھابن: (ک) رسی نال موہنہ بنھن (ڈنگر دا)

کھاپہ: کھپاؤ' کھپن دا کم
کھاج: کھرک (2) کھاجا
کھاجا: خوراک' طعام' غذا
کھاجن: کھاون والی شے' کھاجا
کھاجن: (ک) کھرکن' کھاج کرن
کھاد: کھیت نوں طاقت دیون لئی پائی جاون والی روڑی یاں مصنوعی شے
کھادو: توں کھادا' کھا لیا
کھادھی: (ج ا) کھادی
کھاڈا: چھجا' چھپڑ
کھاڈی: ٹھوڈی (دمودر)
کھاڈے: کھڈے' ٹوئے
کھار: شورا' لون' کلر' سجی' اک ریگستانی بوٹا جس نوں ساڑ کے سواہ سوڈے دے طور اُتے کم آوندی اے' دوائی تے صابن وچوں ورتدے نیں
کھارا: لونا' کھار والا (2) وڈا ٹوکرا (عام کر کے کانیاں دا بنیا)
کھاراں: کھاری' سواہ والے' ریگستانی بوٹے
کھارڑے: کھارے
کھاری: ٹوکری
کھاری: "کھارا" توں
کھارے چڑھن: ویاہ دی اک رسم جس وچ لاڑے نوں نہواندے تے گیت گاندے نیں
کھاڑ: کھڑکار
کھاڑی: خلیج' خشکی اندر دور تک گیا ہویا سمندر
کھالا: نکی نہر' خلیج' کھاڑی' نالی
کھالن: (ک) کھال کڈھن' نالی کڈھن' کھال وچوں مٹی کڈھنی
کھامن: (ک) بند کرن' پکن ویلے برتن دا موہنہ آٹے نال بند کرن
کھان: کان' معدن' جس وچوں کوئی دھات نکلدی اے
کھانگڑ/کھانگھڑ: دودھ دی مدت پوری کر چکی مجھ

گاں
کھان: کھاون، خوراک
کھاوس: کھادا سو
کھاوسی: کھاوے گا
کھاوم: میں کھاواں
کھاوم: میں کھاوا
کھاون: (ک) مونہہ وچ پاون، ہضم مٹاون، چکھن، بھوجن کرن
- کھاون ہاری: کھاون والی، وڈھن والی، چڑیل
کھاہدی وِیچ کمائی: علم فضل راہیں دُنیا کمالئی، علم گوا وتا تے دنیا کما کے کھا گئے (باہو)
کھاہڑا: راہ، جنگل وچ ڈنگراں دے چلن نال بنیا راہ
کھاہن: کھاون، کھان
کھائی: ٹویا، خندق (2) کھاون توں، کھادی
کھباڑی: اک رُکھ دا ناں
کھبرا: موٹا رسا
کھبل: (کھب-بل) گھاہ دی اک قسم جو سخت ہوندی اے، کھاون اوکھا اے تے رسی وغیرا وٹی جا سکدی اے
کھبھائی: گھمائی
- کھبھائی واہن: گھمائی وچ کھلے پا کے چلاوندیاں
کھبھن: کھوبھا، چکڑ، دلدل
کھبھن: (ک) چبھن، وجن، دھسن
کھپ: رولا، رپا، شور
کھپ: کھپن
کھپ: اک ریگستانی بوٹا
کھپاتا: ضائع کرن (مغز)
کھپاون: (ک) ضائع کرن، شامل کرن، وچے پورا کرن
کھپر: ٹھیکرا (2) سر دی کھوپڑی (3) ہدوانے دا ٹوٹا (4) چڑھاوے دا بھانڈا
کھپرا: کھپر (2) شکاری یاں جوگی دا پیالا جس وچ کھانا گرم کردے نیں (3) اک قسم دا زہری سپ
کھپراون: (ک) تریڑاں یاں وِتھاں بند کرن
کھپری: کھپر، کھوپڑی، فقیری پیالا یاں کشکول
کھپریا: کھپرا، سپ دی اک قسم
کھپن: (ک) مکن، ختم ہوون، خرچ ہوون، ضائع ہوون، وکن (2) اکن، تھکن، ہارن، ٹٹن، کڑھن، کلپن
کھپوٹ: کھوٹ نال تابع مہمل (کھوٹ کھپوٹ)
کھپے: پوری ہو جاوے، سما جاوے
کھپھن: کفن
کھتّ: وڈا ٹویا
کھتا: کھرلا، پچھا
کھتری: ہندوواں دی اِک ذات، بانیا
کھترے: پریشان، تشویش (خف)
کھترا: زمین اندر بنیا چھپے رکھن والا تھاں، تہ خانا
کھترڑے: مندا حال، خستا حال
کھترڑے پانا: کھتے پاون، پچھے پاون، گمر پاون، تہ خانے سٹ دیون
کھتی: کھیڈن واسطے زمین وچ کڈھیا نِکا جیہا ٹویا
کھتیاں: چن ستاریاں دا جھمکٹا، ست سہیلیاں دا جھمکٹا
کھتیما: کھسیا ہویا، کھوہیا ہویا
کھتھم: میں کھتھیاں، کھوہیاں، پٹیاں
کھٹ: منجی، کھاٹ
کھٹ: کھٹن توں امر تے حاصل مصدر
کھٹی: کمائی، نفع، کھودی
کھٹ: مک، ختم
کھٹا: کھدوا
کھٹیاں: کماواں (2) کھوداں
کھٹاوے: کھداوے
کھٹڑ: اوکھی طرح والی

کھڑکو: ڈکیا، کھڑیا

کھٹکن: (ک) کھڑکن، وجن، کھڑکایا جاون، چبھن، رڑکن، خلش ہوون

کھٹکن: (ک) کھڑکن، اہوڑن

کھٹکھٹاون: (ک) کھڑکاون، ٹھکن، دستک دیون

کھٹن: (ک) پٹن، کھودن، ٹویا کڈھن (2) کمائی کرن، نفع کماون

— کھٹن ویلہ: کمائی کرن دا ویلا (بف)

کھٹن: (ک) پٹن (ع) (2) مکن، ختم ہوون

کھٹنا: دبی شے نوں کسی نال کھود کڈھن، کھٹن

کھٹولا: منجی، کھاٹ

کھٹی: کمائی (2) ترش ذائقے والی

کھٹی: ڈھیلا، روڑی، نکا کھٹا

کھٹے: دوھ چونڈیاں لت مارن والے پشو

کھٹیا: دبی شے نوں کڈھیا، کھودیا، (2) کمایا

کھٹیا وٹیا: کل کمائی، لیکھا جوکھا

کھٹیاں: جتیاں (چل)

کھٹیاون: (ک) کھٹا کرن، ترس کرن

کھٹیکن: چمڑا ٹھیک کرن، چمڑا رنگن والیاں دیاں عورتاں

کھجاون: (ک) تنگ کرن، زچ کرن، کھجھاون

کھجل: خراب خوار

کھجھن: (ک) چڑن، غصہ کرن، ناراض ہوون

کھچ: مذاق، چول، مندا بول، بکواس

کھچ: کشش

کھچ: کوڑے دے مخالف پاسے دا ٹویا

کھچڑی: رلا کے پکائے ہوئے دال چاول

کھچکن: (ک) کچک جاون، مکڑن، خراب ہوون

کھچن: (ک) جکڑن، دھروہن، کھسیٹن

کھچن: بھوگ کرن، جماع کرن

کھد: زبان تے جباڑے (دا سالن)

کھدائی: زمین پٹن دا عمل

کھدبداون: (ک) آبلن، جوش کھاون

کھدر/کھدڑ: دیسی کھڈی اُتے بُنیا گیا موٹا سوتی کپڑا

-کھدر پوش: کھدر دے کپڑے پاون والا، غریب

کھدکھداون: (ک) اُبلن، کھدبداون

کھدن: (ک) کھدیڑن، نساون، دور بھجاون

کھدو: لیراں تے ٹاکیاں بھریا گیند

کھدیڑ: کھادا پیتا، اوجھری وچ پئی خوراک (2) کھدیڑن توں امر تے حاصل مصدر

کھدیڑن: (ک) بھجاون، نساون، دھتکارن، کھادا پیتا کڈھن، کٹن

کھدھو سے، کھادا سی

کھڈ: ٹویا، کھائی، کھڈا

کھڈ: ٹویا، موری، سپ چوہے رہن دی تھاں

کھڈار: کھڈاری، کھیڈن والا (2) چڑ، چلاک

کھڈارے: کھڈاون والے، ماپے (لا)

کھڈاہاں: (آو) کھیڈیے

کھڈ کھنے: ویاہ دی اک رسم جس وچ دوہلا نوں نیگ دینی پیندی اے

کھڈوالی: کھڈوال، کھڈاں وچ رہندے جنور

کھڈی: کھودی ہوئی تھاں (مراد قبر/شع)

کھڈے: کھدرے، کونے

کھڑ: پیر (ڈنگر دے)

کھرا: پورا، خالص، صحیح، پیار، انتہائی

— کھرا دریڈا: انتہائی اوکھا، انتہائی دُور

کھرا: نہاون دھوون دی تھاں، کندھاں توں بنا غسل خانا

کھرچن: (ک) کھوترن، رگڑن، کریدن، بھانڈے وغیرا توں کسے شے نوں کھرچ کے لاہون

کھرچن: دیگ وغیرا وچ تھلے لگے چاول، تہ دا مال

کھردا: کھڑکدا (مم)

کھرکن: (ک) کھجاون، کھرک مٹاون

کھرکے: کھوتے دے بچے (ج)

کھرکھرا: کھرکھنا، گھوڑے نوں رگڑن
کھرکھس: (ک) بکھیڑا کرن، تحول کرن
کھرل: جٹاں دی اِک ذات (2) سُرما یاں دوائی
پیسن والا بھانڈا
کھرلائی: کھرلی، پشو نوں چارا پاون لئی بنائی تھاں
کھرن: (ک) پانی دی کھسر پاروں مٹی دا کھُر
جاون، کھلن، حل ہوون
کھرنا: کھڑکن، وجن
کھروچن: کھرچن، کریدن
کھرود: کھپ، فساد، ضد، اڑی
کھروڑاں: پیر، پنجے، کھُر
کھرونڈن: (ک) کھوترن، کھرچن، نوچن، کھونڈن
کھری: پیر دی اَڈی، گِٹے
-کھری بھنن: تیز چلن یاں دوڑن
کھڑ: لے جا کے (ا)
کھڑ: کھلو
- کھڑ دُنبی: پُو چپل رچک کے چلن والی، بے
حیا، موٹی تازی
کھڑ: رُڑھ نال تابع مہمل، رُڑھ کھڑ
کھڑا: کھلوتا
کھڑا(ع): گوا
کھڑاتی: کھڑاچی، گواچی، گمشدا
کھڑاچ: گواچ، کھڑاچن توں امر تے حاصل مصدر
کھڑاچن: (ک) گمن، گواچن، کھڑ بچن
کھڑاک: اواز، کھڑکار
کھڑاندا: گواندا
کھڑائی: گرائی، ضائع کیتی، گواچی
کھڑائے: کھلوائے (و، ن کھڑائیاں)
کھڑایا: گوایا
کھڑایا: کھڑا ہویا (پچل)
کھڑائیس: کھلوائے سو
کھڑبڑ/کھڑبھڑ: بھیڑا، شرارت
کھڑبڑاون: (ک) کھڑبڑ دی اواز پیدا ہوون

کھڑبین: کھوبھا، دلدل
کھڑبین: (ک) نویں دُدھ ہوون، کھمن ہوون (گاں
مجھ دا)
کھڑبہ: ناہموار، اُپڑ ھرا
کھڑبھن: (ک) کھہڑن، ٹکراون، جھگڑن
کھڑدا: لے جاندا
کھڑدیں: کھلوندا ایں
کھڑسن: لیجاون گے، لیجاسن
کھڑکار: (ذ) کھڑکن دی اواز
کھڑکنا: لے کناں والا
کھڑکن: (ک) وجن، کھنکن، کھڑکھڑ کرن
کھڑکن: (ک) کھنکن، بھجن، اہوڑن، بجھرن
کھڑکے: بیتے، گزرے
کھرکھڑاون: (ک) بھانڈیاں دا ٹکرا کے اواز پیدا
کرن
کھڑگ: کھڑے گا، لیجاوے گا
کھڑل: کھڈا، ٹویا
کھڑلت: بوہے دی چوکھٹ دی لکڑ
کھڑن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون (2) گواچن، گم
ہوون (3) لے جاون
کھڑن: (ک) کھلن، پھُل کھلن، کھلکھلاون، ہسن
کھڑنے: لیجاونے
کھڑو: لے جاوو (2) کھلوو
کھڑوسی: کھلووے گا
کھڑوتی: کھلوتی
کھڑی: کھلوتی (2) میاں محمد بخشؒ ہوراں دے
علاقے دا اِک پنڈ جتھے آپ دفن وی نیں (3) نال
لے گیا
- کھڑی بانہہ کر کے: سر اُتے بانہہ رکھ کے،
فریادی لوک سر اُتے بانہہ رکھ لیندے تاں مظلوم
سمجھے جاندے سن تے اوہناں ول چھیتی توجہ دتی
جاندی سی
کھڑیا: لے گیا، لے جایا گیا، لے گئے (2) گواچیا

کھڑیں: گوائیں (2) لیجائیں
کھڑیندا: کھڑاچدا، گواچدا، ضائع ہوندا
کھڑیوں: کھلوون
کھس: کھو، کھو کے
کھسا: دیسی جُتی دی اِک قِسم
کھسدا: توجا کردا، خیال کردا (ہ)
کھسدے: کھوہندے
کھسکن: (ک) سرکن، ہٹن، حرکت کرن، جاون
کھسم: خصم، مالک، خاوند، شوہ
کھسم مریے توں کھوہیا
کھسم حیاتی: میری حیاتی کھوہ لئی
کھسمانہ/ کھسماتا: راکھی (کھسم توں)
کھسن: (ک) کھوہوں، دھکو زوری لے جاون
کھسن: (ک) دند کڈھن، کھسیاون
کھسن: (ک) کھوہیا جاون، قبضے وچوں نکلن، ٹٹن، اُدھڑن، نوچیا جاون
کھسوٹن: (ک) کھوہون، نوچن، کھوہنڑن، کہن
کھسی: کھوہی
کھسے: کھوہوے
کھسے: ڈولدے نیں (نانک)
کھسیاون: کھسکن، پچھے ہٹن (2) شرمندا ہوون
کھسین: کھوہویں
کھسے: کھوہیے
کھکھڑی: خربوزا
کھکھوڑن: (ک) نوچن، کریدن
کھکھے کاسی: خالی پیالے والا، جو غریب ہوندیاں دی منگن نہ جاوے
کھگ: کاں، پنچھی (2) اک قسم دی تلوار دا ناں
(3) کھگن توں امر
کھگن: (ک) کھوون، کھوترن
کھگیاں: خرابیاں (پچل)
کھل: کھلڑی، جلد، چمڑا
کِھل: مذاق ہاسا، ہس

کُھل: کھلا، ازادی
کھل بہارا: کھل بہار، موج میلا
کھلا: کھلوتا، کھلو کے، کھڑا
کھلا: جُتی، پولا
کھلارو: کھنڈاری، کھنڈاونہار
کھلبلاون: (ک) کھدبداون، اُبلن، کھولن
کھلدا: کھلن توں، مذاق اُڈاندا، ہسدا
کھلدے: ٹھٹھے ماردے، مذاق اُڈاندے
کھلرن: (ک) پھیلن، پسرن
کھلڑی: کھلڑی، جلد، پوست
کھلڑے: کھلے، جُتیاں
کھلساون: (ک) چڑن، ناراض ہوون، غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون
کھلن: (ک) چڑن، ناراض ہوون، غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون
کھلن: (ک) ہسن (2) کھڑن
کھلن: (ک) مارن، کٹن، بھنڈن
کھلو کھل: ہاسا مذاق، ٹھٹھا
کھلوارن: (ک) کھڑا کرن، کھلیارن، نشر ہوون، کھلرن
کھلواڑا: کھلیان، فصل دا ڈھیر
کھلوت: کھڑوت، جمود، ٹھہراء، ارام، تسلی
کھلی: کھڑی، کھلوتی
کھلے: کھلوتے
کھلیارے: کھلوائے
کھلیاں: (کھلے-آں) کھلوتے ہوئے، کھلوتیاں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتی آں، کھلی آں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتیاں
کھلیاں ماردی: ہسدی کھیڈدی
کھلیناں: کھو لمدی آں
کھماج: اک راگ دا ناں
کھماج: لوہے دی اک قسم (ع) (2) اِک راگنی دا ناں (کھماج)

کھُمبّ: کھمبی، مشروم، اِک قسم دی اُگن والی شے جو اکثر ساون تے کھروں اُگدی اے۔ ایہدیاں بعض قسماں دا سالن بناندے نیں
کھمبنڑ کھنبہ، پنچھی دے کھمبھ
- کھمبے کھنڈیرے: کھنبھ چھنڈے، اُڈن دی تیاری کیتی
کھمدیاں: چمکدیاں (بجلی دا)
کھم کھم: کھمکار، کسی رڑکن دی اواز
کھمن: (ک) چمکن، دکھن، کوندن، لشکن (بجلی)
کھمیاں: بجلیاں (دی چمک)
کھن: کھند، قیمتی کپڑے دے چوکور ٹوٹیاں نال بنی چدّر
کھنّا: تلوار
کھنّا: کھونا، کھر دی ہڈی
کھنائی: قصور
کھنب چڑھاون: مُربّع کے اڈاون
کھنب کرائے: دیکھو "کھنب چڑھاون"
کھنتر: کھنتھا، گوڈری (لف)
کھنجھ: غلطی، بھُل
کھنجھا: ضائع کر
کھنجن: (ک) اُکن، وِسرن، بھُلن، کھن، پچھڑن
کھندوری: نکی گیند
کھندھا: مال موشی دا اجڑ
کھنڈ: چینی
کھنڈ: ہاتھی
کھنڈ: پرانا کھانڈھ، تجربے کار، گناہگار (دا)
کھنڈ: کھلا، منتشر، کھلا کے
کھنڈ پھٹ جاون: منتشر ہو جاون، وکھر جاون، مشہور ہو جاون
کھنڈا: چودھاری تلوار، کھانڈا
کھنڈ پڑی: سہاگ پڑا جس وچ عورتاں دے سنگار دا سامان ہوندا اے
کھنڈرے: ڈاکو، لٹیرے (2) تریڑاں پے

(بھانڈے)
کھنڈن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، کٹن، شعراں دی تقطیع کرن، تردید کرن، ردّن
کھنڈن: (ک) کھلارن، ہھیلن، ہلن، منتشر ہوون
کھنڈوہون: (ک) کھوچن، نوچن، اُکیڑن
کھنڈیا: کھلریا
کھنڈیر: کھلار، کھنڈیر، پریشان کر
کھنڈھے: کھونڈھے، بھدے، تیز دے اُلٹ
کھنگالن: (ک) کھنگھالن، انگھالن، دھوون
کھنگر/ کھنگھر: اک قسم دا وٹا جو وزن وچ ہولا ہوندا اے
کھنگوراں: سر
کھنگھورن: (ک) کھنگھورا مارن، کھنگارن
کھنگھالن: (ک) انگھالن، دھوون
کھنگھن: (ک) کھنگھ آون، گلا صاف کرن، کھنگھورا مارن
کھنن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، حصے کرن
کھنن: (ک) کھودن، گوڈن، کھرچن، مارن کٹن، بھڑکرن، ماس اُتے اکھریاں نقش اُکیرن
کھنوہن: (ک) تیز نہوں مار کے زخم چھل دیون
کھنّہ: (غ ا) کھنّا، کھونا، کھر دی ہڈی
کھنی: چوتھائی (روٹی وغیرا)
کھنے: کھناتوں، ٹوٹے، ڈکرے
- کھنے کھوہ پاون: لاش دے ڈکرے کر کے کھوہ وچ سٹن
کھنیوڑا: کھنو، گیند
کھنیوں: تلوار تولنا
کھنیہ: کھیہ کے کھنکس
کھن: چھن، ویلا، وقت، پل
کھن: دنداں اُتے جمیا میل
کھنس: کنس، عناد، ویر، ورود ھتا
کھنکار: چھنکار، ساز
کھنکن: (ک) کھڑکن، وجن، چھنکن

کھنکناون: (ک) نک وچ بولن
کھن کھن: تیزی نال' کالھی کالھی
کھنو: کھن' پل' لحا
کھوار: خوار (نانک)
کھوالے: کھوائے' کھواوے
کھواہاں: کھاندے
کھوب: ویکھو "کھوبھ"
کھوبھ: کھوبھا' دلدل' چکڑ (2) رگلی زمین وچ پیراں دے نشان
کھوپا: گری' ناریل
کھوپے گری: ناریل یاں اوہدی گری
کھوترن: (ک) کھودن' کھروچن' پٹن' کھٹن' پچھ پرتیت کرن' تفتیش کرن' پُن چھان کرن
کھوتری: کھودی' پٹی' کھٹی
کھوٹ: (مذ) ملاوٹ' سچ دا الٹ' نقلی' رلے والا' رلا' خامی' دھوکھا' فریب
کھوٹا: نقلی' بناوٹی' جو اصل نہ ہووے' جعلی
کھوٹڑا: کھوٹا (مث: کھوٹڑی)
کھوٹی: ملاوٹی' نقلی' رلے والی' بے اصل
کھوجن: (ک) کھوج لاون' لبھن' ٹولن' بھالن' ڈھونڈن
کھوجی: (مذ) چوراں دے پیراں دے نشاناں دا ماہر
کھودن: (ک) کھوترن' پٹن' کھٹن' کھروچن
کھور: دشمنی' خار (2) کھورن توں امر تے حاصل مصدر
کھور: ویکھو "کھوری"
کھورا: خالی (بھانڈا) کھوکھلا' لاغر' کمزور
کھوری: پشو نوں پانی پیاون دا بھانڈا (2) کھور رکھن والے' دشمن' خار کھاون والے
کھوری کھور: کینا' عناد' کجی دشمنی
کھورھا: کھورا' بد مزاج' کھرھوا
کھوڑ: گند کے (2) دنداں وچ موری
کھوساں: کھاساں' کھاواں گی (خف)

کھوسڑا: پرانی ٹٹی جتی
کھوسوں: کھاواں گے
کھوکھڑی: کپاہ دے کھڑے ڈوڈے وچوں پھٹی کڈھ لین مگروں باقی رہ گیا خول
کھوکلا: کھوکھلا' اندروں خالی (2) وران گھر (3) ڈھٹھی ہوئی عمارت
کھولن: (ک) اُبلن' جوش کھاون
کھولی: نمی' بے دُدھ مجھ (جمع: کھولیاں)
کھوتائی: کمائی' قصور (خف)
کھونڈن: (ک) نوچن' کھرچن' چونڈھن
کھونسڑا: ویکھو "کھوسڑا"
کھون: (ک) کھمن' کوندن (بجلی)
کھون: حلیمی' بردباری
کھوہ: زمین وچ ڈونگھا پیا ہویا ٹویا جس وچوں پانی نکلدا اے
کھوہا: کھوہ
کھوہڑو: کھوہن والے
کھوہڑو بیڑھے: ویکھو "بیڑھا"
کھوہڑی: کھوہی' کھوہ
کھوہن: (ک) ویکھو "کھوہون"
کھوہنی: زمین (دا) (2) مہاں بھارت جنگ سمے فوج دی خاص گنتی (3) کھوہن توں
کھوہنے: توڑنے' کھچ کے جدا کرن' پھل توڑن
کھوہون: (ک) کھسن' توڑن' نوچن' کھچ کے جدا کرن' بوٹے توں پھل پھل توڑن
کھوہی: کھوہ' نکا کھوہ
کھوہے: تروڑے' ہور ویکھو "کھوہون"
کھوئے: کھوہ کے' گوا کے
کھوی: لال رنگ دی خشبوئی گھاہ جو جنور عام کر کے نہیں کھاندے' صرف کال دے دناں وچ موہنہ مار لیندے نیں۔ میتاں وچ وچھاون دے کم آوندی اے
کھویا: گوایا' ضائع کیتا (2) دُدھ نوں پکا پکا کے

سخت کیتا ہویا، کھوریا

کھویاں: چمکیا، بجلی دا لشکارا

کھہاڑن: (ک) کھہن، کھیرن

کھہبن: (غ ا) ویکھو کھہن

کھہن: (ک) کھسرن، کھہون، لڑن، جھگڑن

کھہڑے پین: مگر پین، پچھے پین، مجبور کرن

رکھنو/ کھینو: کپڑے، ٹاکیاں دا گیند

کھہیرنا: کھسرن، لڑن دا بہانا لبھن، کھہڑے پین

کھہیرمیو: چھیڑ خانی کیتی

کھیپ: خوراک، اک وار دا سامان، پور، قسط لدن لئی تیار جنس دا پور جو اک پھیرے وچ جاوے

کھیپاں: کھیپ، تیار مال دی قسط (2) متھے معاوضے بدلے سیوا دا سمجھوتا

کھیت: واہی بیجی یاں جنگ دا میدان

ـ **کھیت آون:** جنگ میدان وچ مرن

کھیتی: کھیت

ـ **کھیتی درداں دی:** انگ انگ وچ پیڑاں، سارا جسا پیڑ پیڑ

کھیتے: کھیت، میدان

کھیدن: (ک) دھوکھے نال (ہاتھی دا) شکار کرن، کھدیڑن، نساون، دور بھجاون، دنکارن

کھیڈ: من پرچاوے والا کم، کھیڈن توں امر تے حاصل مصدر

ـ **کھیڈ دھارا:** کھیڈ دھار گیا اے

کھیڈو چھیاں: کھیڈ نہ جانن والیاں

کھیڈن: (ک) کھیلن، من پرچاوے والا کم کرن

کھیر: اجڑ

کھیر: (کھی۔ر) دُدھ (2) دُدھ تے چاول رشما وغیرا پا کے پکائے ہوئے

ـ **کھیر گینندا:** گاں دا دُدھ

رکھیرا: لوہے دا چوڑا/ اِک دند والا ڈنگر، جوانی چڑھدا جتور

کھیرو: چھیڑو، آجڑی، چھِڑا

کھیروں کھیروں: دکھو دکھ، ٹکڑے، منتشر

کھیڑا: نِکا پنڈ (2) ہیر دے سوہریاں وچوں اِک

کھیڑے: ہیر دے سوہرے

کھیڑیاں توں گھولدی: کھیڑے (رانجھے اپروں) قربان کردی

کھیس: (کھے۔س) موٹے سُوتر دی چدر

کھیکھن: وڈی اُلجھن، مسئلہ

کھیل: پانی دی نِکی نالی

کھیلا: جوان سڈھایاں وانڈ، پشو

کھیلاں: کھیڈاں

کھیلاں: (کھی۔لاں) کھیل دی جمع، بُھجے دانے (2) پانی دی زمین دوز نالی

کھیلن ہولی اشجار: رُکھ ہولی کھیڈدے نیں

کھیلنا: جسمانی زور دا وکھالا کرن، ورزشی مشقاں کرن، جنسی کم توں پہلاں متعلقا حرکتاں کرن (Foreplay)

کھیلوین: نچن والے (گھوڑے)

کھیمن: پتلا، لِسا، ماڑا

رکھیوا: صاحباں دے پیو دا ناں

کھیوا: مخمور، نشیلا (2) کنارا، کونا

کھیوٹ: ملاح، مہانا

کھیوڑا: لُون دیاں کھاناں دا علاقا

کھیوندی: لِشکدی، لِشکدی، چمکدی (بجلی)

کھیون: (ک) کشتی چلاون، ساون، رہن

کھیون: (کھی۔ون) نشیاون، مست ہوون

کھیونا: (کھے۔ونا) کشتی چلاونا

کھیوہ کھیوہ رووَن: زار زار رووَن، زار قطار رووَن

کھیوے: (کھی۔وے) کھیوا توں، مست، نشئی، گُٹ (2) کنارا، کونا (لہ)

کھیویاں: مخمور، نشیلیاں، مست

کھیہ: سواہ، مٹی گھٹا

ـ **کھیہ ہونا:** سواہ نال سواہ ہوون، مٹی نال

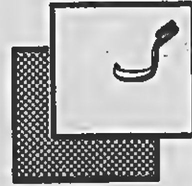
مِٹی ہووے' بنڑے دا مٹی وچ رلن

کیسا: کیہہ' سواہ

کیسبرن: (ک) کھہرن' ٹکراون' لڑن جھگڑن

کیسرہ: بھگیاڑ (نج)

کیسرن: (ک) کھہن' لڑن' جھگڑن' ٹکراون' دھکے نال گل پون

گ: پنجابی دی فارسی لپی دا 38واں اکھر اے ایہ اواز عربی وچ موجود نہیں' فارسی وچ ہلدی اے۔ پنجابی وچ ایہدا وٹاندرا غ تے ک نال ہو جاندا اے خاص کر گوار لہجے وچ' گرمکھی وچ ایہدا تبادل اکھر گگا (ग) اے۔

گابا: گاں دا بچا' وچھا (جمع: گابے/خف)

گابھ: حمل' گربھ

گاترا: گاترا' پنجابی دے اندرلے پاسے دی لکڑ (2) کپڑے یاں چمڑے دا پٹا جو گل تے مونڈھے وچ پا کے' نال پستول یاں ہور چیزاں لٹکاندے نیں۔

گاٹ: گوٹ' ریٹی' گاٹی' کھیڈن وچ کم آون والا گول کیتا ٹھیکرا یاں وٹا

گاٹا: گلا' گردن' دھون (و: گاٹے)

گاٹے تر ٹرا: گاٹا بھنن والا

گاٹیاں: چھری ہلاں (2) گاٹ دی جمع

گاج: گرج' بدل دی اواز' گج (جمع: گاجاں/خف)

گاجر: بدل دی گرج' گج (جمع: گاجراں)

گاجے: گرجے

گاچی: بوٹا پٹ کے دوجی تھاں لاون لئی جڑاں دوالے دی مٹی جو لگی رہن دیندے نیں

گاد: کھوہ دی تہ دی مٹی' پانی ہیٹھ بیٹھا میل

گادی: گاڈی (مم) (2) گدا

گادھی: کولھو' کھوہ وغیرا دے ڈھکیاں گر بیٹھن دی تھاں جتھے بہہ کے ڈھگے توردے نیں

گارا: چکڑ' ڈھلی کوئی ہوئی مٹی

گارن: (ک) چھانن' پشن' کھمنن' چھوڑن

گارہاں: بیان کردی آں' دسدی آں (خف)

گاری: پھندا' پرندے پھاہن دی پھاہی جس وچ گھوڑے دے والاں دا پھندا لاندے نیں (2) نشان' گٹے (نچل)

گارے: گارا' چکڑ' مٹی تے پانی دا رلا

گاشا: نفع' لبھت' فائدا' جبھی بارش کارن چنگی ہوئی فصل

گاکھڑی: کٹھن' مشکل' اوکھا (جھکڑے دا بوٹا جس نال کنڈیالا پھل لگدا اے)

گاکھن: (ک) کھوجن' ڈھونڈن' بھالن' پن چھان کرن' سارن' جھلن' سکھاون' جانچن

گاگر: صراحی' جھجر

گال: فرضی قصا کہانی' گل (2) گدوں یاں برف دا گالا (3) گالن (گلاون) توں امر تے حاصل مصدر

گال شدہ: تباہ شدہ بکر

گالا: چکی وچ پائی جاون والی داݨیاں دی مٹھ

گالائیں: گل کریں' بولیں' آکھیں

گالیس: گلاں

گالی: گالھ (2) گلی ہوئی' گلائی

گالے: گلا' چکی وچ پائی جاون والی اناج دی مٹھ (2) گلاوے' گلائے

گالیاں: گلاں (خف) (2) گالھاں

گالیں: گلاں (خف) گالھاں (مم)

گالھ: گل' بات

گالھیں: گلاں

گام: قدم' چال (2) پینڈا' منزل

گام کھیلا: اپنی رول وچ کرن والا

گامچی: گھوڑے دے سُم تے لگے وچکارلا حصا

گاں: مجھ ورگا مشہور پالتو جنور، گئو، گاؤ (ہندوواں نیڑے پوتر منیا جاندا اے

گانا: گُٹ نال بنھیا جاون والا کسے قسم دا زیور دھاگا یاں گٹ

گانج: گنتی، حساب کتاب، انداز، گنن

گانجن: (ک) گنتی کرنی، حساب کتاب کرن، شمار کرن، گنن

گاندھی: خشبو/عطر ویچن والا، ہندوواں دی اک ذات

گانوں: (ک) (غ ا) ویکھو گاون

گانہ: ویکھو "گانا"

گانے: گانا دی جمع، گٹ اُتے بنھے جاون والے کانڈیاں پھُل دے ککن

-گانے بنھن: ویاہ کرن، جنج چڑھن، جنج چڑھن سے گانا بنھیا جاندا سی (صوفی شاعراں کول اگلے جہاں جاون مراد اے)

گانویں: رکھویں، متھے، گنے

گاوا: گاں دا (دودھ، گھیو، گوشت وغیرا)

گاوار: گوار، بے وقوف (ناٹک)

گاوت: گاوندا (خف)

گاوڑی: گاں دی، گاں

گاون: (ک) سُر وچ الاپن، راگ یاں گیت سُر نال سناون (2) تعریف کرن

گاوے: گاوا، گاں دی

گاہ: اک وار، اک تھاں اُتے (2) گاہون توں امر تے حاصل مصدر

گاہ بگاہ: کدی کدی، اکثر، تھاں تھاں

گاہ بگاہاں: ویکھو "گاہ بگاہ"

گاہ گھسن: پیراں ہیٹھ رونیا جاون

گاہاں: اگانہ، اگے

گاہلیں: گالیں، گلاں

گاہنے: گہنے، زیور

گاہن: (ک) گاہون، روندن، ہر تھاں بھالن

گاہون: (ک) گہائی کرن، گاہن، فصل نوں ڈنگراں دے پیر ہیٹھ مدھ کے دانے کڈھن (2) پھرن، ہر تھاں جاون (کسے کم لئی)

گاہیں: گاہ دی جمع، تھاواں، بکھاں

گاؤ تکیہ: بھنیاں ٹیک لاون والا وڈا گول تکیا

گاؤں: گاواں

گائیاں: گاواں، گاں دی جمع

گائیک: گاون والا

گایاں: گاواں، گاں

گبار: غبار (ناٹک)

گبران: رب دے انکاری، دہریے

گبرو: ویکھو "گبھرو"

گبھرو: جوان مرد

گبھن: حاملا، گربھ وتی

گپانے: اوکھے راہ

گپت: لکویں، اوہلے والی، پوشیدا، چھپی، گجھی

گپن: (ک) چلھن وچ دھسن، دھس جاون

گپوڑ: وڈی گپ، گپ مارن والا (گپوڑیا)

گپھا: وڈی رقم، مفت دا مال

گپھن: (ک) ہضم کرن، کھاون، مفت دا مال کھاون

گت: سُر، لے، حالت، کیفیت، چال، طرح، ناچ، ٹور، کیتا، گزریا ہویا، مرحوم

گت: کنڈ ول دے والاں دی وٹائی

گت بگتی: لڑائی، ہتھو پائی، جھیڑا، اک دوجے دیاں گتاں نوں ہتھ

گتھ ہوون: گتھم گتھا ہون

گتھم: گتھم، گتھی

گتھن: (ک) گندن، پرودن، لڑائی وچ ہتھو پائی ہوون، دھیان دیون

گٹ: تعویز، عمل پڑھیا دھاگا

گُٹ: کلائی، ہتھ تے بانہہ دا جوڑ جتھے گھڑی بنھدے نیں

گنّا: گٹ، گنڈا، عمل پڑھیا دھاگا

گنّا: پیراں دے لت نال جوڑ اُتے بجے کھبے دیاں اُبھریاں ہڈیاں

گنّا: گینڈا، پنجاب دا اک مشہور پھل

گٹکا: گرنتھ صاحب دی تلخیص، مقدس کتاب (2) نشے دا گھٹ، کش

گٹکا: موتی (2) نکی کتاب یاں پمفلٹ (3) گولی (4) نکی گیند (5) جوئے دی نرد (6) بھرے مونہہ وچ شے

گنکاری لین: گنگن، باسا دین، لبوتر واگوں گٹکن

گٹکن: (ک) گٹوں ہوون، گٹ ہوون، مست ہوون

گٹّی: تاریاں دا جھرمٹ

گٹّے: گٹا دی جمع، پیراں دے جوڑاں نال بجے کھبے دیاں ہڈیاں (میاں محمد بخش نے گٹّے توں مراد مُڈھ لیا اے)

گٹیاں: پٹا، گلے دی زنجیر

گٹیاں: گٹی دی جمع، تاریاں دا جھرمٹ

گٹھ: ہتھ پورا کھلھن مگروں انگوٹھے تے چیچی دیاں نوکاں وچکارلا فاصلہ

گٹھ: نکر، کونا

گٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، سیون

گٹھے لانے: ذخیرا کرن، پاسے کرن، رکھن، نبیڑن

گج: گرج، کڑک، بدل دی اواز (2) ہاتھی

گجر: سویرے وجن والا شاہی نقارا

گجرا: (مذ) سونے چاندی یاں پھُلاں دا کڑا جو گٹ اُتے باندھے نیں

گجراج: گج راج، وڈا بادشاہ

گجکن: (ک) گجن، ربڑن، لتھ پتھ ہوون

گجگجاون: (ک) گلا ہوون، ہشنسا ہوون

گجن: (ک) کڑکن، گڑھکن، گرجن، بدلاں دی اواز پیدا ہوون (2) شیراں ہور درندے دا بولن

گجھ: سِر آسرا

گجھ: گجھن توں امر تے حاصل مصدر

گجھ: لُکا، چھپا، لکواں کم، گجھی گل

۔ گجھ نکڑے: گجھے راز، بھیت

گجھا: اندری، خُفیا، لکواں، اندرلا، پوشیدا

گجھڑا: گجھ دا، راز دا

گجھڑ مُغز: گجھا، پوشیدا، لکیا ہویا

۔ گجھڑا روگ: خُفیا مرض، اندرلا مرض

گجھڑی: گجھڑا توں مونث

گجھن: (ک) ہلن، عادی ہوون

گجھی: لکی، چھپی، پوشیدا

گجھے: لکے، چھپے، پوشیدا، اندر لے (واحد گجھیاں)

گچ: غصا یاں صدمے پاروں اکھیں آئے اتھرو (2) چونا، رچی مٹی (3) نشے وچ گٹ (4) گلا، سنگھ (5) غصا (6) گچن توں امر تے حاصل مصدر

گچن: (ک) ربڑن، آمیزا تیار ہوون، چونے نال جھوڑن، گاچی کڈھن، کھوون

گچن: (ک) کمیڈ وچ پھنسے، اخروٹ د[illegible] کھتی وچ پاون

گچی: (مث) دھون، گردن

گچھن: (ک) جاون، سدھارن، ٹرن

گُد: گود، جھولی

گدا: (فا) فقیر

گدار: (فا) نرم، نرمی

گدائی: (فا) فقیری

گدائے: فقیر نوں

گدریاں: پکن دے نیڑے (پھل)، زرد رنگ دیاں

گدڑ: گودڑ، کوڑا، بیکار شیواں

گدگداون: (ک) گدگدی کرن، کتکتاریاں کڈھن

گدوں: کھوتا

گدی: ڈھال دا دستا جیہوں اوہنوں پھڑدے نیں

گدی: بادشاہ یاں فقیر دی روز بیٹھن دی تھاں

۔گدی والے: راج کرن والے، حکمران

گدیں: کھوتیاں

گدھا: (ع۔ا) گدا، لیا
گدھڑیے: گدھے، کھوتے (لا)
گڈ: رِڑھا، وانگ گڈی (2) گڈن توں امر تے حاصل مصدر (3) اِک پک، نال، کٹھا
گڈ تھیا: پس گیا، اِک رک ہو گیا، رَل گیا
گڈالی: سینے دی کوڑی
گڈاوڑ: آہمو سامنے
گڈریا: آجڑی، چاک (ہلما)
گڈن: (ک) نصب کرن، ٹھوکن، نپن، دفن کرن، بیجن، بُوٹا لاون
گڈی: پتنگ (2) کپڑے وغیرا دی بالاں دے کھیڈن دی پتلی (3) جسم (ش)
گرُ: گرو، اُستاد، مُرشد، رب
گرُ: ڈھنگ، طریقہ
گراز: (فا) سور، جانگلی سور (لا)
گراس: گراہ، بُرکی
گرام: پِنڈ، (2) راگ دی اُٹھان
گرامی: (فا) پیارا، وڈا، عظیم، آدر جوگ (۵) پینڈو، دیہاتی
گراں/گراؤں: پِنڈ، منگا (فا)
گرانوڑا: (گراں-وڑا) گراں، پِنڈ، نکا پنڈ
گرانی: منگائی، بھار، اُچیائی
گراواں: گراں دی جمع، پِنڈ
گراویں: گراں، پِنڈ
گراہی: بُرکی، نوالا
گرائیں: گراں، پِنڈ، اِکو پِنڈ دا
گراہوس: اوہنے ڈگایا، ڈھایا
گرب: غرور، گھمنڈ، آکڑ، گمان، تکبر، ہنکار
۔گرب گہیلا: مان متی، حسن تے دولت نشے وچ مست، مغرور، گھمنڈی
گربن: (ک) گرب کرن، آکڑن، گھمنڈ کرن
گربھ: غرور، گرب
۔گربھیں: توں غرور کردا ایں

گربھن: (ک) آکڑن، غرور کرن
گرپن: (ک) ہڑپ کرن، کھاون، ہضم کرن
گرت: موری، غار، کھائی
گرتھ: روک، بندش
گرجا: مرزے دا بھرا
گرجت: گرجدے نیں (خف)
گرجن: (ک) گجن، کڑکن، بدل دا بولن
گرجی: ہتھیاراں والے
گرد: ڈھوڑ
گرد: (فا) دوالے، گھیرا، مدار
۔گرد بگرد: آل دوال
۔گرد نواحی: گردونواحی، آل دوال، دوالی علاقا
گرداب: بھنور، گھمن گھیری، جل چکر
گرداں: گرد، ڈھوڑ
گردانن: (ک) دُہراون، گرداں کرن، گھڑی مُڑی پڑھنا
گردش: (مث/فا) چکر، پھیر، بُرے دن، اوکھا ویلا
گردن: دھون
۔گردن کش: گردن مارن والا، قاتل (2) خود کشی کرن والا
۔گردن مار جہانی غرضاں: دنیاوی غرضاں نوں مار مُکاء (ا)
گردوں: گرد توں، ڈھوڑ توں، گرد نال
گردوں: اسمان
رِگردے: گرد، آل دوال، اِرد گرد، نیڑے، دوالے
گردھا: گدا، اباد راہ نیڑے چانی رات نوں کڑیاں دا تاڑیاں مار کے نچن گاون
گرڑاٹ: بدلاں دی گج
گرڑاون: (ک) گڑ گڑ دی اواز پیدا ہوون، اونٹھ دا بولن، بدل دا گجن
گرڑے: اک قسم دے گھوڑے
گرز: پہلوان دا ڈنڈا جو اک پاسیوں موٹا ہوندا

اے' ہڈیاں بھنن دا ہتھیار
گرسلن: (ک) گلن' وتر نال بھجن' دلمن
گرمن: (ک) ہنگن' کھاون' ہڑپ کرن' پھڑن
گرکن: (ک) رووَن' بگھیاڑ دا بولن
گرگ: (فا) بگھیاڑ (جمع: گرگاں' و، رگرگوں)
گرگیز: وڈا سردار
گرلکھ: موری
گرم: تتا' تیز مزاج دا' غصیلا
گرومکھ: گرو دی مت اُتے چلن والا مرید
گرمکھی: گورمکھی' اوہ رسم لخط جدے نال بھارتی پنجاب وچ پنجابی زبان لکھی جاندی اے
گرنتھ: سکھاں دی پوتر مذہبی کتاب
گرن: (ک) بھج کے نرم ہوون
گروہ: ستھ' جھنڈ' ٹولا
گرہ: جیب' کھیسا' پلے' گنڈھ
گرہن: (ک) پھڑن' حاصل کرن' لین
گرہی/گرہی: گرہستی' دنیاداری (نانک)
گرہیوں: گرہین' گرہن
گری: خت چھلکے والے پھل دا اندرونی نرم گدا
گریاں: روندا' غمگین
گریز: (فا) پرانہ رہن' دُور رہوں' پرہیز کرن
گریوان: گریبان' گلما
گریہ: (فا) آہ و زاری' وَین' روون
گڑ: پھوڑا' وڈی پھنسی
گڑا: اسین' اولے' ژالا باری
گڑبڑاون: (ک) گھابرن' گھبراون' ڈرن
گڑبیلاں: سواری دی ڈولی
گڑچن: (ک) بھجن' لبڑن' بھجن' الودا ہوون
گڑدوا: "ہڑن" توں' چلدا (گھوڑ)
گڑ بجن: (ک) زور نال بجن
گڑگڑاون: (ک) بجن' کڑکن
گڑگڑاون: (ک) منت ترلا کرن' عاجزی نال بولن
گڑگڑاون: (ک) گڑگڑ دی اواز پیدا ہوون' حقے دا بولن
گڑن: (ک) گڈیا جاون
گڑوات: مٹھی گل' مٹھا بول
گڑوندن: (ک) بے سُرت ہوون' گھوک سوون
گڑوہتی: گڑھتی' بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں دتی جاون والی خوراک
گڑی: گڈی' ولی
گڑے: گڑا توں' اسین' اولے' ژالا باری
گڑھ: قلعا' (2) سرے' جسم (مجازن)
گڑھتی: بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی جاون والی شے
گڑھک: اُبال' جوش' گڑھکن توں حاصل مصدر
گڑھک: کلویں مُسکان
گڑھکن: (ک) اُبلن' جوش کھاون' بدل دا گجن
گڑھکن: (ک) غٹرگن' کبوتر دا بولن
گڑھن: (ک) گھمن کرن' دُدھ دا دہی جمن توں پہلاں گاڑھا ہوون
گڑھن: (ک) سگھڑ ہوون' سیانا ہوون' ماہر بنن
گز: لوہے دی سلاخ یاں سوٹی جو فقیر لوک ہتھ وچ رکھدے نیں (2) سولھاں گرہاں یاں 36 انچ دا ماپ تے ماپن والی سوٹی
گز: اک ریگستانی بوٹا
گزاریم: میں گزاراں
گزاریم: میں گزاری' میں بتائی
گزران: گزارا
گزراناں: گزراں دی جمع' گزر وسر' وقت بتاون (2) تنخواہ
گزرن ہارا: گزرن والا' چالو' فانی' عارضی
گزریو: بیتیا' گزریا
گزشتہ: (فا) گزریا ہویا' بیتیا
گزشتی: بیتی' گزری
گزند: (فا) پھٹ' زخم' نقصان' کسارا
گزے چڑھن: بھیکھ منگن لئی ٹرن

گساہیں/گسائیں: سنیاسی، فقیر، سادھو
گشت: (فا) پھیرا، چکر (2) مضبوط، پکا، سخت
گف: بند، اولھے، لکوّاں (2) مضبوط، پکا، سخت
گُفت: (فا) آکھیا، بولیا، گل کیتی
گُفت شنید: گل بات، کہن سُنن
گُفتار: (فا) گل بات، کلام (احمد)
گُفتاریں: گُفتار وچ، گل بات وچ، کلام
گک: مُکا (خف)
گکڑے: ٹپرواسی تے عملی قسم دے لوک جو جوکاں پال کے گزارا کردے سن
گگن: اسمان
گگھاٹے: بہت روون پاروں آواز دا رکنا
گل: (مث) بات، بول، کلام، معاملا، مقدما
-گل دے اسانوں: سانوں گل دس (دمودر)
-گل نہ ساریائیں: جواب دیون دی توفیق نہیں ہوئی
گل: (نا) گلا، سنگھی، دھون
-گل پلوڑا: معافی دی اک رسم جس وچ گلے پلا پا کے معافی منگدے نیں
-گل پین: جھگڑن، کھہبڑن
-گل دا گیڑ: گلے دا پھندا
-گل گہج: گل دے ہار، زیور وغیرا
-گل گھوٹو: گلا گُھٹیا جاون (2) پشوواں دی اک بیماری
-گل لیندیاں: گلے لاندیاں
-گل واڑی: گلوارڑی، گلوکڑی، جپھی
گَل: گلن توں حاصل مصدر تے امر
-گَل گیا: ضائع ہو گیا، برباد ہو گیا، کھُر گیا
-گل ویندے: کھُر جاندے، نرم ہو جاندے
گِل: (فا) مٹی، زمین، دھرتی (2) تری، نمی، گلا ہوون دی حالت
گُل: پھُل (2) دیوے وغیرا دی بتی
-گُل اندام: پھُلاں ورگے (نازک) انگاں والا
-گُل بدن: پھُلاں ورگے بدن والا
-گُل ڈوڈے: کلیاں، ان کھِڑے پھُل
-گُل رنگے بُلے: خشبوئی بُلے
-گُل سوری: اک قسم دا پھُل
-گُل عباسی: اک قسم دا بُوٹا تے اوہدے نال لگن والے پھُل ایہ لموترے پھُل اکثر کاسنی تے کدی کدی چٹے تے پیلے رنگاں دے ہوندے نیں
-گُل فردوسی: جنت دا پھُل
-گُل وقت بہاراں: بہاراں ویلے پھُل (محمد)
گلُ: بجھ
گلا: کرونبل، کونپل، ٹاہنی دا اُتلا حصا
گلاب: مشہور پھُل جو سینکڑے قسماں تے رنگاں وچ ملدا اے
گلادھاری: گل دھاری، اک قسم دا گھوڑا
گلال: سُرخی، گلاب دا رنگ
گلالا: گل لالہ، پوست دے پھُل ورگا سُوہا رنگ
گلاں: گل دی جمع، مٹی، انسانی جسم (مجازن)
گلانتے: گلاں تے، پھُلاں اُتے
گلاں: بہت وڈی گل، نکی گل نوں ودھاون
گلاون: (ک) گل کرن، بولن، بیان دیون (2) گالن، نرم کرن
گلاء کے: گلیں لا کے، بولی بھیج لا کے
گلبدن: پھُل بدن، پھُلاں ورگے بدن
گلبرگ: گلُ برگ، پھُل تے پتے، پھُل پتیاں
گلبن: گلاب دی کیاری، گلاب دی جڑ، پھُلاں دی کیاری
گلتی: لک دوالی چدر دی پکی ولیٹ
-گلتی مارن: لک دوالی چدر نوں انج ولیٹنا کہ آپ نہ کھُل سکے
گلتھن: (ک) گندن، پرون

گلھن: (ک) اُگلن' ابھاکن
گلھیرے: گل خیرا' اک بوٹا جہدے نال چیتر وچ کئی رنگاں دے پھُل لگدے نیں۔
گلر: اُچھاڑ
گلُر: (گلُ۔ل) کتورا' کتے دا بچہ
گلرنگاں: گل رنگاں' پھُل دے رنگ والیاں' رنگا رنگ
گلڑی: گلی' گل گئی
رگلڑے: گلے شکوے
رگلڑیں: گلے' شکوے
گلزار: باغ
گلزاری: گلزار توں' پھُلاں دا باغ
گلساں: گلاں گا
گلستان: / گلستاں: باغ
گلستان!: شیخ سعدی دی اک کتاب دا ناں
گلشن: باغ
گلفام: گل فام' پھُلاں ورگا سوہنا
گلکاری: پھُلاں دا بکھرن' رونق' پھُلاں دی کڈھائی دا کم' پھُلکاری
گلکاریاں: کڈھائی یاں نقش نال بنے پھُل
گلڈی: گل وکڑی' جپھی
گلگٹ: جھمکٹا
گلگل: گرگل' وڈے جاتکی ترنبہ جو اچار لئی ورتیندے نیں
گلگلاون: (ک) نرم کرن' ملائم کرن
گلگلیاں: گلگلے' گڑ تے آٹے میدے یاں ولسن نال تلے پکوان
گلگوں: گل گوں' پھُلاں وانگوں' لال گلابی
گلماں: گلما' گریبان' گلواں
گلمے: گلما' گریبان' گلا
گلن: (ک) بھُرن' گل جاون' سڑن' خراب ہوون' ضائع ہوون
گلوعباسی: گلُ عباسی' ہلکے عنابی رنگ دا اک پھُل

گلوکڑ: گلوکڑی' جپھی
گلوکڑی: جپھی' بغلگیر ہوندیاں ہتھاں دا گھیرا
گلوں: گل توں
گلوں گلاں: گل ودھاون' نکی گل دا وڈا بناون' جھگڑا ودھاون
گلوء: پان ورگے تے کوڑے پتراں والی اک ویل جو دواواں وچ ورتدے نیں
گلوئی: گلاں کرن والا' گلا دھڑ' باتونی
رگلسٹ/ گلسٹ: ویکھو "گملائی"
گلُی: روٹی
گلُے: پھُل
گلیاں: ویلن رُوپ سونے دیاں ڈلیاں جو کنگن نوں بھارا کرن لئی ورتدے نیں
گلُیاں: گلُی دی جمع' روٹیاں
گلیر: گل دی پھاہی
گلیم: (فا) کمبل' لوئی' اُنی کپڑا
گلیمے: ویکھو "گلیم"
گلیُں: گلاُں' پھُلاں
گلیں سو: گلاں نال
گلیئیں غنچو: گلیاں وچ
گم: گمن توں حاصل مصدر تے امر' گواچ (2) ہُسڑ' ہُس' وٹ
گم جاواں: گواچ جاواں' ہوش بھلاواں' عقل دیاں حداں توں نکل جاواں
گماشتہ: (فا) دلال' وچولا
گمان: (مذ/فا) وہم' شک' شبہا' غرور' تکبر' گھمنڈ' غصا' ظن' سوچ
گمانی: گمان والا' مغرور (ش)
گمر: دل وچ دبایا غصا' اَن کڈھیا غصا
گمراہ: گم راہ' راہ بھُلیا ہویا' کراہے پیا
گمراہی: کراہے پین' پچھے راہ پین
گمروش: گھمیار
گمرو: گمراہ

گمکن: گجن، گڑھکن
گمن: (ک) جاون، جلن، چلن، خراب ہوون، گواچن، گم ہوون
گمیا: گواچیا (2) خراب ہویا
گنتا: حسابی طور اُتے ودھا یاں گھٹا، دگنا، چگنا۔ برابر حصے کر کے حصے داراں نوں کسے علامت دی مدد نال ونڈن، ترعا
گناہ: (مذ/فا) مندا عمل، رب دا ٹھاکیا کم (کرن)
گناہی: گناہ گار -گناہ زبون: وڈا گناہ، بھیڑا گناہ
گناہیں: گناہواں نال
گنبز: (گم-بز) کوہڑ، پچھلیا ڈھڈ
گنتر: گنتی
گنج: (فا) خزانا (2) والاں بغیر سر (مجازن)
-گنج بخش: خزانا بخشن والا، حضرت علی ہجویریؒ دا لقب
-گنج بسردا: سر دا گنج (جماندرو گنجے دے وال 12 ورھے بعد اُگ آوندے نیں)
-گنج شکر: حضرت بابا فریدؒ دا لقب
-گنج قارون: قارون دا خزانا، ہور ویکھو "قارون"
-گنج مارن: جھکن
گنجفہ: (گن-ج-فا) شطرنج ورگا اک کھیڈ
گنجھ: گنجھل
گنجھلن: (ک) گنجھلاں پین، پے چیدا ہوون
گند: غلاظت، میل، کوڑا، بے ترتیبی
گند: پرو
گندرف: گندھک
گنداڑا: گندا
گندل: (مث) ساگ وغیرا دے نروئے ٹانڈے جو ساگ لئی پکا کھاندے نیں
گندن: (ک) والاں دی میڈھی یاں گُت کرن، لڑیاں بناون، ہار پروون، سازش کرن
گندے پانی تھیں رب سرجی: رب نے گندے پانی (منی) توں بنائی
گندیراں: لے نیزے
گندھ: خشبو، بو
گندھارن: (ک) وال گندن سنگھن
گندھلن: (ک) گندھلا ہوون، سنگھن
گندھن: (ک) سنگھن
گندھولی: گندمیل، گندھے نال رلدا ملدا اک گھٹیا بوٹا
گندھیلن: عطر پھلیل کرن والے دی عورت
گنڈ: چکی دوالے دا گھیرا جس وچ رہسیا آٹا ڈگدا اے (2) گنڈھ
گنڈا: عمل کیتا دھاگا، تعویز
گنڈیسوں: (وال) گنڈاں گے
گنڈھ: گنڈھڑی، پوٹلی، مال اسباب (اعمال تے عبادتاں)
-گنڈھ پھیرن: کسے نیک شگن وچ شامل ہوون دی دعوت دیون
گنڈھ: منگنی (2) جوڑ، میل
گنڈھا: پیاز (2) ہلدی، تھوم، سُنڈھ یاں اجہی کسے شے دی گنڈھی
گنڈھن: (ک) جوڑن، گانڈھا لاون، تروپن
گنڈھیں: گنڈے، منتر پڑھے دھاگے
گنڈ میندیاں: جڑیاں، بھریاں
گنگ: گنگا ندی، ہندوستان دی مشہور ندی
-گنگ دے سنگتی: گنگا ندی نوں جاون والے سنگتی
گنگا: گنگ، ہندوستان دی مشہور ندی جنہوں پوتر سمجھیا جاندا اے
-گنگا جل: گنگا ندی دا پانی جو پوتر سمجھیا تے کئی مذہبی رسماں وچ ورتیندا اے
-گنگا گیاں ہڈیاں نہیں مڑدیاں: گئی چیز نہیں مڑدی، ویلا واپس نہیں آوندا
گنگی: (گن-گی) گنگا دا

گُنگے: گُنگا توں، گونگے، گل نہ کرن والے (گنگے باتے)
ـ گُنگے دا گُڑ کھاون: زبان بند کر لینٔ، کجھ نہ بولن
گنگھلن: (ک) گندھلا ہوون، پانی وچ گار رلن
گِنن: (ک) گنتری کرن، شمار کرن
گُنن: (ک) گُنا کرن، حصے ودھاون، ضرب دیون، تعریف کرن، گُن دسن، مشق کرن، معرض، غور کرن
گنواون: (ک) گواون، ضائع کرن، گما دیون
گنویوسے: گوائے گئے
گُنہ: گناہ
گُنہ: (غ ا) گُنھ
گنیش: مہادیو دے پُتر دیوتا (مہادیو سبھ توں وڈے دیوتا دا ناں اے)
گنھ: گندھ، بو
گُنھ: گُنھن توں امر تے حاصل مصدر
گُنھن: (ک) گوہن، آٹے وغیرا وچ پانی پا کے مُٹھ دیون (2) پروون، گندن
گن: راگ دی باریک اواز
گُن: خوبی، صفت، فائدا، وصف، وڈیائی
ـ گن ونت: گُن والا/والی
گناندڑی: گن گن کے (گنداری)
گِنتر: گنتی، شمار، گنتری
گِندا: شمار کردا، سمجھدا، جاندا
گنگناون: (ک) گن گن کرن، نک وچ بولن، مُونہہ وچ پڑھن یاں گاون
گنی: تجویز، صلاح (2) گُنن توں، سوچی
گنیا: خوبیاں ہوئیاں، گُناں والا
گنیساں: گنی جاواں گی
گُنیے: گُنی، گُن والے
گو: جاوے، مڑے
ـ گو کرے: جاون دی کرے، جاون دا ارادا کرے

گواتا: گواچیا، گمشدا (2) گوایا (مونث: گواتی، ودنہ گواتے)
گواچن: (ک) گمن، گمراچن، خراب ہوون
گوار: جاہل، گنوار، اجڈ
گوارنی: گوار توں مونث، گوار عورت، جاہل، پینڈو عورت
گواری: گوار توں مونث، جاہل، گنوار
گوال: گاواں دا واڑا
گوالڑو: گوالا، دودھی
گوالی: گوالن
گواں: گاواں
گواں: گوہیا، گھاہ پھوس
گواںڈھن: (مث) ہمسائی، پڑوسن، نال دے گھر دی
گوان: گواون، ضائع کرن
گواوگے: گوا دیوو گے، ضائع کر دیوو گے
گواون: (ک) گماون، گم کرن، گمراون، خراب کرن، ضائع کرن
گواوے: ضائع کرے
گواہنڈاں: (غ ا) ویکھو گواںڈھن (انجے ای گواہنڈ تے گواہنڈوں)
گوپی: گوالن
گوپی چند: راجا گوپی چند جھدی ماں نے اوہنوں تخت چھڈا کے سادھو بنا دتا سی
گوپیاں: گوالناں
گوپھن: (مذ) گوپھیا، وٹا جس نوں رسّی دی مدد نال مار کے فصل توں پنچھی اڈاون دا کم لیندے نیں
گوت: گتاوا (2) ذات دی اگوں شاخ
گوترے: غوطے
گوٹ: (مذ) شطرنج، لڈو، چوسر، وغیرا دا مہرا (2) گمان (3) سلائی دے دھاگے دی ریل
گوٹا: (مذ) سنہری یاں چاندی ورگے تاراں دے

دھاگے دی پٹی جو ویاہ دے کپڑیاں اُتے لاندے نیں

گوٹار: لالی ورگا پر اوس توں نکا اک پنچھی

گوٹڑی: نکی گوٹ، ویکھو "گوٹ"

گوٹی: گوٹ (2) دوش، الزام

گوٹھ: پنڈ، نکی وستی، کسے بزرگ دے ویرا کرن پاروں بن گئی وستی

گوجھی: (غ ا) گجھی، لکویں، پوشیدا

گوچرا: تعلق رکھدا، قابل، جوگ (گوہ گوچرا: قابل غور، کرشن گوچرا: کرشن جوگ)

گون: گدائی دا تھیلا، بغلی

گوڈنڑ: ویکھو "گُڈڑ"

گوڈری: فقیری پہراوا، فقیری کپڑے، گُدڑی (2) فقیراں دا اجیہا فرقا جو صرف گوڈڑی رکھدے نیں

گوڈرن: (ک) گوڈی کرن، زمین نوں اُتوں اُتوں کھودن

گور: گرو، گر

-گور پتری: گرو دی پوتر کتاب

-گور دیو ستیا: گرو بنایا، مرشد منیا، بیعت کیتی

گور: (مث/فا) قبر

-گور انھیرا: قبر دا انھیرا، گھور انھیرا

-گور پیر پنجال: گجرات کشمیر وچکار اک پیر دی قبر جو پہاڑ دی اُچائی اُتے اے۔ عقیدت مند اوتھے نہ اپڑ سکن کارن دوروں دعا پڑھدے نیں

-گور کنڈی: قبر کنڈھے، موت لاگے

-گوراں: قبراں

گورا: چٹا، سفید، صاف رنگ دا انگریز

گورخر: کھوتے ورگا اک جنور

گورستان: قبرستان

گورکھ ناتھ: جوگیاں دا گرو

گورمتا: سکھ سرداراں دا رَل کے کیتا صلاح مشورا (کرن)

گورمکھی: ویکھو "گرمکھی"

گورن: اک وڈا پنچھی (لط)

گورن پکھ: گورن پنچھی دا کھنبھ

گورو دیو: گروجی

گوری: اک راگ دا ناں (2) گورا توں مونث، ٹیار

گوریا: گوری، ٹیار

گوریا: گوار منڈا، چنڈو منڈا

گوڑھا: روں دا بُوا، روں دا ڈھیر، روں دا دھڑا، اینا روں جو ہتھ وچ آجاوے

گوڑھا: زیادہ (رنگ) پکا

گوڑھیاں: راز نیاز دیاں، پکیاں (گلاں)

گوز شتر: اونٹھ دا پد، بے وقعت، بے اثر تے بے سر پیر گل

گوسالہ: گاں دا وچھا (دو: گوسالے)

گوسائیں: مہاتما، سادھو، بیراگی، ہندو فقیر

گوسفند: (فا) ہیڈ، گوسپند

گوش: (فا) کن (اسم)

-گوش گزار: کنیں پاون، سناون

گوشٹ/گوشٹی: مجلس، اکٹھ، ایسی سنگت جس وچ سوچ وچار کیتا جاوے

گوشہ: (فا) کونا، کُٹھ، نکر

-گوشہ نشین: کُٹھے بہن والا

گوشے: کونے، کونے وچ، نکر

گوشے گیر: کونے بیٹھن والا، دنیا تیاگن والا

گوشے ہاں دے غور دل دے ٹوٹے

گوشے کرن: کنکشی کرن، کن وچ گل کرن (مم)

گوکا: (مذ) گاں دا (دُدھ، گوشت، مکھن وغیرا)

گوکڑی/گوکی: (مث) گاں دی

گوکھن: (ک) کاکھن

گوگڑ: (مث) پھُلیا ہویا ڈِھڈ، تن، توند

گوگی: نکی روٹی، پھُلکا

گول: چکر ورگی بے سِرا شے، حلقا (2) تلاش، گولن توں امر تے حاصل مصدر لمم، بھال، تلاش

کر' ڈھونڈ

-گول کے: لبھ کے' ڈھونڈ کے

گول: درویشاں دی موٹی اُنّ دی کنبلی (2) فریبی' گستاخ' احمق

گولا: (مذ) غلام' گھر دے کماں لئی نوکر (2) تاش دا اک پتا (مث: گولی)

گول انداز: گولا چلاون والا

گولڑی: (مث) گولی' غلام' کنیز

گولک: اکھ دی پلک (2) اَنّ اناج (3) بیوا عورت دی دھی

گولک: گُھگّی' پیسے جمع کرن والی مٹی دی گول بنتر جس وچ پیسے پاون لئی لمُوتری موری ہوندی اے

گولن: (ک) گنے توں چھوٹی یاں اک لاہون (2) لبھن' ڈھونڈن' بھالن' تلاش کرن

گوکن: (ک) گوہ کرن' غور کرن' دھیانن

گولی: (مث) گولا توں' کنیز' لونڈی' غلام عورت (2) بندوق وچ پا کے چلائی جاون والی شے

گولے: گولن توں' تلاش کرے' لبھے' ڈھونڈے

گولیاں: کنیزاں' گولی دی جمع

گولیر: مغل دور دے ہمج' مجرم نوں اُتے چاڑھ کے پوڑھی لاہ لیندے سن' مجرم یاں اُتے بھکھ نال مر جاندے' یاں چھال مارن پاروں

گومگو: وسوسے' شش وپنج' دبیلے' دوچتی' تذبذب

گوناگوں: رنگا رنگ' قسما قسم' بہت ساریاں

گون: (٥) رسی دا بُنیا تھیلا جو اناج نال بھر کے ڈنگر اُتے لایا جاندا اے (جمع گوناں/غ)

گونجن: (ک) گُونج پیدا ہوون' گھوکرن

گوندے: گاوندے

گونوگون/نی: ون سونے' طرحاں طرحاں دے

-گونوگونی بھانڈے: گوناگوں' قسم قسم دے بھانڈے (رنگ برنگے لوک)

گونہ: (فا) ونگی' طرحاں

گونہ گونہ: طرحاں طرحاں دے' رنگ برنگے' ہر پرکار دے

گوُنن: (ک) گمن' جاون

گوڑ: بکری دی نسل دا اک جنور

گوہائی: ویکھو "گہائی"

گوہر: موتی

-گوہر سلک: لڑی دا موتی' پرویا ہویا موتی' قطار دا موتی

-گوہر گنج معانی: سوہنے معنیاں دا خزانا

-گوہر نطق: بولن دی ودھیا طاقت

گوہری: گوہروالی' موتیاں والی (2) موتیاں دا وپاری

گوہڑا: ویکھو "گوڑھا"

گوہل: (مث) گولہ — بوڑھ' پپل' گولھڑ تے توت دا پھل

گوہلیں: گوہلاں' بوڑھ' پپل یاں گولھڑ دے پھل

گوہون: (ک) کنھن

گوہے: سُکایا ہویا گوہیا' تھاپیاں جو بالن دے کم آوندیاں نیں

گوہیرا: زہری جانگلی کرگٹ

گوہیں: گوہ دی جمع' بکری دی نسل دا اک جنور

گوتل: مسافر

-گوتل واسا: مسافر دا ڈیرا' عارضی' دنیا دے چار دن

گوطڑا: مسافری' عارضی ٹھہرا

گوئے: گیند

گوئے ذقن: گول ٹھوڈی

گہہ: گاہ' کدی

گہہ: پھڑ کے

گہاہ: (غ.ا) ویکھو گھاہ

گہائی: گوہے نال تعلق رکھدا

گتال: نکایا ہویا' بجھا

-گتال چالے: مکر دے چالے' پھساون

دیاں تدبیراں

گھنگورگاڑھ؛ دُھند

گھر گھنیرہ بُت سنجیدا؛ گرنتھ وچ کرتار لئی ایہ لفظ ورتیا گیا اے

گھنو: "گوہر" ویکھو

گھرن: (ک) ڈا نٹن؛ دبکاون؛ جھڑکن

گھلاعۂ کیسلا؛ کملا؛ غافل؛ ندان

گھماگھمی: رونق؛ چہل پہل؛ موج میلا

گھمی گھمۂ گھماگھمی؛ رونق

گہنا: زیور؛ گوٹب

گہنے: زیور (2) ضمانت وچ شے رکھ کے قرض لین (گہنے پاون)

گہنے پنج: پنج زیور؛ پنج نمازاں مراد نیں (ہد)

گئے: ساتھ چھڈ گئے؛ رخصت ہوئے؛ لد گئے؛ نہ رہے؛ گزر گئے

ـگئے اُجاڑ: اُجڑی دنیا نوں گئے؛ مرگئے

گئیا: گئی آ

گئیندےۂ گاں دے

گیا: ہندوواں دے ست پوتر مقاماں وچوں اک۔ بہار دے شہر پٹنا وچ اک تھاں

گیان: سمجھ؛ عقل؛ وقوف؛ معرفت؛ اپڑ؛ پہنچ؛ جانکاری؛ علم؛ اندازا؛ عرفان

گیبرۂ خیبر دا وگڑیا روپ

گیت: گاون؛ نغما

گیت: گیتا؛ کرشن جی دی لکھت کتاب

گیتی: دھرتی؛ دنیا؛ عالم؛ سنسار؛ زمانا؛ زمین

گیٹی: بندوق نوں لاون لئی چقماق دے ٹوٹے

گیدی: دیوث؛ بے غیرت؛ بزدل

گیرا: مغرور

گیرڑی: فاختا؛ گھگی

گیرن: (ک) ڈگاون؛ سُٹن؛ جھڑکن؛ دھوڑن

گیروۂ شوہا؛ رتا؛ سوہے رنگ دی مٹی

گیری: گیرو؛ لال رنگ

گیری/ـےۂ فاختا؛ گھگی؛ گیری

گیڑ: پھندا؛ پھیر؛ چکر؛ پھاہ

گیڑا: چکر؛ پھیرن

گیڑن: چکر دیون؛ چلاون؛ پھیرن؛ پانی کڈھن لئی کھوہ یاں ننکا چلاون

گیسو: (ف) وال؛ زلفاں

گیسوئے تارۂ کالے وال؛ سیاہ زلفاں

گیل: راہ؛ رستا؛ سڑک؛ پگڈنڈی (2) نال دا مسافر

گیم: میتوں گیا؛ گئے

گیم: میرا گیا

گیندے: گیندے؛ گاں دے

گینڈا: گینڈا؛ اک جنور جو بڑا خونی ہوندا اے

گیوسےۂ گئے

گیہکن: (ک) گنگن؛ چاہ نال پھرن

گیہل: کملا

گیہلا: غافل؛ مست؛ ناسمجھ؛ ندان

گیہوق: (ک) اک رک ہوون؛ گھل مل جاون

گھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 41واں اکھر ایہ عربی فارسی وچ نہیں ہوندا؛ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل گھگا (ਘ) اے

گھا: زخم؛ پھٹ

گھابرن: (ک) گھبراون

گھات: وہلے (2) طریقہ؛ طرز؛ انداز؛ شکار لئی لک کے بیٹھن (گھات لاون)

گھاٹ: بجھے ہوئے جوں

گھاٹ: (مذ) دریا' ندی دا کنڈھا جتھے دھوبی کپڑے دھوندے نیں
گھاٹ: (مث) کمی' تھوڑ' کسارا' نقصان' بے عزتی
گھاٹا: (مذ) نقصان' کسارا (2) گھٹنا' سنگھنا
گھاٹڑا: (مذ) گھاٹا' کسارا
گھاٹی: اترائی' ڈھلوان' پہاڑی راہ
گھاٹے: کسارے' نقصان' کمی' تھوڑ
گھاڑ: گھڑن دا کم' گھڑت (2) گوڑھ
گھاڑو: کاریگر' کارساز' بناون ہار' گھڑن والا
گھاسڑا: تھوڑا جیہا گھاہ
گھاگا: گھڑے دا ٹٹّا ہویا گل
گھاگے: گھاگ' شورے' پرانے گھنگر' گھاگھڑ
گھالن: (ک) ملاون' درخاست کرن' کسے کم وچ جتن' محنت کرن' ضائع کرن' برباد کرن' جھیتی جھیتی اندر سٹن
گھالی: محنت نال
گھالے: ے' جھلے' برداشت کیتے' جرے
گھالے: پرزے پرزے' لیراں لیراں' بیرے بیرے' پاٹے ہوئے
گھانگھے: ویکھو "گھانگے"
گھان: (مذ) وڈا سارا نویا (2) کولھو' کولھو دے نوئے وچ آ سکن والی دانیاں دی مقدار (3) برساتی نالا جو ڈونگھا ہووے (4) بہت سارا وگیا ہویا خون' لہو دا چھپّا (5) وڈی گھانی' کافی ساری شے
گھانا: دتھا' پور
گھانی: (مث) کولھو' تیل کڈھن دی تھاں' لپائی لئی رلایا ہویا مٹی پانی تے توڑی
گھاون: (ک) لیپن' لپائی کرن' رگڑن' گھان کرن
گھاہی: گھاہ دے' فرش
گھائل: زخمی' پھٹڑ
گھاء: گھاس' آپ اُگی ہریاول
گھاؤ گھپ: سبھ کجھ ڈکار جاون والا (2) لاپتا' غائب
گھائیں: زخم' گھاہ
گھبکار: (مث) چاٹی رڑکن دی اواز
گھبکاوے: گھبکار' چاٹی وچ مدھانی چلن دی اواز
گھپ: گھور' بہت زیادہ (انھیرا)
گھت: گھات' وار کرن لئی لُکن تھاں (2) گھتن توں' پا
- گھت جادو: جادو کر کے' جادو پا کے
- گھت ڈندے ڈند رکھنا: دنداں دے سارے تھلے اُتریا (رسی ہنا)
- گھت نہ آب بجھاوے: پانی پا کے (اگ نوں) نہیں بجھاندا
- گھتاں گا: پاواں گا
گھتر ٹیم: میں گھتیا' وابستا ہویا' پایا
گھتن: (ک) پاون' داخل کرن' واڑن' سٹن' گھاون' دیون
گھتا ئیں: پاندا ایں' گھتدا ایں
گھتو: پاؤ
گھتکل: کم' شرارتی کم' شیطانی کم
گھتوڑے: مٹی تے ہوا دا طوفان
گھتوکی: پا دتا ای
گھتی: گئی' پائی
گھتیاں: (گھتے-آں) پایاں' پاون نال
گھتیسوں: پاواں گے
گھتیندڑی: گھتدی' پاوندی
گھتیوے: پلّے جاوے
گھتھ: بُھل چُھنجھ
گھتھا: ضائع کیتا ہویا' گوایا ہویا' راہ توں بھٹکیا' بُھلیا' گواچیا' گھبھایا' اکیا
گھٹ: (مث) گھٹنا' ہاتھ' کالا بدل
گھٹ: تھوڑا
گھٹ: دل
گھٹ: (گلا) گھوٹ کے' زبردستی' مجبور کر کے' بنھ

کے

-گھٹ لنگھاتا: گلا گھوٹ کے مار دیوݨ

-گھٹ لیݨا: کوئی شے لے کے واپس نہ کرݨ' دیوݨ والی شے نہ دیوݨ

گھٹنا: (مذ) پیوݨ دی اوہ مقدار جو اک وار اندر جاوے

گھٹڑھی: گھٹی' گڑھتی (2) گھٹ

گھٹڑے: گھٹ' اوہ تھاں جتھوں تلاء یاں نہر دا پانی کنڈھے توڑ کے گزردا ہووے' نرم زمین

گھٹݨ: گھٹنا' ہاتھ' گھٹ' بدل

گھٹݨ: (ک) گھٹ ہووݨ' تھوڑا ہووݨ

گھٹݨ: (ک) نپݨ' دبݨ' نپیڑݨ

گھٹی: گڑھتی' بال نوں جمݨ مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی جاوݨ والی خوراک

گھٹے: گھٹنا' مٹی' دھوڑ

گھٹیا: نیویں درجے دا' اوتا

گھٹیاں: گھاٹی' ڈھلوان راہ (خف) (2) گھٹ گئیاں' تھوڑیاں (3) گلیاں (گلی)

گھٹیویں: گھوٹیا جاویں

گھچولݨ: (ک) ہتھاں نال ہلا کے پانی نوں گدلا کرݨ' گھولݨ' رولݨ

گھدا: لیا

گھدوسے: اساں لیا

گھدی: لئی

گھدیوسے: اسیں لیا' اسیں رکھیا

گھر: مکان' رہݨ دی تھاں (2) دل

-گھر دا: گھر دا کوئی بندا' پروار دا کوئی ممبر

گھراٹ: آٹا پیہݨ والی چکی جو پانی نال چلے

گھراٹے: خراٹے

گھراں سندی: گھراں دی مالکݨ' خصمتی' گھر دی

گھربڑاوݨ: (ک) بنڑاوݨ

گھردے: بولدے' وجدے

گھرڑ: (مذ) اوہ برڑکا' پانی بنا رڑکیا دہی

گھرڑݨ: (ک) ودھݨ' کپݨ' رگڑݨ' گھساوݨ

گھرڑیندیں: رگڑدیاں

گھرک بلا: جانگلی بلا جو نس دی تھاں اگوں گھرکدا یاں حملا کردا اے

گھرکݨ: (ک) ٹھکݨ' ساہ بھلݨ' ہو ٹکݨ' گرمی پاروں پنچھی دا اواز کڈھݨ' دوڑݨ پاروں دل دی حرکت تیز ہووݨ

گھرکݨ: (ک) جھڑکݨ' ڈانٹݨ' غصے ہووݨ' ڈراوݨ' جھاڑ پاوݨ

گھرگھراوݨ: (ک) بلی دا گھر گھر کرݨ

گھرلاوݨ: (ک) شیر دا بولݨ

گھرل: زمین دا ٹوٹا جو وگدے پانی نوں اپنے ول کھچ لوے

گھرلاتاں: گھرلے

گھرلکا: گونج والی اواز (و.ر: گھرکے)

گھرم گھستا: رولا رپا

گھرنال: بگل

گھرن: (ک) گھر جاوݨ' پھسݨ' ولیا جاوݨ' ہر پاسیوں قابو آوݨ' گھیرے آوݨ

گھرڑݨ: (ک) وجݨ' گجݨ' اچی اواز کڈھݨ

گھروگڑے: گھردے بھیتی

گھری کرسے نس چلیے' دوڑ چلیے

گھریاں: گھوریاں (ممم)

گھریڑݨ: (ک) کھرچݨ' رگڑݨ' دیگ وغیرا وچوں کھرچ کے گھروڑی یاں کھرچݨ لاہوݨ

گھریݨ: گھرٹوں' گھروچ' پنڈ نوں

-گھریں گھتیا: گھر لیائے

گھرینا: گول چکر لاوݨ والا (سپ)

گھڑ: گھڑݨ توں امرتے حاصل مصدر' بنا

گھڑا: پانی رکھݨ والا مٹی دا تنگ مونہہ تے چوڑے رڈھڈ دا بھانڈا' جھجر

گھڑا گھڑولی: ویاہ دی اک رسم جس وچ بھرجائیاں کھوہ توں پانی لیاوندیاں سن جس نال لاڑا نہاوندا

سی' گھڑا بھر کے اتھرو' بہت رووݨ
گھڑال: اُچی چھال مارݨ والا کہ گھڑ سوار اُتے دی بیا کر سکے
گھڑتل: ایجاد' گھڑت
گھڑگھڑاوݨ: (ک) بُڑبڑاوݨ' کڑھݨ
گھڑݨ: (ک) گھڑائی کرݨ' بݨاوݨ' ڈولݨ' سرجݨ
گھڑی: (مث) نکا گھڑا' (2) ویلا دسݨ والی گھڑت
گھڑی: پل' تھوڑی دیر' اک گھنٹا' 60 پل یاں 24 منٹ دا ویلا
-گھڑی رات رہندے: سویر ہووݨ یاں رات مُکݨ توں تھوڑی دیر پہلاں
گھڑے ڈوب کرݨ: بے عرتی دے خیال پاروں دھی دا بھتیجی تے بے جوڑ نکاح کر دیوݨ
گھڑے گھت کے اشتہ: ویکھو "گھڑے ڈوب کرݨ"
گھڑیالی: گھڑیال وجاوݨ والا
گھڑیسݨ: (ک) دھرو ہووݨ' کھچݨ' گھسیٹݨ
گھڑیکہ: ذرا دی ذرا' گھڑی دی گھڑی
گھڑیے گھڑیے: پل پل مگروں' گھڑی گھڑی پچھوں
گھس پیا: گھس گیا
گھس جاوݨ: راہ بھُل جاوݨ' ہٹ جاوݨ
گھس کے: بھُل کے' چھڈ کے
گھُس گیا: کُراہے پے گیا
گھسے: گھسرݨ توں
گھسرݨ: (ک) رگڑ کھاوݨ' کھہݨ' لگݨ' چھوہوݨ
گھسرݨ: (ک) جھسُݨ' گھسر کے ترلݨ
گھسرݨ: (ک) گھسݨ' رگڑ کھاوݨ' گھسرݨ
گھُسݨ (ک) وڑݨ' داخل ہووݨ' دھسݨ
گھسکݨ: (ک) تِلکݨ' پھسلݨ
گھُسُݨ: (گھ-سن/مذ) مُکا
گھسݨ: (ک) رگڑ کھاوݨ' کھہݨ' گھس جاوݨ' رگڑ کے پرانا ہووݨ' ہنڈݨ
گھُسݨ: (گھ-سن/ک) رتھکݨ' دیر کرݨ' بھُلݨ' اکݨ' گھُٹھݨ' بھٹکݨ
گھسوٹی: (گھس-سوٹی/مث) کسوٹی' پتھر جس اُتے رگڑ کے سنیارے سونے دے پرکھ کردے نیں
گھسیٹݨ: (ک) دھرو ہووݨ' کھچݨ' رگڑ کے کھچݨ
گھمک: (گھمک-نک) چُپ چاپ' گُنگا
گھکݨ: (گھ-کن/ک) گھمݨ' پھوݨ' گڑݨ چکر لاوݨ' پھرݨ
گھگ: (مث) گُگی' فاختا
گھگر: وڈا سارا پاڑ' لنگار
گھگرا: (مذ) اک جھالروار سوائی لباس جو جسم دے تھلویں حصے تے پایا جاندا اے' عام کر کے چنگڑ یاں بھیّے (ہندستان توں آوݨ والے پناہ گیر) وردے نیں
گھگری گھت بہنا: کسے تھاں ڈیرا جمالیݨ' اُٹھݨ دا ناں نہ لیݨ
گھگی: (مث) فاختا' کبوتر ورگا اک پنچھی
گھگھی: (غ ا) ویکھو گھگی
گھل: بھیج' گھلݨ توں امر تے حاصل مصدر
گھلائی/گھلائیا: (مذ) پہلوان' گھول لڑݨ والا
گھلدے: کشتی کردے' گھول کردے
گھلکݨ: (ک) اُڑݨ' لڑھکݨ' مائل ہووݨ
گھلݨ: (گھل-لن/ک) بھیجݨ' پٹھݨ' ٹورݨ ارسال کرݨ
گھلݨ: (گھل-لن/ک) گھول کرݨ' کشتی لڑݨ (2) حل ہووݨ' پگھرݨ' گھُرݨ (3) پھٹ ٹھیک ہووݨ
گھلوتی: (مث) گڑھتی (گھم)
گھلی: قائم
گھلی: جلی (داو)
گھلے: بھیجے "گھلݨ" توں
گھلیا: بھیجا' نازل کیتا' ارسال کیتا
گھلیا: جھکیا (داو دا پلا)
گھلیاراں: کھلواواں' روک رکھاں
گھلیارے: روکے' ٹھاکے' ہٹکے

گھُم: گھمن توں امر تے حاصل مصدر، پرت، پھیر، الٹ، فیر، مڑ (کے)

گھُم گھُم: چاٹی رڑکن دی گھمکار

گھماچنے: بھوانٹیاں

گھماون: (ک) پھیرن، چکر دیون

گھُمّی: راہ گُما بیٹھی، گمراہ ہو گئی

گھُمّن: گھیر، چکر (2) جھُرمٹ

گھُمرا: سجرے پتراں تے شاخاں والا رکھ

گھمرٹا: گھمیار، کمہار (مث: گھمریٹی)

گھمرن: (ک) گھمن

گھمسان: سخت (لڑائی)

گھمکار: گھمبکار، گونج، چرخا چلن یاں چاٹی رڑکن دی آواز، مسلسل تے اِکسار اواز

گھمکارن: (ک) گھمکار پین

گھمکاری: چرخے دی گھمکار (وا)

گھمکن: (ک) جھمکن

گھمگھماون: (ک) گھم گھم کرن، خشبو دار ہوون

گھمگھیر: گھُمن گھیر، چکر پھیری، گرداب، بھنور

گھُمنڈ: غرور، ہنکار

گھُمن: (ک) ٹرن، پھرن، گڑن، چکر کھاون، بھوون (2) صدقے واری جاون (3) جٹاں دی اک ذات

گھُمن گھیر: (مذ) بھنور، چکر

گھموڑے: دھکے

گھمے: گھمائی، قربان

گھمیار: گھمیار، مٹی دے بھانڈے بناون والا، کبھار

گھن کناری: کنارا کرکے، پاسے ہو کے

گھنال: لواں

گھنیسہ: ہڈیاں گالن والا، ناسور (2) سنجیدا

گھُنڈ: پشو دے گل دی گھنٹی، ٹلی

گھُنڈ: گھاگ، چلاک، مکار

گھُنڈ: پردا، اولھا، ناراضگی (جمع: گھنڈیاں)

گھنڈ دھی: چالبازی نال گھُنڈ کڈھن والی

گھنڈڑیں: پشوواں دے گلے دی وڈی گھنٹی

گھنڈی: گل دی ہڈی

گھنی: (مث) گھمل، گنڈھ، مسئلہ، ناراضگی، ہڑک

گھنزیں: (ج ا) ویکھو "گھنے"

گھنگٹ: پردا، نقاب، گھونگھٹ

گھنگور: کالی ہاتھ، وسن والا بدل

گھنگھار: (ک) گھنگور

گھنگھٹ: گھنگٹ، پردا، اولھا، گھنڈ

گھن گھوراں: گھنگور، کالی ہاتھ، وسن والا بدل

گھننا: (ک) لین، حاصل کرن، پھڑن، پکڑن

گھُنو: لوو، لو، چڑو (2) پھُو

گھُنو: گھُنا، تجاہل عارفانا رکھن والا، جان بجھ کے گھیسلا بنن والا

گھنے: جھُتے، کافی ڈھیر

گھنیر: بدل (دمودر) گھنے

گھنیری: کافی، بُہتی، گھنی

گھنیرے: گھنے، کافی، بجتے، بتھیرے

گھن: کریہت، نفرت

گھُنا: بُنتا، کوڑا، گہرا

گھناون: (ک) گھن کھاون، کریہت کرن، دل نوں بھیڑا لگن

گھناون: (ک) گھن لگن، بودا ہوون

گھناؤنا: گھن والا، کریہت والا

گھنتال: ڈھول وجاون دا اک انداز (گھن-تال)

گھن گھن: چھنکار

گھنوکی: بُہت کافی

گھنی: بُہت زیادا، کافی

گھنے: بُہت سارے، گوڑھے، جھُتے

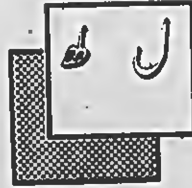
گھنیاں: بہت، کافی

گھنیرے: ویکھو گھناوے

گھو بکن: گھمبکن، چاٹی رڑکن دی اواز

گھوٹا: رٹا، سبق نوں بار بار دُہرا کے یاد کرن

رگڑا (2) گھوٹی ہوئی شے' دوا وغیرا
گھوٹن: (ک) رگڑن' بھن' گھٹائی کرن
گھوٹُو: پھاہا' گھوٹن والا (دمودر)
گھوٹے چاٹے: گھوٹ کے چٹ لئے
گھوٹیویں: گھوٹیا جاویں
گھوٹھی: (مث) چُپ کر کے وار کرن والی
گھوچن: (ک) کاکھن' پرکھن
گھور: گہرا' گوڑھا' زیادا
گھور: گھورن توں امر تے حاصل مصدر
گھوراں: گھورن توں' گھوردا ہویا (محم)
گھور مسورے: سرگوشیاں' کنکشیاں
گھورن: (ک) تکن' تاڑی لاون' نیجھن' تاڑن' گھور کے ویکھن' غصے نال ویکھن' شہوت دی نظر نال ویکھن
گھورے/گھوڑے: گھورن' ظلم کرن
گھوڑی: گھوڑے دی مادا (2) لاڑھے دے جنج لے کے جاون سمے دا اک گیت
گھوک: اطمینان' بے سُرتی (دی نیندر)
گھوکار: گھوکر' سر دی اواز
گھوکاتا: چرخا کتن' ویلا بتاون
گھوکر: گھوک سوون (2) گھوکار
گھوکرن: (ک) گھوکن' گونجن' کسے شے دا اواز نال گونجن' پُورے جوبن تے آون
گھوکن: (ک) گونجن' چرخے دی اواز آون' گھگی دا بولن
گھوکی: بے سُرتی' خماری' گھوک نیندر
گھوگھاٹ: رولا شور
گھول: (مذ) کشتی' مقابلا (2) گھُلی ہوئی شے' محلول (3) گھولن توں امر تے حاصل مصدر
-گھول پیتے: ویکھے ہوئے (ساڈے اُتے) بے اثر
-گھول چھٹنا: اثر قبول نہ کرن' لحاظ نہ رکھن
-گھول گھلن/گھماون: قربان کرن' صدقے کرن
-گھول گھتیاں: قربان ہو گئیاں
گھولیا: قربان کیتا
گھولن: (ک) حل کرن' پانی وچ رلاون یان گھورن (2) قربان ہوون' واری جاون
گھولی: قربان کیتی
گھولیم: میں قربان کیتا
گھوپن: گھوپن' کھوبھن' چوبھن (چھرا وغیرا)
گھونگٹ: پردا' کپڑے دا اولھا
گھوں موں: تذبذب' دوچتی' ڈاواں ڈول
گھمیاں: بھمیاں' ہنجاں (دمودر)
گھیسن: (ک) گھرچن' بھملن' رگڑن (2) ملاون' مکاون
گھیٹن: (ک) ملاون' رلاون
گھیر: گھیرن توں امر تے حاصل مصدر
-گھیر گھر: پنڈ کٹھا کر کے (وا)
گھیرا: گھیت روالے دی واڑھ
گھیرم: میتوں گھیریا اے
گھیرن: (ک) تابع کرن' پھساون' شامل کرن' رلاون
گھیرنی: چرخے دا دستا جس نال چلاندے نیں
گھیلن: (گھی-لن/ک) گھیٹن' دھروہون
گھیو: تھندھیائی' گھیو کاڑھ کے یاں مصنوعی طور اُتے بنائی گئی تھندھیائی
-گھیو بھتا: گھیو دا خرچا' جو فقیر "سیدھا" لیندے نیں اوہ گھیو دی تھاں نقد پیسے وصولدے نیں
-گھیو شکر ہوون: اِک رِک ہوون' کٹھے ہوون
-گھیو ستاردی اے: عشق دا اخیرلا رستا ویکھنا چاہندی اے
گھیور: گھیو کھنڈ دی مٹھیائی
گھیسی: ڈھول وجاون والی سوٹی

ل پنجابی دی فارسی لپی دا 40واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ر" تے "ڑ" نال ہوندا اے۔ برہمی لپی وچ ایہدے تُل دا اکھر لَلاّ (ਲ) اے

لا: (ع) نہیں' ویکھو "نفی"

لا ابالی: بے نیاز' پرواہ نہ کرن والا' دلیر' نڈر

لا الہ: نہیں کوئی معبود (سوائے رب دے) مسلماناں دے کلمے دے مُڈھلے لفظ' رب توں سوا کے ہور نوں معبود نہ منو

لا تقتلو: قتل نہ کرو

لاثانی: جہدا کوئی ثانی (برابر دا/دوجا) نہ ہووے' جہدے ورگا ہور کوئی نہ ہووے' لاجواب

لا حل: جہدا کوئی حل ممکن نہ ہووے

لا ریبیہ: لا ریب توں' لا ریب: کوئی شک نہیں' بنا شک' قرآن شریف دی آیت لا ریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لا مذہب: لا الہ دا مذہب' کلمے دا مذہب (اسلام /خف) (2) بے مذہب

لا مکاں: ہر تھاں والا' جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے

لا مکانی: لا مکان ہوون دی حالت

لا یدرک الابصار: اکھاں اوہدا ادراک نہیں کر سکدیاں' کوئی اکھ اوہنوں (رب نوں) نہیں ویکھ سکدی

لا یذکر: ذکر نہیں کیتا جاندا

لا یغلق باب التوبہ: توبہ دا بوہا بند نہیں ہوندا

لا: لے کے' لگ کے' لگا

–لا کر: لا کے

–لا گلے: گلے لا کے

لاہوت: تصوف دا اک درجا جدوں سالک نوں فنا فی اللہ دا درجا حاصل ہوندا اے

لاء: توں' تھوں' لا' لگ کے' لے کے

لا ابالی: لا پرواہ' نڈر' تسی چڑھی نہ سوچن والا

لابھ: فائدہ' نفع' فیدا' لبھت

لاپرن: (ک) موہنڑاں' اتلا حصا کپن' سر کپن

لاچھن: (ک) اُجھلو' کڑن' پھلاگن

لات: عرباں دے اک بُت دا ناں جو خانے کعبے وچ پیا رہندا سی

–لات و منات: لات تے منات' عرباں دے دو بت جو خانہ کعبہ وچ پئے سن

لات لسانی: زبانی بول چال

لاتاں: لتاں (2) مارن' درکارن

لاتس: لائی سو

لاتو: لایا' توں لایا

لاتے: لائے' لگائے

لاتیاں: لائیاں

لاتھا: لتھا' لاہیاں (ورنہ لاتھی)

لاتھے: لاہے' اُتارے

لاتھیاں: لتھیاں' لاہیاں

لاٹ: (مث) شعلا' لو' شعلے دی نوک' لمبو' بھانبڑ (جمع: لاٹاں) (2) گندا' پرانا

لاٹ: صاحب' افسر (لارڈ)

لاٹو: اک قسم دا کھڈونا جو رسی وٹ کے زمین اُتے سُٹدے نیں تے اوہ بھوندا رہندا اے (2) چھاتیاں دے اُبھار (وا)

لاٹھا: (مذ) سوہنا گھبرو جوان (2) تھمتو۔

لاٹھی: ڈانگ' سوٹی

لاٹھے: لاٹھا دی جمع' سوہنے گھبرو جوان

لاثانی: بے مثال' جس ورگا کوئی دوجا نہ ہووے

لاج: عزت' لج' شرم

لاج لانا: بدناں کرن' بدنامی دا ٹکا لاون

لاجورد: (لاج-ورد) نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر

-لاجوردی: نیلا رنگ

لاجونتی: (لا-ج-ون-تی) شرم حیا والی' چھوئی موئی' اک بوٹی جو ہتھ لاون نال پتے سنگوڑ لیندی اے

لاجہ: لج' عزت' بھرم

لاجھا: ساڑن والا بول' مہنا' طعنا

لاچا: (مذ) لک بنھن والا ریشمی تہبند

لاچار: لچار' مجبور' بیں' جو کجھ نہ کر سکدا ہووے

لاچڑن: (ک) مستی وچ آون' چا چڑھن

لاچی: مشہور گرم مسالا' اک بوٹے دا خشبوئی پھل جو چیدے تے پکواناں وچ ورتدے نیں' ایہ ہری تے کالی دو قسم دی ہوندی اے

لادھ: خبر' رپورٹ' سار (وا)

لاڈ: پیار

لاڈا: لاڈلا' پیار نال پالیا بال

لاڈی: لاڈ' لاڈلی

لاڈیاں لاڈ' پیار

لارا: کوڑ دلاسا' جھوٹھی تسلی' جھوٹھے وعدے' بہانے (ودن لاراں)

لارے: لارا دی جمع' دلاسے' تسلیاں' جھوٹھے وعدے

لاریبی: لاریب والا' قرآن شریف دی آیت لاریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لاڑا: دولھا' ویاہ والا منڈا' لاڑھا

لاڑی: دولھن

لاڑیا: سواریا (لا)

لاڑیاں تے گلائی منڈی: پونچھ دے علاقے وچ دو تھاواں دے ناں

لاڈھن: ترغیب دیوں

لازم: شرمندا (شج)

لازم: لازمی' ضروری

لاس: (مث) ماریاں رسی وغیرا دا نشان جو پنڈے اتے پے جاوے

لاساں: لاواں گا (2) رسیاں

لاساں: لاس دی جمع' ماریاں رسی دا نشان جو پنڈے اتے پے جاوے

لاسہ: لاسا' پنچھی' خاص کر چڑیاں پھڑن والی لیسلی شے

لاش: لوتھ' نعش

لاشے: لاش توں' لاشاں

لاغر: کمزور' لسا

لاف: (فا) شیخی' ہنڈ' اپنی وڈیائی آپ

-لاف گزاف: (فا/مث) بیہودا بکواس' شیخی مارن

لافاں: شیخیاں' لاف دی جمع

لافی: شیخی خورا' ہنڈ مارن والا

لافے: لافاں مارے' شیخی مارے

لاک: کچوا (2) لاکھ' مہر لاون والا لال موم

لاکڑی: لکڑ (بف)

لاکڑی: (مذ) جس نوں کوئی ذمے داری سونپی گئی ہووے' بندوبستی

لاکھ: لکھ (2) لک ورگی اک عنابی تے ساوے رنگ دی گمر شے جہنوں پھرا کے لفافے وغیرا مُنہ بند کرن دا کم لیندے نیں

-لاکھاں: لکھاں' کئی لکھ

-لاکھی: لکھ

لاکھا: سوہا' گوڑھا' سوہا' عنابی' لاکھ رنگا

لاکھی: لاکھا توں مونث' لاکھ رنگی

لاگ: لگے' لگن' محبت' تعلق' ویاہ شادی موقعے اتے کمیاں نوں دتی گئی رقم

لاگاں: لاگ' محبت' لگن

لاگت: خرچا (2) دشمنی

لاگی: لاگ والے' رشتے دے سلسلے وچ آون والے نائی مراسی

لاگی: لگی
لاگے: لگے (2) نیڑے
لال: سُرخ' سُوہا (2) پُتر (3) لعل
لالا: گل لالا' لالے دا سُوہا پُھل
لال کھجوری: اوہ تھاں جتھے ہیر دیاں سہیلیاں کھیڈدیاں سن
لالہ: گل لالہ' سُوہا پُھل (2) دیر' بھرا (3) بلاون دا بول
لالے زاری: لالہ زار' باغ' لالے دے پُھلاں دی کیاری (لالے دے پُھل سُوہے رنگ دے ہوندے نیں)
لالی: (غ۔ا) لالی' مینا' اک پنچھی
لالی: لال توں' سُرخی
لالی: لولواں والا' موتیاں والا
لالے: لالے دے سُوہے رنگ دے پُھل وچناں وچکار کالا داغ ہوندا اے
لام: مراد ال م' سورۃ بقرہ دا مُڈھ (علی)
لا مذھب: لا الہ دا مذھب' کلمے دا مذھب' اسلام (خف) (2) بے دین' کافر
لامعہ: (ع) چمکدی' لشکدی' لشکویں (چمکن)
لاں: لواں' لگاواں (2) بند کراں (جندرا) (3) لج (4) کھوہ دا رسا
لانبھے: پراں' دُور' اِک پاسے
لانجھا: جھمیلا' پواڑا' وکھت
لانڈی: لانڈھی' کراچی لاگے مشہور وستی (خف)
لانگ: لنگوٹا' لنگوٹ
لانگاں: ہندوواں دی دھوتی' ویکھو لانگ
لانگڑ: لنگوٹی دا وچکارلا حصا' لنگوٹ
لانگی مہری: مرزے دی ماں
لانگھ: لنگھن دی تھاں' راہ' لنگھن دا عمل
لانگھے: لانگھا' راہ' رستا' سفر' فاصلے
لانودیاں: (غ۔ا) لاوندیاں
لاتا/لاتی: نکی عمر دا بوٹا جو اوہناں دی من پسند
خوراک اے' بالن دے طور اُتے ورتیندا اے' ایہدی سواہ دی سجی بندی اے
۔لائے: ویکھو لاتا' لاتی
۔لائیں: (غ۔ا) ویکھو لاتا' لاتی' لائے
۔لائیوں: لائے دے بوٹے توں
لاوا: فصل کٹن والا مزدور (2) جوالا مکھی پہاڑ دا گرم مادا
لاواں: ویکھو "لاواں پھیرے"
لاواں پھیرے: ویاہ سمے ہندو دولھا دولھن نوں اگ دوالے پھیرن
لاولا: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاوم: میں لائی
لاون: (ک) لگاون' سیکن' گڈن (2) گنڈھن' جوڑن' مزدوری کرن' مزدوری یاں ہور کسے کم اُتے جوہن
لاون: لون' سالن (2) گوشت
لاؤن: کپڑے کنارے لگے بارڈ' گھگری دا کنارا
لاون پھیرن: نچن
لاونہار: لاون والا
لاوے ہار: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاہ: لابھ' فائدا' نفع (2) لاہن توں امر تے حاصل مصدر (3) عزت' لج
۔لاہ ملاحظہ: جھاکا تے شرم' لاہ
لاہ: لاہن توں امر تے حاصل مصدر
۔لاہ پرے سُکھ لوئی: نکھ توں لوئی پراں لاہ
لاہ: لشک' چمک
لاہ لاہ کردی: لشکدی' چمکدی' سوہنی لگدی (دیکھ لاہ لاہ کردے)
لاہا: (مذ) نفع' فائدا' لابھ' لبمت
لاہاں: فائدا' لاہ دی جمع
لاہاں: لاہن توں' اتاراں' ہٹاواں
لاہنگے: (غ۔ا) ویکھو لانگھے
لاہن: (ک) اُتارن' اُتوں تھلے لیاون' لاہون'

ڈگاون' جان توں مارن' نازل کرن' وساون

لاہنا: ویکھو "لاہن"

لاہو: اتارو' ہٹاؤ (لاہن توں امر)

لاہو: بھنور' وگدا وہن' رُڑھدا پانی

لاہو لتھڑی: بھُس دی روگن' خون گھٹ ہوون دی روگن' لہو گھٹ ہوون دی روگن

لاہوت: رب دی تلاش دا اک مقام' ربی' ایسا مقام جس بارے فنا ہوون نال پتا لگدا اے

لاہون: (ک) اتارن' لاہن' اُتوں تھلے لاہن

لاہی: اتاری (2) اتاری

لاہے: لاہ توں' فائدے' نفع (2) اتارے' لاہ کے (لاہن توں)

لاہیاں: نعاں' نشیب' اُترائیاں

لائی: اگائی' بیجی' کاشت کیتی

لائی: پنچایت دا ممبر' برادری دا ریتھیا منصف

لائے لگے: لگدے لانے' رشتے دار

لائیاں: عشق حقیقی (2) مزدور' لاوے دا کم' کھیت مزدوری

لائیاں نیں: اکھاں چار کیتیاں نیں' پریت لائی اے

لائس: لایا سو' اوس لایا

لائیم: میں لائی/لایا

لایموت: جنوں موت نہیں' غیر فانی

لایو: لاوے

لب: لابھ' لالچ' حرص' لابھ' لبھ' منافع' حاصل

لب: (فا) بل' ہونٹھ' مچھ

-لب بام: (فا) کوٹھے دا چھجا یاں کنارا (بام: چھت' کوٹھا)

-لب بستہ: بند بلاں نال

-لبریز: لب ریز' مُونہا مُونہہ' بھر گیا ہویا

لب: خلاصا' نچوڑ' عرق' تت' ست

-لب لباب: نچوڑ' گل دا خلاصا

لبا: چیہڑے' تھپڑ (بے عزتی)

لباس: (ع) کپڑے' پہناوا' پوشاک

-لباس نمدہ: نمدے دا لباس' ان دا لباس' موٹا لباس

لباسی: لباس دا' لباس بارے (2) نُمائشی

لباں: بل' بُلھاں (لب توں جمع)

لبانا: خانہ بدوشاں/ ٹپرواسیاں دی اک ذات

لبانے: لبانا دی جمع

لبریز: لب ریز' مُونہا مُونہہ (بھریا ہویا)

لبڑ: لباڑ' دھوکھے نال لُٹن والا' وارداتیا

لبڑن: (ک) لتھڑن' لتھ پتھ ہوون' گندیاون

لبوچا: موٹا

لبے: لب اُتے' بلاں اُتے

لبیرا: اک قسم دا پُھل

لبیک: حاضر ہویا

لبیں: بُلھاں اُتے' ہونٹھاں اُتے

لبھاون: (ک) لوبھ دیون' ورچاون' اکساون' اُبھارن' چکُن' کھلارن' الاون' رجھاون' پھساون' موہون

لبھائی دا: ویکھو "لبھاون"

لبھدی: بلدی

لبھن: (ک) ملن' جڑن' حصول ہوون' ہتھ آون (2) بھالن' ڈھونڈن' کھوجن

لبھن: (ک) لبھایا جاون' لوبھ وچ آون

لبھی: ملی' وصول ہوئی (2) لبھے ای' تینوں لبھے

لبھیا: لبھ لیا' ملیا (2) جان پچھان لیا (وا)

لبھیوے: لبھے

لپ: ہتھ دیاں انگلاں ملا کے پیدا ہوون والی ڈونگھ تے اوہدے وچ ساون والی شے' ہتھ بھر کے

لپٹ: شعلا' سیک' گرمی' جوت

لپٹن: (ک) ولیٹن' گول کرن' تہ کرن

لچ: کمینا' بے حیا' بے شرم

لپکن: (ک) جھپٹن' دوڑن

لپن: (ک) لتبن' لپائی کرن

لپوٹے: گپ باز' لپاڑیا' گپ باز جعلی فقیر جو لوکائی نوں ڈراوے

لپی: رسم لخط' زبان نوں لکھن دا ڈھنگ' اکھرالی

لپھاں: زلفاں' وال' گیسو

لپھن: (ک) جُھکن' لفن' اُلرن

لت: ٹنگ (2) عادت (3) ویل' ناہنی

۔لت بلتی: لڑائی وچ اک دُوجے نوں لتاں یاں ٹھُڈے مارن

۔لت وجس: اوہنوں لت وجے

لتاڑن: (ک) پیراں تھلے دیون' مدھن' مدھولن' لتاں دا بھار پاون' کُھنڈن' نپن' (ورنہ: لتاڑے' لتاڑیا وغیرا)

لتاں: دھڑھاں' دیٹھلا حصا' لت دی جمع' ٹنگاں

۔لتاں دے دے کُٹھا: قصائی ڈنگر نوں کوہن سے لتاں نال وی دباندے نیں' اوہی حالت مراد اے یعنی بے رحمی کیتی (محم)

لتپتا: (لت-پتا) چٹخارے دار' سوادی (کھانا)

لتر لتر: زبان دا قینچی وانگ چلن

لتر: جُتی' چھتر

لترلاون: (ک) لما پے جاون' لیٹنا' سوون' سون

لتن: (ک) لبھن' لتبن' لپائی کرن

لتیں جٹ لٹکایا: لتاں بنھ کے لکایا (چور نوں چوری دا اعتراف کران یاں گناہگار نوں توبا کران لئی کھوہ وچ پُٹھا لکاندے سن)

لتھا: اتریا' نازل ہویا' کٹھا ہویا' آیا

لتھ پتھ ہوون: گڑچ ہوون' کسے ترل شے وچ شرابور ہوون' لبڑن

لتھڑن: (ک) لبڑن' لت پت ہوون' گندیاون

لتھن: (ک) لہن' لہون' اُترن' نازل ہوون (2) دکھ ہوون' اُجڑن' جدا ہوون

لتھی: اُتری

لسنبہ: اوارا' پھراکل

لسلبہ: لمے وال' زُلفاں' جوگی دے لمے وال

لٹ: لٹن توں امر تے حاصل مصدر

۔لُٹ گئے: اینا شنگار کیتا کہ پنساری دی دکان لٹی لگدی اے (وا)

لٹارہ: ایسی تھاں جتھے کانگ نال آئی مٹی پئی ہووے

لٹاکا: اناج وغیرا بھرن والا ڈُہرا تھیلا جو کھوتے وغیرا اتے لددے نیں (2) جنجال' وبال (3) تعلق' واسطا

لٹاں: لٹ دی جمع' جُڑے ہوئے لمے وال

لُٹاں: لُٹ دا مال

لُٹری: لُٹی (ہوئی)

لٹک: کھچ' کشش (2) لٹکن توں' لٹک کے' لمک کے (3) ناز' ادا' نخرا' شُغل (4) چمک' چمبن

۔لٹک سہائیں: مستانی ٹور نال

لٹکا: لٹک' عجب تماشا

لٹکاں: لٹک دی جمع' ناز' نخرے' اداواں (2) کشش' کھچ

لٹکن: (ک) لمکن' اٹکن' چلمن (2) نخرے نال ٹُرن' مٹک کے ٹرن' جھومن

لٹکے: ناز' ادا' نخرا' تماشا

لٹکے: گئے (علی/ ٹھلا) لمکے

لٹکے: لُٹ کے

لٹکیندا: مٹکدا

لٹن: (ک) ٹھگن' ڈاکا مارن' دھکے نال لین' کھوہن

لٹودھر: اوارا' لُلیا' لفنڈر' لُٹ

لٹورا: پنچھی دی اک قسم جو بڑا سوہنا گاندا اے (جمع: لٹورے)

لٹی دی: مُفت دی' لُٹ دا مال

لٹھ: ڈنگوری' سوٹی' ڈُھرا جس اُتے ویلنے وغیرا دے پہیے چلدے نیں

لٹھو: رقابت دی اگ' ساڑا' حسد

لٹھی: لاٹھی' ڈانگ' سوٹی' لٹھی' لٹھ دے وجود والی عورت' پکے وجود والی

لُئمی: سڑی ہوئی، حاسد

لج: رسا جس نال کھوہ وچوں پانی کڈھیا جاندا اے (2) شرم، عزت، لاج، نموس، خاندانی عزت

—لج پال: عزت پالن والا، عزت دا راکھا

—لج گھٹاون: بدنامی کردے نیں

—لج موئیاں: شرم نال مر گئیاں

لجانواں: (غ.ا) ویکھو "لجاواں"

لجاواں: لے جاواں

لجاوگ: لے جاوے گا

لجاوُنی: داغ لاون

لجپال: لج پال، عزت دا راکھا، ذُمے داریاں پُورن والا

لجلجاون: (لج-لجا-وں/ک) لجلجا ہوون، نرم ہوون

لجن: (ک) سنگن، جھکن، شرماون، لاج محسوس کرن

لجناں: ویکھو "لجن"

لجوکڑی: شرماکل

لجیں دا لوئی/لجیندا لوئی: اپنے لائیاں دا راکھا، متعلقین دی راکھی کرن والا

لجھ: جھیڑا، ونگا، لڑن بھڑن، لڑائی

لجھدا: جھگڑوا

لجھن: (ک) لڑن، بھڑن، الجھن، جھیڑن، تلاش کرن

لجھے: لڑے

لچ: لچا، غنڈا، ننگا، اکھرا، خالص، لچ لچ کرن (مم)

لچا: اوارا، غنڈا، بدمعاش، شُہدا

لچارن: لاچار، وچارا، مجبور، عاجز

لچاں: (ک) جھکاون، ٹیڑھا کرن

لچڑ: بیہودا، فحش، ننگا

لچک: (مث) ڈھل، نرمی، لچکن دی حالت یاں خوبی

لچکن: (ک) لچک ہوون، جھکن، مڑن، ول کھاون

لچلچاون: (ک) لسلسا ہوون، نرم ہوون، لیسدار ہوون، ٹھنڈا ہوون

لچندڑے: لچے، لچ پُنا کرن والے

لچھن: (ک) لچکن، جھکن، مڑن، ول کھاون

لچھا: دھاگے دیاں تنداں دا پراگا (2) گچھا (3) سیویاں دا پُور جو مشین وچوں اک وار نکلے (4) ریشمی

لچھمن: رام چندر دا بھرا، جدوں رام چندر جی نوں دیس نکالا دتا گیا تاں لچھمن نے وی رام چندر نال بن واس لیا سی

لچھو لچھو کرن: اجہیاں حرکتاں کرن جہناں نال دوجیاں نوں چھیڑن دی دعوت ملے

لچھوڑی: اڈی دا پھوڑا

لحد: سامی، قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھیا جاندا اے

لحظہ: پل، لمحا

لحم: (مذ/ع) گوشت

لَحُمک لحمی: تہاڈا گوشت میرا گوشت اے

لحمک لحمی دَمک دمی: تہاڈا گوشت میرا گوشت اے، تہاڈا خون میرا خون اے

لَد: بھار، لدّا، لدّن توں امر تے حاصل مصدر

لُد جاون: تُر جاون، رخصت ہو جاون

لُد گئے: تُر گئے، رخصت ہو گئے

لِد: گھوڑے تے کھوتے دا گوہیا

لُد: "لُدن" توں امر تے حاصل مصدر، اِک بھانڈے توں دوجے بھانڈے وچ اُلٹا

لدل: (مذ) لدو جنور

لدنی: (ل-دن-نی) ربّی دات، بِنا سکھے ملن والا علم (علم لدنی)

لَدن: (ک) بوجھ رکھن، لدائی کرن، چلن دی تیاری

لُدن: (ک) اک بھانڈے توں دوجے وچ پلٹاون، روڑھن، ڈولھن

لُدیا: اک بھانڈے توں دوجے وچ الٹایا، ڈولھیا

لدھا: لبھیا، حاصل کیتا
لدھڑم: مینوں لبھے
لدھڑو: لبھی، لئی
لدھم: مینوں لبھی
لدھم: میں لبھیا
لدھوای: لبھیا ای
لدھوسے: سانوں لبھیا
لدھوئی: لبھیا، لبھیو ای
لدھی: لبھی
لدھیاں: لئیاں
لدھیریاں: کاشتکار خاندان دیاں عورتاں، کھیت دیاں مزدور عورتاں
لدھیم: مینوں لبھیاں
لدھیوسے: لبھیا، لمیا
لڈ: لد، لدکے، گئے
لڈ: لدکے، ہلا کے
لڈائی: لدکے، کوچ کرن ول
لڈڑی: لدی ہوئی
لڈاون: (ف) لاڈ کرن، چاہون
لڈایم: میرا لٹ گیا، میں لٹا دتا
لڈکا: (ل-ذک-کا/مذ) لاڈلا، لاڈو
لڈکڑا: لڈاکا، لاڈلا
لڈکی: لڈکا توں مونث
لڈکے لاڈلے
لڈن: ہیر رانجھا دے قصے وچ کشتی دے ملاح دا ناں
لڈن: (ک) ہچکولے کھاون
لڈو: بوندی توں بنن والی پیلے رنگ دی مشہور مٹھائی، پرانے زمانے وچ لڈو سموسے ورگے وی بندے سن، لموترے سموسے وچ حلوا یاں ہشی چوری پا کے دیسی گھیو وچ تل لیندے سن۔
لڈی: کڑیاں منڈیاں دا مشہور ناچ جس وچ دو قسم دیاں حرکتاں (عام کرنچکی تے تاڑی) ہوندیاں نیں

لذیری: لاڈلی، لڈکی
لذات: لذت دی جمع، لذتاں، مزے، سواد
لذت: سواد، مزا
لذیذ: لذت والا، سوادی
لر: ٹانگے دے پچھے دیاں اندرلیاں لکڑاں وچوں اک، جو گاٹھ دیاں پاسے دیاں لکڑاں
لرجت: لرزدا اے، کنبدا اے (خف)
لرزہ: کنبنی
لُرکن: (ک) ہوا دا رنھا رنھا وگن
لُرکی: جھلی، واء چلی
لُرکے: آہستا آہستا چلے (واء)
لڑ: لد، گئے (ج)
لڑ: پلا، پلو، پگ دا نکڑا کنارا، تہمد دا نکڑا پلا، کپڑے دا پلا، دھاگے دی لڑی، لڑن توں امر تے حاصل مصدر
—لڑ جوڑن: رشتا گنڈھن
—لڑ لاء: لڑ نال بنھ لیا
لڑدن: لڑدے نیں (خف)
لڑکن: (ک) ٹلکن، لمکن، چلمن، دل کھاون، ولیٹیا جاون، تلکھن (2) لڑن
لڑکی: کن دوالے دے وال، کن دا اک زیور
لڑکے: بُندے (2) کن دی لوء (3) کن لاگلے وال
لڑکیا: اے لڑکے، مُنڈیا
لڑکھڑاون: (ک) ڈولن، کنبن، ڈِگن نوں ہوون
لڑن: (ک) لڑائی کرن، بھیڑن، جنگ کرن (2) ڈنگن، ڈنگ مارن
لڑی: (مث) پروئی ہوئی شے، مسلسل، لگاتار، آوندی شے، موتی، پھُل، منکے یاں ہور چیزاں نوں دھاگے وچ پروون نال بنن والی شے، ہار، سلسلا
لڑیاں: لڑی دی جمع، ہار، پروئے ہوئے موتی
لڑیاون: (ک) لڑی وچ پروون
لڑیئے: لڑ لگیے

لڑھ: لڑھن توں، رُڑھ

-لڑھ جاون: وگاہ وچ وگ جاون، رڑھ جاون

-لڑھ گئی: رُڑھ گئی (دا)

-لڑھا دیون: وگاہ دیون، غرق کر دیون

لڑھایم: میتوں لڑھایا، روڑھیا

لڑھکن: (ک) لڑکھڑاون، رڑھن، گھمن

لڑھن: (ک) رڑھن، وگن، ڈُلھن

لُڑھی: رُڑھی

لَس: (مث) لیس (2) لاس، لکیر، ریکھا (3) برساتی ندی نالا

لِس: کمزوری، لِسا پن، لاغری

لِسا: کمزور، لاغر

لساں: لاس، لکیراں (لس توں جمع)

لسان: (ع) جیبھ (2) بولی

لسانی: زبان دا

لِسانے: لسان، زبان، جیبھ (خف)

لساون: (ک) لیس پیدا کرن

لس بیلہ: کراچی لاگے اک وستی

لسری: لسی

لسری گاوڑی: گاں دے دودھ دی لسی

لسریں: لساں، لکیراں

لسکار: لشکار

لسکارے: لشکارے، چمک دمک

لسکت: چمکدی اے، لشکدی اے

لسکن: (ک) لشکن، چمکن

لُسکن: (ک) پیراں دیاں تلیاں جھسن

لسلساون: (ک) چمکن، دمکن، لشکن

لَسن: لسن، تھوم

لِسن: (ک) لیسلا ہوون، نرم ہوون

لسوڑا/لسوڑھا: (مذ) اک رُکھ جدے نال بڑے لیسلے پھل لگدے نیں، وڈا جانگلی پھل اچار پاون دے کم آوندا اے تے نکے نوں لسوڑھی آکھدے نیں جو کھاون دے کم آوندا اے، دواواں وچ وی ورتدے نیں

لسی: (مذ) دہی رڑک کے مکھن کڈھن مگروں باقی رہند کھوہند (2) رڑکے ہوئے دہی یاں دُدھ وچ پانی پایا ہویا

لسی مُندری: ویاہ دی اک رسم جس وچ لسی اندر مُندری پا دیندے نیں تے دولہا دولہن وچکار مُندری لبھن دا مقابلا ہوندا اے

لِسے: لِسا توں، کمزور، ماڑے، لاغر

لسیاں: لِسا، کمزور، ماڑا، لاغر

لَش: (مث) چمک، دمک

لشک: (مث) چمک

لشکار: لشک، چمک، دمک

لشکر: فوج

لِشکن: (ک) چمکن، دمکن، گوندن، کھمن

لطافت: (مث/ع) نرمی، کوملتا، مہربانی، لطف دیون، ہلکا ہوون

لطف: (مذ/ع) مہربانی، الطاف، عنایت، کرم، سواد

لطیف: (ع) مہربانی، نرم نازک، کومل

لعانہ: ملعون، لعنتی

لعب: کھیڈ، من پرچاوا، ولاوا

لعبت: (مث/ع) گڈی، گڈا، پتلی، مورت، تصویر، کھیڈ، کھڈونا، من پرچاوا

لعل: (مذ) اک قیمتی پتھر

-لعل بدخشاں: بدخشان دے علاقے دے لعل

-لعل لبس: بلاں دے لعل (سوہے بُلھ)

لعلاں دے ونجارے: لعلاں دا کاروبار کرن والے

لعلو لاٹہ: خواجا فرید دا اک مرید

لعنت: (مث/ع) پھٹکار، برائی

لعین: لعنتی، ملعون

لعینے: لعین، لعنتی

لغایت: (ع) اخیر، انتہا، اک توں دوجے سرے تک

لُغت: لفظاولی، ڈکشنری

لغر: لگر، نرم لچکیلی ٹاہنی

لغزی: (ع) لغز توں (جانگلی چوہے یاں خرگوش دی کھوہ (2) بجھارت، معما، بجھیلی

لغو: (لغ-و) بے ہودا، واہیات، بے معنی بکواس

لِفّ: لِفن توں امر تے حاصل مصدر، جھک، اُر، نیواں ہو

لفاشیا: اوارا، گپ باز، شیخی خورا

لفافہ: کاغذ دا بنیا اُنہاڑ جو خط، چٹھی یاں سودا پاون دے کم آوندا اے

لِفدے: جھکدے

لِفن: (ک) جھکن، مُڑن، ونگا ہوون، اُلرن

لقاء: (ع) درشن، دیدار، و یکھن، رسول کریمؐ دا دیدار کرن

لقاؤں: لقاؤں، دیدار توں، درشن نال

لقمان: پُرانے زمانے دا مشہور حکیم تے سیانا جہدا ذکر قرآن مجید وچ وی آیا

لقمہ: (لک-ما) گراہ، بُرکی

لک: کمر، سریر دا وچکارلا حصا

-لک بنھن: کسے کم لئی تیاری کرن

-لک کسن: کمر کسن، لک بنھن، کم لئی تیاری کرن

لک: چھپ، لکاء، چھپاء

-لُک کر: چھپ کے

لکاوگ: لکاوے گا

لُکائی: چھپائی، چھپا کے، لُکا کے

لُکائیم: میں لُکائی

لکڑ: لکڑی، درخت دا وڈھیا ہویا ٹوٹا

-لکڑ جا بنگالی: بنگالی لکڑ پھیری، بنگال دا جادو کیتا

لُکڑے: (لُک-ڑے) لُکے، لُکے ہوئے

لکشمی: ویکھو "لچھمی"

لکل امر ماتوبیٰ: ہر بندے لئی اوہی ہے جو اوس کیتا

لُکن: (ک) چھُپن

لُکن: (ک) چھپن، اولھے ہوون، غائب ہوون

-لُکن میٹی: چھپن چھوت، لکن چھپن دی بالاں دی کھیڈ

لُکیا رہن نہ والا: لُکیا رہن والا نہیں

لکیاں: لک والیاں

لکیرن: (ک) لیکن، لکیر واہون، خاکا تیار کرن

لکھ: سو ہزار (100'000)

-لکھ تکی: لکھ ٹیکر ٹل دی

-لکھ داتا: لکھ دیون والا، بہت سخی (میاں محمد بخش نے حضرت عثمان غنیؓ مراد لئے نیں)

لِکھ: لکھن توں امر تے حاصل مصدر

لُکھ: لُو، گرمیاں دی تتی واء

لکھارو: لکھن والا، تقدیر لکھن والا یعنی رب (اللہ)

لکھاری: لکھیار، مصنف، لکھن والا، لیکھک

لکھاں: نتھ وچ ٹکے ٹکے موتی

لکھائے: بنوائے، تصویراں لیکیاں

لکھایا: ظاہر کیتا (دمودر)

لکُھدی: جھُلسدی، لُوندی

لِکھی: لِکھی، لکھت، تحریر، قسمت

لکھمی: لچھمی، لکشمی، دولت دی دیوی، دولت، دولت والے

لکھن: (ک) دِسن، نظر آون، ظاہر ہوون، ویکھن

لکھن: (ک) لکھائی کرن، تحریر کرن، لیکرن، اُلیکن، چترن، تصویر بناون

لکھنا: ویکھو "لکھن"

لکھن: جھُلسن، لُو وچ سڑن

لکھورے: اک قسم دے گھوڑے

لکھی: لکھاں دی، قیمتی، لکشی، لکھ پتی
لکھیا: ویکھیا، سمجھیا
لکھیا: لکھیا ہویا، قسمت
لکھیں: لکھ توں (وچ لکھیں: لکھاں دے مُل دا، لکھاں
لکھینی: ویکھن جوگ (وا)
لکھینے: لکھاں دے، قیمتی
لکھینے: ظاہر ہووے، دسے (بف)
لگ: ناڑ، رگ (علی)
لگ: لگن توں، لوڑ، پچھے لگ کے (بف)
-لگ ای: لگدا (بف)
-لگ پوڑی: پوڑے لگ، ملاح اُتے لگ
لگب: اُجاڑ، ورانی، بیابان (2) ننگا، ان کجیا
لگا: لا
-لگا دامنے: دامن نال لا (کہ توں دامن تھمن والیاں نوں پار لاندا ایں)
لگام: واگ، گھوڑے دیاں راساں
لگان: معاملا، زمین دا ٹیکس
لگت: لاگت، دشمنی
لگڑ: باز دی اک قسم دا ناں، شاہین
لگڑا: لگیا، لگا
لگڑاں: لگڑ دی جمع، شاہین، باز
لگڑو: تینوں لگے
لگڑی: لگی
لگڑیاں: لگیاں
لگس: لگے گی سُو (مم)
لگس: لگیوس، لگیو سو، اوہنوں لگیا (غر/لط)
لگن: (مث) تعلق، محبت
لگندان: (ک) لگندن، وڈی سوئی نال لے لے تروپے مارن
لگن: (ک) ہمبرلن، جڑن (2) تعلق پیدا ہوون (3) لاگو ہوون (4) شروع ہوون (5) ٹھیمن ہوون (6) محبت کرن

لگنا: لگا
لگوں ہتھ: جے توں میرے ہتھ لگیں
لگے: لگ توں، وران، اجاڑ (2) ننگے، ان کجے
لگیاں: پریم لگی، محبت ہوئی (پیلو)
لگیاں: لگ، لگی، وران، سنجیاں
لگھاون: (ک) لنگھاون (باہو)
لگھایئے: گزاریئے، لنگھایئے
لگھندے: لے گھندے، نال لجاندے
لگھے: لنگھے، گزرے، بیتے
للاری: (ل-لا-ری/مذ) کپڑے رنگن والا (مث: للارن)
للاون: (ک) للچاون، لوچن (2) گاں دا بولن
للائی: سُرخی
للت پنجم: اک راگ دا ناں
للتہ: للتا، اک راگ
للچاون: (ک) لوچن، آس رکھن، لالچ کرن، سدھراون
للساون: (ک) ویکھو "للچاون"
للکار: مدد لئی اواز/چیک، فریاد، للکرا
للکارن: (ک) ونگارن، سدن، بلاون، پکارن، للکرا مارن
للورن: (ک) للچاون، نکھتے پیشے دی بھال وچ بے چین ہوون، شکار دی تلاش وچ بیاکل ہوون، بھٹکن، بے چین پھرن
للورنا: ویکھو للورن (وا)
للھاوندے: للچاوندے
للھاوے: لہلاوے
للی: دھجیاں پاون والا فقیر
للیاون: (ک) للچاون، سدھر کرن (2) سوہا لال ہوون (3) منت ساجت، چاپلوسی کرن
للھ: کچا بیر، کچی عمر دا منڈا کڑی
للھ ناہیں: راہ للہ نہیں، رب لئی نہیں
للھاون (ک) آہستہ آہستہ چلن

للکاراں: للکاراں، فریاد، ونگار
للکرن: (ک) للکارن، ونگارن
للکن: (ک) منت ترلا کرن، خشامد یاں چاپلوسی کرن
لم یلد ولم یولد: نہ اوہنے (ربّ نے) کسے نوں جمیا تے نہ اوہ جمیا گیا
لما: (مذ) اُچّا، جنوب
لمندا: جنوب مغربی پنجاب دا علاقہ، مغرب
لما دیس: ساہیوال ملتان دا علاقہ
لمبڑ: لمی، لمیری
لمبڑ(دار): نمبردار، پنڈ دا چودھری
لمبن: (ک) لیپن، لپائی کرن
لمبی لائی: لانبو لایا، اگ لائی
لمرٹے: لے
لمکاراں: لمکدیاں، لمکدے ہوئے (دھاگے وغیرا)
لمکن: (ک) لٹکن، چلمن
لمن الملک: (الیوم) اج دے دن ملک کہدا اے (بادشاہی کہدی اے)
لمن الملکُ الیوم: اج دے دن بادشاہی کہدی اے
لُمنا: جھپٹا مارن، لمن، جھراٹ مارن، کھوہن
لموں: لاموں (ل۔توں) قلندر لفظ دا دوجا اکھر (ویکھو قلوں)
لمی طرف: لمندے ول، مغرب ول (دمودر)
لمے: لما، لمندا
لمیارن: (ک) لما کرن، پسارن، گل کھلر کے بیانن، لمی بحث کرن
لنب: لانبو، شعلے، لنبو
لنب: لپائی، لپائی کر کے بند کرن
لنبڑیاں: لمیاں
لنبو: شعلے، بھانبڑ
لنبی: لانبو، شعلے
۔لنبی لائی: لانبو لایا، اگ لائی

لَن تراني: توں میں ہرگز نہیں ویکھ سکدا
لَن تنالوا البرّ: تسیں اوناچر ربّ نیڑے نہیں اپڑ سکدے جد تیک اپنی سبھ توں پیاری شے ربّ دی راہ وچ نہ قربان کرو (چوتھے سپارے دا مُڈھ)
لنج: لنگڑا، لوکما، ٹنڈا
لنڈ: لچی، فاحشا عورت
لُنڈا: لنڈ مرد (2) پوچھل وڈھیا جنور (3) پتراں ٹاہنیاں توں بغیر رُکھ (4) بدکردار
لنڈورا: پوچھل وڈھیا
لنڈی: وڈھی پوچھل والی، لُنڈی، لُنڈ
لنڈھکن: (ک) لڑھکن، بھوانتی کھا کے ڈگن
لنڈھن: (ک) رِڑھن، لڑھن، ڈھن
لنک: لنکا، بھارت دے دکھن وچ بحرِہند اندر اک جزیرا تے دیس، اجکل ایہنوں سری لنکا آکھدے نیں۔ راجا راون ایس علاقے دا حکمران سی
۔لنک باشی: لنکا دے واسی (سمندر پار دے پنچھی)
۔لنک باغ: لنکا دا باغ
۔لنک دے باغ: لنکا جزیرے دے باغ (کسے ہور دی ملکیت)
لنکا: سیلون، بھارت دے دکھن وچ مشہور جزیرا
لنکا کوٹ: لنکا دا قلعا
لنگ: شرم، پردا، لج، عزت لنگ: لنگڑا ہوون دا نقص
لِنگ: انگ، لناں (2) مرد دا آلت
لنگا: لنگڑا
لنگار: کپڑے وچ گھوریاں پاڑ جس وچوں سریر دسے
لنگر: کھانا، کسے مزار نال لگدا سدا چلدا رہن والا باورچی خانا
۔لنگر باسن: لنگر دا بھانڈا، جس بھانڈے وچ لنگر لئی دا اے

لنگر: بھار، جس نال رسا بدھا ہووے، ایہدے آسرے تے جہاز پانی وچ کھلوتا رہندا اے
لنگری: دَوری، چٹو، کونڈی جس وچ مسالے وغیرا دیہندے نیں
لنگڑا: لنگا، روگی لت والا (2) انب دی اک قسم دا ناں
لنگڑاون: (ک) لنگڑا کے ٹرن، لنگ مارن
لنگڑیں: لنگ، گپت انگ، آلت
لنگوٹ: لک بنھن والا کپڑا، لنگوٹا
لنگوٹا: لنگوٹا، لک بنھن دا کپڑا
لنگور: باندر نسل دا اک جنور
لنگی: دھوتی، تہمد
لنگیر: (لن-گی ر) پاڑ کے کاتراں کرن، لیراں لیراں، لنگار
لنگیں: انگ انگ وچ
لنگھ: لنگھن توں امر تے حاصل مصدر
لنگھائی: گزاری (2) مار دتی، قتل کیتی
لنگھائیے: پار اتاریے (2) قتل کریے
لنگھن: (ک) پار کرن، عبور کرن (2) بیتنا
لنن: (ک) وڈھن، کپن، داڑھی کرن، کھوہن
لناک: لونے ذائقے والا، نمکین، لما سوہنا تے فائدے وند گھاہ
لنتا: فصل کپن، وڈھن، تابھی توں پچل، پچل کھوہن
لو: نسل، پیڑھی
لو: رلا کے گھول کے
لو: گرم تے تتی ہوا
لوا: کولا، نرم
لواڑ: لوڑ کے، فلیت کے، دھیٹ کے
لوازم: لازم دی جمع، ضروری
لوال: ٹل لواون والا
لوائی: تکلیف، نقصان
لوبان: اک وست جو دھکاون نال خشبوئی دھوواں دیندی اے
لوبھ: لالچ، طمع
-لوبھ یودے: کمینیاں خاہشاں، سفلی جذبات
-لوبھ رت: لالچی لہو، ڈھیڈوں لالچ
لوبھاونتاں: (غ۔ا) لبھاونا
لوبھن: (ک) للچاون، حرص کرن
لوبھے: لوبھ کرے، لالچ وچ آوے
لوت: لوط، اک قسم دا پھوڑا
لوتک: گستاخ، شوخ، شرے
لوتی: چغلی، فساد (2) بھانبڑ، لانبو، اگ دی پہلی چنگاری (3) کم وگاڑن والی کچی رپورٹ (4) تہمت
لوتھ: لاش، مُراد جسم
لوتھڑا: گوشت دا ڈکرا، لوتا
لوٹاون: لٹاون
لوٹن: کبوتر دی اک قسم
لوٹن: (ک) پرتن، مُڑن، پچھانہ آون (2) لوٹ پوٹ ہوون، لوٹکنیاں لین
لوٹی: دورا، لوٹی (2) ڈاکا
لوٹیرے: (غ۔ا) لٹیرے
لوٹھا: (م) جھُلسیا ہویا، سڑیا بلیا
لوچ: (مث) نری، لچک، کوملتا
لوچن: (ک) للچاون، لوبھن، حرص کرن، چاہون
لوچے: چاہوے، تانگھے، کرے، سوچے
لوح: تختی، پھٹی
-لوح محفوظ: محفوظ تختی، جس اُتے اوہ سبھ کجھ لکھیا اے جو کائنات وچ ہوندا رہندا اے
-لوح و قلم: کائنات بنن ویلے دی تختی تے قلم اُتے لکھت، تقدیر
لَوذَلّیمہ: (الی الارض) جے تُسیں رتی لکاؤ تے اوہ رب اُتے ڈگے گی، جے زمین رسی تے لائی جاوے تاں اوہ رب اُتے ختم ہووے گی
لور: (مث) نشا، ترنگ، من موج

لورا: لور، من ترنگ، سرور، نشا
لورو: لوڑدی آں، لبھدی آں (لف)
لوری: بال نوں سواوݨ یاں پرچاوݨ دا گیت
لوڑ: ضرورت (2) لوڑن توں امر، لبھ، ڈھونڈ
لوڑا: لوڑ، ضرورت (مم)
لوڑاں پگݨ: لوڑاں توڑ چڑھݨ، ضرورتاں پوریاں ہووݨ
لوڑاو: متلاشی، لبھݨ والے
لوڑائے: تلاش کرائے
لوڑایا: تلاش کیتا
لوڑن: (ک) ڈھونڈݨ، لبھݨ، چاہوݨ، لوچݨ، خواہش کرݨ، ضرورت رکھݨ، بھالݨ (دیکھو لوڑنا)
لوڑو: لوڑدی آں (لف)
لوڑ بیس: اوہنے روڑھ دِتا
لوڑی: لبھدا آں، بھالدا آں
لوڑے: لوڑ
لوڑے: لوڑن توں امر، لبھے، چاہوے، لوڑدا اے، ڈھونڈدا اے، لبھدا اے، لوڑ وچ
-لوڑے، اندر وڑیا: اندر وڑنا چاہوے (مم)
لوڑیندا: ضروری، لوڑدا
لوڑیوئی: چاہیدا ای
لوڑیلے: لوڑ اے، ضرورت اے
لوڑھ: ظلم، زیادتی (2) روڑھ، ہڑھ، کانگ (3) جنسی خاہش دا ہسکر
-لوڑھ دینا: روڑھ دیوݨ
-لوڑھ لئی: جذبات دے سیلاب بیٹھ (دا)
-لوڑھا دینا: لڑھا دیوݨ
لوڑھائیے: رڑھائیے، روڑھیے
لوڑھݨ: (ک) روڑھݨ، ڈولھݨ، لنڈھاوݨ، وگاوݨ (2) کپاہ وچوں وڑیویں کڈھݨ
لوڑھی: روڑھی
لوڑھیندی: روڑھدی، ڈولھدی

لوڑھیندے: وگاندے، سُٹدے، روڑھدے
لوز: (مش/عر) بدام
لوزبن: اوارا پھراکل کتی
لوسن: سڑݨ، وچھݨ
لوط: چیز کے تباہ کرݨ والی (2) اک قسم دا پھوڑا، لوت
لوط: رب دے اک نبیؑ جہناں دی قوم اُتے وسدے ورسا کے تباہ کرݨ دا عذاب نازل ہویا
لوک: بندے، قوم، ذات، اک برادری، (دا وسایا پنڈ)
لوک بخیلا: بخیل لوک
لوکا: لوکو، اے لوکو، اے بندے، اے بجن
لوکا باہوڑی/باہوڑیں: لوکو! مدد لئی اپڑو
لوکاناں: لکویں تھاں
لوکاو: لکاء
لوکائی: عوام، لوک
لوکائے: (غ.ا) لکائے
لوکیک: (سن) لوکک، عام، فیشنی، عقلمندی بھریا، جانیا پچھانیا، چالو وہار، کاروباری، پرچلت
لوگ: (ل-وگ) لوے گا
لولاک: پوری عبارت انج اے لولاک لما خلقت الافلاک: جے تہانوں نہ بناندا تاں (اے نبیؐ) ایہ اسمان (وغیرا) وی نہ بناندا
لولاکی: لولاک نال تعلق رکھدا، ویکھو "لولاک"
لولاء: محو، ڈُبیا، مستغرق (نانک)
لولݨ: (ک) ہلاوݨ، حرکت دیوݨ
لَوْلَمْ تَمْسَسْہُ: جے اوہنوں نہ چھوہوے (اگ)
لول: موتی، گوہر، مروارید
لولی: لوری
لولھا: بے وقوف، گھٹ عقل والا
لولھا: لنجا، لنگاں توں رہیا، (جمع: لولھے/مم)
لولھاں: کناں دے زیور
لوم: (عر) لعنت، پھٹکار

لومنا: (ک) لمکنا، کنکن، مختصر ہووݨ

لوں: جسم دے روئیں، وال تے اوہناں نال دے مسام

لوں لوں: لوں، جسم دے وال تے مسام

لوں لوں کنڈیا دے: لوں لوں کنڈا بݨ جاوے

لوتبا: لنب لاوݨ والی شے

لونبڑ: لومڑ، لونبڑ، گدڑ ورگا جنور

لوند: ازاد، بیوقوف، سُست، عام

لوندے: لاوندے

لونڈ: لنڈ، لنڈا، غنڈا، بدمعاش

لونڈا: غلام

لونگݨ: (ک) للورݨ، لورݨ، کاں دا بولݨ

لونگ: اک پھُل جو گرم مسالے وچ ورتیدا اے۔ (2) نک دا اک زیور جو لونگ دی شکل دا ہوندا اے

-لونگ سپاری: لنگ تے یونی، جنسی علامت (وا)

لونگاں مُنجڑا: لنگ منجڑا، دولھا وہٹی دا پلنگھ

لوݨ: لیݨ

لوݨ: لامی دا بولݨ

لوݨ: نمک، کھار، شور

-لُوݨا: لوݨ دے ذائقے والا، نمکین

لوݨا: مار کُٹ لئی دیاکل ہووݨ

لووݨ: (ک) پھڑکݨ، کوکݨ، ہکݨ، رولا پاوݨ، فصل وڈھݨ

لوہ: لوہیا

لُوہ: آسرا، پناہ

لوہار: لوہے دا کم کرݨ والا

لوہسنا: لوس گیا، جُھلس گیا

لوہڑ: لوڑھ، روڑھ، سیلاب

لوہڑا: مُنڈا

لوہڑے: لوڑھے، نقصان، غضب، انھیر

لوہکنا: نِکی عمر، ہولا

لوہکا: نِکی عمر دا، بال

لوہل: لولھ، مُٹاپا

لوہ لوہ: تڑف تڑف کے، پئے جھُل کے (بف)

لوہلے: ویکھو "لولھا"

لوہندا: ساڑا، جُھلسدا

لوہندی: لوچدی، ترسدی، لاچھیا رکھدی

لوہندیں سکدیں: لوچیاں تے ہک رکھدیاں

لوہݨ: (ک) بکݨ، تا لمݨ

لوہو: لہو، رت، خون

لوہوݨ: (ک) ساڑݨ، جُھلساوݨ

لوہی: لوہڑی، ہندوواں دا اک تہوار

لوہیے: ساڑیے

لوء: چانݨ، روشنی

لوئی: اکھاں

لوئیں: لوئی نال، اکھاں نال

لوئی: کمبل، بھورا، کھیس، سردیاں وچ اُتے لیݨ والی گرم چدر

لوئے: لوء وچ، روشنی وچ

لوئے لوئے: لوء وچ، جس ویلے اجے دن دی روشنی باقی ہووے (جس ویلے اجے جوانی دی عمر ہووے۔مجازن)

لوئیاں: "لوئی" توں جمع

رلویاں: سر اُتے حملا

لویر: لیراں

لویرا: (لوے راں) گھر اندر دُدھ دیندے جنور دا ہوݨ

لویراں: ولیراں، لواندرے، پُرزے، ٹوٹے

لویڑݨ: (ک) لبیڑݨ، لتھڑݨ

لہ: لتو (بف) لے، لے کے

لہا: لاہا، بیاج، سود، منافع، لبھت

لہاں: لبھدی آں، لیندی آں

لہائی: اترن، گھاٹ

لہائی: اتروائی

لہبر: اک قسم دا لما تے ڈھلا پہناوا

لہرلوبھ: لالچ دی لہر

لہرن: (ک) لہراون، جھومن، حرکت کرن، لشکن

لہساں: لواں گا، حاصل کراں گا

لہسم: لوے گا

لشکارن: (ک) چمکارن، تھپکی دیون، تھاپڑن

لشک لشک: کسے کم دی ٹہ جلی وچھا (وا)

لشکن: (ک) چمکن، دمکن، لشکن، ہلن، مچن، چھچھاون، لہلاون

لہلاں: رالاں

لہہ لہہ کرن: لہلہاون، چمکن

لہلاون: (ک) لہراون، لشکن، سرسبز ہوون، پھلن پھُلن، شگفتا ہوون

لہندا: اتردا، لتھدا (2) مغرب

لہندے: مغرب ول (2) اتردے، لتھدے

لہن: (ک) اُترن، اگوں تھلے آون، لتھن، نازل ہوون، لیمن، ڈھلن، غروب ہوون

لہن: لین، لون (مم)

لہن سے: لین گے، لیسن (بف)

لہنا: اُکتا، الاہما، الزام، مہنا

لہو: لہہ توں، لتھو، اُترو

لہو: رت، خون

-لہو انھیرہ: لال انھیری پاروں، جو وڈے ظلم پاروں جھُلدی اے

-لہو نہاون: کسے دی جان نوں داء اُتے لاون

-لہو لہب: لہو لعب

لہوارو: مغرب ول نوں، لہندے ول

لہوڑا: اک قسم دا رُکھ

لہے: لتھے، اُترے (2) لوے

لہیساں: لہواں گا، اُتراں گا

لہیں: لیندے، لین

لہینگا: لویں گا

لئے کلاوے: کلاوے وچ لوے، جپھی پاوے

لئیا: لئی آ

لئیاں: لئی، لائی، بوٹے دی اِک قسم

...لے لگ گئے: ...لے کے لگے تک

لیا: لحاظ، مروت

لیاندس: لیاندا سو

لیاسیں: توں لیاویں گا

لیاون: (ک) لے آون، آنن

لیاہو: لیاؤ

لیت لعل: حیلے بہانے

لیتا: لتا، لیا

لیتڑے: لئے، لتے

لیتوسے: لیا اے

لیتیاں: لئی آں، لئی آں (2) لئیاں

لیتیں: (ب) لے ہیں

لیجی: لیوے گا

لیچی: (مث) بچی کچی شے، تلچھٹ، دریا دا باقی یاں ڈیٹھلا حصا، مونہ وچ کجھ چبن مگروں بچیا پھوگ

لیخا: (غ۔ا) لیکھا

لیر: (ل۔ر) کپڑے دی کتر (جمع لیراں)

لیرا: کپڑا (جمع: لیڑے)

لیرھن: (ک) رج کے کھاون، ڈھڈ بھرن، لیڑھ مارن، تپیا کرن، سیون

لیس سواہ الاھو: اوہدے سوا کوئی نہیں (معبود)

لیس: فیتا، کپڑے تے دوپٹے دے کنارے نال لایا جاون والا فیتا

لیسی: لوے گا، لاوے گا

لیسیں: لویں گا

لیف: رضائی

لیک: لیکن، پر

لیک: لکیر (2) بدنامی دا دھبا

-لیک دا: شرمندگی پاروں

-لیک لانا: بدنامی کرن، مشہور کرن
-لیکاں لاون: بدنامی کرن، الزام لاون
لیکن: (ک) الیکن، لکیرن، لکھن، خاکا بناون
لیکھ: (لے-کھ) قسمت، نصیب، لکھت، مضمون
-لیکھ اول دے: مُدھ توں لکھے ہوئے لیکھ، قسمت
-لیکھ لکھے سرکاری: سرکاری لیکھ لکھے، رب دلوں لکھیا، قسمت
لیکھا: اعمال (دا محاسبا) شراکت، ساجھے دا حساب، قسمت، حساب کتاب
-لیکھا لین: حساب مطابق رقم وصول کرن، قرض اگراہون، حساب لین
-لیکھا پہاڑ ہو جان: اصل رقم وچ سود ودھ کے وڈی رقم بن جاون
لیکھاں: (لے-کھاں) لیکھ دی جمع، نصیب، قسمت
لیکھن: (ک) لیکھا دیون، حساب دیون
لیکھنا: لیکھن، اکھاں نال و یکھن، آپ پڑھن، لکھیا سمجھن
لیکھیں: (لے-کھی-ں) قسمت وچ، نصیب وچ
لیل: (ع) رات (2) لیلا، مجنوں دی محبوبا
لیل نہار: رات دن (و.ر: لیل نہارے/ لط)
لیل و نہار: رات تے دن

لیلا: (لے-لا) بھیڈ بکری دا بال
لیلاں: لیل دی جمع (لیل معنے رات/عربی)
لیلاں: لے لواں (2) سندھ دے اک رومانی قصے "لیلاں چنیسر" دی ہیروئن
لیلاون: (ک) لہرن، لہکن، لیہاں وانگ حرکت کرن
لیلائے: لہراں ماردا اے
لیلڑے: لیلے، بھیڈ دے بچے
لیں: ویکھو "ساڈیں سنڑیں لیں"/خف)
لیندا: لاندا (و.ر لینداں)
لین: (ک) لین، حاصل کرن، وصول کرن
-لین گالیں: گالھاں کھٹن، فحش سٹھنیاں یاروں خاندانی بزرگاں کولوں گالھاں کھاون
لین: کھوہن، قبضا کرن، غلام بناون
لیوسے: لیا اے
لیوے: لوے
لیہ: لے (بف)
لیہ: رواج، لکیر، اک قسم دی جھاڑی
لیہا: اُنی ریشمی کپڑے دا کیڑا (2) اُن نوں چمڑن والی کنڈیاری بوٹی
لیہاں: لیہ جھاڑی، جھاڑ دے بوٹے
لیہم: لیہاں

م: شاہ مکھی لپی وچ 44واں اکھر۔ گرمکھی وچ ایہدے متبادل ہما (ਮ) اے۔ اکھر دے طور اُتے کئی معنے رکھدا اے۔ 1- بعض لفظاں نوں جوڑن لئی جویں کہ کلم کلا، سکم سکا، بھم بھانا۔ 2- لفظ دے اخیر وچ لگ کے، فاعل نال تعلق پیدا کر کے "میں" دے معنے دیندا اے۔ کیتم (میں کیتا) ڈٹھم (میں ویکھیا)۔ ایہ اصول فارسی توں آیا اے۔ 3- بعض واری نفی دے معنیاں لئی لفظ دے مُدھ وچ آوندا اے۔ ایہدے نال اکثر "ن" دا وٹاندرا ہو جاندا اے، خاص کر "ب" تے "پ" توں پہلاں آون والا نون غنا سدا ایہدی اواز دیندا اے جویں کہ "انب" "جھونپڑی"۔ کئی لفظاں وچ جتھے ایہ ورتیا جاوے اک مصنوعی نون غنا دی پیدا ہو جاندی اے۔ (لما: لماں)

ما: ماں

— ما پیو جائی: ماں پیو جی' بھین' بھرا

ما: (ع) میرا (بف) جو' جو وی' کیہ

ما خلا: ماسوا

ماستود عک: میں تینوں سپرد نہیں کردا

مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے' نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)

مالا تعلمون: جو تُسیں نہیں جاندے (لا)

مالی غیرو فی الکونین: میرے لئی دنیا جہان وچ ایہدے (تہاڈے) سوا کوئی نہیں

مابین: وچکار

ماپ: (مذ) ناپ' پیمانا

ماپے: ماں پیو' والدین

ماپیاں دے سرول: ماپیاں دی کفالت ہیٹھ (وا)

مات: (مث) شکست' ہار' بھاج

ماتا: ماں (2) ہور ویکھو "ماہتا"

ماتاں: ماتا' ماں

ماتم: (مذ) سیاپا' غم' وَین

ماتھی: متھا

ماٹی: (مث) مٹی

ماٹھ: ماٹھن توں امر تے حاصل مصدر

ماٹھا: (1) ماٹھن والا' ٹھگ (2) ہلکا' دوجے درجے دا' گھٹیا' کمزور

ماٹھن: (ک) ٹھگن' مٹھے بن کے کوئی شے حاصل کرن

ماجو: مازو' دوائی دے طور تے ورتیندا سرو ورگے رُکھ دا پھل

ماجھا: لہور' امرتسر' گُرداسپور دا علاقا' ساجھے پنجاب دا وچکارلا حِصّا

ماجھا: مجھ دا (دُدھ وغیرا)

ماجھی: مجھ چارن والا

ماچھی: تندورچی' تمدور تپاون والا (2) مچھیرا' مچھیاں پھڑن والا (مؤنث ماچھن)

ماخوذ: (ع) پھڑیا ہویا' گرفتار' وچکار آیا (2) اخذ کیتا ہویا مرکزی خیال لیا ہویا

ماخوذے: پھڑ کے' تپ کے

مادر: (فا) ماں

— مادر جایا: ماں دا جمیا' بھرا

مادہ: مدین' مونث (2) اصل شے جس نال ایہہ سنسار بنیا ہویا اے

مادی: مادے توں' سخت' ٹھس (بول نکلدا مادی/ محم)

مادھو: حضرت شاہ حسین دا جتر

ماڈرے: میڈے' میرے (خف)

مار: (فا) سپ' ناگ

مار: نظر وچ رکھیا یاں مار ڈِگایا ہویا شکار جوگ جنور' لُٹ جوگ مال' تاڑ' رہزنی' لُٹ (کے)

مار: مارن توں امر تے حاصل مصدر

— مار اتارن: اگلے جہان اپڑا دیون' قتل کر دیون

— مار کے جھوڑیا اے: حملا کر کے پنجے مارے' جھپٹا ماریا

— مار لیا میں: مینوں مار لیا

— مار وگن: بددعا دا اثر ہوون

ماراں ڈھالے: قرعاں سُٹاں

ماراں راہ: راہ اُتے جھیتی ٹُراں

مارم: مینوں مارے

مارومار کرن: کاہلی کرن' جھیتی کرن

مارے پر تقدیرے: تقدیر نے کنیہ مارے' تقدیر نے پلٹا لیا

مارے تلی زہر دی: زہر چکھے' تلی اُتے زہر رکھ کے پھکا مارے

مارج: لطف علی دے قصا سیفل ناما وچ اوس دیو دا ناں جنے شہزادی ملکاں نوں قید کیتا سی۔

مارس: مارے سو' اوہنوں مارے

مارگ: مارے گا

مارگ: راہ' رستا' سڑک

مارمیت: اذ رمیت: اوہنے نہیں ماریا میں ماریا اے (القرآن/علی)
مارن: کٹن، سٹ لاون، ضرب لاون، بھنڈن، جان مارن، قابو کرن، فتح کرن، لٹن، بندہ کرن
—مارن نہ بکنا: بکواس نہیں کردے
مارنہار: مارن والا
مارو: جنگ اعلان دا نگارا، موت دا نگارا
مارُو: قاتل، مارن والا، ظالم محبوب
—مارو مُکھ: ٹھگیاں اداواں والا قاتل، محبوب
ماروآں: شہزادہ ڈھول دی محبوبا دا ناں
ماروان: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں
ماروت: بابل دے کھوہ وچ لکائے گئے دو فرشتیاں وچوں اک دا ناں (دوجے دا ناں ہاروت اے)
ماری: ماری گئی (2) بائی، وتی، لائی
مارے پٹی: کسے دے آکھے لگے، کوئی پٹی پڑھاوے
ماریوس: اوہنے ماریا اے، ماریا سو
ماڑ: مارواڑ دی ریاست
ماڑ: ماڑی، محل، وڈی عمارت
ماڑا: کمزور، غریب، متندے حال، بُرا (مونث: ماڑی)
ماڑی: محل، حویلی، شاہی ایوان، حویلی، بلند چبوترا، وڈی شاندار عمارت (2) "ماڑا" توں مونث
ماڑے: ماڑا توں، کمزور، غریب، میرا
ماڑیاں: ماڑی دی جمع، چبارے، محل، حویلیاں
ماس: گوشت، جسم، چمڑا
ماسا/ماسہ: ماشا، تولا وزن دا بارھواں حصا، ذرا دی، تھوڑا جیہا
ماسوا: توں چھڈ کے، وادھو، دوجا، ہور
ماسوں: گوشت توں، ماس توں
ماسی: خالا، ماں دی بھین
ماشکن: ماشکی دی عورت، پانی بھرن والی
ماشکی: مشک والا، پانی بھرن والا

مافوق: اُچیرا، باہردا، اُتے دا
مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے، نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)
ماکو: نکی، نلی، نال
ماکول: میرے کول
ماکھی: ماکھیوں، شہت
ماکھیا: ماکھیوں والی
ماکھیوں: ماکھیوں والی
ماکھیوں: شہت، شہد
ماگرمچھ: مگرمچھ، گھڑیال
ماگھ: ماگھ، دیسی سال دا گیارھواں مہینا جو جنوری دے ادھ توں شروع ہوندا اے
ماگھی: ماگھ، ماگھ دا مہینا
ماگھی: خراسیاں دا پیر
مال: سامان، وست، سودا، ڈنگر، پشو، دولت
—مال زادی: کنجری، فاحشا دی اولاد
—مالگزاروں: مالگزاری، مالیا
—مال کوگری: اک قسم دی مالا، توں گندھاں یاں لڑیاں والی مالا
مالا: ہار، گلے دا زیور
مالش: (مث) جسم دے کسے حصے اُتے کوئی روغن یاں دوائی پا کے ملن یاں جھسن دا کم
مالک: حضرت امام مالکؒ (2) ملکیت رکھن والا
مالکونس: مال کونس، اک راگ
مالے: مال، دولت (2) مالا، ہار
مالیا: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں
مالیہ: مکھی، سئے گوہے دا بھور
مالہ: مال، چرخے دا دھاگا
مام: ماں
ماما: ماں دا بھرا
مامن: پناہ دی تھاں، امن دی تھاں
مامے دے خربوزے: اک کھیڈ جو منڈے کڑیاں رل کے کھیڈدے سن۔

مان: جننی، والدہ، جمن والی، پیو دی بیوی، اولاد والی عورت

—ساں یکیاں: ماں دیاں پکائیاں ہوئیاں

مانجا: (مذ) مانجن، جھاڑو

مانجا: (مذ) مانجھا، ڈور نوں لاون والا مسالا

مانجن: (ک) رگڑ رگڑ کے صاف، اُجالن، سوتی ڈور نوں کپڑے نال صاف کرن، مارن کٹن

مانجے: رگڑ کے دھووے، صاف کر کے

مانجھ: ماجھ، راگ تلم دا اک رُوپ

مانجھا: ماجھا، مجھ دا (دُدھ وغیرا) (2) ڈور نوں لگن والا مسالا

مانجھا: دولھا دلوں ویاہ توں پہلاں کیتی گئی دعوت۔ ندواں وچ مرن سمے بندے نوں منجی توں لاہ کے زمین اُتے رکھن دا کم (3) مائیاں دے کپڑے جو رد ہوندے نیں

مانجھی: ملاح، مہانا

ماندہ: رہیا ہویا

ماندہ: ماندا، غمگین، پریشان، تھکیا، روگی، لچار، کمزور

ماندا: ساونڈا، سیونڈا (2) بیمار، لچار

ماندری: منتر پڑھ کے سپ ڈنگے دا علاج کرن والا (جمع: ماندریاں)

ماندگی: (مث/فا) تھکیواں، سستی، ماندا ہوون دی حالت (جمع: ماندگیاں)

ماندی: ماندی، بیمار، لچار، کمزور، آزردا، عاجز

ماندے: تھکے، مندے حال (ماندا توں)

مانڈا: ماندری، جھاڑ پھوک کرن والا، منتر پڑھن والا

مانع: منع کرن والا، ٹھاکن والا، روکن والا

مانگ: ہر دا چیز، والاں نوں سجے کھبے کرن نال وچکار نکی سیدھ

مانگتا: منگتا، فقیر

مانگن: منگن (فع)

—ساں مانگن قُربت: نیڑتا دی منگ، وصال دی خاہش یاں مطالبا

مانگھ: ماگھ دا مہینا

مانگھا: اک قسم دا ناچ

مانند: وانگ، وانگوں

مانندوں: مانند، وانگوں

مانو: (ماں-سو) ماں

—سانو سندیاں: ماں دی موجودگی وچ

مانوم: (ماں-سوم) (غ،ا) مادم، میرے ساونڈا

مانہہ: ماش، وچ (2) مشہور دال

مانہہ: ماہ، چن (2) مہینا

—سانہہ ماگھ: ماگھ دا مہینا

مانی: پرانے ایران دا اک مشہور مصور

مانی اُسے: فخر نال، دل وچ گھمن نال

مانیے: منڈا اے، منے

مانہیں: میں، مونہہ

مان: لمائی چوڑائی اُچائی، جسامت، رُتبہ

مان: فخر، غرور، عزت، آکڑ

—سان ہنیساں: فخر کراں گا

—سان متی: عزت دے نشے وچ چُور، مغرور

—سان متے: مغرور

مانا: ویکھو "مان"

مانل: متاں

مانس: بندا

مانکھ: موتی، قیمتی پتھر، لعل

مانن: (ک) ہنڈاون، بتاون، سواد لینا

مانتا: عزت حاصل کرن، سواد لینا

مانوں: مانیے

مانتہ: (خشیاں) مانا

ماٹی: روٹی

مانی: مغرور، مان کرنی

مانی: دس من دا ماپ

مانیے: سواد لوے (2) مان، فخر غرور

مانیم: میں مانیا، میں مانی

مائیں: ہنڈائیں، سواد لوئیں
مائینس: مائو، چنگی طرحاں دسر کرد
ماوا: (مذ/م) واپسی دی تھاں، گھر، پناہ، اوٹھا
ماوڑے پیوڑے: ماپے، ماں پیو
ماوندا: میوندا، ساوندا
ماون/میاون: (ک) ساون، میون
ماوی/ے: ویکھو "ماوا"
ماہ: (فا) چن (2) مہینا
ـماہ جبین: چن دے متھے والا، سوہنا
ـماہ دو ہفتہ: دو ہفتے دا چن، چودھویں دا چن
ـماہرو: ماہ رو، چن دے مکھ والا، چن ورگا
ـماہ کنوں تا ماہی: چن توں لے کے مچھی تیک، سبھن
ـماہ منور: روشن چن
ـماہ پوہی: پوہ دا مہینا
ماہر: مہارت رکھن والا، کاری گر
ماہے: ماہ، مہینا
ماہل: مالہ، باہڑ تے ٹکلے دی گردش قائم رکھن والا دھاگا
ماہنگ: منگی
ماہنو: بندا، انسان (2) جوان مرد، قاصد
ماہنو: (غ۔ا) ویکھو "ماہنو" (جمع: ماہنوواں)
ماہنی: مانی، روٹی (2) نوکرانی، کنیز، خدمتگار عورت (ماہنی= خدمتگار)
ماہی: مچھی (2) دوست، محبوب (ماہ توں) (3) گاں مجھ دا چھوہرا
ماہے: ماہ توں، چن
ماہیت: منتر، بناوٹ (خف)
ماء: ماں
ماء: (ع) پانی
ماء الجبن: ماء الجبن، دُدھ دا پانی، دُدھ پاڑ کے کڈھیا پانی (جو بعض وار دوا دے طور تے ورتدے نیں)

مائدہ: ا جیہا دسترخان جس اُتے کھانا پروسیا ہووے
مائل: آمادہ، دل رکھن والا، کسے پاسے توجا رکھن والا
ماؤ: ماں
مائی: بڈھی عورت، ماں
ـمائی ہیر: ہیر، جھنگ وچ مائی ہیر دا قصبا
مائیاں پانا: سنجے بٹھانا، جنج آون توں کجھ دن پہلاں دولہا/دولہن نوں اک پاسے کرن
مایا: رب دی قدرت، دولت، روپیا پیسا، غیر مستقل سامان، نظر دا فریب، بے حقیقت شے
مباح: (ع) حلال، جائز، اوہ کم تے شیواں جو مذہب اسلام مطابق جائز نیں
مباوا: متاں، تے، رب نہ کرے، انج ہووے
مبارز: جنگ لڑائی وچ اگے ودھ کے لڑن والا
مبارک: برکت والا، ودھائی، کسے گل، کم یاں نویں شے اُتے خوش ہو کے آکھیا جاندا اے کہ رب مبارک کرے
مباشرت: (ع) جنسی عمل
مبالغہ: وادھا، ودھا چڑھا
مباہی: ظاہری
مبداء: مُڈھ، بنیاد، سُوما
مبرا: بری، ازاد
مبروق: بھلکواں، جس اُتے بجلی ڈگے
مبین: ظاہر، واضح
مت: عقل، سمجھ (2) نصیحت، عقل دی گل (3) مذہب، دھرم (4) تے، شاید، متاں
ـمت ماریا: بے عقل، اے مت مارے
مت: تیرا (لا)
مت: نہ، نہیں
مت: تے، متاں، کدھرے
ـمت ساٹوں کھ ڈالے: تے ساٹوں اپنے مونہہ وچ پاوے (کھاوے/ ختم)
مت: میت، بیلی، جتر، سجن، دوست، (جمع: متاں)

مُتا: تجویز' ارادا' منصوبا' سازش' قرارداد
-متا: سازش کرن' منصوبا بناون
مُتا: مست
متا: کملیا
متارا: (ماہ+تارا) چن تارا' بہت سُندر
متالی: مہتاب' چن
متاؤن: (ک) ڈنگر دا پیشاب کرن
متاع: (ع) مال' دولت' ساماں' فائدہ دیون والی شے (جمع: متاعاں/ ممم)
متاں: متے' خورے' شاید' رکدھرے' مبادا' اینج نہ ہووے
-متاں ساغر موت چکھایا: متے ایہ مرچکی اے (لط)
متاں: مت دی جمع' عقل' صلاح' سیانپ
متبسم: (مُ-ت-بس-سم): مسکاندے ہوئے
متبوع: سردار' جھدی پیروی کیتی جاوے
متجلی: (مو-ت-جل-لی): روشن' جھدے اُتے تجلی ہووے
متحیر: (مو-ت-حَی-یَر): حیران' حیرت وچ
متر: دوست' یار' سجن' بیلی' پیارا
متراں: متر دی جمع' دوست' بیلی' ساتھی' یار' محبوب
متراون: (ک) متر بناون' دوستی گنڈھن' یاری لاون
مترائی: مترتا' یاری' دوستی (2) مترئی' سوتیلی (خف)
متریوے: مترئے' سوتیلے
مترئی: سوتیلی
مترشی: مدھ متی' نشے وچ' متی
مترے: متے (مدھ متے)
متعاقب: (ع) مگروں آون والا' پچھا کرن والا (2) اولاد' ولی عہد' جانشین
متعالی: وڈا' عالی' رب

متعجب: (مو-ت-عج-جب) تعجب وچ' حیران
متعدی: (ع) رکھلن والا' حد تو ودھن والا' وادھا کرن والا (2) اُڈ کے لگن والا روگ (3) جس فعل لئی مفعول دی لوڑ دی ہووے (گریمر)
متعہ: (ع) عارضی نکاح
متفکر: فکر وچ' پریشان' چنتک' فکرمند
متقدمیناں: متقدمین' پہلاں والے' پہلے' پہلکے
متقی: پرہیزگار' تقوا کرن والا
متکبر: تکبر کرن والا' گھمنڈی' رب دا اک صفاتی ناں
متکلم: کلام کرن والا' گل کرن والا
مُتلوّن: (م-ت-لو-ون) تلون والا' غیر مستقل' بدلدا ہویا
متناہی: (ع) انتہا یاں انت نوں اپڑن والا
متن: (ک) مست ہون
متوالڑے: متوالے' مست
متوالی: متواری' نشے وچ مست
متہر: مطر' بھنگ گھوٹنا ڈنڈا
مُتی: نشا' متی' ناں' غرور (وچ) مدھوش' مست' مخمور
متی: (مث/ہ) تاریخ' سود لاون دی تاریخ (2) سود' نفع
متی: کملی' جھبی (متن توں) ماری
متی دھاؤ: ڈھائیں ماریاں
متے: کملیا اے' کملے
متیاری: نشے وچ جھومدی ہاتھنی
متیاں: مت' نصیحتاں
متیرا: بدواتا
متیراں: متیرا' بدواتا
متیرے: (متی-رے) بدواتے
متیں: متاں' عقل' مت
متین: سنجیدا' گمبھیر' گھٹ بولن والا
متھ: متھن توں امرتے حاصل مصدر

مُتھا: پیشانی

-متھا جوڑی: دشمنی پاون

-مُتھا رکھڑن: چہرے اُتے خوشی دا احساس ہوون، پھُل وانگ رکھڑن

-متھا لاون: بحث، جھیڑا کرن

-متھا مارن: بُت جتن کرن

-متھا منی: جھدے متھے یاں ہر دے وال مُنے ہوون۔ (پرانے سمے بدکار رناں دے متھے یاں ہر دے وال مُن دیندے سن)

مُتھرڑے: متھے

متھیل/ متھا: (نم) مدھانی دا ڈنڈا (اگلے حصے نوں "پھُل" آکھدے نیں)

متھن: (ک) رِڑکن

متھن: (ک) مقرر کرن، مِتھن، دھارن، ڈکن

متھور: متھے اُتے (ج)

مِتھی: مقرر کیتی

متھے وٹ پاتا: ناراضگی کرن (دا)

متھے مارنا: ناراضگی نال موڑ دیون (کوئی شے)

متھے: مقرر کرے

متھیلی: من موہنی

مَٹ: مٹکا، مٹی، چاٹی، منگی، وڈا مٹکا

مُٹاون: (ک) موٹا کرن، تھلّا کرن

مِٹدے: گواچدے، گمدے، غائب ہوندے

مٹروین: مٹی وچ، مٹکے وچ

مٹکانا: جسم دے کسے انگ نوں اشارے وجوں، ہلاوں، اکھاں دے اشارے نال نخش حرکت کرن، نخرا دکھاون

مٹکن: (ک) ہلن، انگ ہلاون، اداواں کرن، نخرا دکھالن

مٹکی: مٹی، گھڑا

مٹن: (ک) ناس ہوون، کھُن، بند ہوون، غائب ہوون، گمن

مٹی: مٹکی، گھڑا (2) گنے دی پوری

مٹی: مٹ، ختم

مِٹی: خاک (2) بے معنی، بے حقیقت شے

-مٹی دے اوھلے: دفن

مِٹی: مٹن توں

-مٹی نہ تالوں: ان مٹی تقدیر

مٹیاں: مٹی دی جمع، دُدھ رڑکن دے بھانڈے، چاٹیاں (خف) گنے دیاں پوریاں

مُٹھ: لمٹھی، پنجاں انگلاں دی بند شکل

مُٹھ میٹنا: کسی حالت وچ ہتھ دیاں انگلاں دا مُڑ جاون (دا) مٹھی بند کرن

مٹھا: (نم) سُست (2) ماٹھا (3) ذائقے یاں رنگ دا ہلکا پن

مِٹھا: مٹھاس والا (2) چنگی تے موہنی طبیعت والا

مِٹھرا: مِٹھا (مث: مِٹھری)

مُٹھرا: مُٹھا ہویا، قابو آیا، دھوکھے وچ (مث: مُٹھری)

مِٹھل: مٹھا، محبوب

مٹھی: مٹھا توں، ہلکی، آہستا (2) میدے دی تلی ہوئی ٹکی

مِٹھی: نائن دا ناں جس راہیں رانجھے تے ہیر دی گل بات ہوئی (متھل)

مُٹھی: قابو آئی، پھسی موہ آئی (2) ہتھ دیاں بند انگلاں، مٹھ

-مٹھی مُٹھی: میں دھوکھے نال لُٹی گئی

مِٹھے: پشو جو خوشی نال دُدھ دے دیوں

مُٹھے: قابو آئے، دھوکھے نال ٹھگے

مٹھیاں بھرن: تھکاوٹ دور کرن لئی مٹھی چاپی کرنی

مِٹھیری: بُت مِٹھی

مٹھیں بدھ: مُٹھ بھر کے، ہتھ بنھ کے

مٹھیوں: اوہنے مُٹھی

مٹھیں بدھ: مُٹھ بھر کے، ہتھ بنھ کے

مٹھیوں: اوہنے مُٹھی

مثال: وانگوں' ورگا' طرحاں' نظیر
مثالا: مثالی (و.ر: مثالے)
مثل: ورگا' وانگوں' ہار
مثنوی: دو مصرعیاں والی نظم
مثل: وانگوں' طرحاں
مثلوں: وانگوں' تشبیہ دیاں
مجاز: (ع) اختیار' کسے کم لئی حیثیت رکھن' گزرن دی تھاں' راہ' حقیقت دے اُلٹ
مجازی: بے اصل' حقیقت دی تھاں مجاز دل' رب توں سوا کسے ہور نال
مجاور: (مذ) مزار دا نوکریاں سیوک' درویش
مجاورانی: (مث) مجاورن' ہر سمے حاضر رہن والی نوکرانی' جھاڑو دین والی' دربار دی سیوا کرن والی درویش عورت
مجدور: چیچک نکلیا ہویا
مجذوب: جذب دی حالت وچ' درویش' مست فقیر
مجرا: (مذ/ع) وڈے لوکاں دے حضور حاضری (2) ناچ
مجرا لینا: سلام قبول کرنا
مجردا: مجرد' کلا' مادے توں پاک
مجردی: مجرد دا' کوارپن دا
مجروح: ہتڑ' زخمی (جمع: مجروحاں/غ)
مجرے: سلام (2) ناممکن کم نوں سوکھے طریقے نال کرن (3) ناچ' مستی دا ناچ
مجسم: جنوں جسم ملے' جو جسم وچ ہووے' جسم رکھن والا
مجلا: روشن' لشکواں
مجلس: (مج-لس/ع) محفل' سنگت' بیٹھک' پرھیں
مجلی: لشکارن' رگڑن' مالش کرن
– مجمان: میزبان' لاگڑی (2) جوائی
مجمانی: پروہن چاری' میزبانی' مہمان داری
مجمع الحکایات: "کہانیاں دا مجموعا" اِک کتاب دا ناں

مجل: (مج-ل) ہتھ پیراں دا کھردرا پن
مجنس: اک قسم دے گھوڑے
مجنوں: قیس' لیلا دا عاشق (2) پاگل' کملا
مجنے: گھوڑے دے پچھلے پیر بنھن والا کڑا
مجوری: مزدوری
مجوڑن: مچوڑن' مروڑن
مجوس: مجوسی' مجوسی دا کم
مجوسی: زرتشتی' اگ پوجن والا
مجہول: (ع) کاہل' سُست' نکما (2) نامعلوم' انجان
مجیٹھ: سوہے رنگ دی اک لکڑ (رنگ مجیٹھی: سوہا رنگ)
مجید: (ع) بزرگ' وڈیرا
مجیر دیوں: پناہ دیون والے' رب دے طفیل
مجھ: منجھ' وچکار' لک (جسم دا وچکار)
مجھ: مشہور دودھیل جنور
مجھ: میں' مینوں
–مجھ تے: میرے اُتے
–مجھ نوں: مینوں
مجھر: بے شرم (2) مجھ ورگا
مجھریس: مجھاں' مجھیں
مجھل: مجھ ورگا' مجھ دا
مجھو: وچکارلا
–مجھو واہ: دریا یاں نہر دا وچکارلا تھاں جتھے پانی سبھ توں ڈونگھا ہوندا اے
مجھیس: مجھاں
مچ: (مذ) بھانبڑ' مچن توں امر تے حاصل مصدر
مچ مچ: بھڑکیاں' روشن ہوئیاں
مچانگوا: نہیں چنگا
مچکن: (ک) لچکن' دوہرا ہوون' مڑن
مچکوڑ: زور نال نپن یاں سٹ لگن پاروں گٹ وچ ول پین یاں ٹل جاون
مچکوڑن: (ک) زور نال نپن' دباون
مچلا: (لا) مکرا' ڈھیٹھ' ضدی' نافرمان

مچلکہ: (مذ) مجرم ولوں نیک چلنی دی ضمانت' اقرار نامہ
مسُمرنا: مٹھا ہویا' قابو آیا' دھوکے وِچ
(مش: مسُمرنی)
مچھاونا: (ک) کچیچی وٹنا' مستی وچ کھچکی آونا'
شہوت وچ آونا' جوش کھاونا (2) مچلنا' رہاڑ
کرنا' بھُوئے ہونا' مچنا
مچنا: (ک) بند ہونا' میٹیا جاونا' تاپیا جاونا
مچھلیں: مچھیاں' رنگین مچھیاں
مچھنا: (ک) اُتلا حصا کپنا' چھلنا' ماجھنا
مچھی نوں نگلایو: حضرت یونسؑ نوں مچھی نِگل گئی
سی تے تن دن اوہدے ڈِھڈ وچ رہے سن۔ بُلھے
شاہ نے اوس روایت ول اشارہ کیتا اے
مچھیٹنی: تندور تُخمی کرن والی رن
محال: ناممکن
محبۃ: محبوب' پیارا (جمع: محباں/ مم)
محبتی: پیارا' محبت والا' عاشق (و، نہ: محبتے)
محراب: بیٹھے سجدے کرن پاروں متھے اُتے نشان
(ملما) (2) مسیت وچ امام دی کھلون تھاں (3)
کمان ورگا طاق' عمارت وچ اک خاص شکل دے
لانگھے
مُحرق: (ع) ساڑ دین والا
محرقہ: (مذ/ع) میعادی بخار' ساڑن والا بخار
محرم: (مذ/ع) جانُو' دل دیاں جانن والا' جس توں
پردا نہ کیتا جاوے
محرم: (مو-حر-رم/مذ) اسلامی ورھے دا پہلا مہینا
محرمیت: جانُو ہون دی حالت' محرم ہون
محزون: (ع) دکھی' حزن والا' غمگین
محسن: (ع) احسان کرن والا
محشر: (مذ/ع) قیامت نوں بندے جمع ہون دی
تھاں' افراتفری' قیامت
محصول: (مذ/ع) سرکاری ٹیکس' لگان' چیزاں دی
آواجائی اُتے لایا گیا ٹیکس
محض: خالص' نِرا' صرف

محضی: تھانے عدالت وچ بھرن والا' جھُوٹھا مقدمے
باز' عرضی پرچے کرن والا
محظوظ: لطف اندوز' مانن والا' خوش
محفل: مجلس' بزم' سبھا' سنگت' اکٹھ
محفل اخوانہ: بھراواں دی مجلس
محقق: (مذ) کھوج کار' تحقیق کرن والا
محکم: (ع) پکا' مضبوط
محکمہ: (مذ/ع) عدالت کسے سرکاری کم دی ذمے
واری دی تھاں' حکم سناون دی تھاں
محل: شاہی حویلی' ماڑی
محل نہ ماڑیاں: اُچیاں عمارتاں دی لوڑ نہیں
(سانوں تاں کجھ ہور لوڑیدا اے/وا)

محمد حافظ: بُچل سرمست دے دادا جی دا ناں
محمل: اونٹھ پالکی
محمود: تعریف جوگ' تعریف کیتا گیا (2) غزنی دا
اک بادشاہ (و،نہ: محموودوں/غز)
محن: دکھ' رنج' غم
محنتاں: عبادتاں' تپیا
محنتانی: (مش): مزدور عورت
محنتی: مزدور' کمی
محو: (ع-ی) گم' گواچا' ڈُبیا' غرق' عاشق
محور: (مذ-ور) مرکزی نقطا جس اُتے کوئی شے
(لاٹو وغیرا) گھُمے' دھرا
محویت: (ع-وی-یت) محو ہون دی حالت'
گواچن' ڈُبن
محی الدین: محی الدین اورنگزیب عالمگیر' مشہور
مغل بادشاہ (2) شیخ عبدالقادر جیلانی دا لقب
(مطلب دین نوں زندا کرن والے)
محیط: گھیرن والا' گھیرا' ولگن' گولائی' سمندر
مخبول: تھکیا ہویا' کمزور' لاچار' روگی
مختار: اختیار والا' مرضی دا مالک' مختیار' کردا

دھروا
مختاری: مختار ہتڑ' اختیار دیوݨ یاں حاصل ہووݨ' جو مرضی کرݨ' من مرضی دا مالک ہووݨ دی حالت
مخزن: (ع) خزانے دی تھاں' گرام' ذخیرا
مخفی: گجھا' لُکواں
مخلص: خالص ہتڑ' اخلاص کرݨ والا
مخلوق: لوکائی' جنساں' خلق کیتی گئی شے (جمع: مخلوقات/احمد)
مخمل: (مث) اِک قیمتی نرم ریشمی کپڑا
مخمن: ہولی
مخمور: گٹ' مست' نشے وچ' خمار وچ
مخول: (مذ) مذاق' ہاسا' ٹھیڑا
مدّ: الف اُتے پائی جاوݨ والی ریکھا جو اوہنوں لکاوݨ دی علامت اے۔ سلسلا' درجا
-مد نال پڑھݨ: سُر نال پڑھݨ' لکا کے پڑھݨ
مُد: نشا' مستی' مدھ (2) شراب (3) غرور' گرب
-مد نظر: ساہمݨے' نظر وچ
مُد: (مث) کشش' کھچاء' چڑھاء' کھلار
مُد: مدت
مدار: سہارا' ٹھکانا' محور' آدھار
مدارا: مدارت' خاطر تواضع' دیکھ بھال
مداری: جادوگر' رِچھ باندر وغیرا دا تماشا وکھاوݨ والا (2) شاہ مدار دے مرید تے چیلے
مدظلہ: رب پرچھاویں نوں لما کردا اے
مدام: سدا' ہمیشا' مدام (2) شراب
مدپا: جھیڑا' دشمنی' رتّا' تنازعا
مدپڑا: ویکھو "مدپا"
مدت: (مث) چر' لما چر
-مدت پا اوہناں تھیں بچھیوں: اوہناں دے بعد نی مدت گھروں
مدتے: مدلئی
مدرس: درس دیوݨ والا' استاد

مدعا: (مذ/ع) دلی خاہش' چاہ' مطلب
مدعی: (ع) دعوا کرݨ والا
مدفن: (ع) دفن ہووݨ دی تھاں' قبر
مدقق: (ع) باریک بین' چنگی جانچ کرݨ والا
مداتی: مست' بے ہوش' نشے وچ
مدمغ: مغرور' گھمنڈی
مدن: سن' رسی' پھندا' پھاہ (2) شہوت دا دیوتا' کام دیوتا (3) اک پھل دا ناں
مدنی: مدینے شہردا •
مدور: (ع) گول' دائرے دی شکل دا
مدہوش: گٹ' نشے وچ' مست' بے سُرت
مدی: (مد-دی/مذ) ہیری' کھیڈ وچ سبھ توں پہلے نمبر اُتے آوݨ والا
مدھ: نشا' شراب' شربت (2) شہد
مدھ ماتا: (مذ) نشے وچ' مست
مدھ ماتی: (مث) نشے وچ' مست کر دیݨ والی
مدھرا: شکھی' نشیلی
مدھم: ہلکا (روشن) گھٹ' دھیما' آہستا
مدھن: (ک) گھوٹݨ' بھیوݨ' دلݨ' مسلݨ' کچلݨ' لتاڑݨ' پامال کرݨ' پیر تھلے بھیوݨ
مُدھن: (ک) لنڈھݨ' ڈُلھݨ
مدھوا: ویکھو "مدھ"
مدھولݨ: (ک) مدھݨ' لتاڑݨ' مٹی وچ رُلݨا
مُڈ: اکٹھ' انبار' دستی
مُڈھ: رُکھ دا جڑھ والا حصا' شروع' بنیاد' اصل
مُڈھ دی: فطرت دی' جڑت پکھوں
مُڈھلا: مُڈھ لاء' مُڈھوں' شروع توں' اواز ازل دا
مُڈھوں: شروع توں' ہرگز
مُڈھنس: اک راگ دا ناں
مُڈھی: دھاگے دی تلی' رُوں دی چھلی (جمع: مُڈھیاں) قصائی دی بوٹیاں کرݨ والی گول لکڑ
مُذاب: (ع) سوہے رنگ دا گھول (محلول)' گھلیا ہویا' محلول

مذبح: بُوچڑ خانا' جتھے ذبح کیتا جاوے (ع)
مذکور: ذکر کیتا ہویا' جس دا ذکر ہویا' ذکر
مذمت: مذمت' ہتک
مذہب: (مذ/ع) راہ' دھرم' طریقہ
مذہب: (ع) سونا چڑھیا
مذی: منی توں وکھرا پانی جو مرد لنگ وچوں نکلدا اے
مُر: خاص
مرات: (ع) آرسی' شیشا' آئینا
مراتب: (ع) مرتبے' درجے' رُتبے' عہدے
مراتب: مرتبے' عہدے' اچیائی
مراحل: (ع) مرحلے' کسے کم دے طے کرن دیاں پوڑیاں
مراد: (ع) ارادہ' خاہش' مقصد' نیت' منگی شے' مطلب
-مراد راس ہوون: آس پوری ہوون
مراد: (بلوچ) ستی دے جانو دا ناں
مرادف: مترادف' ہم معنے' بدل' اکو جیہا' پچھے لگ کے ٹُرن والا
مرادی: مرضی مطابق' مراد والی' مراد دی
مراق: سنک' خبط' جنون' مالخولیا
مراقب: (ع) دیکھنہار' راکھا
مراقبہ: (مرا-ک-با/مذ/ع) رقبہ توں' گردن نیویں کر کے کسے خاص خیال وچ مگن ہوون' رب دھیان' امید
مربا/مربہ: کھنڈ دی چاشنی وچ پکا کے سانبھیا گیا پھل
مربع: چار کونیاں والی شکل' چوکور زمین دا ٹوٹا جو 25 ایکڑ برابر ہووے
مربی: (مذ/ع) سرپرست' تربیت کار' مددگار' پالنہار
مرت: موت' مرحوم
مرتب: ترتیب دِتا ہویا
مُرتد: اسلام توں پھر جاون والا

مرتو: مرتیو' اجل دا فرشتا' یم دوت' موت
مرشنہ: اک کنڈیالی جھاڑی' (2) سخت' پکا
مرجان: مونگا' اک قیمتی پتھر
مرجھاون: (ک) کملاون' کرناون' بوٹے دا سکن
مرحب: چوڑی تھاں' چوڑا ہوون
مرحب: جنگ خندق سے خندق نوں ٹپ کے آون والے اک کافر دا ناں
مرحبا: جی آیاں نوں' شاباش (توصیف دا بول)
مرد: (فا/مذ) بہادر' فاتح' آدمی' خاوند' بندا
-مرد اللہ دے: رب دے بندے
مردار: مریا ہویا' حرام' بھیڑا بندا
مرداں: مرد' ہمت والے لوک
-مرداں مکر زنانے: مرداں نوں زنانیاں والے مکر
مردانہ: مرد' مرد دا (ہو مردانہ: مرد بن کے' دل کوڑا کر کے/باہو)
مردانے: مرد
مرداویں: مردانا' مرد دے
مردک: (مذ/فا) نکا بندا' گٹھا' حقیر مرد' ذلیل آدمی
مردنگ: (مث) اک قسم دی ڈھولکی
مردود: ردیا ہویا' رد کیتا گیا
-مردود جنابی: رب دی درگاہ توں مردود
مردوں: توں مردا
مردی: مردانگی' بہادری' مرداؤپنا
مرڈے: مرد (2) مرن توں
مرزا: دانا باء دا رہن والا صاحباں دا مشہور عاشق
مرزنجوش: اک قسم دا خشبوئی گھاہ
مرساہاں: ماراں گے
مرسل: جنہوں گھلیا گیا' ارسال ہویا' یعنی رسول
مرسی: مرے گا
مرشد: استاد' پیر' اگو جو سدھے راہ پائے
-مرشد بخشیا: مرشد ولوں بخشی گئی شے
مرشو مرش کرن: وراشتی جھیڑے وچ کوڑ مارن

مرصّع: جڑیا ہویا' جڑیا ہویا
مرض: روگ' بیماری
-مرض الموت: موت دا روگ' ا جیہا روگ جس نال موت ہو جاوے
مرغ: پنچھی' پرندا (2) ککڑ
-مرغ اکاسی: اسمانی پنچھی (2) پری
-مرغ شکاری: شکاری پنچھی' باز وغیرا
-مرغ دل: دل دا پنچھی' دل' سوچ
مرغابی: پانی وچ رہن والا بطخ ورگا اک پنچھی
مرغائی: ویکھو "مرغابی"
مرغوب: من پسند' من بھاوندا' جس شے دی رغبت ہووے
مرغوبی: مرغوب ہوون دی حالت' پسند ہوون
مرغزار: مرغ زار' اجہی تھاں جتھے پانی تے ہریاول ہوون پاروں پنچھی ودھیرے ہوون
مرغولی: پنچھیاں دا چہچہاون' خش فعلیاں' ہاسا مذاق
مرک: خاہش' تمنا' اچھیا
مُرک: میٹھاں مگروں اُگن والا اک بوٹا
مرک: ہلکی مسکان
مرک: مرکن توں
مرکب: (مر-کب) سواری دا جنور' اوٹھ گھوڑا یاں سواری گڈی' سواری
مرکب: (م-رک-کب) اک توں ودھ چیزاں توں رلا کے بنائی گئی نویں شے
مرکن: (ک) چرمرکن' مرک مرک کرن
مُرکن: (ک) چبن' مُرک مُرک دی اواز نال کھاون' چرن' مُونہہ مارن' ٹھن' مسکاون
مرکنا: مرکن' وں پا کے وکھیں
مُرکی: دل' چکر' چھلا' کانٹا والا' کن دا زیور
مرکے: مسکاوے' ہسے
مرکھائی: چغلی (دمودر) چور پھڑن دا انعام
مرکھنا: سنگ مارن والا جنور

مرگ: (فا) موت
-مرگ انھیری جھُلنا: موت آجاوے (فر)
مرگ: مرے گا/گی
مرگ: (فا) ہرن' چکارا (نانک)
مرگ نینی: ہرن ورگیاں اکھاں والی
مرگانی: ہرن دی کھلڑی' ہرن دی کھل
مرگھٹ: ہندوواں دی مُردے ساڑن دی تھاں
مرلی: وانسری' ونجھلی
-مرلی واہنا: ونجھلی وجاون (والا)
مرم: خفیا منتر' راز دا اکھر
مرمٹی: مرکے' مٹی ہو گئے
مرمر: مرمرکے' بڑی اوکھ نال
مرمرا: خاص میرے لئی
مرمردے: مردے وچلے تائیں
مُرنڈا: (م-رن-ڈا/نڈا) بھجے اناج تے گڑ دا بنایا کھاجا
مُرنڈن: (ک) ہتھ نال توڑن' بوٹے دے پتے یاں پھُل کھوہن' نوچن' توڑن
مرن: موت (لف)
مرن: (ک) فوت ہوون' چلانا کرن' مرجاون
مرن دیہ: مرن دے موقعے اُتے
مرے بیٹھن: سوگ مناون
مروارید: موتی
مروت: (ع) لحاظ' رعایت' بہادری' نیکی' مردانگی
مروج: رائج' جو رائج اے' پرچلت
مروڑ: پیچ' وَل' چکر' موڑ
مروڑن: (ک) ول دیون' وٹ چاڑھن' توڑن' نچوڑن
مروڑی: اکھر "م" دا سرا
مروندن: (ک) ویکھو "مرنڈن"
مہرہ: دریائی سپ
مرہ: واری' اک وار
مرہواں: بھاں (نوشہ)

مریادا: ریت، پناہ
مریخ: اک سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے، پُرانے یونانی ایہنوں جنگ دا دیوتا جاندے سن. سُورج پروار دا چوتھا سیارا. زمین توں اگلا سیارا
-مریخ زحل دا پہرا: بُرے دن (مریخ تے زحل دوویں منحوس سمجھے جاندے ہن)
مریخوں: "مریخ" توں
مریخے: مریخ
مریلا: قاتل، مارن والا، خُونی (و.ن: مریلے)
مریلڑا: ماردا، مریلا
مریلڑی: مریلی، مارو، قاتل
مریلی: "مریلا" توں مونث
مریم: حضرت عیسیٰ دی ماں ہوراں دا ناں
مریندڑے: ماردے، مریندے
مریواں: ماریا جاواں
مریوسے: ماریا اے
مریہن: مارن
مرہیاں: ہرناں
مُڑت: پھیر، وت، مُڑن توں امر تے حاصل مصدر
مڑ: (گیا) پھر گیا، پرت گیا
مڑاندا: واپس لیاوندا، موڑدا
مڑس: خاوند، بندا، انسان، آدمی، چھوکرا، مرد
مڑکن: (ک) ٹھٹن
مُڑن: (ک) ڈنگا ہوون، کُب پون، ول کھاون، ٹیڈھا ہوون، پرتن، باز آون، پچھے آون
-مُڑن مہاراں: واپسی ہووے، توجہ ہووے، جاندا محبوب پرت آوے
مڑیاں: ڈبے، صندوق
مڑھ: جمنڈ (2) کسے شے اُتے خول چڑھاون دا عمل، مڑھن توں امر تے حاصل مصدر
مُڑھانا: اُچاٹا
مُڑھکا: پرسیوں، پسینا
مڑھن: (ک) منڈھن، کوئی کھل وغیرا چاڑھن، کپڑا چڑھاون، ولھیٹن، غلیف کسے سر چاڑھن
مڑھی: مڑھن توں (2) قبر، مزار، سمادھی، شمشان
مڑھیا: اُتے ولھیٹیا، کپڑے وچ سی کے بند کیتا
مڑھیالے: مڑھیاں، اک تھاں دا ناں
مزا: (ف) سواد، ذائقا، چسکا
مزاج: طبیعت، سبھاء، انداز، طور، نخرا
مزاخ: مزاق، ہاسا مخول (جمع: مزاخاں)
مزار: قبر، زیارت
مزجات: (ع) تھوڑا، بے اعتبارا، گھٹیا
مزلو مزلی: منزل منزل
مزمل: کمبل یاں چادر ولھیٹن والا، رسول کریمؐ دا اک ناں، قرآن مجید دی اک سورت
مزوری: مزدوری
مزید: ہور، وادھا
مژدہ: خوش خبری، چنگی خبر، خبر، اطلاع
مژگاں: پلکاں (مژہ دی جمع)، چھپنیاں
مژہ: چھپنی، پلک
مس: سیاہی
مس بھنا: سیاہی رنگیا، جدیاں مساں پھُٹ رہیاں ہوون، بالغ ہوندا منڈا
مُس: تلکن، چھوہ
مِس: تانبا، تراما
مسا: لونا، نمکین، معمولی، چھولے تے کنک دے آٹے دا رلا
مساگ: مسی، کچے اخروٹ دی چھلڑ جو دند صاف کرن لئی ورتیندی اے، سکا
مساں مساں: بڑی مشکل نال
مساں بھیگراں دیاں: منڈیاں دے چہرے دے ہلکے ہلکے وال، سوہنیاں دی دلفریبی
مسان: جن دا پرچھاواں، بدروح دا قبضا، سنسان، ویران تھاں، شمشان، مڑھی، جھاڑی، مردے ساڑن دی تھاں، مرگھٹ
مساوی: برابر، اکو جیہا

مُساوے: موہوے، پھسائے، دھوکے وچ پھسائے
مسایا: موہیا، فریب وچ پھسایا
مسبب: (مذ/ع) سبب بناون والا، وجھا کڈھن والا
مسبوق: نماز وچ مگروں آکے رلن والا، پچھے رہن والا (2) بیتیا ہویا، پچھلا
مست: مستی وچ، مخمور، لور وچ، شیلایا ہویا
مست الست: روز الست والے دیہاڑ بندگی دا اقرار کرن والا
مستان: مستانا، مست جوگی
مستانڑے: مستانے، ملنگ، مست، درویش
مستحب: رسول پاکؐ دا پسند فرمایا کم، اوہ کم تے عبادتاں جو فرض نہیں۔ رسول کریمؐ نے پسند فرمائے تے کرن دا ثواب ملدا اے
مستڑے: مست
مستسقی: پانی منگن والا، تسا
مستغرق: ڈبیا ہویا، غرق، ڈونگھی سوچ وچ
مستک: متھا (2) مقدر
مستن: (ک) مستی وچ آون، مست ہون
مستور: پردے وچ، لکیا ہویا
مستورہ: مستور، پردے وچ (عورت)
مستی: محویت، بے خودی، لور ترنگ
مستیندی: مستاں دی
مسجود: جہنوں سجدا کیتا جاوے
مسح: وضو کردیاں سر تے دھون دے کجھ حصے اُتے گلا ہتھ پھیرن
مسحور: جادو نال کیلیا ہویا
مسخری: مشکری، مسخرے دا کم، مذاق
مسخرے: مراسی، بھنڈ، ہساون والے
مسد: دال یاں کھیر گھوٹن دا رچھ
مسدی: مصدی، منشی، ملازم، کمی
مسدے: (مس۔سوے) محروم رہے
مسرور: خوش
مسروری: خوشی

مسطر: ماپ، پیانا، لائناں لگیا کاغذ، لائناں لاون والی پتری، لائن
مسعود: (مذ/ع) نیک بخت (2) مراد بابا فریدؒ (دا)
مسکاون: (ک) بلّھاں وچ ہسن، مسکراون، بکھڑن
مسکاوے: مسکراوے
مسکر: اک ساز دا ناں
مسکراون: (ک) مسکاون، تبسم کرن
مسکن: (ک) پاٹن، بھجن، چرن، ادھورانا ہوون
مسکوڑن: (ک) دھچکے نال پاسا پرتن، مسکوڑا مارن
مسکوک: (ع) چھاپ، ٹھپا لگیا، سرکاری چھاپ دا سکا
مُسکے: مسکائے، کھڑے
مسکیاں: مسکرائیاں
مسکین: (ع) غریب، عاجز، وچار، کنگال، نرم مزاج
مسل: مثل، فائل، مقدمے دے کاغذاں دی فائل
مسلت: صلاح مشورا
مسلم: (م۔سل۔لم) قائم، پورا، ثابت
مسلک: (مذ) راہ، عمل، طریقا، دستور، قاعدا، مذہب
مسلن: (مس۔لن/ک) مدھن، بھیہون، کچلن
مُسلی: کرلی
مسمن: (ک) بجھن، سواہ ہوون، گل ہوون
مسموع: (ع) سلیا گیا، قبول کیتا گیا (ڈا)
مسند (مث/ع) تکیا، بیٹھک، تخت، بیٹھن دی تھاں
مسن: (ک)، بھسن، ترکن، خراب ہوون، تنگ آون، بیزار ہوون
مسنا: موہنا (دا)
مسواک دا صوف: مسواک دا چیبا حصا جو کھاون دی تھاں نت دِتا جاندا اے
مسوانی: دوات
مسو بھجی رنگیلا: مساں اُگدیاں ہیناں

مسودا: مصنف دی ہتھ لکھت، کھرڑا، آپ لکھت (جمع تے و.ن مسودے)

مسوڑن: (ک) کھنگن، دین

مسہل: (ع) سہل کرن والا، سوکھا کرن والا، جلاب آور دوائی

مسی: اک قسم دا منجن جو سہاگناں ورتدیاں سن

مسیاں جراباں: جراباں (ج)

مسیحا: علاج کرن والا، ڈاکٹر، مسیح

مسیحے: مسیحا توں، ڈاکٹر علاج کرن والا.

مسیرز: ماسی دا پتر دھی

مشاطہ: (ع) وہٹی نوں سوارن سجاون والی عورت

مشال: (مث) بتی، مشعل، لکڑ دے اک پاسے کپڑا ولھیٹ کے اگ لائی ہوئی

مشالچی: (مذ) مشال بالن والا

مشاہد: ظاہر کرن یاں ہوون والا

مشاہد: ویکھن والا

مشاہدہ: اکھیں ڈٹھا، ویکھیا، ویکھن

مشاہیر: مشہور

مشاہرہ: مشاہرا، تنخاہ، معاوضا

مشائخ: دین بزرگ، وڈے پیر

مشت: (فا) مٹھ، مٹھی، مکا

مشت نمونہ سن خرواروں: فارسی اکھان "مشت نمونہ از خروارے" یعنی ڈھیر وچوں نمونے وجوں اک مٹھی

مشتاق: (ع) شوق رکھن ولا، تانگھوان، چاہوان

مشتری: سورجی ٹبر دا سبھ توں وڈا سیارا جو سورج ولوں پنجویں نمبر اُتے اے (2) خریدار (و.ن مشتریاں/غ)

مشیٹ کرن: چُپ رہن

مشٹنڈا: (مذ) ہٹا کٹا، کم کرن دی طاقت رکھن دے باوجود نکما، لفنگا

مشر: ہندواں دی اک ذات، مسرا، مشرا

مشرب: (مش-رب/مذ/ع) سوچ، مذہب، راہ، پانی پیون دی تھاں

مشرف: (م-شر-رف/ع) شرف والا جس نوں وڈیائی حاصل ہووے

مُشرک: (مذ/ع) شریک کرن والا، رب دی ذات وچ بھائیوال بناون والا

مشروع: (ع) شرع مطابق

مشروف: شرف والا، عزت والا

مشعال: مشال، مشعل

مشغول: رُجھت، رُجھیا ہویا، مصروف

مشغولی: رُجھت، رُجھ، رجھیا، مصروف

مشفق: (مش-فق) شفقت کرن والا، مہربان

مشق: (ع) کوئی کم سکھن لئی استاد دی نگرانی ہیٹھ وار وار کرن دا عمل

مشک: کھل دی بنی پانی بھرن والی چھاگل یاں بوری

مشک بوری: مشک وانگ لمکایا ہویا (دا)

مُشک: بو، خشبو، گندھ، سگندھ، خاص قسم دے ہرن دے ڈھڈ اندر کالے رنگ دی خشبوئی وست

۔مشک تتاری: تاتاری مشک، تاتار دے علاقے دے ہرن دی مشک، کستوری

۔مشک قبہ: کستوری دا بنیا گنبد

۔مشک لپیٹڑی: خشبوئی بھے چھڈدی، جس وچوں واشنا آوے

۔مشک لپیٹیاں: مشک والیاں، جناں وچوں کستوں دی خشبو آوے

۔مشک لیا: سو نگھیا

۔مشک مچایا: خشبو کھلاری

۔مشک وچ بوڑیاں: خشبو وچ ڈبیاں ہوئیاں

مُشکاں: دوویں باہواں، ڈولے

مُشکاں بنھن: مجرم دیاں باہواں بنھن

مشکل: اوکھ، سختی، تنگی

۔مشکل کشا: اوکھ دور کرن والا یعنی رب (2)

حضرت علیؓ دا لقب

مشکن: (ک) مشک پیدا ہوون، بو پیدا ہوون، دیگ تے آون

مشکوٰۃ: (مش-کات) فانوس، چراغ دان

مشکوں: مشک نال، خشبو پاروں

مشکی: خشبو والی (2) دیگ تے آئی

مُشکی: مُشک رنگی، کالی، سیاہ

مشکے: مُشک اُٹھے، بو اُٹھے

مشکیالیاں: (مش-کے-لی-آں) مشکی (زلفاں)

مشکیں: مشکی، کالے

مشہد: گواہی دیون دی تھاں، حاضر ہوون دی تھاں، ایران دا اک شہر

مشہود: (ع) موجود، ظاہر، حاضر، غالب، جہدے بارے گواہی موجود ہووے

مشیر: مشورا دیون والا، صلاح کار

مصاحب: درباری، صحبت وچ رہن والا، ساتھی

مصاف: میدان جنگ، رن (لا)

مصباح: (ع) دیوا، چراغ (لا)

مصبر: کالے رنگ دی اک کوڑی دوا جو جلاب آور ہوندی اے

مصحف: (مذ/ع) اسمان توں لتھا صیفا، اسمانی کتاب، پاک کتاب، قرآن مجید

مصدی: منشی، مسدّی، ملازم، کمی

مصروع: (گیا ہویا، مار کھادا، مرگی دا روگی

مصری: مصر دا سی، مصر نال تعلق رکھن والا (2) تلوار (3) کھنڈ نوں صاف کر کے بنائی ٹھکری ورگی وست

مصرے: مصر (مم)

مصفا: صاف

مصقلہ: صقل کرن دا پتھر، زنگال لاہن دا رُچھ

مصلّا: جاء نماز، کپڑا جس اُتے نماز پڑھی جاوے

مصالحت: مشورا، صلاح

مصلحت: بھلیائی، چنگی صلاح، نیک مشورا

مصلے: مصلا دی جمع، جاء نماز

مصمم: پکا

مصنوع: (ع) بنی ہوئی شے (جمع: مصنوعات)

مصول: محصول، کرایا، ٹیکس

مضارع: (مذ/ع) ایسا فعل جہنوں حال تے مستقبل دوہاں تھاویں ورتیا جا سکے

مضاف: (مذ/ع) جڑیا ہویا، نتھی، منسوب، دو لفظاں تے چیزاں دا آپسی تعلق دسن والے لفظ (دا، دی، دے وغیرا)

مضبوط: (ع) پکا، پیڈھا

مضحکہ: اک ساز دا ناں

مضحکہ: ہساون والا

مضطر: (مذ/ع) سوڑ والا، اضطراب وچ، بے چین

مضفیا: مضاف توں، اضعاف کیتا/ لگیا ہویا، نتھی ہویا، ملیا ہویا

مطالعہ: پڑھن

مطالعہ کیتا: پڑھیا

مطبخ: بورچی خانا، رسوئی

مطربہ: (مط-رب/ع) گاون والا، گویا

مطربا: اے مطرب

مطرز: (مو-تر-رز) سجایا ہویا

مطعون: طعنا ملا ماریا گیا، الزام لایا گیا (اصل معنے برچھی ماریا گیا)

مطلب: (مذ/ع) معنے، طلب کیتی شے، اچھیا

-مطلب سمجھ حسن دا: حسن دا مطلب سمجھ کے

مطلع: (مذ/ع) سورج چڑھن دی تھاں، غزل دا پہلا شعر، طلوع ہوون دی تھاں

مطلق: (مذ/ع) پورا، ازاد، بے قید، مکمل، رب دا اک صفاتی ناں

مطلق ذات: رب تعالیٰ، ذاتِ مطلق

مطلوب: جہدی طلب رکھی/کیتی جاوے، معشوق

مطول: طول دتا ہویا، لما کیتا ہویا، علم بیان تے

بلاغت دی اک کتاب دا ناں

مطہر: ستھرا، پاک صاف کرن والا ہتھیار، اک ڈنڈا جو ملنگاں دے خیال وچ ہر شے نوں پاک کر دیندا اے

مطیب: خشبوئی، معطر

مطیع: اطاعت گزار، فرمانبردار

مظنی: ظن تخمین نال، میرے ظن مطابق

مظنے: ظن، گمان، دلیل، قیاس

مظہر: ظاہر ہوون دی تھاں، اظہار ہویا

مظہری: ظاہر دا، مظہر دا

مع: سنے، نال

معاذ اللہ: رب دی پناہ، رب بچاوے

معارج: معراج دی جمع، پوڑھیاں

معاش: (مث/ع) روزی، رزق، روپے پیسے

معاملہ: کیس، قصا، کاروبار، وِہار، اجیہا کم جس وچ کوئی ہور وی شامل ہووے

-معاملہ جین: کسے دوجے نال کم جین، مقدما بن جاوݨ

معاملے دھارن: دل وچ منصوبے بناوݨ، پروگرام بناوݨ

معانی: مطلب، ارتھ

معاوضہ: موکھ، بدلا، مزدوری، حق محنت

معاہد: کجھوتی، ساتھی، معاہدے وچ

معبر: (ا-بر) پتن، گھاٹ، دریا پار کرن دی تھاں

معبر: سُفنے دی تعبیر دسن والا

معبود: جہدی عبادت کیتی جاوے

معتاد: جو عادت بن چکی ہووے (خوراک یاں نشے دی مقدار)

معتدل: اعتدال والا، وچکارلا، درمیانا

معجون: گنھیا ہویا، خمیر کیتا ہویا، حکیمی دوا، دوا [illegible] شت وغیرا پا کے بنائی دوا (2) افیم دی بنی [illegible] نشا آور شے جو مُغلاں وچ کھاوݨ دا رواج سی

[illegible]: (ع) حساب وچ، گنتی دے، گنے ہوئے

معدوم: (ع) عدم توں، غائب، الوپ

معذور: (ع) عذر والا، رہن، کسے وجھا کارن کوئی کم نہ کرن جوگ

معراج: (ع) پوڑی، اپر جاوݨ، رسول کریمؐ دا اسمان دا سفر

معرفت: عرفان، جانکاری

معروف: جانیا پچھانیا، مشہور

معزول: راج گدی توں

معشوق: جس نال عشق کیتا جاوے، محبوب

معطر: عطر بھنیا، عطر لگیا، خشبو والا

معطوف: مڑیاں، جھکیاں، دُہریاں، ڈھلیاں، ولیٹیاں ہوئیاں، پھیریاں ہوئیاں

معظم: عظمت والا، وڈیائی والا

معقول: عقل مطابق، مناسب

مُعلاّ: (ع) اُچا، ودھیا، اُچا ہویا ہویا

مُعلقہ علیٰ ابواب العرش: عرش دے بوہیاں نال لمکدے ہن

معلم: (ا-لم) معلوم، علم وچ، پتا، واقفی، جانکاری

معلم: (مو-عل-لم/ع) استاد، تعلیم دیوݨہار

معلول: (ع) کسے وجھا کارن ہوون والا کم

معلیٰ: ویکھو "معلا"

معمہ: بجھارت، پہیلی (لفظی معنے لُکیا ہویا)

معمور: آباد، بھریا ہویا

معمول: کسے عمل ہیٹھ حرکت کرن والا (2) روز دے کم

معمول خوب کرن: روز دے کم چنگی طرحاں کرنا، ہر عمل وچ کامیاب ہووݨ

معنبر: عنبر لگی، خشبوئی

معنوی: غیر حقیقی، معنیاں پکھوں، اندری

معوذتین: قرآن شریف دیاں دو آخری سورتاں یعنی فلق تے الناس

معین الدین: خواجا معین الدین چشتی اجمیریؒ

مغاں/ان: (مذ/فا) مغ دی جمع، اگ پوجن والے، آتش پرست (2) آذر بائیجان وچ اک علاقے دا

ناں (3) سوہنے منڈے

مغربزادی: مغرب زادی، مغرب دے کسے دیس دی جم پل

مغرق: سونے چاندی دے پانی نال لشکاون

مغز: (مغ ز/ع) دماغ، بھیجا، غرور (2) بی دا اندرلا حصا، گری (3) عقل، دانائی، دماغ، سیانپ (4) ست، روح، اعلا قسم دے موتی

مغفرت: معافی، بخشش

مغل: وچکارلے ایشیا دی اک قوم، منگول

مغلب: مغلوب کرن والا، غلبا رکھن والا

مغلق: گنجھلدار

مغلوب: جس اُتے کسے ہور دا غلبا ہووے، ہارے ہوئے

مغلوبی: مغلوب ہون دی حالت

مغموم: جہنوں غم ہووے، اداس، غمگین

مغیر: بدلاون والا

مغیل: ببکر (خار مغیلاں: ببکر کنڈا)

مفت: ہتا لُل، اویں

ـمفت برے: مفت بری

ـمُفت بری: مُفتلاون دا کم، مُفت خوری

مفتون: (ع) فتنے وچ پایا ہویا (2) عاشق، جلا، قربان ہون والا

مفتی: مفت وچ (خف) (2) فتوا دیون والا

مُفتے: مفت وچ

مفتیاں: مفتی دی جمع، فتوے دیون والے

مفرح: فرحت دیون والا، خوش کرن والا

مفروق: تفریق شدہ، چیرے والا، فرق کیتا، وکھرا ہویا، مانگ یاں چیرے والا

مفقود: (ع) گواچیا، الوپ، غائب، ناپید (احمد)

مفکوک: چھڈایا ہویا، وکھرا کیتا ہویا

مفلس: (ع) غریب، نادار، تھڑیا

مقابلہ: ٹاکرا، مخالفت، وروودھتا، جانچ

مقال: (مث/ع) گل بات، بول چال، کلام

مقالے: مقال، گل بات

مقام: تھاں، درجا، مرتبا، ڈیرا، ابادی

ـمقام کرن: ڈیرا لاون، اباد ہوون

مقامی: مقام اُتے، مقام دے، تھاں اُتے، تھاں دے، کسے تھاں نال تعلق رکھدا

مقامے: مقام، تھاں (غ)

مقبول: (ع) قبول کیتا گیا، لوکاں نوں پسند

مقبولی: مقبول، قبول کیتا گیا (عم)

مقت: دشمنی، نفرت

مقتل: قتل گاہ، قتل کرن دی تھاں

مقدم: پہلے نمبر اُتے، اگیرے.

مقدور: مقدر وچ، توفیق، اپڑ، طاقت

مُقر: (ع) تھاں ٹھکانا، گھر

مُقر: (ع) اقراری، مشہار

مقراض: قینچی

مُقرب: (م-قر-رب/ع) نیڑلا، نیڑے والا

مُقرب: (مو-قر-رب/ع) نیڑے کرن والا

مقررہ: بنھیا ہویا

مُقصر: (ع) قصور کرن والا، دوشی

مقسوم: ونڈیا ہویا، بھاگ، قسمت وچ، مقدر

مقصود: جس ول قصد کیتا جاوے، مطلب لوڑیندا

مقصوودوں خالی: جہنوں مقصود نہ ملے

مقطع: غزل دا اخیرلا شعر، انت (2) کپن دی تھاں

مقلد: تقلید کرن والا، پیروی کرن والا (ایسا بندا تصوف نہ جانے، نرا ہینکیاں دی پیروی کرد جاوے/خف)

مقوس: (ما-کو-وس) کمان وانگ ڈنگی شے

مُقوس: (مک-وس) گھوڑے دی رسی

مقوی: قوت دیون والا

مقید: قید وچ، بندی

مقیم: (مقی-م/ع) رہن والا، ٹھہرن والا، قیام کرن والا، نماز پڑھن والا

مکہ: مکا (خف)

-مک لت: کٹے تے لتاں، مار، مُکا، مُٹھ (2)
مُک گیا، ختم ہویا
مکابرہ: وڈیائی جتاون والا، تکبر والا
مکارہ: (مک-کا-را) مکار سواتی، مکر کرن والی
مکارہ: (ما-کا-رے) مکرو مرگلاں، مصیبتاں
مکاشفہ: کشف والا، راز کھلن، پردا چکن
مکالا: مونہہ کالا
مکالکھ: مونہہ نوں کالکھ
مکالی: کالے مونہہ والی
مکان: تھاں، گھر، رہن دی جگھا
مکانوں خالی: لامکاں، نتھاواں، جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے سگوں ہر تھاں ہووے (رب)
مکاعہ: مکن، ختم، اختتام
مکائیدا: ماری دا (موڑ مکائیدا: فیر ماری دا)
مکت: مکتی، نجات، ازادی
مکتوب: چٹر، چٹھی، خط
-مکتوب فی الکافی: الکافی (حدیثاں دی اک کتاب) وچوں ملتوب
مکتوم: گجھا، راز، بھیت
مکٹ: کلغی، دولہا دے سر اُتے کلغی والا تاج
مکل: (مک-حل) سرے دانی
مکل: (میک-حل) سرمچو
مکر: مکاری، چھل، فریب
مکرر: مڑ، دوبارا
مکرن: (ک) تابر ہوون، نہ کرن، مکرنا
مکروں: مکر توں، مکاری توں
مکروہ: اجہیا کم جو حرام نہیں پر اسلام مذہب وچ بڑا ناپسند کیتا جاندا اے
مکرم: (ع) عزت والا، آدر جوگ، محترم (خف)
مکشوف: کشف والا، کھلا، ظاہر کیتا ہویا
مکلاوڑہ: مکلاوائے جاون والا
مکلاون: (ک) دوُر ہوون، جدا ہوون، جاون
مکلایا: وداع کیتا
مکلایوس: اوس وداع کیتا
مکلف: (مو-کل-لف/ع) پرتکلف، سجیا بنیا
مکلل: (ع) تاج والا (2) لشکواں، چمکیلا
مکلواں: دیس دا شمالی مغربی کونا
مکلوادھ: محبوب دا رہن
مکن: (ک) ڈکن، کھیڈ وچ بالاں دا اپنے نال رل کے دسن، برابر آ جاون
مُکن: (ک) ختم ہوون، نبڑن، مرن
مکنا: جوان
-مکنا ہاتھی: مکنا ہاتھی، جوان ہاتھی
مکوڑے: کیڑے (ط)
مکون: پیدا کیتا ہویا، ہوند وچ، وجود وچ
مکہ: سعودی عرب دا مشہور شہر جتھے رسول کریمؐ دا جنم ہویا
مکی: مکہ شہر نال تعلق رکھدا (2) لور وچ پیر کی دا مزار
مکے: مکن توں، ختم ہوئے (2) مکا توں جمع
مکیاں: (مک-کی-آں) مکی، مکی
مکین: واسی، رہن والا
مکھ: ہڈیاں دا گودا، مغز
مکھ (ہ): مونہہ، چہرا
-مکھ آلود: ناپاک، ناجائز
-مکھ بھینکیا: مکھ بھینگا، لقوا
-مکھ ڈالنے: مونہہ وچ پاوے، کھاوے
-مکھ سفیدی آیا: وال چٹے ہوئے
-مکھ لالی: چہرے اُتے سرخی (مم)
-مکھ موڑن: بے وفائی کرن، بے توجہی کرن
مکھاں: مکھ دی جمع، مونہہ
مکھانڈے: مکھاں دے
مکھانا: چینی توں تیار کیتی جاون والی اک مٹھیائی
مکھٹو: (م-کھٹ) کمائی یاں نفع نہ لین والا، نقصان جرن والا، نکھٹو
مکھڑا: مکھ، چہرا، مونہہ (محبوب دا سندر چہرا)

مکھن: (ک) چوپڑن' ملن (2) دُدھ رِڑکن مگروں اُتے آون والی چٹے رنگ دی تھندھیائی
مکھنا: مکھن' محبوب
مکھی: سورج مکھی دا پھُل (لا) مکھ توں
مکھیا: چودھری' نمبردار
مکھیاں: وسیاں' معطر
مکھیر: شہت دی مکھی
مگدھ: مورکھ' بے وقوف' ناسمجھ (ناٹک)
مگر: پچھے' پِٹھ' کنڈ' پچھلا حِصّا' پشت
مگرے: مگر
مگس: (فا) شہت دی مکھی' مکھیر
مگل: مغل (ناٹک)
مگھ: مگھر' چھت دا مورا جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے (2) پانی کنڈھے دا اک جنور (3) مگھن توں امر تے حاصل مصدر' بھڑک' اگ
مگھا: کنڈے والا مٹی دا پیالا
مگھائی: بھڑکائی' بالی (اگ)
مگھر: دیسی سال دا نوواں مہینا جو 15 نومبر دے لگ بھگ شروع ہوندا اے
مگھن: (ک) دگھن' بلن' بھکھن
مگھو آسن: طاقت دولت خُشی دا تخت' اندر دا تخت
مگھی: نکی چاٹی' پیالی' نِکا مگھا
مگھیانہ: جھنگ مگھیانہ' چوچک دا شہر
مل: ملن توں امر تے حاصل مصدر
-مل بیٹھا: قبضا کر بیٹھا
مِل: ملن توں امر تے حاصل مصدر
مُل: قیمت
ملاپ: میل
ملاپڑا: بہت ملاپ والا' لوکاں نال میل رکھن والا' رلن سار
ملاح: مہانا' کشتی چلاون والا
ملاح رنگیلا: رب تعالیٰ (مم)
ملاحت: (مث/ع) سلونا پن' رنگ دا ساوّلا پن (خف)
ملاحظہ: لحاظ' احترام
-ملاحظہ کرن: ویکھن' جانن' جانچن' مطالعا کرن
ملاقی: ملاقات کرن والا/والی
ملال: (مذ) غم' دُکھ' اندوہ' ملول' اداس
ملام: ملامت' ننددن' نندیا' پھٹکار
ملامت: نندیا' مندا بولن
ملامتی: ملامت کرن والا' مندا بولن والا' اک فرقا جس دے مَنن والے لوکائی ساہمنے شرع خلاف حرکتاں کردے نیں تاں جے لوک اوہناں نوں برا جانن کے اوہناں توں دور رہن (فرقہ ملامتیہ)
ملامی: ملامت والے' ملامتی
ملاوا: ملاپ' میل
ملاوڑا: ملاون والا' ملاپڑا
ملاوگ: ملاوے گا (غر)
ملائک: ملک دی جمع' فرشتے
ملائم: کولا' نرم' مناسب
ملبا/ملبہ: (ہ/مذ) کوڑا' اِٹاں روڑے' عمارت ڈگن مگروں دی وست' بے کار چیزاں
ملت: (مث) قوم' نسل' اک تھاں رہندے یاں اکو سوچ رکھدے لوک (2) مسلک
ملٹھی: (مو-لٹھ-ٹھی/مث) اک بُوٹے دی جڑ جو ریشے دی دوائی وجوں کاڑھ کے پیتی جاندی اے
ملجل: میل کچیل (خف)
ملحق: نال' لاگواں' الحاق والا
ملخ: ٹکڑی' ٹڈی دل
ملدیاں مہیں: دُدھ دیون لئی آمادا مجھ' دُدھ دیندی اے
ملدی: ملی' لبھی
ملڑے: ملے' لبھے

ملعون: جس اُتے لعنت کیتی گئی، رِدیا ہویا
ملفوف: لفافے وِچ، ولھیٹیا ہویا
ملک: اونٹھ پالن والا بلوچ
مَلک : (مذ/ع) فرشتا، ملک الموت، عزرائیل (ابف)
-ملک الموت : موت دا فرشتا، عزرائیل، یم دوت
ملک: ملکیت، ملاکی
ملک: دیس، علاقا (2) لوکائی، ابادی
ملک نکالیاں : دیس نکالا، جلا وطنی (خف)
ملکاں: ملک دی جمع، فرشتے (مم/غ)
ملکاناں: ملکاں نال تعلق رکھن والا
ملکانے: ملک، نواب، نوابی وسوں، ملکاں دے
ملکوت: رب دی راہ دا اِک درجا، فرشتیاں دے رہن دی تھاں
ملکوتی: فرشتیاں ورگا، ربی (حسن)
ملکی: بیر دی ماں دا ناں
ملکی: فرشتیاں دی (ملک توں)
ملکیں: دیساں وِچ، ملکاں وِچ
ملکھ: ملک، جائیداد، ملکیت
ملکھانگاں: ملک دیاں مالکتاں
ملکھیسیا: (مل + کیسا) گندے والاں والا، مجنبی
ملگ: ملے گا، گی
ملل: (مذ/ع) ملت دی جمع، قوماں مذہب
ملم: مینوں مِل، ملے
ملنگ: (مذ) درویش، سادھو، فقیر، جوگی، (م + لنگ) جہنوں عزت دی پرواہ نہ ہووے)
ملنگا: اے ملنگ
ملن : (ک) مالش کرن، ہولی ہولی ہتھ پھیرن لین
ملن : (ک) قبضا کرن، مَل مارن، زبردستی قبضا کرن، آس لا بہن
ملن: (ک) لبھن، ہتھ آون، نال لگن، چھوہون، جڑن، ملاقات کرن، گاں مجھ دا دودھ دیون، ڈنگراں دا ملاپ کرن
-ملن کھائیاں: کھاون توں ملن، (دِھیاں مارن والیاں نوں پاڑ کے کھاون لئی دِھیاں دتیاں جاون
-ملن والے : عقیدت مند، مرید، سلسلے وِچ شامل لوک
ملنی: پہلوان عورت، مل توں مونث (مل: بہادر پہلوان)
ملوانا: مولوی (جمع تے وزن: ملوانے)
ملوئے: میلے کچیلے
ملوھنے: تنب (کھ) تے گٹے وچکارلا حصا
ملوک: (ع) ملک دی جمع، بادشاہ، وڈے لوک
ملول: (ع) اداس، غمگین، افسردا، رنجول
ملولوں: ملول توں، غمگین، رنجول، اداس
ملوی: معلوم
ملوں: ہُدھوں، آکا، مولوی
ملہا: (مذ) ملھا، کوکٹی بیر
ملہار: بدل، بارش ورساون والا راگ (2) رائیں
ملہاری: سبزاں وچکن/ نبھکن والے، رائیں (2) بدل
ملھوترا: اروڑا ہندوواں دی اِک گوت
ملیرہ: ملیر دے علاقے
ملئیں : مل ایں
ملی: نیڑے آئی
ملے: رگڑے، ملن توں
ملے میل: کڑی منڈے والیاں دی آپسی ملاقات
ملیاسے: اسیں ملے آں
ملیاں (م – ملے – آں) مل لیں نال، ملن نال، مالش کرن نال
ملیح: خوبصورت، ملاحت والا، ویکھو "ملاحت"
ملیر: سندھ دا اِک شہر
ملیس: اوہنوں ملیا
ملیم: مینوں ملیا/ ملی

ملیس : اختیار کریں، مَل لویں

ملیس : (م-ل-س) مل نال، خرید کے

ملینڈا: ملانڈا

ملیوس: ملیا

ملہا: کوکنی، بکے جانگلی بیراں دی جھاڑی جس نال لگدے بیراں نوں کوکنی دے بیر آکھدے نیں

ملہار: اوہ راگ جہدے گاون نال مینہ وسدا اے

ملہاری: بدلاں والا (موسم وغیرا)

ملہب شعلہ: انگوری شراب، گلاب

ملہم: مرہم، زخماں اُتے لاون لئی دوا رلی تھندھیائی

ملہوک: غلاظت وچ پلن والا کیڑا

مم: عورت ورگی اک بلا، ڈین، جو مشہور اے کہ بلوچستان دے پہاڑی علاقے وچ ملدی اے، مرداں نوں چک کڈدی اے تے اوہناں دے پیراں دیاں تلیاں چٹ چٹ کے اینا باریک کر دیندی اے کہ اوہ نس کے آون جوگے نہیں رہندے

مما(ں): دُدھ، چھاتی

ـ ممے اپڑے پائی: اپنا دودھ پیایا

مماتی: ممات، موت

ممارکھاں: مبارکاں

ممبر: (مذ) منبر، میت دا اوہ تھڑا جس اُتے کھلو کے مولوی بولدا اے

ممتاز: (مذ/ع) امتیاز والا، نویکلا، ہورناں نالوں وکھرا

ممتازی: ممتاز، وکھرا

ممدوح: (ع) مدح کیتا گیا، جہدی تعریف کیتی گئی (احمد)

ممسک: (ع) کنجوس، شوم، تنگ دل، روکن والا

ملاتاں: صندوق، ڈبے (لہ)

ممنون: احسان مند، شکر گزار

مولا/مولہ: چڑی ورگا اک نکا پنچھی جس دے ڈھڈ اُتے کالیاں دھاریاں ہوندیاں نیں

مولی: ویکھو مولا (و ر مولے)

ممیاں: ڈانگاں، ویکھو "مم"

ممیاون: (ک) بکری دا بولن، منکن

ممیں: مم دی جمع، ویکھو "مم"

مَن رَآنی اولادی: جے کوئی میری اولاد نوں ویکھے (لا)

مَن وَھَبَ: جو رغبت کردا اے

مَن ضحک ضُحِک: ہسن والے اُتے وی ہسیا جاندا اے (عربی محاورا)

مَن عَرَفَ نَفسَہُ فَقَد عَرَفَ رَبَّہُ: جنے اپنا آپ پچھان لیا اوہنے اپنے رب نوں پچھان لیا

مَن مِثلی: میرے ورگا کون اے

مَن یَھدِی اللہُ: جنہوں اللہ ہدایت دیوے

من دونِ اللہ: اللہ توں سوا

من قلل قلل: تھوڑے (خرچ والے) لئی تھوڑا (رزق)

من: وڈی روٹی، روٹی، مانی

من: دل، ذہن، روح، عقل

ـ من بھاون: من بھاوندے، من پسند

ـ من موہن: من موہ لین والا

من: منن توں امر تے حاصل مصدر

ـ من رضائیں جیتھے: رب دی رضا من جیتھے

ـ من کر: من کے

ـ من کھنی: من لئی

من تاری: متاری، جنہوں ترنا نہ آوندا ہووے

من سوتا: شگن مناون ویلے

منا: اے مَن

مُنا: ترن چوتھائی، پونا (2) چرخے دا اوہ حصا جس وچوں ممی نکلی ہوندی اے

منابر: منبر دی جمع

مناد: ڈھنڈورچی، منادی کرن والا

منادی: ڈھنڈورا، اعلان
مناقب: (ع) منقبت دی جمع، خوبیاں، گُن، تعریفاں
مناکھا: اکھاں توں رہیا، انھا
مناوا: (ف) مناون، مناون دا کم، مناون دا کم کرن والا
منبر: (ف) مسیت وچ دو پوڑیاں دی چونکی جس اُتّے بہ کے مولوی خطبا دیندا اے
منت: منتر
منت: بھینٹ، نیاز، چڑھاوے دا وعدا
منتارو: مَن تارو، ترنا نہ جانن والا/والی
منتاری: ویکھو "منتارو"
منتر: کلما
منتر: متا
منترن: (ک) مندرن، کیلن، منتر پڑھ کے قابو وچ لیاون
منتظر: (ف/ع) اُڈیکوان، اڈّیکنہار
منج: ویکھو منجھ
منج: منجی، دھان، رسی وٹن والے ریشے
—منج کرنا: رسی وٹن لئی منج نوں کٹن (اوہو جیہا سلوک)
منجا: منجی، مُراد جنازا
منجالی: مجھ، ہڈیاں دا گُدا، مغز، مکھ
منجاہاں: گھلاں
منجو: منجی دا شا
منجو: کانے دی چھل
منجراون: (ک) کھنڈن (چھل دا)
منجرھی: شا
منجرھی: "سنجرلی" دے نال تابع مہمل، (سنجرھی منجرھی)
منجم: نجومی، جیوتشی
منجن: (ک) سنیہا گھلن، سد بلاون، ٹوران گھلن، روانا کرن
منجی کاکڑی: قینچی امرسدھو لور لاگے کاکڑیاں نال دا چنڈ
منجیں: سنیہا گھلیں
منجھو: وچ
منجھ کھلے: ادھ پاگل، جھلے
منجھاری: موجھاری، غمگینی، دکھ، غم، ملال، آزردگی
منجھیوال: مینوال (چ)
مند: عیب، ماڑ، برائی، خامی
مندا: بُرا، مدھم، سُست، بے رونق آلسی، احمق، ہیچ، ماڑا، برا، بھیڑا
مندال: شالی علاقیاں وچ نرم لکڑ والا اک رُکھ
مندآوَنی: مندان، بند کرن، آدگرنتھ دا اخیرلا باب
مندائی: برائی
مندر: منتر، جادو دے بول
مندر: ہندوواں دی عبادت گاہ
مندرا: چھلا، مندری، جوگی دے کن دا والا
مندرا: چھلے، والے
مندرن: (ک) کیلن، جادو ٹونے نال روکن، سپ ڈنگے دا ٹونے نال علاج کرن
مُندری: (مث) چھاپ، انگوٹھی
مُندرے: کناں لئی موٹی تار دے کانٹے جو جوگی لوک ورتدے نیں
مندریاں: مندری دی جمع، انگوٹھیاں
مندریاں: ساز دا اک حصا
مندڑا: مندا
مندی: بُری، ماڑی
مندیائیاں: برائیاں
مندیرا: بہتا مندا، بہتا برا (مث: مندیری)
مندیل: (ع) رمال، تولیا، صافا، پٹکا
مندھ: سوانی، تیویں، ترمیت
مندھانی: مدھانی، دودھ رڑکن والا سند
مندھرا: نکے قد دا، گٹھا

منڈھیرے: منڈے' بُرے' ماڑے

منڈھ: جادو

منڈھ: پانی کنڈھے دی زمین

منڈھ: جھس کے

منڈھ: مُنڈی' سر

منڈھ: منتر

منڈا: وڈی روٹی

منڈا: جوان' لڑکا' طاقتور بغیر سنگ وچھا یاں چھترا

منڈا بھاسی: داڑھی' مُچھ' بھواں تے سر دے وال صاف رکھن والا

منڈاسا: سر اُتے بنھیا کپڑا

منڈپ: کسے تقریب لئی بنایا وڈا سارا ہال' 2 حویلی

-منڈپ ماڑیاں: وڈیاں وڈیاں عمارتاں

منڈکن: (ک) مڑکن' ڈجھن' ڈکن

منڈل: (ذ) گروہ' جتھا' سنگت' منڈلی

منڈلاون: (ک) چکر لاون' آل دوال پھرن' گھمن

منڈن: (ک) محسن' ہتھ نال ملن' مالش کرن

منڈن: (ک) منن

منڈول: (ذ) چکر' گھیرا' علاقا

منڈلی: منڈل' جتھا' ٹولا

منڈی: گردن سمیت سر

منڈی: داڑھی مچھاں بھواں مناون والا فقیر

منڈی منانا: سر منوان' سر کٹوان

منڈے چکے: مٹھیاں بھرے

منڈیا: مُنیا ہویا' روڈا' ٹنڈ کرائی ہوئی

منڈیک/منڈیکا: مُنڈیاں دی ٹولی

منڈھ: مُڈھ' جڑ

منڈھ منگوانڑ: بوٹیاں دیاں جڑھاں

منڈھن: مڑھن

منڈھوں: منڈھوں' اُکا' بِلکل

منڑی: مَن گئی' راضی ہو گئی

منزل: ٹھہراء' پڑاء' فاصلا جتھے اپڑنا لوڑیندا ہووے (2) قرآن مجید دے رکھے گئے ست حصیاں وچوں اِک (3) مکان دی چھت اتے دے کمرے ہر چھت اک منزل اکھواندی اے

منزوّہ: پاک (عیباں توں)

منس: بندے' انسان' خاوند' آدمی (جمع: منساں)

منسوب: نسبت نال' کسے نال متعلق' کسے دے نتھے لگن' منگنی

-منسوب کیتے: منگنی کیتی (وا)

منسوبہ: منگینڈ' منگیتر

منسی: (ع) نسیان وچ' بھلایا

منش: منس

منشا: (مِن-شا/ مِث) مرضی' سدھر' خاہش' اِچھیا

منصب: عہدا

منصف: انصاف کرن والا' جج (عم)

منصور: (ذ) جہدی مدد کیتی گئی (2) حسین بن منصور حلاج' اک رب پریمی جنھے "انا الحق" (میں رب آں) دا نعرا لایا تے سُولی چڑھ گیا

منصوری: حسین بن منصور حلاج دا مسلک' ویکھو "منصور"

منصورے: شاہ منصور' حسین بن منصور حلاج

منصوص: نص توں' ثابت' اوہ گل جیہڑی قرآن یاں حدیث توں ثابت ہووے (فر)

منطق: گل' بات' کلام' دلیل دا علم

منطق الطیر: پکھیرو واں دی بولی' اک کتاب دا ناں

منطوق: نطق توں' گل' بولیا ہویا' مُوہوں نکلی گل

منظور: قبول' پسند کیتا گیا' وارا کھاندا

منظوم: (ع) نظم کیتا گیا' نظم وچ

منعم: امیر' کھاندا پیندا' سوکھا

منفعل: (مِن-ف-عل) اثر قبولن والا (2) شرمندا

منقاد: (ع) فرمانبردار' عاجزی کرن والا

منقبت: (ع) صفت' تعریف (وچ نظم)

منقش: نقشاں والا' جس اُتے پھُل بُوٹے بنے ہوون
منقوش: (ع) نقش کیتا گیا' نقشاں والا (ع)
منقول: نقل کیتا ہویا
منقہ: سُکا ہویا وڈا انگور (و۔ منقے)
منکر: انکار کرن والا' نہ منن والا' انکاری
منکر نکیر: قبر وچ حساب کتاب لین والے دو فرشتے
منکھ: (م۔نکھ) بندا' انسان (جمع: منکھاں)
منگ: منگی ہوئی' کڑمائی والی منگیتر' منگن توں امر تے حاصل مصدر
مُنگ چنے کھیڈاں: مکاری کرن (دا)
منگاساں: منگی کراواں گا (2) منگواواں گا
منگت: مانگت' منگتا' فقیر' سوالی' پنا
منگتا: منگن والا' فقیر
منگر: کٹورا' پیالا' چھنّا
منگرو: چھنّا' کٹورا
منگل: (سنہ) خوشی' کلیان' انند' نیک' رونق' آباد' رنگ رلیاں' خوشی دا گیت
منگلاچار: (منگل+اچار) نیک دعا' مبارکبادی دعا
منگن: (ک) ہنن' چاہون' طلب کرن' سوال کرن' منگنی کرن
منگو/منگوں: گاں مجھاں دا اجڑ
منگوائڑ: مُنگ بیجی ہوئی پیلی' کھیت جس وچ مُنگ بیجی جاوے
منگوائڑ: گاواں مجھاں دا رلیا ملیا اجڑ تے اوہدے بیٹھن دی تھاں' منگو بیٹھن دی تھاں
منگیسیا: (من۔گے۔سی۔آ) منگے گا ای
منگیندا: منگیندڑ' منگیتر
منگھ: گھر' چھت دا پاڑ جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے
من مارو: محنتی' ہتھیلا
منن: (ک) قبول کرن' اقرار کرن' آکھے لگن' تسلیم کرن
منن (ک): وال لاہون' رگڑن' حجامت کرن' گھکن' ماٹھن
منوا: من' دل
منوت: منوتسو' من دا علم' نفسیات' انسانی سوچ
منور: (مو۔نو۔ور/ع) روشن' لشکدا' چمکیلا' نور والا' چانن والا
منور: (م۔نوّ۔ر) لوہچون' لوہے دا میل
منوکھاں: (غ۔ا) ویکھو "منکھ"
منولی: مناون والی (2) روٹی
منوم: اک ساز دا ناں
منوں: من توں' دلوں' من وچوں
۔منوں کھنڈریاں: دل بھاون والیاں' بھڑکاون والیاں (الف)
منوں: میتوں
منہ: (م۔ں۔ہ) میں وچ
منہار: چوڑیاں ویچن والا' چوڑی بناون والا (منہاری: منہار توں مونث)
منہاریاں: چوڑیاں بناون تے ویچن والیاں
منی: نطفہ' مرد دے آلت وچوں نکلن والا دُدھیا ترل جو بال پیدا کرن دا کارن بندا اے
منی: میتھوں (فقر منی: فقر میتھوں اے)
منی: پتھر' موتی' زیور
منی: اک پہاڑ دا ناں
منے: میں
منے: اندر' وچ' ول' طرف' سے
منیاد: بنیاد' نینہہ' مڈھ
منیادی: مڈھلا' قدیمی
منیادی: منادی
منیاری: سنگار دیاں چیزاں
منیارے: زیور' موتی' سجاوٹ دا سامان (2) منیاری دا سامان ویچن والے
منیاسے: اساں منے

ضیامنت: ہیرے ورگا اِک قیمتی پتھر (بف)
ضیاں: مزیدئیاں
ضیب: سوہنی بہار
ضیبہ: قائم مقام، کارندا، نائب
ضیساں: مناواں گی
ضیسوں: مناواں گے
ضیسی: منے گا
ضیم: میں ضیا
منیویں: (منی-سویں) منیں (ملما)
منھیرے: مونہہ انھیرے، سرکھی ویلے
مَن: چالھی سیر وزن دا ماپ
مَن: ڈمّن توں امر تے حاصل مصدر، ماپ/ناپ کے، تول کے
منڈے: ناپڑے
منکا: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر (2) موتی، تسبی دا دانا
منکن: (ک) بھیڈ بکری دا بولن، میاون، مشناون
منکھ (مذ): افسوس، دکھ، غم
منکھیون: (ک) افسوس ہوون، منکھ لگن
مَن مَن: من مَن دا، بہت بھارا
مشناون: (ک) نک وچ بولن، منکن، مشناون
مَنن: (ک) ناپن، ماپن، تولن
منئے: ناپڑے، نبیڑے
منی: مان، غرور، آکڑ، گھمنڈ (2) سپ دا منکا، ناگ منی
منی دا: اوہ سپ جس دے مونہوں موتی ڈِگدا اے تے جنگل روشن ہو جاندا اے۔ منکے والا سپ
منو: مویا، مرا ہویا (لہ)
مواتا: بھانبڑ، شعلا، سکے ککھاں دا ڈھیر جنوں اگ لائی جاوے
مواتڑے: مواتے، مواتا دی جمع
مواتے: مواتا توں
مواس: (ع) میل جول، پیار (2) جنگ دا میدان

(3) اک دیو دا ناں
مواشی: مویشی، جنور، چوکھر، ڈنگر
موافق: مطابق، مناسب، وارے وچ، فائدے وچ
موالی: میل جول رکھن والا، غلام، خدمتگار
موالی: مدہوش، مست
موبافتہ: والاں وچ ولھیٹن دا کپڑا
موت: (مث/ع) مرت، چلانا، بے جان ہوون، مرگ
مُوت: مُوتر، پیشاب
-مُوت وچوں مچھیاں ٹولن/پھڑن: بے ہتا کم کرن، ناممکن کم کرن
موتڑی: موت، مرگ
موتی: (1) موت (2) مانک، قیمتی، پتھر، کنی (علی حیدر)
موتی چون: سوانی تمبے دے حاشیے دی سجاوٹ دا کم (2) لوہ چون
موٹائیاں کھاتیاں: موٹا کرن والے کھانے، روغنی غذاواں (لا)
موٹڑی: موٹی
موٹیری: ذرا موٹی، نسبتن موٹی
موٹھڑا: موٹھ (2) سوت ریشم رلیا اک قسم دا کپڑا
موٹھک: مٹھ کو، اک مٹھی بھر، نکا جیہا
موثر: اثر والا، اثریلا
موج: لہر، چھل، ترنگ، ایل (2) عیش، مزا
-موج زمانے ماری: زمانے وچ لہر آئی، فیشن چلیا
موجاں مانن نہ میں آیا: میں ایتھے عیش تے موجاں کرن نہیں آیا
موجودات: وجود رکھدیاں شیواں، جو موجود نیں
موچ: موہ، مہر، پیر وچ داب لگن
موچی: چم دا کم کرن والا، جتیاں جوڑن تے گنڈھن والا

موچھاں: (غ۔ا) مُچھاں

موچھے: لکڑ دے ٹوٹے

موچھیلے: مُچھاں والے

موحد: توحید پرست، رب نوں من والا

مودود: خواجہ قطب الدین مودود چشتی (وا)

مودھا: (موتہ+دھا) جھدا مونہہ تھلے نوں ہووے، اوندا، کوڑا (و۔ر: مودھی)

موڈھا: (مذ) مونڈھا، شانا، کندھا

موڈھے تیرے دوئی جنے: کراماً کاتبین، موڈھیاں اتے دسے جاندے دو فرشتے جو ہر انسان دے اعمال لکھدے رہندے نیں

مؤذن: اذان دیون والا

مُوذن: (مُو-ذن) موذی، ایذا دیون والا، نقصان دیون والا (مم/خف)

مور: مشہور پنچھی جو اپنے رنگیلے پراں پاروں مشہور اے

مورا: میرا

موراں ہتھ مٹھا: ہتھ وچ موراں (دے کھمباں) دا مٹھا

مورت: تصویر، بُت، صورت

مورث: وارث کرن والا، جھدے وارث موجود ہوون

مورثی: وراثتی، وراثت وچ ملن والا

مورچہ: مقابلے لئی تیاری، میدان جنگ وچ اپنا آپ ڈھکن تے دشمن اُتے حملے دا بندوبست

مورچہ: زنگال دا داغ

مورچے تنگ ڈھکے: دُشمن دے مورچے نیڑے آندے گئے

مورچھت: بے ہوش، بے سرت

مورچھل: مور دے کھمباں دا پکھا

مورچھڑ: مورچھل

مورکھ: بے وقوف

موری: نہر، نالی، ویہنی

موری: تنگ نیواں دروازا (باہو) سرنگ ورگا راہ (2) سوراخ (3) نقب (4) اِک مچھی جو اپنے ٹھکانے توں بہتا دور نہیں جاندی (5) کالے رنگ دی مجھ (6) میری

موری: باہواں پچھے لک دا حصّا

مورے: میرے، میڈے

موڑ: موڑن توں امر تے حاصل مصدر، منع کر، روک، ٹھاک، پرتا، واپس کر (2) پھیرا، چکر

موڑ رہے: موڑیاں، ٹھاکیاں، منع کیتیاں، اسیں موڑ چکے آں

موڑا: واپسی (2) پرتاوا، جواب

موڑاں: موڑن توں، روکاں

موڑم: (میرے دل) موڑے

موڑن: (ک) موڑا دیون، ول دیون (2) پرتاون، واپس کرن (3) منع کرن، ٹھاکن، ورجن، ڈکن

موڑی دا: پرتائی دا، واپس کری دا

مُوڑی: سرمایہ، پونجی، راس

موڑے: پرتاوے، دور کرے، پرانا کرے

موڑھا: سامان، مال اسباب (2) کانیاں دی بنی ڈھو والی کری

موزوں: مناسب وزن کیتے ہوئے، تول تے وزن وچ پورا اترن والے

موزہ: جراب

موس: پنڈے نوں پنڈے نال دھکن

موسایا: تکلیف وچ پھسایا

موسایم: مینوں دکھ دتا

موش: (فا) چوہا

موصل: عراق دا اک شہر

موصوف: جھدی صفت کیتی جاوے، صفتاں (گناں) والا

موصول: وصول کیتا ہویا، وصول ہوون والا

موضع: پنڈ

موضوع: سرناواں' عنوان' مدعا' مضمون
موفور: وافر' بہت وادھو
موقن: یقین کرن والا
موقوف: دارومدار' وقف' ختم وقف کیتا گیا
موکایا: (غ۔ا) مُکایا' ختم کیتا' ذمے دار
موکل: اوہ فرشتا جہدے سپرد کوئی کم ہووے
موکلا: کُھلا' وسیع' وشال
موکلایوس: ویکھو "مکلایوس"
موکلن: (ک) کُھلن' بھجن' تورن' جولن' پٹھن
موکلیندی: کھلدی' وِدعیا کردی' رب راکھا آکھدی
موکلیوسے: وداع کیتا' گھلیا
موکن: (ک) ڈنگر نوں مرک لگن' پتلا گوہا کرن
موکوں: مینوں' میکوں
موکھن: (ک) موکھ دیون' معاوضا دیون
موگری: (مث/و) [illegible] دا ہتھوڑا
مول: ہریاول' سبزی' رونق' بور' زخم اُتے انگوری
مول: جڑھ' کارن' بنیاد' اکا' بالکل' ذرا وی' ہرگز' اصل سبب
مول: اصل زر' اصل رقم' راس
مولا: (مولیٰ) والی' رب
مولسری: (مو۔ل۔سر۔ی) اک بوٹا جہدے نال نکے نکے خشبوئی پھُل لگدے نیں (2) اک راگ
مولن: (ک) زخم اُتے انگوری آون' رکھ دیاں کرونبلاں پھُٹن' ودھن' پھلن' پنگرن' ہریا بھریا ہوون
مُولوں: مُول' اکا' بالکل
مولٰہ: (غ۔ا) مولا' رب
مولی: ہرے رنگ دا مبارک دھاگا
۔مولی نال بجھن: مولی نال دولھے نوں نہاون
مُولی: سرہائی موسم دی مشہور سبزی جو زمین اندر ہوندی اے

مولے: مُول' اکا' بالکل
مولیا: مولائی' رب دا بندا
مولہ: کلے بندے دا تیر کے دریا پار کرن سے بر اُتے بدھا سامان
موم: (نذ) شہت دے چھتے اندر اک نرم مادا جو ہن مصنوعی طور اُتے وی بندا اے تے موم بتیاں بناون دے کم آوندا اے' شمع
موم طبع: نرم طبیعت دا' ہر گل چھیتی من لین والا
مومل: سندھ دے اک رومانی قصے دا کردار
موں: وچ' اندر' ماں' میں' مینوں'
موں: مَن کے' منہ
موں: چُپ' خموشی
موں سروپ: گھٹ بولن والا' جہدے مونہہ وچ زبان نہ ہووے
مون برت: چپ دا روزا
مونجھ: غم' افسوس' دکھ' اداسی' ملال
۔مونجھ مونجھاری: رنج' غم' مصیبتاں' دکھ تے مشکلاں
مونجھا: غمگین
مونجھایا: غمگین کیتا' اداس کیتا
مونجھن: (ک) مرجھاون' کملاون' اداس ہوون
مونجھی: اداس
موندھا: مونہہ واہ' پُٹھا' مونہہ دے بھار
مونڈ منڈانا: کئی وار بازی ہارن مگروں مچھاں داڑھی مناون دی سزا
مونس: (نذ/ع) انس رکھن والا' ساتھی' جتر' ہمدرد' دوست' یار
مونگ: مُنگ' مشہور دال
مونگ ڈالنے: مونگ دلے' اوکھ پہنچائے
مُونہہ: جسم دا کھاون پیون تے بولن دا انگ
۔مُونہہ انگلاں گھتن: حیران ہوون' حیرانی نال انگلاں مُونہہ وچ دیون (2) راز فاش ہوون توں

روکن لئی مُونہہ بند کرن دا اشارا کرن

-مُونہہ اوندھے: شرمندا، نیویں پائی

-مُونہہ بوڑی: مُونہہ بوڑن، ڈھیٹھ بنا کرن

-مُونہہ دا رستم: مُونہہ زبانی رستم ورگا بہادر، خانگاہ دا بہادر، شیخی خورا

-مُونہہ ڈے-مُونہہ وکھا، آ

-مُونہہ راتے: مُونہہ انھیرا، وڈے ویلے

-مُونہہ زور: زورآور، شہ زور، من مرضی کرن والا، من چلا

-مُونہہ سوجھلے: سویر دا سما جدوں چہرے پچھانے جا سکن

-مُونہہ موڑے کھا ماسے: ماس (گوشت) کھاون توں مُونہہ موڑلیا (محم)

مُونہہ نال مارن: نامنظور کرن، مسترد کرن

مونہیں: مُونہہ

مونہہ: مونہہ

موہ: محبت، پیار، دنیاوی محبت (2) مہر، موج

-موہ لینا: محبت وچ پھسا لین

-موہ مارے: محبت دا کُشتا

موہایا: موہ، محبت

موہانے: ویکھو "مہانے"

موہچھے: موچھے، لکڑ دے ٹوٹے

موہڈے: (ع.ا) موڈھے

موہر: قطار وچ سبھ توں اگے والے پشو

موہرا: زہر، زہر مہرا

موہرک: کھیارا

موہرلا: موہر والا، سبھ توں پہلا، موہری

موہرلی: موہری توں مونث

موہری: قائد، پہل کرن والا، بانی، پہلا، ساہمنے، اگے

موہرے: اگے، ساہمنے

موہلی: موسری، دھان وچوں چاول کڈھن والا ڈنڈا

موہن: موہ لین والا

موہن ہار: موہ لین والا، محبوب

موہنڈا: (ع.ا) ویکھو "مُونڈھا"

موہندی: موہ لیندی، کھچ لیندی، من پرچا لیندی

موہنا: موہ لین، موہون

موہنی: موہ لین والی دلفریب عورت

موہنیاں: من کھچیاں

موہوم: وہم کیتا ہویا، قیاس دا

موہون/موہن: (ک) موہ لین، مائل کرن، رجھاون، راون

موہی: موہ، محبت

موہی: موہ توں، محبت وچ پائی، رجھائی

موہے: میرے

موہیال: پوتر، پنڈت

موہیاں: محبت وچ لئیا

موہیں: مینوں موہ لیا سو

موہیں: مُونہہ

موئی: مری ہوئی، مرن والی

موئے: مرے ہوئے

موئے نوں: جو مرن نیڑے ہووے اوہنوں، مرے ہوئے نوں

مُوئے: وال (موہ)، کیسے تھاں دے وال

موئے: رب کرے توں مرجاویں، مرن جوگے

مویاں: مرے ہوئے لوکاں

مویز: کشمش، منقا

مو-لسیا: مولسی، اغلام بازی کرواون دا عادی

مویم: میں مرگئی

مویوسی: مرگئی

مہ: میں (ٹانک)

مہ: چن، ماہ

-مہ پارہ: چن دا ٹوٹا، بہت خوبصورت

مہا/مہاں: بہت وڈا، عظیم

مہاجن: وڈے لوک (مہا+جن) ہندو سیٹھ

مہار: اونٹھ دی واگ
مہاراج: وڈے راج والا، وڈا
مہاریاں: مرضی تے چلن والیاں
مہاڑ: رخ، سِت، مہار، جُھکا
مہاڑی: بوہے دی چُگاٹھ
مہاستی: راستی دی راہ اُتے قربانی دیون والی عورت، پُوجا جوگ دیو (2) وڈے سَت والا
مہان: ماہ، مہینے
مہان بلی: شاہ زور، طاقت ور، زبردست
مہانگے: مہنگے، مہنگا
مہاتا/مہانی: ملاح، کشتی کھیون والا
مہانے: ملاح
مہانیاں: ملاحاں دیاں بیویاں
مہاوت: ہاتھی چلاون والا
مہاون: (ک) گواون، برباد کرن، تباہ کرن
مہاء: لٹا، گواء
مہانتا: دو دریاواں دا سنگم
مہاین: مارن
مہانا: ملاح، کشتی کھیون والا
مہت: وڈا، عظیم، طاقتور، مہان
مہتاب: ماہتاب، چن (2) چاننی
مہتر: (ف) مہ+تر، بہتر، اچیرا، ودھیا، وڈا، سردار وغیرا، قوم دا سردار (2) جمادار، چُوڑھا
مہتہ: زمیندار دے محرر، منشی، پٹواری
مہتمیں: (غ۔ا) متھیں، مٹھیاں
مہجہ: جان، روح، نچوڑ
مہجور: ہجر وچ، دُور، دُور کیتا ہویا
مہجوری: دُوری، ہٹنا، رہ جاون دی حالت
مہد: ماں دی گود
مہر: آس، رحم، محبت، مہربانی، کرم
۔مہر محابا: مہر محبت
۔مہر منظور ہوئے: جہناں اُتے پیر دی مہر ہوئے (اوہناں لئی فقیری سوکھی اے/وا)

مہر: سردار، چودھری، رئیس
مہر: سورج
مُہر: موہر، سونے دا سِکا
مہراجہ: مہاراجہ
مہر واہ: حق مہر
مہراں: اشرفیاں، سونے دے سِکے
مہرائی: مہر دا کم، وڈیائی، عزت
مہوا: مور
مہروں: مہر نال، مہربانی نال
مہرہ: مقابلا (2) ڈولی چکن والا کی
مہری: سوانی، زنانی، بیگم، ملکا، رانی، مہر توں مونث (2) مہر کرن والا (3) مرزے دی ماں
مہریٹیاں: مہر دیاں دھیاں، مہر زادیاں
مہریں: مہر اُتے، مہر نال
مہریں: مہراں نال، سونے دے سِکیاں نال، مہراں، سونے دے سِکے
مہکار: مہک، واشنا
مہکن: (ک) خشبو کھلارن، معطر ہوون
محل: (غ۔ا) محل
مہم: (مث/ع) وڈا کم، اوکھا کم، معرکا
مہما: تعریف، آدر
مہمان: پروہنا (2) جوائی
مہمے: مہم توں
مہمیز: (فا) کنڈا (2) سواری دی اڈی نال لگا کنڈا جو گھوڑے لئی چابک دا کم دیندا اے
مہنت: (سنس) درویش، جوگی، خنگاہ دا سردار
مہنجا: میرا، منجھا (سندھی)
مہنگ: مہنگاپن، مہنگے ہوون دی حالت
مہنا: طعنا
مہنوں سٹھنوں: مہنے تے سٹھاں توں، طنز طعنے توں
مہنے: طعنے
مہورت: نیک ویلا، مبارک ویلا، کسے کم چھوہن

لئی چنگے ویلے دی چون
مھوس: لالچی' حرصی (2) کیمیا دا فن جانن والا
مھوش: مہ وش' چن مکھ' سوہنا
مھوں: (غ ا) مونڈھ
مہیں: میں ای
مہیب: (ع) خوفناک' خطرناک' ڈراونا
مہیش: ہندوواں دا اک دیوتا' فنا دا دیوتا
میلا: موہیال (2) ثابت پکے ماننہ
میلیاں دے ارتھ: موہیالاں دے مال ڈنگر
جناں نوں کوئی کجھ نہیں آکھدا سی
مہیم: مہم (جمع: مہماں)
مہیں: مجھاں (2) مال اسباب' اعمال
مہیں: میں ہی' میرے' میتوں
مہین: باریک' پتلا
مہین: ٹولا' گروہ' سنگت
مہیندا: مہیں دا' مجھاں دا (چاک)
مہیندی: موہندی
مہینوال: مجھاں چارن والا' نوکراں دا داروغا جو
مال ڈنگر دا ذمے وار ہووے' (2) سوہنی دے
عاشق دا اپ۔ناں
مہیل: خلاء
مئی: ماں' مائی
مے: شراب
مے: مے' شراب' دارو
۔مے نوش: شرابی' شراب پیون والا
میاں: بزرگ' خط چٹھی لکھن والا ملاں' مالک'
خاوند
میاں چاچا: چاچا جی' وڈیرے نوں بلاون دا بول
میان: نیام' تلوار دا خول (2) اندر (3) نفس
مضمون' موضوع' وشا (4) فقیر دی جھولی
میانجا: میانہ' وچکارلا' شریف
میا نکوں: (ک) بلی دا بولن
میانوں: میاں توں (میان: تلوار رکھن والا خول)

(2) وچکاروں
میانہ: وچکارلا' درمیانہ' مناسب
میانی: میان
میپہ: پیالا' ماپن والی شے' اناج ماپن دا بھانڈا
میت: (ی-ت) متر' دوست' سجن
میت: (ی-یت) لاش' لوتھ
میتا: (ی-تا) اے میت' مترا
میتاں: میت' لاش' لوتھ
میتی: میت' سجن' متر
میتھوں بھنا: میرے کولوں بھج کے
میتھے: (میں + تھے) میرے کول
میتھیں: میرے تھیں' میرے کولوں' میرے تھوں
میٹ: (ی-ٹ) نوٹ' بند کر (اکھاں) مٹین توں
امر تے حاصل مصدر
میٹن: (ک) نوٹن' بند کرن (اکھاں منہ وغیرا)
میٹی مٹھ: مٹھی بند کرکے' گناہ ظاہر ہوئے بنا
میٹی منھ لنگھاتا: چپ چپیتے وقت گزارن
میٹے: بند کیتے (2) مٹاوے بند کرے' دور کرے
میثاق: وعدا' سمجھوتا' معاہدا (روز میثاق/یوم
میثاق: وعدے دا دن جدوں روحاں نے رب اگے
منیا کہ توں ساڈا رب ایں)
میثاقوں: میثاق توں' میثاق والے دن توں' روز
ازل توں
میجھ بٹاکی: مجی چربی نوں توڑ کے کھاون
میچن: (ے چن) ماپن' ناپن' منن' میچا لین
میچن: (ی-چن) بند کرن' میٹن' نوٹن
میخ: کل' دھرا' کنڈا (جمع: میخاں)
میخانہ: شراب گھر
میدان: (مذ/فا) پدھری تھاں' لڑائی لڑن یاں
کھیڈن دی تھاں
۔میدان دینا: کسے نوں اگے ودھن دا موقع
دیون' دوجے نوں جتن دا موقع دیون
۔میدان کر: پدھرا کر' ہموار کر

-میدان نشور: حشر دیہاڑے
میدنی: (ی دنی) میدو' زیارت نوں جاون والا قافلا
میدنی: میدے دی مٹھیائی
میڈے: میڈڑے' میرے
میر: (ی-ر) سردار' اگیرا
میر: پہلا
میرخاں: صاحباں دے بھرا دا ناں
-میرزادی: سید زادی (2) مراسن
-میر کرن تھیں جھکدے: پہل کرن توں جھکدے
میراث: وراثت' ورثا
میراں: میر میراں' محی الدین عبدالقادر جیلانی ہوراں دا لقب
میراں میراں: میر میراں' سرداراں دا سردار' ویکھو "میراں"
میرو: (ے-رو) میرا
میری: (ی-ری) سرداری' بدی' کھیڈ وچ پہلے نمبر اُتے آون والا (دُوجے نمبر والا دولی یاں دوگی اکھواندا اے)
میرے باب: میرے بارے
میرن: کھیدیاں تیل نوں گرم کر کے اوہدی جھگ مارن
میڑھے: خوشحال' وسدا' شاداب
میزان: ترکڑی' برابر
میسا: میسنا' چُپ کر کے کم کرن والا
میسر: (مَ-یس-سر) دستیاب' حاصل
میش: (سن) عید' مجھ
میشا/میش: گاں مجھ دا کمایا چڑا
میشک: جھگ' زیور دھون والا صابن دا رلا
میعاد: متھی مدت' مقرر ویلا
میقات: ویلا یاں وعدے دی تھاں (2) مکہ توں دور خاص تھاواں جتھے اپڑ کے حاجی احرام بنھ لیندے نیں (3) کوہ طور دی چوٹی جتھے جا کے حضرت موسیٰ رب نال کلام کردے سن
میکوں: مینوں
میکھاں: میخ' کل' تانکے
میکھلا: برہم چاریہ دی علامت' اک رشی
میگھ: بدل' بارش
میگھو: ویکھو "میگھ"
میل: (ے-ل) ویاہ اُتے آئیاں عورتاں
-میل کٹمبہ: اپنے جانجی رشتے دار
میل: طبیعت دا رحجان' گناہ دی رغبت
میل: کٹھا کر' جوڑ کے' ملا کے' جمع کر
-میل لیاون: کٹھے کر کے لیاون
میل: گندگی
میلا/میلہ: (ے-لا) میل توں' تہوار جتھے بہت سارے لوک کٹھے ہوون (2) ملاپ' میل
-میلا تھینڈا: ملاپ ہوندا
میلا: وفد (دمورد)
میلدا: ملاوندا
میلڑا: (ے-لڑا) میلا' ملاقات' مِلن دی تھاں
میلڑا: (مَیل-ڑا) میلا' گندا
میلم: (ے-لم) مینوں مِلے
میلن (ک): ملاون' ملاقات کراون (2) جوڑن' گنڈھن (رسی)' کھمن کراون' چودن' جفتی کراون' نسل کشی کراون' گاں مجھ نوں چودن لئی امادا کرن
میلہارا: ملاون والا
میلی: (ے-لی) ملائی
میلی: گندی
-میلی اکھیں ویکھے: بُری نظر نال ویکھے
میلے: (ے-لے) ملاوے (2) ملاپ' ملاقات
میلیاں: (ے-لِ-آں) ملائیاں
میلھن: (ک) سپ ورگی مستانی چال چلن' نخرے نال ٹرن
میم: مُراد محمدؐ
-میم حجاز: رسول کریمؐ

-میم دے اوہلے: محمدؐ دے اوہلے، رسول کریم دے روپ وچ (رب دا آون)
-میم موقوف: "میم" دا اکھر ختم کرن (مرد وچوں "م" مکا دیون تاں باقی "رد" رہ جاندا اے)
میموں: مبارک، بھاگوان، نیک بخت
میں: وچ
میں: اپنا آپ، اناء
-میں پر: میرے اُتے
-میں سر: میرے سر اُتے (خف)
-میں سرورتی: میرے سرورتی، میرے اُتے بیتی
-میں سنگ: میرے نال، مینوں (خف)
-میں کنے: میرے کول (پٹل)
-میں وانگ: میرے ورگے (خف)
-میں وچ ساری عمر: میں ساری عمر وچ (غز)
-میں ول: میرے ول
مین: (سنس) مچھی (2) اسمان دا یارھواں برج (3) فال شگون
مینا: مین، مچھی (ناٹک)
مینا: لالمی، مشہور پنچھی
-مینا توتا: توتا مینا، سوہنا بولن والے دو پنچھی (مراد اے اپنی میں تے اُچے بول/ بلھا)
مینا: (ہی نا/فا) شیشا (2) کیمیا (3) شفاف پتھر
مینا بازار: اجیہا بازار جتھے دا وڈیرا بندوبست عورتاں دے ہتھ ہووے
مینڈ بھجک: ڈڈو کھاونا سپ
مینڈھی: میڈھی، کھ والاں نوں وٹ کے بنائی گُت، نکی جہی گُت
میڑھیں: (غ.ا) مِٹے
مینگلے: ناری مخلوق، جن وغیرا
مینگھلا: میگھلا، مینہ، بدل
مینہ: بارش
مینہاں: مینہ دی جمع، بارش

میٹرھیں: (غ.ا) ویکھو مِٹے
میتوے: ساوے، میووے، ماوے
مینی: نکے سنگاں والی
میوہ: مچھیرا، ملاح
میوا: میوہ، پھل
میوں: (ک) ساون، ماوں
میوی: مچھیرن
میوہ: پھل، پھلا، تیجا، ثمر
میوے بھریا: پھل دار
میوے: ساوے، پوری آوے
میڈیاں: (غ.ا) میڈھیاں
میٹے: مِٹے

ں: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 47 واں اکھر بعض وار لفظاں دے شروع وچ لگ کے اوہناں وچ نفی دے معنے پیدا کردا اے. (کرمکھی تبادل نا ਨਾ)
جہناں لفظاں وچ ایہ اک وار ورتیا جاوے عام کر کے اوس لفظ وچ دوجی تھاں مصنوعی غنے دی اواز پیدا ہو جاندی اے مثال وجوں دنیا (دنیاں) ٹھونٹھا (ٹھونٹھاں) وغیرا. ب تے پ توں پہلاں آوے تاں ایہدی اواز "م" نال بدل جاندی اے جویں کہ انب، کنبنی، تے جھونپڑی وغیرا
ں: نہ، نہیں (ناٹک/بف)
نا: نہ، سابقے (اگاڑ) دے طور تے ورتیندا اے.
نالائق: جو لائق نہ ہووے وغیرا
نااہل: ناجوگ
نابر: (نز) باغی، نہ کرن والا، انکاری

نابری: (مث) بغاوت، حکم منع توں انکار
نابود: (فا) مُک گیا، اَن ہونا ہویا، نہ ہویا
نابینا: (فا) جو بینا یعنی ویکھن جوگ نہ ہووے، انھا (و.ن نابینے/باہو)
ناپ: ناپن توں امرتے حاصل مصدر
ناپ: ناگ
ناپن: (ک) مرُج، ماپن
ناپید: نہ لبھن والا، نایاب، ان ہوند
ناتا: تعلق، سنبندھ، دھاگا، ناطہ ("ناطہ" غلط املاء اے کیوں جو ایہہ ہندی لفظ اے تے ہندی وچ "ط" نہیں ہوندا)
ناتاں: (غ.ا) ویکھو "ناتا"
ناتے: نہاتے، غسل کیتا (باہو)
ناتے داراں: رشتے داراں
ناتھ: (ہ) مالک، مرشد، گرو، اللہ
ناتھ بھبھوت: بھبھوت ملیا جوگی
ناٹھی: نس جاون والا، پروہنا، مہمان
ناچاق: لِسا، بیمار، روگی
ناچیت: نچن، نچدا
ناچے: نچے
ناچیز: ناچیز، فدوی
ناحق: جو حق نہ ہووے اوہدا، دوجیکی دا
ناخدا: ملاح، مہانا
ناخن: نہوں، انگلاں دے سرے دیاں باہر نکلیاں ہڈیاں
ناخوب: بھیڑا، بُرا، بد، جو چنگا نہ ہووے، جو بہتر نہ ہووے (و.ن ناخوبوں/غ)
ناخون: ناخن، نہوں
ناد: جوگی یاں سادھو دا وجاون والا سنکھ
—ناد اسنت: ویکھو "انہد"
نادار: غریب، لچار، جس کول کجھ نہ ہووے
ناداری: غریبی، مفلسی
نادر: (ع) انوکھا، گھٹ لبھن والا

نادم: (ع) شرمندا
نادر شاہ: ہمایوں بادشاہ دے زمانے دا اک سنیارا جو اپنے دھن دولت پاروں بڑا مغرور تے لوکاں دی بے آدری کرن والا سی
نار: (ع) اگ
نار جہیم: جہنم دی اگ (ہ)
نار عذاب: اگ دا عذاب (غ)
نار مجازی: مجازی اگ، عام اگ، چلھے دی اگ (جو عشق دی اگ توں نرم ہوندی اے)
نار: عورت، ناری
نارائن: سنسکرت دا اک جیوتش (2) پانی توں اُبھرن والی مخلوق (سنسکرت وچ پانی نوں "نار" دی آکھدے نیں)
نارنج: سنگترا، نارنگی (و.ن: نارنجاں/ مم، نارنجوں/ غ)
ناروں: نار توں، اگ توں
ناروا: بھرلا "روا" نہ ہووے، نامناسب، ناجائز
ناری: (ع) نار، اگ، اگ نال تعلق رکھدا (2) (ہ) عورت، سوانی
نارے: نار، اگ (غ)
نارین: اِک راگ
ناریاں: ناری دی جمع، نار والے، جہنمی (احمد)
نارین: ناراں، عورتاں
ناڑ: (مث) نالی، رگ، گلا (ہ) تراٹ، کانا، نبض
ناڑین: ناڑاں، رگاں، نیلیاں رگاں
ناز: (ہ/ فا) نخرا، مان
—ناز نینی: نازاں پلی
ناز وراں: نازک والے
نازاں: ناز دی جمع، نزاکت، ناز ہوون
نازک: کچا، کولا، جھیتی ٹٹن والا
نازل: اترن، تھمن، اتریا ہویا، لتھا
نازو: ناز والیاں
ناس: خراب، ستیا ناس، تباہ برباد، ختم، نشٹ (2)

نک دی موری
ناساز: خراب، نادرست، غلط، روگی، بیمار
ناسخ: لکھن والا، نیست کرن والا، رد کرن والا
ناسوت: جسمی جہان، ایہ دُنیا
ناسور: اجیہا پھٹ جو سدا وگدا رہوے، نہ درست ہوون والا زخم، کینسر
ناسی: ذکر عبادت نہ کرن والا، ناستک (2) بھلن ہار (3) ناس ہوون والا
ناسے: نسے، روڑے، بجے
ناسیں: ناساں وچ، نک وچ
ناشاد: ناخوش
ناصح: نصیحت کرن والا
ناصحا: اے ناصح، نصیحت کرن والا
ناصر: مددگار
ناطہ: ویکھو "ناتا"
ناطق: بولن والا، گل کرن والا
ناطقہ: بولن شکتی، گل کرن دی سُرت
ناطہ: ویکھو "ناتا"
ناظر: ویکھنہار
ناف: وچکار (2) دھُنی
نافذ: لاگو، کسے حکم دا پرچلت ہوون
نافرجام: بد اصل، بد انجام
نافرمان: گل نہ منن والا (2) گُل نافرمان، اک پھُل دا ناں
نافہ: ہرن دی ناف (دی کستوری)
ناقص: نقص والا، عیباں والا، گھاٹاں والا، عیبی
ناقوت: قیمت بنا، کمزور، طاقت
ناقہ: اونٹھنی، ڈاچی
ناقیاندی: ناقیاں دی، ویکھو "ناقہ"
ناکہ: نکا، سرا
ناکھ: ناشپاتی (جمع: ناکھاں)
ناگ: (نر) سپ
—ناگ برابر: ناگ ورگے، ناگ وانگوں
وڈھن آون والے
—ناگ بیدہ: جوگیاں والک دوالے داکالا رسا
—ناگ دون: اک پہاڑی بوٹی جو سپ ڈنگے دے علاج وچ کم آوندی اے
—ناگ ناتھنے: ناگ نوں پیراں ہیٹھ دھن
ناگڑ تے ناپاڑ: ریگستانی زمین دیاں قسماں
ناگر: سوہنا، نازک، سندر (2) نگر دا، شہری، ہُشیار (3) ناگرموتھا
ناگر ویل: سبھ توں ودھیا قسم دی پان دی ویل (نازک اندام سوانی)
نال: مع، ساتھ، نیڑے، نزدیک، نیڑلا، قریبی، کوانڈھی، وچ (ہن ایہ معنے متروک نیں)
—نال اشارت ٹکڑے کیتا: اشارے نال ٹوٹے کیتا (شق القمر دے معجزے ول اشارا اے)
—نال امردے: (رب دے) حکم نال
—نال ایمانے ماریں: ایمان دی حالت وچ جان لویں
—نال لئی شہزادے: شہزادے نوں نال لے کے (گئی)
نال: ناڑ، رگ
نال نکھستا: نبض رک جاون، موت دی علامت ظاہر ہوون
نالا: ناڑا، ازار بند (2) انول نال جو بال جمن مگروں کٹ دیندے نیں
نالش: فریاد، شکایت، دہائی
نالے: ناڑے، رسے
نالے: نال، (2) فریاداں
نام: ناں، رب دا ناں یاں ذکر، چنگی شہرت، نیک نامی
—نام وری: ناموری، مشہور، شہرت، ناماتا
نامحرم: جو محرم نہ ہووے، ان جان، جس توں پردا کیتا جاوے، بھرا، پتر، پیو تے خاوند نوں چھڈ کے باقی ہر اک

نامرادی: بد قسمتی، مراد پوری نہ ہوون
نامردانہ: نامرد، بزدل
نامش: (فا) اوہدا ناں
نامن: (ک) ناں لین، ذکر کرن، تعریف کرن
نامور: نام ور، مشہور، جاتا پچھاتا
ناموس: عزت
نامہ: خط، پتر، چٹھی، دستاویز
نامی: نامور، مشہور
نامے: نامہ توں (نامہ: خط پتر، چٹھی، کسے قسم دی دستاویز
نامید: ناامید، بے آس
نامیدی: ناامیدی، بے آسی
ناں: اسم، نام، بندے دا سیہان لفظ
—ناں گمیاں وا: جناں دا ناں نشان گم گیا ہووے (عورت دی گالھ)
نان: ناں (پچل) (2) میدے دی خمیری روٹی
ناں: (غلط املا) نہ، نہیں (ناں دی املاء Name تے اثبات لئی اے، نفی لئی "نہ" لکھنا چاہیدا اے)
نانک: نانکے، ماں ولوں رشتے دار (2) بابا گرو نانک
—نانک واوک: نانکے وادکے
نانکا: اے نانک (بلاون بول) (2) نانکیاں نال تعلق رکھن والا
نانگ: (ناں - گ) ناگ، سپ
—نانگ لٹاں دے: زلفاں دے ناگ (لٹ)
نانگنی: ناگنی، ناگن، سپنی
نانگیں: نانگ دی جمع، سپ، ناگ
نان وائی: نانبائی، نان بناون والا، تندورچی (جمع نانوائیاں/ مم)
ناتوں: (غ۔ا) ناؤں
ناتوے: (غ۔ا) ناویں، ناما، خط، دستاویز
ناتہہ: نہیں، نہ
ناواں: ناں (2) رقم، روپے پیسے
ناواں لاون: بدنامی ہوون، تہمت لاون
ناوک: (مذ/فا) لوہے دے پھل والا ہلکا تیر جو ہلکا ہوون پاروں تیز رفتار ہوندا اے
ناول: نواں، تازا، سجرا
ناہ: نہ، نہیں
ناہا: نہیں سی
—ناہا لنڈا چہ حدا: جدوں لنڈا چہ حدا نہیں سی، یعنی روز ازل، آد
ناہب: بیبے دی وچکارلی لکڑ
ناہر: بگھیاڑ (2) شیر
ناہری: بگھیاڑنی، شیرنی، بگھیاڑنی یاں شیرنی وانگوں ظالم
ناہڑ: ویکھو "ناہر"
ناہست: (فا) عدم وجود ان ہوند
ناہنجار: بدذات، بے ہجا
ناہو: نماؤ
ناہی: منع کرن والا، ٹھاکن والا، نہیں
ناہید: زہرا سیارے دا دوجا ناں۔ ویکھو "زہرہ"
ناہیں: نہیں
ناہیوں: ناوجود، نیستی
ناع: نہ، نہیں
ناؤ: کشتی، بیڑی (2) ناں (نانک)
ناؤں: ناں
نایاب: نادر، نہ ملن والا
نبات: مصری (2) نباتات، بوٹے، رکھ
نباتات: ہریاول، سبزا، اگن والیاں چیزاں
نباہوں: نبھاون والا، نبھاؤ
نباہے: نبھاوے
نبڑن: (ک) مکن، ختم ہوون، باقی نہ رہون، فیصلا ہوون، نجھن
نبڑے: مکے نبیڑے گئے
نیوروں: نابوروں، ویکھو "نابود"
نیودے: نابود، نہ ہوون، مکن، ختم ہوون، ان ہوند

نبول: نہ بول' (نبولے: نہ بولے)

نبہ: دوہترا' دِھی دا پُتر

نبیڑا: (ن-بے ڑا/مذ) نبڑاء' مُکاء' کم مکن

نبیڑن: (ک) مُکاون' ختم کرن' مار دیون

نبھ: اکاش' اسمان

نبھاگا: (ن-بھاگا) بدقسمت

نبھانودیاں: (غ،ا) نبھاوندیاں

نبھاہن بھاری: نبھاون اوکھا اے

نبھاہندا: نبھاوندا' منزل تیک اپڑاوندا

نبھت: (ن-بھت) نامعلوم

نبھرائی: (ن-بھرائی)جِھدا بھرا کوئی نہیں

نبھن: گزرن' نبھائے جاون' وسر ہوون' توڑ چڑھن' پُورا ہوون

نبھیدیں: نبھاندی

نبھیوسے: نبھائی

نپ: پھڑ

نپاواں: نہ پاواں' نہ حاصل کراں

نپاوے: نہ ڈوے' نہ لبھی

نپایا: نہ پایا

نپایم: میں نہیں پایا' میں نہیں حاصل کیتا

نپٹن: (ک) نپیڑن' گھٹن' دلن' ہتھ نال بھیون

نپٹ چکھا: گاں مجھ دے تھناں توں دُدھ چنگو لین والا سپ

نپٹ سکھیلڑے: مکمل ارام دہ

نپٹن: (ک) نبڑن' نجھن' مکن' ختم ہوون

نپتی: پلی ہوئی' پرورا

نپچن: (ک) گھٹن' دبن' مدھن' بھنواں' پکڑن' دبوچن' دفن کرن' دبن

نپوڑن: (ک) پھڑن' گرفتار کرن

نپیر: پھڑ' پھڑ کے

نپیرنا: شکنجا' تیل کڈھن والا آلا

نپیڑن: (ک) دبن' گھٹن' بھنواں' مدھن'

نچوڑن' رس کڈھن' پیڑن

نپیندا: پیندا' پھڑدا

نپیوسے: نپے' پھڑے

نت: سدا' ہمیشا

نت شہو: شر دا اندیشا

نتارن: نچوڑن' نتھارن' ترل دے اُتوں لاہون

نتانا: ماڑا' لسا' وچارا' کمزور' ترانا' بے راکھی (مش: نتانی)

ترانا: نتانا' کمزور

نترن: (ک) نتھرن' صاف ہوون' میل دا تھلے بیھن

نتوڑ: نہ تور (فز)

نتیوسے: نیت لئے

نتھ: نک دا زیور

نتھ وچ ہوون: وس' قابو وچ ہوون

نتھاواں: جِھدا کوئی ٹھکانا نہ ہووے' بے گھر(2) لامکاں' جو تھاں دا پابند نہ ہووے یعنی رب

نتھاویں: نتھاواں' بے ٹھکانا

نتھرن: (ک) نترن' میل تھلے بیٹھن' صاف ہوون

نتھلی: نکی نتھ' نتھنی جو سہاگ دی علامت سمجھی جاندی سی)

نتھن: (ک) نتھ پاون' نکیلن' وس کرن' نتھی کرن' نال لاون' لف کرن

نتھور: بِھلتر' لکڑ دا چبھ گیا ہویا باریک ٹوٹا' ناسور' ٹھیک نہ ہوون والا پھٹ

نٹ: (مذ) تماشا وکھاون والا' بازی گر

نٹ کلیان: اِک راگ دا ناں

نٹن: (ک) مکرن' نہ کرن' نامنظور کرن (2) نٹاں والا کم کرن' تماشا وکھاون

نٹنی: (مش) نٹ عورت' ناچ کرن والی' جیکھنی

نٹھ: نٹھن توں امر تے حاصل مصدر

رنٹھ: زمین اُتے کھلر کے بیٹھن' چٹھ بھار بیٹھ ع

نٹھن: (ک) نسن، دوڑن، بھجن
نٹھن: (ک) نٹھ کے بہوݨ، ارام نال بہوݨ
نٹھی: نسی
نٹھے: نسے، دوڑے، بھجے
نثار: (ع) قربان، فدا
نج: ذات، ذاتی
نج: افسوس دا بول، نہیں، شالا انج نہ ہوندا
نجابت: نجیب لہو ہووݨ، خاندانی ہووݨ (2) پنجابی زبان دا اک شاعر
نجات: چھٹکارا، رہائی، خلاصی، بخشش (ورنہ نجاتوں) (آس نجاتوں، نجات دی آس توں/فر)
نجار: ترکھاݨ، لکڑ دا کم کرݨ والا
نجاست: گندگی، ناپاکی
نجانمہ: (غ.ا) نہ جاݨ، نہ جاوݨ (فر)
نجائیں: نہ جائیں، نہ جاویں نہ جا
نجبا: نجیب دی جمع، شریف، بھلے مانس (لا)
نجٹھن: (ک) نبیڑن، جھلݨ، مقابلا کرݨ، پورا کرݨ
نجس: ناپاک، پلیت
نجم: تارا
(کتاب نجم، نجم الدین ابو الحسن علی بن داؤد اک حنفی فقیہ)
نجم نساء: نجم النساء
نجیب: خاندانی، چنگی اصل دا
نجیک: نزدیک، نیڑے کول
نجھن کار: ڈنڈ، ٹکار، رولا
نچ: نچݨ توں امر تے حاصل مصدر
نچاؤ: نچاوݨ والا
نچائیاں: نچائی آں (ملما) نچاوݨ دا کم کیتا
نچت: نچنت، ویکھو
نچڑن: (نچ۔ڑن/ک) چھٹن، قطرا قطرا کر کے کِرن، چووݨ، عرق یاں رس نچوڑیا جاوݨ، نکلݨ
نچلا: ارام، نال سکون نال
نچلے: نہ چلے (فر)

نچنت: بے وہم، بے فکر، سکون نال (نہ چنت)
نچند: نچنت، بے فکر (ہف)
نچنڈھڑے: نہ چنمݨ والے، روشن
نچن: (ک) ناچ کرݨ، رقص کرݨ
نچوہن: نچوڑن، قطرا قطرا ٹپکاوݨ
نچوہیں گیاں: نچوڑیاں جاوݨ گیاں، چھپیاں جاوݨ گیاں
نچیڑے: ناچیز، فدوی
نچھ: جلوہن، نزلے یاں کسے اڑیکے پاروں نک تے مونہہ وچوں ہوا دا اواز نال نکلݨ (2) تنگ کرݨ والا بندا
نچھکا: یتیم، مضر
نچھن: (ک) نچھ مارݨ (مث) اک بوٹی جنوں سنگھن نال نچھ آوندی اے
نحس: بدشگن، منحوس
نحق: ناحق، غلط، کفر
نحل: شہت دی مکھی (2) ہدیا، مفت دتی شے، ونڈ، فرقا
نحن اقرب: "نحن اقرب الیہ من حبل الورید" (اسیں انسان دی شہ رگ توں وی چوکھے نیڑے آں ——— القرآن)
نحن قسمنا: اساں (تہاڈے وچکار معیشت دی) ونڈ پائی اے
نحو: ویاکرݨ (گریمر) دی اوہ ونڈ جو لفظاں دے جوڑ میل نال بحث کردی اے
نحوست: منحوس ہونا
نحوستاں: نحوست، منحوس
نحوی: گریمر نال تعلق رکھدا
نحیف: کمزور، لچار
نخ: نہوں (2) کچا ریشم
نخاس: پشو منڈی
۔نخاس چوڑ ہووݨ: میلا اجڑ جاوݨ، بے رونقی ہووݨ

نخچیر: شکار
نخشب: (نخ-شب) عراق دا اِک شہر
نخصمی: چھدا خصم (مالک) نہ ہووے
نخل: (ند/ع) رُکھ، کھجی دا رُکھ
نخون: نہوں، ناخن
ند: ندی، دریا
ندا: (مث/ع) آواز
ندارد: غیر حاضر، خالی، کورا، کوئی نہیں
ندامت: شرمندگی
ندان: نادان، ایانا، ناسمجھ
نداون: (ک) فصل وچوں بوٹیاں اکھاڑن، تلائی کرن
ندائیاں: ندا توں، اواز، سدا، ندا
ندائیں: ندا، اواز، صدا، سدا، بلاوا
ندر: نظر، دیکھن، نظر کرم (نانک)
ندون: کانگڑا وچ بیاس دریا کنڈھے کٹور راجپوتاں دی پرانی راجدھانی
ندری: ندر، نظر کرم
ندسے: (ن-دس) نہ دسے
ندوسا: بے دوش، بے گناہ
ندیکھے: نہ دیکھے، نہیں دیکھے
ندیندے: نہ دیندے
ندھرا: (ن+دھرا) جو کسے دھر دا نہ ہووے، ناقابل
نڈر: بے خوف، اَن جھک، نہ ڈرن والا
نڈھا: مُنڈا، جوان، ایانا
نڈھڑے: نڈھے، جوان، نکی عمر دے، ایانے
نڈھی: کڑی، نڈھا توں مونث، جوان کڑی
ننڈھی: نڈھی، نکی عمر دی، بالڑی (الف)
نڈھے: مُنڈے، نوجوان
نڈھیاں: نہ ڈٹھیاں، نہ دیکھیاں
نڈھیپا: نڈھے پن دی عمر، مُنڈپنا، لڑکپن (Teen age) (ادب: نڈھیپے)

نذر: نذرانا، ڈھوآ، عقیدت یاں ڈر پاروں دِتا جاون والا تحفا
-نذر لگان: نذر کرن (متبل)
-نذر گزارن: سیوا وچ پیش کرن
نذرانہ: نذر، خراج
نر: (مذ) مرد، مذکر، بہادر، دلیر، بندا، آدمی
نرا: خالی، محض، صرف
نراس: نر-آس، ناامیدی
-نراس دی راس: ناامیدی دی راس (پونجی)
نراسا: نراس، بے آس، ناامید، بے لالچ
نراسن: (ک) نراس ہوون، ناامید ہوون
نراسی: نراس توں، ناامیدی وچ
نراسے: نراس، ناامید، بے آس، ناامیدی وچ
نراشا: ویکھو "نراسا"
نرالا: (مذ) انوکھا، عجیب، اچرج، وکھرا
نراں: نر توں جمع
نران: ناشتا
نراون: (ک) نرائی کرن، گوڈی کرن، فصل وچوں جڑی بوٹیاں کڈھن
نرائن: رب، خدا (خف)
نربان پد: نروان مکتی، جیدوں دنیا دی ہر اچھیا مک جاوے
نر بندھن: بنا بندھن، سارے جوڑاں ساکاں توں ازاد
نربھو: نڈر، بے خوف (نانک)
نرت: سچ پن، آہنگی
نرخ: (نا) بھاء، مُل، ریٹ
نرد: بازی، جواء، جواء کھیڈن دے دانے، گوٹ یاں گاٹیاں
نرداں: نرد دی جمع، جواء کھیڈ لئی ہر قسم دیاں گاٹیاں تے دانے
نردھن: غریب (نر+دھن) جس کول دولت نہ

ہووے

نرڑن: (ک) جکڑن' بنھن' دو ڈنگراں نوں اِکو رسے نال بنھن

نرک: دوزخ (نرکوں: نرک توں)

نرکھیں: نہ رکھیں

نرگ: دوزخ

نرگس: اِک پھُل دا ناں' اک شہزادے دا ناں جو چھپڑ دے پانی وچ اپنا عکس ویکھ کے اپنے آپ اُتے عاشق ہو گیا سی تے اوتھے ای جان دے دتی. جتھے اوہ مویا سی اوتھے اِک بُوٹا تے پھُل اُگیا. پھُل اکھ دی شکل دا سی (یونانی دیو مالا)

نرگن: ہندمتاں دے' برہمن' رب دا غیر شخصی روپ

نرلج: بے لج' بے شرم

نرلی: نرالی' وکھری' عجیب (مد)

نرم: نازک' کولا' سخت دا اُلٹ' پولا

نرماون: (ک) نرم کرن' غصا یاں ضد دور کروا دیون

نرمائل: نرمل' دنیاوی آلائش توں پاک

نرمل: دنیاوی آلائش توں پاک (نانک) صاف باطن' سادھو

نرملی: نرما' دیسی رُوں دی اک قسم (خف) نرم' نازک' کولے

نرملتری: ویکھو "نرمل"

نرنجن: دنیاوی آلائش توں پاک' نرمل (نانک) رب خدا

نرنے: خالی' سکھنا

نروآ: نرویا' تازا

نروار: انصاف' برابری' نکھیڑا' وکھرا' پچھان

نروارن: (ک) کھولھن' سمجھاون' نیاں کرن' فرق کرن' انصاف کرن' تمیز کرن' نکھیڑن

نرول: خالص' صاف' کھرا' کھوٹ توں پاک

نرولن: (ک) کھوٹ توں پاک کرن' نکھیڑن' کھوٹا کھرا وکھو وکھ کرن

نروئی: صحیح سالم' تندرست' (2) تازا

نرویر: نروار' انصاف

نرویری: انصاف' نروار کرن' منصف

نروئی: نرویا' تازا

نرہن: نہ رہن

نرہیاں: نہ رہی آں (مر) نہ رہیاں

نریکھن: (ک) بجھن' ویکھن' تکن

نرینہ: نر' مذکر' منڈا' مردانا جنس

نرہیا: نہ رہیا

نڑ: اندروں کھوکھلا اِک قسم دا کانا' نڑا

نڑا: نڑ

نڑن: (ک) نڑ کرن' جکڑن' بنھن

نڑی: حقے دا اوہ سرا جس پاسے مُونہہ لا کے چھکدے نیں

نڑیاں: حقے دی نڑی (2) نڑ' کانا' کھگ کانے

نزار: مندے حال' محتاج' غریب' پتلا

نزاع: (مذ/مر) بکھیڑا' فساد' تنازعا

نزع: موت تے زندگی دی کھچوتانی دا ویلا' مرن دا ویلا

نزول: نازل ہوون' لتھن' اُترن' نازل ہوئی شے' نزلا

-نزول کیتا: رب نے لاہیا

-نزول ہوئے: اترے

نزولوں: ریشے کارن' نزلے پاروں (عم)

نزہت: پاکیزگی

نس: سدا توں' ہمیشا (2) نس توں امر تے حاصل مصدر (3) رات

نسار: (مث) کھوہ دی نالی جس وچ ٹنڈاں پانی سٹدیاں نیں

نساہا: (ن-ساہا) تھکیا ٹٹیا' ساہ ٹٹیا' بے دم

نساء: (مر) عورتاں' سوانیاں

نسب: خاندان' جد' نسل

نسبت: تعلق' رشتا' واسطا (2) منگنی

نسترن: کھٹے پھلاں والا اک باگی بوٹا
نستعلیق: لکھائی دی اک قسم جس وچ لفظاں دیاں گولائیاں تے نوکاں اُتّے زور دِتا جاندا اے
نسا خاں: اک قوم دا ناں جِدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے
نسچا: ویکھو "نِہچا"
نسو: ویکھو "نسرن"
نسرن: (ک) فصل دا سِٹے کڈھن تے آون' پکا ہوون
نسرین: اک پھُل دا ناں
نسکے: نہ سکے
نسکھن: سکھنے' خالی
نسل: (مث/ع) جَد' اولاد
نسلے: نسل
نسناس: لنگور' باندر دی شکل والا اک داستانی جنور' بھیڑیئے تے بن مانس وغیرا (جمع: نسناساں)
نسنگ: (ن+سنگ) بِنا سنگے' ان جھک' شنگ' بنا شرم جھاکے دے
نسیئش: نسنا ایں
نسن: (ک) بھجن' دوڑن' ٹھرن' فرار ہوون
نسوکڑ: نسے' نسن والے (خف)
نسوں: نہیں ساں (لا)
نسونھا: نہیں ساں (لا)
نسھرو: نواں سجایا ہویا
نسی: نہیں سی
نسیم: نرم وگدی ہوا
نشا: نِہچا' دل دا اطمینان' یقین' تسکین بھریا چرا
-نشا دواون: یقین دواون
نشابری: (مث) مشہوری
نشاط: خشی' سرور' فرحت' سواد' مستی
نشان: داغ' دھبا' (2) علامت' (3) تھوہ پتا
نشانہ: ٹِیچا' متھی ہوئی شے جہنوں تیر وغیرا ماریا جاوے
نشانی: اولاد' جانشین' چیلا' وارث' نشان (جمع: نشانیاں/دا)
نشتر: چاقو' تیز دھار والی چیرا دیون والی شے
نشٹ: خراب (ہا)
نشر: (ع) کھلرن' چرچے ہوون
-نشر ہوون: ہرپاسے چرچے ہوون' شُہرت ہوون' بدنامی ہوون' پھیک لگن
نشست: بیٹھن' بیٹھن دی تھاں' بیٹھک
نشنگ: مست' بے خبر' غافل' اطمینان
نشور: (ع) زندہ کرن یاں ہوون' حشر دیہاڑ مردیاں دا قبراں وچوں نکلن
نشہ: (مذ) مستی' مستی پیدا کرن والی کوئی وی شے
نشیاون: (ک) نشے وچ آون' مست ہوون یاں کرن
نشین: (فا) بیٹھن والا' بیٹھا ہویا
نص: (مث/ع) بنا شک گل' دلیل' قطعی حکم واضح تے صاف گل (قرآن مجید)
نصاب: (مذ/ع) سرمایا' مال' دستا' کسے شے دی مقرر ہوئی حد
نصاریٰ: (نصارا) عیسائی
نصر من اللہ: رب ولوں امداد...
نصرت: فتح' مدد
نصف: (مذ/ع) ادھ' ادھا
نصف الیل: ادھی رات (ع)
نصفوں: نصف توں' ادھ توں
نصیب/نصیبہ: مقدر' حصا' رب ولوں مقرر' قسمت
نصیباں: مرزے دی ماں دا ناں
نصیر: رب دا اک صفاتی ناں' مددگار
نطاقت: کمزور (ن+طاقت)
نطع: بساط' چمڑے دا وچھونا
نطفہ: (ظ-فا) بی' نر دی منی جو مادا دے اندر جا کے بال بناون دا کارن بندی اے

نظارہ: درش، ویکھن دی حالت تے شے
نظارم: میں ویکھے، نظارہ کیتا
نظام: طریقہ، کم کار چلاون دا کوئی اصول یاں ڈھانچا
نظام الدینؒ: حضرت نظام الدین اولیاء
نظم: (مث/ع) ترتیب، کوئی خاص ڈھنگ یاں، پج، لمک سر، شاعری دی اوہ قسم جس وچ بحر ردیف قافیہ وغیرا دی پابندی ہووے
نظیر: مثال (2) نظر
نعامت: نعمت (مم)
نعل: گھوڑے دے پیراں نال لگے ں شکل دے لوہے، جُتی کھری
-نعل دھری وچ آتش: اگ وچ نعل نوں رکھیا (ٹوٹا کرن لئی/ع)
نعلین: نعل دی جمع، جتیاں، جتیاں دا جوڑا
نعلیناں: نعلین، جُتیاں
نعمت: رب ولوں ملی کماں ہنڈاون دی چنگی شے
نعیم: انعام وچ ملی شے، نعمت، جنت
-نعیم جناں: جنت نعیم
-نعیم دوامی: سدیوی نعمت، ایسی نعمت جو سدا لئی اے، جنت
نعیماں: نعیم، نعم، نعمتاں
نغارہ: نقارا، نگارا
نغز: انوکھا، اچرج، چنگا، بجھارت، پہیلی
نغزک: چنگی شے، چنگا کم، نغز
نغلہ: ننگا، گل اُتے نہ کھلوون والا
نفاس: پیلا پانی، اوہ پانی جو بال جمن مگروں عورت نوں 40 دن تک آوندا رہندا اے
نفاق: (ع) پھُٹ، دوری، پاڑ
نفخ: اپھارا، ہوا، گیس، پھوکن، ہوا بھرن
نفر: (مذ/ع) بندا، ملازم، غلام، نوکر، سپاہی، پیادا
-نفرندیم: پرانا غلام، گھر دا غلام (جو کئی رازاں دا جانو ہوندا اے)

نفس: (نف-س) جان، روح
نفس: (ن-فس) ساہ، دم، جادو، ٹوٹا، فریب
نفس امارہ: انسان نوں بدی بدکاری والے پاسے لے جاون والا نفس
نفس لوامہ: انسان نوں بدی بدکاری توں دور کرن والا نفس
نفس مطمئنہ: انسان نوں قرآن سنت اُتے عمل کروان والا نفس
نفس مقدس: پاک ذات، پاکیزا ذات
نفسانی: نفس والا، خد غرض
نفسی خلطہ: نفسانی خاہش، کام شکتی
نفع: فائدا، (جمع: منافع)
نفقات: (ع) خرچے
نفوس: نفس دی جمع، بندے
نفی: نہ ہوون، وجود نہ رکھن، گھٹ کرن یاں ہوون، انکار (کرن) کسے شے دا اقرار کرن توں پہلاں انکار جویں کہ لا الہ، اپنے وجود دا انکار
نفیوں: نفی توں
نقاش: نقش کرن والا، چترکار، مصور
نقباہن: نقیب، بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا
نقد: کسے شے دا مُل، روپے پیسے، پرکھ، تنقید
نقدی: روپے پیسے، نقد، (2) تنقید
نقرہ: (ع) چاندی، چاندی رنگا چٹا گھوڑا
نقرے: چٹے گھوڑے
نقش: روپ ریکھا، ٹھپا، مہر، کوئی تصویر یاں خاکا، تویت
-نقش بتاسیاں تے: پتاسے اُتے نقش، فانی (مم)
-نقش ونگار: نین نقش، شکل صورت، تصویر
نقشاں: نین نقش، شکل صورت، رنگ روپ
نقص: (ع) عیب، گھاٹ، خامی، اوناتائی
نقطیوں خالی: ایسے حرف جناں اُتے یاں ہیٹھ

کوئی عقطا نہیں ہوندا جویں کہ ط م ع وغیرا
نقل: اتارا' اِک تھاں توں دوجی تھاں جاوݨ' نقلت توں دیکھ کے اتارا کرن (2) سانگ
نقل: (مذ/مر) شراب نال کھادی جاوݨ والی شے
نقلی: نقل کرن والا' نقلیا' مراسی' بھنڈ
نقیب: اعلانچی' بادشاہ دی سواری اگے اواز لاوݨ والا
نک: چہرے اُتے سنگھݨ تے ساہ لیݨ والا انگ جو عزت دی علامت وی سمجھیا جاندا اے
-نک توڑن: نک چڑھا کے نخرا کرن والی
-نک چڑھانا: عیب کڈھݨ' پسند نہ کرن' ناپسندیگی پاروں نک بھوں چڑھاوݨ
-نک وڈھا کے: بے عزتی کرا کے
-نک گھرڑیندیں: نک رگڑدیاں
-نک توں: عزت دی خاطر
نکاری: ناکارا' بیکار (2) انکار کرن والا
نکارے: ناکارا' کسے نہ کم دے' بیکار
نکاریاں: نکمیاں' کسے نہ کم دیاں
نکاس: نکلن دا راہ' نکلن
نکاسݨ: (ک): نکالݨ' باہر کڈھݨ
نکال: نکاس' نکالݨ توں امر تے حاصل مصدر' باہر کڈھ' نکلن دا کم' نکالا
-نکال کیتس: نکل گیا' کھسک گیا (لط)
نکالی: کڈھی
نکاوݨ: (ک) کڈھݨ' نکالݨ' نکائی کرن
نکائی: نہ کائی' نہ کوئی' کوئی نہیں
نکتہ چین: نکتا لبھن والے' نکتا چینی کرن والے
نکتیوں خالی: دیکھو "نقطیوں خالی"
نکجھ: نہ کجھ
نکر: نہ کر
نکروا: نہ کروا
نکرما: ن+کرما' بدبخت' بدنصیب' بُری قسمت والا (مث: نکرمن)

نکڑا: (نک-ڑا) نکا' چھوٹا
نکلن: (ک) مقابلے لئی ساہمݨے آوݨ' باہر آوݨ' ثابت ہووݨ' ظاہر ہووݨ' ایجاد ہووݨ
نکلیاسے: نکلے (ج)
نکمڑے: نکمے
نکوسݨ: (ک) دند کڈھݨ
نکوئی: نیکی
نکمند: اوہ گھوڑا جس اُتے سواری نہ کیتی گئی ہووے
نکہت: خشبو' مہک
نکیاوݨ: (ک) نکا کرن
نکیر: منکر نکیر دو فرشتیاں وچوں اِک جو قبر وچ حساب کتاب لین آوݨ گے (2) نکیل
نکیری: نکیل
نکیل: اونٹھ یاں ہور جنور دے نک وچ پایا جاوݨ والا چھلا جس پاروں اوہ چلاوݨ والے دی مرضی مطابق چلدے نیں
نکیلن: نکیل پاوݨ' نتھݨ' وس کرن
نکھ: کھجوری پتراں دی چٹائی
نکھ: نہوں دے پنجے' نہوں
نکھادی جائے: نہ کھادی جائے
نکھتا: نکلیا
نکھتی: نکلی
نکھتے: نکلے' دنیا تے آئے
نکھٹ: ختم' غائب' مر
نکھٹ جانا: ختم ہو جاوݨ
نکھٹن: (ک) ختم ہووݨ' زور گھٹݨ' نبڑن
نکھٹو: نکھٹی' کجھ نہ کھٹݨ والا' بیکار' بے فائدا
نکھٹی: ختم ہوئی' کی
نکھٹے: (ن-کٹھے) کٹھے
نکھدھ: نکمندھ' بیکار' نکما
نکھرن: (ک) صاف ہووݨ' اُجلن' میل نکلن' نکھار آوݨ' چمکݨ' بجن' پھبن

نکھڑن: (ک) وچھڑن، وکھرا ہوون، جُدا ہوون، نکھیڑا ہوون، کھمن ہوون
نکھڑیا: ظالم، قاتل (2) نکھڑن توں
نکھڑیندی: نکھیڑدی، دُکھ کردی
نکھوڑ گئے: مُکا گئے (وا)
نکھوڑن: (ک) نکھڑن، وکھرا کرن، انکھیڑن، نچوڑن، مکاون، ختم کرن
نکھی تپ: جوگی ورزش دا آسن، جسم دا سار بھار ہتھ تے پیر مینجیاں اُتے پاون
نکھیدن: (ک) نندن، بھنڈن، نکھیدی کرن
نکھیر: نکھڑن توں، نکھیڑیا ہویا، وکھرواں
نکھیڑی: وکھری (کیتی)
نکھیڑے: وکھراوے، وکھرا کرے، نکھیڑا کرے
نگ: نگینا، تھیوا
نگار: (مذ/فا) معشوق، بُت، نقش، تصویر
نگارا: نقارا
نگاروا: بتاندا، الیکدا
نگاہ: نظر، وس
نگاہا: اک تھاں نہ رہن والا
نگدی: ناگری، وسیبن دی بنی موٹیاں سیویاں ورگی مٹھیائی
نگر: وستی، شہر
۔نگر جا کیکے بھیکھ چتارے: اپنے شہر جا کے بھیس بناون والا سامان لئے
۔ نگر نہیں پاندا: کوئی شہر محلا (رلو وچ) نہیں لبھیا
نگر: ٹھوس، سخت، مضبوط، بھارا
نگلن: (ک) کھاون، نگھاون، سنگھ توں تھلے لاہون
نگنڈن: (ک) کھنڈھوئی نال وڈے وڈے تروپے لاون، سیون، لے بخیے بھرن
نگنی: بنا گُن، بے معنی، بد خصلت (جمع نگنیاں)
نگوڑے: تباہ کیتے
نگوں سر: سرنیواں، شرمندا

نگونی: (مث) معمولی، بےحیثیت
نگہ: نگاہ، نظر
نگینا/نگیا: نہ گئی آ (فر)
نگیں/نگین: نگینا، تھیوا، نگ
نگینہ: نگ، قیمتی پتھر (جمع تے ورنہ نگینے)
نگھ: سیک، مناسب حد تک گرمی، رضائی دی گرمی
نگھار: غرق ہوون، نگھرن توں
نگھارے: ڈبوئے
نگھاریا: دھنسایا، غرق کیتا
نگھر: دھنس
نگھرن: (ک) زمین وچ دھسن، غرق ہوون، مل ڈبن
نگھریا: (ن+گھریا) نہ گھروالا، بے گھرا
نگھور: ڈوب، غرق کر
نگھیرنے: ڈبون، غرق کرن، نگھارن
نل: نال، شعری لوڑ پاروں نل لکھدے نیں
نل: اک راجا جدا عشق لوک کہانی دے روپ وچ جیوندا اے۔
نلاج: نلجا، بے عزت، بے شرم
نلاوے: نہ لاوے
نلاویں: (ن-لا-وی-ں) نہ لاویں
نلائی: نہ لائی
نلائیں: نہ لائیں
نلج: بنا لج، نلجا، بے عزت، بے شرم
نلیاں: دھاگے دی نلکی
۔نلیاں دا وقت: نلیاں وٹن، بنن دا ویلا
نلیر: ناریل دے کھوپے دا بنیا حقا
نم: نیم، دھریک ورگا اک کوڑا رُکھ
نم شام: نماشیں، اجے پُوری شام نہ ہووے
نمایا: نوایا
نما(ں): تھوڑا
نماج: نماز (نانک)
نماجے: نماز

نمار: نہ مار
نماشاں: شام، ترکال
نماشی/نماشیں: شامیں، ترکالاں ویلے
نماں: نواں
نمانا: عاجز، وچارا، مسکین، شوہدا، مظلوم، (مش: نمانی، جمع: نمانے)
نمائی: وکھاوا، نمائش
نمٹن: (ک): نبڑن، نپٹن
نمدہ: نمدا، موٹا کپڑا، کمبل
نمدی: نودی، نیویں ہوندی
نمرد: نامرد، بُزدل، گھٹ ہمت
نمردی: نمرد ہوون دی حالت، نامردی، گھٹ ہمتی، بُزدلی
نمرود: (مذ/مر) حضرت ابراہیمؑ ویلے سے دا اک مشہور بادشاہ جو اپنے آپ نوں رب اکھواندا سی
نمسکار: دوویں ہتھ بنھ کے سلام آکھن
نمک: لون
۔نمک بھر دھرنا: (برہوں دے وچ کھائیں) لون چھڑکدا اے (برہا دے زخماں اُتے/نثر)
نمناکاں: نمناک، گلا، اتھرو بھریاں (اکھاں)
نمن: (ک) نون، نجھکن، اُلرن، نلغا پین
نمو جھان: مُرجھایا جویا، شرمندا، پژمردا
نمود: وکھاوا، علامت، نشان، ناں
نموز: نموس، عزت
نمول: نہ مول، ذرا وی نہیں، اُکا نہیں، مُول نہیں
نمولی: نم دا پھل
نموں جھونی: ویکھو "نمو جھان"
نمیں: نہیں
نمے: نمو پائی، ودھے (2) نم ہوئے، ترہوئے
نمیرا: نہ میرا
ننان: خاوند دی بھین
نناتے: ننان (خف)
ننت: ڈولے دا اِک زیور

ننتی: کن دی نکی والی یاں مُرکی
نند: تھمن، ہوانا
نند: نیندر (2) نندن توں امر تے حاصل مصدر، مندا آکھن، مذمت کرن
نند: نیندر، سون
نندراکل: نندراولا، جہنوں ہر ویلے نیندر آئی رہوے
نندراولے: نیندر والے، سوون توں بے تاب
نندراون: (ک) نیندر آون
نندرائی: نیندر والے
نندرایا: اُنیندرے وچ، نیندر توں دُور (ہور ویکھو "نندراولے")
نندن: نناں
نندن: (ک) نندیا کرن، بھنڈن، مندا آکھن، بُرا آکھن، مذمت کرن
نندیا: (مث) مذمت، ملامت، برا آکھن
نندیئے: نناتے، نی ننان
نندھرا: نڈھا، نکی عُمر دا، بال
نکارن: (ک) نہ کرن، انکار کرن، اوا کرن، منسوخ کرن
ننگ: ننگا، بھکھا، غریب، بے عزت، شرم بد نامی دا خیال
۔ننگ بھڑنگڑا: ننگم ننگا
۔ننگ ثبوت: ظاہر ثبوت، کُھلا ثبوت
۔ننگ ناموس: عزت
ننگرائی: ینگرپنا، نوجوان، جوانی
ننگیاون: (ک) ننگا کرن
ننوں: نُونوں، اکھر "نون" توں، ویکھو "ننوں"
ننہالے: نانکے
نو: نے
نو: نواں
۔نورتی: نجر ویاہی
نوات: نبات، مشری

نواج: نماز
نواح: دوال' ارد گرد (و.ن: نواحوں)
نواحی: دوالی علاقا' ارد گرد دا' دیہات
نوار: پراں سٹ' دُور کر
نوارن: (ک) نرن' پھرن' چلن' سیر کرن (2) نکھیڑن' تجزیا کرن
نواری: نرالی
نوارے: نیارے' نرالے
نواڑے: کشتیاں (لط)
نواز: نوازن توں' عطا' دان' دین
نوازش: مہربانی' عنایت' نوازن دا کم
نوازن: نوازش کرن (2) سودھن' غلطیاں توں پاک کرن' دیون' عطا کرن
نوازہ: نواز' نوازن والا
نوازی: مہربانی' دیون
نواس: رہائش' وسن
نواسن: (ک) رہن' وسن' رہائش کرن
نواقف: ناواقف' انجانو
نوال: (ع) نصیب' حصا' عطا کیتی گئی شے (2) بے لوڑ دال
نوالا/نوالہ: گراہ' برکی
نوالاں: ویکھو "نوالیاں"
نوالڑا: گراہ' برکی' نوالا
نوالن: (ک) بخشش کرن' تحفا دین' سارن
نوالیاں: جھوٹیاں' بے لوڑ دال
نوالے: گراہ' برکی' کھانا
نوان: پتا' تھوہ
نوان: نیواں پاسا' ڈھلوان
نواوے: جھکاوے
نوائے: جھکائے' سر نیواں کرے
نوائیں: جھکائیں
- نوایا: نیواں کیتا' جھکایا
نوبت: نگارا' نقارا (2) واری' وار' (3) دھونسا

نوبنو: ترو تازا' نو بہ نو' نواں نرویا
نوتن: (ک) نیوندرا دیون' نیوندرن
نوتن: نواں
نوتا: (ان + وٹا) چنگا بدلا
نوٹن: (ک) بند کرن' میٹن' میچن' (اکھاں)
نوچن: (ک) کھروندھن' نہوں مارن' کھرچن' اکھیڑن
نوچی: (مث) نچن والی
نوح: رب دے مشہور پیغمبر جہناں سمے بہت وڈا طوفان تے ہڑ آیا سی
نوخیز: نوجوان' کچی عمر دا
نور: (مذ/ع) چانن' روشنی (2) رب
- نور العین: اکھاں دا چانن (بہت پیارا)
- نور علیٰ نور: چانن اُتے چانن
- نور نے سرما پہاڑ کیتا: نور نے پہاڑ نوں سرما بنا دِتا' کوہ طور دے واقعے ول اشارا جدوں رب دے نور دی جھلک پاروں طور پہاڑ سڑ گیا سی
نوراتہ: نوں راتاں' نوں رات جاگ کے مزار اتے عبادت کرن (نورات ڈیون)
نورانی: نور والا' چمکیلا' روشن
نورنگ نگر: سوہنا شہر
نورنگاں: نوں رنگ دا
نورن: (ک) نوارن ہون' ازاد ہوون' دور ہوون' علاج پاروں روگ وچ افاقا ہون
نوروز: نواں دن' ورھے دا پہلا دن' ایران وچ ایہدی مناسبت نال خوشی دا تہوار وی منایا جاندا اے
نوروں: نور توں' روشنی توں
- نوروں سرج اتاریا ای: نور توں بنا کے زمین اُتے گھلیا اے
نوری: چانن دا' نور دا' روشن' لشکدا' منور (2) فرشتا جہدی پیدائش نور نال ہوئی
- نوری ناری خاکی: فرشتے جن تے انسان

نورے: پازیب' پیراں دے زیور

نوریں: نورے' پازیب

نوڑنا: جھک' نیواں ہو (نوڑن توں امر تے حاصل مصدر)

نوڑن: (ک) نرڑن' جکڑن' بنھن' کسن

نوڑھن: (ک) جکن' کُباہوون' تھلے لگن

نوازادہ: پوترا

نوسازہ: نویں تیار

نوسر: اک پھل دا ناں

نوسربازی: ٹھگی

نوش: (فا) پیون

-نوش کر: پی

-نوش کرن: پیون

نوشاب: ودھیا پیون' شربت یاں شراب

نوشاہی: حضرت نوشہ گنج بخش نوں منن والا

نوشت: (ن-وش-ت/فا) لکھیا' لکھن' لکھت' لکھی ہوئی

نوشتوں: (ن-وش-توں) نوشتہ توں' لکھی ہوئی شے پاروں' قسمت پاروں

نوشوہ: نوشا' دولھا' لاڑا' بنڑا

نوشہ: لاڑا' بنڑا' جوان

نوشیرواں: ایران دا مشہور بادشاہ جو اپنے عدل کارن مشہور اے

نوکتے: بے وقتے' کویلے (م)

نوک: (مث) چُنجھ' کسے شے دا چبھواں باریک سرا

نوک ٹوک: طنز' تمسخر' ہتا

نوکاں ٹوکاں: نوک ٹوک' طنز' ہتا

نوکرن: (ک) بھرویاہی دا رووݨ' چیک چہاڑا کرن

نوکے: چیکے' رووے' چیک چہاڑا پاوے (باہو)

نوکھنڈ: نوں کھنڈ' زمین اتے خشکی دے نوں ٹوٹے' نوں براعظم

نول: (ن-و-ل) نواں' تازا' پُر بہار' سوہنا جوان

نول: مندا بول' رچھکڑ' ہتا

نول نسل: سدھا چت لیٹن دی حالت

نولن: (ک) جھڑکن' مندا آکھن' گالھاں کڈھن

نومن: بہت زیادا' بہت کافی

نو میدی: ناامیدی (م)

نوندھرن: (ک) ویکھو "نھوندرن"

نونہہ: (غ-ا) نہوں' ناخن

نونہال: نو آگے' بال

نوݨ: (ک) نیواں ہوون' جھکن' اُترن

نون: لون

نوہاں: (غ-ا) نونہاں' پُتراں دیاں بیویاں

نوہری: راجپوتاں دے یاں بیکانیر نال تعلق رکھدی

نوہیرنا: نہیرنا' نہوں وڈھن والا آلا

نوہیں: نہوں' ناخن (م)

نوی: نہیں

نووے: جھکے' نیواں ہووے

نوید: (فا) اطلاع' خوشخبری

نویرا: نکی عمر دا' محبوب' نوخیز' نواں' تازا' سجرا

نویڑا: نویرا' نواں' نویکلا

نویڑے سن: جوانی' نو عمری

نو یکلا: وکھرا' الگ

نویلا: نو یکلا' نواں

نویں: (غ-ا) نووے' جھکے

نہ: نہیں' نفی

-نہ اس بھائی بھیناں: اودے بھائی بھین نہیں

-نہ کھڑ موکلیو سے: نال نہیں کھڑیا' نال نہیں لے کے گیا

-نہ گلدی وال: وال نہ گلدی' کم نہیں بندا

-نہ لجیا: بے شرم

نہار: سویر' خالی پیٹ (ع) دن

نہار: رخ' مونہہ' سمت' مہاڑ

نماراں: ویکھاں، (پکل) سویراں، دن
نمارن: (ک) و ۔یکھن، تکن، غور نال و ۔یکھن، بیکھن، نظر بنھ کے و ۔یکھن، پچھانن لئی غور نال و ۔یکھن
نماری: سویر دی خوراک، ناشتا (2) پاوے دا بنیا ہویا مخصوص سالن جو سویرے کھادا جاندا اے
نماریاں: نماری، گوشت پکن
نمال: بہت خش، راضی، کامیاب (2) دُکھ، آگیا ہویا (3) و ۔یکھنہار
۔نمال ہوون: خش ہوون، راضی ہوون
نمالاں: نمال دی جمع، دُکھ (احمد)
نمالن: (ک) نمارن (2) خش ہوون
نمالی: (مث) تکائی، گدا
نماں: (قا) لکیا، گجھا، (2) نہیں آں
نمانی: (قا) نمان توں، لک، گُجھ، تجی، پوشیدا، لکویں، چھپی
نمانیاں: نماں توں، گجھے، لکویں، غائب
نماون: غسل کرن
نماون: سمجھ، جکڑن، کسن، گاں یاں مجھ نوں چوون لگیاں اوہدیاں لتاں بنھن
نمائے: نہیں سن (لو)
نمایت: بہت، بے حد
نمچا: سچا، پکا یقین، تسلی، اطمینان (2) بین یاں الغوزے تھلے موتیاں دی جھالر
نمنو ناہر، بھگیاڑ، گرگ
نمنو ندی، کھال، کھالا
نمرا: لمے کمان ورگے سنگاں والا وانڈ (مث: نمری)
نمری: نمر نال تعلق رکھن والی، نمر دے پانی توں سیراب ہوون والی زمین، لمے سنگاں والی گاں (نمرا توں)
نمڑن: (ک) رنون، جھکن، اکڑن
نمفتہ: لکویں، گجھے

نہم: نہیں، میتوں نہیں
۔نہم و ساھنہ میتوں وساہ نہیں
نہنتہ: (قا) لکویں، گجھے، پوشیدا
نہنن: (ک) مونہا مونہہ بھرن، ٹھوسن (2) قابو کرن
نہوالدے: نہواندے
نہوالن: (ک) نہاون، غسل دیون، دھوون
نہورا: مہنا، گور، بول، طعنا، چبھویں گل، جھکر
نہورن: (ک) مہنا دیون، بول مارن، ٹوک لاون
نہوڑن: (ک) تباہ کرن
نہوندا: نہ ہوندا
نہوندرن: (ک) نہوں مارن، نہوندر نال کھرچن، نہوں چوبھن، ولوندھرن
نہونہارا: نہ ہوون ہارا، ناممکن، جو ممکن نہ ہووے
نہووے: نہ ہووے
نہنی: گھڑے یاں چاٹی رکھن والا چوکور سٹینڈ
نہیرنا: نہوں لاہون والا اوزار
نہیڑن: (ک) مہنا دیون، بول مارن، جھنجوڑن
نہیڑے: جھنجوڑے، مہنا دیوے، دِق کرے، تنگ کرے
نہیرہیم: میں نہیں چاہیدا
نہیں داڑھی: داڑھی نہیں ہے۔ (داڑھی والے (مرد) دا اعتبار ہوندا اے پر عورتاں دے داڑھی نہیں ہوندی ایس لئی اوہناں دا اعتبار نہیں کیا جا سکدا/وا)
نہیں گا: نہیں اے
نہیں ملک نوں سامان: فرشتیاں نوں (ایس) سامان دی لوڑ نہیں
نئیں: ندی، نیں، نہر
نے: (غ۔ا) نیں، نہر
نے: (قا) وانسری، و نجھلی، پائپ، حقے دی نال
نیارا: نرالا، عجیب، عجب (2) سنیارے دی دکان

دی نالی تے ہونج وچوں سونے دے ذرے ڈھونڈن دا کم (3) وسدا

نیارڑا: نیارا، وکھرا

نیاری: نیارا توں، وکھری، عجیب

نیاز: عاجزی، دعا، تبرک، چڑھاوا، پروا، خاہش، اچھیا

نیاز مند: عاجز، محتاج

نیازی: نیاز مند، عاجز، نیاز والے (2) پٹھاناں دی اک گوت

نیام: تلوار دا اچھاڑ

نیاں: انصاف

نیاؤ: نیاؤں، نیاں، انصاف

نیانا: بال، ایانا، ناسمجھ

نیاء: نیاں، انصاف (نانک)

نیائیاں: رپنڈ نال لگدا کاشت ہویا رقبا

نیائیاں: وانگ، طرحاں

نیایوں: نیاں توں، انصاف توں

نیت: (نی-ت) نیت کرنا، دھارنا

نیت: نی-یت) ارادا، دھارن

نیتا: لے گیا، لے لیا، نال لے گیا

نیترہ: نین، اکھ

نیترا: نتارا، نچوڑ، اُتے آن والی شے، مکھن (2) بال (3) دُدھ کڈھن سے ڈنگر دیاں لتاں بنھن والی رسی

نیترن: (ک) گاں مجھ نوں چوون سے لتاں بنھن، رڑکن سے مدھانی نوں رسی پاون، نیانے نوں بنھن

نیتم: مینوں (نال) لے گیا (خف)

نیتن: (ک) نیت، بنھن، نیت کرن، دھارن، ارادا کرن

نیتوسے: نیتے (نماز)

نیتی: (نی-تی) نیت کیتی (نماز دی)

نیتی: (نے-تی) نیت، اصول، عمل، کم (2) پالسی

نیتے: نیت کیتی، شروع کیتی (نماز)

نیٹھے: موقعے

نیٹھی: کٹھی، مضبوط

نیجھ: (مث) نظر، تاڑ

نیجھن: (ک) ویکھن، تاڑن، تکن، غور نال ویکھن

نیچ: (نی-چ) نیویں ذات دا، کمینا

نیچا: (نے-چا) حقے دا اوہ حصا جتھے نڑی تے ڈنا اک کیتے ہوندے نیں

نیر: پانی (2) اتھرو

-نیر چلن: روون، اتھرو وگاون

-نیر چھاے: مونہ وچ پانی پاوے (دمودر)

-نیر ٹھمٹھن: اکھاں دا پانی (اتھرو) تک جاون

-نیر نہ ٹھلن: اتھرو نہ تھمن

نیر: (ن-یر) چانن دیون والا، تارا یاں سورج

نیرا: نیر

نیران: نار، اگ (خفہ/لا)

نیراں نیر: اتھرو

نیرت: جنوب مغرب، دکھنی پچھم

نیرنگ: (فا) جادو، ٹونا

نیرے: نیر، اتھرو، ہنجو

نیڑن: (ک) نیڑے رکھن، راکھی کرن

نیزا: لمی سوٹی اگے تکھی نوک لا کے بنایا آلا جو پرانے سے لڑائی ہتھیار دے طور اُتے وردے سن

نیساں: لے جاساں، لے جاواں گا (خف)

نیساں/ن: وساکھ، ستواں رومی مہینا جو اپریل وچ آوندا اے۔ آکھیا جاندا اے کہ ایس موسم دی بارش دا قطرا سپی دے مونہ وچ پوے تاں موتی بن جاندا اے

نیسم: مینوں لے جاوے گا

نیسو: نہیں ہاں

نیسو توکھ: نویں تاں نہیں

نیسوں: لواں گے

نیش: (ہند/فا) ڈنگ

-نیش عقرب: ٹھونہے دا ڈنگ
نیشاں: نیش دی جمع' ڈنگ
نیشکر: گنا
نیشتار: تھوہر' کنڈیالا رکھ
نیک: چنگے کماں والا
-نیک ساعت رجوع ہوئی: مبارک گھڑی مڑ آئی
-نیک نہاد: نیک ناں' نیک عاداں والا
نیکر: لے کے (لڑ)
نیکو کار: نیک
نیک کاری: چنگے کم' نیکیاں
نیکوئی: نیکی
نیگر: نینگر
نیل: اک سو کھرب (2) مصر دا مشہور دریا (3) سٹ پاروں سریر اتے نیلے رنگ دا نشان (4) کپڑے نوں لایا جاون والا نیلا رنگ
نیل ندی: نیل دریا
نیلا: نیلے رنگ دا (2) اک قسم دا گھوڑا (3) زہر دا رنگ
نیلا گھوڑا: اسان
نیلک: نیلے رنگ دے موتیاں والی بلاک (بلاق) جو نک دے وچکارلے چھیک (دوہاں ناساں وچکار) پائی جاندی سی۔
نیلوفر: کنول دا پھل تے بوٹا' برساتی موسم وچ پانی وچ اُگن والا بڑے سُندر تے کئی رنگاں والا پھل' کمل' کول
نیلی: مرزے دی اک گھوڑی دا ناں' تیز رفتار گھوڑی
نیم: (نے۔م) سمجھوتا' معاہدا' وعدا' ریت' رسم' اصول' کرن دا کم' سماجی یاں مذہبی اصول
نیم: (ن۔م/فا) ادھ' نصف
-نیم خواب: ادھ سُتے' نیندرائیاں (اکھاں)
نیمچہ: (نیم۔چا) نکی تلوار' خنجر

نیں: ندی' دریا' نہر
نیں چندن: چنھاں دریا
نین: اکھاں' نیتر
نین پران: ہوش حواس' جسم دی سکت
نین وکائے: نظر کیتی' نظر ماری' ویکھیا
نیندراولے: نندراولے' نیندر والے
نیندڑی: نیندر' غفلت دی نیندر
نیندرے: لیندے' لبھاوندے
نینگر: جوان منڈا' نوجوان
نینگر: جوان کڑی' مٹیار
نینو: نیناں وال
نینوی: نین
نینہ: نیونہہ' پیار' محبت' عشق
نینہہ: ویکھو "نیں"
نینہہ: نیونہہ' محبت' عشق پیار
نینہڑا: نیونہہ' عشق
نینی: نیونہہ لاون والے
نینھگا: نہیں گا' نہیں اے
نین: اکھاں (جمع: نیناں)
-نین نرگسی: نرگس دے پھلاں ورگیاں اکھاں
-نین نیمے: جھناں اکھاں وچ شوخی نہ ہووے (شریف اکھاں)
نیناں: اکھاں
-نیناں کچیاں پلیاں: ناتجربے کار اکھاں (جو بہت نہیں لڑ سکدیاں)
نینن: اکھاں
نینیں: اکھاں وچوں
نیوں: بنیاد' مُڈھ
نیواں: ڈھٹھا' کسیاں توں تھلے (دا) جھکیا
نیوتس: لے گیا
نیور: پیراں دا زیور' پازیب
نیوگ: آریا سماج وچ خاوند کولوں اولاد نہ ہووے

دی صورت وچ کسے ہور ولوں اولاد لین دا اصول
نیول: نیولا
نیولا: بلی نالوں نِکا جنور جو سپ مار سکدا اے
نیولی: یوگ ابھیاس دے 6 کرم
نیولن: (غ.ا) نیونہ' محبت' نیوون توں امر تے حاصل مصدر
نیوں کے: جُھک کے
نیوندرا: حصّا' کسے کم وچ چندا یاں بھاگ
نیوندرن: (ک) نیوندرا پاون' نوترم' حصّا پاون
نیوندی: جُھکدی' نیویں ہوندی (خف)
نیون: (ک) نیواں ہوون' جُھکن
نیہا: نیونہ
نیہری: والدین ولوں لبھیاں والیاں
نیہن: (ک) گھٹ کے بنھن' جکڑن' جوڑن
نیہور: نہور' نہوندر
نیہوڑا: نیونہ
نیہن: نیونہ
نیہنو: چلا' گو ہٹیا
نیہو: نہیں اے
نیہی: ویڑھے دے لکڑ جس اُتے بھانڈے ٹنگدے نیں
نیہے: نہیں

و: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 48واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ب" نال ہوندا اے۔ پنجابی وچ ایہ 3 قسم دا ہوندا اے' (1) پہلی قسم او دی اواز پیدا کردی اے رجویں جو' بو تے چور' ورگے لفظاں وچ (2) دُوجی قسم اُو دی اواز وچ اے جویں نُور' کُوڑ' ورگے لفظاں وچ ایہدا وکھالا کرن لئی و اُتے پیش پائی جاندی اے۔ "و" دیاں اَپرلیاں دوویں قسماں حرف علت (Vowel) دے طور اُتے ورتیندیاں ہن۔

(3) "و" دی تیجی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے جویں واری' جواب ورگے لفظاں وچ (4) بعض لوکاں دے خیال وچ "و" دا اِک چوتھا رُوپ "وَ" دی اے ایسدے لئی عورت تے اَوکھا ورگے لفظاں دی مثال دیندے نیں جہناں وچ ایہ خالی او دی تھاں اَوْ دی اواز دیندا اے۔ جے ایہنوں من لیا جاوے تاں "اَوْ" نوں "و" دی پنجویں اواز منّا پوے گا جو روَف ورگے لفظاں وچ ورتیندی اے۔

پہلی' دُوجی تے چوتھی (نالے پنجویں) قسم دا "و" جے لفظ دے شروع وچ آوے تاں الیس توں پہلاں "ا" لانا ضروری سمجھیا جاندا اے۔

فارسی وچ دو لفظاں وچکار "تے" دے معنے دیندا اے درویام (2) پنجابی اصول وچ لفظ دے اخیر اُتے کرن والے دے معنے دیندا اے کھاوَ' کرو۔ وابتغوا الیہ الوسیلۃ تے لبھو اوہدے ول وسیلا۔
واپرن: واپرن توں امر تے حاصل مصدر
واپرن: (ک) بیتنا' وہاون' ورتن
واپرے: گزرے' بیتے
واپس: پچھے نوں' مڑن' پرتاوا' مڑ آون یاں ہوون
واپسیں: پچھلا' اتلا' آخری
واقعہ: مونث (1) گل بات' خبر' حال (3) قابو وچ' وس
—وات پُچھن: حال پُچھن' مزاج پُچھن
—وات عظیم کنالی: وڈا مونہ' نالی ورگا مونہ
واتڑی: وات' گل بات
واتل: پھٹی واس' ٹیڑی واس
واتوں: گلاں (2) مُوہوں

تے: وات توں' مونہہ (لا)

ٹ: راہ' رستا' پینڈا' پندھ' خبر' سفر (2) منزل' ت (3) تولن والا وٹا

—وات پوَے وڈچنداں: دُگنا راہ پوے پسی سفر ملا کے دُگنا پندھ کرنا پوے گا)

—وات جھاکن: راہ دیاں کٹھنائیاں جھاکن

—وات نہاراں: راہ ویکھاں (خف)

واٹاں: وات دی جمع' راہ' رستے

واٹاؤ: مسافر(ناٹک)

واٹم: ڑگیا' وات پے گیا' ڑدا ہویا

واٹویں: وٹے ہوئے' دل چڑھے

واٹیں: واٹاں' رستے

واج: اواز' سد' بلاوا

واجا: وجاون والا ساز،

واجب: ضروری' لازمی' فرض جیدا ادا کرنا ضروری ہووے

واجب الدار: پھانسی جوگ' دار جوگ

واجبی: مناسب' معمولی

واجد: پاون والا' جنوں کجھ ملے

واجڑے: واجے

واچ: ویکھ' غور کر (واچن توں امر تے حاصل مصدر)

—واچ گراں: گروواں نوں چیتے کر کے (چیلے لوکاں نوں قابو کر لیائے)

واچاں: سلام یاں جپھی لئی ہتھ باہر کڈھن

واچدیاں: ویکھدیاں' پڑھدیاں

واچن: (ک) پڑھن' ویکھن' توجا کرن' چیتے کرن' بولن

واچے موورے لی: میرے دل دی توجا کرے

واچھ: پنڈ دے نمبردار ولوں غیر زمین دار لوکاں اُتے لایا گیا ٹیکس

واچھڑ: میٹ دا پھانڈا

واچھنا: (ک) واچھ لاون (ویکھو "واچھ") چندا

وصولن' اگراہن

واحد: (مذ / عر) اِک' اِکو' اکلا

واثق: یقین' درست' گمان

واد: ازم' کوئی مذہبی' سیاسی یاں ہور کسے قسم دا نظریا جویں سماج واد (سوشلزم) اَت واد وغیرا

وادی: (مذ) اِسٹ (ist) جویں سماج وادی (سوشلسٹ) اَت وادی وغیرا. کسے نظریے دا حمایتی تے پرچارک (2) عادت (مث) پہاڑاں وچکارلی ہری بھری تھاں

وادی مقدس: وادی ایمن جتھے حضرت موسیٰ گئے سن

وادھا: اضافا' زیادتی' ودھ کرن دی حالت' بچ بچا' ودھیا ہویا' رہندا

وادھو: فالتو' لوڑ توں ودھ

وادھو وادھی: ودھ توں ودھ' روز ودھدی

وادھے: ودھ' ودھدے

واڈھاں: وڈھ توں' کٹ وڈھ' کشت و خون

وار: کھیتر' میدان (2) پوڑی' جنگی نظم جس وچ بہادراں دی بہادری دے جس لکھے جاندے سن (3) دن (4) واری (5) وارن توں امر تے حاصل مصدر' قربان کر (6) ہلا' مار

—وار بچھن: کم دا مُدھ رکھن توں پہلاں مبارک دن لبھن (کم کرن دی کاہلی ہووے تاں کسے نوں وار بچھن دا چیتا نہیں ہوندا/وا)

—وار سٹاں: قربان کر دیواں

—وار کرن: قربان کرن' ہلا کرن

وارا: بیلا' واری

وارتا: آپ بیتی' ہڈ ورتی' کہانی

وارث: جماندرو ورثا حاصل کرن والا

وارثی: وارث' حقدار

وارد: آون والا' ہوون والا' ورتی' واپری

واردات: (مث) ہو گئی' ہو گیا کم' کوئی واقعا یاں وقوعا' کوئی جرم یاں کارا

واروداتی/وارواتیا: (مذ) واردات کرن والا
وارن: (ک) قربان کرن، صدقے کرن، قربانی کرن، گھول گھماون، نچھاور کرن
وارو: قربان کرو
وارو وارو: واری واری، اِک بعد اِک، اپنی واری نال
واری: وارن توں، قربان کیتی (2) وار توں، کسے کم لئی ملن والا موقعا، نمبر
واری: قربان (2) نمبر، وار
واری: لحاظ، شرم، خاطرداری
وارے: وار، دن، ویلا، ویلے، سمے
وارِیا وے: (تیتھوں) قربان کیتا
واریاں: قربان جاواں
واڑا: وگلن، بھیڈ بکریاں ڈکن دی وگلن، فصل دی سنبھال کرن والی حد بندی
واڑاں: واڑ، وگلن، فصل دی سنبھال کرن لئی کسے قسم دی حد بندی
واڑی: واڑ، واڑا، خربوزے یاں ہدوانے دا کھیت
واس: واہ، وس
واس: واسا، وستی، رہائش، رہن تھاں، ڈیرا
واس: باس، خشبو
واسا: رہائش، وسوں، واس، رہن، وسن
واسڑا: واسا
واسطہ: تعلق، ربط، رشتا، ناتا، سَنبندھ (2) ویلا، کارن، سبب (3) مجرماں دا ایجنٹ، بھیتی، رازداں، جرم شریک
وَسِعَ کُرسیہ السموات والارض: اوہدی کرسی وچ سبھے اسمان تے زمین سمائے ہوئے نیں
واشنا: ہوس
واسنگ: کالا سپ
واسنگ ناگ: بہت وڈا سپ، اژدہا
واسو: وِشنو، نارائن
واسہ: ویکھو "واس" تے "واسا"
واسی: وسن والا، باشندا، وسنیک
واسے: واسطے، لئی، خاطر
واشنا: خشبو
واصل: ملن والا، جدا میل ہو گیا ہووے، وصل والا
واعدا: وعدا، پچا، معیت، دھروں لکھی، موت دا سدّا
وافر: کافی، ودھ، بہت
واقدی: ابو عبد اللہ محمد بن عمر، اِک اُگھے عرب مورخ جو 21 توں ودھ کتاباں دے لکھاری نیں
واقفہ: جانو، اشنا، جان پچھان والا
واقفی: جان پچھان، اشنائی
واک: بول، فقرا، گل، کلام، حکم
واکن: واکوں، وانگ
واکوں: وانگ
واگ: لگام، گھوڑے دی رسی جس نال اوہدا رُخ موڑدے نیں
—واگ موڑن: سفر تے جاون توں روکن یاں رَکن، رَبے توں مناون
—واگ ولائی: واگ موڑی، واپسی دا ارادا کیتا
—واگ ولائے: واگ موڑے، واپس آوے
واگا: واگ
واگاں: واگ دی جمع
واگی: نقلی (2) وگ چارن والا
وال: شیشے یاں بھانڈے دی تریڑ (2) اُلٹ (3) جسم دے کسے حصے اُتے اُگے لمے لمے کالے ریشے (4) بطور چھیڑ جو والا دے منے ریندا اے جویں کہ بکروال، مینوال
—وال شگافی: وال دی کھل لاہن، باریک چنی توں کم لین، مُوشگافی
—وال وال تے خار: وال دے کنڈے، عاشق دے وال جو کنڈیاں وانگوں کھلوتے ہوون

والا: کن دا مُرکی ورگا زیور' کانٹا (2) اہل' مالک

والاشان: شان والا

والاں دھارا: والاں دی لکیر

والتین: (وت-تی-ن) انجیر دی سونہہ (قرآن)

وَالحمدُللہ: تے سفتاں رب لئی نیں

والڑی: والی' دی (2) کن دی والی

والڑے: والے' دے (2) وال (3) کن دے والے

والزیتون: (وز-زے-توُن) زیتون دی سونہہ (قرآن)

والشمس: (وش-شم-س) سورج دی سونہہ

والصبر: تے صبر

والقلم: قلم دی سونہہ

واللیل: رات دی سونہہ

والوں: وال توں' ذرا برابر

والوں نکی تے کھنیوں ترکھی: وال توں پتلی تے تلوار توں تیز (پل صراط)

واللہ اعلم: تے رب ای سبھ توں وڈا جانو اے

والنزعت غرق: قسم اے ڈبدیاں نوں گھسیٹ کے لے آون والیاں دی (قرآن)

والی: مالک' سرپرست' حمایتی (2) کن دا چھلا یاں کانٹا (3) ریت (خف) (4) رت

والے: کناں دے کانٹے' چھلے (2) مالک' حمایتی' رکھن والا (3) وال (عم)

والیاں: والی دی جمع' کناں دے زیور' کانٹے

والیں: پچھا (کرن) اُلٹاون

وام: اوتھے' اگلا جہان (ملما)

وان: طرز' سرِ لے

وانج: محروم رکھ ("وانجن" توں)

وانجیا: محروم' ہتھل

وانڈ: فرصت' ویلہ' موقعا' فراغت

وانڈا: ویلھا' فارغ' کلا

وانڈک: ویلہ' فرصت

وانڈے: کلے (نوں) (الا) ویلھے' خالی' محروم' فارغ

وانڈھ: اوپری تھاں اُتے جاون' پردیسا بنن

وانڈھا: وانڈھے گیا ہویا' اوپری تھاں اُتے گیا ہویا

وانڈھڑی: پردیسن

وانڈھی: مسافر' سلوک دی منزل دے مسافر' بے سہارا' سمان (جمع: وانڈھیاں)

وانس: بانس

وانگ: وانگوں' طرحاں' ہار' وانگن' ورگا

وانگن: (ک) اُتانہہ چکن' پہیے نوں چک کے تیل وغیرا دیون یاں درست کرن

وانگن: وانگوں' طرحاں' ہار (عم)

وانگے: وانگوں' طرحاں' ہار (خف)

وانگیں: وانگوں' طرحاں' ہار (نوشہ)

وانن: (ک) وہاون' بیتن' واپرن

وان: منج دی وٹی رسی جو منجیاں بنن دے کم آوندی اے (2) گیت' گاون (خف)

وانا: ڈول جس وچ بہہ کے حضرت یوسفؑ کھوہ وچوں نکلے سن' ڈول

وانا: بانا' لباس' ویس' بھیس (2) شرط' بازی

وانہہ: واہی' اُجاڑ' بن

واہ: وس' طاقت' زور' جتن' محنت (2) بانا' نہر دا وگاہ' رستا' راہ (مراد دنیا) (3) واہن توں امر تے حاصل مصدر (4) چلا کے' وار کر کے (واہ چھریاں /غ)

واہ چلن: زور چلن' منی جاون

واہ سبھ ویہن گے: ندیاں چلدیاں رہن گیاں (ویلا بیتدا رہوے گا (وا)

واہاں: واہ دی جمع' کوششاں' جتن' واہ (چلن)، زور' چلاواں (تلوار وغیرا)

واہب: (ع) احساس بخشن والا

واہتے: واسطے

واہدا: (غ ا) ویکھو "وادھا"
واہرؔ: پچھا کرن لئی گھلیا گیا دستا' امدادی دستا' چور پھڑن لئی لوکاں دا دستا' مدد' ساتھ' (جمع: واہراں)
واہرن: (ک) شموت وچ آون' مُشکنا
واہروؔ: ساتھ دیون والا' حملا روکن والا' واہری
واہڑا: نکا دریا' نالا' کھال
واہل: ہریاول' سبزا (لا)
—واہل بھنن: دریا ترن لئی چھتیاں لیرڑے سر اُتے بنھنا
واہن: ویہن' وگدا نالا' نہر
واہندی: ویہندی
واہندے: وگدے' جاندے' چلدے
واہن: فاحشا عورت (2) سواری دا جنور (3) ہل چلائی زمین جتھے ہور ہل چلاون سوکھا ہوندا اے' کھیت' میدان
واہن/واہون: (ک) چلاون' ٹورن' واہیا جاون (قلم/ہل) بجائی لئی ہل چلاون
واہنا: ننگا (پیروں)
واہوواہی/واہی: پورے زور نال' پوری سکت نال
واہی: چلائی (2) سہارا' ٹیک' آسرا (3) وجائی (مُرلی) (4) کسان
واہیے: واہن توں' چلائے (تلوار' ہل' قلم)
واہیاں: واہی' کاشتکاری' ہل جوتن
واہیں: واہ' نجات دی راہ' کوشش' ٹھکانا' راہ' تھاں' مقام
واء: ہوا' باد
واء مراد: مُراد دی ہوا
واء ورولا: ہوا دا گول چکر' گھمن گھیری
واوَ: واء' ہوا' بادی' ڈِھڈ وچ ہوا بھرے رہن
وائی: ہوا' ہوا دے گھوڑے چڑھن
وائی سوئی: ہوا دی جمی' تیز رفتار
وائے: افسوسیا بول' کسے نوں دُکھ وچ ویکھ کے آکھیا جاون والا ہمدردی دا بول
وائیاں: واء' اُڈدی خبر' افواہ
وائیکے: وَڑکا' واء نکلن دی اواز
وبا(ع): بیماری' چھوت دا روگ
وبال: مصیبت' بھار' عذاب
– وبال آلودہ: وبال وچ پھسیا' مصیبت ماریا
وبھڑن: (ک) وگڑن' ناراض ہوون' وگاڑ پون
وپار: کاروبار' محنت' ڈیوٹی
وپن: (ک) لگ جاون' خرچ ہو جاون
وپھل: حدوں ودھی ریجھ
وپھلاون: (ک) کھولھن' کھلار کے رکھن' پڑھن لئی کتاب نوں کھولھن
وپھن: (ک) چھلن' ا بھلن' بے معنی گلاں کرن
وَت: ہور' ودھ' فیر' مُڑ (2) ہو' مُڑ (وتن توں) (3) وتر' گل (4) پھرن' بھٹکن
وتاں: پھراں
وتاون: صدقے کرن
وتاؤں: بتوں' بینگن' بھٹا
وتدے: جاندے' جاون
وَترَ: گل' وِلے' گلا کرن
وِترَ: طاق (مُراد رب دی ذات) عشا دی نماز دیاں 3 خاص رکعتاں' ترچھی لکیر
وترن: (ک) گلا ہوون' پر سیجن' جلسیجن' گلا کرن' وتر لاون
وتعز من تشاء: تے (رب) جنوں چاہوے عزت دیوے
وتن: (ک) جاون' ٹرن' پھرن' ونجن' جُلن
وتی: وتن توں' گئی' ٹری
وتے: جاوے' ودے
وتیں: جاویں
وتین: ویکھو "والتین" تین = انجیر
وَتھ: وست' شے' چیز
وِتھ: دُوری' فاصلا

وتھری: وچھی
وتھرے: وچھے (لڑا/چڑ) (وَدھ وتھریاں)
وتھڑاں: وتھ' وست' شے' چیز
وتھوں: وتھاں' دوریاں' فاصلے
وتھے: وتھ' فاصلا
تھیتھا: وتھ' دوری
وٹ: وٹن توں' کما' حاصل کر' کھٹ (2) ول دے' موڑ (3) راہ' واٹ (4) حبس' گرمی' تاؤ' ھُس (5) وٹا' بدلائی
وٹ ڈولا: ڈولا وٹن' لڑائی لئی تیار ہوون
وٹ ہستی: ہستی کما (بدل)' بہتر ہستی حاصل کر
وٹا: بدلا' پرتاوا' (2) عیب' بدنامی (3) پتھر
وٹاسٹا: لین دین' اولا بدلا' بدلے دا رشتا
وٹالیوں: بٹالا شہر توں
وٹانا: بدلاون' تبدیل کرن
وٹاویں: وٹے وچ' بدلے وچ
وٹائی: بدلائی' تبدیل کیتی' ونڈائی' ادھو ادھ یاں ایہو جیہے کسے حساب نال زمین کاشت اُتے دِتے جاون دا اصول
وٹایا: تبدیل کیتا' بدلیا
وٹن: (ک) رُسن' رُٹھن' غصے ہوون' ناراض ہوون' ضد کرن' نہ کرن' ناراضگی کارن وکھرے ہو بیٹھن' ول ورتن نہ کرن
وٹڑی: کانٹا' کن دا زیور
وٹڑے: وٹے' پتھر
وٹن: بدلن
وٹن: (ک) چاڑھن' ول دیون' موڑن (2) ناراض ہوون (3) خراب ہوون (دُدھ وغیرا) (4) کُل وصولن' کھٹن' کماون
وٹنا: اُبٹن' ہلدی تے ہور چیزاں رلا کے بنایا ہویا ملغوبا جو رنگ نکھارن لئی ورتیندا اے
وٹورن: بٹورن' اکٹھن
وٹوں: وٹے توں' پتھر توں

وٹی: تبدیل ہوئی (2) دو سیر دا وٹا
وٹی بیٹھی ایں: محبوب بنا ناراض تے گم سُم بیٹھی ایں (وا)
وٹے: وٹائے' وٹیا جاوے' خراب ہووے (دُدھ وغیرا)
وٹے: ڈھیلے' ڈلے
وٹیاں: وٹ' نکا راہ
وٹیساں: وٹاواں گا/گی' بدلاواں گا/گی
وٹیل: کنڈیالے' کنڈیاں والے
وٹھ: بُھر
وُٹھ: ورھیا
- وُٹھ اتے: ورھن لئی تیار
وٹھا: ورھیا' ورسیا
وٹھڑی: وٹھی' وسی' سیراب ہوئی' بارش وسی
وٹھڑے: (مینہ) وسے' ورھی' ورھے
وٹھن: پھڑن' پکڑن' نپن
وُٹھن: ورھن
وٹھونہے: ٹھونہے' بچھو
وٹھونہیں: (ع ا) ویکھو "وٹھونہے"
وٹھوہاں: ٹھوہنا' بچھو
وٹھی: قابو وچ (آوندی) ورسی' ورھی' ورتی
وٹھیاں: ورھیاں
وٹھیل: وٹیل' کنڈیالے' کنڈلاں والے
وثوق: پک' مضبوطی' بھروسا
وج: وجن توں امر تے حاصل مصدر
وج: بجلی (د مودر)
وج وجا: کھلے عام' گج وج کے
وجائی ٹھوک: ٹھوک وجاون' چنگی طرحاں پرکھن
وجائی وجدی: وجایاں وجدی اے' نچایاں نچدی اے
وجد: حاصل کرن دی حالت' حال' سرور' مستی
وجدان: چھیویں حس' اندرلی اکھ' پنجاں حواساں توں وکھرا گن جو کسے گل بارے دسے

وجس: اوہنوں وچے

وجنتہ الکافر: تے کافر لئی جنت (دنیا مومن لئی بندی خانا تے کافر لئی جنت اے)

وجن: (ک) کھڑکن، جھنکن، لگن، ٹکراون

وجوب: (ع) واجب ہوون، لازمی ہوون

وجود: جسم، پنڈا، سریر، ہوند

وجوگ: جدائی، فراق، وچھوڑا، ہجر

وجوہ یومئذ: اوس دن اوہناں دے چہرے (کالے ہوون گے)

وجہ: چہرا، شکل (2) کارن، سبب

وجی: نازل ہوئی، بلا آئی

وجی بمب: کوچ نگارا

وجھ: وجھے جاون، وجھیا ہوون

وجھاپ: وجھاپ، وین، روون، کرلاون، کسے گل دا دکھ، احساس محرومی

وجھاپن: روون، وین کرن، کرلاون

وجھاں: سڑ جاندا، بل جاندا

وجھن: (ک) وجھیا جاون، چھدن، ہنن، گالھ منڈا کرن

وچ بھانبڑ باغ: بھانبڑ وچ باغ، حضرت ابراہیم دے واقعے ول اشارا اے جدوں اگ، باغ بن گئی سی

وچ خوابے: سفنے وچ

وچ قہرو: قہر دے نال، غصے نال

وچ ویریں: ویراں وچ، مخالف ہوندیاں

وچار: خیال، تدبیر، سوچ

وچار پیتا: بدنامی دا چرچا ہون، لوکاں دا کسے نوں منڈا سمجھن

وچارا/وچارہ: جہدا کوئی واہ نہ چلے، بے چارا

وچارن: (ک) سوچن، سمجھن، دھیان دیون، توجا کرن، گوہ کرن، کسے دے اخلاق بارے بدگمانی کرن، برا سمجھن، سوچن

وچاریے: سوچیے، (وچارن توں) (2) نی وچاری

وچالے: وچ، وچکار (2) وچولے

وچایا: پڑھایا

وچدا: وچلا، وچکارلا

وچدوں: وچوں دی، وچکاروں

وچڑن: (ک) وگڑن

وچکار: درمیان، وچ

وچلن: (ک) مچلن، مچلن، وٹن، وگڑن

وچوکی: وچلی

وچولا: وچکار آون والا، گل کراون والا، دلا، قاصد (مشن: وچولن، وچولی)

وچہ: (غلط املاء) وچ

وچھیڑا: (وچ-ں-وا) وچھڑا

وچھا: گاں دا جوان ہوندا نر

وچھالے: وچھائے

وچھاونے: وچھائی ہوئی شے، وچھونے

وچھڑن: (ک) اڈ ہوون، وچھوڑا کرن، جدا ہوون، پرانہ ٹر جاون

وچھنا: وچھڑیا (و.ن: وچھنے، وچھنیاں)

وچھن: (ک) وچھ جاون، کھل جاون، پسرن، کشادہ کرن

وچھوڑ: جدا کر کے (وچھوڑن توں)

وچھوڑا: جدائی، ہجر، دوری

وچھیرا: وچھا

وحدہٗ لا شریک: وحدہٗ لا شریک، اوہ (رب) کلا اے، اوہدا کوئی بھائیوال نہیں

وحشت: خوف، ڈر، (خاص کر اکلاپے دا)

وحشی: جانگلی، اجڈ، انسانی صفتاں توں دور

وحی: غیبی اشارا، رب دا سنیہا

وخت: وکھت، مشکل

ودان: وڈا ہتھوڑا (جمع وداناں/ ہلما)

ودوا: چلاک، ذہین، عالم، داناء

ودع: ودعیا، رخصت

وده: برہا، وچھوڑا

ودی: (مث) مرد دے لنگ وچوں نکلن والا لیسلا پانی جو منی توں اڈ ہوندا اے

ودیا: (مث) تعلیم

ودیع: ودعیا، الوداع، رخصت

ودھ: زیادہ، فالتو، جسم دا کوئی ودھیا ہویا غدود

وَدھ: طریقہ، ڈھنگ، جاچ، ودھن توں امر

ودھا: ودھیا، ہویا

ودھان: ظلم، زیادتی، معاملا ودھ جاون

ودھائی: ودھ ہڑ کرن دی وڈی مدھانی جس نال گڑوی ہووے، ودھونی

ودھاون: اک مقدس مذہبی رسم

ودھاء: توسیع، ودھی ہوئی شے
(Extension)

ودھائی: مبارک

ودھایم: ودھا دتی (میں)

ودھداء: بچھڑا

ودھری: چمڑے دی پٹی

ودھن: (ک) حرکت کرن، اگانہ کرن، وڈا ہوون، ودھ جاون، باقی بچن

ودھن: کنباون والی، ڈراونی

ودھونی: "ودھائی" ویکھو

ودھیان: ودھن، زیادا ہوون، اگے ہوون

ودھیرا: ہور ودھ، بہتا ودھ

ودھیرا: ہور ودھ، بہتا زیادا

ودھیساں: ودھاواں گے

ودھیک: ودھ، ودھ کے، وادھو

ودھیکی: وادھو دا، وادھو، زیادتی

وڈ: وڈا ہوون

- وڈ وڈیرے: وڈے، بزرگ، پرانی نسل دے

وڈا: عمر، گن یاں کسے ہور پکھوں ودھ

وڈارن: اڈاون، اڈارن (بف)

وڈائی: بکائی، اوپری، پرائی، اچرج، عجیب

وڈائی: وڈیائی

وڈایا: ودھایا

وڈبھاگی: وڈے بھاگاں والی، خوش نصیب

وڈپنہ: وڈا پن

وڈڑے: وڈے، وڈیرے

وڈکا: وڈیرا، بزرگ

وڈن: (ک) چھوہن، ارنبھن، شروع کرن

وڈورن: (ک) غصے ہوون، مندا بولن، وڈھن چین، بدناں کرن

وڈوہن: وڈورن، بڈورن

وڈہنس: راج ہنس، وڈا ہنس

وڈیاون: (ک) تعریف کرن، مندا آکھن

وڈیرن: (ک) تعریف کرن، وڈیاون

وڈھ: وڈھن توں امر تے حاصل مصدر

وڈھن: (ک) کپن، ٹکن، قتل کرن، کٹن، ٹوٹے کرن

وڈھون: (ک) وڈھن چین، گرم ہو کے بولن، غصے ہوون، گالھ مندا بولن

وڈھی: رشوت، (2) وڈھ دتی

- وڈھی کھین: رشوت لینڈے (وا)

ورنہ: ساتھی، خاوند، لاڑا، برابر دا جوڑ

- ور دیون: فائدہ دیون، دلی مراد پوری کرن

ورادھے: بے، روپ وٹایا، جے، آئے

وراگ: وچھوڑا، فراق، جدائی

وراگن: تیاگن، وراگی ہوون

وران: اجاڑ، ویران

ورائیں: بنا، بغیر، باجھ، ورا، وکھرا

وربن: (ک) ریکھن، ورجن

ورت: ورتن توں امر تے حاصل مصدر

ورت گیا: بیت گیا

ورتارا: ورتاء، سلوک، انداز، طور طریقہ، لین دین، سبھاء، تعلق، مزاج

ورتاں: وٹاں
ورتب: ورتن دا انداز' چالے' بل ورتن' طور طریقا' دُوجیاں نال ورتارا
ورتن: (ک) استعمال کرن' کم وچ لیاون (2) بل ورتوں' سلوک' ورتارا' لین دین' (3) کھلرن' پسرن' ہوون
ورتوں: استعمال
ورتی: بیتی' طاری ہوئی' کھلری' پسری' استعمال کیتی' سلوک کیتا
– ورتی ہووے: ہوئی ہوئی ہووے' گزری ہووے' بیتی ہووے' واقعا ہویا ہووے
ورتے: بیتے
ورتیاں: ملیاں ہوئیاں' سازباز کرن والیاں
ورتھا: بے کار' بے فائدا' برتھا
ورتھا: کمائی' کتھا
ورج: ورجن توں امر تے حاصل مصدر' روک' ٹھاک' ہٹک' منع کر
ورجن: (ک) ٹھاکن' روکن' منع کرن' ہٹکن' ہوڑن' ڈکن
ورجو: روکو' ٹھاکو ("ورجن" توں)
ورجے: ٹھاکے' ہوڑے' منع کرے
ورجیاں: ٹھاکن نال' ہٹکن نال' ورجن نال
ورجھیا: تاڑ' بجھ
ورچاون: (ک) پرچاون' رجھاون' ولاون
وِرد: دُہرائی' کوئی و ظیفا پڑھن
– ورد کرن: و ظیفا کرن' دُہراون' کوئی عمل پڑھن
وردھ: وروودھ' خلاف' الٹ
وردھا: غُصے والا' مخالف
ورسا: ورسن' بارش
ورساں: ورسے' ورھے
ورسن: (ک) ورھن' برسن' برکھن
ورسو: بھادیں ورھ پوے (لف) وسائے' ورھے

ورسی: زہری مسکان' زہر خند
ورسی کرکے: ہس کے' زہری مُسکان کر کے
ورف: برف
– ورف غباری: ہلکی ہلکی غبار وانگوں ڈِگدی' برف' دھند
ورگ: ڈیل ڈول' ویس' جسامت' طرز
ورگا: وانگوں' مانند
ورل: موری' سوراخ' تریڑ' جدائی' دوری' وِتھ
ورلا: کوئی کوئی' ٹاواں ٹاواں' شاذونادر' کوئی اک
ورلاپ: وین پاون' کُرلاون
ورلی: ورلا توں' مونث' کوئی کوئی
ورلے: کوئی کوئی' شاذو نادر
ورم: دُکھ (غم) (2) سوج
ورمی: ورم' دکھ' غم' غمگین
ورن: ور' ساتھ (2) رنگ' ذات
ورنن: (ک) بیان کرن
ورن: (ک) پرناون' ویاہون' ویاہ ہون
ورن: (ک) پرچایا جاون' ولایا جاون
وروودھ: خلاف' مخالفت وچ' دشمنی
ورولا: جھکھڑ' ہوا دا چکر
ورہ: (ع.ا) ورھا
وری: ویاہی' پرنیجی
وری: اوہ زیور تے کپڑے جو لاڑھے ولوں ووہٹی نُوں دِتے جاندے نیں
وری چڑھانا: کھیڈ دی واری چڑھاون' کسے دے سر مُڑ احسان چڑھاون
وری سوئی: ویاہ اُتے ووہٹی نُوں ملن والا ساماں
وریام: بہادر' گبھرو جوان
ورید: رگ' شہ رگ
وریساں: ایس عمروچ
ورھا: سال' 365 دن دا سما
ورھاوے اکھیں: اکھاں ورھاوے یعنی رووے
ورھن: (ک) اُتوں تھلے ڈگن' برسن' ورسن

ورمی‌نسروی
ورمی کھتین: رسی نال مُنھ کے زمین وچوں (وا)
ورھے: سال (2) ورسے' وسے' برسے (3) ویاہ لیاوے
ورھے: ویاہ لیاویے
وڑ: وڑن توں امر تے حاصل مصدر
وڑایا: داخل کیتا' واڑیا
وڑائچ: جٹاں دی اک ذات
وڑپہ: جہلم گجرات وچکار اک پہاڑی دا ناں (ج)
وڑن: (ک) داخل ہوون' اندر جاون' دخول
وڑے: داخل ہوئے
وَڑے: وڑا دے جمع' وڑی وڑی' بھلے (دہی وَڑے)
وڑیا: داخل ہویا' اندر گیا
وڑیوے: داخل ہوئے' وڑے
وڑھی: پیش آئی
وڑھی: وگی
وزیر: (مذ/ع) بادشاہ دا نائب' صلاح کار
وَس: اختیار' اعتبار' بھروسا
وس: وسن توں امر تے حاصل مصدر
وس رس: ویاہتا جیون دا سواد (2) اپنے وس کرن دا چاہ
وس واس: رہائش' میل
وس وسیبہ: وسن' رہن
وِس: زہر' وِش
وسار: ہلدی' ہردل
وسار: ترکش (پیلو)
وسار: بھلا (وسارن توں امر تے حاصل مصدر)
وسارا: بھلایا (کیتم یار وسارا: یار نے بھلا چھڈیا/ خف)
وسارن: (ک) بھلاون' دل توں لاہ دیون
وساری: ہلدی' وسار
وساری: بھلائی
وساریں: بھلاویں
وساریو: بھلا دتا' وسار دتا
وساریوس: اوہنے بھلا دتا
وساریوئی: بھلا دتا ای
وساسی: وساوے کا
وساکھ: بکری ورھے دا دوجا مہینا جو 15 اپریل توں شروع ہوندا اے
وساکھی: وساکھ دا (مم) (2) وساکھ مہینے وچ کنک دی واڈھی اتے منایا جاون والا پنجابیاں دا قومی تہوار
وساہ: یقین' اعتبار' بھروسا' اعتماد
وساہی: اعتباری' وساہ دا (بے وساہی: فریب' دھوکھا)
وسب: چالے' کرتوت' سبھا' طور' طریقا
وست: شے' مال' اسباب' سامان' اثاثا' مواد' چیز' جنس' سوغات
وستو: وست' شے (ہف)
وستوں: وست' شے' تحفا' سوغات' مواد
وستون پہاڑ: کوہ بے ستون' اوہ پہاڑ جنوں کٹ کے فرہاد نے نہر وگائی سی
وستی: ابادی' گراں' رونق' پنڈ
وستے: وست' شے' رونق' مال (مم)
وسدی: دل دیندی' دل مائل کردی' ڈلھدی
وسر: وسرن توں امر تے حاصل مصدر' بھل
وسر گئی: بھل گئی
وسراندا: وساندا' ورھاندا (مینڈ/خف)
وسرانے: بھلے
وسرن: (ک) بھلن' اکن' چیتے نہ رہن
وسری: بھلی
وسریا: بھلیا
وسریم: میتوں بھل گیا
وسس: وسے گی' ورھے گی

وسیں: درھیں گی، وسیں گی
وسعت: (مث/فا) کھلار، وشالتا
وَسَقٰھُمْ رَبُّھُمْ: تے رب اوہناں نوں پیاوے گا (لا)
وسکن: (ک) ریجھن، جال ہوون
وسلاں: وسل، گنڈھے (عربی "بصل" توں وگڑیا)
وس لائیم: میں پورا واہ لایا اے
وسم: وسدا اے (میرے)
وسم: وسے
وسن: (ک) نرم ہوون، ڈھلا ہوون، رہن (2) ورھن، برسن
وسن: (ک) وساہ کھاون، اعتبار کرن، بھروسا کرن
وسنیک: (وس-نی-ک) واسی، رہن والا، باشندا
وسواس: وسوسے، شیطانی سوچاں، بے یقینی شک، وہم، ڈر (جمع: وسواساں/ غم)
وسورا: وسوسا، شک، شبہا، دکھ، غم
وسورے: غم، دکھ (جمع)
وسولا: وس والا، زہری
وسوں: وسن، رہائش، آبادی، رہتل، واسا، رہن
وسے: وس (2) وسن توں
وسے: بھلے، بیشک
وسے ناہیں: وساہ نہ کرے
وسیب: رہتل، تہذیب
وسیرا: وسن، رہائش، وسوں، رہن، بسیرا
وسیرا: بھلیا ہویا
وسی: وسدا اے، رہندا اے (ہف)
وسیری: (مذ) کسے تھاں اُتے عارضی ڈیرا کرن والا مسافر
ویساں: وساواں گی، اباد کراں گی
وسیسی: وساوے گا
وسیع: (مذ/فا) کھلا، وشال
وسیلہ: راہ، ذریعا، واسطا (جمع: وسیلے)
وسیلی: (و-س-لی) وسن والی، رہن والا

وسیواں: رہائش، رہن، وس
وسیوں: وسوں، ابادی
وسے: وپاہتا جیون گزاریے (وا)
وش: وس، زہر
وشنو: ویشنو، ہندوواں دا پرورش دا دیوتا
وشوامتر: (وش-وا-مت-ر) اک مہارشی
وصاف: بہت زیادہ تعریف کرن والا
وصال: (مذ/ع) وصل توں، ملاقات، ملاپ، وصل ہوون، رب نال میل (فوتیدگی)
وصالے: وصال، میل (جمع)
وصایا: وصیت دی جمع (وصیت: تاکیدی گل)
وصف: صفت، خوبی، گُن
وصول: حاصل، قیمت، بے باق، جمع، داخل، ملیا ہویا
وصولن: (ک) وصول کرن، لین، اگراہون
وصیل: وصال پاون والا
وضع: انداز، طور، طریقا، روپ
وضو دا قبضہ: (ڈھلا ہویا وضو دا قبضہ) وضو گھڑی مُڑی ٹُٹ جاندا اے)
وطن: دیس، اوہ تھاں جتھے واسا ہووے
وطنی: ہم وطن، اپنے دیس دے
وطی: (ع) جماع
وعد وعید: وعدے وعید، عذاب دے دعوے، دھمکی
وعظی: وعظ کرن والا
وفا: کیتی گل نبھاون، قول پورا کرن
وفائی: وفا کرن والے، وفادار
وَفِی اَنۡفُسِکُمۡ: تے اوہ (رب) تہاڈے نفساں وچ موجود اے (خف)
وَفِی انفسکم (اَفَلَا تبصرون): تے اوہ تہاڈے نفساں وچ اے، کیہ تسیں نہیں ویکھ سکدے
وقار: (مذ/ع) عزت، غیرت، رعب

وقت: ویلا' سما (2) بُرا ویلا' مصیبت (وا)
- وقت ضعیف ظہیری: بڈھاپے تے کمزور سے
- وقت گزار: ویلا گزار کے' ویلا بیتن مگروں
وقتی: عارضی' تھوڑی دیر دا
وقر: عزت' وقار
وقفہ: رکن' کوئی شے کسے نوں دے دیون تاں جے لوک فائدا اٹھاندے رہن (2) ساکن دے بعد غیر متحرک حرف آون جویں تیار وچ "ر"
وقواق: اِک رُکھ جھدے پتر انسانی سر ورگے ہوندے نیں
وقوف: عقل' سمجھ' سرت
وکار: پاپ' وگاڑ (بف)
وکائی: وکی ہوئی
وکا: وکے ہوئے
وکانیاں: وکی ہوئی آں
وکاوے: وکے' وکدا اے
وکڑ: زمین دا ٹوٹا (2) گنجھلک' گنجھلدار' وچیدا
وکڑے: وکڑ' زمین دا ٹوٹا' رکڑ' پانی وچکار زمین
وکن: (ک) سون سے گاں مجھ دے پڑے بنھن' سون لئی اکا تیار ہوون
وکن: فروخت ہوون' وِکیا جاون
وکیل: (مذ/مر) وکالت کرن والا' کسے دی گل دوجے تائیں دسن والا
وکھ: علیحدا' الگ' جدا
وکھ: زہر (ناگ)
وکھال: وکھا
وکھالا: وکھاوا' اظہار' مظاہرا
وکھالی: وکھاوا' ظاہر ہوون' اظہار' جھلک' تجلی
وکھاہاں: اسیں ویکھیے
وکھت: پواڑا' پنگا' مشکل' مصیبت
- وکھت پا دیون: مشکل پا دیون' پواڑا پنا دیون
وکھرا: علیحدا' جدا' الگ
وکھراون: (ک) وکھرا کرن' علیحدا کرن
وکھرن: (ک) کھلرن' منتشر ہوون
وکھرے: علیحدا
وکھو وکھرے: وکھو وکھ' علیحدا علیحدا
وکھی: (مث) پسلی' جسم دا پاسے والا حصا
وکھے: وچ
وگ: وگن توں امر تے حاصل مصدر' ٹُر چل
وگ: مال ڈنگر دا اجڑ
وگاتنگ: مسلسل' لگاتار' واہو داہی
وگار: بنا مزدوری دتے کم' مفت دی مزدوری (وگار لین' کٹن)
وگاڑ: خرابی' (2) ناراضگی' دشمنی
وگاون: چلاون (چاقو چھری) ڈوھن (پانی یاں ہور کوئی ترل)
وگاوے: چلاوے
وگاہون: (ک) سٹن' ہتھ نال شے نوں دور سٹن
وگاہوے: سٹے
وگاع: وار کر' چلا (2) پانی ڈولھ
وگائی: چلائی (چھری' تلوار)
وگتا: (و-گت-تا) بیتیا' گزریا' گوایا' لُٹیا
وگترا: وگتا' گواچیا' لُٹیا' ہتھوں نکلیا
وگتی: ویکھو "وگتا" (و-ر وگتیاں)
وگچن: (و-گچ-چن/ک) وگڑن' خراب ہوون' وگوچا آون
وگدا: چلدا' چوندا' ڈگدا' وہندا (پانی)
وگڑن: (ک) خراب ہوون' وگاڑ پین' ناراضگی ہوون
وگی: وگے گا/گی' چلے گا/گی
وگلن: (ک) ولن' گھیرن' کن' روکن' تھاں گھیرن یاں ولن
وگن: (ک) حرکت کرن' ٹرن' جاون' چلن' جلن'

نسن، جاری ہوون (ہوا پانی وغیرا)
وگو: جاؤ (عم)
وگو جانا: ضائع ہو جاون، گواچن، کمن
وگوچا: وگ گئی شے، ہتھوں نکل گئی شے، گھاٹ، نقصان، کسارا
وگوچڑا: وگوچا، نکا وگوچا
وگونا: نقصان ہوون، مذمت کرن، ننددن، تباہ کرن، گواون، بدناں کرن (ہور ویکھو وگوون)
وگوون: (ک) وگاڑن، گواون، برباد ہوون
وگی: چلی، اتری، قسمت دی لکھی، پوری ہوئی
وگیاں: گئیاں، ٹریاں
وگیندا: وگدا، وہندا
وگیندی: وگدی، وہندی
وگھرن: (ک) بدلاں دا لانبھے ہوون، نمبل ہوون، کھلرن (بدل)
وگھریا: صاف ہویا (بدل)
وگھریاں: کھلریاں (بدلیاں/تخف)
ول: وٹ، چٹ، کپڑے وچ پٹیاں سلوٹاں (2) ویل سارے نال اگن والا بوٹا(3) صحت، ٹھیک بیاری توں تندرست (4) چکر، خم، پیچ، کنڈا (5) پیچ، ڈھنگ، طریقا (6) فیر، مڑ، بعدوں (7) پاسے، نوں، طرف (8) مڑ کے، پرت کے، ولے نوں
ول چھل: فریب، دھوکھا، مکاری
ول ول: گھڑی مڑی، وار وار
ول وس وسا: چنگا واسا، خش وسن
ول ول پیا: ولکن لگ پیا
ولا: ول، پردا، راز داری (2) بہانا، ٹالا، لارا (3) چکر، فریب، دوروں چکر کٹ کے راہ (4) مڑ، دوبارا
ولاہن: (ک) ورلاپ کرن، ورلاپن، ڈلکن، رون
ولاڑ: ایویں، اجائیں، بے فائدا، بیت، گزر
ولاسن: (ک) چٹن، چمن، مزے اڈاون، عیش کرن

ولاں: ول، پاسے (2) ویلاں
ولاں چھلاں: ول چھل، فریب، مکر
ولاں: ولوں، ول
ولاوڑا: چکر، ولا، تسلی، جھوٹھی تسلی، چکر بازی (و۔ ولاوڑے)
ولاون: (ک) پرتاون، موڑن، ولن، دھوکھا دیون، بھراون، اصل کم توں توجا پرے کرن، ولان، پرچان، محبت دا یقین دواون
ولاہو لوہا: تلواراں لوو (دمودر)
ولاؤ: گھر لیاؤ، بہلاؤ
ولائی: موڑی، پرتائی (2) ٹال دتا، چکر دے دتا
ولائیاں: موڑیاں
ولایا: موڑیا، واپس کیتا، پرچایا، گھیرا/ولگن پائی
ولایت: دیس، دیس دے لوک، سرکار، ملک، حکومت، بادشاہت، بدیس، غیر ملک، سمندر پار، برطانیا (2) ولی ہوون دا درجا
ولا یقوم قیامۃ: اتے نہیں قائم ہووے گی قیامت
ولٹوہی: چل دی بنی دُدھ دی گڑوی
ولدا: واپسی، مڑن (2) جواب
ولدی: جوابی
ولدی: مڑدی، پرتدی
ولساں: مڑاں گی، پرتاں گی
ولقد کرمنا: تے اساں عزت دتی
ولقد کرمنا بنی آدم: تے اساں بنی آدمؑ نوں عزت دتی (قرآن شریف)
ولکن: (ک) ڈسکن، رون
ولکوون: (ک) گوون، گھن (آٹا، مٹی)
ولگن: (مث) چار دیواری، احاطا
ولی: جھلی، بے وقوف، کملی (جھل ولی) (جمع: ولیاں)
ولن: (ک) ول پاون، گھیرن، گھیرا پاون، گھیرے وچ لین، احاطا کرن (2) پرتن، واپس آون
ولوڑن: (ک) رڑکن، بلوون

ولول: ولولا' جوش' جذبا (2) وَل وَل' مُڑ مڑ' فیر' گھڑی مُڑی
ولوندھرو: بلی دا بچا' ودھے ہوئے نہوں
ولونّدھرن: (ک) نوچن' تباہ کرن' پنجے مارن' نہوندراں مارنا
وَلوول: پیچ' کنّھاں' کنڈل
ولھو: ڈار' اَجڑ' وگ' ٹولی
ولی: رب دا جتر' عارف' ولایت دے درجے نُوں اپڑیا ہویا
—ولی اللہ پھراونے وا: جنّے فقیراں ورگا لباس پایا ہویا اے
—ولی اللہ دے: رب دے ولی
ولیا: (ولے۔آ) گھیرے لیا' قابو کیتا' مُڑیا' پرتیا' پلٹیا
ولیں: ولوں' طرفوں
ولیہاں: (ولی۔ہاں) ولیاں' پیراں' ولیاں دا
وَلھ: ویل
ولھ: نمی' وَتر' گل
ولھاوندے: ونڈدے
ولھاون: (ک) ونڈن' تقسیم کرن
ولھاوے: ونڈے' تقسیم کرے
ولیٹ: ولھیٹ
ولھیٹ گیا: ولھیٹیا گیا' تہ بہ تہ ہو گیا
ولھن: (ک) سلھن' گلا ہوون' بھجن
ولھیٹن: (ک) لپیٹن' ولن' کٹھا کرن
ولھیندا: چکر کھاندا' پیچ و تاب کھاندا
وَمن کثر کثیر: تے کثیر (خرچنہار) لئی کثیر (رزق)
وَمن یعمل سوء یجز بہ: تے جو برائی کرے گا اوہدا بدلا پاوے گا
ون: ورن' برن' شکل' رنگ' قسم' ذات' ڈھنگ' نمونا' انداز' روپ' شکل صورت سبھاء' طور' انگوں

ون ون: رنگا رنگ (ہور ویکھو "ون")
ون: بن' بنا' بغیر
—ون کتے: بنا کتے
ونا سری: درخت گڑھ چھاواں
ونا: بنا' دولھا' لاڑھا
ون ونال: قسما قسم
ونارن: (ک) چھٹن' چون کرن
ونج: جا' جا کے
—ونج کر: جا کے
—ونج کراہاں: جا کے
ونجاون: (ک) گواون' خراب کرن' ضائع کرن
ونجایا: ضائع کیتا' گوایا
ونجایم: میرا گوا دتا' ونجا دتا
ونجایم چس: میرا چس (سواد) گوا دتا
ونجن: (ک) جاون' چلن
ونجندے: ونجن دے' جاون دے
ونجو: جاؤ
ونجوئیں: ونجا کے
ونجہ: (غ۔ا) ونج' جا
ونجیں: جاویں' ہوویں
ونجیندی: ونجاندی' گواندی
ونجوتا: جاون' گواچن' ونجن
ونجھ: چپّو' کشتی چلاون والے سند (2) وانس
ونجھ: ونج' جا
ونجھل: مرزے دے پیو دا ناں
ونجھلی: وانسری' وانس دا موریاں والا ساز جو سُوڑ تے انگلاں نال وجاندے نیں
—ونجھلی واہن: وانسری وجاون
ونجھن: (غ۔ا) ونجن
وندالن: (ک) راضی کرن' ولاون
وندالنا: من پرچاوا
وندلاون: (ک) ورلاون' پرچاون
وندنا: جنگل جھاڑیاں صاف کر کے مکان پاں

کاشت لئی بنائی تھاں۔ ایسی وڈکن جو باقی علاقے توں وکھری کیتی جاوے

ونڈ: ونڈ توں امر تے حاصل مصدر، تقسیم، حصّا، بھاگ، قسمت، ویتر

ونڈا: مجھ گاں نوں پاون والے دانے (2) ونڈن توں، تقسیم

ونڈن: (ک) تقسیم کرن، ونڈ کرن، ٹوٹے کرن، حصے کرن، دیون

ونڈویڑی: کپاہ

ونڈی: تقسیم

ونڈے: ونڈ وچ، قسمت وچ، نصیب وچ

ونگ: چوڑی

ونگ: ٹیڈھ، ٹیڈھا پن، ڈنگ

ونگار: چیلنج (2) کسے کم وچ ہتھ ونڈاون لئی آکھن

—ونگار کے: چیلنج کر کے

ونگارن: (ک) للکرن، للکارن، مدد لئی پکارن، چیلنج کرن، بلاون، پکارن، سد مارن

ونگاں: چوڑیاں

ونگڑیاں: ونگاں، چوڑیاں

ونگن: (ک) جھمن، جکڑن، توڑن

ونگے: ڈنگے، ٹیڈھے

ونی: ورگا، بھاہ ماردا (رنگ) (کنک ونی)

ونے: جیہے، ورگے، رنگے

ون: رنگ، ونگی، قسم، انداز، روپ، شکل، سبھاء، طور، ورن، قسم، نمونا

ون: رکھ، درخت (2) اک خاص قسم دا رکھ جس نال پیلو دا پھل لگدا اے (3) جنگل (ایف)

—ون کنڈا: جنگل دا کنڈا (ایف)

—ون لتھا: جنگل وچ ڈیرے لائے، بن واس لے لیا

—ون لتھن: قسم توں ڈگ پین، بے وقار ہوون، غیر معیاری ہو جاون

—ون والے: موٹے موٹے رکھ جہناں نوں گھٹ پانی دی لوڑ ہوندی اے

ونا: بن، بنا، بغیر

ونا: اُنا

وناں: جنگلاں، ون دی جمع

ونج: کاروبار

ونجارا: پھیری لا کے سودا ویچن والا، پھرن والا

ونجھن: میں خریدیا، میں ونج کیتا

ونجن: (ک) ونج کرن، وپار کرن

ونیٹیاں: وانس نوے تے کانے دا سامان بناون والیاں عورتاں

ونگی: ون گی، نمونا، قسم

ونن: (ک) اُنن، بنن

ونی: بنی، وولھن

ونیں: ون دے رکھ

وواللہ: لفظ "اللہ" دا وگڑیا روپ (پکل)

وواہون: (ک) ویاہون، پرناون

وواہی: (مث) ویاہی، پرنائی

وودھ: برسات (خف)

ووڈاج: لین دین

ووہٹی: وولھن، سجر ویاہی

ووہٹیاں دے ونج ہوئے: غریب ووہٹیاں نے لوڑیندا سامان خریدیا

وہ: دے، پچھے، ورتے

وہ: واہ، تعجب دسن والا لفظ

وہ: اوہ

وہ آدم: آدم دے جمن توں نوح تک دا ویلا (خف)

وہا: بیت، گزر

—وہا گئے: اینا وقت گزار گئے

وہاب: رب دا اک ناں

وہابی: وہاب یعنی رب دی

وہاج: کاروبار، کھٹی، ونج

وہاجن: (ک) کھٹن، ونج کرن، سیہڑن
وہاجے: مل لوے
وہاجیو: کھٹیا، سیہڑیا، سودا کیتا
وہار: ویکھو "وِہار"
وہانڈرے: بیتے، ورتے، وہے
وہانا: گزر گیا، وگ کے ٹر گیا (وَہِیہ توں)
وہائی: ورتی، گزری، بیتی، ضائع گئی، بُذ ورتی
وہائے: ویکھو "وہانا" (2) سرطہنے
وہاون: (ک) بیتن، گزرن، کنگھن، گزارن
وہاوے: گزارے، بیتے، ورتے
وہاء: گزر (ج) گزارے، لنگھاے
وہائی: بیتی، گزاری، لنگھائی
وہائے: بیتے، گزرے، گزارے، ضائع
—وہائے خنجر: خنجر چلائے، پھیرے
وہائیں: لنگھادیں
وہت: جہلم ندی (لا)
وہتر: ویہتر، جنور، پشو، ڈنگر، مویشی
وہڑھی: ووہٹی
وہر: مہر، مہربانی، واہر، مدد، یاوری (خف)
وہرتے قہر: ویکھو "ویرتے قہر"
وہری: جنسی ملاپ لئی تیار
وہریاں: (غ،ا) ورھیاں، ورسیاں (لا)
وہس: (ک) مسکاون، ہسن
وہلا: چھیتی، جلدی
وہلاں: جنگل
وہم: گمان، بھلیکھے بھری سوچ، اجہی سوچ جو حقیقت اتے نہ ہووے
وہنجن: (غ،ا) ونجن، جاون
وہندا: وگدا، جاندا
وہندی: ویہندی، بیندی
وہن: ویکھو "ویہن"
وہولی: (غ،ا) ووہٹی (مم)
وہولا: رنبا، کھرپا (وہ رنبوہولے)

وَهُوَ مَعَكُمْ: تے اوہ تہاڈے نال اے
وهو معكم اينما كنتم: تے اوہ (رب) تہاڈے نال اے، تسیں جتھے وی ہووو
وہونی: بنا، بغیر، محروم
وہی: وہی کھاتا، رقم حساب دا رجسٹر
وہے: وگے
وہیا: اوتھے ای
وہیاں: وہی دی جمع، کراڑ دے کھاتے
وہیر: ٹولی، قافلا، قطار در قطار ہو کے دوڑن، فوجی ساز سامان، فوجی قافلا، فوجی علاقے کول پرواری گھر، ہم ہما کے، سرکاری نوکر، فوجی
وہیر: چلدا، وگدا، وگدے (2) نکا برساتی نالا
وہیرے: حملے، ہلے (ہجوم دا ہلا)
وہیڑے: مہے، طعنے، طنز
وہیلا: وہیلا
وہیلے: ویہے
وہیں: اوتھے، اگلے جہاں
وہیندا: وگدا، چلدا
وہیوتا: وقت وسر ہوون
ویاج: سود، بیاج
ویار: ملامت، بدگوئی، شکایت، شکوا
ویاون: (ک) جمن، بال جمن
ویاہ: دیہات، پنڈ، خشاب توں دیتھاں جہلم دریا دا ناں (3) شادی
ویاہون: پرناون، ویاہ کرن، شادی کرن، ورن
ویپرواہا: بے پرواہ
ویتا: بیت، گزر
ویترو: ویترن توں امر تے حاصل مصدر، کتر، کٹ
ویترن: (ک) کترن، کٹ وڈھ کرن، قینچی نال کترن
ویتی: بیتی، گزری ہوئی، ورتی
ویتے: بیتے، گزرے

ویٹشنہ: و-ٹشن توں امر تے حاصل مصدر، ڈولہ
ویٹاں: ڈولھاں
و-یٹشن: (ک) ڈولن، کیرن، چھلکن، ڈگن، وگن، ڈھیں
ویٹی: ڈولھی، سٹی، وگی (ویہ وٹے)
ویج: (وی-ج) بیج، بو، اُگا، گڈ
ویچے: (وی-جے) بیجے، اگائے
و بچاگ: وچکار
و بچالے: وچالے، وچ
و یچن: (ک) فروخت کرن
ویخ: (غ ا) ویکھ
وید: (وے-د) ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں جنہاں وچ سبھ توں پرانی "رگ وید" ہے جو پنجاب وچ لکھی گئی
وید: طبیب، ہندی طریقے مطابق علاج کرن والا ہندو معالج
ویدگی: وید دا علم، حکمت
ویدن: پِیڑ، درد، دکھڑا
ویدنا: مرض دی تاریخ، حقیقت حال
ویر: (وے-ر) واری، وار
وَیر: دشمنی، وروھتا
—وَیر ویاہون: دشمنی وچ بدلا لین
—وَیرن: دشمن
—وَیری: دشمن
ویر: بھرا، بھائی، ماں پیو جایا
ویراں راہدن: بھراواں دے نال سوون والی (گالہ)
ویرا: (وے-را) ویلا، وقت (ش)
ویرارادھ: (ویر-ارادھ) بہادر توں نذرانا دیون (2) راس دھاری
ویرارادھتاں: راس دھاری عورتاں
ویران: ودان، سُنا
ویرانہ: اُجاڑ، بیابان

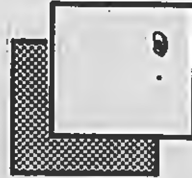
ویرائی: پرانا دشمن، وَیری
وَیرن: ویری، دشمن
ویرن: بھرا، ویر
وَیری: (وے-ری) وار، سے، ویلے، واری
وَیری: دشمن
ویڑھ: بھنور، گھمن گھیری، گرداب
ویڑھا: صحن، گھر دی وکھن دا اندرلا حصا
ویڑھیاں: گھیرا
ویس: بھیس، لباس، پہراوا، پشاوا، فقیری لباس (2) بیس، جوانی دا کھ
ویساتی: بجھی ہوئے (لہ)
ویسارے: وسارے، بھلاوے
ویساں: جاساں، جاواں گا/گی
ویسا: گھیسا، ست، مطمئن
ویسوں: جاواں گے
ویسی: جاوے گا/گی
ویسے: (وے-سے) ویس وچ، لباس وچ
و یلیس: جاوے گی
ویطعمون الطعام علی حبہ مسکینا
والسیرا تے رب دی محبت پاروں مسکیناں، یتیماں تے قیدیاں نوں کھانا کھواندے نیں
ویکاتے: وکاتے
ویکھاں: راہ پہ کے اُڈیکن
و یکھن: (ک) تکھن، تکن، نظر کرن
ویکھنا آیا ای: و یکھن دا حکم ملیا اے
و یکھیا: سکھیا، پند، نصیحت
ویگ: شہوت، مشکیا ہویا ہوون دی حالت
ویگی: غیر
ویل: (وے-ل) اجیہا بوٹا جو اپنیاں نازک ٹاہنیاں پاروں سہارے دا لوڑ وند ہوندا اے نہ ہتا سہارے زمین اُتے لیٹ جاندا اے (2) ویاہ یاں خوشی سمے گاون وجاون والیاں نوں دتی گئی رقم (3) ویلا، موقعا، وقت

ویل: دوزخ دا اِک درجا
ویلاں: (وے-لاں) ویل' قربان' نثار' صدقے
ویلاں: ویل' خشی دے موقع اُتے وار کے دتے گئے روپے پیسے' ولاں
ویلاں: (وی-لاں) وڈیاں لہراں یاں چھلاں
ویلن: (ک) ویلن نال روئی وغیرا گھڑن (2) کپاہ نوں ویلنے وچ دے کے وڑیویں کڈھن (3) پیڑن' رس کڈھن (گنے دا)
ویلنا: کپاہ وچوں رُوں تے وڑیویں وکھراون والی مشین' گنے دا رس کڈھن دی مشین' رُوں ویلن والا سند
ویلنے ویلیاں: ویلنے نال ویلیاں ہوئیاں اِکساہریاں
ویلنیاں: ویلنا دی جمع' ویکھو "ویلنا"
وَیلی: بیبی
ویلے: ویلے سر
ویلہ: فارغ وقت' فراغت
ویلھا: فارغ (2) چھیتی' جلدی' کاہلی
ویلھی: فارغ' خالی' بنا کسے کم دے
ویلھک: فرصت' فراغت (2) جلدی' کاہلہ
ویلھے: فارغ' فرصت نال
ویلھے: ویلے' وقت (نچل)
ویمحتاج: بے مُحتاج (بف)
وینٹی: مذہبی آگوواں تے بزرگاں ورگا احترام
ویندا: جاندا' جاوے
ویندے: جاندے
وینڈا: انگوٹھی' چھاپ' مُندری
وینس: اژدہا
وینستا: چنگیاں چنگیاں چیزاں چُنن
وینہ: بناوٹی چھپر
وینی: جاندی
وَین: غم دا گیت' نوحا' ماتمی بول' موت اُتے روندیاں غم دے فقرے

وَین الیندیاں: منہ بولدیاں' وَین کردیاں
وَینا: جاون
وینی: (وی-نی) گُٹ' بانہ' کلائی (جمع: وینیاں)
ویو جھن: (ک) پھل کے زیادا ہو جاون (پانی وغیرا پاروں)
ویہ: وِس' زہر' جنسی اچھیا دا جوش
ویہ/ویہہ: وگ' وگ کے' چل کے
ویہ سرواہیاں: تلواراں دا چلن
ویہاج: کاروبار' وہاج
ویہاجا: ویہاج' کاروبار
ویہاجن: خریدن' کاروبار کرن
ویہار: سلوک' سبھا' انداز' طور طریقا' کاروباری اتبار
ویہاں: ویہ دی جمع' 20
ویہباں: جسم' جنسی اعضاء
ویہو: آکڑ' ضد' غصا' اڑ' رہاڑ' انکار
ویہر بہنا: باغی ہو کے حکم منن توں نہ کر دیون
ویہر تے قہر: ویہر والے اُتے رب دا قہر پیندا اے
ویہرن: (ک) اڑن' تکران' نہ کرن' آکی ہوون' باغی ہو کے مقابلے اُتے آون' حکم نہ منن
ویہڑا: ویکھو "ویڑھا"
ویہڑن: (ک) ولن' گھیرن' مل مارن
ویہساں: جاساں' ویساں
ویہل: ویلہ
ویہلا: ویکھو "ویلھا"
ویہلک: ویلھک
ویہندا: جاندا
ویہندم مری: مری جاندی آں
ویہندی: وگدی' جاندی
ویہندے: وگدے' جاندے' چلدے
ویہندے ساتھ لوائی: ساتھ چھڈی جا رہے نیں
ویہن: (نا) وگن' وگاء' وہا' دریا دا چلاء

ویہن: (ک) حرکت کرن، ٹرن، جاون، وگن، جاری ہوون (2) لکھیا جاون

ویہنہ: ویہ 20

ہ: پنجابی دی فارسی لپی دا 50واں اکھر گُرمکھی وچ ایہدے تُل دا ہاہا (ਹ) اے۔ اکثر عربی لفظاں دے اخیر اُتے ایہ تانیث دی نشانی اے جویں رشیدہ، عاقلہ وغیرا، پنجابی وچ اصلوں ایہ لفظاں دے انت وچ نہیں آوندا، عام کر کے ایاں زبر ہوندی اے (زبر نوں ادھا الف گنیا جاندا اے) پر عربی فارسی اصول مطابق اخیر اُتے ہ لے آوندے نیں ایہ عادت اینی ودھی اے کہ ٹھیٹھ پنجابی تے ہندی لفظاں دے اخیر اُتے وی الف دی تھاں ہ پا ویندے نیں جویں روپیا پیسا نوں روپیہ پیسہ، کتھا نوں کتھہ تے ٹبا نوں ٹبہ لکھن۔ اصولی طور اُتے ایہ غلط اے۔

ہا: سی، آہا، آہیا (زمانہ ماضی)

ہا: آہ، افسوس یاں دکھ ویلے مُوہوں نکلی اواز

ہابیل: حضرت آدمؑ دا پُتر جو اپنے بھرا قابیل ہتھوں قتل ہو گیا سی

ہات: ہتھ (ملحا)

ہاتف: (مذ/ع) سد لاون والا، اجیہا اواز مارن والا جہدی اواز سُنیندی اے پر اوہ آپ نہیں دسدا

ہاتھ: ہتھ (2) ڈونگھائی

—ہاتھ متھے پر دھر کے: متھے اُتے ہتھ رکھ کے، افسوسیں (ہا)

—ہاتھ موڑوی: ہتھ ملدی آں، پچھتاوندی آں (ہیف)

ہاتھی: مشہور گرانڈیل جنور

—ہاتھی چور: اک لوک کہانی جس وچ سنار نے بادشاہ دا سونے دا ہاتھی چوری کر لیا سی

—ہاتھی سنی: ہاتھی دی سُنڈ ورگے نک والی

—ہاتھی کجے وچ پا چھڈنا: ناممکن گل کرنا

ہاٹھ: گھٹا، گھٹا بدل، وسن والا بدل (2) وڈا لشکر، فوج دا پڑاء، گھڑدوڑ

ہاٹھ جوڑن: گھوڑ دوڑ لئی گھوڑیاں دا مقابلے تے آون

ہاٹھاں: میغاں بنھ کے، بدل

ہاچھ: ڈو نگھیائی دا اندازا، حالات نوں جاچن

ہادی: (مذ/ع) ہدایت دیون والا، راہے پاون والا

ہاڈ: ہڈی (ہیف)

ہار: مالا، پھل، موتی یاں کسے ہور شے نوں پرو کے گل وچ پاون والی شے (2) ہارن توں امر تے حاصل مصدر، ہر، شکست (3) وانگوں، طرحاں (4) پنڈوں باہر شاملات، سانجھے کھاتے دی زمین

—ہار سنگار: بن پھب، سجاوٹ (2) اک قسم دا پھلاں والا بوٹا

ہارا: والا، کرن والا (جھبیتر)

ہارو: ہارن والا

ہاروت ماروت: دو فرشتے جو انساناں وانگوں گناہ کرن پاروں بابل دے کھوہ وچ پُٹھے لٹکائے گئے

ہاروتے ماروتے: ویکھو "ہاروت ماروت" (مم)

ہاری: ہار گئی (2) ہالی، کسان، واہک

ہاڑ: دیسی سال (بکری سمت) دا چوتھا مہینا جو 15 جون دے لگ بھگ شروع ہوندا اے۔ ہاڑھ

—ہاڑ بولن: میدان جنگ وچ بہادراں دیاں بڑھیاں توں وجن والے (فرضی) نعرے

ہاڑا: ترلا، واسطا

ہاڑن: (ک) تولن، جوکھن، کوڑ لاون، جاچن، تُل

دا اندازا لاون

ہاڑی: سنگی، ساتھی (2) ہاڑ وچ سمیٹی جاون والی فصل ربیع (3) جانگلی ٹرمانی

ہاڑے: ہاڑا دی جمع، ترلے، واسطے

ہاڑے گھتاں: ترلے پاواں

ہاڑھ: جاڑھ، داڑھ (2) ذائقا

ہاس رس: طنز و مزاح، مزاحیا رنگ

ہاسی: ہاسا، مذاق

ہاسی بیتنہ: ہاسے جوگ، ہاسو ہیتی

ہاسے: سن (ہا-سے) ہے ساں

ہاک: ہوکا، ہیک، نعرا

ہاکاں: ہاک، رووݨ، ویݨ

ہاکرہ: ہاک، پنچھی اڈاون لئی اواز

ہاکن: (ک) بلاون لئی آچی سد مارن (وا)

ہال: بلاون لئی ماری گئی اواز

ہال اوئے: تکلیف، مشکل سے دوجیاں دی مدد لین لئی ماری گئی اواز

ہالا: چکر، دھوڑ دی رت وچ جن دوالے وسن والا گھیرا (ہالہ)

ہالک: (عر) ہلاک ہو جاون والا/والی

ہالہ: دیکھو "ہالا"

ہالا بھرن: زمین دا معاملا تارن، کسے بزرگ نوں نذرانا دیون

ہالی: ہل واہون والا، کسان، کرسان

ہالے: محصول

ہام: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں

ہاں: ہانہ، دل، کالجا

ہانجھ: بدل دا پر، اکٹھ (2) اچھیا، چاہ

ہانجھ گھن کے: بدل دا پرا، اکٹھ نال لے کے (وا)

ہانڈ: کمپل، بے فائدا کیتا گیا پینڈا

ہانڈی: سالن پکاون والا مٹی دا بھانڈا، سبزی، سالن دیاں شیواں

ہانڈھن: (ک) کسی شے (شکار) نوں باہر کڈھن، پھرن، گھمن، وتن

ہانس ملکہ: ملک ہانس، ساہیوال دا اک پنڈ، جتھے بیٹھ کے وارث شاہ نے اپنا مشہور قصا، "ہیر رانجھا" لکھیا (عم)

ہانک: للکر، للکار، چانگھر

ہانہ پلٹنا: دل پھیر لینا

ہانہوں: ہانہ توں، دلوں

ہان: برابر، ہم عمری، اک عمر دا ہوون، ساتھ

ہانی: نال دا، ہم عمر، پیارا، ہان دا، برابر دا، ساتھی، دوست، متر، سجن، بیلی

ہاوا: غم، چنتا، دکھ پاروں گرم ساہ

ہاوں ہان: نال دے (عم)

ہاویہ: ہاویہ، دوزخ

ہاویہ: دوزخ دا سبھ توں ہیٹھلا درجا

ہاہو: ڈونگھا وہم

ہاؤں: ہاں، ہانہ، کالجا، دل

ہائے: تکلیف دکھ سے موہوں نکلن والا بول، نعرا

ہائے سی جنبش والی: ہلا کرن لئی نعرا سی (عم)

ہائے سی ماروں: مرن ویلے یاں زخمی ہوون پاروں ہائے

ہباں: سبھاں، سبھناں

ہبرو ودھا: مبالغے والی گل

ہبسن: (ک) مسن، ترکن، پیدا ہو کے بو چھڈنا، ہیکن

ہبک: تلی، ہتھیلی

ہبکار: مہک، خشبو دا کھلرن

ہبکن: ہبن، بو چھڈن، مہکن، ترکن

ہبوڑ: دکھ، تکلیف

ہبھ/ ہبھو/ ہبھے: سبھ، سبھو، سبھے
ہبھے: سبھ
ہبھتاں: سبھتاں
ہپڑن: (ک) ہڑپن، ہڑپ کرن
ہپن: (ک) ہڑپن، ہڑپ کرن، نگل
ہپھن: (ک) ویکھو "ہفن"
ہت: دل، من
ہت بھایا: دل نوں چنگا لگا
ہتا: مصیبت ماریا
ہتاون: (ک) پسند آون، چنگا لگن
ہتاوے: چنگا لگدا اے
ہتکاری: چاہوندا، محبت ہسیا (نانک)
ہتیا: (مث) قتل، ظلم، (آپ ہتیا: خُد کُشی)
ہتیارا/ ہتھیارا: ہتیا کرن والا، ظالم، خونی
ہتیاری: ہتیارا توں مونث، ظلم کرن والی
ہتھ: انسانی سریر وچ گُٹ توں اگلا، انگلاں تے تلی والا انگ

-ہتھ بنھا کے: ہتھ بنھ کے، بے وس کر کے
-ہتھ پکڑ کے جتیاں: (صرف) جُتیاں پھڑ کے (گھروں نکل چین)
-ہتھ پول: ہتھ پاندا اے
-ہتھ جوڑن: مدد کرن، رل درتن کرن، کم آون (2) معافی منگن
-ہتھ دھو بہن: ضائع کر بہن
-ہتھ دھو کے جانا: خالی ہتھ جاون، نامراد جاون
-ہتھ دھوون: ضائع کرن، ہتھوں جاون دین، کُھا بیٹھن
-ہتھ کرن: ہتھ دی صفائی وکھاون، دھوکھا دیون
- ہتھ مَلن: پچھتاوا کرن
-ہتھ نہ ہوون: وَس وچ نہ ہوون
-ہتھ وکھانا: نبض دکھاون، حکیم کولوں مرض دی چیکن کراون (2) دھوکھا دیون
ہتھا: چکی دی ہتھی
ہتھاں تے: موقعے تے ای
ہتھریں: ہتھیں، ہتھو پائی
ہتھوڑی: ہتھ کڑی
ہتھوڑیاں: ہتھ کڑیاں، کنگن (وا)
ہتھوں: سگوں، کولوں، بلکہ، بجائے
-ہتھوں ہتھڑے دے واہریں نہیں ملدے: چوراں مگر واہر لا کے مال ڈنگر واپس لیا جا سکدا اے پر ظالم مالک کول ڈنگر واپس آون نوں تیار نہیں ہوندے
ہتھی: ہتھ دا سہارا (2) دستا، کسے مشین دا اوہ حصّا جس اُتے ہتھ رکھی دا اے
ہتھے: سہارا (مم)
ہتھیارا: ظالم، مارو
ہتھیں: ہتھاں نال
ہتھیں بدھیں: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال
ہتھیں گانیاں: فقیری کنگن
ہتھیاری: ہتھیاراں دا، اسلحے دا (مم)
ہتھیاون: (ک) کھوہون، دھکو زوری لین، چالبازی نال لین
ہتھیڑن: (ک) ہتھ وچ لین، ہتھیں کرن
ہَٹ: ہٹی، دکان (2) ضد (3) ہٹن توں امر تے حاصل مصدر
ہٹ پساری: دُکان کھلاری (جھنگ گھوٹن دا سامان کھلاریا)
ہُٹ: ہُٹن توں، تھک
ہٹڑی: ہٹی، تھکی، تھکن پاروں رہ گئی
ہٹکورن: (ک) روندیاں اُبھے ساہ بھرن
ہٹکن: (ک) روکن، منع کرن، ٹھاکن
ہٹکن: (ک) ا نکھ (گاں مجھ دا)
ہٹکے: روکے، ٹھاکے، منع کرے
ہٹکیاں: ٹھاکیاں، منع کیتیاں، روکیاں

ہٹکیں: منع کریں، ٹھاکیں
ہٹن: (ک) تھکن، رکن، ہسن، ہفن، تھکاوٹ نال نڈھال ہوون
ہٹوہٹ وکایوہ: دکان تے وکیا
ہٹی: دکان
ہٹی: تھکی، اکی (ہور ویکھو "ہٹن")
ہٹیاں: ہٹ گئیاں، دور ہوئیاں (2) دکاناں
ہٹیاں: تھک گئی، تھکیاں
ہٹھ: ہٹ، ضد
ہٹھاں: (غ،ا) ہیٹھاں، تھلے، نیویاں
ہٹھاہاں: ہیٹھاں
ہٹھی: ہٹھا والا، پکے ارادے والا، تپیا کرن والا
ہٹھیرے: بہتا ہیٹھاں، مقابلے وچ تھلے
ہج: چوبھ، نوکیلی شے دا دباء
ہجر: دوری، جدائی
ہچکن: جھکن، ہچکاون
ہجن: (ک) ہج مارن، ارک چبھوون، چوبھ دیون
ہجوکا: (مذ) ہج، چوبھ، ہجھ
ہجوم: رش، کھپ، لوکائی دا وڈا اکٹھ
ہجوں: ہجو
ہچکن: (ک) سنگن، جھکن، ججکن
ہچن: (ک) ہچکن، سنگن، جھکن، ججکن
ہچھا: اچھا، چنگا (ور: ہچھی، ہچھے)
ہدال: اُوھال
ہدالا: (غ،ا) اُوھالا
ہدوانا: تربوز (فارسی "ہندوانہ" توں)
ہدور: ڈگن، غلط ہوون
ہدہد: چکی راہ، لمی چنجھ والا اک پرندا جو لکڑ وچ ٹھونگے ماردا اے
ہدی: قربانی دا جنور جو کعبے نوں گھلیا جاوے
ہدیہ: تحفا، کسے تحفے دا بدلا، پوتر شے دا مل (جمع: ہدیے)
ہدے: عہدے، ذمے واریاں، گرمی، اگ دا شعلا

ہدھ: دھک کے، زوری
ہڈ: ہڈ، وڈی ہڈی
ہڈاں: ہڈیاں
ہڈاں دے کیڑے: تجھے دشمن، جو دسدے نہیں (مجازن/وا)
ہڈانڈا: ہڈاں دا، ہڈیاں دا (لط)
ہڈورتی: آپ بیتی، سرورتی
ہڈول: دلوں
ہڈوے: ساک (اک ہڈی دے)
ھذا جنون العاشقین: ایہ عاشقاں دا جنون اے
ہر: رب، ہری، اللہ (2) سبھ
ہرا: ساوا، تازا، سبز
ہرات: افغانستان دا اک شہر
ہراس: خوف، ڈر، دہشت، ہول
ہراسن: (ک) ڈرن، ہولن
ہراسی: ہراس، خوف (مؤ)
ہراسیاں: ہراس وچ، خوفزدا
ہراول: فوج دا اگلا دستا
ہرشہ: کھوہ دا سامان
ہرج: (مذ/ع) کسارا، نامناسب ہوون، نقصان
ہرجا: چٹی، جرمانا
ہرجانہ: ہرجا، چٹی، جُرمانا، ڈن
ہرجائی: ہر تھاں، ہرجاء، ہر تھاں دا، بے وفا
ہرجائے: ہر تھاں
ہرچند: بھاویں، بے شک
ہروا: ہار دا
ہرول: ہلدی، وسار
ہردلعزیز: ہردل عزیز، ہرمن پیارا
ہرسن/ہرشن: (ک) خش ہوون، ودھن پھلن
ہرکاروں: ہر کم توں
ہرکارہ: قاصد، چپراسی، ہر کم کرن والا
ہرکس: ہر اک
ہرکن: (ک) ڈراون، دھمکاون، پچھے تکن

ہرکیرت: صفت، تعریف
ہرکھ: (مذ) خوشی، سوگ دا اُلٹ
ہرکھ: (مذ) سوگ، غم، جھورا
ہرکھن: (ک) خوش ہوون
ہرکھن: (ک) افسوس کرن، جھرن، غم کرن، پچھتاوا کرن
ہرل: (مث) اک جھاڑی جس نال چٹے پھُل لگدے نیں۔ ایہدے بیج دی ہرل اکھواندے نیں تے ساڑن اُتے تیز بو دیندے نیں، عام کر کے ایہدے بیج ہکھدے کولیاں اُتے پا کے دھوف دِتی جاندی اے جس نال خارش دے جراثیم مرجاندے نیں
ہرل دانہ: ہرل دے بیج
ہرن: (مذ) تیز دوڑن والا مشہور جنور
۔ہرن ہونا: دوڑ جاون
ہرن: (ک) ہار جاون، شکست کھاون (2) ہرا ہوون، دُکھ درد دور ہوون
ہُرن: (ک) میٹھ وسن
ہرول: (ہر۔ول) کسان نوں دِتا جاون والا قرضا
ہرولے: ہرپاسے دے
ہرولیاں: اکٹھ، حملہ آور دی اگلی
ہرہر: ہراِک، عام آدمی، ہرشے
ہریا: ہرا، ساوا، سرسبز
ہُریا: ہویا، وٹھا، وسیا (میٹھ)
ہریاری: ہرجائی، ہرتھاں یاری لاون والا، ہر بوہے جاون والی عورت
ہریاں: (ہرے آں) ساویاں، سبز بوٹیاں، ہریاں نوں
ہریاں: ہار گئیاں
ہریاول: سبزا
ہریائی: ہریالی، سبزا
ہریڑ: کوڑے پھلاں والا اک رکھ تے اوہدا پھل جو دوائیاں وچ ورتیندا اے
ہرکئی: ہراک، ہریک
ہرل: ساوا، سبز
ہڑ: بڑھ، سیلاب، کانگ، روڑھ
ہڑب: جباڑا
ہڑبڑاون: (ک) گھابرن، بوندلن، بدحواس ہوون
ہڑبن: (ک) ڈکن، بند کرن (پنجرے وچ)
ہڑپن: (ک) ہڑپ کرن، کھاون، ہضم کرن
ہڑچھاں: ہاواں
ہڑک: کنگ، تکھلی
ہڑکن: (ک) گھراڑے مارن، ڈیکن
ہڑکول: ہڑک توں، ہڑک، کنگ، تکھلی
ہڑن: (ک) آکڑن
ہڑن: (ک) پنجرے وچ بند ہوون، ڈکیا جاون
ہڑے: ہڑ، سیلاب
ہڑیاں: ہیڑیاں
ہڑھ: (مذ) ویکھو "ہڑ"
ہڑھن: (ک) رڑھن، ہڑ دی مار وچ آون
ہزار: (فا) دس سو (2) بلبل
ہزاری: گھوڑے دی اک قسم
ہزال: ہزل آکھن والا، مسخرا
ہزل: پھکڑ غزل (جمع: ہزلیات/احمد)
ہزیمت: شکست، بھانج
ہژدہ: (فا) ہژدہ، اٹھاراں، دس تے اٹھ
ہس: گلے دا زیور (جو غلامی دی علامت اے) (2) ہنسلی دی ہڈی (3) ہی، ہے سو (4) ہسن توں امر تے حاصل مصدر
۔ہس خرخسیا: جھوٹھی لڑائی
۔ہس کرجی: ہس کے کر (بلھا)
ہس گے: بے دم ہو گئے، بے حس ہو گئے، ناطاقت ہوکے
ہست: (ہ) ہاتھی (فا) ہوند، وجود، ہوون
ہستی: ہاتھی (2) عورتاں دیاں چار قسماں پدمنی، چترنی، سنکھنی، تے ہستنی وچوں آخری تے سبھ توں

نویں قسم
ہستی: ہاتھی (2) ہوند
- ہستی بھیڑے: ہوون دے بھیڑے، دنیا
داری
ہسر: جس، سڑ، سیک، ہس، ساڑ
ہسرن: (ک) گرمی پاروں بیزار ہوون، ہارن،
اکن، تھکن، ہٹن، کسے دی کمی محسوس کرن، اُداس
ہوون، اوودرن
ہسریا: اوودریا
ہسن: (ک) مسکاون، کھڑکھڑاون، کھلن، کھڑن
ہسن: (ک) گل ہوون، بجھن، گھٹن، کمی آون،
کمزور ہوون، تھران، پکاون دے عمل وچ (ساگ
یاں حلوے وغیرا دا بجھن پاروں) گھٹن، سیک
پاروں تھڑن
ہسن: (ک) ہٹن، تھکن، ہسرن، ہفن، بیزار
ہوون، بے دم ہوون، ناطاقت ہوون
ہسوار: سوار، اسوار
ہسی رسی: ہس کے عمر لنگھائی، وسی
ہسے: گھٹے، تھڑے، سکڑے
ہسیر: سیر، دوری پاروں ہک، تانگھ، اُڈیک، ریجھ،
ہسرن دی حالت
ہسیرا: گل دا اک گنا
ہیسرن: (ک) جستجو کرن، تا نگھن، اوودرن، ہر
ویلے نظر وچ رکھن، شکار لئی پچھا کرن
ہسنڈری: ہسدی
ہش: اونٹھ نوں اٹھاون، بہاون لئی یاں کوئی کم
کراون لئی بولیا جاون والا شبد
ہشاون: (ک) اونٹھ نوں بہاون (لئی ہش ہش دی
اواز کڈھن)
ہشتاد: اسیّ
ہشدھات دی لٹھ: اٹھ دھاتاں (سونا، چاندی،
لوہا، تراما، جست، پتل، سکا تے ٹین) رلا کے بنائی
گئی لٹھ

ہشدھاتی: اٹھاں دھاتاں دی
ہشکارن: (ک) شُشکارن، ہلاشیری دیون، ہلکارن
ہُشیار: عقلمند، سرتی، چالاک
ہفت: (فا) ست (ا)
- ہفت ہزاری: ست ہزاری، پرانی فوج دا
اک عہدا
ہفتاد: (فا) ستر
ہفن: (ک) ہٹن، تھکن، ساہ چڑھن، ہو نکن
ہفیم: افیم، افیون
ہک: اِک، بعض، ذرا (مم)
ہک پناہ خدائے: صرف رب دی اِکو پناہ
ہک تِل: ذرا ماسا، ذرا وی
ہکہ: سینا، چھاتی
ہکا: اِکو، وحدت والی گل
ہکارا: ہوکا، وتا، سد ماری
ہکارن: (ک) بلاون، سدن، ہاک مارن، ہکارے
مار کے پنچھی اُڈاون، کھدیڑن، ہنکارن
ہکائی: کتے دا ہو نکن
ہکائی: اِکو ای
ہکباون: (ک) ہکا بکا ہوون، حیران ہوون،
گھابرن، بوندلن
ہکدن: اک دن
- ہکدن پھرسی پاسا: اک دن پلٹاء ہووے
گا، اک دن قسمت بدلے گی
ہکڈینہ: ہک ڈینہ، اِک دن
ہکر: زور دی اواز، ہاکر
ہکری: اک واری
ہکرائی: اِکتائی، اِک ہوون، وحدت
ہکڑو: اِک ای، اِکّا
ہکڑیاں: بعض، ہکیاں، اِکناں، بعضیاں
ہکس: کسے اک، اک نے، اِک نوں
ہکسے: ویکھو "ہکس"
ہکلاں: ہکل، کلّے (2) نعرا، ہاکر

ہکلاوݨ: (ک) تھتھلاوݨ' لکنت نال بولݨ
ہکݨ: (ک) ہوڑݨ' ہٹکݨ' ورجݨ' ٹھاکݨ' منع کرݨ' روکݨ
ہکݨ: (ک) اُبکݨ' اُبھاکݨ' اُلٹی کرݨ
ہکݨ: (ک) اواز کڈھݨ' ہاک لاوݨ' (2) ٹورݨ
ہکناں: بعضیاں
-ہکناں کھُوہ تلاء میتاں: بعض نے لوکائی سیوا دے کم کیتے یعنی کھُوہ' تلاء تے میتاں بنوائیاں
ہکنیاں: بعضیاں' اِکناں
ہکو: اکو' اک ای
-ہکو ہک کرݨ: وکھو وکھ کرݨ' اِکو جہیا کرݨ
ہکورا: اِکو وار' اکٹھا' اکہرا
ہکی: اک
ہکیاں بکیاں: ہکا بکا' حیران
ہکیلا: اکلا
ہکھ/ ہکھی: آس' چاہ' تانگھ' اُڈیک' ہرکھ
ہگاڑݨ: (غ۔ا) اُگھاڑݨ (کھولھݨ)
ہل: (نا) واہی بیجی وچ زمین کھودݨ والا آلا
ہل: نال' مُطابق
ھل جزاء الاحسان الا احسان: احسان دا بدلا احسان ای ہوندا اے
ہلا: اچھا' چنگا' گل دا ہُنگارا
ہلا: حملا
-ہلا شیری: ودھائی دیݨ یاں جُرئت ودھاوݨ دا بول
ہلارݨ: (ک) الارݨ' ہلارا مارݨ
ہلارے: ہلاٹا' جُھلاٹا' جھولے' پینگھ دا اگے پچھے آتانہہ نوں جاوݨ دا عمل
ہلاس: خُشی' انند' پرسنا (2) نسوار
ہلاکی: ہلاکت' موت
ہلال: شروع دناں دا چن
ہلاں: چڑھائیاں
ہلاٹا: عادت پاوݨ
ہلاہل: مارو (زہر)
ہلبلاوݨ: (ک) گھابرݨ' بوندلݨ' ہڑبڑاوݨ
ہلپھݨ: (ک) تڑفݨ' تکو مکی ہووݨ
ہلچل: (مث) افراتفری' کھلبلی' بے قراری' ہنگاما' ہل جل
ہلدر/ہلدھر: ہلدی' وسار
ہلدی: وسار' ہلدر' زمین وچ جمݨ والیاں پیلے رنگ دیاں گنڈھاں جو پیہ کے سالݨ وچ مسالے وجوں تے دواواں وچ ورتدے نیں
-ہلدی چاڑھ رخسارے: مکھ ہلدی وانگ زرد ہو گئے
ہلڑ: رولا گولا' ہنگاما' دہائی
ہلسݨ: ک) خُش ہووݨ' مزے اُڈاوݨ' شہوت وچ آوݨ
ہلکارا: ہلکایا' پاگل
ہلکارݨ: (ک) اکساوݨ' امادا کرݨ' شُشکارݨ
ہلکان: تھکیا ہویا' مرݨ نیڑے' ہلاک
ہلکݨ: (ک) ہلکا ہووݨ' پھاوا ہووݨ' کُتے وڈھݨ مگروں پاگل ہووݨ
ہلکݨ: (ک) تنگ ہووݨ' ہلا کرݨ' ڈھونڈݨ' لبھݨ
ہلکے: گھٹ' تھوڑے' گھٹ وزن دے
ہلݨ: حرکت کرݨ' ڈولݨ' جنبش کرݨ
ہلݨ: (ک) عادی ہووݨ' ہل جاوݨ' گجھݨ
ہُلݨ: (ک) کھلرݨ' پسرݨ' مشہور ہووݨ' دُھمݨ' مشکݨ' خشبو نال بھر جاوݨ
ہلوٹݨ: (ک) ہلوٹا مارݨ' جھنجوڑݨ' جھوٹݨ' رکھ دیاں ٹاہنیاں ہلاوݨ
ہل ہابہ: رولا رپا
ہلہلاوݨ: (ک) ہلݨ' کنبݨ' ڈولݨ
ہلی: مست
ہلے: حملے
ہُلے: جھوکے' ہلے (واء یاں خشبو دے)

۔ہُلّے گُل رنگے: خشبوئی ہُلّے
ہلیا: کھلریا' ودھیا' مشہور ہویا' نشر ہویا' ہُھنڈیا
ہلکیاں: ہلکے کتّے دے وڈھن پاروں ہلکایا بندا جو پانی توں ڈردا اے
ہلیں: اِلاں (لا)
ہم: اسیں (2) ہاں (3) وی (4) کٹھے اِک تھاں
۔ہم آغوش: جھولی وچ' جپھی پائی
۔ہم بستر: اکو بسترے اُتے نال سون' جنسی عمل
ہما: مینوں اے
ہُما: ھس' وٹ' ہجوم' بھیڑ
ہُما: اک پنچھی جِدے بارے مشہور اے کہ اوہ جِدے سر اُتوں گزر جاوے اوہ بادشاہ بن جاندا اے
ہمارا: ساڈا' اساڈا/ مُم) (ورنہ ہمارے)
ہمائی: ہُما پنچھی نال تعلق رکھدا
ہمایوں: خُش قسمت' برکت والا' ہُما ورگا' جس دے سر اُتے ہما بہ جاوے
ہممن: (ک) ہمک چھڈن' ترکن' بو چھڈن
ہمکن: (ک) ہبکن' کھرکن' ہنن
ہمن: (ک) ہنن' ہٹن' ہرن' تھکن' اکن
ہمدم: ہم دم' دوست' ساتھی' متر
ہمراز: راز وچ شریک
ہمراہی: راہ وچ شریک' سفر دا ساتھی
ہمرسے: اندرسے' چاولاں دی مٹھیائی
ہمری: ساڈی' اساڈی' میری (لڑ) (ورنہ ہمرے)
ہمزات: ہم ذات' اکو ذات دا' اپنے ورگا
ہمزاد: پچھاواں' موکل' کم آون والا جن
ہمسری: برابری
ہمسلک: کڑم' بیوی یاں خاوند دے خاندان دا
ہمشیرہ: (فا) بھین
ہموار: پدھرا' اکساہرا
ہموزن: ہم وزن' برابر وزن دا' برابر تل دا

ہمہ: (فا) سارا' سبھ' سبھے
ہمہ اوست: سبھ اوہی اے' وحدت الوجود یعنی کائنات وچ جو کجھ اے اوہ رب ای رب اے
۔ہمہ تن چشم: سارا جسم اکھاں (بنا لینا)
ہمیانی: گتھلی
ہمیش: ہمیشا' سدا
ہمیل: حمیل' گلے دا اک زیور
ہمکن: (ک)' ہمکن' بو چھڈن' ترکن
ہَن: نیں' اے دی جمع
ہن: قاتل' قتلام کرن والا
ہُنال: ہنال' گرمیاں دی رُت
ہنباہ: تازا کوہیا
ہنجی: ہوں بھی' میں وی
ہنج: ہنجھ' اتھرو
ہنجار: آخری' ہلّل (2) رسم' طور' طریقا' قاعدا' راہ
ہنجرنا: گستاخی کرن' چنگا کھاون پیون دے باوجود مالک دے آکھے نہ لگن
ہنجڑوں: ہنجھو' اتھرو
ہنجڑیاں: اتھرو' ہنجو
ہنجو/ ہنجھو: اتھرو
ہنجو درد روائیاں: درد نے مینوں اتھرو رووایا اے (ش)
ہنجھ: ہنجو' اتھرو
ہنجھوں: (ج ا) ہنجو
ہنجھ: ہنجو' اتھرو (ہا) (2) ہنس' بگلا (الف)
ہُند: مکا
ہندول: ہوندوں' توں ہوندا
ہنڈ/ہنڈھ: ٹُر پھر کے' کھولھ کے' تجربے وچوں لنگھ کے' ہنڈن توں
ہنڈا/ہنڈھا: ورت' ورت کے پرانا کرن' ماٹھ
ہنڈن: (ک) ورتن' استعمال کرن' ورتیا جاون (2) ٹُر پھر کے ویلا بتاون' تکن (3) شکاری دی

بھال کرن
ہنڈول: اِک راگ دا ناں
ہنڈول گوپی: بالپن وچ سری کرشن نال کھیڈیاں کڑیاں دا جھولا تے اوہدا گیت
ہنڈولی: اِک راگ دا ناں، ہنڈول
ہنڈے: پھردا اے
ہنڈ۔لیڑے: ہنڈاونے (ہنڈاون توں)
ہنرو: فن، ہنر، فریب
ہنس: پانی دا اِک بطخ ورگا چٹے رنگ دا جنور
۔ہنس موتی: ہنس دے کھاون والا موتی، قیمتی شے
(ہنس رانی: کام دیو دی ملکا)
ہنسیاری: ہتیاری، ظالم عورت
ہنکار: خودی، گمان، غرور
ہنکارن: (ک) مغرور ہوون، گھمنڈ کرن، ہنکار کرن، آکڑن
ہنکاری: ہنکار وچ، غرور وچ
ہنکن: (ک) گھوڑے دا بولن، بھوئے ہوون
ہنگ: (مث) اک بدبودار شے جو دوا دے طور تے ورتیندی اے
ہنگاماں: ہنگاما، کھپ رولا
ہنگلاون: (غ۔ا) انگھلاون
ہنگنا: بھاریاں تکلیف پاروں کراہن
ہنگورا: ہنگارا، گل سُندیاں ہوں ہاں کرن
ہنگے: سکے
ہنگھارن: ہنگھارا بھرن، گل سُندیاں ہوں ہاں کرن
ہنگھالن: انگھالن، دھوون، کنگھالن
ہنگھن: سکن، تکن، ہمت رکھن (2) ڈھلا ہوون
ہنوو: ہندو دی جمع
ہنونت: ہنونت
ہن ہن: ہانک کے دھک کے
ہنھیری: امیری (دمودر)

ہنکاراں: ہنکن، کھوتے دا بولن
ہنوں/ہنہ: عقل جاڑھ، عقل داڑھ
ہنہناون: ہنکن، گھوڑے دا بولن
ہنے: اجے، ہمیتی، تھوڑی دیر پہلاں
ہو معکم: اوہ تہاڈے نال اے (رب)
ہو بہو: اِن بن، اکا اوہی
ہو جاوے: اوہ ہو جاندا اے (ا)
ہوا: واء (2) لالچ، حرص، مان، غرور، جھوٹھی عزت تے رعب، خیر خاہی، حمایت، تکبر
۔ہوا نہ پائی: ہوا وی نہیں لگی، خبر نہیں ہوئی
۔ہوا وگڑن: اِعتبار ٹکرن، لوکاں دی سوچ بدلن
ہوآ: (ہو۔آ) ہول، دِل وچ ہل جل، کچھ
ہوآ: ہویا، ہوئے
ہواراں: پیر دے نشان، کھوج
ہواڑ/ہواڑھ: بھاف، ساہ، گرم ساہ، عشق دا سیک
ہوا ٹکن: (ک) گدڑ دا بولن، ریچکن، اُچا بولن
ہوائی: ہوا (2) افواہ (3) ہوا نال تعلق رکھن والی
۔ہوائی گلاں: بُٹیاں سنائیاں گلاں، کچیاں گلاں، افواہ
ہوائیں: ہوا دی جمع، حرص، لالچ، غرور
ہوت: ہووے
ہوت: پُنوں، پنوں دی ذات، اکثر پُنوں لئی ورتیا گیا لفظ
ہوت علی: پُنوں دے پیو دا ناں (ا)
ہوڑن: (ک) ہنکن، روکن، ورجن، ٹھاکن، منع کرن
ہوٹھ: (مذ) بل، بلھ
ہوچن: (ک) اکن، نشانے نہ لگن
ہوچھ: کمین، بتا، تھڑدلی
ہوچھا: کمینا، کم ظرف
ہودج: عماری، محمل، اُوٹھ دا کجاوا

ہودی: ہاتھی اُتّے دی کاٹھی (و. ہ: ہودے)
ہوڈی: (مذ) ضدی، متعصب، اڑیل
ہور: مزید، فیر، دُوجا، اُڈ، وکھرا
-ہور دھرے: ہور پاسے، ہور ست، ہور تھاں، کسے ہور پاسے
ہورس نُوں: کسے ہور نوں
ہورن: (ک) منع کرن، ٹھاکن
ہورو: مکا
ہوری: ہور دی، ہور، دوجے
ہوری: ہولی، ہندوواں دا تیوار جس وچ اِک دُوجے اُتّے رنگ سٹدے نیں
ہوڑ: ضد، اڑی، ہٹھ (2) ہوڑن توں امر تے حاصل مصدر، ٹھاک، روک، دھک کے، ٹِک کے
ہوڑا: مناہی، باندھ
ہوڑا: لکڑ دے بوہے وچ لگا ہویا جس وچوں بندا لنگھ سکدا اے پر پشو نہیں (2) کُنڈی
ہوڑدی: منع کردی، ٹھاکدی، روکدی
ہوڑن: (ک) ٹھاکن، ہٹکن، ورجن، منع کرن، موڑن، روکن
ہوڑے: ٹھاکے منع کرے، روکے
ہوڑھن: ویکھو "ہوڑن"
ہوس: لالچ، حرص، بُھکھ، واسنا، جنسی بھکھ
-ہوس کارا: لالچی بندا
ہوس: ہوسی، ہووے گا/گی، ہووے گا سو
ہوس: (س) اوہدا
ہوسو: ہووو گے
ہوسوں: ہوواں گے
ہوسی: ہووے گا/گی
ہوش: سُرت، سمجھ، عقل، حواس قائم ہوون دی حالت
-ہوش آوے: سمجھ آوے، جوانی آوے
ہوشناک: ہوش والا، چلاک، سیانا
ہُوک: درد بھری اواز

ہوکا: آہ، ہاہ
ہوکا: اعلان، نعرا
ہوکرن: (ک) ہوکا مارن، اُچی بولن، ہاک مارن، واج دی تفصیل اُچی اواز وچ دسن
ہوکن: (ک) بدلن، ہوکرا مارن، اُچی بولن، ویل دی دس پاون، ہوکا دیون
ہوکن: (ک) ہفن، کھرکن
ہوکھماں: سدھے کھلوکے، مستعد
ہوگ: ہووے گا/گی
ہول: ڈر، ہیبت، خوف، گھبرا
ہول: چھلکے سمیت بُھجّے ہوئے چھولیاں دے ڈوڈے (جمع "ہولاں" ورتدے نیں)
ہول: رولا، شور
ہولارے: (غ.ا) ہلارے
ہولاں: ہاواں، ٹھنڈے ساہ
ہولسی: ڈرے گا
ہولن: (ک) ڈرن، گھابرن، سہمن، ہول کھاون
ہولی: ہلکی، نیویں، آہستا، سُت، (اواز)
ہولے: قربان کرے
ہولے ہولے: رکے رکے، آہستا آہستا
ہوم: ویکھو "ہون"
ہومے: خودی، غرور، ہنکار
ہوں: میں
ہوں: ہاں، آں، ہے آں
ہون: دیوتیاں نُوں راضی کرن لئی گھیو، تِل، جَوں وغیرا اگ وچ سٹن۔ ہندوواں دی اک عبادت
ہونٹھن: (ک) جھونٹن
ہُونج: جھاڑو دے، صاف کر، جھاڑو نال اکٹھا کر
ہونجھ: ویکھو "ہونج"
ہوندے زور: قوت ہوندے ہوئے، زور ہوندے ہوئے
ہونس: ہوس، لالچ، حرص
ہونکتاوݨ: (ک) ساہ ٹھلن، ہفنی، ہو نکن، دم

چڑھن

ہو نکن: (ک) ہفن، ساہ چڑھن

ہونگ: پشوواں نوں ہا نکن دی اواز، بیمار دی تکلیف دی اواز

-ہونگ دیون: پشو نوں بکریاں موہوں اواز کڈھن

ہونگرن/ہونگن: ہنگارا مارن، کرلاون، ہائے ہائے کرن

ہولوناں: (غ۔ا) ہووناں

ہون: (ک) ہوون، تھیون

ہوناں: موجودگی، جمن، رہن، ٹھہرن

ہووس: ہووے سو

ہووس: ہوندی سو، ہووے سو، اوہنوں ہووے

ہووگ: ہووے گا/گی

ہووم: میرا ہووے

ہوون: (ک) وجود وچ آون، ہو جاون

-ہوون ہار: ہوون والی، ہونی

ہونی: ہوون والا واقعا، جو ہوناں سی، قدرت دا کم (2) تیرے لئی ہاں

ہوہو: بدنامی، بے عزتی

ہو سکے: ہوکے، ہوہ کے

ہوئے: (ہ-وے) برف دا گھر، ہالا (ناٹک)

ہویا محبوب نہ جاوے: محبوب نہیں بنیا جاندا

ہویدا: ظاہر، عیاں، ساہمنے

ہویم: میں ہویا، میں ہوواں

ہئی: سی

ہے: ہن

ہیا: جرأت، حوصلا، دل

-ہیا دھڑکے: دل دھڑکے

-ہیا لیے: دل وچ (بف)

ہیاؤ: ہیا، دل

ہیبت: ڈر، خوف، رعب

-ہیبت ناک: ڈراونیاں

ہیت: موہ، پیار، واسطے

ہیٹھ: تھلے، ہٹھیاں

-ہیٹھ سٹیا: تھلے سٹیا، تخت توں معزول کیتا، تختوں لاہ سٹیا

-ہیٹھ گھگری وچھانا: خاوند بناون

ہیجڑا: ہجڑا، کھسرا، نامرد، بزدل مرد نوں مہنا

ہیجلا: ہیج کرن والا، پیار جتاون والا

ہیچ: ناکارا، پوچ، گھٹیا، بے حقیقت، نیویں

ہیر: لوک داستاں دا مشہور کردار، رانجھے دی پریمکا

-ہیر سندا: ہیر دا

ہیرا: قیمتی پتھر جو زیوراں وغیرا وچ لاندے نیں

-ہیرا ہرن: کالا ہرن، ودھیا نسل دا ہرن

ہیرن: ہیر

ہیرن: بھال وچ ہوون، گولن، تلاش کرن

ہیرے: ہیر، نی ہیر

ہیرے: اک قسم دے گھوڑے

ہیڑا: (ہے-ڑا) ہجڑا، زنخا

ہیڑی: ہیری، شکاری، پشوواں دا آجڑی

ہیز: (اصل املا: حیز) کھسرا، نامرد، کھسی "ہیجڑا" ایسے لفظ توں وگڑ کے آیا اے)

ہیز کرن: کھسی کرن، ہجڑا بناون، نامرد بناون

ہیزم: سکا رکھ، بالن جوگ رکھ، بالن

ہیس: ہے سو، اوہنوں اے

ہیسیا: جو ہے سی

ہیکل: وڈی عمارت، عبادت گاہ

ہیکل بیکل کرناں: حیران رہ جاون، بہانے بازی کرن

ہیکھ: آس، امید

ہیکھی: ہیکھ کرن والا، آسی، امیدوار، ہیکھ

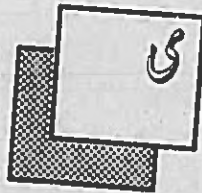
ہیل: واء، واشنا، آہستا چلدی واء

ہیلاں: ہیل دی جمع، خشبوئی واء دے بلے

ہیلے: حیلا، بہانا

ہیلوا: "ہے اللہ" توں وگڑیا

ہیں: ایس
ہینسیاری: وپاری
ہنسیارے:
ہیلت: ہلت، عادت
ہینگراں: (ک) گستاخی کرن، بڑبڑ، اگوں بولن
ہیناں: (ہی-ستا) کمتر، نیواں، محروم (مثلاً ہینی)
ہینی: ہتی، گزری، ورتی
ہیٹے: (ہے-ٹے) والے
ہے واؤ: اے ہوا
ہیوں: ہے آں، اسیں آں
ہیہات: افسوس
ہے ہے: افسوس دا بول، ہائے ہائے، ہیہات، افسوس
ہیڑا: ہیا، دل
ہیتی: ایہ ای

ی: پنجابی اکھر پٹی دا انتلا اکھر، ایہدیاں چار قسماں ہوندیاں نیں۔ (1) پہلی قسم نوں فارسی وچ یائے معروف آکھدے نیں جو "ای" دی اواز دیندی اے جویں کھیر، ویر تے جی ورگے لفظاں وچ۔ ایہ سنبندھ تے تعلق یاں جوڑ وسن لئی لفظ دے اخیر اتے لگدی اے۔ جویں لہور توں لہوری، کتاب توں کتابی، کدھرے کدھرے مادین تے مونث روپ وی بناندی اے جویں لوہار توں لوہاری (ایہ پنجابی دے بڑا کھُ لہجیاں وچ ہوندا اے) کدی شے نوں نکیاون لئی وی ورتیندی اے۔ ڈھیر توں ڈھیری (2) دوجا روپ فارسی وچ یائے مجہول اکھواندا اے جنہوں پنجابی وچ وڈی ے آکھدے نیں ایہ "اے" دی اواز دیندی اے جویں کہ دیر سویر تے میلے ورگے لفظاں وچ۔ ایہ اکثر جمع دا اِک روپ بناون دے کم آوندی اے گھوڑا توں گھوڑے، بندا توں بندے۔
(3) تیجی قسم پنجابی نال تعلق رکھدی اے تے "اَے" دی اواز دیندی اے جویں ٹیر، وَیر وغیرا وچ۔ ایس صورت وچ ایہ لفظاں دے اخیر وچ بہت گھٹ آوندی اے
(4) ایہوکت تنے قسماں حرف علت (Vowel) دے طور تے ورتینداں نیں۔ ی دی چوتھی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے تے عام کر کے اکھر دے مُڈھ وچ آوندی اے۔ یار، یعقوب وغیرا وچ۔ ایس "ی" نوں گنوار لہجے وچ "ج" نال بدلیا جاندا اے جسراں "یوسف" نوں "جوسب" آکھنا
یا: (ح) اے، بلاون دا بول۔ (پنجابی وچ نہیں ورتیندا، عربی لفظاں تے عبارتاں دے کلاسیکی پنجابی وچ ور تیجرپاروں آگیا اے۔)
یا اباناً: اے (ساڈے) باپ (اا)
یا حبیبی: اے میرے پیارے، میریا سجنا
یا غالب: اے غالب
یا قادر: اے قدرت رکھن والے
یاترا: سفر، زیارت، کسے پوتر تھاں دی زیارت (یاتری: یاترا کرن والا، مسافر)
یاجوج ماجوج: دو قوماں جنہاں دا ذکر قرآن مجید تے انجیل وچ آیا اے۔ بعضیاں دے خیال وچ قدیم تاتاری حملاور جنہاں توں تنگ آ کے چینیاں نے کندھ بنا کے اوہناں دا راہ ڈک دتا سی، فسادی تے بھیڑوی لوک
یاجوجا: یاجوج ماجوج نال تعلق رکھن والا (مم)
یاجوجاں: ویکھو "یاجوج ماجوج"
یاد: چیتا، چیتے، یار، یاد رکھن دی شکتی (2) یا

کراون لئی چتر

یار: (مذ/فا) محبوب' پیارا' سجن' بیلی' متر' جانو

–یار دیاں جھوکاں: محبوب دی وستی' بیلی دا گھر

–یار نہ یار: جانو تے انجانو' متر تے دُشمن

یاراں باشیاں: یار باشی

یاراناں: (غ۔ا) یارانا

یارڑی: یاری

یارنی: محبوبا' ناجائز تعلقات رکھن والی عورت

یارو یار: موت نوں دوست

یارھویں: یارھاں تاریخ' جن دی یارھویں نوں دتی جاون والی نیاز

–یارھویں والا: مُراد حضرت شاہ عبدالقادر جیلانی

یاس: (مث) ناامیدی

یاس نگر: ناامیدی دی وستی' ناامیدی

یاسمین: رویل' چنبیلی

–یاسمینوں: یاسمین' رویل' چنبیلی

یافت: (مث/فا) پاون' حاصل' لبھت

یافتہ: پایا ہویا' جنھوں ملی ہووے' کھٹی

یافث: حضرت نوحؑ دے اک پُتر دا ناں

یاقوت: شوہے رنگ دا اک قیمتی پتھر' اکثر محبوب دے بُلاں نوں ایہدے نال تشبیہ دیندے نیں

یاور: (مذ/فا) مددگار' حمایتی' ساتھ دیون والا

یاوری: مدد' حمایت' ساتھ

یاہراں: (غ۔ا) یارھاں' گیاراں

یارھی: یارھویں

یبھل: بے وقوف' بھلیاں مارن والا

یبھن: (ک) گجل خراب ہوون' خراب ہوون

یتیم: (یتی-م/ع) کلا رہ جان والا' جہدے ماں پیو مرجاون' بے آسرا' کلا

یثرب: مدینے شہر دا پرانا ناں

یحرق: ساڑ دیندی اے

یخ: (فا) برف' ٹھنڈا' ٹھنڈا ہو کے برف وانگوں جمیا ہویا

یخنی: (مث) اُبلے ہوئے گوشت دا پانی جو روگیاں نوں دیندے نیں

ید: (ع) ہتھ (احمد)

یداللہ فوق ایدیہم: رب دا ہتھ اوہناں دے ہتھاں توں اچیرا اے

ید بیضا: سفید لشکدا ہتھ' حضرت موسیٰؑ دا معجزا سی کہ اوہ اپنا ہتھ بغل وچوں باہر کڈھدے سن تاں اوہ لشکدا سی

یُدھ: جُدھ' جنگ' لڑائی

یرتع ویلعب: کھیڈے کھاوے (لا)

یرکن: ڈرن' تریہن

یرولی: یار رکھن والی' زانیا

یزداں: (فا) رب

یزدانی: رب دا' ربی

یزید: امیر معاویہ دے پُتر دا ناں جہدی حکمرانی سے حضرت امام حسین والا دکھانت ہویا

یٰسٓ: یاسین' قرآن شریف دی اک سورت دا ناں جو اوکھ ویلے پڑھن دا رواج اے

یسبح للہ: ہر شے رب دی تسبی کردی اے

یسر: (ع) امیری' کھلھائی' وشالتا

یٰسین: یاسین' سورت یاسین جو اوکھ ویلے پڑھے جان دا رواج اے

یعقوب: مشہور پیغمبر جو حضرت یوسفؑ دے والد سن

یغما: لُٹ مار' غنیمت

یقبل التوبہ: اوہ توبا نوں قبول کردا اے

یک: (فا) اک

–یک رو: اک پاسے نوں

یکا: یک' اکو' اکلا

یکایک: اکو ڈکی' اکدم' اچن چیت

یکباری: اکو ڈکی' اکٹھی' اکو وار

یکبارے: یکبار، اِکوڑی
یکتا: اِکو کلا، بے مثل
یکتائے زمانے: زمانے وچ اکو
یکجا: اِک جا، اکٹھے، یکجان
یکرنگی: اِک رنگی، اِکو اِک تے ودھیا، رب دے رنگ دا
یکساں: اِکساہرا، اکو جیہا
یکسو: اکدم
یکم: پہلا
یکے: یکا، منفرد، وکھرا
یگانہ: یکا، کلا، اکتا، اکو اک
یگانی: یگانہ توں، اکو
یل: (فا) پہلوان
یلدا: سبھ توں لمی رات، انھیری رات
(شب یلدا: انھیری رات)
یم: جم، موت، موت دا دیوتا (2) سمندر
یمحو اللہ مایشاء: رب جو چاہندا اے، مٹا دیندا اے
یمدوت: جم دوت، ملک الموت، موت فرشتا
یمن: عرب دے جنوبی علاقے دا اک دیس
یمن: برکت، فیض، سکھاون
ینزل اللہ کل یوم: اللہ ہر روز نازل کردا اے
یوز: چیتا، چنگ (2) ڈھونڈن والا (3) سو
یوسف: حضرت یوسفؑ رب دے نبی، جہناں دے سوہپن تے زلیخا دے پیار دا قصا مشہور اے
یوسف زیب: حضرت یوسف نوں سوہجن والا
یوگ: جوگ، جوگی پنا، بے میل
یوگی: جوگی
یوم: (عر) دیہاڑا، دن، وار
یوم الست: ازل دا اوہ دن جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا کہ کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟ تے روحاں آکھیا ہاں، توں ساڈا رب ایں
یوم تبدل الارض غیر الارض: جس دیہاڑے زمین غیر زمین نال بدل جاوے گی
یوم تشق السما بالغمام: جس دن اسمان بدلاں نال پاٹ جاوے گا
یوم میثاق: وعدے دا دن، ویکھو "میثاق"
یوم نشور: نشور دا دِن، ویکھو نشور
یونان: گریک، یورپ دا اِک دیس جو کسی زمانے وچ اپنے فلسفے تے سیانیاں پاروں بڑا مشہور سی
یونسؑ: رب دے نبی جو تن دن مچھی دے پیٹ وچ رہے
یہود: یہودی، حضرت موسیؑ دی امت (2) کنجوس تے پیسے دا لالچی
یہودا: حضرت یعقوبؑ دے سبھ توں وڈے پتر دا ناں، حضرت یوسفؑ دا سبھ توں وڈا متریا بھرا
یئیوں: "ی" دے اکھر توں

حوالے:

- مہان کوش، بھائی کاہن سنگھ، بھاشا وبھاگ پٹیالا، 1989
- شبد روپ تے شبد جوڑ کوش، ہرکیرت سنگھ، پنجابی یونیورسٹی پٹیالا 1989
- ہندی شبد ارتھ پاریجات، چتر ویدی دوارکا پرشاد شرما، رام لال بکسیلرز الاہا اباد 1929
- پدم چندر کوش (سنسکرت ہندی ڈکشنری) پنڈت گنیش دت شاستری، مہرچند لچھمن داس سنسکرت پُستکالیہ، لہور 1925
- مختصر پنجابی لغت، شریف کنجاہی وغیرا، شعبا پنجابی پنجاب یونیورسٹی لہور 1981
- پنجابی اردو لغت، تنویر بخاری/ہفت زبانی لغت، اشفاق احمد وغیرا، اردو سائنس بورڈ، لہور 1988
- سندھی اردو لغت، ڈا. نبی بخش بلوچ، سندھی ادبی بورڈ
- فرہنگ عامرہ، عبداللہ خان خویشگی، مقتدرہ قومی زبان اسلام اباد 1989
- پلیٹس/سنسکرت کلاسیکل ہندی ڈکشنری، سنگ میل پبلیکیشنز لہور
- نسیم اللغات اردو، سید مرتضیٰ حسین وغیرا، شیخ غلام علی، لہور 1989
- لغایت فریدی، ڈا. مہر عبدالحق، سرائیکی ادبی مجلس، بہاولپور 1984

★ ایہناں توں وکھ کلاسیکی شاعراں دے کلام دیاں دستیاب تے ہور ڈیڈھ سو توں اُتے کتاباں)